

CUPRINS

1. Cadrul administrativ și încadrarea în contextul național și regional	3
1.1 Așezare geografică, suprafață și frontiere	3
1.2 Contextul național și internațional	9
1.3 Unități administrativ-teritoriale și dezvoltarea policentrică	10
2. ECONOMIA	18
2.1 Structura economiei: PIB și conturi regionale	18
2.2 Dinamica întreprinderilor	22
2.3 Agricultura și spațiul rural	30
2.4 Industrie și Construcții	44
2.5 Servicii (fără turism)	51
2.6 Turismul	54
2.7 Productivitatea muncii	67
2.8 Investițiile Străine și comerțul exterior	68
2.9 Cercetare, dezvoltare, inovare	72
2.10 Structuri de Sprijin pentru Afaceri	81
2.11 Infrastructura de transport	82
2.12 Telecomunicațiile și Societatea informațională	97
2.13 Energia	100
3. SOCIETATEA	109
3.1 Populația	109
3.2 Ocuparea forței de muncă și șomajul	126
3.3 Educația și formare profesională	138
3.4 Infrastructura educațională	161
3.5 Serviciile sociale și incluziunea socială	168
3.6 Sănătate și infrastructura sanitatără	186
3.7 Siguranța și ordinea publică	202
3.8 Cultura și infrastructura culturală	209
3.9 Sport și agregarea socială	219
4. HABITAT	225
4.1 Capacitatea regiunii de susținere a eco-sistemelor	225
4.2 Zone protejate și bio-diversitate	227
4.3 Calitatea factorilor de mediu	248
4.3.1 Gospodărirarea apelor și echiparea hidro-edilitară a localităților	248
4.3.2 Calitatea atmosferei și aerului ambiental	266
4.3.3 Emisii totale anuale de gaze cu efect de seră	284
4.3.4 Calitatea și poluarea solului	289
4.4 Gestionarea deșeurilor	294
4.4.1 Deșeuri municipale și asimilabile	294
4.4.2 Deșeuri industriale	301
4.4.3 Deșeuri periculoase	302
4.4.4 Deșeuri provenite din activități medicale	304
4.5 Riscuri naturale	306
4.6 Zone urbane	319
4.6.1 Așezări urbane	320
4.6.2 Zgomot	325
4.6.3 Impactul transporturilor asupra mediului	327
5. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	329
5.1 Administrația publică și societatea civilă	329
5.2 Capacitatea administrativă	331
6. DISPARITĂȚI TERITORIALE	340
6.1 Disparități urban – rural	340
6.2. Disparități intra-regionale	348

6.3 Disparități între orașele mici, mijlocii și mari.....	359
7. ANALIZA SWOT	371
7.1. Analiza SWOT în domeniul ECONOMIA	371
7.2. Analiza SWOT în domeniul SOCIETATE	378
7.3. Analiza SWOT în domeniul HABITAT	382
7.4. Analiza SWOT în domeniul CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ.....	390
8. BIBLIOGRAFIE	394

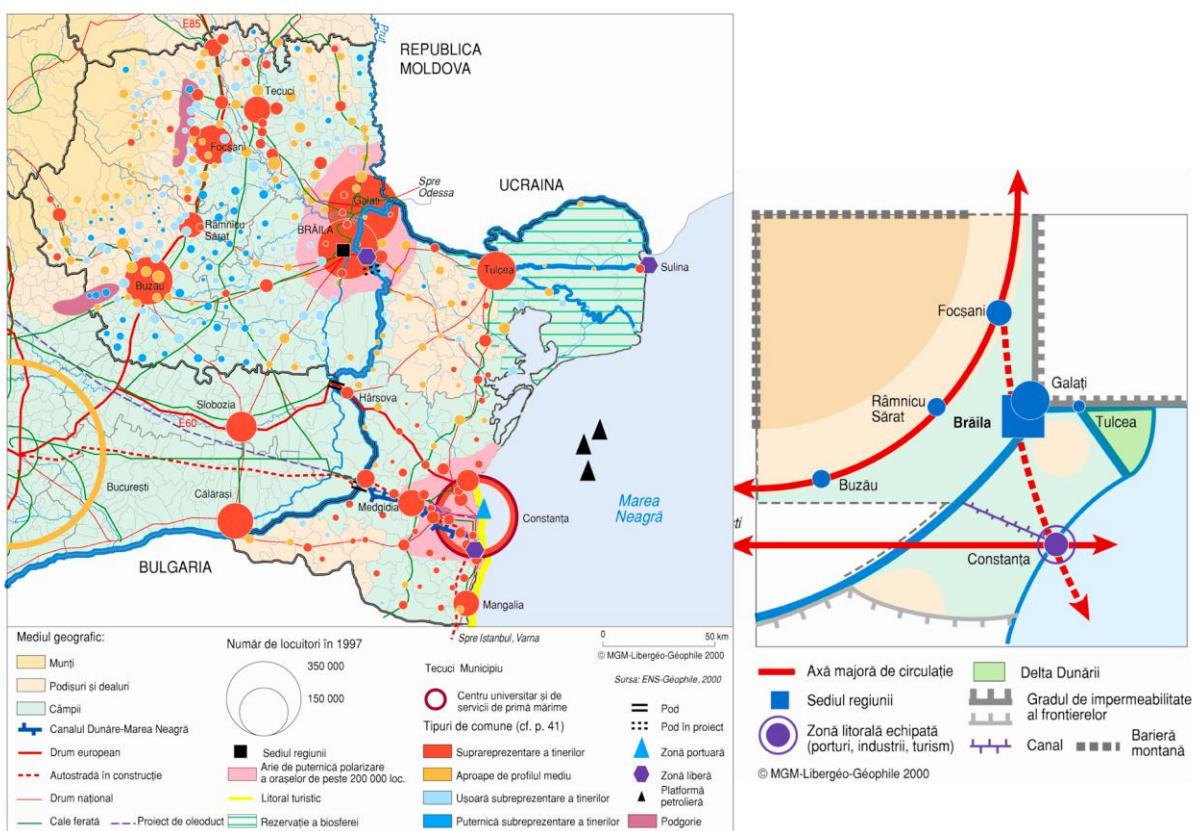
1. Cadrul administrativ și încadrarea în contextul național și regional

1.1 Așezare geografică, suprafață și frontiere

Regiunea Sud Est este situată în partea de Sud Est a României și se învecinează la nord cu Regiunea Nord-est, la vest cu Regiunea Centru, la sud-vest cu Regiunea Sud-Muntenia și Regiunea București - Ilfov, la sud cu Bulgaria, la est cu Republica Moldova, Ucraina și țărmul Mării Negre. Acoperind 35.762 km² sau 15% din suprafața totală a țării, regiunea este a doua ca mărime din cele 8 regiuni ale României.

Regiunea Sud Est aparține provinciei fizico-geografice a Europei răsăritene, sub-provincia ponto-danubiană și are granițe naturale formate de râul Prut, fluviul Dunărea, precum și Marea Neagră. Această regiune cuprinde aproape toate formele de relief: Lunca Dunării, Câmpia Bărăganului în centru și Câmpia Covurlui în nord, Podișul Dobrogea în est și sud. În partea de nord a podișului Dobrogei se află Munții Măcinului, iar partea de nord-vest a regiunii cuprinde o parte a Carpaților de Curbură și a Subcarpaților de Curbură. Totodată regiunea este străbătută de fluviul Dunărea, cuprinde Delta Dunării și este mărginită la est de întreg litoralul românesc al Mării Negre (245 km).

Figura 1.1.1. Așezare geografică Regiunea Sud Est

Sursa: Violette Rey, coordonator, *Atlasul României (ed a II-a)*, Ed. RAO, București, 2006

Figura 1.1.2. Zona de dezvoltare a Europei de Sud Est

Sursa: Formularea conceptelor operaționale ale unei politici de coeziune și competitivitate
 Autori: Valentin COJANU, Elena BOTEZATU, Ion PELEANU, București, august 2009
 Colecția de studii IER, nr. 22 http://www.iер.ro/documente/working_papers/WP_22.pdf

Granița între România și Ucraina are o lungime de 649,4 km din care 273,8 km terestră, 343,9 fluvială și 31,7 maritimă. Între cele două țări nu există autostrăzi, iar drumurile locale se află într-o stare foarte proastă, datorită lipsei de resurse din partea

autorităților locale și creșterii densității traficului pe rețeaua de drumuri, rețea care a fost proiectată în urmă cu mai multe decenii. După cum se observă din tabelul 1.1, traficul transfrontalier este foarte redus acolo unde nu există puncte de traversare rutieră.

Tabel 1.1. Trafic transfrontalier la granițele din județele Galați și Tulcea

Punctul de trecere a frontierei	Traficul transfrontalier în 2006 persoane/an	% Români	% Ucraineni Moldoveni
Galați-Giurgiulești (rutier)	687.844	3,46	96,54
Oancea-Cahul (rutier)	254.246	9,93	90,07
Galați-Giurgiulești (naval)	67.929	4,32	95,68* ¹
Sulina (naval)	18.522	2,18	97,82*
Tulcea (naval)	16.364	2,90	97,10*

Sursa: Ministerul Internelor și Reformei Administrative România, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Programul Operațional Comun România-Ucraina-Moldova 2007-2013

http://www.mdrl.ro/_documente/coop_teritoriala/granite_externe/ro_uk_mo/POC%20Ro-Ua-Md%2029%20feb%20romana.pdf

1.1.1 Zone specifice ale regiunii

Având în vedere un număr de indicatori de analiză, respectiv caracteristicile fizico-geografice, demografice, economice și de producție, infrastructură, locuințele și modul de locuire, echiparea tehnică a locuințelor, problemele sociale și ecologice, au fost identificate mai multe zone care prezintă caracteristici asemănătoare.

Una din zonele în care predomină factorii favorizați ai dezvoltării este Dobrogea de Sud Est. Pe de altă parte, sunt zonele Deltei Dunării, Dobrogea Centrală și de Sud-Vest, Câmpia Bărăganului, zona Subcarpaților de curbură și a Moldovei de Sud, care încă potențialul ridicat de dezvoltare, rămân totuși nedezvoltate.

Regiunea dispune de numeroase stațiuni balneoclimaterice așezate în vecinătatea unor lacuri cu proprietăți curative (Lacul Sărat în județul Brăila, Balta Albă în județul Buzău). O atracție specială a regiunii sunt siturile cultural-istorice și arheologice precum și mănăstiri cu valoare etnografică specială. O altă particularitate a regiunii este prezența celor mai renomate podgorii și centre de producție a vinului din România, acestea găsindu-se în toate județele regiunii.

Zona Câmpie Bărăganului, în care se includ suprafețe din județele Buzău, Brăila și Vrancea, este caracterizată din punct de vedere fizico-geografic de o seismicitate foarte ridicată, precipitații reduse, risc de inundații, potențial forestier scăzut.

Demografic, se înregistrează un declin datorat îmbătrânirii accentuate a populației și se observă o tendință continuă de scădere a numărului de locuitori. Indicii de natalitate au valori medii și sub medii. Totuși, se poate spune că există posibilități de înnoire și sporire a forței de muncă mature.

Există o slabă reprezentare a sectorului zootehnic, iar activitățile industriale sunt foarte slab reprezentate. Atractivitatea turistică este limitată, iar ponderea activităților

¹ * Notă: aceste date se referă și la alte naționalități decât cea ucraineană și moldoveană

neagricole este redusă. Element pozitiv poate fi faptul că terenul arabil are o pondere ridicată din totalul terenului agricol.

În acest spațiu predomină locuințele realizate din materiale nedurabile. Există un grad slab de echipare a locuințelor cu instalații de apă, racordare limitată la rețeaua telefonică.

Dobrogea de Nord acoperită în exclusivitate de Județul Tulcea este o zonă specială datorită, în primul rând, condițiilor fizico-geografice și anume Delta Dunării – declarată în 1990 rezervație a mediului înconjurător, ecologică și a păsărilor fiind sub protecție UNESCO – și Parc Național Munții Măcinului pentru conservarea speciilor rare, de floră și faună specifice intersecției arealelor mediteranean, balcanic, caucazian.

Rezervația Biosferei cuprinde 5.800 km², reprezentând 53% din suprafața județului de 8.498,8 km², iar parcul național se întinde pe o suprafață de 11.321 ha reprezentând singura arie protejată din România unde pădurile de stepă sud-mediteraneene și balcanice sunt prezente împreună și se află într-o stare bună de conservare.

Caracteristicile demografice arată că densitatea populației în acest spațiu este foarte redusă și se înregistrează un declin demografic accentuat. În zonele naturale protejate, activitățile economice sunt permise numai în anumite zone și în anumite condiții, fapt care a determinat ca activitățile industriale să fie slab reprezentate, remarcându-se și o pondere redusă a terenului agricol aflat în proprietate privată, comparativ cu alte zone ale regiunii. În aceste condiții activitățile economice preponderente s-au axat pe exploatarea de resurse naturale, turism și activități tradiționale în concordanță cu principiile dezvoltării durabile.

În **Dobrogea de Sud Est**, din punct de vedere demografic, predomină comunele cu talie medie și mare, densitatea populației în zona rurală fiind ridicată. Se înregistrează o stabilitate demografică și chiar o ușoară creștere. Aspectul economic este caracterizat printr-un grad foarte mare de atraktivitate turistică, dimensiuni relativ mari ale exploatațiilor agricole individuale, ponderea ridicată a terenului arabil din totalul agricol, posibilități de cooperare cu centrele urbane, forța de muncă calificată și o pondere ridicată a activităților neagricole. Se constată fenomenul de poluare a plajelor datorată în special navelor din apropierea litoralului, solurile sunt moderat degradate datorită folosirii pesticidelor.

Dobrogea Centrală și de Sud-Vest prezintă precipitații reduse. În acest spațiu există rezervații și monumente ale naturii, precum și resurse complexe. Densitatea populației este redusă și predomină comunele care înregistrează un declin accentuat al populației.

Box 1.1. - Delta Dunării

Delta Dunării și aria mai largă a județului Tulcea reprezintă o zonă specială datorită în primul rând condițiilor fizico-geografice. Caracteristicile demografice arată că densitatea populației în acest spațiu este redusă și se înregistrează un declin demografic accentuat.

Consecința acestei situații este gradul de ocupare foarte redus al populației.

Ca elemente pozitive pot fi menționate potențialul forestier ridicat și gradul foarte mare de atractivitate pentru turismul de agrement, itinerant, științific în Delta Dunării, dar și prin diversitatea și biotopurile unice, monumentele istorice și religioase (în special triunghiul celor trei mănăstiri aflate în nordul județului: Celic-

Dere, Cocoș-Niculițel, Saon și Bazilica paleo-creștină situată în satul Niculițel, cetăți romane, italienești, bizantine Troesmis, Arrubium, Dinogetia, Noviodonum, Halmyris, Arganum, Enisala).

Zona Moldovei de Sud, care cuprinde părți din județele Galați și Vrancea se caracterizează prin alunecări de teren frecvente, risc de inundații și seismicitate ridicată.

Procentul de alimentare cu apă a populației în sistem centralizat este redus.

Accesul direct la rețeaua majoră rutieră și feroviară este dificil în majoritatea comunelor.

Din punct de vedere social se înregistrează un nivel ridicat al mortalității infantile și o ofertă precară de asistență sanitară.

Zona Subcarpaților de Curbură, ce cuprinde arii din județele Vrancea și Buzău este o zonă cu seismicitate ridicată, zona montană reprezentând circa 50 % din suprafață. Se înregistrează frecvent alunecări de teren.

Ca elemente fizico-geografice pot fi menționate numeroasele rezervații și monumente ale naturii precum și complexitatea mare de resurse ale naturii.

Din punct de vedere demografic, se înregistrează un declin datorată îmbătrânirii populației și a tendinței continue de scădere a numărului de locuitori.

În această regiune se înregistrează o pondere ridicată a activităților neagricolice, iar terenul agricol se află cu preponderență în proprietate privată, fapt ce constituie premise pozitive în dezvoltarea economică locală.

Din punct de vedere ecologic, zona este caracterizată prin existența pădurilor pe suprafețe întinse, ceea ce contribuie la menținerea unui echilibru pe termen lung, condiționat de altfel de exploatarea rațională a resurselor forestiere.

Agricultura domină ca activitate, având o pondere de aprox. 33,2 % din totalul populației ocupate, dar sunt o serie de factori care determină randamente agricole slabe: noua clasă de proprietari funciari deține suprafețe mici de teren, nu dispune de utilaje tehnologice moderne.

1.1.2 Resurse naturale

Din perspectiva bogățiilor subsolului, regiunea dispune de petrol (zăcăminte de hidrocarburi de la Berca, Sărata – Montești, Pâclele, Oprișenești, Ianca), gaze naturale în județele Brăila și Buzău și, de asemenea, în platforma continentală a Mării Negre. Alte resurse naturale ale regiunii sunt: granitul în Munții Măcinului, piatra de var în Podișul Dobrogei, minereu de fier, pirita de cupru, sulfuri complexe de plumb și zinc, cuarț, granit, marmură și varietăți de piatră de var, caolin, baritină din dealurile Tulcei, depozitele de loess, sareea în Buzău. O categorie aparte a bogățiilor de subsol o constituie apele sulfuroase, feruginoase, clorosodice (Brăila, Buzău, Constanța).

Platforma continentală a Mării Negre conține rezerve semnificative de minerale și hidrocarburi, exploataate cu echipamente de foraj marin, produse în România. Rezerve de hidrocarburi lichide și gazoase mai sunt și în județele Brăila, Vrancea și Galați. Singurul depozit de petrol la suprafață din Europa se află în zonele Berca și Montești din județul Buzău.

Concluzii

Așezare geografică, suprafață și frontiere. Regiunea Sud Est aparține provinciei fizico-geografice a Europei răsăritene, sub-provincia ponto-danubiană și are granițe naturale formate de râul Prut, fluviul Dunărea, precum și Marea Neagră. Această regiune cuprinde aproape toate formele de relief: Lunca Dunării, Câmpia Bărăganului în centru și Câmpia Covurlui în nord, Podișul Dobrogei în est și sud. În partea de nord a podișului Dobrogei se află Munții Măcinului, iar partea de nord-vest a regiunii cuprinde o parte a Carpaților de Curbură și a Subcarpaților de Curbură. Totodată regiunea este străbătută de fluviul Dunărea, cuprinde Delta Dunării și este mărginită la est de întreg litoralul românesc al Mării Negre (245 km). Intre Regiunea de Sud Est, Republica Moldova și Ucraina nu există autostrăzi, iar drumurile locale se află într-o stare foarte proastă, datorită lipsei de resurse din partea autorităților locale și creșterii densității traficului pe rețeaua de drumuri, rețea care a fost proiectată în urmă cu mai multe decenii. Traficul transfrontalier este foarte redus acolo unde nu există puncte de traversare rutieră.

Zone specifice ale regiunii. Având în vedere un număr de indicatori de analiză, respectiv caracteristicile fizico-geografice, demografice, economice și de producție, infrastructură, locuințele și modul de locuire, echiparea tehnică a locuințelor, problemele sociale și ecologice, au fost identificate mai multe zone care prezintă caracteristici asemănătoare: Zona Câmpiei Bărăganului, Dobrogea de Nord, Delta Dunării, Dobrogea de Sud Est, Dobrogea Centrală și de Sud-Vest, Moldova de Sud, Zona Subcarpaților de Curbură. Una din zonele în care predomină factorii favorizați ai dezvoltării este Dobrogea de Sud Est. Pe de altă parte, sunt zonele Deltei Dunării, Dobrogea Centrală și de Sud-vest, Câmpia Bărăganului, zona Subcarpaților de Curbură și a Moldovei de Sud, care în pofida potențialului ridicat de dezvoltare, rămân totuși nedezvoltate.

Regiunea dispune de numeroase stațiuni balneoclimaterice așezate în vecinătatea unor lacuri cu proprietăți curative (Lacul Sărat în județul Brăila, Balta Albă în județul Buzău). O atracție specială a regiunii sunt siturile cultural-istorice și arheologice precum și mănăstiri cu valoare etnografică specială. O altă particularitate a regiunii este prezența celor mai renomate podgorii și centre de producție a vinului din România, acestea găsindu-se în toate județele regiunii.

Resurse naturale. Regiunea dispune de petrol (zăcăminte de hidrocarburi de la Berca, Sărata – Monteoro, Pâclele, Oprișenești, Iancu), gaze naturale în județele Brăila și Buzău și, de asemenea, în platforma continentală a Mării Negre. Alte resurse naturale ale regiunii sunt: granitul în Munții Măcinului, piatra de var în Podișul Dobrogei, minereu de fier, pirita de cupru, sulfuri complexe de plumb și zinc, cuarț, granit, marmură și varietăți de piatră de var, caolin, baritina din dealurile Tulcei, depozitele de loess, sarea în Buzău. O categorie aparte a bogățiilor de subsol o constituie apele sulfuroase, feruginoase, clorosodice (Brăila, Buzău, Constanța).

Platforma continentală a Mării Negre conține rezerve semnificative de minerale și hidrocarburi, exploatație cu echipamente de foraj marin, produse în România. Rezerve de hidrocarburi lichide și gazoase mai sunt și în județele Brăila, Vrancea și Galați. Singurul depozit de petrol la suprafață din Europa se află în zonele Berca și Monteoro din județul Buzău.

1.2 Contextul național și internațional

Reprezentând aproximativ 15% din teritoriul țării și 13,16% din totalul populației, Regiune Sud Est în anul 2006 a contribuit cu 11,17% la formarea PIB-ului național, fiind a patra regiune din România după București Ilfov, Sud Muntenia, Nord Vest și Centru.

Caracterizată în perioada 2000-2006 de un trend de creștere a PIB-ului pozitiv, regiunea nu a egalat totuși nivele de dinamism ale economiei naționale (+314,66% față de +328,79% înregistrat la nivelul întregii țări), PIB regional pe cap de locuitor rămânând sub media națională. Calculat pe baza parității puterii de cumpărare (PPC), PIB/locuitor la nivel regional a reprezentat, în 2006, **32,51%** din media UE27, regiunea poziționându-se între ultimele 10 regiuni din UE conform acestui parametru.

Tabel 1.2.1. PIB pe cap de locuitor în România și Regiunea Sud Est, 2002-2006

Național, Regiunea Sud Est (NUTS II) , Județe (NUTS III)	Anul				
	2002	2003	2004	2005	2006
Național	6.974,90	9.084,00	11.413,50	13.362,80	15.967,60
Regiunea Sud Est	6.288,80	8.018,60	10.470,20	11.541,70	13.569,80
Brăila	5.569	6.941	9.073	9.768	11.304
Buzău	4.769	6.775	8.790	9.073	10.864
Constanța	9.215	11.558	14.706	17.452	20.449
Galați	5.764	7.216	9.822	10.409	11.585
Tulcea	5.507	7.433	9.422	9.967	12.032
Vrancea	4.952	5.860	7.926	8.368	10.632

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2008

O analiză mai detaliată la nivel teritorial, arată existența unor disparități intraregionale importante. Județul cel mai performant este Constanța, care în 2006 a depășit cu 28% PIB/locuitor înregistrat la nivel național, fiind dublu față de cel din județul Vrancea. Județul Tulcea a cunoscut o creștere și mai susținută (+382%), menținând un PIB/locuitor sub media regională.

Performanța județelor Galați, Brăila și, mai ales, Buzău și Vrancea este modestă, toate înregistrând un PIB/locuitor sub media regiunii, precum și o creștere, în 2000-2006, mai slabă decât cea regională. Comisia Națională de Prognoză preconizează, până în anul 2012, un trend de creștere a PIB-ului în conformitate cu nivelul așteptat la nivel național, care totuși nu va avea efecte apreciabile asupra diminuării disparităților interne.

Tratatul de la Lisabona reamintește faptul că regiunile transfrontaliere au un handicap sever și permanent. O analiză a Comisiei europene privind disparitățile transfrontaliere bazată pe valori ale PIB confirmă faptul că regiunile graniței externe UE prezintă importante lacune în dezvoltare. Potrivit indicelui calculat ca raport între PIB pe cap de locuitor al celor două regiuni localizate pe fiecare parte a graniței și cel mai ridicat PIB pe diferență de cap de locuitor, granița externă România – Republica Moldova este pe locul doi cu cele mai mari disparități de graniță la nivelul granițelor UE.

Tabel 1.2.2. Disparități de graniță PIB / cap de locuitor (PPS), 2004

Graniță	Valoarea maximă a indicatorului agregat		Valoarea minimă a indicatorului agregat		Coeficient
LT-BY	Lituania	63,1	Bielorusia	20,2	3,1
MD-RO	România	23,9	Republic of Moldova	7,9	3,0
SK-UA	Slovacia	42,3	Ucraina	14,5	2,9
LU-BE	Luxemburg	251,0	Belgia	88,0	2,9
HU-RS	Ungaria	46,2	Serbia	16,3	2,8
LU-FR	Luxemburg	251,0	France	93,9	2,7
LU-DE	Luxemburg	251,0	Germania	93,9	2,7
GR-BG	Grecia	67,5	Bulgaria	25,3	2,7
FI-RU	Finlanda	100,9	Rusia	42,6	2,4
RO-RS	România	38,1	Serbia	16,3	2,3
RO-UA	România	24,2	Ucraina	19,5	1,2
RO-BG	România	28,3	Bulgaria	25,6	1,1
HU-RO	Ungaria	43,1	România	39,5	1,1
BE-FR	Belgia	93,0	Franța	88,7	1,0
BE-NL	Belgia	124,7	Olanda	121,8	1,0
IT-AT	Italia	127,9	Austria	124,1	1,0

Sursa: Teritoriile cu trăsături specifice geografice, CE, Documente de lucru, 2/2009

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2009_02_geographical.pdf

Concluzii

Caracterizată în perioada 2000-2006 de un trend de creștere a PIB-ului pozitiv, regiunea nu a egalat totuși nivele de dinamism ale economiei naționale (+314,66% față de +328,79% înregistrat la nivelul întregii țări), PIB regional pe cap de locuitor rămânând sub media națională. Județul cel mai performant este Constanța, care în 2006 a depășit cu 28% PIB/locuitor înregistrat la nivel național, fiind dublu față de cel din județul Vrancea. Județul Tulcea a cunoscut o creștere și mai susținută (+382%), menținând un PIB/locuitor sub media regională. Calculat pe baza parității puterii de cumpărare (PPC), PIB/locuitor la nivel regional a reprezentat, în 2006, 32,51% din media UE27, regiunea poziționându-se între ultimele 10 regiuni din UE conform acestui parametru.

1.3 Unități administrativ-teritoriale și dezvoltarea policentrică

Regiunea Sud Est cuprinde 6 județe: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea.

La nivelul fiecărui județ structurile autorității locale sunt reprezentate de consiliu județene, consiliu local, municipale, orașenești și comunale. Localitățile sunt structurate astfel: 11 municipii, 24 orașe și 355 comune având 1.447 sate. Cel mai mare municipiu este Constanța cu o populație (1 iulie 2008) de 302.242 locuitori, urmat de Galați 291.608 locuitori, Brăila 212.981 locuitori, Buzău 132.368 locuitori, Focșani 98.646 locuitori și Tulcea cu 91.286 locuitori.

Tabel 1.3.1 Organizarea administrativă a teritoriului Regiunii Sud Est la 31 decembrie 2008

Regiunea de dezvoltare Județul	Suprafața totală (km ²)	% din teritoriu regional	Numărul orașelor și municipiilor	din care: municipii	Numărul comunelor	Numărul satelor
Sud –Est	35.762	100	35	11	355	1.447
Brăila	4.766	13	4	1	40	140
Buzău	6.103	17	5	2	82	475
Constanța	7.071	20	12	3	58	188
Galați	4.466	12	4	2	61	180
Tulcea	8.499	24	5	1	46	133
Vrancea	4.857	14	5	2	68	331

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS, București, – ediția 2009

Regiunea Sud Est cuprinde trei dintre cele 10 cele mai populate orașe din România: Constanța (302.242 locuitori), Galați (291.608 locuitori), și Brăila (212.981 locuitori). **Dată fiind distanța mică între Brăila și Galați (32 km.), aceste două orașe au un potențial însemnat pentru a evolu către un pol economic integrat pe termen mediu.** Totuși, distanța de călătoare pe căile ferate între aceste două orașe este de circa o oră.

Prin HG 998/2008 pentru desemnarea polilor naționali de creștere cu modificare ulterioare (HG 1149/2008), Constanța a fost desemnată ca „pol național de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională”, în timp ce Brăila și Galați au fost desemnate ca „poli de dezvoltare urbană în care se realizează cu prioritate investiții din POR axa priorităță 1”. Un studiu recent a ierarhizat polii naționali de creștere și polii de dezvoltare urbană după cum urmează:

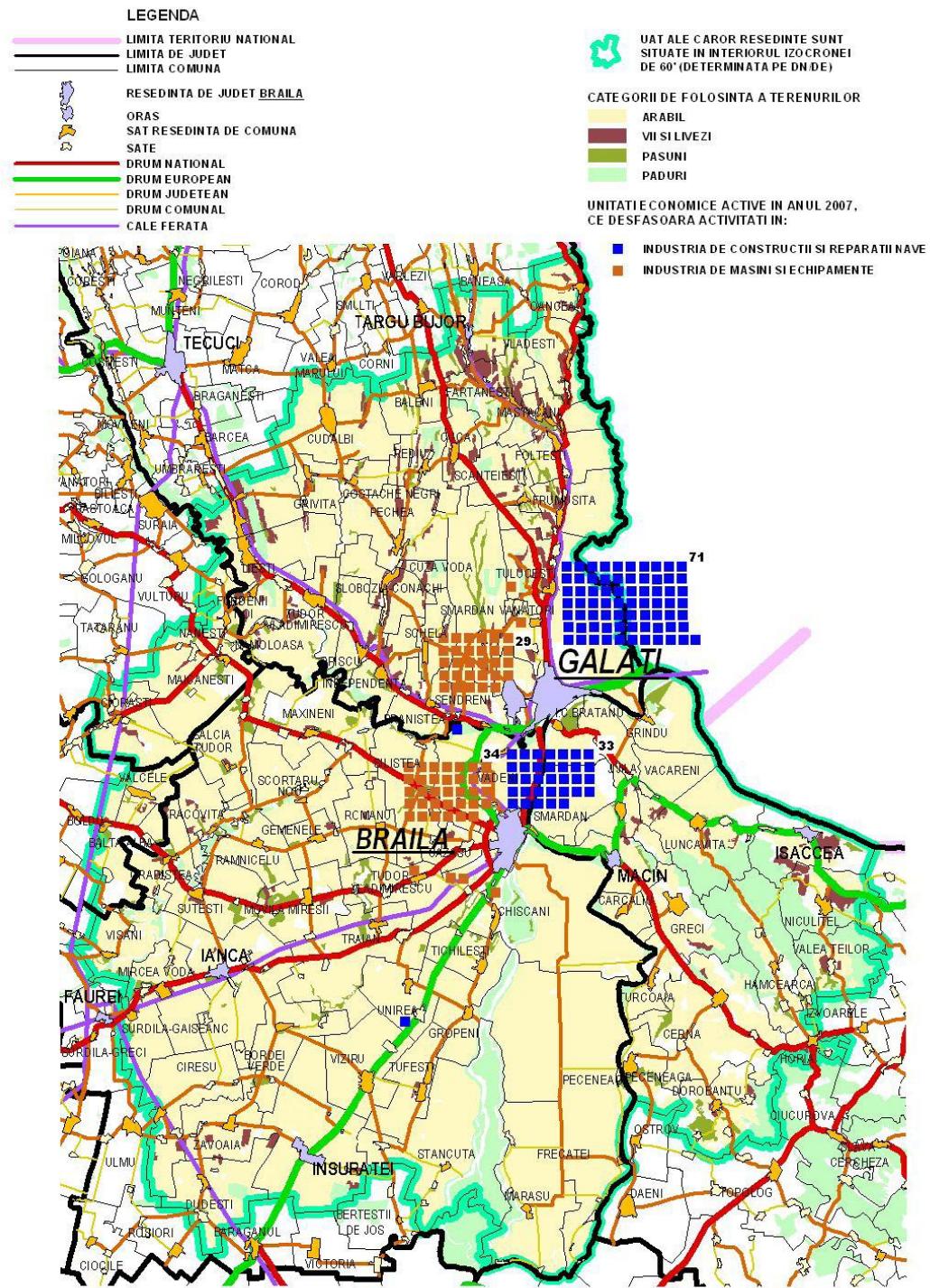
Tabel 1.3.2. Model de clasificare a polilor naționali

Municipii de rang 0 și I	Populația	Accesibilitate	Antreprenoriat - Investiții	Capital Uman	Inovări	Total
Bacău	2	3	4	4	2	15
Brăila	4*	2	2	2	2	12
Brașov	2	4	4	4	2	16
Oradea	2	3	4	4	2	15
Cluj-Napoca	3	5	5	5	4	22
Constanța	3	4	4	5	3	19
Galați	4*	2	3	4	2	15
Craiova	3	2	4	5	3	17
Ploiești	4*	4	4	5	2	19
Iași	3	3	4	5	4	19
Timișoara	3	4	5	5	4	21
București	5	4	5	5	4	23

* scorul 4 a fost atribuit municipiilor Brăila și Galați pentru că acestea au împreună peste 500.000 de locuitori, și municipiului Ploiești care după studiile ESPON, alcătuiește împreună cu București un potențial MEGA pol.

Sursa: Potențial de constituire în România a clusterelor pentru consolidarea competitivității în relație cu polii majori de creștere, studiul finanțat de către MDLPL (în prezent MRDT), octombrie 2008.

Figura 1.3.1. CÂMPUL URBAN BRĂILA-GALĂȚI

Sursa: Concept Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030
http://www.ier.ro/documente/working_papers/WP_22.pdf

Box 1.2. Extras din „CSDTR 2030 - Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030”

Potrivit Legii 351/2001, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, cu actualizări și completări ulterioare, Municipiul București este singura localitate de rang 0, localitățile urbane de rang I fiind următoarele 11 municipii: Bacău, Brașov, Brăila, Galați, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Ploiești, Timișoara.

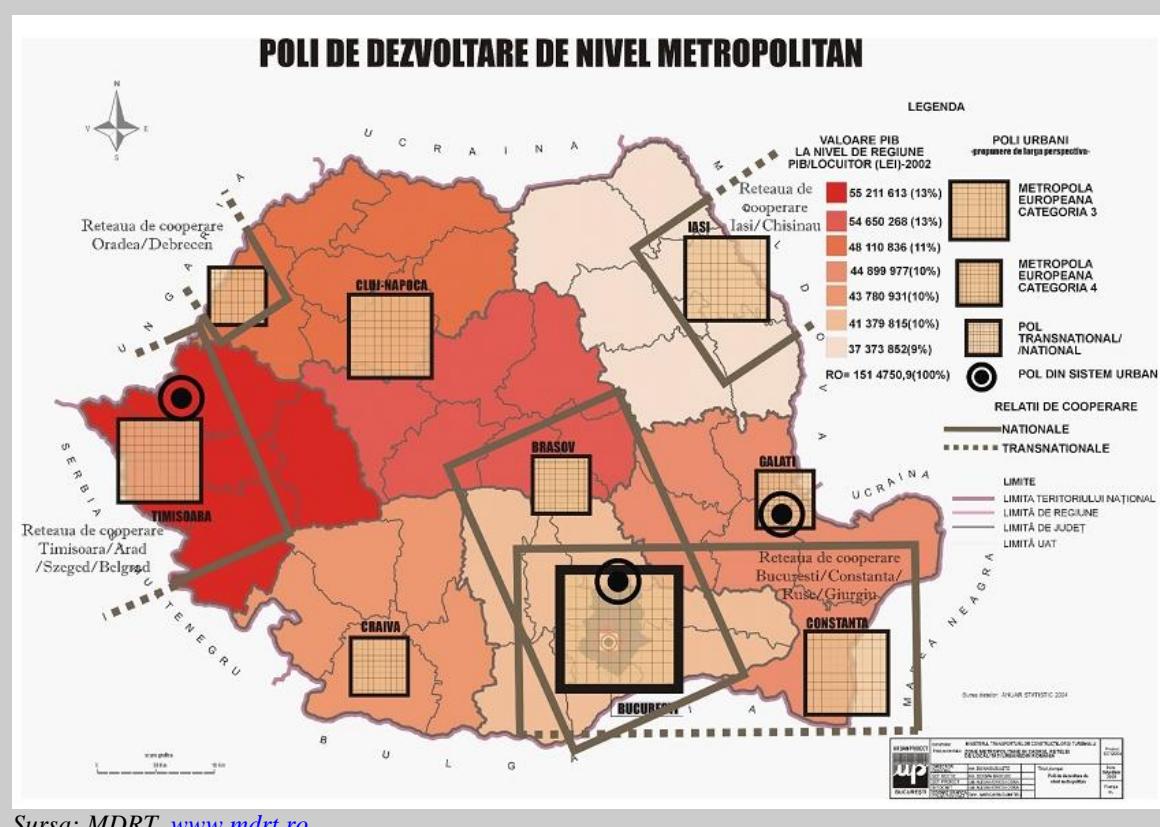
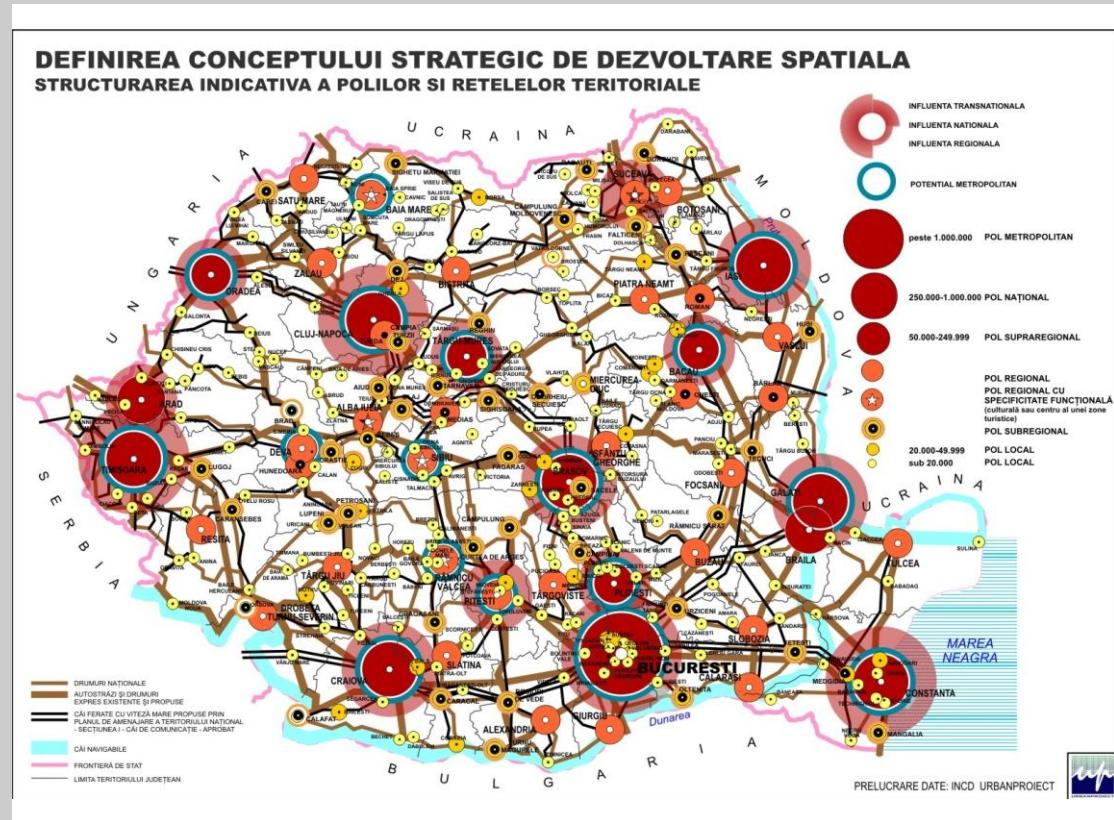
Municipii de rang I și 0	Populația (2008)
Bacău	176.743
Brăila	212.981
Brașov	278.712
Oradea	204.578
Cluj-Napoca	308.763
Constanța	302.242
Galați	291.608
Craiova	297.539
Ploiești	229.258
Iași	313.994
Timișoara	311.481
București (rang 0)	1.943.381

În acord cu Legea 351/2001, Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România 2030 (CSDTR) integrează condițiile de conformare a structurilor policentrice la nivelul Uniunii Europene, potrivit principiilor coeziunii teritoriale și ale articulării acestora cu asigurarea componentei teritoriale a competitivității (Figura 2).

În cadrul CSDTR 2030, definirea structurii policentrice ierarhizate la nivelul României a fost structurată în conexiune cu rețeaua de poli majori la nivelul Centrului și Sud Estului Europei, potrivit clasificărilor SPESP, ESPON, PlanetCense etc.:

- Poli metropolitani *MEGA* (*Zone Metropolitane de Creștere Europene*) cu vocație internațională: (București, Timișoara, Constanța, Cluj, Iași, peste 300 000 loc.)
- Poli naționali *OPUS* (*Orizont Potențial Urban Strategic*) cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și potențial *MEGA* pe termen lung, (Oradea, Bacău, Brăila, Galați, Craiova, peste 200.000-250 000 loc.)
- Poli supra-regionali *OPUS* (*Orizont Potențial Urban Strategic*) (cu potențial de *Arii Funcționale Urbane*, între 50 000 – 250 000 loc)
- Poli regionali *OPUS* (*Orizont Potențial Urban Strategic*) cu potențial de *Arii Funcționale Urbane*, între 50 000 – 250 000 loc
- Poli regionali *OPUS* (*Orizont Potențial Urban Strategic*) cu potențial de *Arii Funcționale Urbane* și cu specificitate funcțională, de ex: Alba Iulia, Baia Mare, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Suceava, Tulcea
- Poli subregionali, între 30 000 – 50 000 loc
- Poli locali, sub 20 000 loc.

Structura polilor și rețelelor teritoriale în România, Conceptul Național de Dezvoltare Spațială (INCD Urbanproiect www.incdurban.ro, 2/2007)

Sursa: MDRT, www.mdrt.ro

În România definiția de “oraș” este una administrativă care se bazează pe „elementele și nivelul de dotare” ale fiecărei unități teritoriale. Legea 351/2001, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, cu actualizări și completări ulterioare, clasifica orașele din România după cum urmează:

Tabel 1.3.3. Clasificarea orașelor din România în cadrul Legii 351/2001

Rang 0	Minim. 200.000 locuitori	București.
Rang I	Minim. 200.000 locuitori ²	În Regiunea Sud Est: Constanța, Brăila, Galați.
Rang II	Intre 25.000 și circa 70.000 locuitori	În Regiunea Sud Est: Adjud, Buzău; Focșani; Mangalia; Medgidia; Rm. Sărat; Tecuci; Tulcea. Populația Buzău, Focșani și Tulcea, depășește 70.000 de locuitori.
Rang III	De la circa 5.000 la circa 30.000 locuitori	În Regiunea Sud Est: Badabag, Băneasa* ³ , Basarabi, Berești, Cernavoda, Eforie, Făurei, Hârșova, Ianca, Isaccea, Însurăței, Măcin, Murfatlar*, Năvodari, Negru Vodă, Nehoiu, Odobești, Ovidiu, Panciu*, Patârlagele*, Pogoanele, Sulina, Târgu Bujor, Techirghiol.

Sursa: Legea 351/2001

[http://www.legestart.ro/Legea-351-2001-aprobarea-Planului-amenajare-teritoriului-national-Sectiunea-IV-a-Rețeaua-localități-\(MjAyMDc-.htm](http://www.legestart.ro/Legea-351-2001-aprobarea-Planului-amenajare-teritoriului-national-Sectiunea-IV-a-Rețeaua-localități-(MjAyMDc-.htm) a se vedea și <http://www.isc-web.ro/lege/350.pdf> pentru versiunea actualizată la data de 16.11.2009

Este de remarcat că legislația în vigoare nu prevede o clasificare a orașelor în MICI, MIJLOCII și respectiv MARI. Potrivit unor studii finanțate de UE (ESPON), rețeaua policentrică se structurează în următoarele categorii de poli:

- Poli de importanță europeană: peste 1.000.000 locuitori
- Poli de importanță națională: 250.000 – 1.000.000 locuitori
- Poli de importanță regională: 50.000 – 249.999 locuitori
- Poli de importanță locală: 20.000 – 49.999 locuitori

Având în vedere faptul că POR 2007-2013 a finanțat orașe cu cel puțin 10.000 locuitori, s-ar putea formula următoarea ipoteză de clasificare a orașelor din România ca mici, mijlocii și respectiv mari:

ORAȘE MICI	10.000 – 49.999 locuitori
ORAȘE MIJLOCII	50.000 – 199.999 locuitori
ORAȘE MARI	peste 200.000 locuitori

Pe baza clasificării de mai sus, în Regiunea Sud Est s-ar regăsi:

13 Orașe cu mai puțin de 10.000 locuitori Făurei, Însurăței, Băneasa, Negru Vodă, Techirghiol, Belești, Târgu Bujor, Isaccea, Sulina, Odobești, Panciu

16 Orașe MICI Ianca, Rm. Sărat, Nehoiu, Mangalia, Medgidia, Cernavoda, Eforie, Hârșova, Murfatlar, Năvodari, Ovidiu, Tecuci, Babadag, Măcin, Adjud, Mărășești.

² Notă: în 1999, Bacău avea peste 200.000 locuitori.

³ Au obținut statut de oraș după aprobarea legii 351/2001.

3 Orașe MIJLOCII

Buzău, Tulcea, Focșani

3 Orașe MARI

Brăila, Constanța, Galați

Dintre cele 16 orașe mici, doar 5 au peste 20.000 de locuitori, acestea fiind Rm. Sărat, Mangalia, Medgidia, Năvodari și Tecuci.

În cadrul regiunii se regăsesc 6 comune cu peste 10.000 locuitori, aşa cum a fost precizat anterior, și 13 orașe cu mai puțin de 10.000 locuitori.

Tabel 1.3.4 Orașe cu un număr de locuitori sub 10.000, comune cu un număr de locuitori de peste 10.000, în Regiunea Sud Est, la 31 decembrie 2008

Regiunea de dezvoltare / Județul	Numărul orașelor cu nr. de locuitori sub 10.000	Oraș și nr. Locuitori	Numărul comunelor cu nr. de locuitori > 10.000	Comune și nr. Locuitori
Sud –Est	13		6	
Brăila	2	Făurei (4.067) Însurătei (7.234)	0	---
Buzău	2	Pătârlagele (7958) Pogoanele (7.654)	0	---
Constanța	3	Băneasa (5481) Negru Vodă (5.511) Techirghiol (7.295)	3	Cumpăna (11.089) Mihail Kogălniceanu (10.132) Valu lui Traian (10.733)
Galați	2	Berești (3.389) Târgu Bujor (7.595)	3	Liești (10.963) Matca (12.130) Pechea (11.437)
Tulcea	2	Isaccea (5.337) Sulina (4.465)	0	---
Vrancea	2	Odobești (8.566) Panciu (8.735)	0	---

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Concluzii

Regiunea Sud Est cuprinde 6 județe: Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea. Localitățile sunt structurate astfel: 11 municipii, 24 orașe și 355 comune având 1.447 sate. Cel mai mare municipiu este Constanța cu o populație (1 iulie 2008) de 302.242 locuitori, urmat de Galați 291.608 locuitori, Brăila 212.981 locuitori, Buzău 132.368 locuitori, Focșani 98.646 locuitori și Tulcea cu 91.286 locuitori.

Dată fiind distanța mică între Brăila și Galați (32 km.), aceste două orașe au un potențial însemnat pentru a evolu către un pol economic integrat pe termen mediu. Totuși, distanța de călătoare pe căile ferate între aceste două orașe este de circa o oră.

Prin HG 998/2008 pentru desemnarea polilor naționali de creștere cu modificări ulterioare (HG 1149/2008), Constanța a fost desemnată ca „pol național de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională”, în timp ce Brăila și Galați au fost desemnate ca „poli de dezvoltare urbană în care se realizează cu prioritate investiții din POR axa prioritara 1”.

În Regiunea Sud Est sunt 13 orașe cu mai puțin de 10.000 locuitori, 16 orașe cu populația între 10.000 și 49.999 locuitori (orașe mici), 3 orașe cu populația între 50.000 și 199.999 locuitori (orașe mijlocii) și 3 orașe cu populația peste 200.000 locuitori (orașe mari). Dintre cele 16 orașe mici, doar 5 au peste 20.000 de locuitori, acestea fiind Rm. Sărat, Mangalia, Medgidia, Năvodari și Tecuci. În cadrul regiunii se regăsesc 6 comune cu peste 10.000 locuitori, aşa cum a fost precizat anterior, și 13 orașe cu mai puțin de 10.000 locuitori.

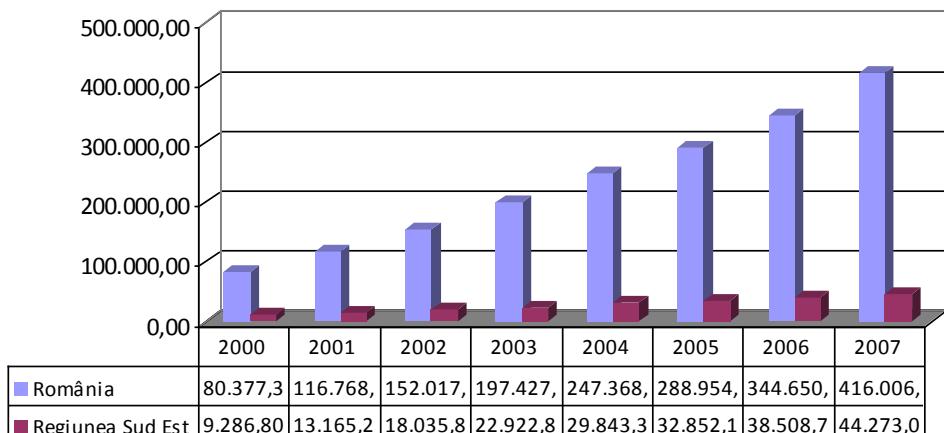
2. ECONOMIA

2.1 Structura economiei: PIB și conturi regionale

2.1.1. Produsul Intern Brut

Reprezentând aproximativ 15% din teritoriul țării și 13,16% din populația totală, Regiunea Sud Est a contribuit, în anul 2007, cu 10,65% la formarea PIB-ului național (în valoare absolută de 44.273 milioane de lei, prețuri curente), fiind a șasea regiune din România după regiunile București Ilfov, Sud Muntenia, Nord Vest, Centru și Nord Est.

Grafic 2.1.1.1 – Produsul Intern Brut, milioane lei (2000-2007)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Caracterizată în perioada 2000-2007 de un trend pozitiv de creștere, regiunea nu a egalat totuși nivelele de dinamism ale economiei naționale (creșterea nominală a fost +314,66% versus +328,79% înregistrat la nivelul întregii țări)⁴, contribuția la formarea PIB-ului național fiind, în același timp, în descreștere.

⁴ Analiza rezultatelor atinse în termeni de creșterea cifrei de afaceri trebuie să țină seama de variația ratei de inflație. România, în perioada 2000 – 2008 a fost caracterizată de o rata de inflație anuală din ce în ce mai mică, care totuși rămâne la un nivel semnificativ, după cum arată tabelul următor:

Tabelul A – Rata de inflație anuală în 2000 – 2008 (variația anuală față de anul precedent)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
45,70%	34,50%	22,50%	15,30%	11,90%	9,00%	6,56%	4,84%	7,85%

Sursa: <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/ ipc.ro.do>.

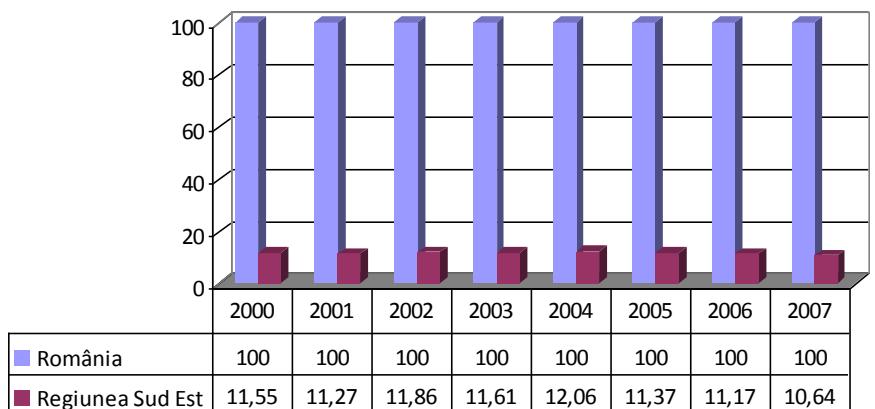
Rata de inflație cumulată a atins 158,86% în perioada 2000-2007.

Tabelul B – Rata de inflație cumulată (2000 – 2007)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Δ % 2000-2007
100,00	134,50	164,76	189,97	212,58	231,71	246,91	258,86	158,86%

Sursa: Calculele pe date Insse <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/ ipc.ro.do>.

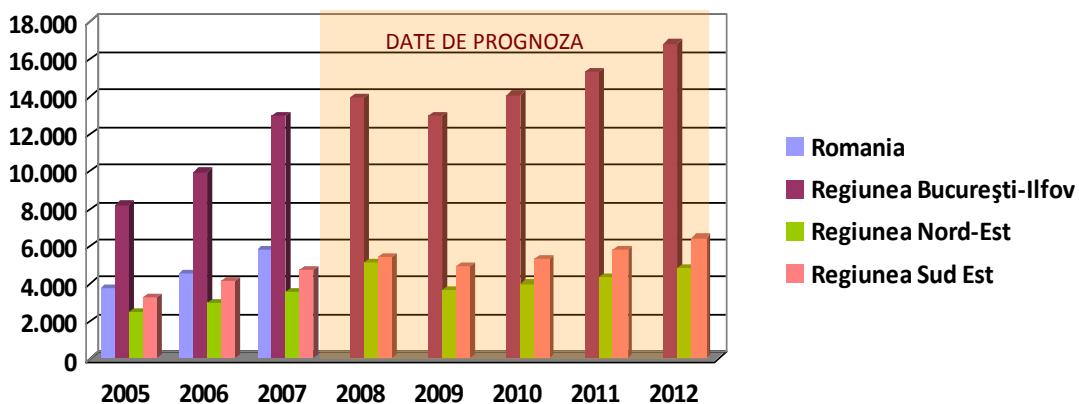
Grafic 2.1.1.2. – Raportul dintre PIB regional și PIB național, % (2000-2007)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Comisia Națională de Prognoză preconizează, până în anul 2012, un trend de creștere a PIB-ului în același ritm cu creșterea așteptată la nivel național, care totuși nu va avea efecte consistente asupra diminuării disparităților interne. Conform previziunii, creșterea negativă din anul 2009 (-4%) va fi urmată de un trend progresiv pozitiv în 2010 (+0,2%), în 2011(+2,6%) și în 2012 (+3,8%).

Grafic 2.1.1.3 – Evoluția PIB pe cap de locuitor în 2005-2007 și prognoza până 2012 comparativ cu alte regiuni și cu nivelul național, lei

Sursa: date din Prognoza în profil teritorial – Primăvara 2009, Comisia de prognoză, și Direcția Regională de Statistică Brăila.

PIB-ul regional pe cap de locuitor s-a ridicat în anul 2007 la 15.641,8 lei, reprezentând 80,98% din media națională, Regiunea Sud Est clasificându-se pe locul 6 la nivel național conform acestui indicator. Calculat pe baza parității puterii de cumpărare (PPC), PIB/locuitor la nivel regional a reprezentat, în 2006⁵, 32,51% din media UE27, regiunea poziționându-se printre ultimele 10 regiuni din UE conform acestui parametru.

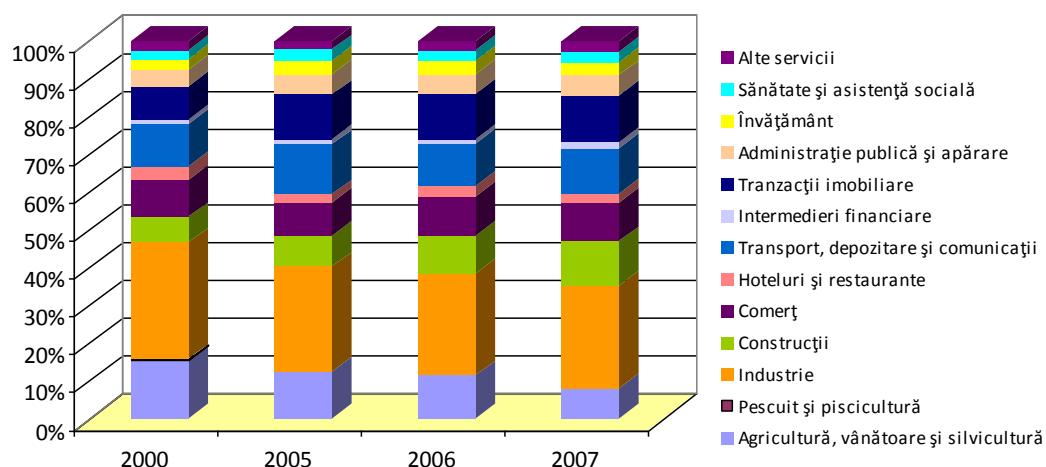
⁵ Date Eurostat.

2.1.2. Structura sectorială a Valorii Adăugate Brute

Analiza structurii sectoriale a VAB-ului arată că ponderile principalelor sectoare de activitate la realizarea valorii adăugate brute au avut în timp evoluții diferite, și scoate în evidență tranziția treptată către o economie post-industrială bazată pe sectorul terțiar. În perioada 2000-2007, sectoarele „Agricultura, vânătoarea și silvicultura”, „Pescuitul și piscicultura” și „Industria” au înregistrat diminuări ale ponderilor în VAB regional. Contribuția sectorului agricol la formarea VAB-ului a scăzut de la 15,93% în 2000, până la 7,94% în 2007 și, de asemenea, ponderea VAB-ului industrial s-a redus cu 4 puncte procentuale – de la 31,09% (în 2000) până la 27,24% (în 2007). Contribuția sectorului „Pescuitul și piscicultura” este marginală, aceasta generând 0,02% din VAB în 2007.

Sectorul „Construcții” a înregistrat în perioada 2000-2007 o creștere formidabilă de 719%, ca o consecință a expansiunii sectorului imobiliar care a caracterizat întreaga țară până în 2008, încetindu-se în 2009 ca efect al crizei mondiale; contribuția sectorului la formarea VAB, care în anul 2000 era sub 7%, s-a ridicat până la 11,8% în anul 2007. Sectorul „Servicii” a generat, în anul 2007, 53% din VAB regional, față de 45,95% în anul 2000.

Grafic 2.1.2.1. – Structura VAB pe categorii de resurse, % (2000-2007)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Datele de mai sus confirmă faptul că tranziția Regiunii Sud Est de la o economie bazată pe producție către o economie bazată pe servicii este încă în curs de realizare: contribuția adusă de către sectorul agricol la formarea VAB-ului, în pofida reducerii ei, este mai mare decât la nivel național (- 6,5% în 2007) și european (-1,8% în 2007) în UE27 (datele UE includ pescuitul și piscicultura), confirmând importanța sectorului agricol în economia regională.

De asemenea, ponderea sectorului industrial la formarea VAB-ului regional este mai mare decât cea observată la nivel UE27 (20,2%) precum și în alte state membre, fiind însă egală cu valoarea înregistrată la nivel național. În mod complementar, dezvoltarea sectorului terțiar rămâne sub nivelele înregistrate în Uniunea Europeană: contribuția serviciilor la formarea VAB-ului în UE27 se ridică până la 71,6% precum și ușor sub valorile înregistrate la nivel național unde terțiarul generează 55,7% din VAB.

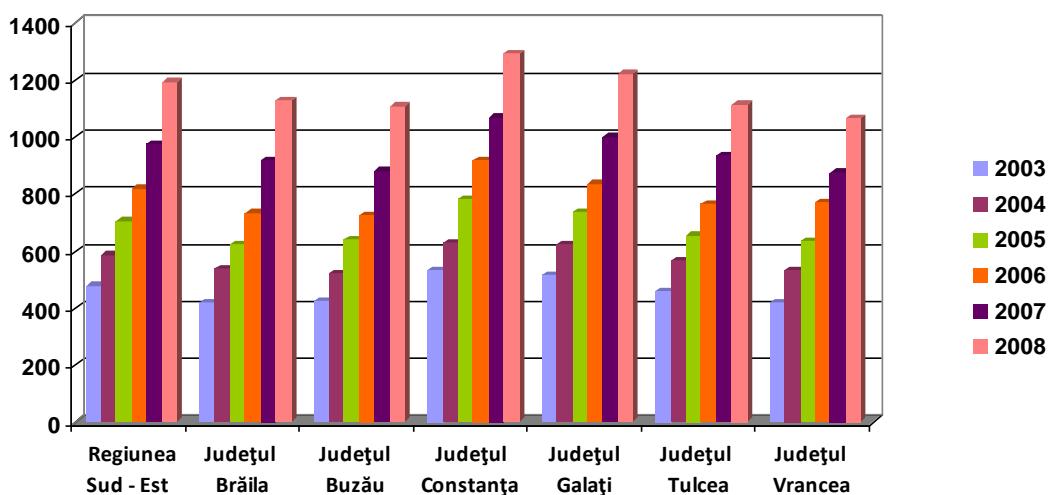
Atât în Regiunea Sud Est, cât și în România, sectorul construcției a contribuit, în anul 2007, cu mai mult de 10% la formarea VAB-ului. Nu trebuie să surprindă faptul că valorile observate la nivelul UE 27 sunt mai scăzute (6,4% în UE27 în anul 2007): având în vedere natura ciclică a sectorului construcțiilor, este normal ca ponderea lui la formarea VAB-ului regional să scadă pe termen mediu, obținându-se nivele mai apropiate de valorile UE.

Analiza de detaliu a sectorului terțiar arată că, în anul 2007, tipologiile de servicii care au contribuit în cea mai mare măsura la formarea VAB regional au fost „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal firmelor” (12,41% din totalul VAB), „Transport, depozitare și comunicații” (12,1%) și comerț (10,08%). Fapt surprinzător, având în vedere potențialul turistic al regiunii precum și numărul de structuri turistice existente, serviciile turistice au generat doar 2,53% din VAB regional.

2.1.3. Veniturile populației

În anul 2008 veniturile totale ale populației regiunii (658,72 lei lunar/persoană) se situează mult sub media națională (-10%). Se constată o creștere alarmantă a diferenței dintre cele două categorii de valori în ultimii doi ani, procentul aferent anului 2005 fiind puțin sub media națională (-0,9%). Salariile contribuie cu 51,1% la formarea veniturilor totale ale populației regiunii.

Grafic 2.1.3.1. – Salariu mediu net lunar în județele regiunii, lei/persoană (2003-2008)

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS – edițiile 2005-2009

Câștigul salarial mediu net lunar din Regiunea Sud Est a crescut de la 972 lei/persoană în anul 2007 la 1.160 lei/persoană în anul 2007, datorită unor modificări semnificative în sectoarele: „Sănătate și asistență socială”, „Învățământ”, „Administrație publică și

apărare; asigurări sociale din sistemul public”, „Intermediari financiare” „Transport, depozitare și comunicații”, „Tranzacții imobiliare”. Rămân însă disparități importante de la un sector la altul: câștigul salarial este mai mic în sectoarele „Hoteluri și restaurante” (733 lei/salariat pe lună), „Activități de servicii administrative și activități de servicii suport” (777 lei/salariat pe lună) și „Comerț” (829 lei/salariat pe luni). Salariați mai bine plătiți lucrează în „Intermediari financiare și asigurări” (2.308 lei/salariat pe lună) și în „Industria extractivă” (2.205 lei/salariat pe lună).

Tabel 2.1.3.1. - Cheltuielile totale ale populației pe lună, lei/persoană (2008)

Cheltuieli totale lunare pe persoană în Regiunea Sud Est	598,86
Cheltuieli totale lunare pe persoana in România, din care pentru	657,24
Cumpărarea de alimente și băuturi consumate	22,70%
Cumpărarea de mărfuri nealimentare	22,30%
Plata serviciilor	16,90%

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS. Ediția 2009.

În ceea ce privește cheltuielile, din totalul de cheltuielilor bănești la nivelul anului 2008, cele aferente produselor alimentare reprezintă 22,7%, cheltuielile pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare 22,3%, iar cele pentru plata serviciilor 16,9%. Cheltuielile totale lunare pe persoană, din regiune, au fost în anul 2008 de 598,86 lei, mai mici decât media pe țară cu 8,8%.

Concluzii

Economia regională este caracterizată de un trend pozitiv de creștere, însă indică un dinamism mai scăzut decât la nivelul național. Având un produs intern brut de 44.273 milioane de lei, Regiunea Sud Est se clasifică pe locul şase între regiunile din țară: contribuția la formarea PIB-ului național a fost de 10,65% în anul 2008, față de 11,55% în anul 2000, astfel înregistrându-se o descreștere de aproape un punct procentual față de PIB-ul național. PIB-ul pe cap de locuitor este cu 20 de puncte procentuale sub media națională și veniturile totale ale populației însumează 90% din media națională, diferența dintre nivelul regional și cel național arătând o creștere alarmantă în ultimii ani. Analiza VAB-ului confirmă faptul că regiunea este în tranziție de la o economie de producție, la o economie bazată pe servicii.

2.2 Dinamica întreprinderilor

2.2.1. Structura și dinamica întreprinderilor

Cu 66.492 **unități locale active**, Regiunea Sud Est se situează pe locul IV la nivel național, după Regiunile București-IIfov, Nord-Vest și Centru. Creșterea numărului de unități active a fost mai lentă până în anul 1998, în timp ce în perioada 2000-2008 numărul unităților active a înregistrat o creștere de +63,21%, dinamica acestei creșteri fiind însă mai puțin pozitivă decât la nivel național (+79% în aceeași perioadă). Ca o consecință, ponderea întreprinderilor din Regiunea Sud Est în totalul național s-a redus progresiv, de la 13% în anul 2000 până la 11,85% în anul 2008.

Tabel 2.2.1.1. – Numărul întreprinderilor la nivel regional și național (2000-2008)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Variatia % 2000/2008
Nivel regional	40.471	40.671	43.294	46.834	52.059	55.906	58.930	62.953	66.492	63,21%
Nivel național	313.508	317.555	332.952	370.576	416.458	455.672	485.576	524.619	561.137	78,89%
% regional față de național	13,00%	12,81%	13,00%	12,64%	12,50%	12,27%	12,14%	12,00%	11,85%	

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Din punctul de vedere al repartiției unităților active pe clase de mărime, în anul 2008, cea mai mare pondere o deținea, la nivel regional, clasa de mărime 0-9 (88,63%) - întreprinderi de dimensiune micro care au, în medie, o durată de viață mai scurtă decât a celorlalte clase de mărime. Întreprinderile mici (10-49 angajați) reprezentau 9,13% din totalul unităților active, pe când întreprinderile mijlocii (50-249 angajați) reprezentau 1,91% iar întreprinderile mari (peste 250 angajați) doar 0,33% din totalul unităților active.

În perioada 2000-2008 numărul de unități active a crescut pentru toate categoriile de mărime, în afară de întreprinderile mari care au scăzut de la 269 la 217 (-24,13%). Dinamica microîntreprinderilor, precum și a întreprinderilor mici, a fost pozitivă – +53,58% și respectiv +55,21% - creșterea fiind însă mai mică decât la nivel național, unde ambele categorii de întreprinderi au crescut cu aproximativ 70%.

La nivel regional, **cifra de afaceri**, deși în creștere cu 230% în perioada 2002 – 2008 (creștere nominală)⁶, procentual vorbind, a înregistrat o scădere față de nivelul național în ultimii 6 ani, de la 11,46% până la 10,51%, o ușoară inversiune de tendință fiind înregistrată în 2008.

Tabel 2.2.1.2. – Cifra de afaceri a întreprinderilor la nivel regional și național, milioane de lei, prețuri curente (2002-2008)

---

⁶ Analiza rezultatelor atinse în termeni de creșterea cifrei de afaceri trebuie să țină seama de variația ratei de inflație. România, în perioada 2000 – 2008 a fost caracterizată de o rata de inflație anuala din ce în ce mai mică, care totuși ramane la un nivel semnificativ, după cum arată tabelul următor:

Tabelul A – Rata de inflație anuală în 2000 – 2008 (variația anuală față de anul precedent)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
45,70%	34,50%	22,50%	15,30%	11,90%	9,00%	6,56%	4,84%	7,85%

Sursa: <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/ ipc.ro.do>.

Rata de inflație cumulată a atins 92,46% în perioada 2002-2008.

Tabelul B – Rata de inflație cumulată (2002 – 2008)

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Δ % 2002-2008
100,00	122,50	141,24	158,05	172,27	183,58	192,46	92,46%

Sursa: Calculele pe date Insse <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/ ipc.ro.do>.

	2002	2005	2006	2007	2008	2002-2008 %
Nivel regional	30.476	58.264	66.670	79.452	100.851	230,92%
Nivel național	265.900	514.070	625.275	772.262	959.414	260,82%
% regional față de național	11,46%	11,33%	10,66%	10,29%	10,51%	

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Ponderea cea mai mare a cifrei de afaceri a fost generată, în ciuda scăderii lor numerice, de întreprinderi mari (35,92%), urmate de întreprinderi mici (23,52%), mijlocii (21,76%) și micro (18,80%). De remarcat că dinamica cifrei de afaceri înregistrată în perioada 2002-2008 a fost mai puțin pozitivă decât la nivel național pentru toate categoriile de întreprinderi, cu excepția întreprinderilor mici (+337,8% față de +315% la nivel național). Analiza la nivel teritorial arată că în perioada 2002-2008 creșterea cifrei de afaceri a depășit media națională (+260%) în județele Buzău (+268%) și Constanța (+265,35%).

Tabel 2.2.1.3. – Numărul întreprinderilor pe clasa de mărime (2002 – 2008)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2008-2002 %
România								
Total unități local active	332.952	370.576	416.458	455.672	485.576	524.619	561.137	68,53%
0-9	287.287	319.660	364.371	400.058	425.143	459.880	495.837	72,59%
10-49	34.111	38.782	39.779	43.173	47.792	51.736	52.228	53,11%
50-249	9.082	9.713	9.981	10.208	10.532	10.895	11.001	21,13%
250 și peste	2.472	2.421	2.327	2.233	2.109	2.108	2.071	-16,22%
Regiune Sud Est								
Total unități local active	43.294	46.834	52.059	55.906	58.930	62.953	66.492	53,58%
0-9	37.969	40.860	45.822	49.215	51.799	55.462	58.930	55,21%
10-49	3.941	4.510	4.773	5.208	5.640	5.984	6.073	54,10%
50-249	1.098	1.175	1.189	1.232	1.254	1.272	1.272	15,85%
250 și peste	286	289	275	251	237	235	217	-24,13%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Cu 23,58 unități active la 1000 de locuitori (în anul 2008), Regiunea Sud Est se clasifică pe locul IV între regiunile din România: **densitatea întreprinderilor** este sub media națională de 26,09 unități / 1000 locuitori și se situează aproximativ la jumătate din densitatea medie a întreprinderilor în UE27 (42,15/1000 locuitori în 2007)⁷. Județul mai dens populat (și singurul care se situează peste media națională) a fost Constanța cu 33,25 întreprinderi/1000 locuitori, pe când Vrancea a înregistrat densitatea cea mai mică cu 17,62 întreprinderi/1000 locuitori (2008).

Tabel 2.2.1.4. – Densitatea întreprinderilor, comparație cu UE 27 (2007) și nivel național (2008)

⁷ Datele pentru 2008 la nivel UE27 nu sunt încă disponibile.

	Locuitori	Unitati active	Densitate unități / 1000 locuitori
UE27	495.305.424	20.875.000	42,15
România	21.504.442	561.137	26,09
Regiunea București Ilfov	2.248.026	131.559	58,52
Regiunea Nord Est	3.719.102	62.665	16,85
Regiunea Sud Est	2.819.565	66.492	23,58
Județul Brăila	362.352	7.371	20,34
Județul Buzău	484.724	10.448	21,55
Județul Constanța	720.303	23.947	33,25
Județul Galați	611.590	12.917	21,12
Județul Tulcea	249.022	4.911	19,72
Județul Vrancea	391.574	6.898	17,62

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul de salariați în 2008 a fost de 514.012 persoane, 11,04% din totalul național, în creștere cu 23,59% față de anul 2000. Dinamica salariaților în perioada 2000-2008 a fost mai pozitivă decât la nivel național (13,01%), creșterea mai importantă observându-se pentru salariați din întreprinderile micro și mici (+22,66% în perioada 2005-2008).

Tabel 2.2.1.5. – Numărul salariaților la nivel regional și național (2000-2008)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Variatia % 2000/2008
Nivel regional	417.424	470.356	453.311	459.785	475.325	482.230	490.175	505.679	515.902	23,59%
Nivel național	4.118.731	4.050.421	3.909.858	4.014.666	4.110.085	4.293.151	4.378.362	4.562.530	4.654.718	13,01%
%regional față de național	10,13%	11,61%	11,59%	11,45%	11,56%	11,23%	11,20%	11,08%	11,08%	

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Gradul de ocupare în întreprinderi mari a scăzut cu -15% în perioada 2005-2008, având totuși, în anul 2008, 137 mii de salariați. Clasamentul firmelor regionale după numărul de angajați este dominat în mod clar de combinatul metalurgic Arcelor Mittal, cu 13.709 angajați, urmat, la distanță, de Daewoo Mangalia Heavy Industries (3.781 angajați) și de distribuitorul de materiale de construcție și finisaje Arabesque (3.715 angajați) care continuă să se extindă pe plan atât național cât și internațional. Pozițiile de la 4 până la 8 în clasament sunt deținute de firme active în sănătică navală (Şantierul Naval Damen Galați, Stx Offshore Tulcea, Şantierul Naval Constanța, Stx Offshore Brăila). Creșteri constante și cifre de afaceri ridicate au și următorii clasați, Rompetrol Rafinerie, Ductil Steel, Hermes Pharma și Enel Distribuție Dobrogea.

În creștere cu 13,83% în perioada 2000-2008⁸, investițiile brute ale întreprinderilor din regiune au reprezentat o pondere variabilă din investițiile realizate la nivel național

⁸ Analiza rezultatelor atinse în termeni de creștere a investițiilor brute trebuie să țină seama de variația ratei de inflație. România, în perioada 2000 – 2008 a fost caracterizată de o rată de inflație anuală din ce în ce mai mică, care totuși rămâne la un nivel semnificativ, după cum arată tabelul următor:

Tabelul A – Rata de inflație anuală în 2000 – 2008 (variația anuală față de anul precedent)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
45,70%	34,50%	22,50%	15,30%	11,90%	9,00%	6,56%	4,84%	7,85%

Sursa: <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/ipc.ro.do>.

Rata de inflație cumulată a atins 179,18% în perioada 2000-2008.

(8,06% în anul 2008). În 2008, 39,27% din investițiile regionale au fost efectuate de întreprinderi de mari dimensiuni. Liderul sectorului metalurgic, Archelor Mittal Galați, a realizat investiții de aproape 600 milioane de dolari în şase ani: investițiile în tehnologia modernă au accelerat transformarea combinatului care în anul 2008 a depășit o cifră de afaceri de 7 milioane de lei.

Tabel 2.2.1.6 – Investiții brute ale întreprinderilor la nivel regional și național (2000-2008)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2000-2008 %
Regiunea Sud - Est	10.500	13.500	19.100	12.600	6.419	6.670	8.446	11.219	11.952	13,83%
Romania	133.000	151.100	130.900	112.700	61.842	79.671	93.088	146.696	148.349	11,54%
% regional față de național	7,89%	8,93%	14,59%	11,18%	10,38%	8,37%	9,07%	7,65%	8,06%	

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

2.2.2. Întreprinderile mici și mijlocii

IMM reprezintă o forță în economie, având un rol vital în relansarea economică prin crearea de noi locuri de muncă.

În anul 2007, în Regiunea Sud Est s-a înregistrat un număr de 66.492 întreprinderi, din care 99,67 % erau întreprinderi mici și mijlocii (66.275). Din totalul de 66.275 de IMM-uri din regiune, cea mai mare parte (47%) activează în domeniul comerțului, 13% în „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal pentru întreprinderi” și 11,5% în industria prelucrătoare. În mod firesc, dinamica IMM-urilor este mai pozitivă decât cea prezentată pentru întreprinderile regionale în ansamblu: creșterea de 54,1% în perioada 2002-2008 scoate totuși în evidență un dinamism redus, sub nivelul național, unde numărul de IMM-uri s-a mărit cu 69,17%.

Tabel 2.2.2.1. – Repartitia IMM-urilor pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2002-2008 (%)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Regiunea Nord Est	11,70%	11,70%	11,68%	11,40%	11,20%	11,17%	11,15%	11,08%	11,07%
Regiunea Sud Est	13,00%	12,80%	13,01%	12,70%	12,20%	12,27%	12,14%	12,00%	11,85%
Regiunea Sud Muntenia	11,50%	11,40%	11,50%	11,30%	10,60%	10,63%	10,62%	10,62%	10,79%
Regiunea Sud Vest Oltenia	8,60%	8,50%	8,22%	8,00%	7,70%	7,51%	7,36%	7,22%	7,17%
Regiunea Vest	8,60%	8,80%	9,03%	9,10%	9,30%	9,54%	9,68%	9,59%	9,50%
Regiunea Nord Vest	13,60%	13,50%	13,64%	14,00%	13,70%	13,76%	13,81%	14,05%	14,20%
Regiunea Centru	11,90%	12,00%	12,16%	12,20%	12,40%	12,40%	12,34%	12,37%	12,27%
Regiunea București-Ialova	21,10%	21,30%	20,77%	22,00%	22,70%	22,72%	22,90%	23,07%	23,14%
România	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Din tabelul de mai sus se constată faptul că, în perioada 2000-2008, repartitia procentuală a IMM-urilor a înregistrat o ușoară scădere de la an la an, regiunea ocupând, în anul 2008, locul IV în regiunile de dezvoltare.

IMM-urile regionale au generat în anul 2008 o cifră de afaceri de 64.629 milioane de lei (64% din totalul regional), angajând 393.778 salariați (73,41% din totalul salariaților din regiune). În ceea ce privește piața muncii, se constată o atitudine flexibilă a IMM-

Tabelul B – Rata de inflație cumulată (2000 – 2008)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Δ % 2000-2008
100,00	134,50	164,76	189,97	212,58	231,71	246,91	258,86	279,18	179,18%

Sursa: Calculele pe date Insse <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/ipc.ro.do>.

urilor din segmentul întreprinderilor în care se concentrează, în cea mai mare parte, lucrul temporar și în timp parțial.

Tabel 2.2.2.2. – Comparația indicatorilor între nivelul național și cel regional în sectorul IMM-urilor în perioada 2002-2007

			Nr. Unități active	Nr. IMM	Cifra de afaceri (milioane de lei prețuri curente)	Personal angajat	Investiții brute (milioane de lei prețuri curente)
2002	Nivel național	Total	332.952	330.480	265.900	3.909.858	40.932
		Agricultura	10.765	10.664			
		Industria	48.718	47.140	112.487	2.089.425	20.553
		Construcții	17.057	16.851	16.026	352.605	4.504
	Nivel regional	Servicii	256.412	255.825	137.387	1.484.798	15.875
		Total	43.294	43.008	30.467	456.713	6.002
		Agricultura	1.837	1.852		0	0
		Industria	5.119	4.970	15.482	222.549	2.221
2005	Nivel național	Construcții	1.944	1.910	1.657	45.797	2.241
		Servicii	34.358	34.276	13.337	188.367	1.540
		Total	455.672	453.439	514.070	4.293.151	79.671
		Agricultura	12.804	12.725		134.472	2112
	Nivel regional	Industria	60.908	59.492	194.653	1.883.464	26268
		Construcții	30.892	30.714	31.703	385.824	5963
		Servicii	351.068	350.508	287.714	1.889.391	45328
		Total	55.906	55.655	58.264	482.230	6.670
2006	Nivel național	Agricultura	2.134	2.117		0	0
		Industria	6.346	6.210	28.210	203.737	2600
		Construcții	3.060	3.029	3.272	50.832	1213
		Servicii	44.366	44.299	26.782	227.661	2857
	Nivel regional	Total	485.576	483.467	625.275	4.378.362	93.088
		Agricultura	13.624	13.548		129.972	3413
		Industria	61.727	60.465	224.436	1.772.391	32265
		Construcții	36.732	36.564	44.870	426.064	8531
2007	Nivel național	Servicii	373.493	372.890	355.969	2.049.935	48879
		Total	58.930	58.693	66.670	490.175	8.446
		Agricultura	2.258	2.244		0	0
		Industria	6.432	6.304	30.372	196.657	3.066
	Nivel regional	Construcții	3.688	3.629	4.219	54.622	1.583
		Servicii	46.582	46.516	32.079	238.896	3.797
		Total	524.619	522.511	772.262	4.562.530	146.696
		Agricultura	14.479	14.408		126.295	5299
2008	Nivel național	Industria	62.997	61.820	255.600	1.710.461	46109
		Construcții	47.509	47.321	66.239	512.261	15128
		Servicii	399.634	398.962	450.423	2.213.513	80160
		Total	62.953	62.718	79.452	505.679	11.219
	Nivel regional	Agricultura	2.433	2.421		0	0
		Industria	6.614	6.419	34.930	192.375	4.526
		Construcții	4.837	4.811	5.866	60.335	868
		Servicii	49.069	48.995	38.656	252.969	5.834
	Nivel național	Total	561.137	559.066	914.088	4.654.718	148.349
		Agricultura	14.687	14.621		126.237	5035
		Industria	71.299	70.219	315.309	1.643.116	51152
		Construcții	51.294	51.092	92.472	541.535	24700
	Nivel regional	Servicii	423.857	423.134	506.307	2.343.830	67462
		Total	66.492	66.275	100.851	515.902	11.951
		Agricultura	2.464	2.453		0	0
		Industria	7.767	7.656	42.852	189.545	5.235
		Construcții	5.219	5.192	7.931	63.130	1.008
		Servicii	51.042	50.974	50.338	263.227	5.708

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

60,27% din investițiile brute din regiune au fost efectuate de IMM-uri, care reprezintă segmentul cel mai dinamic al întreprinderilor, în această privință: dacă în perioada 2002-2008 investițiile firmelor mari au crescut cu 7%, sumele investite de IMM-uri au crescut cu 349%.

2.2.3. Economia socială

"Organizațiile Economiei Sociale sunt actori economici și sociali activi în toate sectoarele care se caracterizează în principal prin scopurile și prin forma lor specifică de antreprenoriat. Aceste întreprinderi sunt deosebit de active în anumite domenii cum ar fi protecția socială, serviciile sociale, sănătatea, băncile, asigurările, producția agricolă, serviciile de proximitate, educație și formare, cultură, sport și activități recreative"⁹.

Întreprinderile care activează în domeniul economiei sociale sunt caracterizate printr-o puternică implicare personală a membrilor săi în conducerea întreprinderii, precum și prin lipsa de interes în obținerea de profit, cu scopul de a recompensa capitalul social. Datorită modului lor specific de a face afaceri asociat cu performanța economică, funcționarea democratică și solidaritatea în rândul membrilor, acestea contribuie de asemenea la punerea în aplicare a obiectivelor importante ale comunității, în special în domeniile ocupării forței de muncă, coeziunii sociale, dezvoltării regionale și rurale, protecției mediului, protecției consumatorului, precum și în domeniul politicilor de securitate socială¹⁰.

Actori de natură diferită sunt implicați în economia socială, și cuprind cooperative, fundații și asociații, organizații de ajutor reciproc și întreprinderi sociale¹¹.

Sectorul economiei sociale a cunoscut în România o evoluție relativ recentă, iar informațiile disponibile sunt limitate. Fenomenul cooperativist este în creștere dacă se consideră că în 2008, totalul cifrei de afaceri a cooperativelor a fost de peste 700 de milioane de lei, fiind cu 9% mai mare decât în 2007 (175 de milioane de euro)¹². În ceea ce privește dezvoltarea întreprinderilor fără scop patrimonial, în 2010 există în România 46.122 asociații înregistrate, 1.695 fundații, 803 federații, 598 uniuni și 222 entități cu personalitate juridică fără scop patrimonial, de natură neprecizată¹³.

Recunoscând chiar importanța sporită a economiei sociale, dezvoltarea sectorului în Regiunea Sud Est nu este tratată în capitolul „Economia”, în primul rând din lipsă de date dezaggregate la nivel regional și, în al doilea rând, din motive „tematice” legate de natura activităților care poziționează operatorii sectorului la granița între economie și social, aşa cum este evidențiat prin denumirea lui.

Concluzii

Cu locul IV pe țară, din punctul de vedere al numărului de întreprinderi, Regiunea Sud Est a fost caracterizată printr-o dinamică pozitivă, în ceea ce privește numărul de

⁹ Definiție furnizată de Conferința Europeană Permanentă a Cooperativelor, Mutualităților, Asociațiilor și Fundațiilor.

¹⁰ Comisia Europeană, DG Enterprise. <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/#h2-common-characteristics-of-social-economy-enterprises>

¹¹ <http://economiesociala.org.ro/ro/economie-sociala>

¹² Sursa: <http://www.banknews.ro>.

¹³ Registrul Național NGO, Ministerul Justiției.

<http://www.just.ro/MeniuStanga/PersonnelInformation/tabid/91/Default.aspx>

unități active, precum și cifră de afaceri generată, dinamică care a fost însă mai puțin pozitivă decât la nivel național. Din acest motiv, ponderea întreprinderilor regionale – precum și a cifrei de afaceri produsă, față de nivelul național, a fost în scădere, în ultimii ani. Densitatea întreprinderilor este sub media națională și în mod semnificativ sub media UE: doar județul Constanța are mai multe unități active/1000 locuitori față de nivelul național. Numărul de salariați a crescut mai mult decât la nivel național (+23,24%, față de 13,01% în țară, în perioada 2000-2008). 88,63% din unitățile active sunt de dimensiuni micro, urmate de întreprinderi mici (9,13%), mijlocii (1,91%) și mari (0,33%). În ciuda dinamicii negative înregistrate (-24,13% în perioada 2000-2008), segmentul întreprinderilor mari are un rol central în economia regională, concentrând, în anul 2008, aproximativ 26% din salariații din regiune și aproape 40% din investițiile brute efectuate. Întreprinderile mici și mijlocii sunt concentrate, în cea mai mare parte, în domeniul comerțului, al tranzacțiilor imobiliare precum și în industria prelucrătoare. Toți indicatorii privind IMM-urile arată variații pozitive, creșterea fiind totuși mai slabă decât la nivel național.

Dezvoltarea economiei sociale în Regiunea Sud Est nu este tratată în capitolul „Economia”, în primul rând din lipsă de date dezaggregate la nivel regional și, în al doilea rând, din motive „tematice” legate de natura activităților care poziționează operatorii sectorului la granița între economie și social, așa cum este evidențiat prin denumirea lui.

2.3 Agricultura și spațiul rural

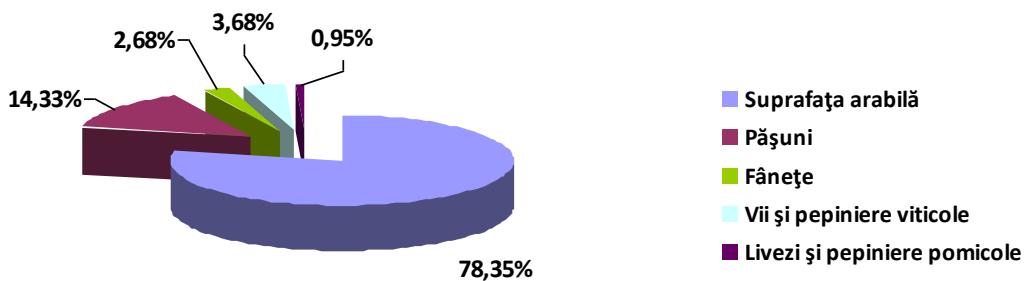
Prin tradiție, Regiunea Sud Est este o zonă agricolă. Condițiile pedoclimatice din regiune favorizează cultivarea porumbului (în principal, în nord), a grâului (în special, în centrul regiunii), a orzului, a plantelor industriale, inclusiv floarea soarelui (regiunea ocupă locul I la nivel național; Constanța se află pe locul I și Brăila, pe locul II dintre toate județele țării).

Suprafața agricolă reprezintă peste 65,20% din totalul suprafeței regiunii, iar suprafața arabilă reprezintă 78,3% din totalul suprafeței agricole, aceasta crescând ușor în perioada 2000-2008. La această situație au contribuit și lucrările de îmbunătățiri funciare executate în Balta Brăilei, în special asanări, care au permis reintroducerea în circuitul producției agricole a unei suprafețe importante de soluri aluvionare. Astfel, în Regiunea Sud-Est se află a doua exploatație agricolă ca mărime din România, pe primul loc situându-se Regiunea Sud-Muntenia a cărei suprafață agricolă reprezintă 71% din suprafața totală.

Sectorul privat deține cea mai mare pondere a terenului agricol și totodată produce cea mai mare parte a producției agricole (95,26% din producția agricolă totală a regiunii, în anul 2007).

Fragmentarea suprafețelor arabile în porțiuni mici este un obstacol important în calea dezvoltării sectorului, la care se adaugă faptul că potențialul economic scăzut al micilor ferme și managementul inefficient al exploatarilor agricole au determinat subdezvoltarea sectorului de prelucrare a produselor agricole.

Grafic 2.3.1. – Repartizarea suprafeței agricole regionale pe categorii de folosință (2008)

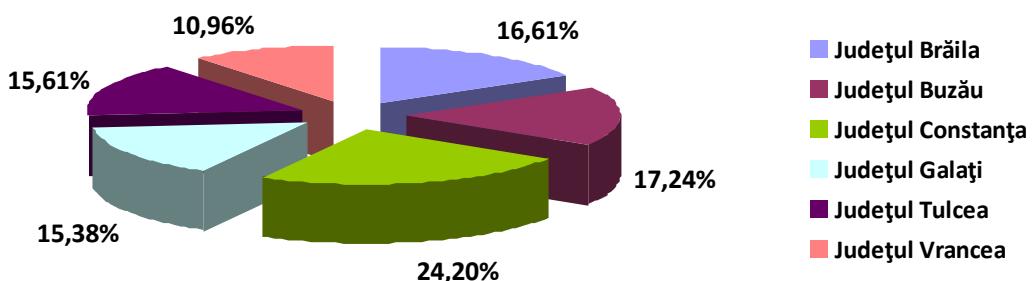

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Suprafața agricolă a regiunii, 2.332,61 mii de hectare în anul 2008, reprezintă 15,85% din suprafața agricolă a țării. Suprafața agricolă care nu este teren arabil, cuprinde pășuni (14,33%), vii și pepiniere viticole (3,68%), fânețe (2,68%) și livezi (0,95%). 40,02% din viile și pepinierele viticole din România sunt concentrate pe teritoriul regional, punând în evidență importanța sectorului viticol în economia regională.

Infrastructurile pentru irigat sunt prezente pe o suprafață de 51% din suprafața agricolă regională, un procent ridicat față de 21% înregistrat la nivel național, iar suprafața agricolă irrigată efectiv a fost, în anul 2008, de doar 5,8% din întreagă suprafață agricolă.

Grafic 2.3.2. – Repartizarea suprafeței agricole regionale pe județe (2008)

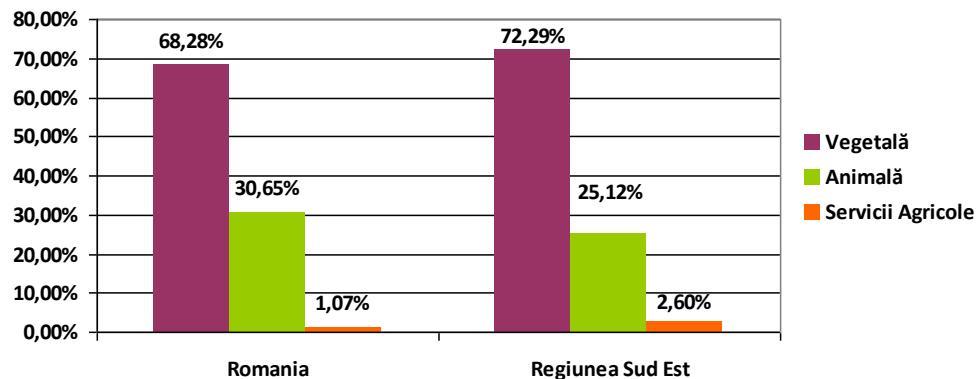

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În anul 2008, **producția agricolă** în regiune a înregistrat o valoare de 10.558.172 mii lei, reprezentând 15,76% din producția agricolă la nivel național.

Componența producției agricole este similară cu cea națională. Producția vegetală reprezintă 72,29% din producția totală, în creștere cu 234,11%, în perioada 2001-2008. Mai modestă a fost creșterea producției animale (+117,05% în aceeași perioadă) a cărei ponderi în totalul producției agricole a scăzut progresiv, de la 33,87% în anul 2001 până la 25,12% în anul 2008. Serviciile agricole sunt încă slab dezvoltate, valoarea lor situându-se la 2,6% din valoarea totală a producției.

Grafic 2.3.3. – Componența producției agricole regionale, comparativ cu nivel național (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Ponderea scăzută a serviciilor agricole indică menținerea unui tip relativ tradițional de agricultură: diferențe importante există însă între județe – de la 0,20% în Vrancea, la 7,55% în Brăila - confirmând eterogeneitatea sectorului agricol regional.

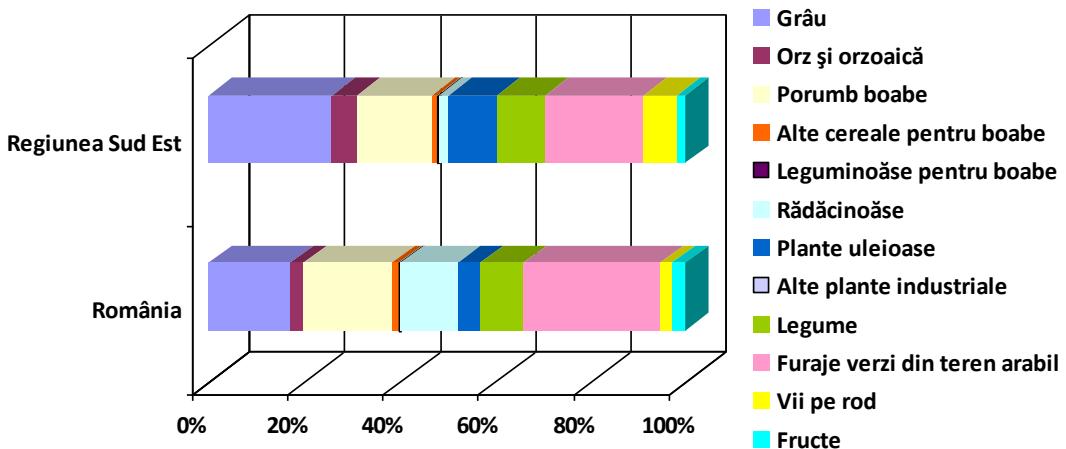
Tabel 2.3.1. – Componența producției agricole județene comparativ cu nivel regional și național

	Romania	Regiunea Sud Est	Județul Brăila	Județul Buzău	Județul Constanța	Județul Galați	Județul Tulcea	Județul Vrancea
Total	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Vegetală	68,28%	72,29%	61,69%	68,25%	79,40%	76,18%	75,15%	71,23%
Animală	30,65%	25,12%	30,76%	31,40%	18,81%	19,93%	24,19%	28,57%
Servicii Agricole	1,07%	2,60%	7,55%	0,35%	1,79%	3,89%	0,67%	0,20%

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistica Brăila

Producția vegetală este în mare parte concentrată asupra **culturilor extensive**. Cu 3.319.913 de tone produse în anul 2008, cerealele pentru boabe reprezintă 19,73% din producția vegetală națională: Regiunea Sud Est se poziționează pe locul 39 din cele 267 regiuni europene pentru producția de porumb și, în țară, este primul producător de orz și orzoaică (29,77% din producția națională) fiind, în același timp printre primele 2 regiuni în ceea ce privește producția de grâu și printre primele 3 regiuni pentru porumb.

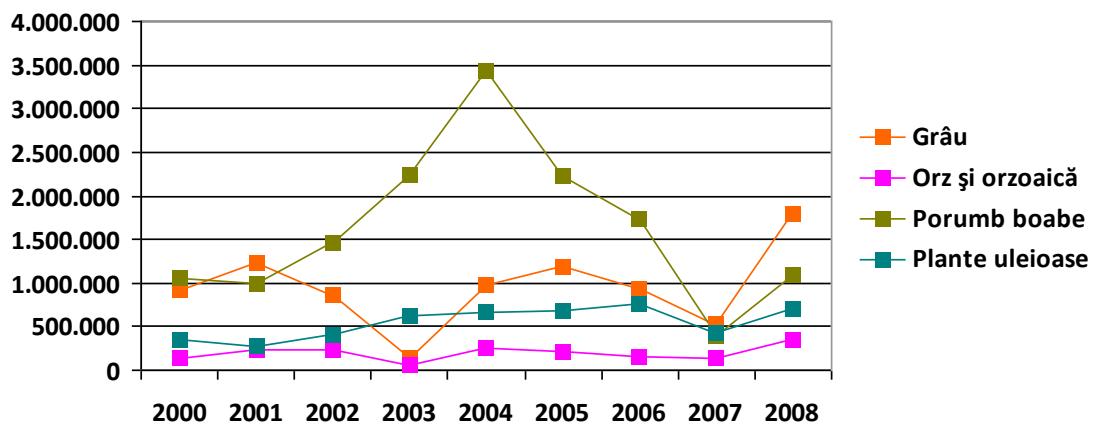
Grafic 2.3.4. – Componența producției agricole vegetale la nivel național și regional, tone (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Importantă, și în creștere, este producția de plante uleioase (+95,41% în perioada 2000-2008) care în anul 2008 s-a ridicat până la 36,2% din producția la nivel național: regiunea este primul producător de floarea soarelui din România, iar în UE se poziționează pe locul 29 pentru producția de rapiță.

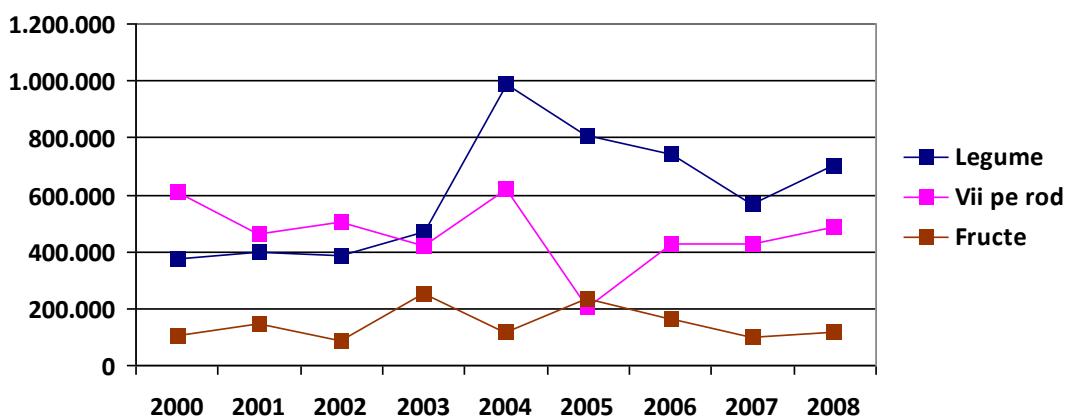
Grafic 2.3.5. – Trendul producției agricole – Principalele culturi extensive, tone (2000 - 2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistica Brăila

Horticulturna este bine dezvoltată în întreaga regiune (în special în județul Galați) care este primul județ din România, în ceea ce privește producția de legume. Pomicultura a cunoscut în ultimii ani un trend moderat pozitiv, cu mari variații la nivel de producție în perioada 2000-2008, ceea ce sugerează o vulnerabilitate ridicată la agenții externi. Regiunea deține totuși o poziție de excelență în segmente specifice cum ar fi, de exemplu, producția de piersici și nectarine, caise și zarzăre, cireșe și vișine, principalul județ producător fiind Constanța.

Grafic 2.3.6. – Trendul producției agricole – Legume, vii pe rod, fructe , tone (2000 - 2008)

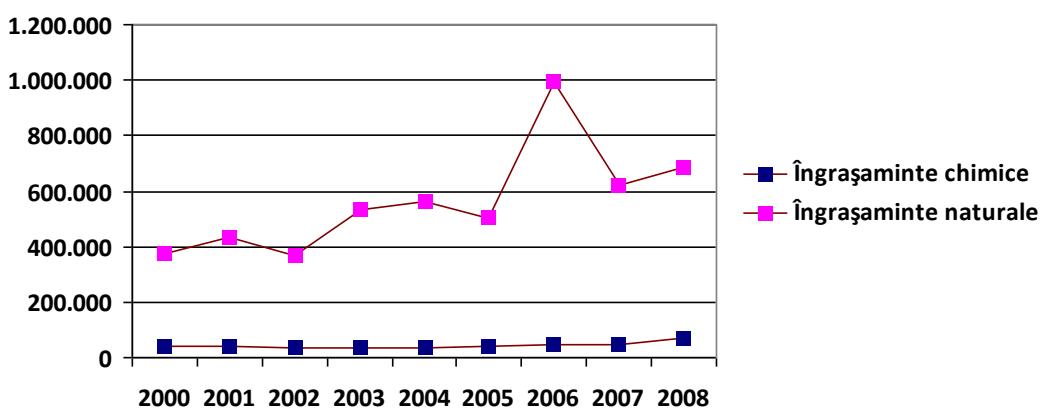

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Regiunea Sud Est se situează pe primul loc în țară în ceea ce privește **cultivarea viței de vie**, deținând 41,62% din suprafața viticolă a țării (numai județul Vrancea deține peste 12,77% din suprafața viticolă a țării). Regiunea Sud Est este recunoscută, atât pe plan intern cât și pe plan extern, prin calitatea vinurilor provenite din podgorii renumite, care se găsesc pe tot cuprinsul regiunii: Panciu, Odobești, Pietroasele, Nicorești, Niculițel, Murfatlar, Însurăței. În ciuda existenței unor condiții excelente pentru cultivarea viței de vie, precum și a unei tradiții viticole consolidate, suprafețele cultivate și producția de vii pe rod s-au redus în mod considerabil în perioada 2000-2008 (-14,49% și, respectiv, -20,57%).

Utilizarea de **îngrășăminte naturale și chimice** a crescut cu 82% și, respectiv 77% în perioada 2000-2008. Îngrășămintele naturale reprezintă încă 90% din totalul îngrășămintelor utilizate; cantitatea medie utilizată este de 0,29 tone pe hectar, și rămâne sub media națională (0,8 tone pe hectar) în toate județele, în afară de Brăila. Utilizarea de îngrășăminte chimice – 0,03 tone/ha - este în linie cu valorile medii la nivel național, înregistrând mici diferențe între județe.

Grafic 2.3.7. – Utilizarea de îngrășăminte în Regiunea Sud Est, tone de substanță activă (2000-2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește **nivelele de mecanizare**, numărul de mașini existente a rămas stabil în perioada 2000-2008. O analiză mai detaliată arată că a crescut numărul de cultivatoare mecanice, semănători mecanice și pluguri pentru tractoare, în timp ce

parcul mașinilor de alte categorii – inclusiv tractoare agricole – s-a redus. În general nivelul de mecanizare rămâne sub media națională: de exemplu, în anul 2008 există în medie un tractor agricol pentru 110 ha de suprafață agricolă, față de 86,9 ha la nivel național.

Tabel 2.3.2. – Parcul de tractoare și principalele mașini agricole la nivel de județ, bucăți (2008) și variația 2000-2008

	Regiunea Sud Est	Variatia % 2000-2008	Județul Brăila	Județul Buzău	Județul Constanța	Județul Galați	Județul Tulcea	Județul Vrancea
Tractoare agricole fizice	21.169	-3,15%	3.597	3.127	4.767	3.515	2.841	3.322
Pluguri pentru tractor	17.812	7,67%	2.887	2.978	3.710	3.119	2.266	2.852
Cultivatoare mecanice	3.876	1,09%	806	618	1.009	604	525	314
Semănători mecanice	9.197	13,09%	1.806	1.151	2.315	1.547	1.316	1.062
Mașini de stropit și prafuit cu tracțiune mecanică	1.972	-18,14%	41	205	223	146	160	1.197
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale	2.943	-16,22%	592	352	815	426	495	263
Combine autopropulsate pentru recoltat furaj	76	-66,17%	11	9	40	6	3	7
Vindrovere autopropulsate pentru recoltat furaje	300	-10,03%	89	58	73	30	26	24
Prese pentru balotat pale și fan	1.005	-24,35%	190	154	307	161	137	56

Sursa: datele furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Valorile medii ale producției vegetale sunt, cu puține excepții, sub media națională. Cantitățile de legume, vii pe rod, sfeclă de zahăr și secară produse pe ha depășesc cu mult media națională – randamentul pentru aceste culturi fiind mai mare cu 18%, 15%, 29% și respectiv 24%. De remarcat, totuși, faptul că secara și sfecla de zahăr sunt culturi de importanță marginală în regiune, cantitățile produse fiind mici. Producția medie de grâu și orz (%) depășește ușor valorile naționale. Analiza județelor arată că producțiile medii pe ha sunt în general scăzute în județele Vrancea și Buzău, fiind situate în zonă de munte și utilizând metode agricole mai tradiționale, ceea ce arată legătura dintre productivitatea sectorului, practicile utilizate și structura unităților de producție.

Tabel 2.3.3. – Valorile medii ale producției, nivel național=100% (2008)

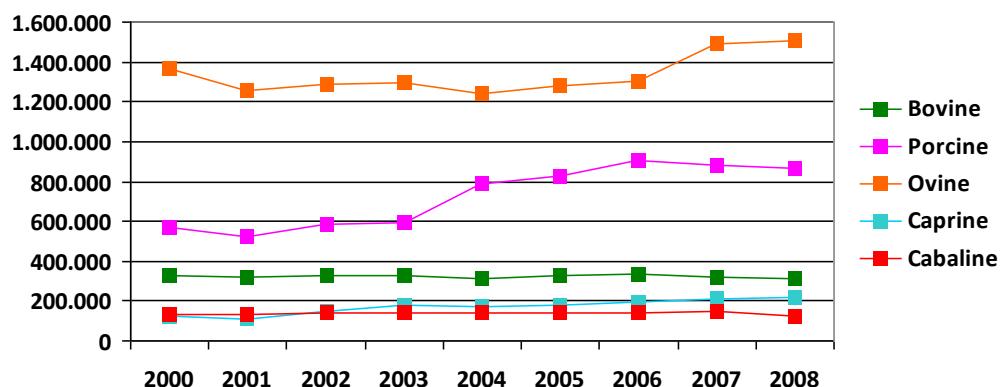
	România	Regiunea Sud Est	Județul Brăila	Județul Buzău	Județul Constanța	Județul Galați	Județul Tulcea	Județul Vrancea
Cereale pentru boabe, din care:	100,0%	94,0%	105,3%	70,8%	110,5%	92,2%	90,9%	81,4%
Grâu	100,0%	105,0%	116,1%	93,8%	115,3%	100,1%	89,1%	108,5%
Secară	100,0%	124,3%	10,3%	107,6%	106,3%	0,0%	202,8%	78,2%
Orz și orzoaică	100,0%	105,1%	114,0%	88,6%	119,5%	93,3%	77,9%	86,9%
Porumb boabe	100,0%	74,9%	86,7%	47,1%	79,3%	86,2%	96,0%	71,2%
Leguminoase pentru boabe	100,0%	92,6%	68,0%	104,8%	99,2%	95,6%	78,3%	186,6%
Rădăcinoase, din care:	100,0%	81,3%	105,4%	63,4%	86,5%	86,5%	74,1%	78,1%
Cartofi	100,0%	88,3%	77,3%	70,7%	102,9%	94,9%	84,5%	76,0%
Sfeclă de zahar	100,0%	129,9%	140,3%	0,0%	0,0%	98,9%	0,0%	0,0%
Plante industriale, din care:	100,0%	99,5%	115,9%	70,7%	113,2%	89,8%	82,2%	94,1%
Plante textile	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Plante uleiioase	100,0%	99,5%	115,9%	70,7%	113,2%	89,8%	82,2%	94,1%
Floarea soarelui	100,0%	94,1%	114,8%	70,8%	105,4%	93,0%	70,9%	80,8%
Alte plante industriale	100,0%	95,9%	131,5%	58,4%	121,2%	76,6%	48,6%	83,4%
Legume	100,0%	118,3%	101,5%	96,6%	111,7%	164,9%	97,8%	85,9%
Furaje verzi din teren arabil	100,0%	90,9%	118,0%	74,7%	106,7%	116,6%	57,8%	94,1%
Vii pe rod	100,0%	115,4%	115,4%	69,2%	113,1%	131,8%	81,8%	72,4%

Sursa: datele furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Producția animală reprezintă 12,91% din producția națională (anul 2008). La sfârșitul anului 2008 au existat în regiune:

- 221 mii de capete de caprine, reprezentând 24,68% din efectivele existente la nivel național. În perioada 2000-2008, populația de caprine a înregistrat o creștere importantă de 82%, animalele fiind concentrate în mod special în județul Constanța precum și în județul Tulcea.
- 1.510 mii de capete de ovine, reprezentând 17% din efective existente la nivel național.
- 864 mii de capete de porcine, reprezentând 14% din animale existente la nivel național, efectivele de porcine au crescut cu 52% în perioada 2000-2008.
- 312 mii de capete de bovine. Populația bovină, a scăzut cu 5,7% în perioada 2000-2008, și reprezintă 11,64% față de datele existente la nivel național.
- 124 mii de capete de cabaline. Un trend negativ a caracterizat și efectivele de cabaline, care au scăzut cu 8% în perioada 2000-2008.

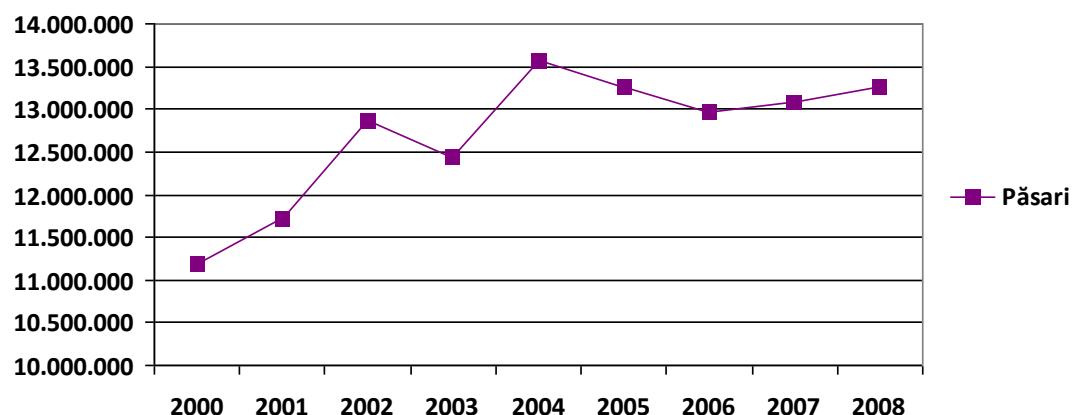
Grafic 2.3.8. – Trendul efectivelor de animale, cu excepția păsărilor (2000 - 2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

- 13.253 mii de capete de pasăre, 15,71% din efectivele existente la nivelul național, în creștere cu 18% față de anul 2000.

Grafic 2.3.9. – Trendul efectivelor de păsări (2000 - 2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În perioada 2000-2008, producția de carne a înregistrat un trend ușor negativ: însă, în 2008, Regiunea Sud Est deținea primul loc în privința producției de carne de ovine și caprine (19,82% din producția națională). Importantă este producția de carne de porcine

– 13,23% din cantitățile produse la nivel național, în timp ce 10% din carne de bovine și de pasăre din România provine din Regiunea Sud Est. Produsele de origine animală, altele decât carne, au crescut în perioada 2000-2008, remarcabilă fiind producția de lână (locul 1 în România, cu 20% din producția la nivel național) precum și de ouă (locul 2, cu aproximativ 17%).

Tabel 2.3.4. – Producția agricolă animală la nivel de județ (2008) și variația 2000-2008, tone greutate în viu, mii de hl, tone, milioane de bucăți

	Regiunea Sud Est	Variatia % 2000-2008	Județul Brăila	Județul Buzău	Județul Constanța	Județul Galați	Județul Tulcea	Județul Vrancea
Carne - total, din care:	177.570	-4,71%	41.343	42.892	26.915	24.143	18.326	23.951
Carne de bovine	31.506	-0,07%	5.660	9.169	2.589	5.392	2.494	6.202
Carne de porcine	82.463	7,80%	27.920	11.146	11.490	11.554	9.968	10.385
Carne de ovine și caprine	20.575	-4,96%	2.857	2.616	6.188	2.670	4.324	1.920
Carne de pasare	43.017	-23,77%	4.906	19.959	6.642	4.527	1.540	5.443
Lapte (mii hl)	6.648	22,79%	1.083	1.445	1.153	980	595	1.392
Lână (tone)	4.412	15,14%	717	431	1.207	733	863	461
Ouă (milioane bucăți)	1.127	23,85%	314	251	159	198	74	131
Miere extrasă (tone)	2.464	37,81%	438	409	505	384	453	275

Sursa: datele furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Agricultura are un rol deosebit de important în economia Regiunii Sud Est dar, în pofida resurselor și a potențialului agricol ridicat, **productivitatea sectorului** este modestă.

În ciuda faptului că ponderea ocupațiilor s-a redus progresiv în ultimii ani, sectorul agricol concentrează totuși 30,47% din populația ocupată (în anul 2008) care produce doar 8% din valoarea adăugată brută la nivel regional. În anul 2007, productivitatea sectorului agricol - calculată ca VAB pe cap de ocupat în agricultură – a fost de 9.355,79 lei (2.803,40 euro)¹⁴, ușor sub media națională de 9.526,73 (2.854,62 euro) lei și încă foarte departe de media UE27 de 14.458 euro.

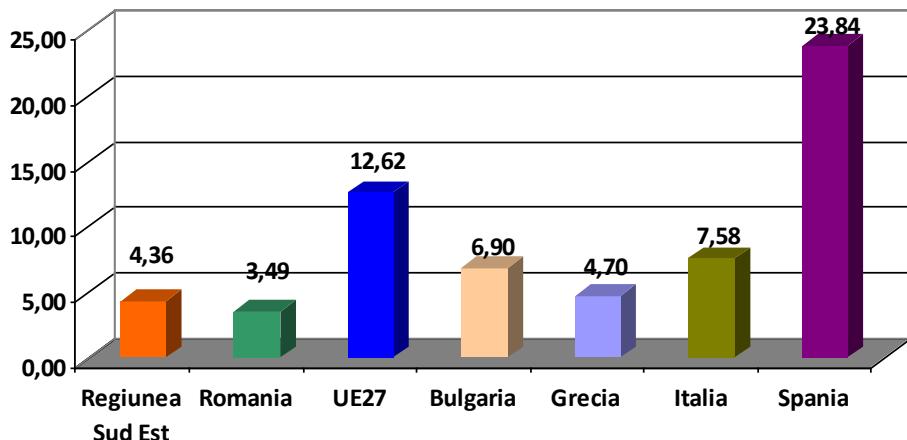
Pe de altă parte, ponderea de aproximativ 4 ori mai mare a agriculturii în formarea VAB regional față de media europeană, și cu aproximativ 20% mai mare decât media națională, subliniază importanța agriculturii în economia regională și pune în evidență necesitatea de a interveni asupra slăbiciunii sectorului în vederea asigurării unei exploatari echilibrate și optime a potențialului existent.

În Regiunea Sud Est există în total 501.419 de exploatații agricole, având o suprafață agricolă utilizată medie de 4,36 ha (în anul 2007). Dimensiunea lor este mai mare decât la nivel național - unde suprafața medie este de 3,5 ha – fiind mică comparativ cu suprafața agricolă medie utilizată în UE27 (12,56 ha) și în alte state membre cum ar fi de exemplu Grecia (5,6 ha), Italia (7,58 ha), Bulgaria (24 ha) și Spania (23,84 ha).

Productivitatea scăzută a sectorului este strâns corelată cu fragmentarea proprietății agricole, care determină o agricultură de tip tradițional cu un număr mare de exploatari de subzistență sau semi-subzistență.

¹⁴ Calculat la rata de schimb BNR, media anuală 2007 1 euro=3,3373 ron

Grafic 2.3.9. – Suprafața agricolă medie utilizată de către exploatațiile agricole – Comparatie cu media UE și alte state membre, ha (2007)

Sursa: Calculele pe baza datelor EUROSTAT și datele furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Analiză exploatărilor, după statutul juridic, relevă natura dualistă a agriculturii regionale. 42,26% din suprafața agricolă utilizată este deținută de 0,6% din exploatațiile cu personalitate juridică, care au o suprafață medie de 324 ha: aceste unități de mari dimensiuni adoptă o abordare antreprenorială, orientată spre piață și susținută prin investiții adecvate. Pe de altă parte, cele 498.570 de exploatații individuale (99,4% din totalul exploatațiilor agricole) au o suprafață medie de 2,36 ha. La nivelul întregii țări exploatațiile de mici dimensiuni prezintă trăsături comune: vârsta medie avansată a fermierilor, care au adesea competențe manageriale limitate și o pregătire profesională în domeniu slabă și obținută pe alte căi decât cele formale, precum și disponibilitatea extrem de redusă de capital pentru investiții.

Resursele umane și materialele limitate, împreună cu un nivel foarte scăzut de asociativitate a micilor producători agricoli, limitează în mod substanțial capacitatea de a atrage fondurile necesare pentru îmbunătățirea funciară, creșterea nivelelor de mecanizare și modernizare limitând posibilitățile de a trece de la condiții de subzistență sau semi-subzistență la producția orientată spre piață. Capacitatea de prelucrare a produselor agricole care, în regiune, nu este foarte ridicată, precum și accesul greu la piețele de desfacere pune obstacole ulterioare în calea dezvoltării sectorului agricol.

Ponderea suprafețelor împădurite în regiune este de 15,72% și corespunde unui procent de 8,35% din totalul național. Volumul de lemn recoltat în anul 2007 era de 1.160.000 mc, reprezentând 6,7% din volumul materiei lemnoase exploatații la nivel național, regiunea situându-se pe penultimul loc între regiuni. Județele în care volumul de lemn recoltat este mai mare sunt Buzău, Tulcea și Vrancea.

În regiune există disparități la nivel de dezvoltare a zonelor rurale, fiecare județ având trăsături și caracteristici diferite din punct de vedere al agriculturii.

Județul Brăila se remarcă prin calitatea solurilor (cernoziomuri) unde se obțin producții mari la porumb (locul I la nivel regional), floarea-soarelui, soia, cereale pentru boabe (locul I la nivel regional și locul VII la nivel național), leguminoase pentru boabe și mazăre (locul I la nivel național). 97,68% din totalul suprafeței agricole este amenajată pentru irigat, județul deținând ponderea cea mai mare din regiune, în acest sens.

Structura producției agricole arată că Brăila este județul regiunii în care serviciile agricole au ponderea cea mai ridicată; producția vegetală se ridică pana la 61,7% din producția totală, reprezentând 2,07% din producția agricolă vegetală a țării. La sfârșitul anului 2008, efectivele de porcine înregistrau 273.762 capete, reprezentând locul I la nivel regional. În localitatea Râmnicelu se află un depozit de armăsari care a fost înființat în anul 1905, făcând parte din domeniul regal al prințului Suțu și având ca destinație inițială creșterea bovinelor și a cailor de tractiune. În prezent, depozitul este o subunitate a Regiei Naționale a Pădurilor prin Direcția Silvică Brăila. Unitatea dispune de un număr de 88 capete din speciile: lipitan, arabă, trăpaș, semigreu, furiosul¹⁵.

Tabel 2.3.5. – Producția vegetală pe județe, tone (2008)

	România	Regiunea Sud Est	Județul Brăila	Județul Buzău	Județul Constanța	Județul Galați	Județul Tulcea	Județul Vrancea
Cereale pentru boabe, din care:	16.826.441	3.319.866	611.560	487.564	1.021.784	528.801	446.072	224.085
<i>Grâu</i>	<i>7.180.984</i>	<i>1.792.352</i>	<i>271.486</i>	<i>292.228</i>	<i>697.368</i>	<i>201.579</i>	<i>256.859</i>	<i>72.832</i>
<i>Secară</i>	<i>31.446</i>	<i>697</i>	<i>1</i>	<i>13</i>	<i>421</i>	<i>0</i>	<i>245</i>	<i>17</i>
<i>Orz și orzoaică</i>	<i>1.209.411</i>	<i>360.040</i>	<i>78.886</i>	<i>23.795</i>	<i>166.494</i>	<i>36.569</i>	<i>40.751</i>	<i>13.545</i>
<i>Porumb boabe</i>	<i>7.849.083</i>	<i>1.097.187</i>	<i>226.620</i>	<i>168.681</i>	<i>145.816</i>	<i>284.133</i>	<i>140.356</i>	<i>131.581</i>
Leguminoase pentru boabe	62.466	21.709	2.672	1.565	11.213	3.850	1.894	515
Rădăcinoase, din care:	5.111.972	151.610	13.981	16.578	41.321	33.743	19.144	26.843
<i>Cartofi</i>	<i>3.649.020</i>	<i>127.523</i>	<i>6.374</i>	<i>14.392</i>	<i>41.321</i>	<i>29.568</i>	<i>18.754</i>	<i>17.114</i>
<i>Sfeclă de zahăr</i>	<i>706.660</i>	<i>6.600</i>	<i>5.335</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.265</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Plante industriale, din care:	1.952.420	703.282	167.318	67.982	279.322	78.900	97.659	12.101
<i>Plante textile</i>	<i>277</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Plante uleiioase</i>	<i>1.942.289</i>	<i>698.237</i>	<i>167.090</i>	<i>67.928</i>	<i>276.394</i>	<i>77.372</i>	<i>97.406</i>	<i>12.047</i>
<i>Floarea soarelui</i>	<i>1.169.936</i>	<i>385.501</i>	<i>99.302</i>	<i>51.938</i>	<i>136.164</i>	<i>49.673</i>	<i>42.684</i>	<i>5.740</i>
<i>Alte plante industriale</i>	<i>9.854</i>	<i>5.045</i>	<i>228</i>	<i>54</i>	<i>2.928</i>	<i>1.528</i>	<i>253</i>	<i>54</i>
Legume	3.819.890	701.608	82.401	112.097	91.632	285.987	71.848	57.643
Furaje verzi din teren arabil	12.133.984	1.431.991	284.863	239.334	317.881	187.661	190.032	212.220
Vîi pe rod	1.010.023	485.028	14.282	82.344	80.941	65.560	40.812	201.089
Fructe	1.179.222	118.208	6.050	44.644	14.040	11.752	3.700	38.022

Sursa: datele furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Multă vreme în **județul Buzău** ramura de bază a economiei a fost agricultura. Suprafața agricolă la sfârșitul anului 2008, a fost de 402 mii ha, din care teren arabil 64%. În zona de câmpie, unde predomină cernoziomul, există condiții favorabile cultivării cerealelor, florii soarelui, sfecliei de zahăr, cartofului și legumelor. Producția de fasole boabe ocupă locul III la nivel național. În zona colinară, predomină plantațiile de vie (locul III la nivel național, la suprafețele viilor pe rod), aflate mai ales prin podgoriile Dealu Mare și Dealul Câlnăului, specializate în producerea vinurilor roșii. Condițiile favorabile existente în județ au permis dezvoltarea zootehniei, producției animale reprezentând 31% din producția agricolă județeană. La sfârșitul anului 2008, efectivele de bovine erau de 74.937 capete, ocupând locul I la nivel regional, iar efectivele de păsări erau de 4.190.338 capete, ocupând locul I la nivel regional și locul II la nivel național. Pe raza județului își desfășoară activitatea două herghelii pentru creșterea cailor de rasă (la Rusețu - rasele semigreul românesc, trăpașul românesc, și la Cislău - rasa pur sănge englez), o stațiune de cercetare și creștere a bovinelor (Dulbanu- Amaru) și o stațiune de creștere și cercetare a oilor de rasă.¹⁶

Structura unităților active - aproape 68% din suprafața agricolă este deținută de exploatațiile agricole individuale cu o dimensiune medie de 3,28 ha – și ponderea foarte

¹⁵ <http://dsbraila.rosilva.ro>

¹⁶ <http://dsbuzau.rosilva.ro>

scăzută a serviciilor agricole din totalul producției sugerează existența unui tip tradițional de agricultură. Pădurile și alte terenuri cu vegetație forestieră ocupă aproape 30% din totalul suprafeței la nivel regional, județul Buzău fiind primul producător de lemn în regiune.

Ponderea serviciilor agricole din totalul producției agricole este de doar 0,35%, sugerând existența unui tip tradițional de agricultură. Aproape 68% din suprafața agricolă este deținută de exploatații.

În ciuda faptului că **județul Constanța** deține 24,2% din suprafața agricolă a regiunii, agricultura nu este un sector de importanță primară. În regiune, Constanța este județul în care sectorul agricol aduce cea mai mică contribuție la formarea VAB-ului județean, în termeni procentuali reprezentând doar 4,24%. Dimensiunea relativ mare a exploatațiilor agricole – 8,55 ha, comparativ cu o medie regională de 4,36 ha – și prezența unui număr însemnat de unități cu personalitate juridică care ocupă mai mult de 52% din suprafața agricolă a județului, sunt condiții de bază favorabile pentru o agricultură mai modernă și profitabilă. Primul în regiune pentru valoarea producției agricole – 2.380.535 mii de lei la prețuri curente în anul 2008 - județul Constanța deține locul I la nivel național, la culturile de plante uleioase și floarea soarelui, locul II la nivel național la producția de orz, leguminoase pentru boabe, mazăre, iar la producția de grâu ocupă locul III la nivel național. Atât producția de piersici și nectarine, cât și cea de caise și zarzare ocupă locul I la nivel național. Cu 329.204 capete ovine și 72.284 caprine, Constanța ocupă locul I la nivel regional, locul I și respectiv IX la nivel național.

Herghelia din Mangalia se află în administrația Direcției Silvice Constanța, deține 588 de hectare și este populată numai de cai de rasă: 354 de cai de rasă pursânge arab și semigreu, precum și de opt ponei. Hipodromul Mangalia, unicul din țară special conceput pentru cursele de galop, se întinde pe o suprafață de 19 hectare și dispune de 500 de locuri pentru urmărirea curselor.¹⁷

Agricultura constituie una din componentele principale ale peisajului geografic din **județul Galați**, fiind totodată una din cele mai vechi și relevante activități economice ale populației. Suprafața agricolă la sfârșitul anului 2008 a fost de 358,5 mii ha, din care teren arabil 293,1 mii ha. Pădurile și alte terenuri cu vegetație forestieră ocupau 7,8% din totalul suprafeței la nivel regional. Poziția natural-geografică a județului și condițiile climatologice sunt favorabile fie pentru cultivarea culturilor de câmp, fie pentru creșterea animalelor. În anul 2008, producția de cereale boabe a fost de 528 mii tone, cea de floarea-soarelui de 46,6 mii tone, iar cea de legume 286 mii tone (locul I la nivel național). De asemenea, producția de tomate și producția de pepeni ocupă locul I la nivel național, iar la producția de fasole boabe deține locul IV la nivel național. Creșterea animalelor este și ea o ocupație străveche, practicată de la păstorit până la fermele moderne de creștere în stabulație. Efectivele de cabalini din județ, 25.200 capete în anul 2008, dețin locul VII la nivel național. Herghelia Tulucești s-a înființat în anul 1989 și a fost populată în anul 1998 cu material biologic de înaltă valoare genetică din varietatea rasei gidran (224 capete).¹⁸

¹⁷ www.mangalia.ro

¹⁸ www.silvagalati.ro

Tabel 2.3.6. – Efective de animale pe județe, capete (2008)

	România	Regiunea Sud Est	Județul Brăila	Județul Buzău	Județul Constanța	Județul Galați	Județul Tulcea	Județul Vrancea
Bovine	2.683.611	312.390	60.482	74.937	40.278	45.614	31.510	59.569
Porcine	6.173.682	864.793	273.762	123.721	140.046	124.575	96.329	106.360
Ovine	8.881.582	1.510.042	250.088	192.066	329.204	250.882	310.069	177.733
Caprine	898.307	221.677	20.605	22.201	72.284	31.274	51.445	23.868
Cabaline	819.513	124.012	20.547	23.238	18.876	25.200	15.532	20.619
Păsari	84.372.515	13.253.108	2.499.271	4.190.338	1.777.476	2.149.841	1.010.029	1.626.153

Sursa: datele furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Județul Tulcea se deosebește de alte județe ale regiunii prin natura teritoriului care concentrează 41% din apele și bălțile din țară. Terenurile agricole ocupă 42,8% din suprafața județului, având o întindere de 363,9 mii ha. Aproape 60% din suprafața agricolă utilizată este deținută de unități agricole cu personalitate juridică de dimensiuni mari care ajung la 487 ha/exploatație.

Agricultura este totuși o activitate importantă, alături de pescuit și extracția pietrei. Culturile vegetale principale sunt cerealele pentru boabe – grâu și porumb – precum și plantele uleioase. În anul 2008, efectivele de ovine (310.069 capete) se aflau pe locul II la nivel regional și pe locul VI la nivel național, iar efectivele de caprine (51.445 capete) ocupă locul II la nivel regional și locul V la nivel național. Tulcea este al doilea județ pentru producția de lână, după județul Constanța.

Terenurile agricole ale **județului Vrancea** se întind pe fâșia cuprinsă între malul drept al Siretului și poalele dealurilor subcarpatice ale Munților Vrancei. Agricultura la sfârșitul anului 2008, ocupă 255,6 mii ha, adică 52,63% din suprafața județului.

În Vrancea există cea mai renumită și cea mai mare zonă viti-vinicola, ca producție și suprafață din România. Podgoriile și pepinierile viticole ocupă 10,6% din suprafața agricolă a județului (27.104 ha), iar cantitățile de struguri se ridică la 20% din producția României și 41% din producția regională, producția medie pe hectar fiind aproape dublă față de media națională.

Pentru valorificarea vinurilor vrâncene – exportate în Europa, America și Japonia – și în vederea promovării lor pe piețele europene și mondiale, se organizează anual la Focșani Festivalul Bachus¹⁹. În ciuda potențialului extraordinar al județului în viticultură, s-a constatat în perioada 2000-2007 o scădere progresivă a suprafeței ocupate de vii; tendința s-a inversat în anul 2008, tendința perioadei rămânând totuși negativă și îngrijorătoare (-14%).

Importantă în județ este și producția de fructe care reprezintă 32% din producția regională. Pădurile și vegetația forestieră ocupă, în anul 2008, 192,3 mii ha (2,9% din suprafața împădurită a României), reprezentând 39,8% din suprafața județului.

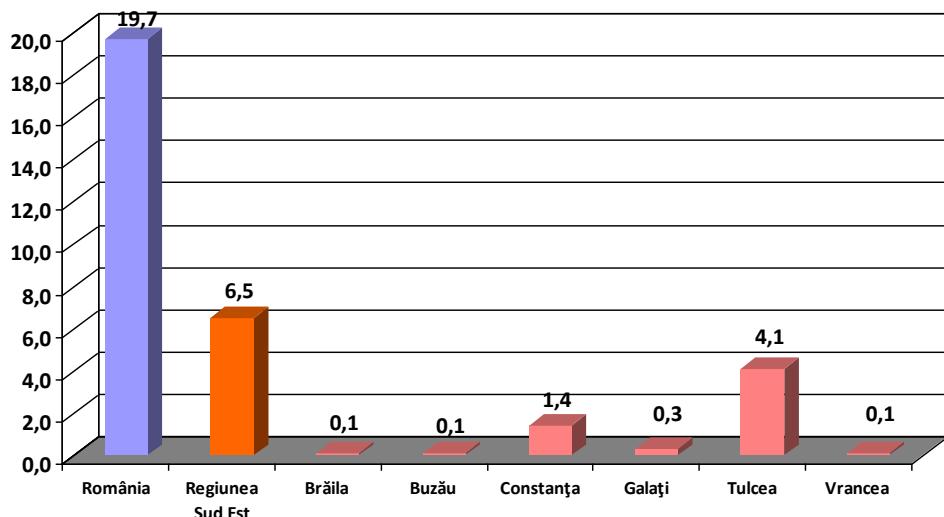
O slăbiciune structurală a agriculturii derivă din structura exploatațiilor, care au dimensiunea cea mai mică în Regiunea Sud Est: unitățile agricole dețin o suprafață medie de 2,27 ha, care scade la 1,72 ha la exploatații individuale. Numai 25% din suprafața agricolă utilizată este deținută de unități cu personalitate juridică de dimensiuni mai mari. Ponderea serviciilor agricole în producția agricolă totală (0,2% în 2008) este cea mai scăzută din regiune.

Contribuția **pescuitului și a acvaculturii** la economia regională (și, în general, la economia națională) este mică. În anul 2007, valoarea adăugată brută produsă de sectorul piscicol în Regiunea Sud Est a fost de 6,5 milioane de euro, reprezentând 0,02% din VAB-ul regional, și s-a înjumătățit în anii 2000-2007. În ciuda valorilor

¹⁹ www.focsani.info

scăzute, pescuitul și acvacultura au fost și încă rămân un domeniu de interes în Regiunea Sud Est, reprezentând o sursă de venituri importantă pentru o parte din populație, în special pentru cea din arealele rurale costiere și din Delta Dunării.

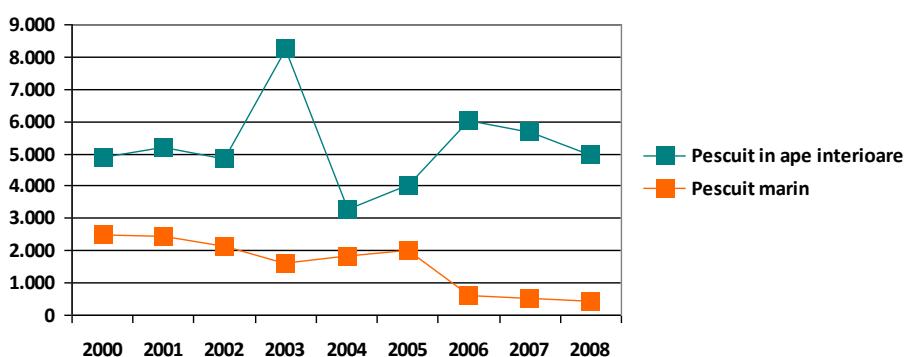
Grafic 2.3.10. – Valoarea adăugată brută generată de pescuit și de piscicultură, milioane de lei (2007)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Tendința sectorului piscicol la nivelul României nu a fost pozitivă în ultimi ani. În perioada 2000-2008 capturile în apele interioare au înregistrat un trend foarte variabil. Creșterea totală a fost imperceptibilă (+1,4%), cantitatea de pescuit fiind de 4.966 tone. Pe când pescuitul în apele interioare se practică în mai multe regiuni, Regiunea Sud Est este, în mod firesc, singura din țara în care se poate practica pescuitul marin.

Grafic 2.3.11. – Capturile de pește în România, tone (2000-2008)

Sursa: Calculele din datele FAO Fisheries Statistical Collections www.fao.org

444 tone de pește au fost capturate în zonele maritime din România, în anul 2008, înregistrând din punct de vedere cantitatativ o scădere dramatică de -82% față de anul 2000. Se pescuește în apele maritime din România doar 0,0035% față de cantitatea totală de pește capturată în apele maritime din Europa.

Sectorul piscicol în Regiunea Sud Est include:

- activitățile de pescuit marin la Marea Neagră, practicate de-a lungul litoralului românesc. „Încă din anul 1986, România a declarat unilateral Zona Economică Exclusivă` (ZEE) la Marea Neagră, a cărei suprafață este de cca. 25.000 kmp, alături de țările riverane. În prezent, conform prevederilor Convenției ONU privind

dreptul mării, zona de pescuit a României la Marea Neagră nu este încă delimitată. Din această cauză, navele de pescuit românești pescuiesc, de regulă, până la distanța de 30-35 mile marine de țărm²⁰. Flota maritimă de pescuit a României este, în mod firesc, concentrată în întregime în Regiunea Sud Est și se compune din 437 de nave, totalizând 6936 kw și un tonaj de 1852 GT (2008). 416 din aceste nave sunt de mici dimensiuni cu vârstă medie de 15 ani. În multe cazuri, echipate cu motoare de mică putere, vasele sunt utilizate pentru pescuitul de coastă la scară mică și se află, în general, într-o stare accentuată de degradare, necesitând intervenții în vederea îmbunătățirii siguranței precum și a condițiilor de muncă. Doar 21 vase de pescuit (5%) au o lungime mai mare de 12 m. Majoritatea vaselor sunt de același tip, construite în anii 80, și au o lungime de aproximativ 25m. Vasele au echipamente și instalații învechite, nu oferă siguranță în exploatare și nu corespund actualelor cerințe, neavând instalații de gheăță și de depozitare²¹. Neexistând în România porturi pescărești specializate, navele de pescuit folosesc porturile comerciale – Constanța, Mangalia, Sulina – ca porturi de debarcare, care totuși nu oferă facilități specifice pentru pescuit. Dimensiunea și starea flotei, împreună cu lipsa infrastructurilor de suport adecvate limitează capacitatea de exploatare a stocurilor de pește existente.

- activitățile de pescuit în apele interioare, care se practică pe Dunăre precum și în zona Deltei Dunării folosesc mici bârci de lemn și nu au mijloace mecanizate. În apele interioare, pescuitul este reglementat pe bază de licențe, și este practicat îndeosebi ca activitate principală de către pescarii profesioniști. În unele cazuri este un mijloc de subzistență pentru persoanele care nu au un venit suficient din alte activități. În Delta Dunării există 36 de locuri de debarcare, din care doar 16 corespund standardelor sanitare-veterinare, iar restul trebuie modernizate și echipate.
- Acvacultura. În Regiunea Sud Est există 147 de ferme piscicole înscrise în Registrul Unităților de Acvacultură, din care 43 pepiniere și 104 crescătorii²². Numărul cel mai mare de ferme piscicole este localizat în județul Tulcea (54) și în județul Constanța (31).

Există în regiune 7 unități de procesare a peștelui localizate în județul Constanța (3), Tulcea (2), Brăila și Galați²³.

Concluzii

Fiind, prin tradiție, o zonă agricolă, datorită condițiilor pedoclimatice foarte favorabile, Regiunea Sud Est deține 15,86% din suprafața agricolă a țării, producția agricolă reprezentând 15,76% din producția națională. Producția culturilor extensive este substanțială – regiunea poziționându-se pe locul 39 din cele 267 regiuni europene pentru producția de porumb, precum și pe locul 29 pentru producția de rapiță – alte sectoare importante fiind horticultura și cultivarea arborilor fructiferi. O mențiune specială merită sectorul viticol: Regiunea Sud Est se situează pe primul loc în țară, în ceea ce privește suprafața viilor roditoare, deținând 40,2% din suprafața viticolă a țării în mare parte localizată în județul Vrancea. Sectorul zootehnic este bine dezvoltat – în special creșterea de caprine, porcine și păsări – producția animală reprezentând 12,91% din totalul producției agricole a țării.

²⁰ Din Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013.

²¹ Informații privind flota maritimă de pescuit din Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013 și European Commission, Fisheries <http://ec.europa.eu/fisheries/fleetstatistics/index.cfm?ctyCode=ROM>

²² Din Registrul Unităților de Acvacultură pe Județe. www.anpa.ro

²³ Date din Lista Firme, Borg Design 2009.

Se poate afirma că problemele cronice care afectează sectorul agricol, limitează exploatarea potențialului extraordinar al acestei regiuni: 57% din suprafața agricolă este utilizată de unități agricole de dimensiuni medii foarte mici (2,53ha) care practică o agricultură de subzistență sau semisubzistență și care, în momentul de față, reprezintă un obstacol în calea dezvoltării și modernizării sectorului, în special într-o situație în care asocierea micilor proprietari este aproape inexistentă. Disparitatele între regiuni sunt importante: în județul Constanța, structura proprietății, mai orientată către exploatare de mari dimensiuni, sugerează o agricultură mai modernă, în timp ce în județele Buzău și Vrancea sectorul agricol, caracterizat printr-o pulverizare extremă a proprietății, rămâne încă legat de metodele tradiționale. Vechimea flotei, dotarea insuficientă cu unele de pescuit și lipsa porturilor care oferă facilități potrivite sunt problemele principale cu care se confruntă sectorul pescuitului, care în momentul de față nu are capacitatea suficientă pentru exploatarea stocurilor de pește existente. Sunt necesare investiții pentru relansarea sectorului care, în pofida contribuției reduse la nivel regional – doar 0,02% din valoarea adăugată brută, deține un rol fundamental pentru economia locală a anumitor areale, în special din județele Tulcea și Constanța.

2.4 Industrie și Construcții

Sectorul industrial concentrează 7.767 întreprinderi, 11,68% din totalul regional, active în marea majoritate în domeniul industriei prelucrătoare, care concentrează 41,75% din marile întreprinderi. În perioada 2002-2008, numărul de unități active a crescut cu 51,37%, mai mult decât la nivel național (46,35%). 44,22% din cifra de afaceri regională a fost generată de către sectorul industrial, creșterea fiind ușor mai slabă decât la nivel național - +175% față de +180%. Restructurarea sectorului a determinat o scădere cu -14,73% a numărului de salariați care, în anul 2008, a reprezentat 36,74% din totalul angajaților din regiune.

Tabel 2.4.1. – Structura întreprinderilor din industria și construcții pe clasă de mărime la nivel regional, CAEN Rev.1 (2008)

	Total	din care: pe clasa de marime			
		0-9	10-49	50-249	250 și peste
INDUSTRIA	7.767	5.670	1.485	501	111
din care:					
Industria extractivă	132	78	40	10	4
Industria prelucrătoare	7.487	5.526	1.404	471	86
Energie electrică și termică, gaze și apă	148	66	41	20	21
CONSTRUCȚII	5.219	4.288	715	189	27
TOTAL INDUSTRIA SI CONSTRUCTII	12.986	9.958	2.200	690	138
Total întreprinderilor în regiune Sud Est	64.028	56.818	5.771	1.233	206

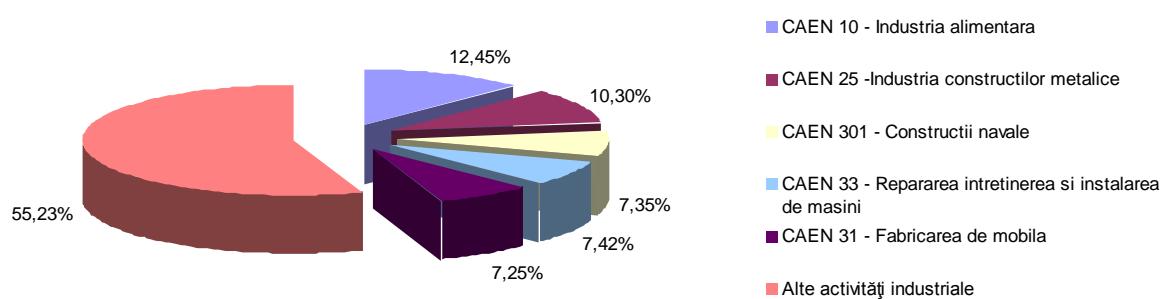
Sursa: date furnizate de Direcția Statistică Județeană Brăila

Activitățile industriale sunt concentrate mai ales în centrele urbane, în special de mari dimensiuni, și sunt foarte puțin prezente în mediul rural. Aproape toate sectoarele fiind reprezentate, iar primele 5 sub-sectoare de producție industrială din Regiunea Sud Est sunt în evidență preponderența industriei tradiționale precum și a mecanicii grele. Industria alimentară (CAEN 10) și industria mobilei (CAEN 33) sunt sectoarele tradiționale principale concentrând 12,45%, respectiv 7,3% din întreprinderile industriale; sectorul mecanic concentrează aproximativ 24% din întreprinderi, ramurile

de vârf fiind industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (CAEN 25) cu 10,3%, repararea, întreținerea și instalarea de mașini și echipamente (CAEN 33) cu 7,42%, precum și fabricarea altor mijloace de transport (CAEN 30) cu 7,35%: de remarcat că mijloacele de transport fabricate sunt aproape în totalitate construcții navale. Cu tradiție și caracterizată prin calitatea produselor sale apreciate atât pe piața internă cât și pe cea externă, industria construcțiilor navale este specifică acestei regiuni unde se constituie ca un „cluster” în forma incipientă²⁴, iar șantierele navale de la Brăila, Galați, Mangalia, Tulcea și Constanța pun în valoare avantajul poziționării la Marea Neagră sau pe malul Dunării.

În anul 2008, unitățile active din sectorul industrial au realizat 43,81% din totalul investițiilor brute realizate la nivel regional. În perioada 2005-2008 tendința a fost pozitivă: investițiile s-au dublat trecând de la 2.600 milioane lei, la 5.236 milioane de lei prețuri curente. Jumătate din investițiile brute au fost efectuate de către unități active din sectorul industrial din județul Constanța (2.620 milioane de lei în 2008), urmat de județele Buzău și Galați cu 949 și, respectiv, 810 milioane de lei. Ultimul județ în această privință este Tulcea unde au fost investite în sectorul industrial doar 132 milioane de lei.

Grafic 2.4.1. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Regiunea Sud Est (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firme, Borg Design 2009

Industria alimentară, prezentă în aproape toate orașele, și industria construcțiilor metalice și a produselor din metal sunt sectoarele industriale care concentrează o mare pondere de firme în toate județele. Mai mult, analiza localizării operatorilor din sectorul industrial pe teritoriu scoate în evidență următoarele concentrări:

- Industria petrochimică, este reprezentată prin Combinatul de la Năvodari (județul Constanța);
- Industria metalurgică este localizată în Galați și Tulcea;
- Industria constructoare de mașini în Brăila, Buzău, Constanța, Tecuci;
- Industria construcțiilor navale și platforme de foraj marin la Galați, Constanța, Brăila, Tulcea, Mangalia;
- Industria materialelor de construcție în Medgidia;

²⁴ „Către o politică industrială bazată pe aglomerări economice competitive – clustere (II) Identificarea clusterelor emergente în România”. Grupul de Economie Aplicată.

<http://www.gea.org.ro/documente/ro/clustere/identificareclusteredragospislaru.pdf>

- Industria confecțiilor în Brăila, Buzău, Constanța, Focșani, Galați, Tulcea.

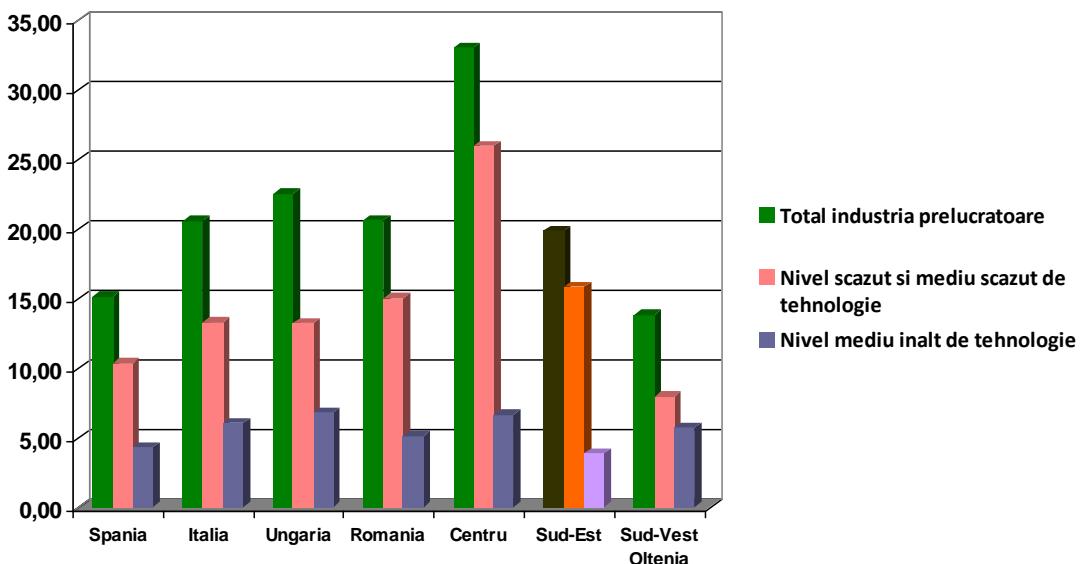
Tabel 2.4.2. – Evoluția numărului de întreprinderi și a numărului de angajați (mii de oameni) în industrie și construcții la nivel regional (2002-2008)

		Industria extractivă	Industria prelucrătoare	Energie electrică, termică, gaze, apă	Construcții
2002	Unitati active	50	5.016	53	1.944
	Salariati	8,3	193,3	19,8	50,2
2003	Unitati active	70	5.429	101	2.245
	Salariati	5,1	190,2	19,5	46,8
2004	Unitati active	75	5.884	102	2.646
	Salariati	4,6	187,5	18,5	50,1
2005	Unitati active	78	6.165	103	3.060
	Salariati	4,6	180,6	18,4	50,8
2006	Unitati active	102	6.393	119	4.837
	Salariati	10	231	23	66
2007	Unitati active	102	6.393	119	4.837
	Salariati	9	233	23	90
2008	Unitati active	132	7.487	148	5.219
	Salariati	4,8	161	23	69
nivel național	Unitati active	903	59.945	615	46.925
	Salariati	83,7	1441	118,4	541,5

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Distribuția salariaților din industrie, în funcție de activități, oferă informații privind structura producției, care apare orientată în mod prevalent spre activități de tip tradițional, cu conținut tehnologic relativ scăzut. 15,83% din ocupările de la nivel regional, lucrează în industria prelucrătoare cu nivel scăzut și mediu scăzut de tehnologie (low and medium low tech manufacturing), datele fiind ușor peste media națională (14,99%) și peste media altor țări europene (2008). Regiunea rămâne sub media națională, și sub media altor state UE în ceea ce privește ponderea de salariați care lucrează în industria prelucrătoare cu nivel mediu înalt de tehnologie (medium high tech manufacturing), care sunt 3,98% din totalul regional. Datele privind ocuparea în segmentul cu înalt nivel tehnologic nu sunt disponibile pentru regiune. Comparația cu alte regiuni și alte țări UE este prezentată în graficul următor, pe baza datelor disponibile.

Grafic 2.4.2. – Ocupații în industria prelucrătoare cu nivel scăzut, mediu scăzut și mediu înalt de tehnologie pe totalul ocupați, % (2008)

Sursa: date Eurostat.

Chiar dacă nu egalizează rata de creștere înregistrată la nivel național, **sectorul construcțiilor** a avut în ultimii ani un trend foarte pozitiv: numărul de întreprinderi a crescut cu 168%, cifra de afaceri mărindu-se cu 378%. În anul 2008, 5.219 firme au lucrat în acest sector, 7,85% din totalul firmelor regiunii, generând o cifră de afaceri de 7.931 milioane de lei (7,86% din totalul regional). 12,24% din salariați din regiune lucrează în domeniul contracțiilor, în creștere cu 37,85% față de anul 2000. Datele pentru anul 2009 nu sunt încă disponibile, însă se poate afirma că efectele crizei mondiale au afectat sectorul, cauzând o încetinire a dinamismului remarcat în anii anteriori. Mai mult, aşa cum a fost deja subliniat (*a se vedea paragraful 2.1.2. - Structura sectorială a Valorii Adăugate Brute*), sectorul are o natură ciclică și o rată de creștere care nu se va menține în timp la nivelurile actuale. În anul 2008, doar 8,43% din investițiile brute realizate în regiunea Sud-Est au fost efectuate de întreprinderi din sectorul construcțiilor (1.008 milioane de lei), în descreștere cu aproape 17% față de anul 2005.

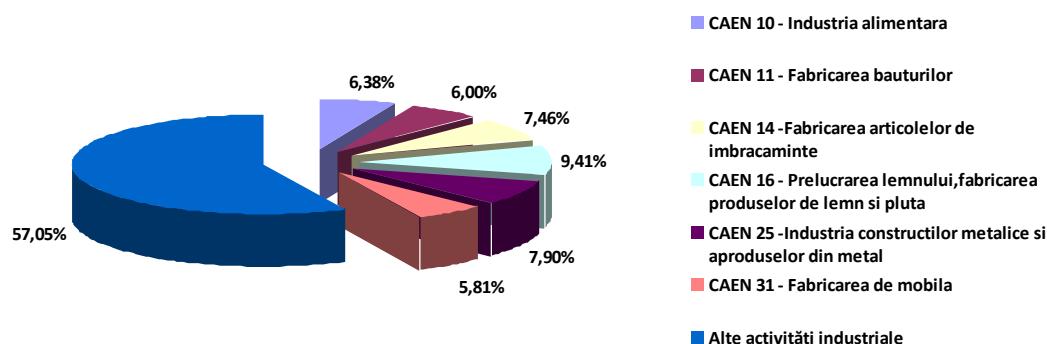
Activitatea industrială este concentrată în județele Constanța, Buzău și Galați, unde concentrează 32,6%, 18,54% și, respectiv, 17,5% din unitățile active în domeniu; mai redusă este activitatea în județele Tulcea – doar 7,27% din întreprinderile regionale –, Brăila (11,51%), și Vrancea(12,6%).

În afară de aceasta, analiza datelor la nivel de județ pune în evidență diferențe și trăsături tipice.

În **județul Vrancea**, activitățile tradiționale ale industriei ușoare cu valoare adăugată scăzută concentrează o mare parte din întreprinderile industriale, determinând un țesut industrial cu profil competitiv relativ scăzut. 6,38% din întreprinderi operează în industria alimentară pe când o parte remarcabilă din firme se ocupă cu fabricarea băuturilor - 6,95% din firmele județului, dintre care 5,7% sunt producătoare de vin. Alte sectoare relevante sunt prelucrarea lemnului (aproape 9,5% din firme) și fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (7,46%). Bine dezvoltat este și sectorul industriei metalice

și a produselor din metal care concentrează aproximativ 6% din agenții economici. Județul concentrează 11,3% din întreprinderile active în construcții din regiune.

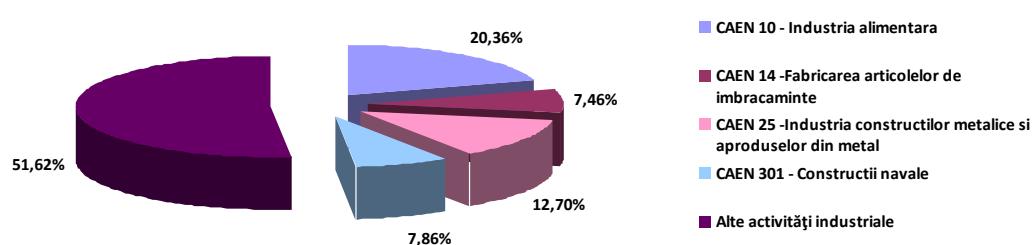
Grafic 2.4.3. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Vrancea (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firme, Borg Design 2009

Activitățile tradiționale joacă un rol important și în **județul Tulcea**: industria alimentară concentrează mai mult de 20% din agenții economici ai sectorului industrial, pe când în producția de îmbrăcăminte operează 7,46%.

Grafic 2.4.4. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Tulcea (2008)

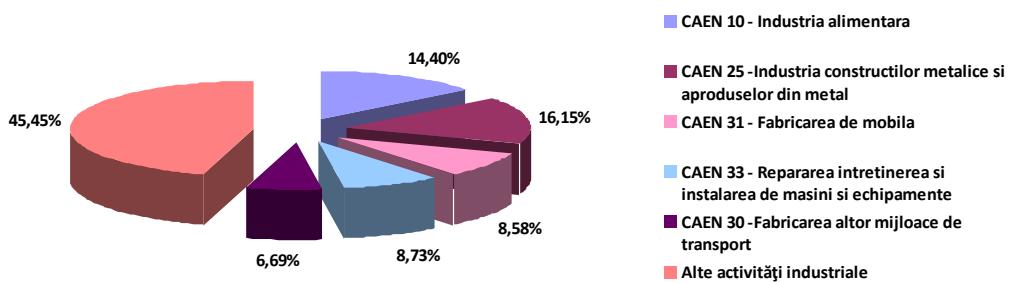

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firme, Borg Design 2009

În Tulcea, sectorul mecanic este mai dezvoltat decât în Vrancea: industria metalică și a produselor din metal este domeniul de activitate pentru aproximativ 13% din întreprinderile județene, în timp ce 8% se ocupă cu producția de mijloace de transport, în cea mai mare parte fiind șantiere navale. Unitățile active din domeniul construcțiilor localizate în județ sunt de doar 6,2% din totalul regional, Tulcea fiind ultimul județ din regiune în această privință.

Sectorul mecanic este mai dezvoltat în **județul Galați**, unde întreprinderile sunt concentrate îndeosebi în industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (16%); fabricarea altor mijloace de transport (6,69%), în special transport naval; repararea întreținerea și instalarea de mașini și echipamente (8,73%).

Grafic 2.4.5. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Galați (2008)

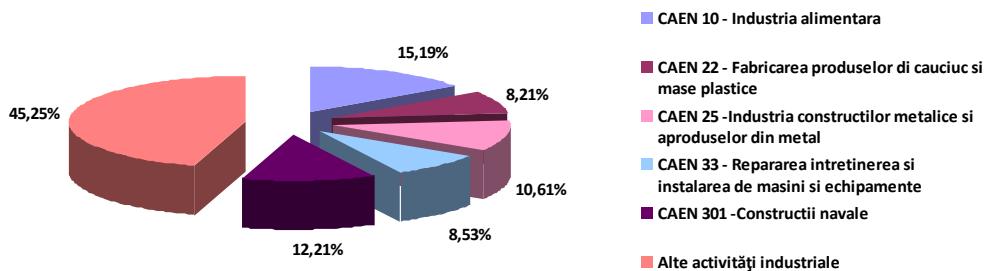

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firmă, Borg Design 2009

O pondere remarcabilă este deținută însă de industria alimentară, cu 14,4% și producția de mobilier (8,58%). Aproape 20% din operatorii economici din sectorul construcțiilor sunt localizați în Galați.

De asemenea, în **județul Constanța**, profilul industrial este mai orientat spre activitățile din sectorul mecanic și chimic. Șantieristica navală și producția de mijloace de transport acvatic este un sector de vârf, concentrând 12,21% din firmele județului. O pondere importantă de firme operează în industria metalică și a produselor din metal (10,61%), în prelucrarea cauciucului și a maselor plastice (8,21%) precum și în repararea, întreținerea și instalarea de mașini și echipamente (8,53%).

Grafic 2.4.6. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Constanța (2008)

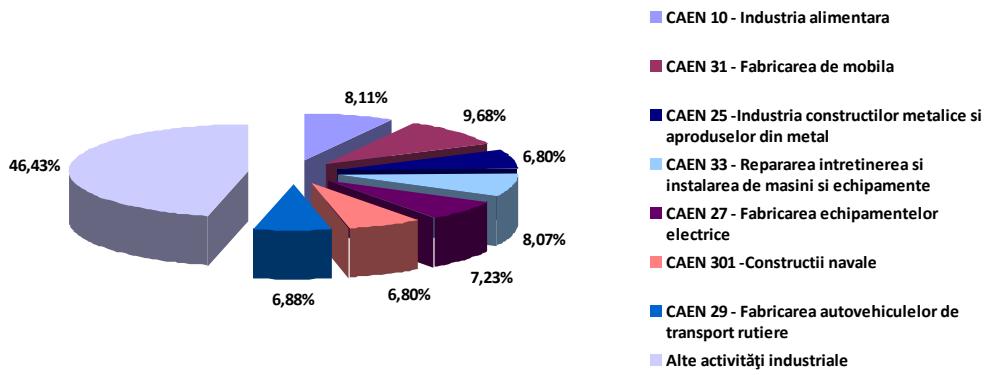

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firmă, Borg Design 2009

Industria alimentară este singurul sector al industriei tradiționale în care operează un procent însemnat de firme, ridicându-se până la 15%. Primul județ din regiune pentru activitatea industrială, Constanța concentrează și cea mai mare pondere de întreprinderi active în domeniul construcțiilor (37,38% din totalul regional).

Foarte diversificat este sectorul industrial al **județului Buzău**. Activitățile industriale tradiționale concentrează un număr remarcabil de firme, cum ar fi industria alimentară (8,11%) și producția de mobilier (9,68%).

Grafic 2.4.7. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Buzău (2008)

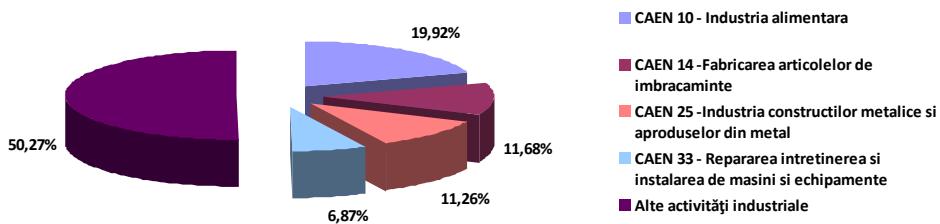

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firme, Borg Design 2009

Relevante sunt însă și producția de mijloace de transport rutier (6,88%) și naval (6,8%), echipamente electrice (7,23%), alte tipologii de utilaje și echipamente (7,80%), repararea, întreținerea și instalarea de mașini și echipamente (8,07%). 16,08% din firme de construcții regionale sunt active în județul Buzău.

Domeniile industriale principale în **județul Brăila** sunt domeniul alimentar, cu care se ocupă aproape 20% din întreprinderile localizate pe teritoriul județului și producția de îmbrăcăminte (11,28%).

Grafic 2.4.8. – Activitatea întreprinderilor din sectorul industrial în Brăila (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor Lista Firme, Borg Design 2009

Alt sector important este industria construcțiilor metalice și a produselor din metal care concentrează 11,26% din totalul întreprinderilor. Domeniul construcțiilor este puțin dezvoltat, activând în județ doar 9% din întreprinderile active din domeniu, în regiune.

Concluzii

Sectorul industrial în Regiunea Sud Est este orientat spre sectoarele industriale cu valoarea adăugată scăzută (alimentar, îmbrăcăminte), în același timp, concentrând un număr însemnat de agenți economici în domeniul industriei mecanice și al produselor metalice. Domeniul de tradiție și de importanță remarcabilă în aproape toate județele, este construcția mijloacelor de transport acvatice. Analiza pe bază teritorială pune în evidență diferențe importante: județele Vrancea, Tulcea și Brăila prezintă un profil industrial foarte legat de sectoarele industriale cu valoare adăugată scăzută, puțin

competitive pe piața globală. Constanța și Galați sunt orientate spre activități cu conținut tehnologic mai ridicat, cum ar fi mecanica și producția de mijloace de transport. Mai diversificat este sectorul industrial în județul Buzău care, chiar și în condițiile în care rămâne legat de industria tradițională, are ponderi remarcabile de firme care operează în sectoarele cu valoare adăugată mai ridicată – cum ar fi mecanica ușoară și grea, precum și fabricarea de electrice.

2.5 Servicii (fără turism)

Sectorul serviciilor concentrează 76,76% din întreprinderile din regiunea Sud Est, acestea fiind în cea mai mare parte de dimensiuni micro. 59,45% din firmele din sectorul terțiar operează în sectorul comerțului, alte sub-sectoare de activitate importante fiind „Tranzacții imobiliare închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor” care concentrează 17,3% din firmele active, „Transport, depozitare și comunicații” cu 11% și „hoteluri și restaurante” cu 6,6%.

Tabel 2.5.1. – Structura întreprinderilor din terțiar pe clasă de mărime la nivel regional, CAEN Rev.1 (2008)

	Total	din care: pe clasa de marime			
		0-9	10-49	50-249	250 și peste
SERVICIIL, din care:	51.042	46.860	3.571	543	68
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor și a bunurilor personale și casnice	30.346	27.994	2.110	228	14
Hoteluri și restaurante	3.384	2.935	394	54	1
Transport, depozitare și comunicații	5.630	5.052	442	100	36
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	8.480	7.929	418	119	14
Învățământ ¹⁰	283	257	25	1	0
Sănătate și asistență socială ¹⁰	1.195	1.128	59	8	0
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	1.724	1.565	123	33	3
Total întreprinderilor în regiune Sud Est	64.028	56.818	5.771	1.233	206

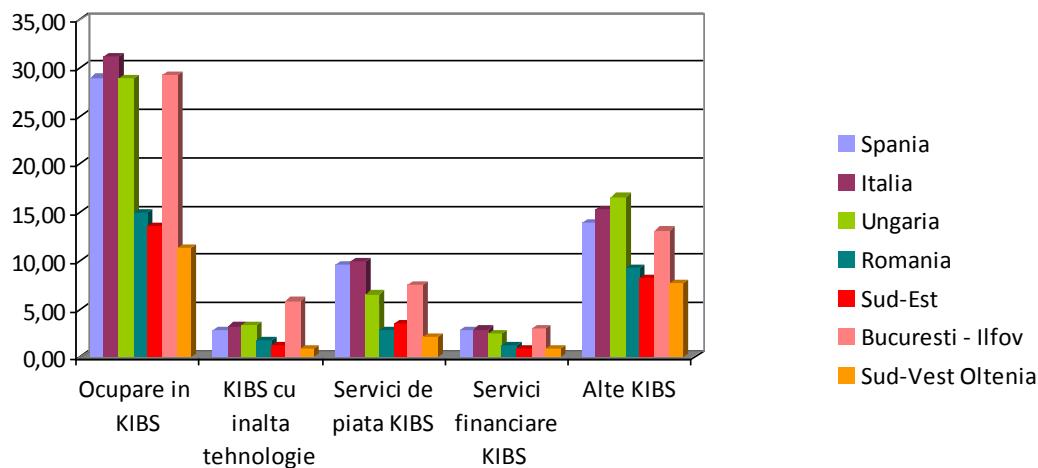
Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Sector în dezvoltare, în perioada 2002-2008, terțiarul a însumat o creștere de +48,56% în ceea ce privește numărul de unități active, precum și de +277% în ceea ce privește cifra de afaceri generată. Sectorul cel mai dinamic din economia regională, după construcții, terțiarul înregistrează însă un trend de creștere mai moderat decât la nivel național, unde numărul de firme din sector a crescut cu +65% și cifra de afaceri cu +301%.

Important rezervor de ocupare, terțiarul concentrează jumătate din salariații din regiune, numărul lor fiind în creștere cu 39,74% în perioada 2002-2008. Variația în perioada observată a fost pozitivă, dar mai slabă decât la nivel național, unde a depășit +58%: este totuși de remarcat faptul că ponderea de salariați care lucrează în sector este la același nivel cu media națională.

13,48% din ocupării din Regiunea Sud Est lucrează în activități de **servicii de sprijin pentru afaceri bazate pe cunoaștere intensivă** (KIBS)²⁵, în creștere cu aproape 2 puncte procentuale față de anul 2000. Din punctul de vedere al acestui indicator, regiunea se situează sub media națională (14,84%) și sub media statelor UE (comparația prezentată include un stat membru nou intrat – Ungaria - precum și alte state membre din sudul Europei – Italia și Spania), poziționându-se pe locul V între regiunile din România (după București Ilfov, Nord Vest, Vest și Centru).

Grafic 2.6.1. – Ocupării în servicii de sprijin pentru afaceri bazate pe cunoaștere intensivă din totalul de ocupări, % (2008)

Sursa: date Eurostat.

Regiunea depășește media națională în ceea ce privește ocuparea în servicii de piață bazate pe cunoaștere intensivă²⁶ (3,44% versus 2,85), fiind a doua regiune din țară după București-Ilfov. În schimb, regiunea se poziționează sub media națională pentru toate celelalte segmente de servicii bazate pe cunoaștere intensivă: servicii bazate pe cunoaștere intensivă cu un înalt nivel tehnologic²⁷ (1,12% din ocuparea din regiune față de 1,73% la nivel național), servicii financiare bazate pe cunoaștere intensivă²⁸ (0,82% față de 1,18%) și alte servicii bazate pe cunoaștere intensivă²⁹ (8,11% față de 9,18%).

²⁵ KIBS sunt servicii și operațiuni de afaceri care se bazează în principal pe cunoaștere profesională. Ele au în vedere îndeosebi furnizarea de suport de cunoaștere intensivă pentru procesele de afaceri ale organizațiilor. Aceste servicii fie furnizează produse care sunt ele însese surse primare de informare și cunoaștere, fie utilizează cunoașterea lor specializată pentru a produce servicii care facilitează propriile activități ale clienților lor. În consecință, KIBS de obicei ca și principaliii lor clienți au alte activități de afaceri, deși sectorul public și, uneori, organizațiile voluntare pot fi importanți clienți, și într-o anumită măsură și privații pot fi consumatori, de pildă, de servicii juridice și de contabilitate. După definiția considerată de Eurostat KIBS în termeni de clasificare standard, includ codurile CAEN 61, 62, de la 64 până 67, de la 70 până 74, 80, 85 și 92 (CAEN revizia 1.1.).

²⁶ Codurile CAEN 61 „Transporturi pe apa”, 62” Transporturi aeriene”, 70 „Tranzactii imobiliare”, 71 „Închirierea masinilor si echipamentelor, fara operator si a bunurilor personale si gospodaresti”, 74 „Alte activitati de servicii prestate în principal întreprinderilor” (revizia 1.1.).

²⁷ Codurile CAEN 64 „Posta si telecomunicatii”, 72 „Informatica si activitati conexe”, 73 „Cercetare-dezvoltare” (revizia 1.1.).

²⁸ Codurile CAEN 65 „Intermediari financiare (cu exceptia activitatilor de asigurari si ale caselor de pensii)”, 66 „Activitati de asigurari si ale caselor de pensii (cu exceptia celor din sistemul public de asigurari sociale)”, 67 „Activitati auxiliare intermediilor financiare” (revizia 1.1.).

²⁹ Codurile CAEN 80 „Învatamânt”, 85 „Sanatate si asistenta sociala”, 92 „Activitati recreative, culturale si sportive” (revizia 1.1.).

Comparațiile cu Regiunea București-Ilfov, cu Regiunea Sud-Vest Oltenia³⁰, precum și cu alte state membre sunt prezentate în graficul de mai sus.

Investițiile brute ale sectorului terțiar au însumat, în anul 2008, 47,76% din totalul investițiilor regionale. Sumele investite s-au dublat în perioada 2005-2008, ridicându-se la 5.708 milioane de lei. Din punctul de vedere al sumelor investite, Constanța este primul județ (2.730 milioane de lei), urmat de județul Galați (1.113 milioane), pe când ultimul a fost Tulcea cu doar 331 milioane de lei.

Analiza teritorială scoate în evidență o dezvoltare diferențiată a sectorului serviciilor.

36,76% din firmele active în terțiar, din Regiunea Sud Est, sunt localizate în **județul Constanța**: creșterea numărului de unități active în perioada 2002-2008 a fost de 70%, cu 5 puncte procentuale peste media națională, pe când cifra de afaceri a crescut cu 300%. Principalele subsectori de activitate în afară de comerț, în care activează aproape 50% din întreprinderile din sectorul terțiar, sunt „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor” cu 20,86%, „Transport, depozitare și comunicații” cu 13,2%. Dinamica pozitivă a sectorului este corelată cu buna dezvoltare a țesutului antreprenorial în județ precum și cu activitatea infrastructurilor portuare din Portul Maritim Constanța, precum cu porturile fluviale de la Medgidia, Basarabi, Cernavoda, Ovidiu și Luminița³¹. În sub-sectorul „Hoteluri și restaurante” activează 9% din firmele județene din terțiar.

Buzău concentrează 15,26% din întreprinderile regionale active în domeniul serviciilor. Fiind singurul județ în care creșterea cifrei de afaceri a depășit media națională în perioada 2002-2008, Buzău prezintă totuși un număr foarte ridicat de firme active în domeniul comerțului (67%), o tipologie de servicii cu intensitate scăzută de cunoaștere. 13,89% din întreprinderi operează în subsectorul „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor”.

Peste 10.000 de firme active în domeniul serviciilor sunt localizate în **județul Galați** – din care 66% în domeniul comerțului, 15% în „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor” și 7,7% în „Transport, depozitare și comunicații”. Sectorul terțiar în județ prezintă o rată de creștere modestă și în mod sensibil sub media regională și națională, fie în ceea ce privește numărul de unități active, fie în ceea ce privește cifra de afaceri.

Dezvoltarea sectorului serviciilor în **județele Brăila și Vrancea** este modestă, în aceste județe fiind localizate 10,9% și, respectiv, 9,8% din întreprinderile regionale active în sectorul terțiar, din care aproximativ 65% sunt active în comerț. 14,37% și, respectiv 13,35% din întreprinderi funcționează în domeniul „Tranzacțiilor imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor” și 9,44% și, respectiv 10,74% în domeniul „Transport, depozitare și comunicații”. Creșterea în perioada 2002-2008 a fost slabă și sub media regională.

Caracteristicile deosebite ale **județului Tulcea** se reflectă în mod inevitabil în structura economiei județene: ultimul în regiune pentru numărul de unități active,

³⁰ Regiunile alese sunt cele care prezintă cel mai înalt și, respectiv, cel mai scăzut grad de dezvoltare în ceea ce privește servicii bazate pe cunoaștere intensivă.

³¹ De la <http://www.worldportsource.com/ports/ROM.php>.

Tulcea concentrează doar 7% din întreprinderile regionale din sectorul serviciilor. De remarcat faptul că județul prezintă cea mai scăzută pondere de firme în sectorul comerțului (57,8%), în timp ce 8% sunt active în sectorul hotelier și 14% în „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor”. Strâns legată de activitatea portuară desfășurată în Portul Industrial Tulcea, precum și în porturile de la Chilia și de la Isaccea, este subsector „Transport, depozitare și comunicații”, care este domeniul principal de activitate pentru 12,36% din firmele județene din terțiar. Dinamica sectorului este modestă în ceea ce privește numărul de unități active – doar +16,6% în perioada 2002-2008 – însă depășește media națională în ceea ce privește creșterea cifrei de afaceri (+288).

Concluzii

Sectorul terțiar concentrează 76,76% din întreprinderile din Regiunea Sud Est și jumătate din salariații din regiune. Dinamica sectorului este pozitivă confirmând evoluția treptată a Regiunii Sud Est către o economie post-industrială, în care terțiarul este sectorul principal. Rata de creștere rămâne însă sub media națională. În termeni generali, subsectorul comerțului concentrează ponderea cea mai mare de firme din terțiar, urmat de sub sectorul „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor” precum și de subsectorul „Transport, depozitare și comunicații”. În județele Tulcea și Constanța, procentul de firme active în domeniul hotelier și al alimentației publice este relevant. În ciuda tendinței de creștere, terțiarul este slab orientat spre activități bazate pe cunoaștere intensivă, ocuparea în astfel de activități fiind în general sub media națională.

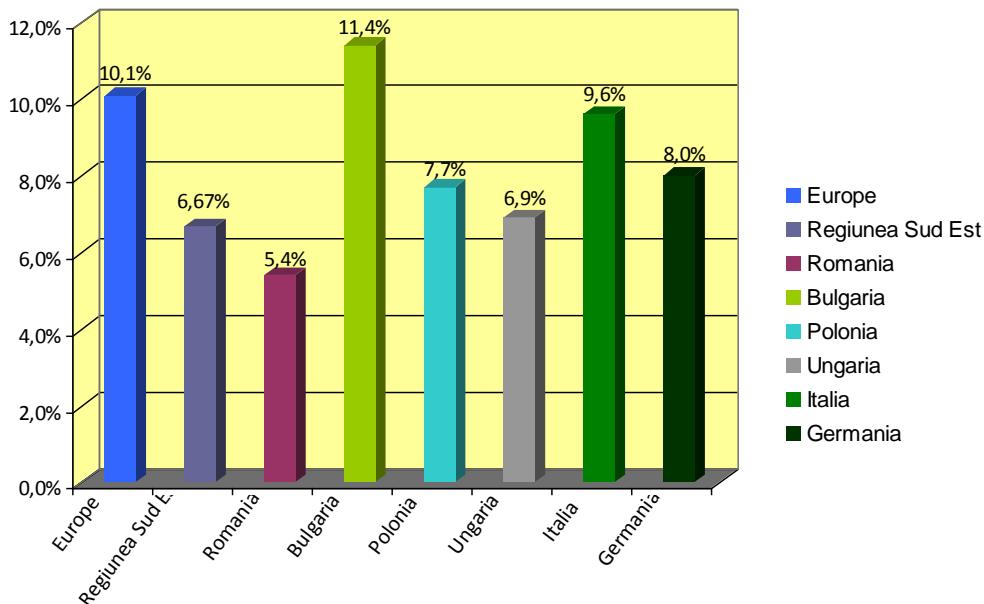
2.6 Turismul

Regiunea Sud Est este caracterizată printr-un potențial turistic ridicat. Existența unui patrimoniu bogat de resurse naturale – Delta Dunării, litoralul Mării Negre, stațiuni balneo-climaterice, parcuri naturale – și culturale – vestigii istorice, mănăstiri – a favorizat dezvoltarea sectorului. Varietatea resurselor existente a permis un nivel bun de diversificare: există în regiune multe tipuri de turism, cum ar fi turism de litoral, montan, de croazieră, turism rural și ecologic, turism cultural și religios, care totuși prezintă grade diferite de dezvoltare.

Contribuția turismului la PIB-ul regional care se ridică la 6,67% (2007), este sub nivelul mediu european de 10,1%³², dar depășește valoarea la nivel național de 5,4%: aceasta valoare nu este surprinzătoare având în vedere că Regiunea Sud Est concentrează o treime din structurile de cazare turistică ale țării, și cu 1,8 înnoptări/locuitor în 2007, este prima regiune din România în ceea ce privește fluxurile de turiști.

³² Procentul mediu se referă la UE27, Islanda, Norvegia, Elveția și Turcia.

Grafic 2.6.1. – Contribuția sectorului turistic la generarea PIB în Regiunea sud Est – comparație cu țării europene (2007)

Sursa: Calculele pe baza datelor World Tourism and Travel Council

2.6.1. Resursele turismului

Patrimoniul de **resurse naturale** al regiunii este foarte bogat și cuprinde zone protejate, singura zonă de litoral din România, lacuri naturale și izvoare cu funcțiuni terapeutice, zone montane și locații naturale unice cum ar fi vulcanii noroioși. Mai mult, tradiția bogată agricolă precum și peisajul rural plăcut oferă un cadru potrivit pentru practicarea agroturismului.

Ariile protejate în Regiunea Sud Est acoperă 689.567 ha și includ Rezervații ale Biosferei din Delta Dunării (a se vedea și paragraful 2.6.3), un parc național și 3 parcuri naturale, unele dintre acestea fiind situate doar parțial pe teritoriul regiunii.

Tabel 2.6.1.– Situația Parcurilor Naționale, Naturale și a Rezervației Biosferei din Regiunea Sud Est

Denumire	Suprafața și descriere	Localizare
Rezervații ale Biosferei din Delta Dunării	Din rețeaua națională de arii naturale protejate Delta Dunării se distinge, atât ca suprafață (580.000 ha), cât și ca nivel al diversității biologice, având triplu statut internațional: Rezervația Biosferei Delta Dunării; Sit Ramsar (zonă umedă de importanță internațională); Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural.	Parcul se extinde pe suprafața județelor Tulcea și Constanța, în nord-est al regiunii.
Parcul Natural Balta Mică a Brăilei	Parcul se extinde pe o suprafață de 17.529 ha. Pe teritoriu au fost identificate numeroase tipuri de habitate, clasificate în 13 grupe, dintre care amintim: păduri de sălcii, lacuri eutrofe naturale, zăvoaie cu popii și sălcii, mlaștini cu Typha, tufărișuri, mlaștini cu Phragmites, pajiști umede de luncă, pajiști stepice. Din cele 13 tipuri de habitate identificate, în Balta Mică a Brăilei sunt 7 pe Lista Directivei Habităt Fauna și Flora.	Parcul este situat integral în județul Brăila, în lunca inundabilă a Dunării, între Câmpia Brăilei și Insula Mare a Brăilei.
Parcul Național Munții Măcinului	Parcul are o suprafață de 11.321 hectare și este împărțit în două zone: Culmea Pricopanului și Munții Măcinului, cei mai vechi munți din România rezultat ai orogenezei Hercinice. Climatul deosebit care caracterizează zona	Parcul este situat în nord-vestul Dobrogei, în județul Tulcea

Denumire	Suprafață și descriere	Localizare
Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior	parcului face posibil ca pe mai puțin de 1% din teritoriul țării, să se întâlnească peste 50% din speciile de floră și faună ale României.	
Parcul Natural Putna - Vrancea	Parcul, având o suprafață de 8.247 ha, a fost constituit pentru protecția și conservarea biodiversității din lunca inundabilă a râului Prut. Cuprinde pe teritoriul său 4 rezervații naturale și zone de protejare specială.	Lunca Prutului Inferior se află situată în partea de est a județului Galați
	Suprafața Parcului Natural Putna-Vrancea este de 38.204 ha. Parcul se suprapune sectorului central-nord-vestic al Munților Vrancei. Acest parc se înscrie în grupa externă a Carpaților de Curbură, acoperind în totalitate bazinul hidrografic montan al râului Putna, și se caracterizează prin prezența unor habitate forestiere extrem de compacte, inaccesibile, habitate ideale pentru carnivorele mari, fiind al doilea areal din țară ca densitate a carnivorelor mari (lup, râs, urs).	Situat în întregime în județul Vrancea, parcul cuprinde 41,32% din suprafața montană a județului.

Surse: Date furnizate de MAPM, <http://www.parcmacin.ro>; <http://www.luncaprut.ro>; www.vrancea.com.ro; http://www.studentie.ro/campus/PARCUL_NATURAL_BALTA_MICA_A_BRAILEI/c-644-a-27202

Mai mult, există în regiune numeroase rezervații naturale, localizate în toate județele, dintre care este de reamintit rezervația Vulcanii noroioși (30 ha), una dintre cele mai interesante rezervații mixte (geologică și botanică) din România, situată în județul Buzău.

Singură porțiune de coastă maritimă existentă în țară, **litoralul românesc** al Mării Negre are o lungime de 245 km (153 de mile) în totalitatea lui, și se întinde între brațul Chilia al Dunării, la nord, și granița cu Bulgaria, la sud. Este împărțit în două mari sectoare: cel de nord, cu relief caracteristic de deltă, cordoane litorale și lagune (între Musura și capul Midia) și cel de sud, cu țărm ridicat, dominat de faleze, golfuri și promontorii (între capul Midia și localitatea Vama Veche). Plajele se întind pe mai bine de 82 de km și au o lățime de 120 m la Mangalia, 100 m la Techirghiol și 50-200 de m în celealte zone. Litoralul românesc cuprinde 13 stațiuni, cu unități de cazare turistică, tratament și agrement, și atrage fluxuri remarcabile de turiști (766.227 sosiri în perioada 1.1 – 30.9.2009, în jur de 15,7% din totalul sosirilor în țară)³³.

Lacurile și izvoarele terapeutice sunt localizate în județele Brăila, Buzău și mai ales în județul Constanța, care concentrează 6 stațiuni balneoclimaterice amenajate cu baze de tratament și servicii de agrement. Dintre stațiunile specializate în tratament pentru bolile reumatismale, se reamintesc³⁴:

- Eforie Nord (Constanța), situată pe zona litorală în care funcționează din 1894, având acum două baze de tratament pe bază de apă sărată și nămol terapeutic, indicate pentru afecțiuni reumatismale și ginecologice;
- Costinești (Constanța), stațiune balneoclimatică estivală amenajată pentru thalasoterapie și helioterapie;
- Mangalia (Constanța), singura stațiune maritimă care detine izvoare minerale – sulfuroase, mezotermale și radioactive – folosite din antichitatea romană;
- Neptun-Olimp (Constanța), care dispune de o bază modernă de tratament pentru electroterapie, hidroterapie și tratamente cu nămol;

³³ Datul nu cuprinde municipiul Constanța.

³⁴ Surse: www.hoinari.ro; <http://www.ghidulturnistic.ro> .

- Terchighiol (Constanța), stațiune balneoclimaterică permanentă, pe malul lacului cu același nume. Principalii factori naturali terapeutici sunt apa sărată și nămolul sapropelic al lacului Techirghiol. Stațiunea dispune de cinci baze de tratament în cadrul cărora există numeroase instalații (pentru băi calde la vane sau bazine cu apă sărată concentrată provenită din lac, pentru băi calde cu nămol și pentru împachetări calde cu nămol, pentru aerosoli, hidroterapie) ;
- Sărata Monteoru (Buzău) stațiune balneoclimaterică, înconjurată de dealuri împădurite și terase pe care se cultivă viața de vie, care se bucură de un climat moderat și dispune de instalații pentru electro și hidroterapie, pentru băi calde cu apă minerală precum și bazine cu apă minerală în aer liber.
- Balta Albă (Buzău), stațiune balneoclimaterică (la 30 m altitudine). Stațiune balneoclimaterică așezată pe malul lacului Balta Albă (1 012 ha), cel mai mare liman fluviatil de pe cursul inferior al râului Buzău. Factorii naturali sunt: apa minerală din lac; nămolul sapropelic; bioclimatul de stepă. Din nămolul lacului se produce extractul numit Pelt-Amar, utilizat în produse cosmetice și preparate medicale. Cura în stațiunea Balta Albă este recomandată în cazul afecțiunilor reumatismale, post-traumatice și ale sistemului nervos periferic, boli profesionale.
- Lacu Sărat (Brăila), stațiune balneoclimaterică permanentă care funcționează încă din prima jumătate a sec. XIX. Fundul lacului este acoperit de un nămol terapeutic cu grad foarte ridicat de mineralizare, considerat unul din cele mai valoroase nămoluri sapropelice din România. Lacul Sărat este echipat cu instalații pentru tratamentul cu apă și nămol, aerosoli, electro și hidroterapie.

Arealul muntos al regiunii este localizat în județele Buzău și Vrancea. Prin înălțimile lor remarcabile față de vecinătăți, munții Vrancei predomină Carpații de Curbură. Zonă încă sălbatică și nepoluată, munții Vrancei au o înălțime medie de 1.500 m: cu toate că vârful cel mai înalt este Goru (1785 m), Vârful Lăcăuți cu stația sa meteorologică este cel mai cunoscut și vizitat. Mai spre vest, Munții Buzăului se desfășoară pe o suprafață de aproape 1.900 kmp, cel mai mare masiv fiind Masivul Penteleu cu o înălțime de 1.772 m. Pe Masivul Siriu, cu cele două vârfuri: Mălăia 1663 m. și Bocârnea 1657 m. se găsește Lacul Vulturilor - sau Lacul fără Fund - obiectiv turistic de o frumusețe deosebită. Fluxurile de vizitatori sunt limitate în acest areal încă puțin cunoscut: facilitățile turistice sunt limitate și o parte din trasee pot fi parcurse doar cu ghid, având în vedere prezența faunei sălbaticice.

Regiunea mai prezintă un cadru propice pentru practicarea **agroturismului**, care a luat amploare în județele Buzău (Gura-Teghii, Lopătari, Bisoca, Cătina, Calvinii), Tulcea (Delta Dunării) și Vrancea (Soveja, Lepșa). În momentul de față, totuși dezvoltarea agroturismului rămâne încă limitată: doar 1,4% din capacitatea de cazare turistică în funcțiune se află în structuri clasificate ca pensiuni rurale, care sunt concentrate în județele Buzău, Constanța, Vrancea și Tulcea.

Potențialul turistic al regiunii este legat de **patrimoniul cultural**, care cuprinde vestigii istorice, edificii religioase și culturale, monumente și muzee.

Obiectivele cu caracter religios cuprind un număr însemnat de mănăstiri, localizate în toate județele. Înființate în cea mai mare parte în secolele trecute, o parte din mănăstirile din Regiunea Sud Est sunt adesea foarte valoroase din punct de vedere istoric și/sau artistic: punct de atracție pentru turiști și pelerini uneori oferă facilități de cazare. Lista mănăstirilor este prezentată în tabelul următor.

Tabel 2.6.2. – Principalele Mănăstiri din Regiunea Sud Est

Județul	Denumire (localitate și data de înființare sau a primei atestări documentare)
Brăila	Mănăstirea Maxineni (localitatea Maxineni, 1637)
Buzău	Mănăstirea Ciolanu (localitatea Tisau, 1570) Mănăstirea Ratești (localitatea Ratești, 1634) Mănăstirea Berca (localitatea Berca, 1672) Mănăstirea Barbu (localitatea Berca, 1668) Mănăstirea Cetatea Bradu (localitate Hales, secolul al XVIII-lea) Mănăstirea Găvanu (localitatea Manzalești, 1707) Mănăstirea Carnu (localitatea Teghea) Mănăstirea Poiana Mărului (localitatea Bisoca, 1730)
Constanța	Mănăstirea Peștera Sfântului Andrei (localitatea Ioan Corvin, înființată în cursul dominației otomane) Mănăstirea Dervent (localitatea Galita, începutul secolului XX) Mănăstirea Sfânta Elena de la Mare (localitatea Olimp) Mănăstirea Sfânta Maria (localitatea Terchighiol, 1928) Mănăstirea Colilia (localitatea Colelia, începutul secolul XX) Mănăstirea Buciumeni (localitatea Buciumeni, secolul XVII) Mănăstirea Adam (localitatea Adam, secolul XVI)
Galați	Mănăstirea Cocos (localitatea Niculitei, 1833) Mănăstirea Soan (localitatea Niculitei, 1846)
Tulcea	Mănăstirea Uspenia (localitatea Slava Cercheza, 1840) Mănăstirea Voivodenia (localitatea Slava Cercheza, secolul XVII) Mănăstirea Celic Dere (localitatea Frecatei, începutul secolului al XIX-lea)
Vrancea	Mănăstirea Varzarești (localitatea Urechești, 1645) Mănăstirea Recea (localitatea Dumbraveni, secolul XXI) Mănăstirea Rogoz (localitatea Slobozia Bradului, 1647) Mănăstirea Sihastru (localitatea Homocea, secolul XVII) Mănăstirea Dalhauti (localitatea Carligele) Mănăstirea Brazi (localitatea Panciu, 1650) Mănăstirea Valea Negră (localitatea Nistorești, 1755) Mănăstirea Lepsa (localitatea Tulnici, secolul XX) Mănăstirea Soveja (comuna Soveja, 1645) Mănăstirea Mera (localitatea Mera) Mănăstirea Vizantei (localitatea Vizantei, secolul XVI)

Surse: <http://www.crestinortodox.ro>; <http://www.resurse-ortodoxe.ro>;

<http://www.objective-turistice.ro>; <http://www.ghidul turistic.ro>;

<http://www.romanianmonasteries.org>

Printre alte edificii religioase de importanță remarcabilă se reamintesc:

- Biserica grecească din Brăila (1863 - 1872), cu vitralii valoroase și fresce realizate de Gheorghe Tătărescu.
- Biserica „Sfinții Mihail și Gavril” din Brăila, fostă moschee (sec. XVII), transformată în 1831 în biserică ortodoxă
- Biserica episcopaliei Buzău, de mari dimensiuni construită în 1507, în timpul domniei lui Radu cel Mare și reconstruită de Matei Basarab în 1649.
- Biserica Mănăstirea Râmnicu Sărat, ridicată în timpul lui Constantin Brâncoveanu (1691-1697).

- Catedrală Ortodoxă din Constanța, construită între 1883 și 1895 în stil vechi arhitectural din Țara Romanească
- Biserica elenă Metamorfosis din Constanța (1865 - 1867),
- Biserica-fortăreață „Precista” de la Galați, construită în 1647 în timpul domniei lui Vasile Lupu, valorosul monument de arhitectură
- Biserica „Movromol” la Galați, zidită în 1669 de Gheorghe Duca și refăcută de fiul său între 1700 - 1703.
- Basilica Niculițel (la 15 km de Isaccea, în județul Tulcea), cea mai veche construcție de acest gen cunoscută până în prezent în țara noastră. Este un unicat arhitectonic în Europa. Basilica și cripta au fost construite în timpul împăratului Valens (după 370 d.Hr.).

Deosebite din punct de vedere istoric și artistic sunt edificiile religioase musulmane din județele Constanța și Tulcea: de reamintit Moscheea lui Ali Gaza Pașa din Babadag, Tulcea, cel mai vechi monument de arhitectură musulmană din România (sec. XVII).

Vestigiile istorice cuprind urmele aşezărilor getice și geto-dacice, romane, grecești și bizantine, amplasate în județele Constanța și Tulcea. Resturile mai valoroase sunt:

- cea mai mare necropolă getodacică din Dobrogea (sec.IV-III î.Hr) localizată în Enisala (Tulcea);
- Cetatea Histria la Histria (Constanța) este cea mai veche aşezare grecească de pe teritoriul României, întemeiată în 657 î.Hr, de coloniștii greci veniți din Asia Mică și numită acum „Pompeiu românesc”.
- Cetatea Tomis în Constanța (sec.VI î.Hr.) care păstrează valoroase vestigii din anticul orașul portuar;
- Edificiul roman cu Mozaic în Constanța, realizat în sec. III - IV d.Hr. Monument unic în Europa de est, mozaicul are o mărime impresionantă de 2000 mp.

Patrimoniul cultural și arhitectonic ale regiunii este bogat, aflându-se însă foarte des în situații de degradare: clădirile și infrastructura din centrele istorice din orașele regiunii sunt degradate și necesită renovări semnificative.

2.6.2. Structuri și fluxuri turistice

Regiunea Sud Est concentrează aproximativ un sfert – 25,99% în anul 2008 - din structurile de primire turistică ale țării a căror capacitate de cazare este de 132.668 locuri³⁵. În anul 2008, hotelurile din regiune au reprezentat 31,41% din hotelurile existente în România.

În perioada 2001-2008 numărul de structuri din regiune a crescut cu 20%: numărul de hoteluri a crescut cu același procent, în timp ce pensiunile turistice urbane și rurale au crescut cu 179% și respectiv cu 200%; în schimb, s-a înregistrat o fluctuație a structurilor clasificate ca „hanuri”, „moteluri” și „căsuțe turistice” precum și a taberelor pentru elevi și studenți. Capacitatea de cazare în funcțiune a scăzut ușor în perioada 2001-2008 (-5,04%) ajungând la 12.515.116 locuri-zile, ceea ce reprezintă 21,1% din totalul național.

Tabel 2.6.3. – Evoluția structurilor de primire turistică, număr (2001-2008)

---

³⁵ Datul se referă la capacitatea de cazare existentă, exprimată ca număr de locuri.

	2001	2005	2006	2007	2008	Variatia % 2001-2008
Total	1.047	1.228	1.278	1.247	1.258	20,15%
Hoteluri	330	377	392	394	397	20,30%
Hosteluri	1	5	7	7	7	600,00%
Moteluri	20	16	15	17	17	-15,00%
Hanuri	3	1	1	1	1	-66,67%
Vile turistice	330	356	367	356	378	14,55%
Cabane turistice	5	5	5	5	5	0,00%
Pensiuni turistice urbane	21	55	59	60	58	176,19%
Pensiuni turistice rurale	32	85	103	104	96	200,00%
Campinguri	21	19	21	20	20	-4,76%
Poapsuri turistice	1	5	6	5	5	400,00%
Sate de vacanta	0	1	0	1	1	0,00%
Bungalouri	200	236	233	208	208	4,00%
Tabere de elevi si scolari	27	27	25	25	22	-18,52%
Casute turistice	36	32	33	31	33	-8,33%
Spatii de cazare pe nave	1	5	4	6	4	300,00%

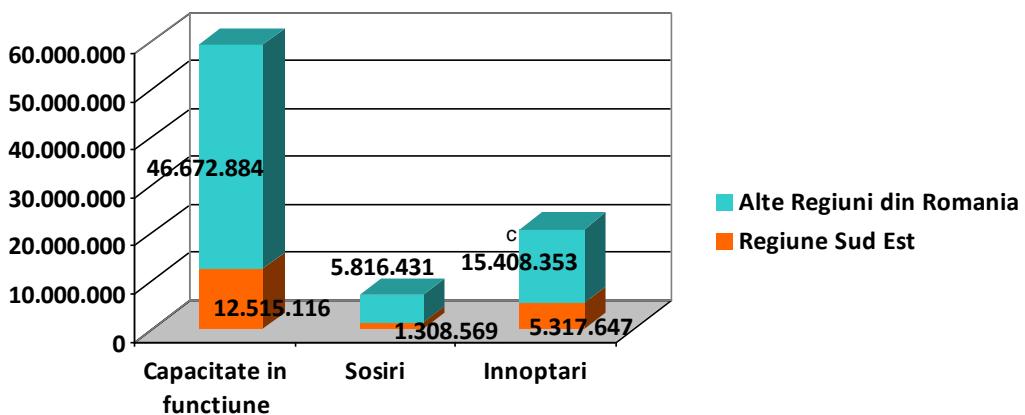
Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Calitatea bazei de cazare existentă este slabă: structurile sunt în mare parte învechite și standardele de calitate sunt insuficiente pentru atragerea turismului internațional. În 2007, 68% din structuri de cazare din județul Constanța aveau un grad de confort de 1 sau 2 stele: 162 din 331 hoteluri existente în județ erau în categoria 2 stele. În Delta Dunării turiștii au sosit cu precădere în structuri de 3 stele.

Indicele de utilizare netă a capacitații de cazare își menține cel mai ridicat nivel din țară pe întreaga durată a anului: valoarea medie în anul 2008 a fost de 42,5%, față de media națională de 35%.

În anul 2008, Regiunea Sud Est a avut un număr total de 1.308.569 turiști, reprezentând 18,37% din sosirile din România.

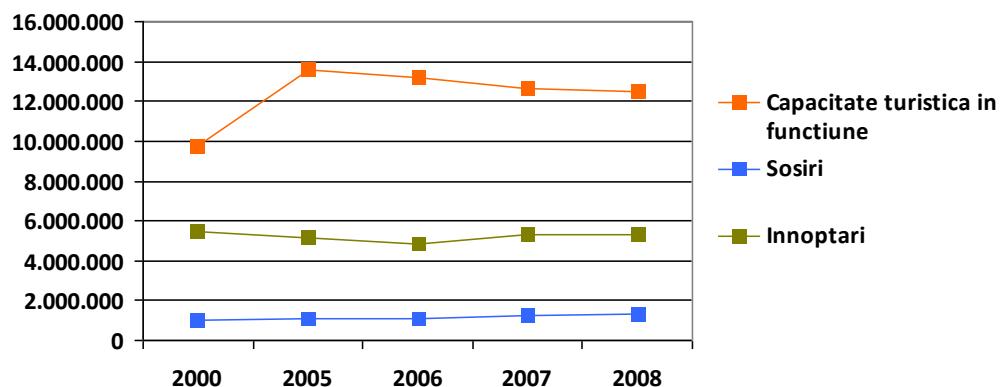
Grafic 2.6.2. – Capacitatea de primire în funcțiune, sosiri și înnoptări, comparația cu nivel național (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În anii 2000-2008, tendința a fost pozitivă astfel încât numărul de turiști a crescut, în general cu 33,42%. De remarcat faptul că Regiunea Sud Est este vizitată în mod predominant de turiști români.

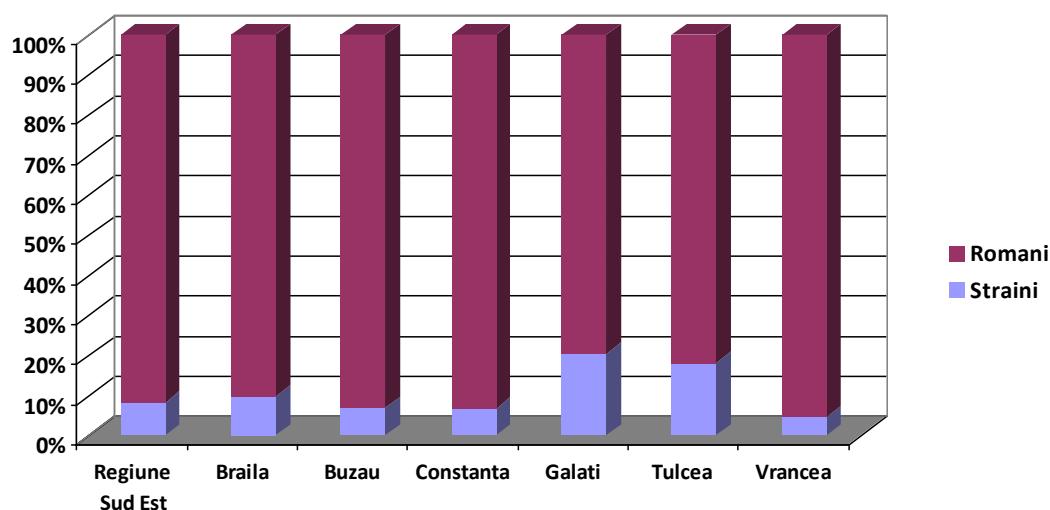
Grafic 2.6.3. – Capacitatea de primire în funcțiune, sosiri și înnoptări, locuri-zile și număr (2000-2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În perioada 2000-2008, numărul de turiști străini s-a mărit cu 68,62%, rămânând însă scăzut ca valoare absolută: ponderea străinilor din totalul sosirilor în regiune a fost de 8,2% în anul 2008, turiștii străini sosiți în regiune reprezentând 7,3% din totalul sosirilor de turiști străini în România. Dacă sunt luați în considerare turiștii români, procentul se ridică la 21,2%.

Grafic 2.6.4. – Originea turiștilor, % pe total sosiri (2008)

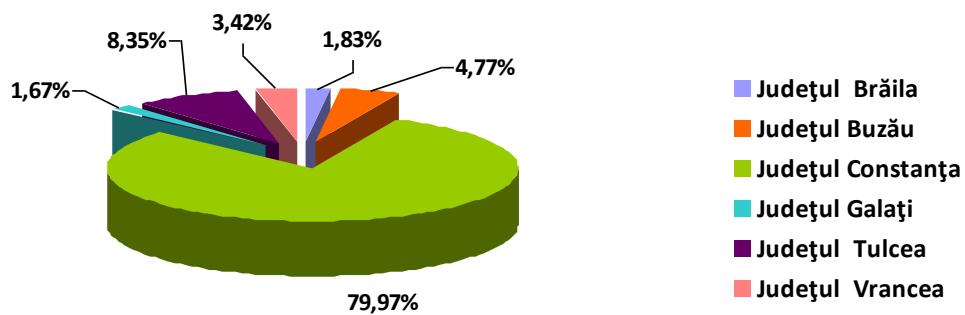
Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul de înnoptări, dezaggregate după naționalitatea turiștilor, arată faptul că scădere ușoară înregistrată în perioada 2000-2008 (-2,4%) este datorată fluxurilor mai reduse de turiști români, pe când înnoptările de turiști străini au crescut cu 13,2%. Comparația cu nivelul național arată faptul că regiunea concentreză 25,66% din înnoptări la nivel național, 28,24% din sosirile de turiști români și 12,3% de turiști din străinătate. Durata medie a sejurului s-a redus în timp, de la 5,5 zile în anul 2000 până la 4,06 zile în anul 2008.

Analiza tuturor indicatorilor considerați scoate în evidență poziția de excelență deținută de Regiunea Sud Est pe piața turistică națională: în anul 2008 regiunea este prima din țară în ceea ce privește capacitatea de cazare – atât în ceea ce privește cea existentă, cât și cea în funcțiune - pentru numărul de înnoptări precum și de sosiri. Indicele de utilizare a capacitatii în funcțiune este cel mai ridicat din țară.

În **județul Constanța** este concentrată, în mare parte, activitatea turistică. În anul 2008, peste 91% din capacitatea de cazare turistică existentă (120.944 locuri) și peste 78% din capacitatea turistică în funcțiune (9.792.410 de locuri-zile) a Regiunii Sud Est se regăsește în județ, fiind localizată, în ceea mai mare parte, în stațiunile de pe litoralul Mării Negre (care nu este valorificat decât 2-3 luni/an). 978 mii de turiști au sosit în județ reprezentând 74,74% din totalul sosirilor în regiune, precum și 30,9% din totalul sosirilor în România. Durata medie a sejurului depășește media regională (4,5 zile față de 4), 83,4% din înnoptările din regiune fiind în județul Constanța.

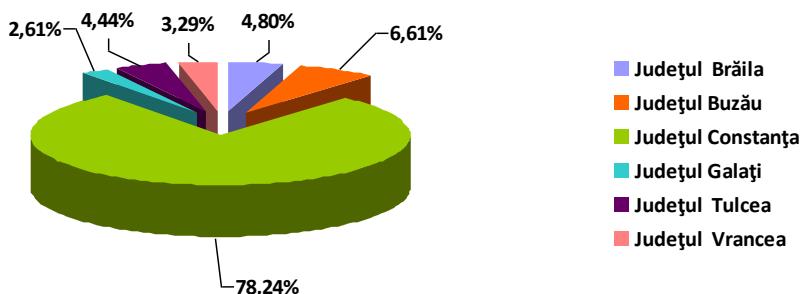
Grafic 2.6.5. – Structurile de primire turistică pe județe (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Județul Tulcea, caracterizat prin resurse naturale unice, concentrează 105 structuri de primire turistică, cu precădere clasificate ca vile turistice, fiind al doilea județ în regiune în ceea ce privește capacitatea de cazare existentă (3.786 locuri) și numărul de sosiri (96.334). Fluxurile de turiști – și în special de turiști străini - au înregistrat un trend pozitiv în anii 2000-2008: +168,35% și, respectiv, +279,63%. Durata medie a sejurului este scăzută, sub 2 zile în anul 2008, și contribuie la menținerea indicelui de utilizare netă a capacitatii în funcțiune sub media regională și națională (31,5%).

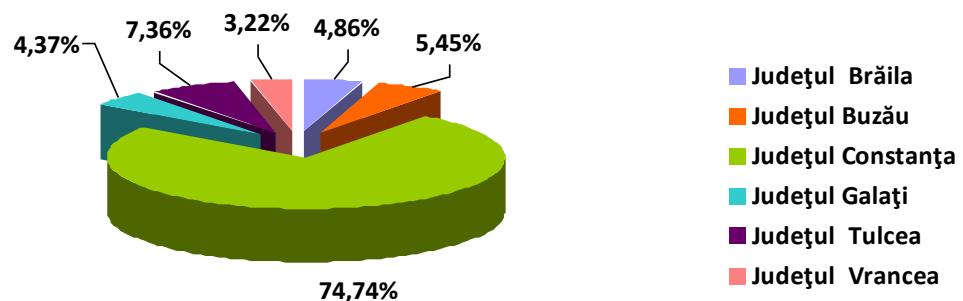
Grafic 2.6.6. – Capacitatea turistică în funcțiune pe județe (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul de structuri de primire în **Județul Buzău** este de 60 de unități - în principal pensiuni turistice rurale și hoteluri – și a înregistrat o creștere remarcabilă de 76% în anii 2000-2008. Orientat spre segmentul agroturistic, sectorul este în creștere în județul Buzău. În pofida tendinței crescânde a sosirilor și a înnoptărilor, totuși, rata de ocupare ocupă locul al doilea în regiune (după județul Vrancea).

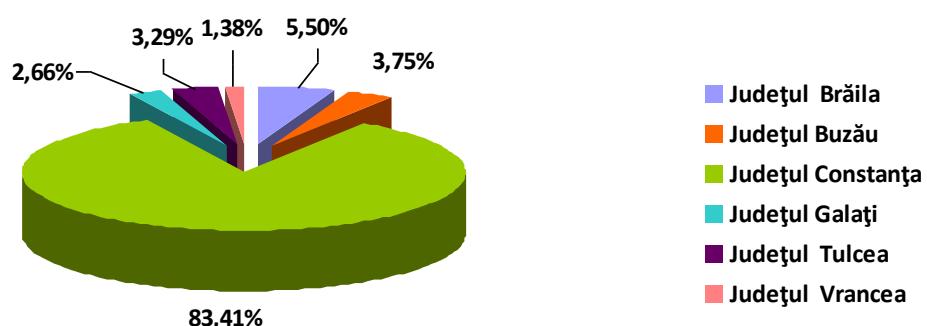
Grafic 2.6.7. – Sosiri pe județe (2008)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Sectorul turismului deține un rol secundar în **județele Galați, Brăila și Vrancea**. Rata de ocupare depășește 43% în Brăila și Galați, unde totuși numărul de unități de primire turistică este scăzut. Situația este inversă în județul Vrancea care chiar dacă are o capacitate în funcțiune de 412 mii de locuri-zile, prezintă indicele de ocupare cel mai scăzut în întreagă regiune, 17,8% în anul 2008. Cele 3 județe împreună au atras, în anul 2008, 12% din sosirile de la nivel regional.

Grafic 2.6.7. – Înnoptări pe județe (2008)

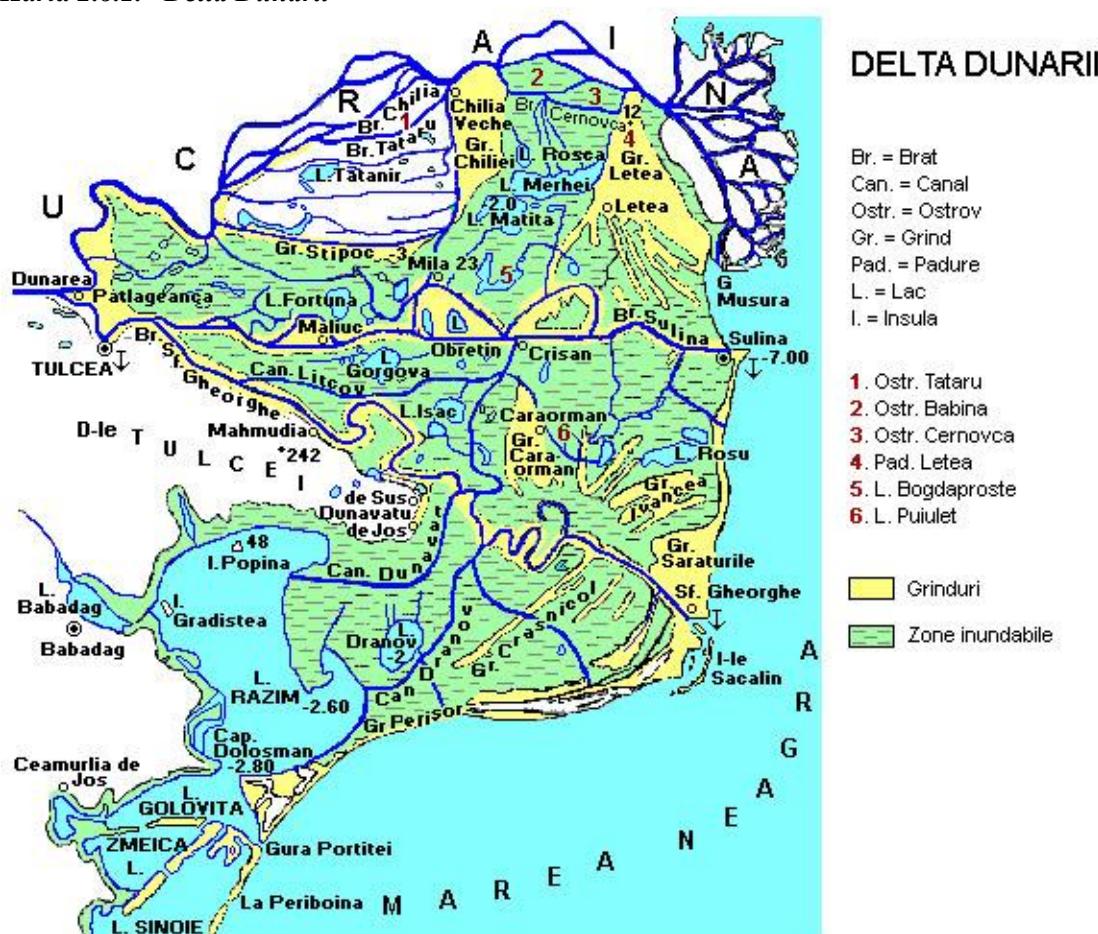
Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În trimestrul IV al anului 2008 funcționau 79 de agenții de turism în regiune: în Brăila erau 17; în Buzău, 9; în Constanța, 27; în Galați, 5; în Tulcea, 9; în Vrancea, 12. Marketingul produselor turistice necesită îmbunătățiri, promovarea ofertei turistice din regiune la nivel național și internațional fiind slabă. Oferta de pachete turistice complete, de itinerarii turistice organizate și dezvoltarea serviciilor extra-hoteliere conexe este la momentul de față limitată.

2.6.3. Delta Dunării

Delta Dunării reprezintă o atracție deosebită de o mare valoare științifică și cu un potențial turistic ridicat, în special după includerea sa în anul 1990, împreună cu alte zone naturale adiacente, în Rezervația Biosferei Delta Dunării. Din rețeaua națională de arii naturale protejate, Delta Dunării se distinge atât ca suprafață (580.000 ha), cât și ca nivel al diversității biologice, având triplu statut internațional: Rezervația Biosferei Delta Dunării; Sit Ramsar (zona umedă de importanță internațională), Sit al Patrimoniului Mondial Natural și Cultural.

Harta 2.6.1. –Delta Dunării

Sursa: http://metropotam.ro/Locuri/2007/05/art4283126324-Delta-Dunarii-episodul-1/harta_delta_dunarii.jpg

Unica deltă din lume, declarată rezervație a biosferei, Delta Dunării este „un muzeu viu al biodiversității, cea mai întinsă zonă compactă de stufărișuri de pe planetă și una dintre cele mai mari zone umede din lume, de valoare inestimabilă pentru patrimoniul natural universal. Unul din motivele pentru care Delta Dunării a devenit rezervație a biosferei este acela că, în comparație cu alte delte ale Europei și chiar ale Terrei, a păstrat o biodiversitate mai ridicată. Mai mult decât atât, Delta Dunării frapează prin densitatea ridicată la multe specii, care sunt rare sau lipsesc din alte zone ale continentului, cu toate că din cauza efectelor activităților antropice din ultimele decenii și efectivele acestor specii ca și habitatele lor au fost grav afectate”.³⁶

³⁶ <http://www.ddbra.ro>.

Inventarierea florei și faunei din partea Administrației Biosferei Delta Dunării, care a început în anul 1991 și continuă și în prezent, a identificat 30 tipuri de ecosisteme și 5.429 specii – dintre care 1.839 specii de floră și 3.590 specii de faună. Trăiesc în Delta Dunării 331 specii de păsări de apă care includ cea mai mare parte a populației Europene de pelican comun (*Pelecanus onocrotalus*) și pelican creț (*Pelecanus crispus*), 60 % din populația mondială de cormoran mic (*Phalacrocorax pygmaeus*) precum și 50 % din populația mondială de gâscă cu gât roșu (*Branta ruficollis*) (pe perioada iernii).

Baza turistică, în Delta Dunării, este formată din hoteluri, moteluri, vile, pensiuni turistice, turiștilor fiindu-le oferită posibilitatea unor croaziere pe canale și ghioluri. În anul 2008 au existat în Deltă 103 structuri de cazare turistică, având o capacitate totală existentă de 3.761 locuri și o capacitate în funcțiune de 554.298 locuri-zile.

Tabel 2.6.4. – Turismul pe Delta Dunării (2008)

	Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare	Capacitate de cazare turistică existentă -locuri-	Capacitate de cazare turistică în funcțiune -locuri zile-	Sosiri (total)	din care: Români	din care: străini	Innoptări (total)	din care: Români	din care: străini	Indice de utilizare netă - medie anuală
Total, din care:	103	3.761	554.298	96.090	78.652	17.438	174.355	142.451	31.904	31,5%
Hoteluri	17	1.485	355.242	67.786	52.376	15.410	109.073	81.971	27.102	30,7%
Vile turistice	52	558	62.882	15.570	14.579	991	28.568	25.713	2.855	45,4%
Pensiuni turistice urbane	7	140	15.184	2.467	2.129	338	3.737	3.263	474	24,6%
Pensiuni turistice rurale	14	253	15.390	1.912	1.809	103	5.777	4.862	915	37,5%
Campinguri	1	730	56.535	96.090	78.652	17.438	4.444	4.254	190	7,9%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În anul 2008, au sosit în Deltă 96.090 turiști, din care 18% din străinătate, permanența lor fiind în medie de 2,2 zile. Indicele de ocupare a capacității în funcțiune este în medie de 31,5%, vârful înregistrându-se în luna august (50,3%).

Natura deosebită a Deltei, cere o dezvoltare atentă a sectorului turistic, capabilă să garanteze diversificarea economiei locale și în același timp prezervarea patrimoniului natural existent: în acest sens, dezvoltarea ecoturismului este o prioritate specifică pentru Delta Dunării, fiind caracterizată prin structuri de cazare de mică anvergură, locuri speciale pentru camping care să respecte exigențele impuse de conservarea și protecția mediului³⁷.

2.6.4. Litoralul Mării Negre

A treia mare ca suprafață din Europa, după Marea Mediterană și cea a Nordului, Marea Neagră scaldă cu valurile ei uscatul Sud Estic al României. Se poate spune că aici începe marea. Sau că aici se termină. În totalitatea lui, litoralul românesc al Mării Negre are o lungime de 245 km (153 de mile) și se întinde între brațul Chilia al Dunării, la nord, și granița cu Bulgaria, la sud. Litoralul românesc cuprinde 13 stațiuni, cu unități de cazare turistică, tratament și agrement.

³⁷ În această direcție merge proiectul „Conservarea biodiversității prin cultivarea ecoturismului și a tradițiilor locale ca alternative pentru dezvoltarea durabilă a comunităților locale de pescari din Delta Dunării”, care are un buget de aproximativ 100.000 dolari și este cofinanțat din fondurile GEF (Global Environmental Fund). Asociația „Salvați Dunărea și Delta”, în parteneriat cu Fundația Principesa Margareta a României, Asociația Pescarilor profesionisti „Fiii Deltei”, Comunitatea rusilor-lipoveni, Asociația pentru Dezvoltarea Societății Civile în Mediul Rural din Mahmudia, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării și Primaria Mahmudia, implementează proiectul la Mahmudia. (sursa: www.salvatidelta.ro).

Harta 2.6.2. – Stațiuni turistice în Litoralul Mării Negre

Clima maritimă de litoral, cu influențe mediteraneene în sud, este extrem de favorabilă pentru iubitorii de veri lungi și însorite. Iulie și august sunt lunile cele mai fierbinți, cu o temperatură a aerului care poate atinge 34-38 de grade Celsius. Totuși, briza marină domolește căldura, făcând ca zilele să fie perfecte pentru plajă, iar noptile plăcute și răcoroase. Temperatura medie în luna august a fost în anul 2008 de 24,5 grade Celsius.

Nisipul auriu, renumit prin finețea sa, atinge în timpul verii temperatura de 45 de grade Celsius, fiind ideal pentru aeroterapie și băi de nisip. Îngemănarea dintre uscat și apă se face treptat, plajele coborând lin în mare și fiind adecvate copiilor sau celor care nu știu să înnoate. Există zone lâne de 100-200 de m unde apa nu depășește 1 – 1,5 m adâncime, orice factor de risc fiind astfel eliminat. Farmecul litoralului este dat în primul rând de mare. Generozitatea Mării Negre constă în mai multe aspecte.

Având o salinitate redusă în comparație cu alte mări continentale (numai 17 %), turiștii pot practica fără reținere sporturi sub-acvatice și nautice. Înotătorii pot sta și ei liniștiți. Nu există marea și nici viețuitoare marine periculoase. În schimb, jocul delfinilor poate crea un adevărat spectacol pentru norocoșii aventurieri. Acest întreg complex format din apă, nisip, aer și soare are efecte terapeutice, făcând miracole pentru oamenii care caută un loc benefic pentru sănătate. Intensitatea mare a radiațiilor solare se spune că are efect stimulativ și tămăduitor. Aerul este bine ionizat cu aerosoli marini care, împreună cu influența valurilor, generează cure speciale de talasoterapie; mai mult, unele stațiuni sunt atât stațiuni de agrement cat și stațiuni de sănătate. Adevărat cluster al industriei turistice, litoralul Marii Negre concentrează 39,8% din capacitatea existentă în România, precum și 14,9% din capacitatea în funcțiune.

Tabel 2.6.6. – Turismul pe litoralul Mării Negre (2008)

	Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare	Capacitate de cazare turistica existenta - locuri-	Capacitate de cazare turistica in functiune - locuri zile-	Sosirii (total)	din care: Români	din care: străini	Innoptări (total)	din care: Români	din care: străini	Indice de utilizare neta - medie anuală
Total, din care:	934	116.849	8.571.021	832.589	791.020	41.569	4.006.420	3.790.974	215.446	46,7%
Hoteluri	294	74.917	7.109.767	718.847	682.090	36.757	3.554.521	3.369.360	185.161	50,0%
Moteluri	1	42	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Vile turistice	304	7.026	253.733	19.411	18.673	738	102.799	97.704	5.095	40,5%
Pensiuni turistice urbane	29	800	35.342	3.584	3.477	107	14.978	14.523	455	42,4%
Pensiuni turistice rurale	31	759	40.716	2.637	2.605	32	14.426	14.291	135	35,4%
Campinouri	18	18.194	691.761	57.434	54.576	2.858	177.322	164.173	13.149	25,6%

Sursa: date furnizate de Directia Regională de Statistică Brăila

În anul 2008, 832 mii de turiști au vizitat litoralul, având o sedere medie de 5,8 zile. Rata de ocupare în lunile de vară este variabilă între 39,2% în iunie și 64% în august. Printre cele mai importante obiective turistice din țară, litoralul concentreză 10,9% din sosirile din România: redusă este totuși atractivitatea pentru turiștii străini care reprezintă doar 5% din totalul sosirilor.

Concluzii

Patrimoniul bogat de resurse naturale și culturale a reprezentat precondiția pentru dezvoltarea industriei turismului în regiune. Gradul de diversificare este ridicat și cuprinde turism de litoral, montan, de croazieră, turism rural și ecologic, turism cultural și religios, care totuși prezintă nivele diferite de dezvoltare, destinații mai importante și cunoscute fiind Litoralul Mării Negre și Delta Dunării. În România, regiunea deține o poziție de excelență confirmată de toți indicatorii care privesc piața turistică națională: în anul 2008 regiunea a fost prima din țară în ceea ce privește capacitatea de cazare - fie existentă, fie în funcțiune - pentru numărul de înnoptări precum și de sosiri. Indicele de utilizare a capacitații în funcțiune este cel mai ridicat din țară. Baza de cazare de calitate foarte des slabă, infrastructuri în mare parte învechite și promovare turistică deficitară sunt problemele cu care se confruntă sectorul turistic regional, care în momentul de față contribuie doar cu 6,67% la formarea PIB-ului regional, ușor peste media națională, însă sub media țărilor UE cum ar fi Bulgaria, Polonia, Ungaria, Italia și Spania.

2.7 Productivitatea muncii

Productivitatea muncii în Regiunea Sud Est este scăzută și a înregistrat în ultimi ani o creștere moderată. În anul 2008, productivitatea muncii în regiunea (calculată ca VAB pe cap de ocupat) a fost de 11.119 euro, sub media națională de 11.793 euro, și mult mai scăzută decât media UE27, de 49.090 euro pe cap de locuitor.

Tabel 2.7.1. - Productivitatea exprimată ca VAB pe cap de ocupat în Regiunea Sud Est, comparativ cu România și UE27 (2007)

		2003	2004	2005	2006	2007	2003-2007	%
VAB (milioane euro)	Regiunea Sud Est	5.412	6.555	7.996	9.618	11.747		
	Romania	46.775	54.538	70.489	86.298	110.442		
	UE27	9.051.457	9.490.956	9.877.205	10.405.157	11.011.791		
Mii de ocupati	Regiunea Sud Est	1.022	1.022	1.028	1.036	1.057		
	Romania	9.569	9.410	9.267	9.331	9.365		
	UE27	213.380	214.812	216.843	220.390	224.319		
VAB pe cap de ocupat	Regiunea Sud Est	5.294	6.416	7.777	9.285	11.119	5.825	110,02%
	Romania	4.888	5.795	7.606	9.249	11.793	6.905	141,27%
	UE27	42.419	44.183	45.550	47.213	49.090	6.670	15,72%

Sursa: Calculele pe date Eurostat și date din Anuarul Statistic al României 2009

Dinamică productivității în perioada 2003 – 2007 a fost pozitivă (+110%), creșterea fiind însă mai mică decât la nivel național (141,27%). Comparația cu UE27 arată că, în perioada 2003-2007, creșterea a fost mai mare, din punct de vedere procentual: în schimb, calculul în valoarea absolută scoate în evidență performanța modestă a regiunii, având în vedere ca VAB-ul pe cap de ocupat a crescut cu 5.825 de euro, față de o creștere de 6.670 euro în UE27 și 6.905 euro la nivelul țării.

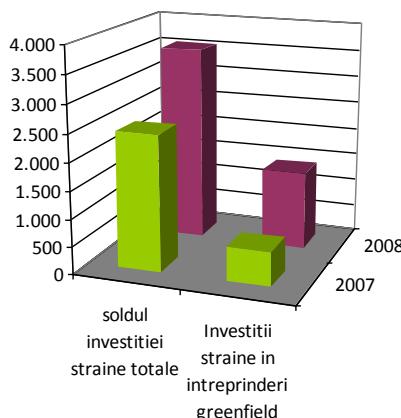
Concluzii

Productivitatea muncii este scăzută - 11.119 euro de VAB pe cap de ocupat, sub media națională și mult mai scăzută decât media UE27 - și a înregistrat în ultimii ani o creștere moderată.

2.8 Investițiile Străine și comerțul exterior

Cu 2.448 milioane de euro de investiții străine directe – 5,7% din totalul ISD în România - Regiunea Sud Est s-a poziționat pe locul IV între regiunile țării, după București Ilfov, Centru și Sud Muntenia (2007). Valoarea investițiilor de tip „greenfield” a fost de 611 milioane de euro. În anul 2008, totalul investițiilor a fost de 3.551 milioane de euro, din care 1.408 în investiții „greenfield”.

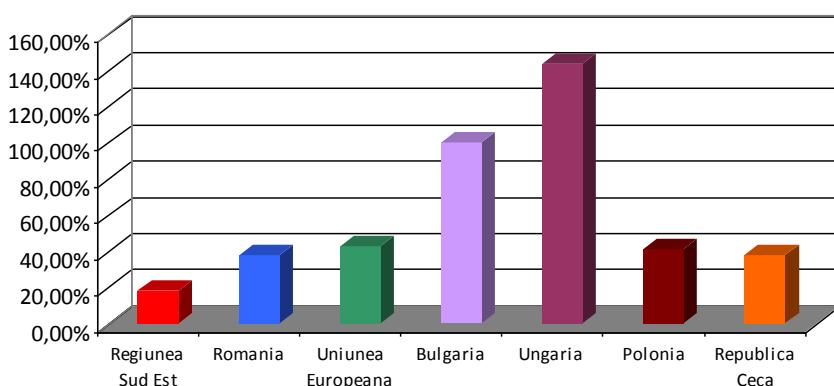
Grafic 2.8.1. – ISD în Regiunea Sud Est, din care „greenfield”, Milioane de Euro (2007-2008)

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În termeni procentuali, investițiile străine directe s-au ridicat până la 18,4% din PIB-ul regional, nivelul investițiilor fiind mai scăzut comparativ cu nivelul național (37,9%) precum și cu alte țari din Europa Centrală cum ar fi Bulgaria, unde în anul 2007, ISD au însumat 99,8% din PIB, sau Ungaria (143,7%), Polonia (41,4%) sau Republica Cehă (38,2%).

Grafic 2.8.2. – ISD exprimate ca procent din PIB (2007)

Sursa: date UNCTAD.

Exporturile FOB au crescut de 3 ori în perioada 2000-2008 (+321%, față de +199,16% la nivelul întregii țări), atingând în anul 2008 o valoare totală de 4.512.095 mii de euro, iar în aceeași perioadă, importurile CIF au crescut într-un ritm mai susținut, înregistrând o creștere de 647%, mai mult decât dublu comparativ cu creșterea înregistrată la nivelului României (302%).

Trendul descris se reflectă în mod evident în balanța comercială care, fiind în surplus în anul 2000, a înregistrat, în anii următori, un deficit progresiv mai mare. În anul 2008,

rata de acoperire export - import este de 77,19%, și surprinde o situație mai favorabilă decât la nivel național unde exportul acoperă doar 59% din import.

Tabel 2.8.1. – Total Import-Export în Regiunea Sud Est în perioada 2000-2008 (mii de euro)

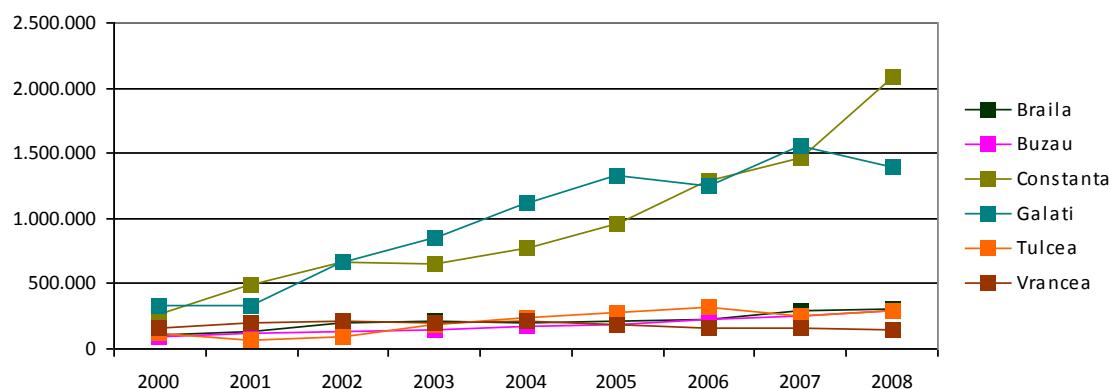
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Exporturi FOB	1.070.426	1.330.186	1.970.470	2.233.753	2.697.863	3.163.075	3.454.861	3.969.609	4.512.095
Importuri CIF	782.460	1.430.406	1.756.036	2.024.485	2.877.388	3.376.084	3.836.500	4.737.783	5.845.316
Balanță	287.966	-100.220	214.434	209.268	-179.525	-213.009	-381.639	-768.174	-1.333.221
Rata de acoperire Exporturi-importuri	136,80%	92,99%	112,21%	110,34%	93,76%	93,69%	90,05%	83,79%	77,19%
Rata de acoperire export-import (România)	79,19%	73,19%	77,72%	73,65%	72,05%	68,33%	63,44%	57,58%	58,92%

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În total, Regiunea Sud Est totalizează 13,38% din bunurile exportate la nivelul țării, precum și 10,21% din importuri.

O analiză detaliată pe bază teritorială arată faptul că Constanța și Galați sunt, în același timp, fie județele care aduc o contribuție mai importantă la importurile și exporturile regionale, fie județele care înregistrează ratele de creștere cele mai remarcabile.

Grafic 2.8.1. – Exporturi FOB la nivel de județ în perioada 2000-2008 (mii de Euro)

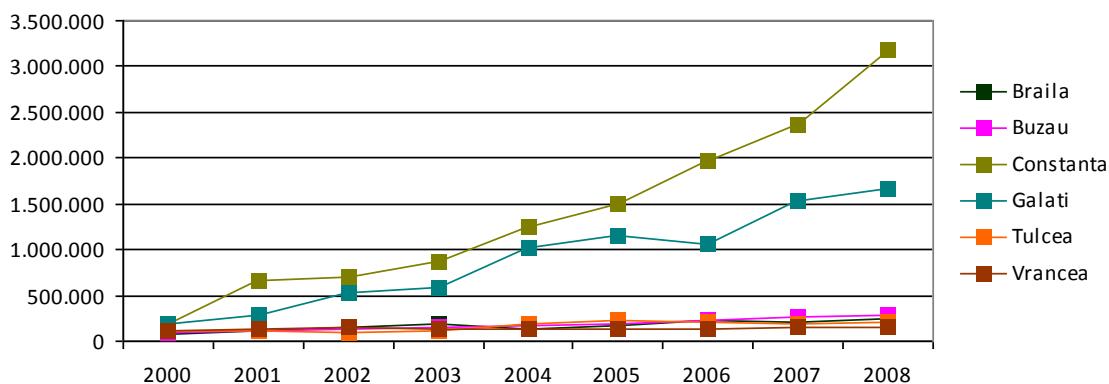

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Jumătate din activitatea de comerț cu exteriorul a Regiunii se desfășoară în județul Constanța care totalizează 46,28% din exporturi, precum și 55,39% din importuri, în anii 2000-2008 fiind înregistrată o creștere formidabilă de +690,11% pentru export și, respectiv +1.554,51% pentru import.

Mai modestă, însă semnificativă, este activitatea de comerț exterior în județul Galați, care realizează 29,03% din totalul importurilor regionale (+759,65% în perioada 2000-2008), și respectiv cu 30,91% din totalul exporturilor(+315,17%).

Grafic 2.8.3. – Importurile CIF la nivel de județ în perioada 2000-2008 (mii de Euro)

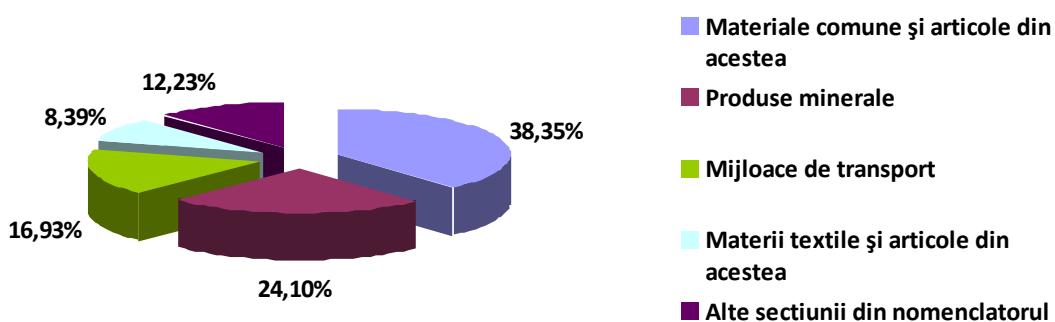
Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Trenduri de creștere mai modeste caracterizează celelalte 4 județe. Tulcea și Brăila se pot bucura de un surplus comercial, Tulcea fiind singurul județ în care rata de creștere a importurilor nu a depășit rata de creștere a exporturilor.

Un trend negativ caracterizează doar județul Vrancea, cu exporturi în ușoară scădere (-5,16% în perioada observată).

Diversificarea sectorului industrial nu este reflectată în activitățile de comerț exterior care sunt, după cum scoate în evidență analiza sectorială, concentrate pe un număr redus de categorii de bunuri. În anul 2008, patru secțiuni ale nomenclatorului combinat dețineau împreună 87,77% din totalul exporturilor, și anume: "Materialele comune și articolele din acestea" (38,15% din totalul exporturilor), "Produse minerale" (24,1%), "Mijloace de transport" (16,93%) și "Materiale textile și articolele din acestea" (8,39%). Având în vedere specializarea întreprinderilor producătoare de mijloace de transport active în Regiunea Sud Est, este verosimil ca bunurile exportate să fie în mod predominant nave și alte mijloace pentru transportul acvatic.

Grafic 2.8.4. – Exporturile FOB pentru principalele secțiuni din nomenclatorul CAEN combinat în Regiunea Sud Est, 2008

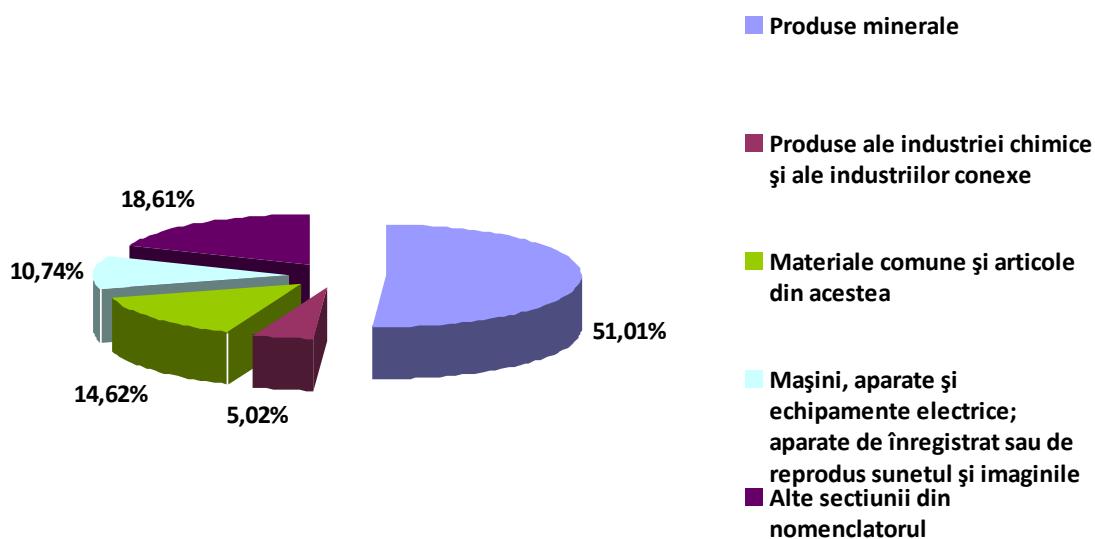

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Activitățile de import prezintă o concentrare asemănătoare: secțiunile "Produse minerale" (51,01%), "Materiale comune și articolele din acestea" (14,62%), "Mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile" (10,74%) și "Produse ale industriei chimice și ale industriilor conexe" (5%)

totalizează împreună 81,39% din totalul importurilor. Categoria “materiale textile și produse din acestea”, care deținea o cotă remarcabilă a importurilor în anul 2000 (peste 25%) și-a diminuat ponderea relativă, ajungând să totalizeze în anul 2008 mai puțin de 4% din exporturi.

Grafic 2.8.5. – Importurile CIF pentru principalele secțiuni din nomenclatorul CAEN combinat în Regiunea Sud Est, 2008

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Concluzii

Investițiile străine directe au însumat, în anul 2008, 18,7% din PIB-ul regiunii, fiind sub media națională, și poziționându-se sub nivele înregistrate în alte state membre din Europa de Est. Regiunea s-a clasificat pe locul patru în țară pentru volumul de investiții străine (în anul 2008). În perioada 2000-2008, exporturile FOB au crescut de 3 ori, cu 321%, față de 199,16% la nivelul întregii țări, atingând în anul 2008 o valoare totală de 4.512.095 mii de euro, iar în aceeași perioadă, importurile CIF au crescut într-un ritm mai susținut, înregistrând o creștere de 647%, reprezentând mai mult decât dublu față de creșterea înregistrată la nivelul României (302%). Balanța comercială în surplus, în anul 2000, a înregistrat în anii următori un deficit progresiv mai mare: având o rată de acoperire export-import de 77,19%, regiunea se află într-o situație mai favorabilă decât nivelul național. Județele care au o contribuție mai importantă fie la import, fie la export sunt Constanța și Galați.

2.9 Cercetare, dezvoltare, inovare

2.9.1. Activități de cercetare, dezvoltare, inovare

În perioada 2005-2008, cheltuielile totale pentru cercetare-dezvoltare au înregistrat un trend crescător, de la 42.504 mii de lei la prețuri curente în anul 2005, până la 99.211 mii de lei în anul 2008 (+133%): creșterea a fost mai mică decât cea înregistrată la nivel național, determinând o scădere progresivă a ponderii cheltuielilor de C&D efectuate în regiune din totalul național, de la 6,59% în anul 2000 până la 3,33% în 2008.

Tabel 2.9.1. – Cheltuielile totale în C&D(mii lei preturi curente), 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
Romania	1.183.659	1.565.802	2.177.335	2.980.674
Regiune Nord Est	65.326	107.503	163.561	214.619
Regiune Sud Muntenia	134.192	145.750	231.770	229.496
Regiune Sud Vest Oltenia	45.023	53.961	67.793	88.164
Regiune Vest	52.788	69.434	111.583	153.300
Regiune Nord Vest	88.971	116.664	193.458	253.612
Regiune Centru	53.172	60.920	74.256	80.256
Regiune Bucuresti Ilfov	701.683	957.267	1.254.284	1.862.016
Regiune Sud Est	42.504	54.303	80.630	99.211
Brăila	3.515	2.324	3.305	2.636
Buzău	1.249	2.580	1.945	1.068
Constanța	10.581	14.654	19.764	25.379
Galati	18.735	25.932	39.678	56.084
Tulcea	8.210	8.383	15.120	13.583
Vrancea	214	430	818	461

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În pofida creșterii valorii absolute, trendul cheltuielilor de C&D exprimate ca procent al PIB, nu este foarte pozitiv: reprezentând în anul 2003 0,4% din PIB-ul regional, cheltuielile de C&D au scăzut până la 0,14% din PIB în anul 2005 și 2006, înregistrând o slabă creștere – până la 0,18% - în anul 2007. În aceasta privință, Regiunea Sud Est se situează sub media națională de 0,52% și mult sub media UE27 de 1,85%, poziționându-se astfel pe locul 218 din cele 224 regiuni ale Uniunii Europene, în anul 2006.

Tabel 2.9.2. – Cheltuieli totale de Cercetare și dezvoltare exprimate ca procent din PIB

	2005	2006	2007
UE27	1,82%	1,85%	1,85%
Romania	0,41%	0,45%	0,52%
Regiune Sud Est	0,12%	0,14%	0,18%
Brăila	0,10%	0,06%	0,06%
Buzău	0,03%	0,05%	0,03%
Constanța	0,08%	0,10%	0,12%
Galati	0,29%	0,36%	0,46%
Tulcea	0,33%	0,28%	0,47%
Vrancea	0,01%	0,01%	0,02%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila și date EUROSTAT

Disparități importante există între județe: în județul Tulcea și Galați cheltuielile de cercetare-dezvoltare sunt ușor sub media națională (0,46% și, respectiv, 0,47%), pe când procentele înregistrate în celelalte județe sunt foarte scăzute – 0,12%, în Constanța și un procent cuprins între 0,06% și 0,02% în Brăila, Buzău și Vrancea.

Numărul salariaților din sectorul cercetare și dezvoltare la nivelul regiunii a avut un trend variabil în ultimii ani: cu 18,2 salariați în domeniu la 10.000 persoane civile ocupate, regiunea se situează pe ultimul loc în România, sub media națională de 49,7.

Tabel 2.9.3. – Salariați în cercetare și dezvoltare, 2005-2008

	2005	2006	2007	2008				
	Numar salariați in C&D	Salariati din C&D / 10.000 persoane civile ocupate						
Romania	41.035	48,9	42.220	49,9	42.484	48,7	43.502	49,7
Regiune Nord Est	3.704	29,3	3.981	31,9	4.156	32,9	4.172	33,4
Regiune Sud Muntenia	3.850	32,4	3.794	32,0	4.376	36,0	4.484	37,3
Regiune Sud Vest Oltenia	2.569	30,0	2.491	29,2	2.506	28,6	2.321	26,8
Regiune Vest	1.855	22,2	1.587	18,9	2.321	26,7	2.186	25,5
Regiune Nord Vest	2.690	23,5	3.484	30,2	3.923	33,1	4.146	34,9
Regiune Centru	2.419	24,0	2.865	28,0	2.641	25,2	2.897	27,7
Regiune Bucuresti Ilfov	22.050	207,6	21.937	194,1	20.360	168,0	21.366	166,7
Regiune Sud Est	1.898	18,5	2.081	20,1	2.201	20,8	1.930	18,2
Brăila	122	9,7	114	8,9	92	7,0	83	6,3
Buzău	70	3,9	51	2,8	53	2,9	33	1,8
Constanța	454	15,8	600	20,4	620	20,5	672	21,7
Galați	1.136	55,6	1.204	59,3	1.307	63,3	900	43,6
Tulcea	98	11,2	98	11,1	118	13,4	226	26,0
Vrancea	18	1,3	14	1,0	11	0,8	16	1,1

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila și date EUROSTAT

Salariații sunt concentrați mai ales în județele Galați (43,6/10.000 persoane civile ocupate), Tulcea (26) și Constanța (21,7).

Tabel 2.9.4. – Cercetători în Regiunea Sud Est și județele (2006, 2007, 2008)

	Cercetatori ca % a populației ocupate		Cercetatori ca % de salariați în domeniul C&D			
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Romania	0,36%	0,35%	0,35%	71,35%	72,36%	70,95%
Regiune Sud Est	0,15%	0,17%	0,11%	75,44%	80,69%	65,65%
Brăila	0,05%	0,03%	0,02%	53,51%	44,57%	33,73%
Buzău	0,01%	0,01%	0,01%	29,41%	49,06%	36,36%
Constanța	0,13%	0,13%	0,15%	63,17%	64,84%	66,96%
Galați	0,52%	0,59%	0,34%	87,21%	93,96%	78,11%
Tulcea	0,06%	0,08%	0,08%	56,12%	60,17%	29,20%
Vrancea	0,01%	0,01%	0,01%	71,43%	72,73%	50,00%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Cercetătorii au reprezentat, în anul 2008, 0,11% din populația ocupată în regiune, fiind sub media națională de 0,35%. Datele disponibile permit efectuarea unei comparații cu nivelul european doar pentru anul 2006, când Regiunea Sud Est a fost printre ultimele 3 din Uniunea Europeană cu 0,13 cercetători la 100 de persoane ocupate.

Ponderea dominantă a cercetătorilor din domeniul științelor tehnice și de inginerie reprezintă o premisă favorabilă pentru adaptarea la cererea din mediul economic.

Salariile reduse, resursele materiale total neadecvate pentru realizarea de performanțe, ca și oportunitățile oferite de programele de cercetare din alte țări, au condus treptat la creșterea mediea de vârstă a personalului înalt calificat din activitatea de CD, astfel încât cei cu vîrste de peste 40 de ani reprezintă, în prezente, aproximativ 55,4% din totalul cercetătorilor la nivel național.

Activitatea de invenție, care prezintă variații sensibile de la an la an, are în general o tendință negativă. În perioada 2002-2008 numărul de brevete depuse către OSIM în regiune a scăzut cu 48%: în anul 2008 s-au depus doar 50 de brevete, 5% din numărul depunerilor la nivel național.

Tabel 2.9.5. - Numărul brevete de invenție depuse către OSIM

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Variația % 2002-2008	2008 %
Romania	1.477	881	996	1.032	965	867	995	-32,63%	100,00%
Regiune Nord Est	435	142	134	232	195	187	237	-45,52%	23,82%
Regiune București-Ilfov	507	363	349	331	345	272	372	-26,63%	37,39%
Regiune Sud Est	96	49	75	72	93	83	50	-47,92%	5,03%
Brăila	5	1	10	7	4	3	6	20,00%	0,60%
Buzău	15	10	6	13	19	9	5	-66,67%	0,50%
Constanța	41	17	31	21	20	20	11	-73,17%	1,11%
Galați	23	16	16	22	34	42	16	-30,43%	1,61%
Tulcea	3	2	3	5	7	3	4	33,33%	0,40%
Vrancea	9	3	9	4	9	6	8	-11,11%	0,80%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

De asemenea, cererile de înregistrare a desemnelor și a modelelor au scăzut cu 30% în perioada observată până la un număr de 42 în anul 2008, reprezentând 10,47% din cererile prezentate la nivel național.

Tabel 2.9.6. – Cererile de înregistrare a desemnelor și modelelor ale solicitanților români pe regiune și județe

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Variația % 2002-2008	2008 %
Romania	846	705	781	745	688	486	401	-52,60%	100,00%
Regiune Nord Est	48	82	68	55	98	69	38	-20,83%	9,48%
Regiune București-Ilfov	292	227	260	272	250	173	123	-57,88%	30,67%
Regiune Sud Est	60	42	49	81	64	27	42	-30,00%	10,47%
Brăila	4	1	-	6	4	3	1	-75,00%	0,25%
Buzău	15	13	11	17	19	6	11	-26,67%	2,74%
Constanța	20	4	7	31	19	2	13	-35,00%	3,24%
Galați	8	15	19	18	13	11	11	37,50%	2,74%
Tulcea	-	1	1	1	-	1	1		0,25%
Vrancea	13	8	11	8	9	4	5	-61,54%	1,25%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul de cereri de înregistrări de marcă a crescut cu 50% în perioada 2002 – 2008, mai puțin decât la nivel național (+71% în aceeași perioadă).

Tabel 2.9.7. – Cererile de înregistrare de marca ale solicitanților români pe regiune și județe

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Variată % 2002-2008	2008 %
Romania	6.026	6.840	10.298	11.121	12.720	10.988	10.316	71,19%	100,00%
Regiune Nord Est	409	454	634	791	996	825	883	115,89%	8,56%
Regiune București-Ilfov	2.877	3.308	5.026	5.118	6.643	5.911	5.615	95,17%	54,43%
Regiune Sud Est	524	752	1.629	1.956	1.082	846	796	51,91%	7,72%
Brăila	13	18	83	73	64	41	77	492,31%	0,75%
Buzău	65	58	110	118	131	90	67	3,08%	0,65%
Constanța	194	176	238	328	416	319	296	52,58%	2,87%
Galați	211	383	1.050	1.232	277	236	254	20,38%	2,46%
Tulcea	6	49	45	45	64	66	37	516,67%	0,36%
Vrancea	35	68	103	160	130	94	65	85,71%	0,63%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul de întreprinderi inovative³⁸ a înregistrat o creștere remarcabilă în ultimii ani: penultima regiune din țară în perioada 2000-2002, sub media națională cu doar 15% întreprinderi inovative (394 din total), în perioada 2004-2006³⁹, Regiunea Sud Est a urcat pe prima poziție cu 43,2% întreprinderi inovative (1307 din total), depășind nivelul național cu 21,2%. În mod firesc, crește ponderea întreprinderilor inovative de dimensiuni mari: inovarea privește 62,6% din firmele mari, 52% din întreprinderile mijlocii și coboară până la 39,3% în cazul întreprinderilor mici.

Tabel 2.9.8. – Ponderea Întreprinderilor inovative pe categorii de mărime

	2000-2002				2002-2004				2004-2006			
	Total	Mici	Mijlocii	Mari	Total	Mici	Mijlocii	Mari	Total	Mici	Mijlocii	Mari
Romania	17,00%	13,2%	21,3%	40,90%	19,90%	15,90%	25,10%	42,30%	21,10%	17,40%	27,40%	42,10%
Regiune Nord Est	21,1%	18,2%	22,5%	43,2%	22,70%	15,90%	35,10%	44,20%	26,70%	21,90%	37,70%	50,60%
Regiune Sud Est	15,00%	10,6%	20,2%	43,2%	34,20%	28,20%	41,90%	66,70%	43,20%	39,30%	52,00%	62,60%
Regiune Sud Muntenia	17,00%	12,3%	20,8%	41,0%	17,90%	14,50%	19,40%	38,60%	19,90%	13,90%	28,30%	48,00%
Regiune Sud Vest Oltenia	15,6%	11,8%	20,5%	40,7%	14,70%	11,40%	16,00%	38,50%	13,80%	11,00%	17,90%	32,70%
Regiune Vest	11,7%	8,6%	16,2%	27,3%	13,00%	9,60%	17,30%	28,10%	11,10%	8,70%	14,90%	25,20%
Regiune Nord Vest	12,3%	10,1%	13,00%	36,1%	17,30%	13,90%	21,70%	43,00%	21,20%	17,40%	28,30%	47,10%
Regiune Centru	21,6%	17,7%	26,30%	43,8%	19,60%	18,50%	18,00%	36,00%	20,10%	17,10%	23,60%	42,00%
Regiune București Ilfov	19,1%	14,6%	28,2%	43,3%	19,10%	14,60%	28,20%	43,30%	15,10%	11,70%	21,90%	35,40%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Analiza din punct de vedere sectorial arată că sunt inovative 38,5% din întreprinderile industriale, precum și 50,5% din întreprinderile din terțiar.

Tabel 2.9.10 – Ponderea Întreprinderilor inovative pe sector de activitate

	2000-2002			2002-2004			2004-2006		
	Total	Industrie	Servicii	Total	Industrie	Servicii	Total	Industrie	Servicii
Romania	17,00%	19,2%	13,00%	19,90%	21,60%	17,10%	21,10%	21,90%	19,80%
Regiune Nord Est	21,1%	22,2%	17,2%	22,70%	25,10%	16,40%	26,70%	26,40%	27,30%
Regiune Sud Est	15,00%	19,1%	9,2%	34,20%	37,70%	28,70%	43,20%	38,50%	50,50%
Regiune Sud Muntenia	17,00%	20,9%	8,4%	17,90%	19,20%	15,00%	19,90%	20,80%	17,90%
Regiune Sud Vest Oltenia	15,6%	19,3%	7,7%	14,70%	15,40%	13,40%	13,90%	15,20%	11,70%
Regiune Vest	11,7%	14,5%	5,3%	13,00%	15,40%	7,90%	11,10%	12,10%	9,20%
Regiune Nord Vest	12,3%	13,9%	8,4%	17,30%	19,40%	12,50%	21,20%	23,60%	16,40%
Regiune Centru	21,6%	21,8%	21,2%	19,60%	20,20%	18,20%	20,10%	21,20%	17,10%
Regiune București Ilfov	19,1%	20,3%	18,2%	19,10%	20,30%	18,20%	15,50%	16,30%	14,90%

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

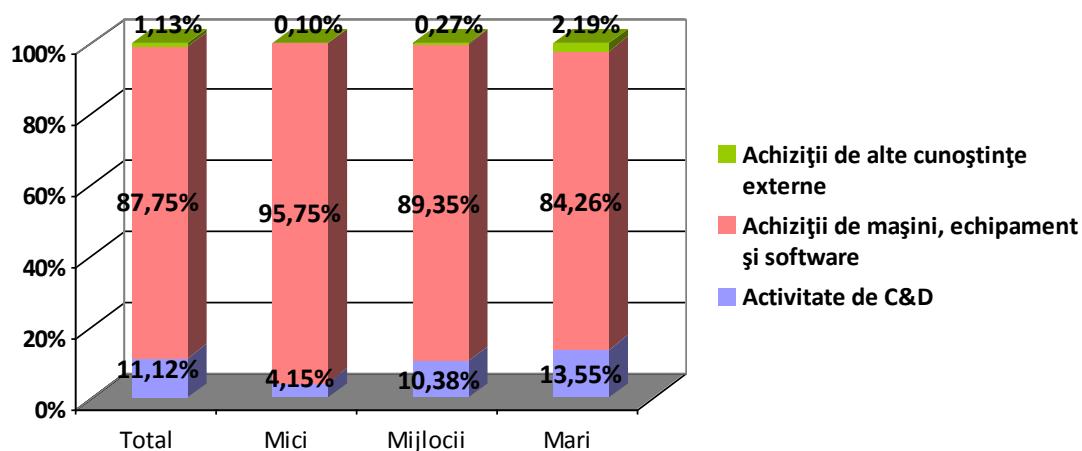
Activitatea de cercetare și dezvoltare nu reprezintă totuși principala sursă de inovare în întreprinderile inovative: doar 11,12% din cheltuielile de inovare din anul 2006 au privit

³⁸ Întreprinderile inovative sunt întreprinderile care au lansat produse noi sau semnificativ îmbunătățite. Inovările se bazează pe rezultatele dezvoltărilor tehnologice, pe noile combinații ale tehnologiilor existente sau pe utilizarea altor cunoștințe cerute de întreprindere. Termenul acoperă toate tipurile de inovatori, inovatori de produs, de proces, precum și întreprinderile cu inovații nefinalizate sau abandonate și se referă la întreprinderile active. (Anuarul Statistic al României 2009, INS, pag.599.)

³⁹ Întreprinderile cu peste 9 salariați din domeniile: industrie (diviziunile CAEN rev.1: 10-14, 15-37, 40 și 41) și servicii (diviziunile CAEN rev.1: 51, 60-67, 72,73 și grupele 74.2 și 74.3)

activitatea de C&D, pe când achizițiile de mașini au reprezentat 87,75%. Ponderea cheltuielilor de C&D este deosebit de scăzută în cadrul întreprinderilor mici (4,05%) care privilegiază achiziționarea de mașini, echipamente și software (95,75%).

Grafic 2.9.1. – Cheltuielile de inovare ale întreprinderilor pe categorii de mărime, % (2006)

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Este de remarcat faptul că ponderea activităților de cercetare s-a redus progresiv în timp, cheltuielile în C&D fiind în anul 2002, de 29,24% din totalul cheltuielilor de inovare (23,45% pentru întreprinderile mici).

Aceste date reflectă capacitatea redusă și interesul scăzut al agenților economici pentru activitățile de cercetare-dezvoltare și inovare - atât pentru cele proprii, cât și pentru cele desfășurate în parteneriat cu instituțiile de profil C&D, precum și capacitatea redusă de absorbție a rezultatelor cercetării.

Costurile scăzute rămân principala sursă de competitivitate și nu inovarea produselor și a tehnologiilor. În mare parte, tehnologiile noi provin din import sau din investiții străine directe și nu prin efort local: o mare parte din întreprinderi desfășoară activități de asamblare, în regim de subcontractare și este în general puțin orientată spre producerea unor mărci proprii.

În ceea ce privește tipologia de inovare, în anul 2006, un procent de 62,76% din întreprinderi au fost inovatori de produs și de proces, 25,42% au fost inovatori numai de proces, în timp ce 7,53% au introdus inovații numai de produs.

Tabel 2.9.11. – Tipologia inovatorilor pe clasa de mărime, la nivel regional

	2000-2002			2002-2004			2004-2006					
	Total	Inovatori numai de produs	Inovatori numai de proces	Inovatori de produs și de proces	Total	Inovatori numai de produs	Inovatori numai de proces	Inovatori de produs și de proces	Total	Inovatori numai de produs	Inovatori numai de proces	Inovatori de produs și de proces
Total întreprinderilor	394	52	142	200	921	40	300	581	1.306	96	332	878
Mici	193	36	77	80	516	7	181	328	870	75	232	563
Mijlocii	131	14	46	71	285	29	88	168	344	14	76	254
Marii	70	2	19	49	120	4	31	85	92	7	24	61
Industrie	294	28	112	154	623	26	212	385	709	50	191	468
Servicii	100	24	30	46	298	14	88	196	597	46	141	410

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

2.9.2. Infrastructura de cercetare

Există în regiune 38 centre de cercetare, localizați în marea majoritate în Galați.

Conform documentului „**Potențialul municipiilor de rang 0 și I de funcționare ca poli de creștere**”⁴⁰: ”Din tandemul Galați-Brăila, Municipiul Galați este cel care s-a dezvoltat ca centru universitar și inovator. Cei 18.000 studenți (60 studenți / 1000 locuitori în anul 2005-2006) fac din Galați un centru de importanță regională, care se remarcă prin câteva specializări tehnice, în special arhitectură navală și metalurgie; acestea se regăsesc și în activitățile de cercetare dar și în profilul economic al orașului (dominat de siderurgie și completat de construcții navale și construcții). Brăila este singurul municipiu de rang 1 care nu este centru universitar”.

Universitatea Dunărea de Jos Galați are în total 16 facultăți din care 15 localizate în Galați și una localizată în Brăila. Operează în cadrul facultății un număr important de centre de cercetare în special de profil tehnic și științific, în marea majoritate localizați în Galați, și anume:

- Centrul Bioaliment⁴¹, platforma de cercetare și formare care vizează crearea unui pol de cercetare și învățământ superior pentru biotecnologie aplicată în domeniile tematice alimentatie-sănătate-mediu înconjurător, aliniat la strategiile europene și naționale. Obiectivele generale ale centrului sunt:
  - I. Formarea resursei umane, la nivel național, specializată în domeniul biotecnologiei.
  - II. Completarea, consolidarea și diversificarea infrastructurii în domeniul biotecnologiei și alinierea acestora la nivelul de performanță existent pe plan internațional, pentru creșterea competitivității și abordarea celor mai noi cercetări în cooperarea cu parteneri externi.
  - III. Asigurarea condițiilor necesare participării la rețele și programele internaționale de cercetare, pentru atragerea de fonduri europene și internaționale și creșterea vizibilității cercetării românești în domeniul biotecnologiei.
- Centrul de cercetare „Sisteme de conducere automată avansată a proceselor – SCAAP”, acreditat CNCSIS⁴².
- Centrul de Cercetare „Calitatea Materialelor și a Mediului” constituit la Facultatea de Metalurgie și Știința Materialelor, care își propune ca principal obiectiv dezvoltarea tehnologiilor de elaborare și procesare complexă a materialelor, în mod deosebit a celor metalice prin perfecționarea tehnologiilor actuale și prin realizarea de noi tehnici și tehnologii cu impact negativ redus pentru mediu⁴³. Centrul este acreditat CNCSIS.
- Centrul de cercetare „Interfețe - tribocorozione și sisteme electrochimice CC – ITES”, instituționalizat în cadrul Facultății de Metalurgie, Știința Materialelor și Mediul⁴⁴. Printre tematicile de cercetare se regăsesc: electrochimie aplicată materialelor, nanomaterialelor și mediului (metode electrochimice); nanoelectrochimie de la sinteza nanomaterialelor la funcționalizarea suprafețelor prin nano și micro straturi; biomateriale și biostraturi; nanomateriale și nanostraturi.
- Centrul de Nanostructuri și Materiale Funcționale (CNFM), acreditat CNCSIS.

⁴⁰ Ministerul Dezvoltării Regionale și a Turismului.

⁴¹ <http://www.bioaliment.ugal.ro/obiective.html>

⁴² Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior.

⁴³ <http://www.fmet.ugal.ro/cmm.htm>

⁴⁴ <http://www.cc-ites.ugal.ro/>

- Centrul de Cercetare Științifică pentru Mașini și Echipamente Termice și Ingineria Mediului în Energetică (METIME), acreditat CNCSIS.
- Centrul de cercetare pentru “Mecanica și Tribologia Stratului Superficial - MTSS”. Operativ în cadrul Facultății de Mecanică, Centrul de Cercetare are ca obiectivul dezvoltarea cercetării științifice fundamentale, de expertiză și de consultare în domeniul fenomenelor și proceselor ce apar în straturile superficiale ale sistemelor tehnice supuse uzurii și oboseliei⁴⁵. MTSS este acreditat CNCSIS.
- Centrul de Cercetare „Inginerie Tehnologică în Construcția de Mașini – ITCM”. Acreditat CNCSIS din anul 2004 ITCM funcționează în cadrul Facultății de Mecanică și găzduiește activități de cercetare fundamentală și aplicată în domenii conexe mecanicii și rezolvabile în domeniile construcției de mașini, asigurării calității și ingineriei sistemelor de producție⁴⁶.
- Centrul de Cercetări Avansate în Domeniul Sudării – SUDAV care desfășoară activități de cercetare – dezvoltare care se încadrează în aria tematică „Nanoștiințe și Nanotehnologii, Materiale și Noi Procese de Producție, urmărind dezvoltarea unei industrii bazate pe cunoaștere” și realizează cercetări de tip fundamental și aplicativ în domeniul sudării prin topire, sudării prin presiune precum și a proceselor speciale. Centrul funcționează în cadrul Facultății de Mecanică, Departamentul de Robotică și Sudare, și a primit acreditarea CNCSIS în 2006⁴⁷.
- Centrul de Cercetare pentru „Hidrodinamică și structuri navale” instituționalizat în Facultatea de Nave.
- Centrul de Cercetare pentru “Sisteme Electromecanice Informatizate în domeniul Naval – SEIDN”, acreditat CNCSIS.
- Centru de Cercetare „Conducerea Avansată a Sistemelor Robotice și a Liniilor Flexibile de Fabricație – CASRLFF”, instituționalizat în cadrul Facultății de Știință Calculatoarelor.
- Centrul de Cercetare „Sisteme Inteligente și Tehnologia Informației – SITI” instituționalizat în cadrul facultății de Știință Calculatoarelor.
- Centrul de Cercetare „Analize Fizico-chimice, morfo-funcționale și Chimiometrie” la care participă Catedra de Fizică, Facultatea de Științe și Facultatea de Medicină.
- Centrul de Cercetare „Ecologia și Exploatarea Bioresurselor Acvatice”, acreditat CNCSIS.
- Centrul European de Excelență pe Probleme de Mediu, selecționat de către UE ca Centru de Studii Europene în 2000⁴⁸.
- Centrul de Studii Danubiene, înființat în 2007 și operațional în cadrul Facultății de Istorie, Filozofie și Teologie.
- Centrele de Cercetare Științifică acreditate CNCSIS în „Comunicare Interculturală și Literatură”, „Cercetarea de Interfață a Textului Original și Tradus. Dimensiuni Cognitive și Comunicaționale ale Mesajului” precum și în „Teoria și Practica Discursului” care funcționează în cadrul Facultății de Litere⁴⁹.
- Centru de Cercetare „Strategii de Dezvoltare a Sistemelor Economice Competitive – STRATEC”.
- Centrul Interinstituțional de Cercetări Socio-Economice privind Dezvoltarea Durabilă – CICSEDD.
- Centrul de Cercetare pentru Performanța Umană, în cadrul Facultății de Educație Fizică și Sport.

⁴⁵ <http://www.mec.ugal.ro/CentreCercetare/mtss.pdf>

⁴⁶ <http://www.mec.ugal.ro/itcm.html>

⁴⁷ <http://www.rs.ugal.ro/sudav.htm>

⁴⁸ <http://www.ecee.ugal.ro/>

⁴⁹ <http://www.lit.ugal.ro/CERCETARE/LIT-CERC-Home.htm>

- Centrul de Cercetări Juridice și Administrative.
- Centrul de Cercetare Filozofică a Interferențelor Culturale Europene.

Două centre de cercetare sunt localizate în Brăila, în cadrul Facultății de Inginerie. Este vorba de Centrul Regional Interdisciplinar de Cercetare în Domeniul Poluar Vibro-Acustice și Calității Ambientale – CRIPCA, precum și de Centrul de Excelență în Cercetare Științifică „Mecanica Mașinilor și a Echipamentelor Tehnologice - MECMET”⁵⁰. MECMET este acreditat CNCSIS.

În ceea ce privește județul Constanța „profilul universităților și al cercetării, sunt strâns legate de poziția la mare a municipiului. Universitățile din Constanța sunt în creștere, în anul 2005-2006 ele numărau circa 30.000 studenți (aproape 100 studenți la 1000 locuitori), din care aproximativ 5.000 în universități tehnice specializate în navigație și construcții navale (Academia Navală, Universitatea Maritimă). (...) Cercetarea este slab dezvoltată, cu excepția cercetărilor specifice mării (privind tehnica marină, precum și ecologia marină)⁵¹”.

Funcționează în cadrul *Universității Maritime din Constanța*, **Centrul de Cercetare pentru Inginerie Electrică Navală** (CCIEN)⁵², acreditat drept centru de tip C în ierarhia Consiliului Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior. Obiectul de activitate al CCIEN este cercetarea științifică și inovarea în domeniul Inginerie Electrică, iar direcțiile de cercetare abordate sunt:

- Senzori și tehnici de măsură în electronică și electrotehnică;
- Electromagnetism general, tehnica frecvențelor foarte înalte și sisteme radiante;
- Tehnici de prelucrare a semnalelor în telecomunicații;
- Electrotehnică Navală;
- Informatică și automatizări navale;
- Impactul tehnologizării societății moderne asupra calității vieții și sănătății populației.

De asemenea, **Centrul de Formare și Cercetare pentru Riscuri hidro-meteorologice**⁵³ este o unitate academică de cercetare, fără personalitate juridică organizată în cadrul *Universității Maritime din Constanța*. Misiunea centrului este formarea resurselor umane înalt calificate pentru cercetare și educație cu prioritate în domeniul riscurilor meteo-climatici și hidrologice și promovarea parteneriatelor de cooperare naționale și internaționale în domeniile precizate. Obiectivele generale ale Centrului sunt: (1) Creșterea capacitatei Universității Maritime din Constanța de a se integra în programe internaționale și de a participa în rețele internaționale de cercetare și formare; (2) Creșterea performanței științifice și compatibilizarea sistemului de învățământ superior cu cerințele societății bazate pe cunoaștere; (3) Formarea resurselor umane înalt calificate pentru cercetare și educație cu prioritate în domeniul riscurilor meteo-climatici și hidrologice în contextul schimbărilor climatice globale, al managementului situațiilor de risc, al protecției mediului și al valorificării surselor de energie neconvenționale.

---

⁵⁰ <http://www.mecmet.kvs.ro/index.html>

⁵¹ Documentul “Potențialul municipiilor de rang 0 și I de funcționare ca poli de creștere”, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului.

⁵² <http://www.cmu-edu.eu/ccien.html>

⁵³ <http://meteorisk.host22.com/index.php/directii-de-cercetare>.

În cadrul Academiei Navale „Mircea cel Batrân”, institutie militara de invatamant superior de specialitate care include o Facultate de Marina Militară și o Facultate de Marina Civilă, operează 2 centre de cercetare acreditate CNCSIS specializate în domeniul, și anume:

- Centrul de cercetare „Sisteme integrate electroenergetice, de armament, de navigație și comunicății navale”, și
- Centru de cercetare „Optimizarea funcționării mașinilor și instalațiilor navale și portuare în contextul prevenirii poluării mediului marin”.

În anul 2008, *Universitatea „Ovidius” din Constanța* a fost acreditată pentru desfășurarea de activități de tip Cercetare-Dezvoltare-Inovare (prin Decizia nr. 9698/23.07.2008). Activitatea de cercetare științifică desfașurată acoperă trei componente: (1) cercetarea fundamentală și aplicativă; (2) dezvoltarea (generarea prin cercetare de produse și servicii prototip inovative) și (3) inovarea (implementarea în mediul socio-economic a serviciilor și produselor inovative) și se desfășoară pe teme de cercetare specifice domeniilor fiecărei facultăți în parte. Există în momentul de față în cadrul instituției 9 Centre de Cercetare recunoscute CNCSIS, care activează fie în domeniile științifice și biomedicale, fie în științe umane:

- Centrul de Cercetare Științifică Interdisciplinară în Domeniul Micro- și Nanostructurilor;
- Centrul de Cercetare Științifică Interdisciplinară „Tehnologii moderne de depoluare și valorificare a deșeurilor pentru o dezvoltare durabilă”;
- Centrul de Studii și Cercetări de Chirurgie Experimentală și Biotehnologii Medicale;
- Centrul de Cercetare în Sănătate Orodentală;
- Centrul de Cercetare „Economia și Administrarea Afacerilor”;
- Centrul de Cercetare „Interferențe Culturale”;
- Centrul de Studii Eurasiatice;
- Centrul de Studii și Cercetări privind Drepturile Omului și Combaterea Discriminării;
- Centrul de Studii și Cercetări a Istoriei și Civilizației Zonei Mării Negre.

Concluzii

Activitatea de cercetare și dezvoltare este slabă în regiune. Toți indicatorii observați (numărul de cercetători, de angajați în sectorul C&D, cheltuieli în C&D) pun în evidență fie un mediu de cercetare relativ puțin dezvoltat, fie o performanță scăzută a actorilor din domeniu: regiunea este sub media națională și se clasifică pe ultimele poziții din Uniunea Europeană. Disparitățile intra-regionale sunt importante, județele mai active în cercetare și dezvoltare fiind Galați, Tulcea și, într-o măsură mai redusă Constanța. Dimpotrivă, numărul de întreprinderi inovative a crescut în mod surprinzător în ultimii ani, regiunea Sud Est fiind în perioada 2004-2006, prima regiune din țară în această privință. În contextul inovării, activitățile de dezvoltare rămân totuși mai puțin importante decât achiziționarea de mașini, echipamente și software.

Există în regiune 38 centre de cercetare, localizați în mare parte majoritate în Galați, un centru de importanță regională, care se remarcă prin câteva specializări tehnice, în special arhitectură navală și metalurgie. Două centre de cercetare sunt localizate în Brăila, în cadrul Facultății de Inginerie. În ceea ce privește județul Constanța, cercetarea este slab dezvoltată, cu excepția cercetărilor specifice mării (privind tehnica marină, precum și ecologia marină).

2.10 Structuri de Sprijin pentru Afaceri

În prezent pe teritoriul Regiunii Sud Est există două parcuri industriale.

Amplasat în apropierea municipiului Galați a cărei denumire o preia, **Parcul Industrial Galați** este o investiție recentă de tip greenfield – fiind încă în construcție – și se întinde pe o suprafață de 218.000 mp. Fondat de Consiliul Județean Galați, Parcul Industrial este public și urmărește îmbunătățirea mediului economic local și dezvoltarea de sectoare de activitate generatoare de produse cu valoare adăugată mare (biotehnologia și tehnologia informației, industria audio-video, industria alimentară, industria navală, industria de procesare a produselor siderurgice etc.), precum și a sectoarelor de activitate nepoluante a căror realizare necesită tehnologii moderne și o forță de muncă superior calificată. Oferă facilități de transport intermodal, inclusiv acces direct pe fluviul Dunărea, precum și pe drumul național DN2B Galați-Giurgiulești, calea ferată în vecinătate (100 m) și acces ușor către 3 aeroporturi, inclusiv aeroportul internațional “Henri Coanda” din București (240km)⁵⁴.

Parcul Industrial Mangalia este situat în orașul omonim și are o suprafață de 13,1 ha din care 0,785 ha suprafață construită: parcul, în care există 28 clădiri, dispune de o rețea de căi de acces asfaltate sau betonate și de platforme amenajate pentru desfășurarea în bune condiții a procesului de muncă. Parcul este amplasat la 5 km de portul comercial Mangalia, la 1,5 km de drumul național DN39, la 3 km de calea ferată precum și la o distanță de mai puțin de 70 km de aeroportul din Constanța “Mihai Kogălniceanu”. Parcul urmărește dezvoltarea industriei prelucrătoare, a construcțiilor metalice, a sănzierelor navale, a industriei ușoare și textile, dar și a sectorului terțiar – dezvoltatori de afaceri, consultanță, servicii bancare și de intermediere financiară. Clădirile sunt amenajate cu toate utilitățile și în mod adițional cu alimentare cu aer industrial și oxigen industrial, distribuția de acetilenă-butan. Parcul industrial este public, fondatorul fiind Consiliul Local din Mangalia.

Importantă pentru dezvoltarea economică a regiunii a fost existența a 3 “**zone libere**” – localizate în Brăila (42,63 ha); Sulina, județul Tulcea (100,89 ha) și în Galați (42,36 ha). Loturile din zonele libere erau concesionate către operatorii economici, oferind facilități de stocare a mărfurilor și manipularea lor în regim facilitat din punct de vedere fiscal și al formalităților vamale. Facilitățile vor începta în anul 2010 diminuând, în momentul de față, rolul și importanța zonelor respective.

Infrastructura de transfer tehnologic și inovare, respectiv organizațiile specializate pentru difuzarea, transferul și valorificarea în economie a rezultatelor de cercetare-dezvoltare, este slab dezvoltată. Procesul de înființare a acestor organizații a cunoscut însă o ușoară revigorare începând din anul 2003, după adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 406/2003 privind constituirea, evaluarea și acreditarea entităților din infrastructura de inovare și transfer tehnologic, respectiv: centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologică, centre incubatoare de afaceri inovative, oficii de legătură cu industria.

De asemenea, pentru a stimula inovarea bazată pe absorbția rezultatelor CD și dezvoltarea parteneriatelor între unitățile cu profil CD, instituțiile de învățământ superior și partenerii industriali, a fost stimulat și susținut procesul de înființare a parcurilor științifice și tehnologice.

---

⁵⁴ Surse: www.arisinvest.ro, <http://www.indparkgalati.ro>

Cadrul legal este asigurat de Ordonanța Guvernului nr. 14/2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice, aprobată prin Legea 50/2003.

Concluzii

Doar două parcuri industriale există în regiune: Parcul Industrial Galați și Parcul Industrial Mangalia. Infrastructura de transfer tehnologic și inovare, respectiv organizațiile specializate pentru difuzarea, transferul și valorificarea în economie a rezultatelor de cercetare-dezvoltare, este slab dezvoltată.

2.11 Infrastructura de transport

2.11.1. Coridoarele naționale și internaționale

Regiunea este străbătută de importante coridoare de transport care asigură legătura centrelor urbane cu capitala țării.

Principalele căi rutiere și de cale ferată sunt: pe direcția est-vest București – Constanța și București-Brăila-Galați și Bucuresti-Buzău-Focșani (fie prin Ploiești, fie prin Urziceni), care se continuă spre nord, acestea asigurând legătura între principalele orașe ale regiunii.

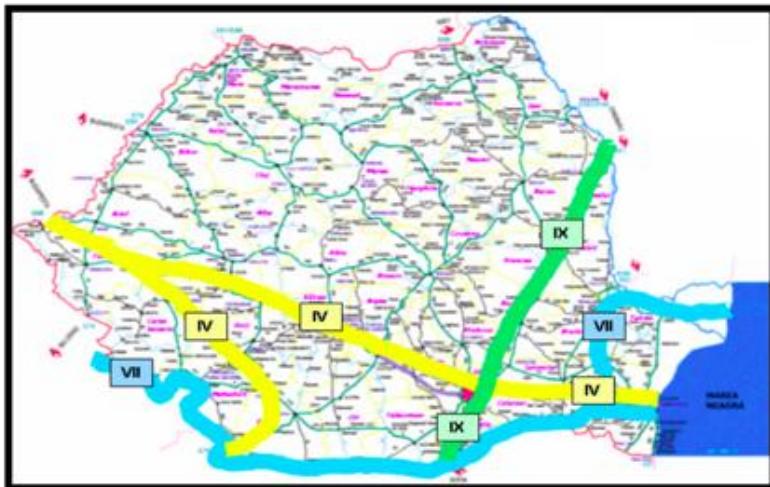
România este traversată de **coridoarele IV** (Berlin/Nurenberg-Praga-Budapesta-Arad-Bucuresti-Constanța-Istanbul-Salonic), **VII** (Dunărea, cu brațul Sulina și Canalul Dunăre-Marea Neagră) și **IX** (Helsinki-St.Petersburg-Moscova-Pskov-Kiev-Ljubasevka-Chișinău-Bucuresti-Dimitrovgrad-Alexandroupolis)⁵⁵.

Fluiul Dunărea contribuie la definirea potențialului ridicat teritorial al regiunii de Sud est, dar reprezintă de asemenea o barieră pentru dezvoltarea sa din mai multe aspecte. De pildă, nu există o legătură directă între Brăila și Constanța.

---

⁵⁵ Dintre cele 30 de proiecte prioritare de infrastructură de transport ale Uniunii Europene, patru includ România: autostrada Atena - Sofia - Budapesta, de care ar fi conectate București și Constanța; calea ferată Atena - Sofia - Viena, care ar deservi, de asemenea, vama Curtici și Portul Constanța; rezolvarea problemelor de navigabilitate ale Dunării; portul Constanța. Implementarea acestor proiecte va imbunătăți conexiunile Turciei și Greciei cu centrul continentului. România ar urma să primească pentru implementarea acestor proiecte 4,6 miliarde de euro, până în 2013, din Fondul de Coeziune și din Fondul European pentru Dezvoltare Regională. Cofinanțarea din partea României pentru aceste proiecte va fi de 1,1-1,2 miliarde de euro.

Harta 2.11.1.1. Coridoarele internaționale de transport IV, VII și IX

Sursa: Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, PND 2004-2006

Unele drumuri naționale continuă mari artere rutiere europene (codificate cu inițiala E):

- E60, care străbate Franța, Austria, Slovacia, Ungaria, intră în țară prin Oradea, străbate regiunea de la vest la est și se oprește la Constanța;
- E85, care străbate Grecia, Bulgaria, intra în țară prin Giurgiu, străbate partea de nord-vest a regiunii trecând prin Buzău și Focșani;
- E87, care străbate Turcia, Bulgaria, intră în țară prin Vama Veche, străbate Dobrogea de la sud la nord, trecând prin Constanța și se oprește la Tulcea;
- E70, care străbate Spania, Franța, Italia, Croația, Serbia, intră în țară prin Stamora Moravița și străbate regiunea de la vest la est ajungând la Constanța;
- E581, care străbate partea de nord a regiunii pe linia Galați-Tecuci.

Harta 2.11.1.2. Rețeaua de drumuri naționale și internaționale din România

Rețeaua de drumuri naționale și internaționale din România

Sursa: Ministerul Transporturilor

Potrivit unui studiu recent⁵⁶, care a clasificat accesibilitatea regiunilor României pe baza timpului de călătorie pe căile ferate, reședințele de județ în Regiunea Sud Est dispun de o bună accesibilitate, excepție făcând Tulcea. Constanța are cea mai mare accesibilitate, prin intermediul portului său, aeroportul internațional și legătura autostrăzii aproape finalizate cu București.

	Foarte bună accesibilitate (nu mai mult de 1 h timpul estimat de călătorie)
	Accesibilitate bună (2-4 h timpul estimat de călătorie)
	Accesibilitate redusă (mai mult de 4 h timpul estimat de călătorie)

Tabel 2.11.1. Distanța între principalele orașe regionale și principalele coridoare europene de transport

Oraș	Distanța până la București km	Distanța până la Budapesta km	Număr de ore / minute pentru a călători până la București	
			Pe stradă	Cu trenul
Brăila	235	725.41	3.00	3.00
Buzău	98	649.09	2.00	1.43
Constanta	225	826.38	2.30	2.30
Galați	260	722.46	3.30	3.30
Tulcea	228	788.61	4.30	4.78
Focșani	165	649.57	3.10	2.43
RO – UE granițe externe: Constanța-maritimă, Marea Neagră; Galați-terestră; Brăila-Dunărea fluvială, Tulcea-Dunărea – graniță fluvială și Marea Neagră				

Sursa: internet, diverse pagini web.

Dacă accesibilitatea față de București poate fi considerată bună, analiza accesibilității Regiunii Sud Est prin drumuri, pe cale ferată și pe calea aerului în contextul Uniunii Europene, efectuată de către ESPON pe baza datelor din anul 2006, arată gradul relativ de izolare regională și caracterul periferic al regiunii⁵⁷. Izolarea derivă atât din obstacolele naturale geografice cât și din distanța față de coridoarele europene principale. În Regiunea Sud Est, sunt trei județe la granița spațiului terestru, râu sau graniță maritimă, toate fiind granițe externe sau interne UE (cu Republica Moldova, Ucraina și Bulgaria, precum și granițele de-a lungul Mării Negre).

2.11.2. Rețelele regionale de drumuri

În anul 2008, lungimea totală a rețelei de drumuri publice din România a fost de 81.693 km, distribuția fiind relativ uniformă pe întreg teritoriul țării. Rețeaua de drumuri a regiunii și densitatea rețelei în regiune și în fiecare județ al regiunii, împreună cu principalele caracteristici ale condițiilor acestora sunt prezentate în următorul tabel:

⁵⁶ Potențialul municipiilor de rang 0 și I de funcționare ca poli de creștere, MDLPL, 2008.

⁵⁷ http://www.espon.eu/main/Menu_Publications/Menu_TerritorialObservations/trendsinaccessibility.htm

Tabel 2.11.2. Drumurile publice la nivel național RO, regional S-E și județean, 2000-2007-2008

Regiunea de dezvoltare	An	Drumuri publice total	Din care		Drumuri naționale	Din care		Drumuri județene și comunale	Din care	
			Modernizate	Cu îmbrăcăminte ușoare rutiere	Modernizate	Cu îmbrăcăminte ușoare rutiere	Moderinizate	Cu îmbrăcăminte ușoare rutiere		
Județ										
Sud Est	2000	10.575	2.426	3.358	1.724	1.642	75	8.851	784	3.283
	2007	10.738	2.120	3.919	2.128	1.902	178	8.610	218	3.741
	2008	10.966	2.375	4.052	2.364	2.137	180	8.602	238	3.872
Brăila	2000	1.190	233	583	212	173	39	978	60	544
	2007	1.187	281	536	264	234	30	923	47	506
	2008	1.187	280	538	264	233	31	923	47	507
Buzău	2000	2.648	334	753	322	322	0	2.326	12	753
	2007	2.646	334	898	322	322	0	2.324	12	898
	2008	2.644	334	916	322	322	0	2.322	12	916
Constanta	2000	2.308	507	899	466	441	25	1.842	66	874
	2007	2.325	524	903	483	458	25	1.842	66	878
	2008	2.325	524	903	483	458	25	1.842	66	878
Galați	2000	1.461	277	647	220	212	8	1.241	65	639
	2007	1.466	292	674	228	220	8	1.238	72	666
	2008	1.695	536	678	463	455	8	1.232	81	670
Tulcea	2000	1.183	306	473	295	295	0	888	11	473
	2007	1.335	343	450	327	327	0	1.008	16	450
	2008	1.335	358	435	327	327	0	1.008	31	435
Vrancea	2000	1.785	769	3	209	199	3	1.576	570	0
	2007	1.779	346	458	504	341	115	1.275	5	343
	2008	1.780	343	582	505	342	116	1.275	1	466

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Lungimea drumurilor publice din regiune era, în anul 2008, de 10.966 km, ceea ce situează regiunea pe locul IV la nivel național; din totalul drumurilor publice regionale erau modernizate numai 21,6%, regiunea ocupând ultimul loc la nivel național. Indicatorul foarte scăzut pentru județul Tulcea nu este relevant pentru un județ din a cărui suprafață aproape jumătate o reprezintă Delta Dunării.

La nivel regional, problemele întâmpinate de rețeaua de drumuri sunt: calitatea slabă a drumurilor, sistemul deficitar de iluminare și marcarea stradală. Situația drumurilor în mediul rural este critică, majoritatea localităților rurale neavând drumuri pietruite sau asfaltate.

După cum este prezentat în următorul tabel, numărul accidentelor de circulație rutieră este crescător atât la nivel național cât și în Regiunea Sud Est unde numărul de accidente grave de circulație rutieră a crescut, din 2004 și până în 2008, cu peste 40%. Acest trend negativ se datorează în special numărului de accidente grave înregistrate în județele Brăila și Vrancea, unde numărul de accidente grave a crescut, din anul 2004 și până în anul 2008, cu 302% în județul Brăila și respectiv cu 188% în județul Vrancea, pe când, în Buzău și în Tulcea numărul de accidente grave de circulație rutieră a fost descrescător.

Tabel 2.11.2.1. Accidentele de circulație rutieră la nivel național RO, regional S-E și județean 2004-2007-2008

Regiunea de dezvoltare	An	Accidente grave de circulație rutieră (nr.)	Persoane accidentate (nr.)	Din care:	
				Decedați	răniți grav
La nivel național	2004	6.860	8.012	2.418	5.594
	2007	8.451	9.825	2.794	7.031
	2008	10.635	12.454	3.063	9.391
Sud Est	2004	1.000	1.161	356	805
	2007	1.058	1.229	365	864
	2008	1.415	1.706	493	1213
Brăila	2004	140	174	60	114
	2007	163	188	45	143
	2008	424	522	121	401
Buzău	2004	201	223	64	159
	2007	148	186	79	107
	2008	170	203	78	125
Constanța	2004	259	308	94	214
	2007	268	327	106	221
	2008	263	324	117	207
Galați	2004	221	234	45	189
	2007	247	270	63	207
	2008	269	316	85	231
Tulcea	2004	44	64	24	40
	2007	36	41	23	18
	2008	35	47	29	18
Vrancea	2004	135	158	69	89
	2007	196	217	49	168
	2008	254	294	63	231

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Box 2.11.2 Estras din PATJ Brăila, 3.1 Infrastructura de Transport, februarie 2009

Județul Brăila nu este străbătut de nici un corridor rutier sau de transport transeuropean.

Circulația peste Dunăre se desfășoară cu dificultate din cauza **lipsei unui pod peste Dunăre, la Brăila**. Actuala legătură este greoaie, de durată, limitată pe timpul nopții, imposibilă pe timp nefavorabil (ceată, vânt, viscol, furtună). De asemenea:

- nu este asigurată o legătură permanentă cu Insula Mare a Brăilei, teritoriu ce aparține administrativ județului Brăila și cu cele 10 localități din insulă, care rămân izolate pe timpul iernii
- nu sunt condiții pentru circulația, în tranzit, pe DN 22
- sunt cheltuieli mari de transport la traversarea Dunării cu mijloace plutitoare
- sunt pierderi din manipularea produselor agricole în cadrul transportului combinat-rutier/apă-

Legătura mai directă între drumurile județene existente, cu cele naționale, cu centrele de comună sau între satele aparținând unor comune învecinate, trebuie îmbunătățită, analizând situația drumurilor comunale care îndeplinește condiții pentru a fi clasate ca drumuri județene.

Accesul de la centrul comunei la satele componente, legătura între satele aparținând comunelor învecinate și legătura directă a unor localități cu drumurile naționale și județene, trebuie rezolvată, analizând situația drumurilor care pot fi clasate ca drumuri comunale.

Existența drumurilor județene care nu sunt practicabile tot timpul anului.

Pe rețeaua de drumuri naționale și locale există lucrări de artă (pasaje, poduri și podețe). Lucrările de artă de pe traseul drumurilor naționale au o stare tehnică bună, dar nu toate sunt la clasa de încărcare E. Din analiza stării de viabilitate a drumurilor locale, județene și comunale, s-a observat că de regulă starea de viabilitate a podurilor este similară cu cea a drumurilor, fiind necorespunzătoare cerințelor de

capacitate portantă (clasa E de încărcare), și cerințelor traficului actual.
 Sursa: <http://www.mdlpl.ro/index.php?p=1083>

2.11.3. Drumurile orașenești și transportul urban

În toate orașele din România volumul de trafic în continuă creștere este considerat de către cetățeni o problemă cu impact foarte negativ asupra calității vieții. Gestionarea traficului a devenit o problemă din mai multe motive: dezvoltarea de tip rezidențial în zonele peri-urbane; drumurile orașenești nu s-au modernizat cu același ritm cu care a crescut tranzitul de vehicule, în condițiile în care numărul de persoane care folosesc transportul în comun este descrescător; majoritatea orașelor nu este dotată cu centuri ocolitoare. Ambuteiajele în trafic cauzate de un număr crescător de autovehicule măresc gradul de poluare și de zgomot în orașe, reducând timpul aflat la dispoziție pentru alte activități.

În Regiunea Sud Est, procentul străzilor orașenești modernizate era de 71% în anul 2000 și a fost tot de 71% și în anul 2008. După cum este prezentat în tabelul 2.11.3.1, gradul de modernizare variază de la 79% în orașele din județul Buzău, la 49% în orașele din județul Vrancea. Între anii 2000 și 2008, lungimea totală a străzilor orașenești a crescut cu 256 km.

Tabel 2.11.3.1. Străzile orașenești, la nivel regional și de municipii reședință de județ 2000-2007-2008

Regiunea de dezvoltare	An	Lungimea străzilor orașenești (km)	
		Total	Din care modernizate
Județ			
Sud Est	2000	2.743	1.956
	2007	2.960	2.105
	2008	2.999	2.131
Brăila	2000	373	227
	2007	381	249
	2008	381	255
Buzău	2000	389	321
	2007	425	331
	2008	425	338
Constanța	2000	865	736
	2007	991	792
	2008	1.026	798
Galați	2000	515	355
	2007	523	383
	2008	524	389
Tulcea	2000	289	168
	2007	300	182
	2008	300	182
Vrancea	2000	312	149
	2007	340	168
	2008	343	169

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Creșterea numărului de autovehicule în perioada 2002-2008 a înregistrat valori semnificative în ceea ce privește autoturismele și autovehiculele de marfă (a se vedea tabelul 2.11.2.3). În paralel, numărul de pasageri transportați prin transportul în comun în mediul urban a scăzut între anul 2000 și 2008 cu aproximativ 16% (tabel 2.11.2.4).

Tabel 2.11.3.2. Autovehicule înscrise în circulație în Regiunea Sud Est, 2002-2007-2008

Regiunea de dezvoltare	An	Autobuze și microbuze	Autoturisme (inclusiv taxiuri)	Motociclete (inclusiv mototricicluri) și mopede*	Autovehicule de marfă
Județ					
Sud Est	2002	5.470	370.438	11.048**	47.259
	2007	4.637	377.681	4.410	60.770
	2008	5.086	420.900	5.674	65.841
Brăila	2002	617	35.585	1.666	4.846
	2007	536	42.093	483	6.155
	2008	611	46.987	621	6.590
Buzău	2002	663	56.799	927	8.565
	2007	538	62.566	531	10.920
	2008	571	69.137	670	11.871
Constanta	2002	1.450	114.177	337	13.198
	2007	1.716	126.997	1.438	17.522
	2008	1.861	142.313	1.974	19.210
Galați	2002	2.096	94.948	4.721	9.572
	2007	1.166	77.569	926	11.348
	2008	1.239	86.641	1.153	12.299
Tulcea	2002	290	23.443	1.781	3.915
	2007	315	25.640	466	4.829
	2008	367	28.744	545	5.193
Vrancea	2002	354	45.486	1.616	7.163
	2007	366	42.816	566	9.996
	2008	437	47.078	711	10.678

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

*începând cu data de 09.03.2007 se radiază din oficiu vehiculele înmatriculate ale căror certificate de înmatriculare nu au fost preschimbate

** motociclete

Tabelul 2.11.3.3. Transport urban de pasageri, la nivel regional și municipal reședințe de județ 2000-2007-2008

Regiunea de dezvoltare	An	Lungimea liniei simple (km)		Numărul vehiculelor în inventar			Pasageri transportați în cursul anului (mii)		
		Tramvaie	Troleibuze	Tramvaie	Autobuze și microbuze	Troleibuze	Tramvaie	Autobuze și microbuze	Troleibuze
Sud Est	2000	166,7	116,3	235	0	224	87.476,0	106.771,0	39.924,0
	2007	156,9	44,9	166	1.165	23	45.572,0	153.631,4	9.684,0
	2008	120,9	44,4	127	1.156	23	41.858,0	148.948,4	7.205,0
Brăila	2000	53,0	-	84	60	-	18.623,0	11.885,0	-
	2007	53,0	-	49	194	-	23.217,0	16.943,6	-
	2008	53,0	-	55	194	-	23.415,0	18.152,8	-
Buzău	2000	-	-	-	60	-	-	9.700,9	-
	2007	-	-	-	67	-	-	6.078,4	-
	2008	-	-	-	62	-	-	4.890,3	-

Regiunea de dezvoltare	An	Lungimea liniei simple (km)		Numărul vehiculelor în inventar			Pasageri transportați în cursul anului (mii)		
		Tramvaie	Troleibuze	Tramvaie	Autobuze și microbuze	Troleibuze	Tramvaie	Autobuze și microbuze	Troleibuze
Județul									
Constanța	2000	45,8	91,0	82	111	129	31.589,0	26.130,2	36.879,0
	2007	36,0	19,0	45	276	20	17.006,0	69.078,3	8.466,0
	2008	¹⁾	19,0	¹⁾	318	20	11.881,0	60.959,0	6.107,0
Galați	2000	67,9	25,3	69	113	17	37.264,0	48.564,5	3.045,0
	2007	67,9	25,9	72	535	3	5.349,0	51.720,1	1.218,0
	2008	67,9	25,4	72	502	3	6.562,0	56.017,7	1.098,0
Tulcea	2000	-	-	-	78	-	-	5.553,4	-
	2007	-	-	-	54	-	-	5.752,0	-
	2008	-	-	-	42	-	-	5.558,2	-
Vrancea	2000	-	-	-	68	-	-	4.937,0	-
	2007	-	-	-	39	-	-	4.059,0	-
	2008	-	-	-	38	-	-	3.370,4	-

1) Linii / vehicule desființate în cursul anului. / Lines / vehicles annulled during of the year.

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Box 2.11.3. Serviciul de Transport Public Local de Călători Brăila

Serviciul de Transport Public Local de Călători Brăila a realizat, începând cu 1 martie 2005, concesionarea unui număr de 12 trasee secundare pentru transportul călătorilor prin curse regulate, trasee concesionate de către 7 operatori privați de transport, aceștia utilizând un număr de 168 de microbuze, a căror vechime nu depășește 5 ani. Traseele principale de transport călători în municipiu sunt operate de S.C. Braicar S.A., care le deservește cu 10 microbuze, 82 autobuze și 39 de tramvaie. Situația prezentă este favorabilă dezvoltării municipiului Brăila prin deținerea unui serviciu de transport public cu tramvaie și autobuze al S.C. BRAICAR S.A coordonat și administrat de Unitatea Administrativ Teritorială a Municipiului Brăila și rețeaua de minibuze maxi-taxi care suplimentează traseele, gestionat de firme particulare și autorizate de Primărie. Pentru decongestionarea traficului din zona centrală a orașului s-a demarat un amplu proces de modernizare și amenajare a numeroase străzi din oraș. Demn de menționat este faptul că se dorește modernizarea parcului de autobuze, minibuze și tramvaie, proces care va determina creșterea confortului călătorilor precum și scăderea duratei de transport în oraș. Începând cu data de 1 decembrie 2005, Serviciul de Transport, a luat în evidență și a înregistrat pe raza municipiului Brăila 300 de vehicule lente, utilaje nesupuse înmatriculării. De asemenea, începând din data de 1 martie 2007 și până în prezent, ca urmare a HCLM nr. 47/28.02.2007, au fost înregistrate 1840 mopede. În anul 2007, Serviciul de Transport Public Local de Călători Brăila a realizat „Studiul de trafic pentru dezvoltarea și optimizarea activității de transport în comun cu autobuze, tramvaie și microbuze în municipiul Brăila” și un studiu privind „Revizuirea amplasamentelor stațiilor de taxi, reorganizarea și reglementarea circulației în zona istorică a municipiului Brăila”. În urma acestor studii, s-a dovedit necesitatea participării și menținerii operatorilor privați la asigurarea transportului public pe raza municipiului Brăila. La inițiativa Serviciului de Transport au fost identificate și amenajate stații „TAXI” în 47 de locații din municipiu, cu o capacitate de 350 de locuri pentru transportul de călători și 5 locații cu 27 de locuri pentru cele destinate transportului de marfa.

Tabelul 2.11.3.4. Transportul urban de pasageri în Municipiul Brăila, 2003-2007

Denumire indicator	UM	2003	2004	2005	2006	2007
Lungimea liniei simple (la sfârșitul anului)	Km	53	53	53	53	53
- tramvaie km						
Numărul de vehicule în inventar (la sfârșitul anului)						
- vagoane de tramvai	Nr.	62	52	51	51	49
- autobuze și microbuze	Nr.	60	249	212	213	194
Călători transportați						
- tramvaie	mii pers.	15107	18682	24044	22972	23217
- autobuze și microbuze	mii pers.	12564	19809	17732	17268	16944

Sursa: Anuarul statistic al Județului Brăila 2008, situația existentă la S.C. BRAICAR S.A. 2008

Prioritățile urmărite de autoritățile locale de la nivelul municipiului Brăila în domeniul transportului public local de călători sunt: îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor prin promovarea calității și eficienței transportului public local de călători; realizarea unei infrastructuri edilitare moderne și modernizarea infrastructurii aferente transportului public local (calea de rulare a tramvaielor, liniile de contact electrice pentru tramvaie); acordarea de facilități unor categorii de persoane; asigurarea capacitații suficiente de transport pe rutele aglomerate. Realizarea acestor priorități, de către Unitatea Administrativ Teritorială a Municipiului Brăila se va face în cadrul unor măsuri, programe, proiecte care să asigure:

- dezvoltarea, modernizarea și funcționarea pe termen mediu și lung a tuturor tipurilor de transporturi locale de călători, ținându-se seama de planurile de urbanism și de programele de dezvoltare economico-socială a municipiului prin înnoirea parcului de transport public, reabilitarea liniei de tramvai, modernizarea spațiilor pentru autobuze și tramvaie și construirea de stații noi în zonele de extindere urbană;
- promovarea formelor de transport cu impact de mediu redus și descurajarea utilizării automobilului, în special în zona centrală a municipiului.

Sursa: Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013
http://pmb.braila.astral.ro/system/files/file/Strategia/Strategia_final.pdf
 PIDU Brăila <http://pmb.braila.astral.ro/system/files/file/pidu/pidu.pdf>

2.11.4. Rețelele regionale de căi ferate

În anul 2008, rețeaua de căi ferate din România avea 10.785 km de linii în exploatare, din care 1.749 km în Regiunea Sud Est, conform tabelului de mai jos:

Tabelul 2.11.4. Linii de cale ferată în exploatare în Regiunea Sud Est, 2000-2007-2008

Județul	An	Total	Din care: electrificate	din care:			
				Linii cu ecartament normal			
				Total	Cu o cale	Cu două căi	
Sud Est	2000	1.329	573	1.313	788	525	16
	2007	1.745	476	1.719	1.229	490	26
	2008	1.749	476	1.723	1.233	490	26
Brăila	2000	168	126	168	42	126	
	2007	158	124	158	32	126	
	2008	158	124	158	32	126	
Buzău	2000	232	108	232	128	104	
	2007	244	113	244	134	110	
	2008	244	113	244	134	110	
Constanța	2000	401	129	401	299	102	
	2007	776	85	776	690	86	
	2008	776	85	776	690	86	
Galați	2000	288	108	272	177	95	16
	2007	303	56	277	200	77	26
	2008	304	56	278	201	77	26
Tulcea	2000	71	0	71	71	0	
	2007	103	0	103	103	0	
	2008	106	0	106	106	0	
Vrancea	2000	169	102	169	71	98	
	2007	161	98	161	70	91	

Regiunea de dezvoltare	An	Total	Din care: electrificate	din care:		
				Linii cu ecartament normal		
				Total	Cu o cale	Cu două căi
Județul	2008	161	98	161	70	91

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Regiunea se situează pe locul II la nivel național din punct de vedere al densității liniilor la 1.000 km, înregistrând o densitate de 48,9 față de media națională de 45,2. Însă, doar 476 km de linie ferată sunt electrificate, regiunea aflându-se din acest punct de vedere pe locul V la nivel național.

Cele mai importante noduri de cale ferată în regiune sunt: Făurei, Buzău și Barboși, care asigură tranzitul spre capitala țării, spre Moldova și Dobrogea. În regiune există două magistrale feroviare: București-Galați (prin Urziceni-Făurei-Brăila) și București-Mangalia (prin Fetești-Cernavodă-Constanța), legându-se mai departe cu trasee internaționale. Există două poduri peste Dunăre, care fac legătura cu Dobrogea: Giurgeni-Vadul Oii și Fetești-Cernavodă, ultimul fiind străbătut și de cale ferată.

Principalele probleme care afectează căile ferate din regiune sunt legate de condițiile proaste în care se găsesc elementele rulante din punct de vedere tehnic, cât și al condițiilor de confort relativ scăzut al vagoanelor de transport persoane. Este necesar să se îmbunătățească cantitativ și calitativ situația drumurilor de acces și a căilor ferate spre centrele economice majore și, de asemenea, legătura dintre acestea și coridoarele de transport europene.

2.11.5. Transportul naval

Transportul naval al României cuprinde transportul maritim și transportul pe căile și canalele navigabile. Transportul naval prezintă o multitudine de avantaje față de celelalte moduri de transport: asigură transportul unor cantități mari de marfă la un singur voiaj, este mult mai puțin poluant, costurile de transport pe apă sunt mai mici decât cele din transportul rutier și feroviar; amenajarea și întreținerea infrastructurii necesită costuri relativ reduse, constituie o verigă importantă în dezvoltarea sistemului de transport combinat.

Două elemente esențiale favorizează desfășurarea transporturilor pe apă: cursul Dunării și vecinătatea Mării Negre. Pe canalul navigabil dintre Sulina și Brăila pot intra nave maritime cu pescaj de până la 7 m. Pe restul cursului pot circula doar vase cu pescaj de până la 2 m.

O alternativă viabilă de transport pentru țara noastră o constituie tranzitul pe căile navigabile interioare, prin intermediul fluviului Dunărea. Astfel, prin sectorul românesc al Dunării (1.075 km) și Canalul Dunăre-Marea Neagră se asigură legătura între Dunăre și portul Constanța, Canalul Dunăre-Marea Neagră scurtând cu aproximativ 400 km distanța de transport al mărfurilor dinspre/inspre Marea Neagră către porturile de pe Dunăre ale Europei Centrale, asigurând legătura directă între Constanța și Rotterdam.

Un studiu realizat de Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică (OECD), în 2006, estimează o creștere medie a transportului pe Dunăre în zona Călărași-Brăila, de la aproximativ 16 milioane tone la 20-25 milioane tone, ceea ce ar reprezenta o creștere a volumului zilnic de transport de la circa două la patru convoaie de barje.

2.11.5.1 Transportul maritim

Porturile românești la Dunăre se împart în două categorii: maritime (Constanța, Mangalia și Midia) și fluvial-maritime (Brăila, Galați, Tulcea și Sulina), care au caracteristici tehnice ce permit accesul navelor maritime. Portul Constanța este al saisprezecelea port maritim în Europa și cel mai mare la Marea Neagră, situat la intersecția Coridoarelor de Transport Pan-European nr. IV și VII – Dunărea prin Canalul Dunăre – Marea Neagră. Portul Constanța asigură toate tipurile de transport (rutier, feroviar, maritim, aerian, transport prin oleoducte), fiind totodată dotat cu depozite și terminale pentru toate tipurile de mărfuri, având potențial pentru a deveni principala poartă pentru Coridorul Europa-Asia.

O importanță deosebită o are canalul Dunăre-Marea Neagră, care face parte din Coridorul Fluvial European Rhin-Main-Dunăre, asigurând legătura între porturile Rotterdam și Constanța.

Box 2.11.5. – Portul Constanța

Portul Constanța este localizat la intersecția rutelor comerciale care fac legătura între piețele țărilor din Europa Centrală și de Est, care nu au ieșire la mare, cu Zona Transcaucaziană, Asia Centrală și Orientală Îndepărtat. Gestionat de Autoritatea Portuară C.N. "Administrația Porturilor Maritime" S.A. Constanța este principalul port românesc. Poziția geografică favorabilă Portului este pusă în evidență de conexiunea cu două Coridoare Pan-Europene de Transport: Coridorul VII - Dunărea (fluvial) și Coridorul IV (rutier și feroviar).

Portul Constanța este situat pe coasta vestică a Mării Negre, la 179 mile nautice (nM) de Strâmtoarea Bosfor și la 85 nM de Brațul Sulina prin care Dunărea se varsă în mare. Acoperă o suprafață totală de 3.926 ha din care 1.313 ha uscat și 2.613 ha apă. Cele două diguri situate în partea de nord și în partea de sud, adăpostesc portul creând condițiile de siguranță optimă pentru activitățile portuare. Portul Constanța are o capacitate de operare anuală de peste 100 milioane tone, fiind deservit de 156 de dane, din care 140 sunt operaționale. Lungimea totală a cheiurilor este de 29,83 km, iar adâncimile variază între 7 și 19 m. Caracteristicile Portului Constanța sunt comparabile cu cele oferite de către cele mai importante porturi europene și internaționale, permitând accesul tancurilor cu capacitatea de 165.000 dwt. și a vrachierelor cu capacitatea de 220.000 dwt.

Traficul maritim a însumat 4.961 vase în 2009. Traficul naval a înregistrat un trend ascendent în perioada 2004-2008 (+11,4%), apoi în 2009 o scădere semnificativă față de 2008 (-16%), în contextul crizei economice și al concurenței internaționale puternice.

Tabelul 2.11.5.1. – Traficul naval 2004-2009

Date de trafic	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Număr escale nave maritime	5.302	5.510	5.049	5.663	5.905	4.961
Număr escale nave fluviale	7.593	8.778	8.115	7.135	8.018	6.808
Total	12.895	14.288	13.164	12.798	13.923	11.769

Sursa: <http://www.portofconstantza.com>

Portul Constanța este atât un port maritim, cât și port fluvial, numărul de escale fluviale chiar depășind numărul celor maritime. În 2009, 6.808 nave fluviale au staționat în port. Și în acest caz, dacă 2009 a înregistrat o tendință negativă față de anul precedent (-15%) trendul anilor 2004-2008 a fost crescător (+5,6%). Legătura Portului Constanța cu Dunărea se realizează prin Canalul Dunăre - Marea Neagră și reprezintă unul dintre principalele avantaje ale Portului Constanța. Pentru Portul Constanța, traficul fluvial are o importanță deosebită, acesta reprezentând 18% din traficul total în anul 2008.

Traficul de marfă a însumat, în anul 2008, 45,8 milioane de tone și se situează, în această privință pe locul șaisprezece la nivel european (2008)⁵⁸.

Tabelul 2.11.5.2.– Top 20 a Porturilor UE după volumul de marfa

	Denumire	Trafic marfa 2008 (tone)	Δ 2008-2007
1	Rotterdam (NL)	384,2	+2,7%
2	Antwerpen (BE)	171,2	+3,5%
3	Hamburg (DE)	118,9	+0,6%
4	Marseille (FR)	92,5	+0,0%
5	Le Havre (FR)	75,6	+2,4%
6	Amsterdam (NL)	74,4	+19%
7	Immingham (UK)	65,3	-1,5%
8	Algeciras (ES)	61,9	-0,4%
9	London (UK)	53,0	+0,4%
10	Bergen (NO)	52,4	-14,5%
11	Dunkerque (FR)	50,5	+0,4%
12	Valencia (ES)	50,2	+9,2%
13	Taranto (IT)	49,5	+0,6%
14	Bremerhaven (DE)	49,2	+12,2
15	Genova (IT)	46,5	-3,9%
16	Constanța (RO)	45,8	+1,9%
17	Tees & Hartlepool (UK)	45,4	-8,7%
18	Goteborg (SE)	42,3	+4,9%
19	Barcelona (ES)	41,5	+1,2
20	Southampton (UK)	41,0	+6,5%

Sursa: Eurostat. Statistics in focus 11/2010 “General economic crisis hits European port activity”.

În creștere cu 1,9% față de anul precedent, traficul de marfă arată un trend mai favorabil decât în alte porturi importante din Europa: doar 5 porturi dintre primele 20 din UE au crescut mai mult, aproape toate fiind localizate în Nordul Europei.

Tabelul 2.11.5.3.– Traficul de marfă în portul Constanța, 2007-2008 (milioane de tone)

2007	2008					Δ 2007-2008 (%)	
	Total	Tipologia de marfa (%)					
		Vrac lichid	Vrac solid	Containere	Altele		
44,9	45,8	26%	41%	24%	9%	+1,9%	

Sursa: Eurostat. Statistics in focus 11/2010 “General economic crisis hits European port activity”.

⁵⁸ Eurostat. Statistics in focus 11/2010 “General economic crisis hits European port activity”.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-011/EN/KS-SF-10-011-EN.PDF

În apropierea Portului Constanța sunt situate cele două porturi satelit Midia și Mangalia, care fac parte din complexul portuar maritim românesc aflat în întregime sub coordonarea Administrației Porturilor Maritime SA Constanța. 90,6% din traficul maritim de marfă din România precum și 1,16% din traficul maritim de marfă la nivelul UE27 a trecut în 2008 prin Portul Constanța. Având în vedere faptul că traficul maritim total de marfă în România a crescut în 2007-2008 cu +3,1%, se înțelege totuși că celelalte porturi maritime din țară au avut o rată de creștere și mai pozitivă decât Portul Constanța.

În prezent se află în derulare mai multe proiecte care vizează atât construirea de noi facilități pentru operarea mărfurilor, cât și îmbunătățirea legăturilor de transport dintre Portul Constanța și hinterland, pe când alte proiecte sunt programate pentru anii viitori. Mai în detaliu, Compania Națională Administrația Porturilor Maritime SA Constanța a planificat investiții pentru modernizarea și îmbunătățirea infrastructurilor portuale în valoare de 323,4 milioane de euro⁵⁹. Mai mult, dezvoltarea Portului Constanța va fi susținută în mod indirect prin realizarea proiectelor de investiții în vederea facilitării transferului inter-modal pentru marfă, în special fluvial/rutier, finanțat în cadrul Axei Prioritare 3 - POS Transporturi.

2.11.5.2 Transportul pe căile și canalele navigabile

Fluviul Dunărea, cale navigabilă internațională, pe sectorul românesc, de la intrarea în țară și până la vărsarea în Marea Neagră prin Canalul Sulina, are o lungime de 1.075 km, dintre care circa 170 km, între Brăila și Marea Neagră, asigurând condiții tehnice pentru accesul navelor maritime. Datorită regimului natural de scurgere al fluviului, se impun măsuri de îmbunătățire a condițiilor de navigație pe Dunăre, care să asigure exploatarea eficientă în condiții de siguranță a sectorului maritim al Dunării precum și să asigure navigația permanentă pe Canalul Sulina prin refacerea și apărarea malurilor canalului și implementarea unui sistem de măsurători topo-hidrografice și de semnalizare pe sectorul românesc al Dunării.

Pe căile navigabile interioare, România dispune de un număr de 30 de porturi și puncte de încărcare amenajate. Dintre acestea, cele care fac parte din rețeaua TEN sunt porturile Brăila, Galați, Tulcea și Sulina fiind porturi fluvio-maritime. În anul 2007, transportul portuar a înregistrat 78.353 mii tone. La nivelul aceluiași an, flota fluvială românească era alcătuită din 2.237 nave propulsate și nepropulsate, iar mijloacele de transport maritim numărau 102 nave.

Pe malul Dunării, în intravilanul municipiului Brăila s-au dezvoltat de-a lungul timpului importante zone portuare având ca obiectiv activități comerciale, aprovizionarea și desfacerea producției industriale, activități de zonă liberă și industrie constructoare, reparații și întreținere a navelor fluvio – maritime. Portul Brăila este amplasat pe malul stâng al Dunării, la extremitatea amonte a sectorului maritim, ocupând zona cuprinsă între km 172+000 și km 168+500. Zona din amonte a portului, km 175+000 și km 172+500, este destinată întreprinderilor industriale și a spațiilor de agrement. Suprafața teritoriului portuar este de circa 50 ha dintre care platforma amenajată reprezintă circa 15 ha. Portul Brăila dispune de o rețea rutieră de 9 km și de un dispozitiv feroviar de cca. 6,5 km.

⁵⁹ Din Planul Local de Dezvoltare a Municipiului Constanța, 2008.

Punctul de trecere cu bacul la Brăila / Smîrdan, pentru pasageri și mijloacele auto spre localitatea Măcin din Județul Tulcea, realizează legătura cu Dobrogea, în zona Băi la km 168+700⁶⁰.

Transportul în sistem ferry-boat se desfășoară pe rutele Constanța-Derince (Turcia) și Constanța-Batumi (Georgia), reducând timpul și distanța de parcurs pentru vagoanele de marfă și TIR-uri.

2.11.6. Transportul aerian

În regiune există patru aeroporturi: un aeroport internațional la Mihail Kogălniceanu situat la 24 km de Constanța, unul la Tulcea (care funcționează în prezent numai pentru curse charter), un aeroport utilitar la Tuzla (Constanța) și un aeroport utilitar la Buzău.

Problemele întâmpinate de transportul aerian sunt legate în special de lipsa dotărilor tehnice necesare pentru efectuarea manevrelor aeriene în condiții deosebite și de servicii de întreținere tehnică a aparatelor aflate în dotare care nu se ridică la nivelul internațional.

Aeroporturile au fost construite în perioada 1921-1972 și reamenajate/re-echipate gradual în perioada 1962-2000, fiind în mare măsură necorespunzătoare cerințelor impuse de zborul anumitor tipuri de aeronave.

În ultima perioadă, atât în sectorul aeroportuar, cât și în cel de dirijare a traficului aerian (inclusiv de informare aeronautică și meteorologică) s-a realizat un număr important de lucrări de reparații capitale (piste și echipamente de balizaj), modernizări servicii trafic (centre de control aerian în Constanța) și s-au achiziționat o serie de mijloace și echipamente pentru întreținerea pistei și servicii conexe.

Aeroportul din Constanța are un trafic de pasageri modest, în această privință ocupând poziția 7 între aeroporturile din România, cu 72.000 pasageri în anul 2007 și 92.983 în anul 2008 (față de cei 9.076.566 pasageri îmbarcați-debarcați în total, în toate aeroporturile din România în anul 2008). Destinațiile de plecări-sosiri sunt: București, Timișoara, Bologna și Pisa în Italia, Bruxelles, München și Viena.

Concluzii

Coridoarele naționale și internaționale. Dacă accesibilitatea față de București poate fi considerată bună, analiza accesibilității Regiunii Sud Est prin drumuri, pe cale ferată și pe calea aerului în contextul Uniunii Europene arată gradul relativ de izolare regională și caracterul periferic al regiuni. Izolarea derivă atât din obstacolele naturale geografice cât și din distanța față de coridoarele europene principale. În Regiunea Sud Est, sunt trei județe la graniță - spațiu terestru, râu sau graniță maritimă- toate fiind granițe externe sau interne UE (cu Republica Moldova, Ucraina și Bulgaria, precum și granițele de-a lungul Mării Negre).

Regiunea este traversată de coridoarele IV (Berlin/Nurenberg-Praga-Budapesta-Arad-Bucuresti-Constanța-Istanbul-Salonic), VII (Dunărea, cu brațul Sulina și Canalul Dunăre-Marea Neagră) și IX (Helsinki-St.Petersburg-Moscova-Pskov-Kiev-Ljubasevka-Chișinău-Bucuresti-Dimitrovgrad-Alexandroupolis). Fluiul Dunărea

⁶⁰ Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brăila 2010-2015, Documentul 1 „Evaluarea situației existente din punct de vedere socio - economic, al mediului și nivelului de echipare tehnică și socială” PROIECTUL “STRATEGIE, DURABILITATE, DEZVOLTARE”.

contribuie la definirea potențialului ridicat teritorial al regiunii de Sud Est, dar este de asemenea o barieră pentru dezvoltarea sa din mai multe aspecte. De pildă, nu există o legătură directă între Brăila și Constanța. Accesibilitatea este un element cheie pentru dezvoltarea regională, având în vedere potențialul strategic al Regiunii Sud Est ca zonă de tranzit pentru fluxurile internaționale de mărfuri, precum și importanța accesibilității pentru conectarea polilor regionali de creștere / polilor economici din regiune, inclusiv zonele cu înalt potențial turistic, cu piețe din alte regiuni ale României, precum și cu piețe internaționale, prin accesul la rețelele de transport internațional.

Rețelele regionale de drumuri. Lungimea drumurilor publice din regiune era în anul 2008 de 10.966 km, ceea ce situează regiunea pe locul IV la nivel național; din totalul drumurilor publice regionale, erau modernizate numai 21,6%, regiunea ocupând ultimul loc la nivel național. La nivel regional problemele întâmpinate de rețeaua de drumuri sunt: calitatea slabă a drumurilor, sistemul deficitar de iluminare și marcarea stradală. Situația drumurilor în mediul rural este critică, majoritatea localităților rurale neavând drumuri pietruite sau asfaltate. Numărul accidentelor de circulație rutieră este crescător. Numărul de accidente grave de circulație rutieră a crescut, din anul 2004 și până în anul 2008, cu peste 40%. Acest trend negativ se datorează în special numărului de accidente grave înregistrate în județele Brăila și Vrancea, unde numărul de accidente grave a crescut, din anul 2004 și până în anul 2008, cu 302% în județul Brăila și respectiv cu 188% în județul Vrancea, timp în care în Buzău și în Tulcea numărul de accidente grave de circulație rutieră a fost descrescător.

Drumurile orașenești și transportul urban. Creșterea numărului de autovehicule în perioada 2002-2008 a înregistrat valori semnificative în ceea ce privește autoturismele și autovehiculele de marfă. În paralel, numărul de pasageri transportați prin transportul în comun în mediul urban a scăzut între anul 2000 și 2008 cu aproximativ 16%. O prioritate pentru orașele din Regiunea Sud Est este aceea de a promova forme de transport în comun cu impact scăzut pentru mediu, în condițiile în care, cu excepția Constanței, celelalte orașe nu sunt dotate cu vehicule nepoluante pentru transportul în comun. Volumul de trafic în continuă creștere este considerat de către cetățeni o problemă cu impact foarte negativ asupra calității vieții. Gestionarea traficului a devenit o problemă din mai multe motive: dezvoltarea de tip rezidențial în zonele peri-urbane; drumurile orașenești nu s-au modernizat cu același ritm cu care a crescut tranzitul de vehicule, în condițiile în care numărul de persoane care folosesc transportul în comun este descrescător; majoritatea orașelor nu este dotată cu centuri ocolitoare. Ambuteiajele în trafic cauzate de un număr crescător de autovehicule măresc gradul de poluare și de zgomot în orașe, reducând timpul aflat la dispoziție pentru alte activități. În Regiunea Sud Est, procentul străzilor orașenești modernizate era de 71% în anul 2000 și a fost tot de 71% și în anul 2008. Gradul de modernizare variază de la 79% în orașele din județul Buzău, la 49% în orașele din județul Vrancea.

Rețelele regionale de căi ferate. Regiunea se situează pe locul II la nivel național din punct de vedere al densității liniilor la 1.000 km, înregistrând o densitate de 48,9 față de media națională de 45,2, însă, doar 476 km de linie ferată sunt electrificați, regiunea aflându-se din acest punct de vedere pe locul V la nivel național. Principalele probleme care afectează căile ferate din regiune sunt legate de condițiile proaste în care se găsesc elementele rulante atât din punct de vedere tehnic, cât și al condițiilor de confort relativ scăzut al vagoanelor de transport persoane. Este necesar să se îmbunătățească cantitativ și calitativ situația drumurilor de acces a căilor ferate spre centrele economice majore și, de asemenea, legătura dintre acestea și coridoarele de transport europene.

Transportul naval – maritim și fluvial și multimodal. Porturile românești la Dunăre

se împart în două categorii: maritime (Constanța, Mangalia și Midia) și fluvial-maritime (Brăila, Galați, Tulcea și Sulina), care au caracteristici tehnice ce permit accesul navelor maritime. Portul Constanța este al sâisprezecelea port maritim în Europa și cel mai mare la Marea Neagră, situat la intersecția Coridoarelor de Transport Pan-European nr. IV și VII – Dunărea prin Canalul Dunăre – Marea Neagră. Portul Constanța asigură toate tipurile de transport (rutier, feroviar, maritim, aerian, transport prin oleoducte), fiind totodată dotat cu depozite și terminale pentru toate tipurile de mărfuri, având potențial pentru a deveni principala poartă pentru Coridorul Europa-Asia. O importanță deosebită o are canalul Dunăre-Marea Neagră, care face parte din Coridorul Fluvial European Rhin-Main-Dunăre, asigurând legătura între porturile Rotterdam și Constanța.

Fluviul Dunărea, cale navigabilă internațională, pe sectorul românesc, de la intrarea în țară și până la vărsarea în Marea Neagră prin Canalul Sulina, are o lungime de 1.075 km, dintre care circa 170 km, între Brăila și Marea Neagră, asigurând condiții tehnice pentru accesul navelor maritime. Datorită regimului natural de curgere al fluviului, se impun măsuri de îmbunătățire a condițiilor de navigație pe Dunăre, care să asigure exploatarea eficientă în condiții de siguranță a sectorului maritim al Dunării precum și să asigure navigația permanentă pe Canalul Sulina prin refacerea și apărarea malurilor canalului și implementarea unui sistem de măsurători topohidrografice și de semnalizare pe sectorul românesc al Dunării.

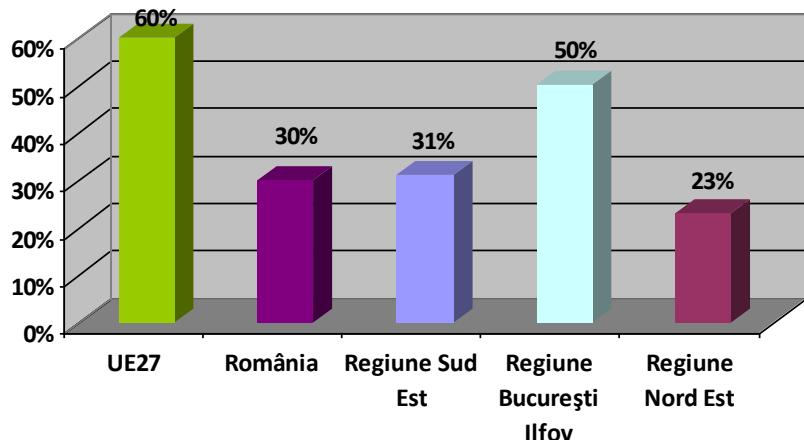
Transportul aerian. În regiune există patru aeroporturi: un aeroport internațional la Mihail Kogălniceanu situat la 24 km de Constanța, unul la Tulcea (care funcționează în prezent numai pentru curse charter), un aeroport utilitar la Tuzla (Constanța) și un aeroport utilitar la Buzău. Problemele întâmpinate de transportul aerian sunt legate în special de lipsa dotărilor tehnice necesare pentru efectuarea manevrelor aeriene în condiții deosebite și de servicii de întreținere tehnică a aparatelor aflate în dotare care nu se ridică la nivelul internațional. Aeroporturile au fost construite în perioada 1921-1972 și reamenajate/re-echipate gradual în perioada 1962-2000, fiind în mare măsură necorespunzătoare cerințelor impuse de zborul anumitor tipuri de aeronave. Cel mai important aeroport din regiune, aeroportul din Constanța are un trafic de pasageri modest, în această privință ocupând poziția 7 între aeroporturile din România, cu 72.000 pasageri în 2007 și 92.983 în 2008 (față de cei 9.076.566 pasageri imbarcați-debarcați în total în toate aeroporturile din România în 2008). Destinațiile de plecări-sosiri sunt: București, Timișoara, Bologna și Pisa în Italia, Bruxelles, München și Viena.

2.12 Telecomunicațiile și Societatea informațională

În anul 2008, doar 31% de locuitori din Regiunea Sud Est aveau acces la Internet.

În contextul național, performanța regiunii este bună: în linie cu media națională de 30% locuitori cu acces la Internet, Regiunea Sud Est înregistrează procentul cel mai ridicat după București-IIfov (50%). Procentul cel mai mic de acces la Internet este înregistrat în Regiunea Nord Est, fiind de 23%. În același timp, totuși Regiunea Sud Est se poziționează printre ultimele regiuni din UE – poziția 184 din 198 – rămânând în mod hotărât sub media UE 27 de 60%.

Grafic 2.12.1 – Gospodării cu acces la internet în 2008 (%)

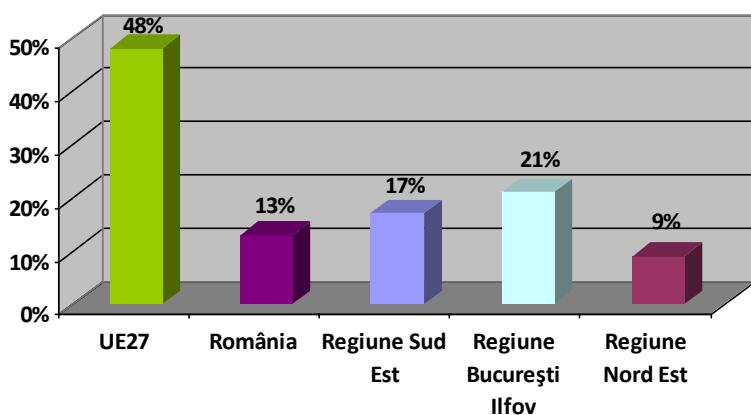

Sursa: Calculele pe baza datelor Eurostat

De asemenea, procentul populației care are o conexiune de tip broadband este cu mult sub media europeană – 17% față de 48% în UE27 – regiunea clasificându-se pe poziția 189 din cele 198 regiuni observate.

În România, Regiunea Sud Est este a doua regiune – după București-Ilfov – având în vedere acest indicator, depășind media națională de 13% din totalul locuitorilor cu acces la internet pe bandă largă.

Grafic 2.12.2 – Gospodării cu acces la internet pe banda largă în 2008 (%)

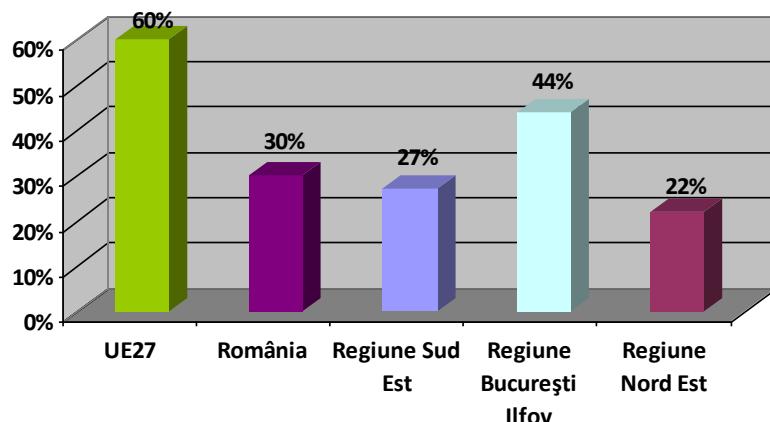

Sursa: Calculele pe baza datelor Eurostat

Gradul de informatizare a populației rămâne însă scăzut. În anul 2008, 58% din populația de la nivel regional nu știa să utilizeze calculatorul, procentul fiind egal cu media României: o discrepanță s-a creat totuși în anul 2009, procentul înregistrat fiind de 59% în regiune, și respectiv 54% la nivelul întregii țări. În mod firesc, destul de ridicat este și procentul populației care nu a utilizat niciodată Internetul, care se ridică până la 64%.

Dimpotrivă, Internetul este un instrument familiar pentru 27% din populația regională care utilizează web-ul cel puțin o dată pe săptămână: procentul este mic comparativ fie cu media UE 27 care se ridică până la 60%, fie cu media României care este de 30% din totalul populației. În această privință, Regiunea Sud Est ocupă locul 194 din cele 204 regiuni ale UE.

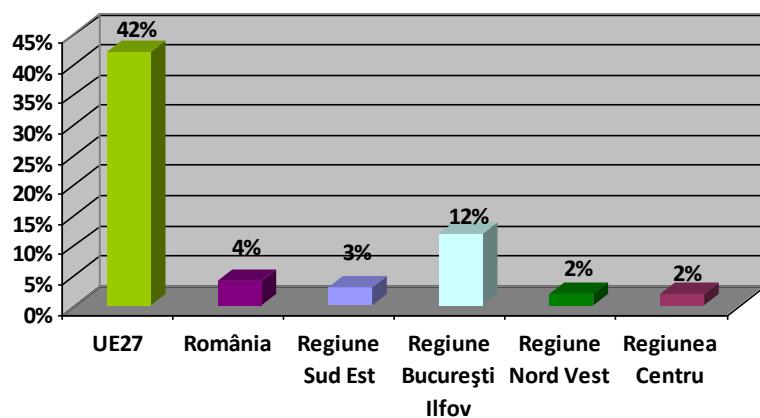
Grafic 2.12.3 – Persoanele care acceseză internet cel puțin o dată pe săptămână, 2008 (%)

Sursa: Calculele pe baza datelor Eurostat

În anul 2008, doar 3% din populația regională a declarat că a cumpărat bunuri prin Internet în ultimul an. Utilizarea foarte scăzută a serviciilor de comerț electronic este totuși tipică în toate regiunile din România: procentele variază de la 3%, la 2%, doar București Ilfov ridicându-se până la 12%, fiind foarte departe de media UE27 de 42% (în anul 2008). Trebuie remarcat că difuzarea redusă a comerțului electronic, fie în regiune, fie în întreaga țară, este corelată pe de o parte cu nivelul de alfabetizare informatică a populației și, pe de altă parte, cu utilizarea încă limitată a mijloacelor de plată electronice (card de credit).

Grafic 2.12.5 – Utilizarea comerțului electronic (% de persoane care au achiziționat bunuri sau servicii de pe Internet în ultimul an), 2008 (%)

Sursa: Calculele pe baza datelor Eurostat

În ceea ce privește comunicațiile telefonice, Regiunea Sud Est concentrează 11,44% din abonamentele din rețeaua fixă, precum și aproximativ 10% din con vorbirile telefonice interne efectuate în țară. Densitatea de abonamente este sub media națională (204,3 abonamente-1000 locuitori față de 234,2 la nivel național), județele în care se înregistrează nivelele cele mai scăzute fiind Tulcea și Vrancea (121,3 și respectiv 158,8). Se ridică peste media națională doar județul Constanța cu 286,6 abonamente/1000 locuitori.

Tabel 2.12.1 - Servicii de telefonie în anul 2008, comparate cu nivelul național

	Locuitori	Numarul abonamentelor telefonice (numai în reteaua de telefonie fixă a ROMTELECOM SA)	Numarul abonamentelor telefonice la 1000 locuitori
Romania	21.504.442	5.035.644	234,2
Regiunea Sud - Est	2.819.565	576.116	204,3
Județul Brăila	362.352	68.909	190,2
Județul Buzău	484.724	85.606	176,6
Județul Constanța	720.303	206.461	286,6
Județul Galați	611.590	122.988	201,1
Județul Tulcea	249.022	30.214	121,3
Județul Vrancea	391.574	61.938	158,2

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește traficul telefonic, județele cu activitate mai redusă pentru toate categoriile (converbiri interne, interurbane, fix-fix, fix-mobil și acces internet) sunt Tulcea, Vrancea și Brăila, Constanța înregistrând dimpotrivă nivelul cel mai ridicat de trafic.

Tabel 2.12.2 - Activitatea de telefonie în anul 2008, comparată cu nivelul național

	Numarul abonamentelor telefonice (numai în reteaua de telefonie fixă a ROMTELECOM SA)	Converbiri telefonice (mii minute)					
		Intern		International	Fix-mobil	Fix-Fix	Acces special la Internet
		Interurbane	Locale				
Romania	5.035.644	1.174.801	4.650.531	413.958	1.630.665	1.690.901	144.776
Regiunea Sud - Est	576.116	129.594	419.856	22.668	170.444	201.668	8.611
Județul Brăila	68.909	16.260	48.448	1.489	8.779	11.634	722
Județul Buzău	85.606	20.281	58.399	1.990	11.394	9.140	1.518
Județul Constanța	206.461	42.046	148.387	14.288	122.165	148.515	3.220
Județul Galați	122.988	26.062	92.980	2.779	14.361	22.458	1.299
Județul Tulcea	30.214	9.049	20.915	762	5.196	3.595	727
Județul Vrancea	61.938	15.896	50.727	1.360	8.549	6.326	1.125

Sursa: Calculele pe baza datelor furnizate de Direcția Regională de Statistica Brăila

Concluzii

Analiza indicatorilor care privesc dezvoltarea "societății informaționale" pune în evidență o situație duplicitară. Comparativ cu alte regiuni din România, Regiunea Sud Est are un nivel de "e-incluziune" relativ bun, dar în clasificările regiunilor Uniunii Europene ocupă mereu ultimele poziții, fiind printre regiunile cele mai puțin performante, fie în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii informației, fie în ceea ce privește nivelul de abilități informatiche ale populației. Accesul la serviciile telefonice este sub media națională în toate județele, cu excepția județului Constanța, care înregistrează numărul cel mai mare de converbiri.

2.13 Energia

Regiunea Sud Est se caracterizează prin prezența unei infrastructuri energetice complexe.

În ceea ce privește **energia electrică**, sunt localizate pe teritoriul regional infrastructuri de producție a **energiei electrice**, care utilizează diferite tipologii de combustibili.

Producătorii principali sunt descrise în cele ce urmează:

- În județul Brăila funcționează 2 operatori care produc energie electrică și termică: **SC CET SA Braila**, care în anul 2008 a produs 74.013 MWh, precum și **SC Termoelectrica SA Bucuresti, Sucursala Electrocentrale Brăila**, având în 2008 o producție de energie electrică de 400.035 MWh. Data în funcțiune în perioada 1973 – 1979, Sucursala Electrocentrale Brăila este principalul furnizor de energie electrică din județul Brăila. În prezent, are în componență trei grupuri de câte 200 MW care funcționează pe gaz, păcură sau pe ambiții combustibili. Un grup de 330 MW a fost scos din funcțiune, pe amplasamentul căruia va fi construită o nouă unitate de 800 MW care va fi dată în funcțiune în anul 2014 și va fi realizată pe baza unui parteneriat încheiat între Termoelectrica, Enel (Italia), E.O.N (Germania). Noua centrală va fi dotată cu cele mai noi echipamente de captare și difuzare a bioxidului de carbon. Este totuși de remarcat faptul că producția de energie s-a redus cu 56% în perioada 1999-2008. De asemenea, a scăzut producția de energie a CS CET SA Brăila, care s-a înjumătățit în aceeași perioadă⁶¹.
- În județul Buzău: **SC Hidroelectrica SA Bucuresti – Sucursala Hidrocentrale Buzău** care produce energie electrică în hidrocentralele amenajate pe râul Buzau, prin transformarea energiei hidraulice a căderilor de apă naturală sau artificială în energie electrică, prin forma intermedieră de energie mecanică. Lanțul de centrale hidroelectrice amenajate pe râul Buzau, cuprinde 9 unități, având o putere instalată totală de 80,22 MW.

Tabelul 2.13.1 – Centralele hidroelectrice ale Sucursalei Hidrocentralei Buzău (2008)

Unități	Putere instalată MW
CHE Nehoiasu	42
CHE Căndesti	11,2
CHE Vernesti	11,8
CHE Simileasca	11,7
CHE MP Chiojd 1 si 2	0,69 + 0,65
CHE MP Chiojd 3	0,62
CHE MP Mânzalesti	0,62
CHE MP Lopatari	0,84

Sursa: Raport privind Starea Factorilor de Mediu ai Județului Buzău 2008

În anul 2008, Sucursala Hidrocentralei Buzău a produs în total 118.461 MWh. Producția a fost foarte variabilă în perioada 2000-2008 având în total o ușoară scădere de 3,72%⁶².

- În județul Constanța agenții producători de energie electrică sunt **CET Palas – Constanța** precum și **Centrala Nucleară de la Cernavoda**⁶³ care, în proprietatea societății publice Nuclearelectrica⁶⁴, în anul 2009 a produs 11 milioane de MWh - 18% din producția de electricitate a României.

⁶¹ Informații din Raportul privind Starea Mediului Județului Brăila 2008.

⁶² Informații din Raport privind Starea Mediului Județului Buzău 2008.

⁶³ Raportul privind Starea Mediului în Regiunea Sud Est 2008.

⁶⁴ SN "Nuclearelectrica" S.A. este sub autoritatea Ministerului Economiei, statul detinând 90,28% din acțiuni iar Fondul Proprietatea, 9,72%. Principalele domenii de activitate ale SNN S.A. se axează pe producerea de energie electrică, termică și de combustibil nuclear. (<http://www.nuclearelectrica.ro>).

- În județul Galați: **SC Electrocentrale SA Galați**, termocentrală cu o capacitate instalată de 535 MW care funcționează pe păcură sau gaz-păcură. Centrala a produs în 2008, 843.454 MWh, în scădere cu 15% față de anul 2000⁶⁵.
- În județul Tulcea: 10 turbine eoliene amplasate pe teritoriul administrativ al orașului Macin (1 turbină eoliană) și al comunelor: Baia (2 turbine eoliene), Valea Nucarilor (6 turbine eoliene), Topolog (1 turbină eoliană). Energia produsă a fost în 2008 de 7.299 MWh.
- În județul Vrancea : **SC Hidroelectrica si ENET SA Focsani**. În creștere este energia produsă de SC Hidroelectrica – +11,3% în 2001-2008; cantitatea produsă în 2008 a fost 193.145 MWh. Punctele de producere a energiei electrice fac parte din categoria centralelor de medie și mică putere ($200 \div 3600 \text{ kW}$) și cuprind Centrala hidroelectrică (CHE) de la Călimănești (1993) precum și centralele hidroelectrice de mică putere Gresu, Năruja și Zăbala. În perioada 2001-2008, ENET a înregistrat o scădere de 21,7%: producția a fost 28.243 MWh în 2008⁶⁶.

Important producător de energie din diferite surse, Regiunea Sud Est se bucură de un potențial extraordinar pentru **producția de energie din surse regenerabile**.

Datorită caracteristicilor vânturilor, zona litorală prezintă caracteristici foarte favorabile pentru producerea de **energie eoliană**: în Dobrogea, numărul de ore pe an în care viteza vântului depășește 4 m/secundă este de 4000, putând atinge 5000 ore/an în nord-estul județului Tulcea care este unul din siturile cu cel mai mare potențial din Europa.

Mai mult, Dobrogea face parte din arealul din România cu cel mai ridicat potențial pentru aplicațiile electroenergetice ale **energiei solare** și prezintă, în special în județele Brăila, Constanța și Buzău, condiții bune pentru producția de energie, în special din **biomasă** agricolă (peste 57.000 Terajoule)⁶⁷.

Valorificarea potențialul hidroenergetic și de utilizare a energiei eoliene este încă într-o fază de început. Proiectele în curs pentru utilizarea surselor de energie alternativă includ următoarele:

- În extravilanul orașului Însurăței, județul Brăila, se intenționează a se amplasa un parc eolian pentru producerea energiei electrice alcătuit din 94 centrale eoliene tip ENERCON E 82, fiecare cu o putere de 2 MW (putere totală 188 MW).
- În județul Buzău s-au identificat 2 surse de energie alternativă : RAM Buzău CT3 Micro XIV - centrala cu cogenerare de energie electrică, cu o producție de 49677 Gj în anul 2007 ; SC SOCIETATEA PENTRU ENERGIE, GENERARE ȘI SERVICII SA București – punct de lucru Buzău – centrala de cogenerare cu o putere de 1064 Mwel și 1082 Mwterm.
- Pe teritoriul județului Constanța există 50 de societăți comerciale care produc energie eoliană, cu o putere totală de 1974,325 MW.
- La APM Tulcea s-au depus solicitări privind emiterea avizului/acordului de mediu pentru parcurile eoliene cu peste 20 de centrale.

---

⁶⁵ Raportul privind Starea Mediului în Regiunea Sud Est 2008 precum și Raportul privind Starea Mediului în Județul Galați 2008.

⁶⁶ Raportul privind Starea Mediului în Județul Vrancea 2008.

⁶⁷ Studiu privind evaluarea potențialului energetic actual al surselor regenerabile de energie în România (solitară, vânt, biomasă, microhidro, geotermie), identificarea celor mai bune locații pentru dezvoltarea investițiilor în producerea de energie electrică neconvențională. <http://www.minind.ro/>

- La nivelul județului Vrancea, în anul 2008, au fost înregistrate 5 solicitări de autorizare pentru înființarea de parcuri eoliene de către SC ENERGYCUM W SRL Adjud și SC EOLIANA SRL – com. Tătăranu.

Infrastructura pentru **distribuția de gaz** este prezentă în 53 localități din regiune din care 18 sunt municipii sau orașe, un număr dublu față de anul 2000 când localitățile deservite erau 27.

Lungimea totală a rețelei a fost de 2.309 km, reprezentând 7,2% din rețea națională, în creștere cu 107% față de anul 2000. În anul 2008, gazul a fost distribuit în 14 localități din județul Buzău, 10 din județul Brăila, 10 din județul Galați și 9 din județul Vrancea. Județul Constanța, în care sunt deservite 76 localități, are însă rețea cea mai extinsă, cu 601 km de conducte. În județul Tulcea, infrastructura pentru distribuția gazelor există doar în 4 localități, lungimea conductelor fiind de doar 117 km.

Tabel 2.13.2. - Rețea și volumul gazelor naturale distribuite la nivel regional și județean

Regiunea de dezvoltare	An	Localități în care se distribuie gaze naturale (număr) - la sfârșitul anului-		Lungimea totală simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (km) - la sfârșitul anului -	Volumul gazelor naturale distribuite (mii mc)	
		Total	din care: municipii și orașe		Total	din care: pentru uz casnic
Județul						
România	2000					
	2007				30.738.000	2.535.000
	2008				31.927.000	2.731.000
Sud Est	2000	27	12	1.115	561.831	85.706
	2007	52	17	2.132	1.817.877	165.868
	2008	53	18	2.309	1.580.635	192.097
Brăila	2000	7	3	272	194.951	87.505
	2007	10	3	345	319.327	41.305
	2008	10	3	344	192.008	43.221
Buzău	2000	14	2	334	176.190	59.819
	2007	15	2	538	144.775	41.851
	2008	14	2	550	141.197	56.907
Constanța	2000	3	3	46	7.395	3.686
	2007	6	4	531	294.140	26.039
	2008	6	4	601	289.445	33.734
Galați	2000	7	2	292	103.431	50.239
	2007	9	2	438	955.038	41.797
	2008	10	2	492	857.688	40.053
Tulcea	2000	2	1	35	1.004	832
	2007	3	2	94	21.529	1.692
	2008	4	3	117	25.618	2.568
Vrancea	2000	5	3	113	111.878	58.756
	2007	9	4	186	83.068	13.184

Regiunea de dezvoltare	An	Localități în care se distribuie gaze naturale (număr) - la sfârșitul anului-		Lungimea totală simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (km) - la sfârșitul anului -	Volumul gazelor naturale distribuite (mii mc)	
		Total	din care: municipii și orașe		Total	din care: pentru uz casnic
Județul						
	2008	9	4	205	74.679	15.614

Sursa: date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Sistemele de alimentare centralizată cu energie termică există în 23 de localități, din care: 3 în județul Brăila, 4 în județul Buzău, 9 în județul Constanța, 2 în județul Galați, 2 în județul Tulcea și 3 în județul Vrancea. Numărul de localități în care se distribuie energia termică a scăzut progresiv de la 22 localități în anul 2007 la 18 localități în anul 2008⁶⁸.

În **județul Brăila**, sistemele de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) au fost realizate în Municipiul Brăila și în orașele Făurei și Ianca, ele fiind în prezent într-un proces de restrângere ca urmare a extinderii rețelelor de distribuție a gazelor naturale și a montării de surse de energie termică care folosesc acest combustibil, precum și a creșterii prețului energiei termice livrate centralizat. Începând cu anul 2006, distribuția de energie termică a încetat în Făurei și Ianca. În Municipiul Brăila cantitățile de energie termică distribuită au scăzut progresiv (- 68% în perioada 1995-2007) în anul 2007 distribuindu-se 185.866 Gcal/an. SACET din Municipiul Brăila are o vechime de peste 30 de ani de funcționare, prezintă o stare avansată de uzură fizică și morală. De asemenea, datorită numărului mare de consumatori debranșați, sistemul actual de alimentare cu energie termică este supradimensionat din punct de vedere al diametrelor rețelelor (atât primare, cât și secundare), ceea ce conduce la pierderi importante de agent termic, de energie termică, precum și de energie electrică pentru pompăre.⁶⁹

În **județul Galați**, singura localitate care beneficiază de energie termică în sistem centralizat, este municipiul Galați. La nivelul municipiului, principala sursă de energie termică o reprezintă SC Electrocentrala Galați. Rețeaua primară de transport a energiei termice are o lungime de aproximativ 182 km; distribuția căldurii prin intermediul punctelor termice și a rețelei secundare de 593 km. Echipamentele existente prezintă un grad ridicat de uzură, iar pierderile de energie termică pe instalațiile de apă caldă de consum la 48%⁷⁰.

În **județul Buzău**, serviciul de alimentare cu energie termică în sistem centralizat funcționează în 2 municipii. Municipiul Buzău dispune de 45 de centrale și puncte termice care deservesc un număr de 24.123 de apartamente printr-o rețea termică de 26,1 km. În prezent, principala sursă de energie termică este Centrala electrică de termoficare (CET) amplasată în zona industrială care produce agent termic primar sub formă de apă fierbinte. O alta sursă de energie termică o constituie centralele termice de cartier care produc agent termic pentru încălzire și apă caldă pentru consum menajer.

⁶⁸ A se vedea Rapoarte privind starea factorilor de mediu pentru în județele regiunii Sud-Est.

⁶⁹ Din "Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Brăila", februarie 2009

<http://www.mdlpl.ro/index.php?p=1083>.

⁷⁰ Din "Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Galați", 2009 www.primaria.galati.ro .

Centralele de cartier sunt modernizate și echipate cu utilaje noi, cu randamente sporite și cu un consum redus de combustibil⁷¹.

În **municipiul Constanța**, distribuția și furnizarea energiei termice este asigurată în regim centralizat de către R.A.D.E.T. Constanța, regie autonomă subordonată Consiliului Local. În prezent, 77,7 % din unitățile locative din municipiul Constanța sunt racordate la sistemul centralizat de distribuție a energiei termice. RADET Constanța operează un număr de 132 de puncte termice și 2 centrale termice locale care funcționează cu gaze naturale. Punctele termice sunt alimentate cu apă fierbinte din rețea primară de către Centrala Electro Termică Palas. Lungimea totală a conductelor este de 900 km, capacitatea calorică totală fiind de 674 Gcal/h. În ultimii ani, RADET Constanța a dezvoltat mai multe programe de modernizare și eficientizare a activității: au fost reabilitate cea mai mare parte a punctelor termice, a fost realizată contorizarea tuturor consumatorilor, iar serviciile asigurate de RADET au fost certificate SR EN ISO 9001/2001 – privind managementul integrat al calității și SR EN ISO 14001/1997 – privind îmbunătățirea permanentă a performanțelor de mediu⁷².

În **județul Vrancea** serviciul de alimentare cu energie termică în sistem centralizat funcționează în municipiul Focșani, în municipiul Adjud și în orașul Panciu. În Municipiul Focșani producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei termice, precum și producția și furnizarea de energie electrică sunt realizate de către SC ENET SA FOCSANI. Sursa de energie termică este constituită în principal din cazane de abur puterea termică instalată totală fiind de 360 Gcal/h. Populația și agenții economici sunt deserviți prin intermediul unei rețele primare în lungime de 26,5 km și care alimentează un număr de 53 puncte termice urbane și 18 puncte termice industriale⁷³.

Sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) este încă în funcțiune în **Municipiul Tulcea**. Instalațiile de producere și distribuție a căldurii și a apei calde necesită însă reabilitare⁷⁴.

Regiunea Sud Est este caracterizată prin **consumuri scăzute de energie în gospodării**. În anul 2006, consumurile de energie în gospodăriile din Regiunea Sud Est (inclusiv transportul privat) au fost, conform estimărilor⁷⁵, sub 756,68 Toe/1000 locuitori. Regiunea face parte din regiunile UE27 cu consumul energetic al gospodăriilor mai scăzut.

În același timp, conform estimărilor⁷⁶, în anul 2006 **consumurile de energie ale agenților economici** din domeniul agricol, industrial, servicii, precum și din domeniul transportului de marfă s-au ridicat la nivelurile maxime înregistrate în cadrul UE, depășind 103,2 Toe/1000 Euro de produs intern brut⁷⁷.

Consumul de energie primară din resursele primare scoate în evidență faptul că doar în Constanța s-a utilizat cărbune (4.632 tone), în timp ce doar în județul Galați se

⁷¹ Din "Reactualizare Plan Urbanistic General al Municipiului Buzău" www.primariabuzau.ro și "Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Buzău 2007-2013", www.cjbuzau.ro.

⁷² Planul Local de Dezvoltare Durabilă a Municipiului Constanța, 2008 www.primaria-constanta.ro.

⁷³ Planul Județean de Amenajare a Teritoriului, Județul Vrancea www.cjvrancea.ro.

⁷⁴ Planul de Amenajare a Teritoriului Zonal „Delta Dunării”

http://www.mdrl.ro/_documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/patz_delta_dunari/CD_Predare2_1/Strategie_at_2_final.pdf.

⁷⁵ A se vedea raportul „Regions 2020”, European Commission. Surse: Eurostat, DG TREN, DG REGIO.

⁷⁶ A se vedea raportul „Regions 2020”, European Commission. Surse: Eurostat, DG TREN, DG REGIO.

⁷⁷ Caracteristicile consumului de energie a sectorului productiv sunt strâns legate de structura sistemelor productive: din acest motiv este previzibil ca acestea nu se vor schimba în mod substanțial până în 2020.

înregistrează consumul de gaz de furnal (38.621 mii de mc). Județul Brăila a realizat cel mai mare consum de păcură (54.222 tone) - fără îndoială strâns legat cu existența Sucursalei Electrocentralei Brăila, termocentrala care funcționează pe gaz, păcură sau pe ambii combustibili. Păcure nu este utilizată în Buzău și în Tulcea. Gazele naturale sunt utilizate în toate județele, consumatorii cei mai mari fiind Constanța (289.573 mii de mc) și Galați (275.160 mii de mc), județele mai populate și industrializate.

Tabelul 2.13.3.– Consumul brut de energie în anul 2009 în Regiunea Sud Est.

Județ	Cărbune (tone)	Păcură (tone)	Gaze naturale (mii mc)	Gaz de furnal (mii mc)
Brăila	0	54.222	146.040	0
Buzău	0	0	135.158,8	0
Constanța	4.632	39.192	289.573,36	0
Galați	0	15.328	275.160	38.621
Tulcea	0	0	34.604	0
Vrancea	0	9.027,58	38.336,914	0
Total Regiunea Sud Est	4.632	117.769,58	918.873,074	38.621

Sursa: Raport privind Starea Factorilor de Mediu Regiunea Sud Est, ARPM Galați

În perioada 2000-2008, **consumul total de gaz** în regiune a cunoscut o variație pozitivă de +180%, ajungându-se, în anul 2008, la un nivel de 1.580.635 mii de m³, din care aproximativ 12% era folosit pentru uz casnic. Analiza teritorială arată un consum dezechilibrat: județul Galați consumă 54% din totalul regional, din care doar 5% este pentru uz casnic. 18,31% din gazul consumat la nivel regional este distribuit în județul Constanța, 12% în județul Brăila și 8% în județul Buzău. Mult mai scăzut este consumul în județul Vrancea (4,7%) și în județul Tulcea (1,6%) care sunt, pe de alta parte, județele mai puțin populate din regiune, precum și cele în care rețeaua de distribuție a gazelor este mai puțin extinsă. Consumul de gaz pentru uz casnic pe cap de locuitor a crescut cu 133% în perioada 2000-2008, de la 0,19 la 0,56 mii de m³. Creșterea înregistrată în utilizarea de gaz pentru uz casnic, este corelată, pe de o parte cu nivelul de venituri ale gospodăriilor și, pe de altă parte cu **eficiența termică** scăzută a blocurilor de locuințe care este, în general, scăzută, activitățile de reabilitare termică a clădirilor fiind limitate din lipsa fondurilor.

Este de remarcat totuși că, în anul 2008, consumul de gaz pe cap de locuitor a fost mai scăzut decât media națională de 1,48 mii de m³.

Analiza tendințelor din ultimii 10 ani, arată un trend crescător al consumurilor de energie electrică în toate județele cu procente diferite. Cea mai mare creștere s-a realizat în județul Tulcea unde consumul s-a mărit de patru ori în perioada 2003-2007 precum și în județul Vrancea, cu +71,96% în 2003-2008.

Județele Brăila, Buzău și Galați⁷⁸ înregistrează variații mai modeste (+29,48%, 14,27% și, respectiv 17,3%), dar oricum pozitive. Nu sunt disponibile date pentru județul Constanța.

Tabelul 2.13.4. - Evoluția consumului de energie electrică, MWh (1999-2008)

	1999	2003	2005	2006	2007	2008	Δ 1999-2008 (%)

⁷⁸ Se remarcă faptul că datele privind consumul de energie în județul Galați în 2008 este în curs de verificare.

Brăila^a	117.466	112.376	115.136	142.096	141.091	152.104	+29,48%
Buzău	n.d.	660.112	691.864	711.266	735.897	745.373	+14,27%
Constanța	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	--
Galați	2.127.000	2.410.000	540.400 ^b	516.475	526.712	2.495.257	+17,3%
Tulcea	n.d.	118.621	n.d.	n.d.	483.111	n.d.	+307% ^c
Vrancea	n.d.	366.559	341.531	359.877	648.468	630.330	+71,96% ^d

Sursa: Rapoarte Privind Starea Mediului din județele, 2008.

^aDatele se referă doar la consumatorii casnici.

^b Consumul raportat de societate pentru perioada 2005-2006, a scăzut datorită faptului că SC Mittal Steel SA nu se mai alimentează de la SC Filiala de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice ELECTRICA MUNTEANIA NORD SA – Sucursala Galați

^c Δ 2003 -2007 (%) ^d Δ 2003 -2008 (%)

De asemenea, evoluția consumului de energie pe cap de locuitor arată un trend pozitiv în toate județele (date nu sunt disponibile însă în județul Constanța).

Tulcea înregistrează consumul cel mai mare, de 5,25MWh pe cap de locuitor în 2007.

Datele disponibile sunt parțiale și nu permit reconstruirea evoluției pentru întreaga perioadă observată: însă se notează faptul că creșterea consumurilor a fost de 150% în 2002-2007. Consumul a crescut cu 78,6% în județul Vrancea, unde fiecare locuitor a utilizat în medie 1,595 MWh în 2008.

Consumul a fost de 1,52MWh în Buzău, în creștere cu 20% în perioada 1999-2008.

Județele care înregistrază consumurile mai scăzute sunt:

- Brăila – unde totuși datele se referă doar la consumatorii casnici, care au consumat 0,419 MWh în 2008, cantitatea fiind în creștere cu 38% față de anul precedent;
- Galați unde consumul pe cap de locuitor în 2008 a fost de 0,72 MWh. Scădere consumurilor în perioada 1999-2008 (-78%) se datorează faptului că din 2005 gigantul industrial SC Mittal Steel SA nu se mai alimentează de la SC Filiala de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice ELECTRICA MUNTEANIA NORD SA – Sucursala Galați.

Tabelul 2.13.5 - Evoluția consumului de energie electrică pe cap de locuitor, MWh (1999-2008)

	1999	2002	2005	2006	2007	2008	Δ 1999-2008 (%)
Brăila	0,303	0,283	0,31	0,386	0,385	0,419	+38,28%
Buzău	1,263	1,269	1,4	1,445	1,498	1,52	+20,34%
Constanța	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	--
Galați	3,30	3,65	0,87 ^a	0,83 ^a	0,86	0,72	-78,18% ^b
Tulcea	n.d.	2.1	n.d.	n.d.	5,25	n.d.	+150% ^c
Vrancea	n.d.	0,893	0,867	0,912	1,617	1,595	+78,6% ^d

Sursa: Rapoarte Privind Starea Mediului județelor, 2008.

^aDatele se referă doar la consumatorii casnici.

^b Consumul raportat de societate pentru perioada 2005-2006, a scăzut datorită faptului că SC Mittal Steel SA nu se mai alimentează de la SC Filiala de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice ELECTRICA MUNTEANIA NORD SA – Sucursala Galați

^c Δ 2002 -2007 (%) ^d Δ 2000 -2008 (%)

Concluzii

Infrastructura energetică regională este complexă. În Regiunea Sud Est există mari producători de energie electrică din diferite surse, care includ termocentralele și hidrocentralele localizate în diferite județe, precum și Centrala Nucleară de la

Cernavodă, județul Constanța, care a produs în anul 2008, 18,8% din producția de electricitate din țară.

Extraordinar, și în mare parte încă neexploatat, este potențialul Regiunii Sud Est pentru producția de energie din surse regenerabile. În zona de litoral și, mai ales, în județul Tulcea, condițiile sunt foarte favorabile pentru producerea de energie eoliană, de asemenea potențialul este foarte ridicat pentru aplicațiile electroenergetice ale energiei solare, precum și pentru producția de energie din biomasă (în special în județele Brăila și Constanța). Primele proiecte pentru exploatarea resurselor neconvenționale au apărut, însă valorificarea lor este încă într-o fază de început. Infrastructura pentru distribuția de gaze există în toate județele, fiind totuși prezentă doar în localități principale (reședințe de județ, municipii și orașe mai mari). Situația infrastructurii pentru distribuția de energie termică este variabilă de la un oraș la altul: cu puține excepții – cum ar fi de exemplu municipiul Constanța – starea de uzură ridicată și supradimensionarea instalațiilor față de utilizatorii actuali, datorită debranșărilor din ultimii ani, au cauzat o scădere permanentă a sistemului.

În ceea ce privește eficiența energetică, se remarcă faptul că în anul 2006 consumurile de energie ale agenților economici s-au ridicat la nivelurile maxime înregistrate în cadrul UE. În același timp, Regiunea Sud Est este caracterizată prin consumuri scăzute de energie în gospodării. Faptul este confirmat de datele privind consumul de gaz care, deși a fost în creștere continuă în perioada 2000-2008, rămâne în cea ce privește gazul pentru uz casnic, mult mai scăzut decât media națională.

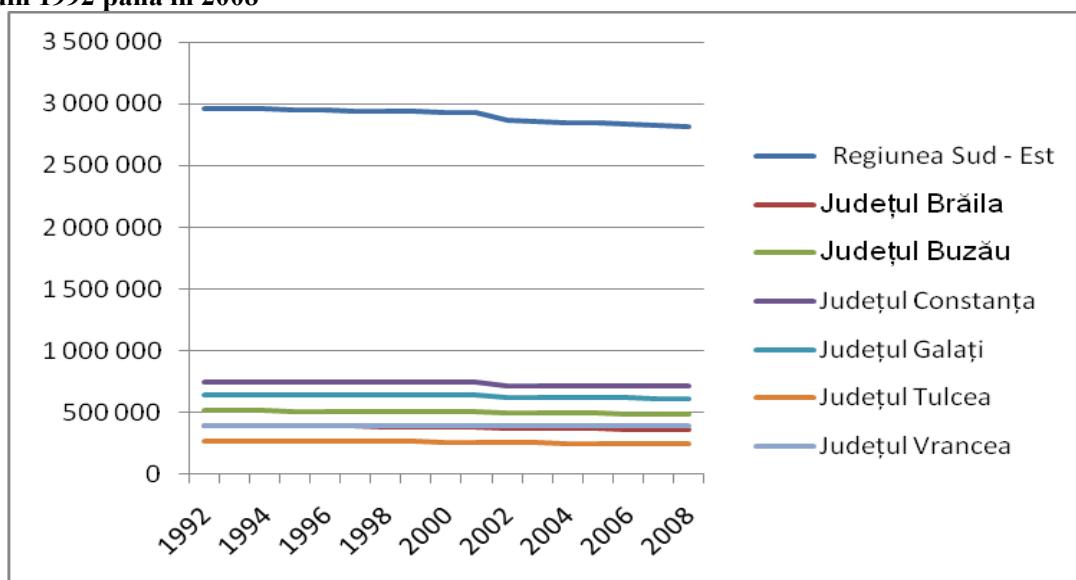
3. SOCIETATEA

3.1 Populația

3.1.1. Structura demografică a populației

Principalele caracteristici ale populației Regiunii Sud Est și a județelor componente Populația Regiunii Sud - Est era la data de 1 iulie 2008 de 2.819.565 persoane ceea ce reprezintă 13,11% din populația României. În perioada 1992-2008, populația regiunii a înregistrat o scădere continuă, tendința păstrându-se în continuare. Dacă în perioada 1992-1999, județele Constanța și Galați au cunoscut creșteri nesemnificative de populație (0,4% - Constanța și 0,49% Galați), iar populația județului Vrancea s-a majorat cu 0,09% în perioada 2000-2008, per total fiecare județ al regiunii a înregistrat scăderi ale populației în perioada 1992-2008.

Grafic 3.1.1.1. Evoluția populației la nivelul Regiunii Sud Est și a județelor componente din 1992 până în 2008

SURSA: Direcția Regională de Statistică Brăila

În valori absolute, **județul Buzău** a cunoscut cea mai mare scădere a populației, în anul 2008 înregistrând o scădere cu **32.093 de locuitori** față de anul 1992, fiind urmat de județul Brăila cu o scădere de **29.958 de locuitori**. La polul opus se află județul Vrancea cu o scădere totală a populației de 3.367 de persoane în perioada analizată. De asemenea, se constată un ritm de scădere mult mai accentuat al populației în perioada 2000-2008, decât în perioada 1992-1999, atât la nivel regional, cât și la nivelul fiecărui județ al Regiunii Sud Est. De remarcat este faptul că județul Vrancea a avut o evoluție contrară, cunoscând o creștere a numărului de locuitori cu 354 de persoane pe intervalul studiat.

Tabel 3.1.1.1. Analiza comparativă a evoluției populației la nivel regional și național pentru intervalele 1992-1999 și 2000-2008

Anul	Δ 1999-1992	%	Δ 2008-2000	%	Δ 2008-1992	%
România	-330.947,00	-1,45%	-930.763,00	-4,15%	1.261.710	-5,60%
Regiunea București-Ilfov	-56.974,00	-2,43%	-36.656,00	-1,60%	-93.630	-4,03%
Regiunea Sud-Vest Oltenia	-48.021,00	-1,96%	-137.557,00	-5,73%	-185.578	-7,69%
Regiunea Sud Est	-23.006,00	-0,78%	-114.754,00	-3,91%	-137.760	-4,69%

Județul Brăila	-6.561,00	-1,67%	-23.397,00	-6,07%	-29.958	-7,74%
Județul Buzău	-12.277,00	-2,37%	-19.816,00	-3,93%	-32.093	-6,30%
Județul Constanța	2.974,00	0,40%	-25.738,00	-3,45%	-22.764	-3,05%
Județul Galați	3.143,00	0,49%	-32.487,00	-5,04%	-29.344	-4,55%
Județul Tulcea	-6.564,00	-2,42%	-13.670,00	-5,20%	-20.234	7,62%
Județul Vrancea	-3.721,00	-0,94%	354,00	0,09%	-3.367	-0,85%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Distribuția pe sexe a populației Regiunii Sud este în **concordanță cu distribuția la nivelul țării**, dar și la **nivelul Uniunii Europene**, unde se înregistrează o pondere ușor mai crescută a femeilor în totalul populației. Dacă la nivelul UE diferența procentuală între sexe este de 2,4% în favoarea femeilor, iar la nivelul României aceasta este de 2,56%, la nivelul Regiunii Sud Est diferența este de 2,03%, maximul înregistrându-se în județul Brăila (2,39%) și minimul în județul Tulcea (0,74%).

Tabel 3.1.1.2. Populația pe sexe în UE, România, regiuni ale României, județele Regiunii Sud Est în 2008

2008	UE	RO	Regiuni ale României % din totalul populației regiunii			Județe ale regiunii SE % din totalul populației județului					
			B Ilfov	Sud vest Oltenia	Sud Est	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea
Feminin	51,20%	51,28%	53,03%	51,01%	51,02%	51,37%	51,17%	51,35%	50,64%	50,37%	50,89%
Masculin	48,80%	48,72%	46,97%	48,99%	48,99%	48,98%	48,83%	48,65%	49,36%	49,63%	49,11%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Dinamica populației pe medii rezidențiale

Din punct de vedere al distribuției pe medii rezidențiale se constată că la nivelul Regiunii Sud Est ponderile populației urbane sunt apropiate de valorile naționale (55,08% față de 55,04% în cazul României), dar mult mai mici decât în cazul Uniunii Europene (74%). Totuși județele regiunii prezintă diferențe majore, județele Constanța, Brăila și Galați având populație rezidentă preponderent în mediul urban, iar județele Tulcea, Buzău și Vrancea având populație rezidentă preponderent în mediul rural. Județul Constanța se distinge cu o pondere de 70,03% a populației urbane, pondere comparabilă cu media Uniunii Europene, iar în județul Vrancea se constată o pondere a populației urbane mult sub media țării sau a regiunii, respectiv de 37,55%.

Tabel 3.1.1.3. Procentul deținut de populația urbană în UE, România, regiuni ale României, județe ale regiunii SE în 2008

Procentul populației urbane 2008	%
	Urban
Uniunea Europeană	74,00% ⁷⁹
România	55,04%
Regiunea Nord Est	43,24%
Regiunea Sud Muntenia	41,38%
Regiunea Vest	63,13%
Regiunea Nord Vest	53,30%
Regiunea Centru	59,44%

⁷⁹ Localități cu peste 5000 locuitori

Regiunea București-Ilfov	92,21%
Regiunea Sud-Vest Oltenia	47,54%
Regiunea Sud Est	55,08%
Județul Brăila	64,99%
Județul Buzău	41,04%
Județul Constanța	70,03%
Județul Galați	56,41%
Județul Tulcea	49,08%
Județul Vrancea	37,55%

Surse: Direcția Regională de Statistică Brăila, EUROSTAT

În ceea ce privește **dinamica populației pe medii în perioada 1992-2008** se observă o scădere a ponderii populației din mediul urban la nivelul întregii regiuni, de la 56,87% în 1992 la 55,08% în 2008. Tendința este observabilă în județele Brăila, Constanța, Galați și Vrancea, în timp ce județele Buzău și Tulcea au înregistrat creșteri ale populației urbane în perioada studiată.

Tabel 3.1.1.4. Dinamica populației pe medii (urban și rural) în Regiunea Sud Est în perioada 2000-2008

% populație urbană din total	1992	2000	2008
Regiunea Sud Est	56,87%	56,79%	55,08%
Județul Brăila	65,97%	66,35%	64,99%
Județul Buzău	40,52%	41,08%	41,04%
Județul Constanța	73,65%	72,61%	70,03%
Județul Galați	59,63%	59,83%	56,41%
Județul Tulcea	48,89%	48,60%	49,08%
Județul Vrancea	38,68%	37,94%	37,55%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Structura populației pe grupe de vârstă

În ceea ce privește structura populației pe grupe de vârstă se constată atât la nivel național, cât și la nivelul Regiunii Sud Est o distribuție a populației pe grupe de vârstă cu variații maxime între cea mai bine și cea mai slab reprezentată grupă de 1 milion de persoane (4,69%), la nivel național, și 128 de mii de persoane (4,54%) la nivel regional. Cea mai bine reprezentată grupă de vârstă este grupa 25-34 de ani, înregistrând 3,4 milioane de persoane la nivel național și 446 de mii de persoane la nivel regional, iar cea mai slab reprezentată grupă de vârstă este grupa 55-64 de ani, înregistrând 2,4 milioane de persoane la nivel național și 318 mii de persoane la nivelul Regiunii Sud Est.

Tabel 3.1.1.5. Structura populației pe grupe de vârstă pe județe și regiune în 2008, nr. de locuitori

2008	total	0-14 ani	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani și peste
România	21.504.442	3.265.476	3.120.432	3.432.840	3.202.377	2.861.768	2.423.331	3.198.218
Regiunea Sud Est	2.819.565	423.404	405.156	446.555	420.488	388.627	318.543	416.792
Județul Brăila	362.352	49.686	50.012	55.961	53.907	50.446	41.875	60.465
Județul	484.724	72.758	63.254	69.688	70.176	65.255	55.269	88.324

2008	total	0-14 ani	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani și peste
Buzău								
Județul Constanța	720.303	106.784	107.864	120.551	108.625	104.552	83.451	88.476
Județul Galați	611.590	94.581	89.791	101.753	93.115	82.695	67.280	82.375
Județul Tulcea	249.022	37.449	37.456	38.305	37.762	36.084	28.634	33.332
Județul Vrancea	391.574	62.146	56.779	60.297	56.903	49.595	42.034	63.820

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila, Anuarul Statistic al României-ediția 2009

Analizând structura populației Regiunii Sud Est pe grupe de vîrstă în comparație cu cea de la nivelul României (2008) se observă că distribuția acesteia este în concordanță cu distribuția pe vîrste la nivel național, diferențele nefiind mai mari de 0,47%. Cu toate acestea, structura populației pe județele din cadrul regiunii relevă o serie de diferențe majore între acestea. Spre exemplu, pentru grupa de vîrstă 0-14 ani există o diferență de 2,16 puncte procentuale între județele Brăila și Vrancea, iar pentru grupa 15-24 de ani diferența este de 1,99 procente între județele Buzău și Tulcea. Cea mai mare diferență între județele regiunii se constată între județele Constanța și Buzău pe grupa de vîrstă de peste 64 de ani, respectiv 5,94 procente. Județele cu cel mai mare procentaj de tineri sunt Galați și Constanța, iar la polul opus se află județele Buzău, Brăila și Vrancea, unde procentul de persoane cu vîrste peste 65 de ani depășește media regională.

Tabel 3.1.1.6. Structura populației pe grupe de vîrstă pe județe, regiune și țară în 2008- procentaj din total

2008	0-14 ani	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani și peste
România	15,19%	14,51%	15,96%	14,89%	13,31%	11,27%	14,87%
Regiunea Sud Est	15,02%	14,37%	15,84%	14,91%	13,78%	11,30%	14,78%
Județul Brăila	13,71%	13,80%	15,44%	14,88%	13,92%	11,56%	16,69%
Județul Buzău	15,01%	13,05%	14,38%	14,48%	13,46%	11,40%	18,22%
Județul Constanța	14,82%	14,97%	16,74%	15,08%	14,52%	11,59%	12,28%
Județul Galați	15,46%	14,68%	16,64%	15,23%	13,52%	11,00%	13,47%
Județul Tulcea	15,04%	15,04%	15,38%	15,16%	14,49%	11,50%	13,39%
Județul Vrancea	15,87%	14,50%	15,40%	14,53%	12,67%	10,73%	16,30%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila, Anuarul Statistic al României-ediția 2009

Analiza structurii populației Regiunii Sud Est în perioada 2000-2008 relevă o tendință de îmbătrânire a populației prin scăderea ponderii grupelor de vîrstă sub 35 de ani și creșterea ponderii grupelor de vîrstă peste 35 de ani. Această tendință se regăsește pe parcursul intervalului studiat începând cu anul 2003, până atunci înregistrându-se creșteri la grupele de vîrstă 25-34 ani, 45-54 ani și peste 64 de ani și scăderi la grupele de vîrstă 0-14 ani, 15-24 ani, 35-44 ani și 55-64 ani.

Tabel 3.1.1.7. Structura populației pe vârste în perioada 2000-2008 în Regiunea Sud Est

% din total	0-14 ani	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45 - 54 ani	55 - 64 ani	65 ani și peste
2000	18,48%	16,15%	16,13%	13,12%	13,24%	10,15%	12,74%
2001	17,94%	15,94%	16,92%	12,44%	13,78%	9,89%	13,09%
2002	17,28%	15,71%	17,13%	12,08%	14,38%	9,87%	13,56%
2003	16,57%	15,71%	16,37%	12,99%	14,88%	9,61%	13,87%
2004	15,97%	15,63%	16,13%	13,49%	14,78%	9,87%	14,13%
2005	15,34%	15,60%	16,05%	13,90%	14,55%	10,14%	14,42%
2006	15,22%	15,08%	16,05%	14,22%	14,36%	10,54%	14,53%
2007	15,06%	14,73%	15,97%	14,57%	14,10%	10,92%	14,65%
2008	15,02%	14,37%	15,84%	14,91%	13,78%	11,30%	14,78%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește **evoluția numărului de locuitori** pe grupe de vîrstă în perioada 2000-2008 se remarcă scăderea masivă a populației tinere și creșterea numărului de persoane cu vîrste de peste 35 de ani, această tendință fiind mai accentuată o dată cu creșterea vîrstei. Cea mai mare scădere a populației s-a înregistrat la nivelul întregii regiuni în cazul persoanelor cu vîrstă sub 14 ani, respectiv 21,92%, în timp ce creșterea cea mai mare s-a înregistrat în cazul grupelor de vîrstă de peste 65 de ani, respectiv 11,52%.

În perioada analizată, cele mai mari scăderi procentuale în cadrul unei grupe de vîrstă s-au înregistrat în județele Brăila (-25,79% în cazul grupelor de vîrstă 0-14 ani) și Tulcea (-25,43% în cazul grupelor de vîrstă 0-14 ani), iar cele mai mari creșteri procentuale s-au înregistrat în județele Constanța (+19,33% pentru grupa de vîrstă peste 65 de ani și +19,28% pentru grupa de vîrstă peste 55-64 de ani) și Galați (+13,15% pentru grupa de vîrstă peste 65 de ani).

Tabel 3.1.1.8. Dinamica populației pe vîrste în perioada 2000-2008

Dinamica	Δ % 2008-2000						
	0-14 ani	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 și peste
Regiunea Sud Est	-21,92%	-14,51%	-5,65%	9,23%	0,05%	6,99%	11,52%
Județul Brăila	-25,79%	-15,00%	-9,90%	6,97%	-0,91%	-0,05%	10,66%
Județul Buzău	-18,73%	-13,40%	-8,54%	12,89%	2,67%	-3,44%	6,65%
Județul Constanța	-21,87%	-14,54%	-4,05%	1,52%	-1,75%	19,28%	19,33%
Județul Galați	-23,05%	-20,06%	-4,95%	13,75%	-1,76%	6,88%	13,15%
Județul Tulcea	-25,43%	-13,94%	-8,73%	5,69%	2,14%	12,88%	9,08%
Județul Vrancea	-18,19%	-5,28%	-0,03%	19,02%	3,20%	4,21%	8,55%

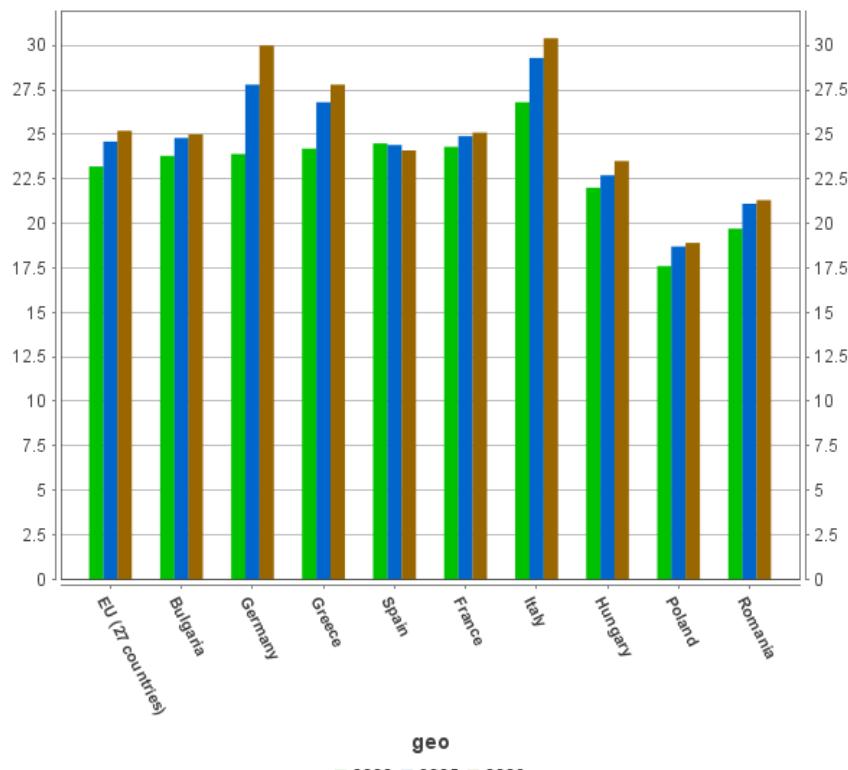
Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Singura grupă de vîrstă în care dinamica populației în perioada analizată nu este unitară este grupa între 45-54 de ani, care la nivel regional înregistrează o creștere sensibilă de 0,05%, valoarea fiind dată de variațiile mari între -1,76% în cazul județului Galați și + 3,2% în cazul județului Vrancea.

Această tendință de îmbătrânire a populației are ca rezultat și creșterea ratei de dependență demografică a vîrstnicilor, definită ca procentul populației cu vîrstă de 65 de ani și peste din totalul populației cu vîrstă de muncă, respectiv între 15 și 64 de ani. Se constată faptul că, deși în creștere, rata de dependență demografică a vîrstnicilor este inferioară în România față de media UE 27. Astfel, România se clasa la nivelul anului 2008 pe locul 8 la nivel european în

ceea ce privește cea mai mică rată de dependență demografică, după Irlanda, Cipru, Luxemburg, Malta, Polonia și Slovacia, înregistrând o valoare de 21,3% față de media europeană de 25,5% la o distanță considerabilă de țările cu cele mai mari valori (Italia – 30,4% și Germania – 30%). De asemenea, se constată că diferențele față de media UE 27 sunt în creștere, de la 3,5 puncte procentuale în 2000, până la 3,9 puncte procentuale în 2008.

Grafic 3.1.1.2. Rata de dependență demografică a vârstnicilor în România și alte state membre, 2000,2005,2008

Sursa: Eurostat

Regiunea Sud Est se situează pe locul al treilea la nivel național în ceea ce privește cea mai mică rata de dependență demografică a vârstnicilor, cu o valoare în anul 2008 de 21,06%, cu 0,2 puncte procentuale mai mică decât media națională. Cea mai mică rată de dependență demografică se înregistrează în Regiunea București Ilfov (19,25%) iar cea mai mare rată în Regiunea Sud Muntenia (24,33%). În ceea ce privește evoluția ratei de dependență demografică în perioada 2000-2008, se constată că fiecare regiune a înregistrat creșteri ale valorii acesteia, Regiunea Sud Est înregistrând o creștere totală de 2,54 de puncte procentuale, cu 0,54 puncte procentuale mai mare decât creșterea națională. Cu toate acestea, rata de dependență demografică mai scăzută decât media națională și decât media europeană rămâne un avantaj al Regiunii Sud Est.

Tabel 3.1.1.9. Rata de dependență demografică a vârstnicilor în România, pe regiuni de dezvoltare, 2000, 2005, 2008

	2000	2005	2008
România	19,17%	21,19%	21,26%
Regiunea Sud Est	18,52%	20,54%	21,06%
Regiunea Sud-Vest Oltenia	21,86%	23,79%	23,62%
Regiunea Nord Est	19,17%	21,36%	21,47%

	2000	2005	2008
Regiunea Sud Muntenia	22,16%	24,30%	24,33%
Regiunea Vest	18,65%	20,33%	20,15%
Regiunea Nord Vest	18,13%	19,28%	19,62%
Regiunea Centru	17,81%	19,37%	19,76%
Regiunea București-Ilfov	18,91%	19,87%	19,25%

Sursa: calcule proprii, Direcția Regională de Statistică Brăila

Regiunea Sud Est se caracterizează prin existența unor diferențe importante în ceea ce privește rata de dependență demografică a vârstnicilor, județe precum Constanța și Tulcea, cu valori ale acesteia de 16,85%, respectiv 18,7%, situându-se mult sub media regională, în timp ce județul Buzău depășește chiar și media europeană, înregistrând o valoare de 27,29% a acestui indicator. Totodată, se constată creșterea acesteia în perioada 2000-2008 în toate județele componente ale Regiunii.

Tabel 3.1.1.10. Rata de dependență demografică a vârstnicilor în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2000, 2005, 2008

	2000	2005	2008
România	19,17%	21,19%	21,26%
Regiunea Sud Est	18,52%	20,54%	21,06%
Județul Brăila	20,69%	23,43%	23,97%
Județul Buzău	24,93%	26,83%	27,29%
Județul Constanța	13,85%	16,15%	16,85%
Județul Galați	16,24%	18,28%	18,95%
Județul Tulcea	16,80%	17,99%	18,70%
Județul Vrancea	22,92%	24,03%	24,03%

Sursa: calcule proprii, Direcția Regională de Statistică Brăila

Prognoze demografice

Evoluțiile demografice recente sugerează faptul că Europa se va confrunta în următorii ani cu o vulnerabilitate demografică ridicată provenită din trei procese importante: scăderea populației cu vârstă de muncă, îmbătrânirea populației și creșterea migrației. Această combinație fără precedent pe continentul european are potențialul de a se transforma într-o criză puternică, scăzând competitivitatea și potențialul de creștere al Uniunii Europene.

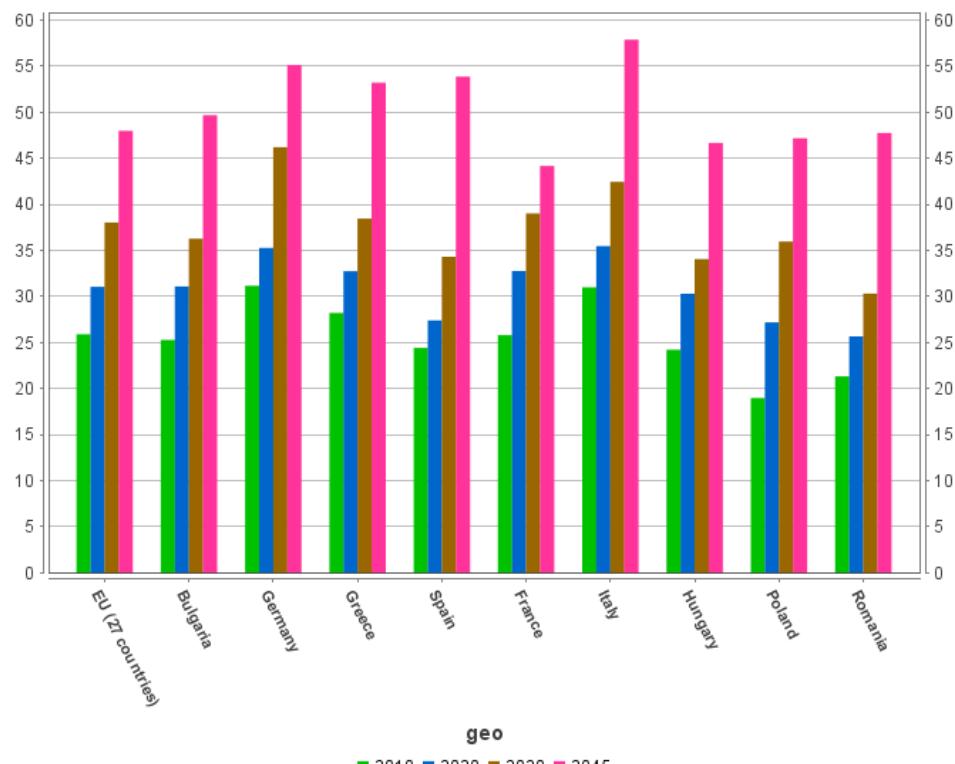
Scăderea populației cu vârstă de muncă se datorează unor factori precum declinul din ultimii ani al ratelor nașterilor la nivel european și amânarea deciziei de a avea copii, o dată cu creșterea nivelului de trai și al calității vieții.

Potrivit studiului *Regional population projections EUROPOP2008: Most EU regions face older population profile în 2030 Nr 10/2010*, întocmit de EUROSTAT, Uniunea Europeană se va confrunta cu o îmbătrânire importantă a populației, vârstă mediană crescând de la 40,4 ani în 2008 la 45,4 ani în 2030, dar aproape un sfert din regiuni vor depăși o vârstă mediană de 48 de ani. Numărul mare de *babyboomer-i* care vor ajunge la bătrânețe va face ca proporția prognozată a persoanelor cu vârstă de 65 de ani și peste să crească de la 17,1% din totalul populației în 2008 la 23,5% în 2030, unele regiuni cunoscând rate de până la 37,3% din populație, ca în cazul regiunii Chemnitz de la granița Germaniei cu Republica Cehă.

În acest context gradul de dependență al populației vârstnice (procentul persoanelor cu vîrstă de 65 de ani și peste, raportat la procentul populației cu vîrstă între 15 și 64 de ani) este estimat de către EUROSTAT a se majora de la 25,9% în 2010, la 38,4% în 2020, în cazul UE 27. Situația devine din ce în ce mai gravă, gradul de dependență prognozat pentru 2045 fiind de 48%. În cazul României, gradul de dependență al vârstnicilor se va majora de la 21,3% în 2010 la 30,32% în 2030 și la 47,77% în 2045 păstrându-se tendința generală de creștere accentuată a ratei de dependență a vârstnicilor față de populația cu vîrstă de muncă.

Prognozele Eurostat prevăd menținerea avantajului național al României în privința ratei de dependență demografică mici comparativ cu alte state membre și cu media UE 27 și în perioada următoare. Astfel, se estimează că diferențele între rata de dependență demografică a vârstnicilor în România față de media UE 27 se vor majora până în 2030 când vor avea o valoare de 7,72 puncte procentuale de la 4,59 puncte procentuale în 2010. Din păcate această tendință pozitivă nu se va păstra pe termen lung, diferențele urmând să scadă vertiginos până la o valoare de 0,3 puncte procentuale în 2045, odată cu majorarea alarmantă a ratei de dependență demografică în toate regiunile Uniunii Europene.

Grafic 3.1.1.3. Rata de dependență demografică a vârstnicilor estimată în România și câteva state membre UE, 2010, 2020, 2030, 2045

Sursa: Eurostat

În plus, proximitatea Europei față de unele dintre cele mai sărace regiuni din lume, care vor fi și cele mai afectate de schimbările climatice și restricțiile privind resursele naturale, va contribui la crearea unei presiuni a migrației ce poate pune probleme serioase societății europene. Faptul că scăderea sporului natural la nivel european va fi compensată de imigranții ce se vor stabili aici, per total estimându-se o creștere a populației Uniunii Europene cu 5 procente între 2008 și 2030 (EUROSTAT, *Regional population projections EUROPOP2008 Nr 10/2010*), poate avea, pe lângă implicațiile pozitive ale ocupării locurilor de muncă, implicații negative în măsura în care o parte dintre acești imigranți se vor transforma în asistați social. Astfel, în condițiile în care UE se confruntă deja cu o criză a susținerii persoanelor vârstnice, creșterea numărului de

asistații social ar putea avea consecințe dezastruoase dacă nu se iau măsuri administrative pertinente.

Întrucât România nu reprezintă o țară de destinație atractivă pentru imigranți, proiecțiile EUROSTAT cu privire la evoluția demografică a țării noastre relevă o situație îngrijorătoare, populația țării urmând să scadă vertiginos în următorii ani de la 21,3 milioane de locuitori în 2010, la 20,8 milioane în 2020, la 20,04 milioane în 2030, la 18,14 milioane în 2050 până la 16,92 milioane în 2060.

Potrivit evaluării Comisiei Europene în privința provocării demografice, Regiunea Sud Est are o poziție relativ bună în comparație cu alte regiuni UE. Astfel, valoarea indicelui de vulnerabilitate demografică clasează Regiunea Sud Est pe locul 53 din cele 267 de regiuni ale Uniunii Europene cu un punctaj de 28, în comparație cu punctajul de 100 al regiunii Severozapaden din Bulgaria și la punctajul de 9 al celei mai bine plasate regiuni din UE, respectiv Východné Slovensko din Republica Slovacă. Calcularea indicelui de vulnerabilitate demografică ține cont de ponderea estimată a persoanelor cu vîrstă de 65 de ani și peste, raportat la totalul populației; de ponderea persoanelor cu vîrstă de muncă în totalul populației și de declinul populației pentru anul 2020. Astfel, Regiunea Sud Est se situează pe locul trei la nivel național, după Regiunea Nord Vest (12) și Nord Est (17).

Tabel 3.1.1.11. Regiuni NUTS II ale României, expunere regională la schimbarea demografică pe termen mediu

Regiune NUTS II	Indice de vulnerabilitate demografică*, punctaj regional	Clasamentul punctajului în cadrul celor 267 regiuni UE
Nord-Est	17	
Sud Est	28	53
Sud Muntenia	33	
Sud-Vest Oltenia	33	
Vest	42	
Nord-Vest	12	
Centru	38	
București-Ilfov	26	

Sursa: elaborată de "Regiuni 2020", CE, Noiembrie 2008

*Indice bazat pe ponderea estimată a persoanelor cu vîrstă de 65 de ani și peste 65 de ani din totalul populației, ponderea celor cu vîrstă de muncă din totalul populației și declinul populației în 2020

Schimbarea demografică are aşadar o importanță majoră pentru economie și societate, iar declinul demografic preconizat va afecta aproape toate zonele de acțiune ale politicii, atât la nivel european, cât și la nivel național și regional. Schimbările demografice se vor concretiza în modificarea structurii de vîrstă și de ocupare a societății în care trăim, eficiența economică și echitatea între generații devenind probleme tot mai stringente.

3.1.2. Densitatea

Densitatea României comparativ cu media Uniunii Europene relevă faptul că țara noastră are cu aproximativ 18,6 locuitori pe km^2 mai puțin decât media UE27, respectiv 90,2 locuitori/ km^2 față de media europeană de 108,8 locuitori/ km^2 (2008), existând însă diferențe foarte mari față de țări puternic populate ale UE precum Germania sau Italia, care au o densitate de peste 2 ori mai mare decât România. La nivel regional, România avea la nivelul anului 2007, cel mai recent an cu date disponibile la EUROSTAT, o densitate mai mare decât Bulgaria (+21,3 loc./ km^2) și Grecia (+4,7 loc./ km^2), dar mai mică decât Ungaria (-17,8 loc./ km^2). De asemenea, se constată pe parcursul intervalului studiat (2002-2007) o tendință de scădere a densității populației în cazul celor două state vecine (Ungaria și Bulgaria) împărtășită și de România, în timp ce densitatea Greciei s-a majorat pe acest interval.

Regiunea Sud Est reprezintă o zonă mai slab populată decât media României, această stare de fapt fiind relevată de analiza densității populației pe județe componente. Se observă păstrarea acestei tendințe în cadrul tuturor recensămintelor generale ale populației încă din anii 1930 (22-Dec-1930, 25-Jan-1948, 21-Febr-1956, 15-Mar-1966, 5-Jan-1992 și 22-Mar-2002) până la analizele statistice anuale ulterioare, sfărșitul intervalului de studiu fiind 2008. Inițial exista o diferență de 13,8 procente între densitatea medie națională și densitatea medie din Regiunea Sud Est, dar până în 2008 aceasta s-a diminuat la 11,3 puncte procentuale. Una dintre cauzele unei astfel de diferențe între densitatea la nivel național și densitatea în Regiunea Sud Est este morfologia puțin favorabilă așezărilor omenești în unele zone ale regiunii. În acest sens, teritoriul regiunii este acoperit de ape și bălți în proporție de 13%, aici găsindu-se Delta Dunării, procentul fiind mult mai mare în județul Tulcea, unde atinge 41% din suprafața județului.

Din analiza datelor începând cu recensământul general din 1930 se remarcă o creștere accentuată a densității atât la nivel național (+35,8 loc./km²), cât și la nivel regional (+36,8 loc./km²) până la recensământul din 1992, urmată de o scădere a densității cu 5,5 loc./km² la nivel național și cu 4,1 loc./km² până în 2008.

Analiza densității populației pe județe componente ale Regiunii Sud Est relevă existența unor diferențe notabile de densitate între acestea, **cel mai slab populat județ fiind Tulcea, cu o densitate de 29,3 loc./km²** în 2008, iar **cel mai populat județ fiind județul Galați** cu o densitate de patru ori și jumătate mai mare decât Tulcea, ajungând la 136,9 loc./km² în 2008.

Tendința de creștere a densității populației până în 1992 și de scădere după această dată se întâlnește în fiecare județ component al Regiunii Sud Est.

Tabel 3.1.2.1. Densitatea populației în Regiunea Sud Est pe județe, comparativ cu România, media UE27 și alte state europene

Anul	29-Dec-30 loc./km ²	25-Jan-48 loc./km ²	21-Feb-56 loc./km ²	15-Mar-66 loc./km ²	5-Jan-77 loc./km ²	7-Jan-92 loc./km ²	2002 loc./km ²	2006 loc./km ²	2007 loc./km ²	2008 loc./km ²
UE 27	:	:	:	:	:	:	:	:	:	108,8
Germania	:	:	:	:	:	:	230,2	230,7	229,9	:
Italia	:	:	:	:	:	:	193,0	199,7	201,2	:
Portugalia	:	:	:	:	:	:	111,0	114,9	115,2	:
Grecia	:	:	:	:	:	:	83,5	85,2	85,6	:
Ungaria	:	:	:	:	:	:	108,8	108,3	108,1	:
Bulgaria	:	:	:	:	:	:	73,6	69,4	69,0	:
România	59,9	66,6	73,4	80,1	90,4	95,7	90,9	90,5	90,3	90,2
Regiunea Sud Est	46,1	51,4	58,1	65,7	75,5	82,9	79,6	79,4	79,1	78,8
<i>Județul Brăila</i>	49,8	56,9	62,4	71,3	79,3	82,3	78,3	77,1	76,7	76,0
<i>Județul Buzău</i>	61,8	70,5	76,3	78,8	83,3	84,7	81,3	80,5	80,1	79,4
<i>Județul Constanța</i>	36,9	44,0	52,3	65,9	86,1	105,9	101,1	101,3	101,6	101,9
<i>Județul Galați</i>	72,7	76,5	88,7	106,2	130,2	143,5	138,7	138,4	137,6	136,9
<i>Județul Tulcea</i>	22,0	22,6	26,3	27,9	29,9	31,9	30,2	29,6	29,5	29,3
<i>Județul Vrancea</i>	54,1	59,7	67,2	72,3	76,1	81,0	79,8	80,9	80,8	80,6

Surse: Direcția Regională de Statistică Brăila, Anuarul Statistic al României – ediția 2009, EUROSTAT

3.1.3. Mișcarea naturală a populației

Tendința de îmbătrânire a populației din Regiunea Sud Est este evidentă și la analiza mișcării naturale a populației. Astfel, deși se constată o creștere cu 9,19% a numărului de copii născuți vii în 2008 față de 2000 în mediul urban și o scădere cu 16,67% în mediul rural, **sporul natural înregistrează o degradare mult mai rapidă în aceeași perioadă, scăzând cu 75% în mediul urban și cu 253% în mediul rural.**

Se observă că tendința creșterii numărului de copii născuți vii în mediul urban și de scădere a numărului de copii născuți vii în mediul rural este o tendință generală în toate județele Regiunii Sud Est. Județele cu cei mai mulți copii născuți vii în mediul urban în 2008 sunt Constanța și Buzău, iar în mediul rural Constanța și Galați, la polul opus situându-se județele Brăila și Galați pentru mediul urban și județele Buzău și Tulcea pentru mediul rural.

În ceea ce privește **sporul natural, în județele Constanța, Tulcea și Vrancea în mediul urban se constată o creștere**, neutralizată în schimb de scăderile din celelalte județe. Prin contrast, **mediul rural se confruntă cu scăderi dramatice ale sporului natural** în toate cele sase județe ale regiunii.

Tabel 3.1.3.1. Mișcarea naturală a populației din mediul urban și rural, anul 2008 comparativ cu anul 2000

Mișcarea naturală a populației din mediul urban și rural	An	Născuți vii		Spor natural	
		Rata la 1000 locuitori			
		urban	rural	urban	Rural
Regiunea Sud - Est	2000	8,7	12,6	0,4	-1,5
	2008	9,5	10,5	0,1	-3,8
Județul Brăila	2000	8,0	11,7	-1,6	-4,4
	2008	7,6	9,9	-3,3	-6,5
Județul Buzău	2000	9,0	10,9	1,2	-4,6
	2008	10,1	9,1	0,9	-6,9
Județul Constanța	2000	8,9	14,0	0,2	1,9
	2008	10,7	13,7	0,7	2,2
Județul Galați	2000	8,7	14,7	1,2	1,8
	2008	8,6	10,7	0,0	-2,9
Județul Tulcea	2000	9,2	11,2	0,6	-3,6
	2008	9,6	9,2	1,2	-5,7
Județul Vrancea	2000	8,7	12,6	1,1	-1,5
	2008	9,8	10,3	1,9	-3,7

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Se constată că Regiunea Sud Est se află pe locul al patrulea între regiunile de dezvoltare ale României în privința celui mai mic număr de născuți vii în 2006 și a celei mai mici rate de fertilitate, dar pe locul al șaselea în privința celui mai mic spor natural. Situația Regiunii Sud Est este comparabilă din aceste puncte de vedere cu situația Regiunii București –Ilfov, diferențele fiind de doar 0,3 puncte procentuale în privința născuților vii și de 0,1 procente în privința sporului natural în favoarea Regiunii București-Ilfov, și de 2 puncte procentuale în ceea ce privește rata fertilității în favoarea Regiunii Sud Est.

Tabel 3.1.3.2. Benchmarking mișcarea naturală a populației pentru anul 2008

2008	Născuți vii	Spor natural	Rata fertilității
	Rata la 1000 locuitori		
România	10,3	-1,5	40,6
Regiunea Sud Est	10	-1,6	39,3
Regiunea Nord Est	11,6	0,8	46,0
Regiunea Sud Muntenia	9,6	-3,6	39
Regiunea Vest	9,5	-3,4	37,3
Regiunea Nord Vest	10,7	-0,9	41,6

Regiunea Centru	11	-0,1	43
Regiunea Bucureşti-Ilfov	10,9	-0,2	40,2
Regiunea Sud-Vest Oltenia	8,7	-4,2	34,8

Sursa: Anuarul Statistic al României – ediția 2009

În ceea ce privește speranța de viață la naștere, Regiunea Sud Est are o poziție inferioară față de media UE 27, locuirorii regiunii trăind la nivelul anului 2007 cu aproximativ 6 ani mai puțin decât cei din Uniunea Europeană. Se constată o variație importantă a speranței de viață în cadrul statelor Uniunii Europene, italienii trăind cu aproximativ 9 ani mai mult decât români, iar grecii și germanii cu 7 ani mai mult. Speranța de viață în România este comparabilă cu cea din Bulgaria sau Ungaria.

Tabel 3.1.3.3. Speranța de viață pe sexe în Regiunea Sud Est comparativ cu media națională, alte țări europene și media UE 27

Speranța de viață în anul 2008	Total	Bărbați	Femei
UE 27 în 2007	79	:	:
Germania	80	77	82
Italia	82	79	84
Portugalia	78	75	82
Grecia	80	77	82
Ungaria	73	69	77
Bulgaria	73	70	77
România	73	69	77
Regiunea Sud Est	73	68	76

Sursa: Anuarul Statistic al României – ediția 2009, EUROSTAT

Analizând evoluția speranței de viață în Regiunea Sud Est în perioada 2003-2008 se constată o majorare a acesteia pe întreaga perioadă analizată. De asemenea, speranța de viață este în general mai mare la femei decât la bărbați și în mediul urban față de mediul rural. Pentru perioada 2006-2008, diferența între sexe în mediul urban este de 7,15 ani, iar în mediul rural de 8,04 ani, iar diferențele între mediul urban și mediul rural sunt de 1,83 ani în cazul bărbaților și de 0,94 ani în cazul femeilor.

Tabel 3.1.3.4. Speranța de viață la naștere pe medii și sexe

Regiunea Sud Est	Speranța de viață la naștere	Medie per total	Urban		Rural	
			bărbați	femei	bărbați	femei
	2003-2005	71,69	68,83	75,83	66,96	75,06
	2004-2006	72,35	69,43	76,49	67,80	75,47
	2005-2007	72,66	69,75	76,91	68,08	75,65
	2006-2008	72,92	70,00	77,15	68,17	76,21
UE 27 in 2007		79,13				

Sursa: EUROSTAT

3.1.4. Mișcarea migratorie

Mișcarea migratorie se manifestă la nivelul unei țări prin două componente, și anume mișcarea internă ce se desfășoară pe teritoriul acesteia, între regiunile sale, și migrația externă reprezentată de emigrarea locuitorilor țării respective către alte state.

În ceea ce privește migrația internă, se remarcă faptul că Regiunea Sud Est prezintă o migrație negativă fiind a treia regiune sursă din cadrul României, după Regiunea Nord Est și Sud Vest Oltenia. La nivelul anului 2008, Regiunea Sud Est a înregistrat un număr de 49.590 de persoane plecate și 47.681 de persoane sosite, regiunea pierzând astfel 1.909 locuitori în favoarea altor

zone ale României. Cea mai mare mobilitate la nivelul județelor componente s-a înregistrat în județele Constanța, Galați și Buzău, iar cea mai mică în județul Tulcea. Singurele județe din Regiunea Sud Est care au înregistrat migrație pozitivă în anul 2008 au fost Constanța (1352 de persoane) și Vrancea (15 persoane). Județele cu cele mai mari pierderi de locuitori au fost Galați (-1301 persoane) și Brăila (-858 persoane).

În privința mediilor de rezidență ale persoanelor care își schimbă domiciliul dintr-o regiune în alta, se remarcă faptul că în anul 2008 majoritatea zonelor urbane au pierdut locuitori în favoarea zonelor rurale, soldul în mediul urban fiind de -46.157 de persoane și în mediul rural de 46.157 de persoane, în întreaga țară. Dintre acestea, Regiunea Sud Est a furnizat un sold negativ de 7.613 persoane (16,49%) în mediul urban și un sold pozitiv de 5.704 persoane (12,36%) în mediul rural. Această tendință s-a manifestat în toate județele componente ale regiunii, în mediul rural înregistrându-se cele mai mari creșteri de populație în județele Constanța și Buzău și cele mai mici creșteri în județul Brăila, iar în mediul urban înregistrându-se cele mai mari scăderi de populație în județele Buzău și Galați și cea mai mică scădere în județul Tulcea.

Tabel 3.1.4.1. Migrația internă pe regiuni de dezvoltare și județe componente ale Regiunii Sud Est, pe medii în 2008

2008	Total			Urban			Rural		
	Plecați	Sosiți	Sold	Plecați	Sosiți	Sold	Plecați	Sosiți	Sold
ROMÂNIA	389.254	389.254	-	232.105	185.948	-46.157	157.149	203.306	46.157
Regiunea Nord Vest	40.391	41.600	1.209	21.566	17.708	-3.858	18.825	23.892	5.067
Regiunea Centru	39.347	39.084	-263	24.301	18.620	-5.681	15.046	20.464	5.418
Regiunea Nord Est	64.804	58.515	-6.289	31.061	19.960	-11.101	33.743	38.555	4.812
Regiunea Sud Muntenia	57.635	57.696	61	27.028	18.849	-8.179	30.607	38.847	8.240
Regiunea București Ilfov	56.189	63.183	6.994	53.666	55.214	1.548	2.523	7.969	5.446
Regiunea Sud Vest Oltenia	45.807	42.675	-3.132	23.338	17.034	-6.304	22.469	25.641	3.172
Regiunea Vest	35.491	38.820	3.329	23.568	18.599	-4.969	11.923	20.221	8.298
Regiunea Sud Est	49.590	47.681	-1.909	27.577	19.964	-7.613	22.013	27.717	5.704
Brăila	5.200	4.342	-858	2.969	2.006	-963	2.231	2.336	105
Buzău	8.752	8.335	-417	4.203	2.416	-1.787	4.549	5.919	1.370
Constanța	13.908	15.260	1.352	9.825	8.392	-1.433	4.083	6.868	2.785
Galați	9.474	8.173	-1.301	5.023	3.403	-1.620	4.451	4.770	319
Tulcea	5.052	4.352	-700	2.368	1.473	-895	2.684	2.879	195
Vrancea	7.204	7.219	15	3.189	2.274	-915	4.015	4.945	930

Sursa: Anuarul Statistic al României – ediția 2009

Deși nu există statistici clare privind numărul total de persoane care au părăsit teritoriul țării, România este o țară cu **migrație negativă puternică**. Potrivit Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă se vehiculează o cifră de aproximativ **2 milioane de români plecați legal în străinătate în scop de muncă**. Acestea sunt persoane tinere: aproximativ 40% plecați

în perioada 1996-2006 și aproximativ 50% cei plecați în anii de exod masiv 2002-2006. Proporția celor necăsătoriți este de 82% în rândul celor cu vârste cuprinse între 15 -24 de ani și de 23%, în rândul celor cu vârste cuprinse între 25-39 de ani. Plecarea din țară reprezintă pentru mulți amânarea căsătoriei și a copiilor.⁸⁰ La persoanele plecate legal în străinătate se adaugă un număr mare de **emigranți ilegali care nu pot fi cuantificați**, acesta fiind un fenomen pe care atât România, cât și țările de destinație încearcă să îl stăpânească.

La nivelul anului 2008, din Regiunea Sud Est au emigrat un număr total de 881 de persoane, reprezentând 10,08% din totalul emigranților români, ceea ce clasează Regiunea Sud Est pe locul 3 în regiunile țării în funcție de cel mai mic număr de emigranți. Județele cu cea mai mare pondere în numărul emigranților de la nivel regional sunt Galați și Constanța, în timp ce județul Tulcea a înregistrat cel mai mic număr de emigranți, respectiv 63 de persoane.

Tabel 3.1.4.2. Emigranții pe regiuni de dezvoltare și județe componente ale Regiunii Sud Est în 2008

2008	Nr de persoane	% din total național /regiune
ROMÂNIA	8.739	100,00%
Regiunea Nord Vest	1.137	13,01%
Regiunea Centru	1.504	17,21%
Regiunea Nord Est	1.412	16,16%
Regiunea Sud Muntenia	549	6,28%
Regiunea București Ilfov	1.567	17,93%
Regiunea Sud Vest Oltenia	419	4,79%
Regiunea Vest	1.270	14,53%
Regiunea Sud Est	881	10,08%
Brăila	94	10,67%
Buzău	83	9,42%
Constanța	248	28,15%
Galați	269	30,53%
Tulcea	63	7,15%
Vrancea	124	14,07%

Sursa: Anuarul Statistic al României – ediția 2009

Principalele țări de destinație ale emigranților români sunt, potrivit Institutului Național de Statistică, Italia, Germania, Spania, dar și Statele Unite ale Americii sau Canada. Este posibil ca degradarea condițiilor economice din țările de destinație în contextul crizei economice globale să genereze întoarcerea în țară a unei părți a acestor persoane o dată cu dispariția locurilor de muncă din Europa Occidentală.

3.1.5. Structura etnică

Conform datelor statistice obținute în cadrul celui mai recent recensământ general al populației din anul 2002, Regiunea Sud Est prezintă o mare diversitate în structura etnică, aici fiind reprezentate majoritatea etnilor prezente în România. Se remarcă diferențele majore între ponderile anumitor etnii în această regiune față de media națională, etnii bine reprezentate la nivel național, precum maghiarii, dar fiind slab reprezentate în Regiunea Sud Est și etnii slab reprezentate la nivel național, precum turcii sau tătarii, și bine reprezentate în regiune. De asemenea, se constată că cea mai mare pondere o dețin românii (95,5%) fiind urmați de romi (1,706%), turci(0,98%), ruși-lipoveni(0,894) și tătari (0,82%).

Tabel 3.1.5.1. Structura etnică a Regiunii Sud Est pe județe în 2002, procente

⁸⁰Populația României- efectele emigratiei în scop de muncă,
<http://www.muncainstrainata.ro/popula-ia-rom-nie-i-efectele-emigra-iei-n-scop-de-munca>

2002	nr locuitori	români	maghiari	rromi	germani	ruși-lipoveni	turci	tătari	sârbi	slovaci	greci
România	21.680.974	89,478%	6,604%	2,468%	0,276%	0,165%	0,148%	0,110%	0,104%	0,079%	0,030%
Regiunea Sud Est	2.848.219	95,247%	0,061%	1,706%	0,024%	0,894%	0,980%	0,822%	0,002%	0,002%	0,101%
Județul Brăila	373.174	97,226%	0,039%	1,577%	0,015%	0,938%	0,048%	0,001%	0,002%	0,002%	0,087%
Județul Buzău	496.214	96,989%	0,031%	2,911%	0,009%	0,004%	0,007%	0,001%	0,001%	0,000%	0,004%
Județul Constanța	715.151	91,278%	0,129%	0,842%	0,044%	0,737%	3,390%	3,248%	0,004%	0,004%	0,083%
Județul Galați	619.556	97,611%	0,042%	2,123%	0,023%	0,049%	0,013%	0,001%	0,001%	0,000%	0,041%
Județul Tulcea	256.492	90,000%	0,053%	0,886%	0,032%	6,374%	1,300%	0,070%	0,003%	0,004%	0,655%
Județul Vrancea	387.632	98,125%	0,035%	1,758%	0,011%	0,004%	0,009%	0,000%	0,001%	0,000%	0,002%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește răspândirea teritorială a etniilor pe teritoriul Regiunii Sud Est, se remarcă poli de concentrare a turcilor și tătarilor în județul Constanța și a rușilor lipoveni și a grecilor în județul Tulcea. De asemenea, județul Constanța concentrează majoritatea etniilor, cel mai mare procentaj de locuitori din fiecare etnie fiind localizat aici, cu excepția rromilor, a rușilor lipoveni și a grecilor.

Tabel 3.1.5.2. Răspândirea etniilor pe județe în Regiunea Sud Est în 2002, procente

2002	români	maghiari	rromi	germani	ruși-lipoveni	turci	tătari	sârbi	slovaci	greci
Județul Brăila	13,374%	8,243%	12,112%	8,260%	13,741%	0,641%	0,009%	10,526%	17,021%	11,270%
Județul Buzău	17,741%	8,758%	29,730%	6,342%	0,086%	0,133%	0,013%	12,281%	2,128%	0,730%
Județul Constanța	24,063%	52,719%	12,396%	46,460%	20,708%	86,860%	99,176%	45,614%	57,447%	20,522%
Județul Galați	22,292%	14,825%	27,065%	20,649%	1,194%	0,294%	0,034%	14,035%	2,128%	8,765%
Județul Tulcea	8,509%	7,728%	4,676%	12,242%	64,208%	11,944%	0,764%	14,035%	21,277%	58,435%
Județul Vrancea	14,021%	7,728%	14,021%	6,047%	0,063%	0,129%	0,004%	3,509%	0,000%	0,278%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Concluzii

Populația Regiunii Sud - Est era, la data de 1 iulie 2008, de 2.819.565 persoane ceea ce reprezintă 13,11% din populația României, în scădere în perioada 1992-2008, tendință care se păstrează în continuare. Județul cel mai afectat de scăderea populației a fost Buzău (-32.093 locuitori) și județul cel mai puțin afectat a fost Vrancea (-3.367 locuitori).

Distribuția populației pe sexe la nivelul Regiunii Sud Est este în concordanță cu distribuția la nivelul tării și al Uniunii Europene, în sensul unei ponderi sensibil mai mari a femeilor în totalul populației.

Distribuția populației pe medii rezidențiale la nivelul anului 2008 este apropiată de valorile naționale (populație urbană de 55,08% față de 55,04% în cazul României), dar mult mai mici decât în cazul Uniunii Europene (74%). Se remarcă județul Constanța cu o pondere a populației urbane de 70,3%, dar și județul Vrancea cu o pondere de 37,55%. În perioada 1992 - 2008 se observă o scădere a populației urbane, cele mai afectate fiind județele Brăila, Constanța și Galați.

În privința distribuției populației pe vîrstă aceasta este la nivelul Regiunii Sud Est în concordanță cu distribuția națională, diferențele maxime pe grupe de vîrstă fiind sub 0,5%. Cea mai bine reprezentată grupă de vîrstă este cea 25-34 de ani înregistrând în

anul 2008 446.555 de persoane. Județele cu cel mai mare procentaj de tineri sunt Galați și Constanța, în timp ce în Buzău, Brăila și Vrancea procentul de persoane de 65 ani și peste depășește media regională și națională. De asemenea, se constată o tendință de îmbătrânire a populației pe perioada 2000-2008.

Prognoze demografice

Prognozele demografice sugerează faptul că România se va confrunta în următorii ani cu un grad notabil de vulnerabilitate demografică cauzat de: scăderea populației cu vîrstă de muncă, îmbătrânirea populației și declinul numărului de locuitori.

Comisia Națională de Prognoză estimează că populația din grupa de vîrstă 15-64 de ani va scădea într-un ritm mediu anual de -0,1% începând cu anul 2008 până în 2020, iar populația din grupa de vîrstă 65 de ani și peste va crește într-un ritm mediu anual de 0,8% între 2008-2013 și de 0,7% în perioada 2014-2020. Potrivit EUROSTAT, gradul de dependență al vîrstnicilor în România se va majora de la 21,3% în 2010 la 30,32% în 2030, 47,77% în 2045 și 65,27% în 2060, fiind foarte apropiat de media UE 27.

Întrucât România nu reprezintă o țară de destinație atractivă pentru imigranți, proiecțiile EUROSTAT cu privire la evoluția demografică a țării noastre relevă o situație îngrijorătoare, populația țării urmând să scadă vertiginos în următorii ani de la 21,3 milioane de locuitori în 2010 la 20,8 milioane în 2020, la 20,04 milioane în 2030, la 18,14 milioane în 2050 până la 16,92 milioane în 2060.

Potrivit evaluării Comisiei Europene în privința provocării demografice, Regiunea Sud Est are o poziție relativ bună în comparație cu alte regiuni UE. Astfel, raportat la punctajul de 100 al regiunii Severozapaden din Bulgaria și la punctajul de 9 al celei mai bine plasate regiuni din UE, respectiv Východné Slovensko din Republica Slovacă, Regiunea Sud Est are un punctaj de 28. Astfel se situează pe locul trei la nivel național, după Regiunea Nord Vest (12) și Nord Est (17) și pe locul 53 din cele 267 de regiuni ale Uniunii Europene, ceea ce poate reprezenta un avantaj strategic al său.

Densitatea

Densitatea populației României la nivelul anului 2008 (90,2 loc./km²) este inferioară densității medii a UE 27 (108,8 loc./km²), iar densitatea Regiunii Sud Est este inferioară acesteia (78,8 loc./km²). Una dintre cauzele acestei diferențe de densitate este geografia puțin favorabilă așezărilor omenești din unele zone caracterizate prin ape și bălți în proporție de 13% din totalul teritoriului.

Cel mai slab populat județ al regiunii este Tulcea, cu o densitate de 29,3 loc./km² în 2008, iar cel mai populat județ este județul Galați cu o densitate de patru ori și jumătate mai mare decât Tulcea, ajungând la 136,9 loc./km².

Mișcarea naturală a populației

Referitor la mișcarea naturală în Regiunea Sud Est se constată că aceasta este pe locul al patrulea între regiunile de dezvoltare ale României în privința celui mai mic număr de născuți vii în 2008 și a celei mai mici rate de fertilitate, dar pe locul al șaselea în privința celui mai mic spor natural.

În ceea ce privește sporul natural, în Regiunea Sud Est se constată o creștere în mediul urban în județele Constanța, Tulcea și Vrancea, neutralizată în schimb de scăderile din celelalte județe. Prin contrast, mediul rural se confruntă cu scăderi dramatice ale sporului natural în toate cele șase județe ale regiunii.

În ceea ce privește speranța de viață la naștere, aceasta s-a majorat pe perioada 2003-2008, dar Regiunea Sud Est are în continuare o poziție inferioară față de media UE 27, locuitorii regiunii trăind la nivelul anului 2007 cu aproximativ 6 ani mai puțin decât cei din Uniunea Europeană. De asemenea, speranța de viață este în general mai mare la femei decât la bărbați și în mediul urban față de mediul rural.

Mișcarea migratorie

Regiunea Sud Est prezintă o migrație negativă fiind a treia regiune sursă din cadrul României, după Regiunea Nord Est și Sud Vest Oltenia. La nivelul anului 2008 regiunea a pierdut 1.909 locuitori, singurele județe din Regiunea Sud Est care au înregistrat migrație pozitivă în anul 2008 fiind Constanța (1352 de persoane) și Vrancea (15 persoane). Se remarcă faptul că mediul urban al regiunii a pierdut locuitori (-7.613 persoane în 2008), în timp ce mediul rural și-a majorat populația (+5.704 persoane în 2008).

Regiunea Sud Est se clasează pe locul 3 între regiunile țării în funcție de cel mai mic număr de emigranți, cu un procent de 10,08% din totalul emigranților la nivel național în 2008. Județele cu cea mai mare pondere în numărul emigranților de la nivel regional sunt Galați și Constanța, în timp ce județul Tulcea a înregistrat cel mai mic număr de emigranți.

Structura etnică

În Regiunea Sud Est se constată prezența majorității etniilor naționale. Cea mai mare pondere în structura etnică a regiunii o dețin românii (95,5%) fiind urmași de rromi (1,706%), turci(0,98%), ruși-lipoveni(0,894%) și tătari (0,82%). Răspândirea teritorială a etniilor este neuniformă pe teritoriul regiunii, remarcându-se poli de concentrare a turcilor și tătarilor în județul Constanța și a rușilor lipoveni și a grecilor în județul Tulcea. De asemenea, în județul Constanța este localizat cel mai mare procentaj de locuitori din fiecare etnie, cu excepția rromilor, a rușilor lipoveni și a grecilor.

3.2 Ocuparea forței de muncă și șomajul

3.2.1. Principalele caracteristici ale pieței muncii în Regiunea Sud Est

Piața forței de muncă reprezintă unul dintre cele mai importante indicii ale gradului de dezvoltare atins de o societate, condițiile acesteia având un impact major asupra creșterii economice și a productivității. De asemenea, gradul de ocupare a forței de muncă și gradul șomajului dintr-o societate pot furniza informații clare despre bunăstarea acesteia și competitivitatea pe care o prezintă în raport cu alte societăți active în economia globală.

La nivelul **anului 2008** Regiunea Sud Est se situa, potrivit Institutului Național de Statistică, sub media națională a populației active⁸¹ și a populației ocupate⁸², însuțind un număr de 1,11 milioane de persoane active și 1,06 milioane de persoane ocupate, ceea ce reprezintă **12,12% din populația activă a țării și 12,09% din populația ocupată a României**.

În privința **ratei de activitate și ratei de ocupare a forței de muncă**, Regiunea Sud Est înregistra în 2008 o **rată de activitate de 60,3%** și o **rată de ocupare de 57,5%**, clasându-se astfel pe penultimul loc în România, după Regiunea Nord Est.

Analiza ratei de activitate pe județele componente ale Regiunii Sud Est relevă faptul că județele Constanța, Buzău și Vrancea depășesc media regională, dar fără a se apropiă de media națională, în timp ce județul Galați are cea mai mică rată de activitate, respectiv 54,1%. În privința ratei de ocupare se constată că județul Constanța prezintă o valoare apropiată de media națională, respectiv 63% față de 63,6% la nivel național și că doar județul Buzău mai depășește media regională. Cel mai mic grad de ocupare (50,6%) este înregistrat de județul Galați.

Tabel 3.2.1.1. Rata de activitate și rata de ocupare a forței de muncă pe regiuni și județe componente Regiunea Sud Est, 2008

2008	Populația totală mii persoane	Populația activă mii persoane	Populația ocupată civilă mii persoane	Rata de activitate %	Rata de ocupare %
România	21.504,442	9.150,4	8.747,0	66,6	63,6
Regiunea Nord Est	3.719,102	1.319,4	1.248,9	56,6	53,6
Regiunea Sud Muntenia	3.284,525	1.266,5	1.201,0	62,0	58,8
Regiunea Vest	1.925,377	890,0	856,4	71,1	68,4
Regiunea Nord Vest	2.722,063	1.228,1	1.187,9	71,0	68,6
Regiunea Centru	2.523,51	1.103,5	1.046,5	67,4	63,9
Regiunea București-Ilfov	2.248,026	1.302,1	1.281,7	86,2	84,8
Regiunea Sud-Vest Oltenia	2.262,274	931,5	867,0	66,5	61,9
Regiunea Sud Est	2.819,565	1.109,3	1.057,6	60,3	57,5
Județul Brăila	362,352	138,3	132,3	59,2	56,6

⁸¹ Populația activă este formată din persoanele cu vîrstă de 15 ani și peste, care întreprind activități economice sau sociale în scopul obținerii de venituri sub formă de salarii, plata în natură sau alte beneficii. Cuprinde populația ocupată salariată și populația nesalariată: patronii, lucrători independenți, lucrători familiali, membrii ai unor asociații agricole

⁸² Populația ocupată este formată din persoanele cu vîrstă de 15 ani și peste, care întreprind activități remunerate salarial.

Județul Buzău	484,724	189,5	178,6	64,1	60,4
Județul Constanța	720,303	318,6	309,0	64,9	63,0
Județul Galați	611,59	220,8	206,3	54,1	50,6
Județul Tulcea	249,022	90,8	86,8	54,5	52,1
Județul Vrancea	391,574	151,3	144,6	61,5	58,8

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Una dintre problemele majore ale Regiunii Sud Est, ca de altfel a întregii țări o reprezintă **tendința accentuată de îmbătrânire a populației**. În acest context, se remarcă o diferențiere în privința participării populației la activitatea economică în funcție de sex odată cu înaintarea în vîrstă. Astfel, din totalul de 44% de persoane active în regiune în anul 2008, 13,1% se încadrează în grupa de vîrstă de peste 64 de ani, constatăndu-se că o mai mare pondere o au bărbații decât femeile, diferență fiind de 5,3 procente, chiar dacă speranța de viață a acestora este mai mică decât în cazul femeilor. Aceeași situație se păstrează și în cazul grupei de vîrstă preponderente în activitatea economică, respectiv 15-64 de ani, unde diferențele între sexe sunt chiar mai mari, de până la 22,2 procente în anul 2008.

Tabel 3.2.1.2. Structura populației după participarea la activitatea economică, pe grupe de vîrstă și sexe, în anul 2008

Regiunea Sud Est (%)		total populație %	persoane active %			persoane inactice %
			total	ocupate	șomeri BIM	
TOTAL	total	100	44,0	40,8	3,2	56,0
	sub 15 ani	100	0,0	0,0	0,0	100,0
	15-64 ani	100	59,8	55,3	4,5	40,2
	65 ani și peste	100	13,1	13,1	0,0	86,9
MASCULIN	total	100	52,9	48,7	4,2	47,1
	sub 15 ani	100	0,0	0,0	0,0	100,0
	15-64 ani	100	70,9	65,0	5,9	29,1
	65 ani și peste	100	16,2	16,1	0,1	83,8
FEMININ	total	100	35,4	33,2	2,2	64,6
	sub 15 ani	100	0,0	0,0	0,0	100,0
	15-64 ani	100	48,7	45,6	3,1	51,3
	65 ani și peste	100	10,9	10,9	0,0	89,1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Mediul de rezidență respectiv urban sau rural, are de asemenea o influență importantă asupra structurii de participare la activitatea economică, remarcându-se faptul că procentul persoanelor active din mediul rural pentru grupa de vîrstă 15-64 de ani este sensibil mai mare decât cel al persoanelor din aceeași grupă de vîrstă din mediul urban, diferență fiind de 1,3 puncte procentuale. În schimb, pe grupa de vîrstă de peste 64 de ani se constată o tendință similară, însă de o intensitate mai puternică, majoritatea persoanelor din mediul urban părăsind activitățile economice organizate, doar 0,7% dintre acestea păstrându-și locurile de muncă, în timp ce omologii lor din mediul rural sunt încadrați în muncă în proporție de 22,3%. Trebuie menționat însă ca locurile de muncă din mediul rural ocupate de persoane cu vîrstă de 65 de ani și peste, sunt în principal ocupării de subzistență.

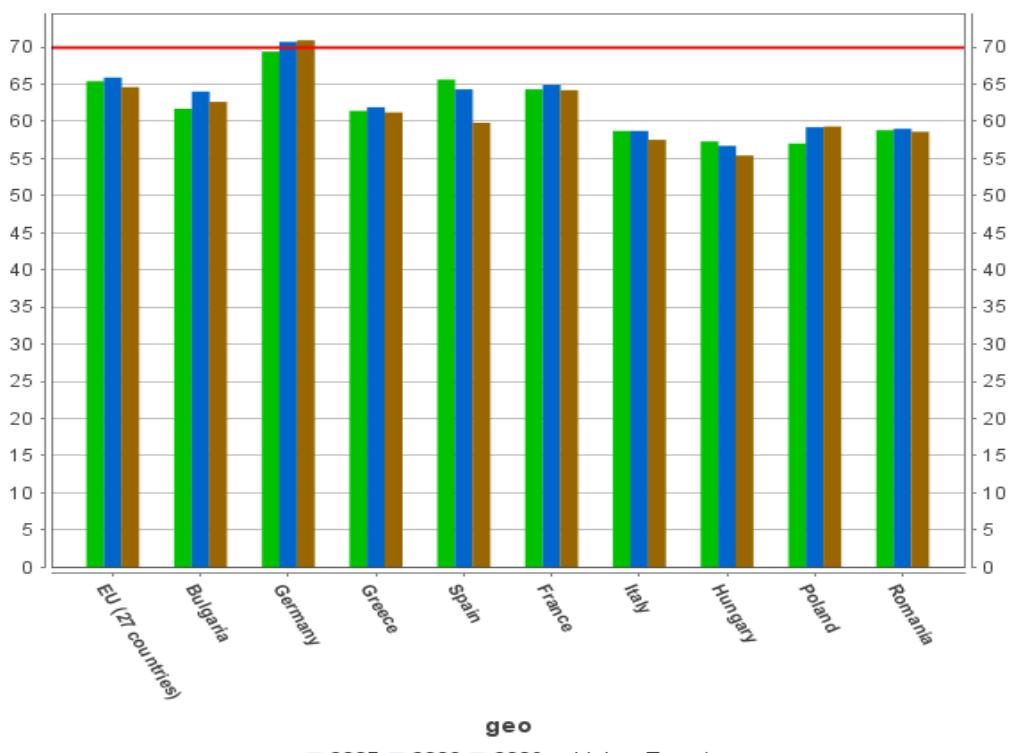
Tabel 3.2.1.3. Structura populației după participarea la activitatea economică, pe grupe de vîrstă și medii, în anul 2008

Regiunea Sud Est (%)		Total populație %	persoane active %			persoane inactice %
			total	ocupate	șomeri BIM	
URBAN	total	100	44,8	40,9	3,9	55,2
	sub 15 ani	100	0,0	0,0	0,0	100,0
	15-64 ani	100	59,3	54,1	5,2	40,7
	65 ani și peste	100	0,7	0,7	0,0	99,3
RURAL	total	100	43,0	40,7	2,3	57,0
	sub 15 ani	100	0,0	0,0	0,0	100,0
	15-64 ani	100	60,6	57,0	3,6	39,4
	65 ani și peste	100	22,4	22,3	0,1	77,6

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Comparativ cu alte state membre ale Uniunii Europene și cu ținta Lisabona de atingere a unei rate de ocupare de 70% din populație, se constată faptul că România înregistrează o performanță similară cu a Italiei, Poloniei sau Ungariei, fiind însă la o distanță mare atât față de ținta Lisabona, cât și față de alte state europene, inclusiv state din regiunea noastră, precum Bulgaria. Se remarcă faptul ca România, la fel ca toate celelalte state analizate, în afara Germaniei, a înregistrat o scădere a ratei de ocupare în anul 2008 față de anul 2007.

Grafic 3.2.1.1. Rata de ocupare în România față de alte state membre, 2006-2008

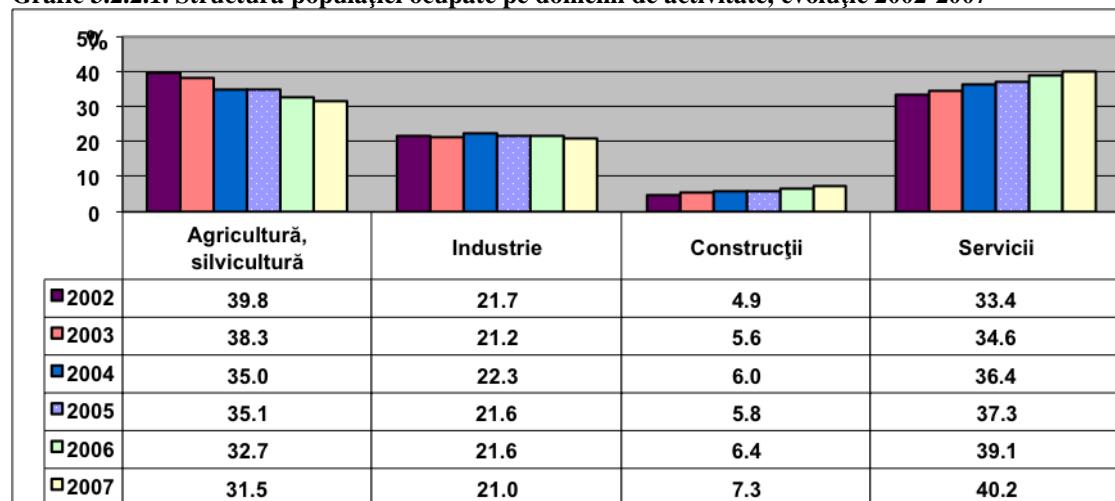
Sursa: EUROSTAT

3.2.2. Evoluția populației ocupate pe activități ale economiei naționale

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică pentru perioada 2002-2007, Regiunea Sud Est este caracterizată printr-o **trecere în anul 2004 de la o economie bazată pe ocuparea preponderentă a forței de muncă în agricultură și silvicultură la o economie bazată pe ocuparea forței de muncă preponderent în sectorul serviciilor**. Dacă la începutul intervalului serviciile reprezentau 33,3% din totalul forței de muncă comparativ cu 39,8% în cazul agriculturii și silviculturii, în anul 2007 sectorul serviciilor a ajuns la o pondere de 40,2% din totalul populației ocupate.

Potrivit PRAI SUD EST 2009-2013, în structura populației pe domenii de activitate în cadrul Regiunii Sud Est comparativ cu structura ocupării civile la nivel național se distinge o mai bună reprezentare a agriculturii (cu 2,4 puncte procentuale peste media națională) și construcțiilor (cu 0,3 puncte procentuale peste valoarea națională) în timp ce industria este sub nivelul național (cu 2,1 puncte procentuale sub ponderea la nivel național). Serviciile au o pondere mai mică decât media națională cu aproape 2 puncte procentuale (40,2 % la nivel regional față de 43,8 % la nivel național).

Grafic 3.2.2.1. Structura populației ocupate pe domenii de activitate, evoluție 2002-2007

Sursa: INS, calcule PRAI SUD EST 2009-2013

Pe perioada studiată cea mai mare variație în privința structurii populației pe sectoare de activitate s-a înregistrat în sectorul agriculturii, respectiv o scădere a ponderii populației ocupate cu 8,3 puncte procentuale în 2007 față de 2002, urmată de sectorul serviciilor cu o creștere de 6,8 puncte procentuale în 2007 față de 2002. La polul opus se află sectorul industriei care, deși a cunoscut variații sensibile în perioada studiată, per total diferența în 2007 față de 2002 este nesemnificativă, însumând 0,7 puncte procentuale. Totuși PDR 2009 atrage atenția asupra transformărilor fundamentale suferite de societate datorită intrării în declin a industriei manifestată prin lichidarea sau reorganizarea marilor întreprinderi din regiune și înființarea de întreprinderi mici și mijlocii și a impactului negativ asupra șomajului pe măsura desfășurării acestui proces. În privința **numărului mediu de salariați pe activități ale economiei**, în Regiunea Sud Est se constată o **creștere inferioară a acestuia per totalul activităților economice față de media țării în perioadele 2000-2008 și 2005-2008**. Astfel, în perioada 2000-2008 variația medie națională a fost de +0,09 procente, mai mult decât dublu față de variația medie din Regiunea Sud Est, de doar +0,04 procente. În general tendințele naționale de creștere sau de descreștere a numărului de angajați dintr-un domeniu de activitate au fost respectate și la nivel regional, chiar dacă anumite județe au manifestat tendințe contrare.

În acest sens, în domeniul agriculturii se observă o scădere procentuală a numărului de angajați mai mică decât media națională, alimentată mai ales de evoluțiile din județele Galați, Brăila și Constanța. Activitatea de pescuit și piscicultură prezintă în perioada studiată o scădere a numărului de angajați de 3 ori mai mică decât media națională, transporturile prezintă o scădere de 2 ori mai mică, învățământul o scădere apropiată de medie, iar industria prezintă o scădere dublă față de media tării. Dintre sectoarele unde s-au înregistrat creșteri ale numărului de angajați se remarcă **administrația publică și apărarea și imobiliarele** care au înregistrat creșteri ușor peste media națională, toate celelalte activități înregistrând creșteri inferioare. Cea mai mare creștere a numărului de angajați dintr-o activitate s-a înregistrat în **județul Vrancea în activitatea hotelieră și de restaurant**, aceasta ajungând la +0,83% în perioada 2000-2008, în timp ce media națională a fost de 0,41%.

Tabel 3.2.2.1. Variația numărul mediu de salariați, pe activități ale economiei naționale, 2000, 2008

Variația 2008-2000		Total economie	%													
			Agricultură	Pescuit	Industrie	Construcții	Comerț	Hoteluri și restaurante	Transp. și comunicări	Intermed. financiare	Imobiliare	Admin. publică și apărare	Învățământ	Sănătate și assist.soc.	Altele	
România	2008	0,09	0,41	0,12	0,16	0,43	0,50	0,41	0,08	0,50	1,12	0,46	0,03	0,17	0,38	
	2000															
Reg. Sud Est	2008	0,11	0,20	0,13	0,06	0,30	0,26	0,32	0,07	0,39	0,56	0,30	0,03	0,11	0,20	
	2005															
Jud. Brăila	2008	0,04	0,54	0,66	0,09	0,19	0,47	0,26	0,19	0,13	1,14	0,52	0,04	0,10	0,42	
	2005															
Jud. Buzău	2008	0,07	0,27	0,60	0,05	0,23	0,22	0,37	0,05	0,17	0,35	0,36	0,03	0,14	0,32	
	2005															
Jud. Constanța	2008	0,04	0,51	3,80	0,05	0,02	0,46	0,12	0,19	0,00	1,50	1,17	0,07	0,09	0,15	
	2005															
Jud. Galați	2008	0,05	0,26	1,67	0,13	0,35	0,25	0,60	0,05	0,29	0,44	0,77	0,07	0,15	0,05	
	2005															
Jud. Tulcea	2008	0,12	0,37	1,27	0,01	0,43	1,00	2,09	0,25	0,10	1,38	0,28	0,07	0,02	0,55	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,05	0,37	2,75	0,05	0,09	0,31	0,27	0,09	0,22	0,88	0,35	0,02	0,19	0,05	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,14	0,53	0,22	0,04	0,14	0,59	0,01	0,10	0,45	1,86	0,38	0,01	0,05	0,88	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,11	0,08	0,26	0,07	0,21	0,18	0,35	0,05	0,15	0,14	0,27	0,05	0,06	0,72	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,06	0,74	0,87	0,23	0,27	0,28	0,73	0,30	0,47	0,46	0,58	0,04	0,10	0,19	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,07	0,33	0,43	0,05	0,26	0,16	0,50	0,10	0,12	0,49	0,38	0,03	0,17	0,26	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,04	0,51	0,81	0,08	0,07	0,06	2,32	0,32	0,18	1,05	0,54	0,09	0,54	0,39	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,01	0,39	0,80	0,13	0,37	0,35	0,18	0,13	0,05	1,43	0,19	0,01	0,17	0,41	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,01	0,53	1,67	0,17	0,48	0,51	0,83	0,22	0,26	0,52	0,61	0,02	0,11	0,64	
	2005															
Jud. Vrancea	2008	0,06	0,29	0,33	0,08	1,11	0,25	0,28	0,00	0,23	0,23	0,35	0,02	0,17	0,06	
	2005															

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Concluziile PRAI SUD EST 2009-2013 pentru structura pe sectoare de activitate în anul 2007 sunt următoarele:

- *Toate județele Regiunii Sud Est, cu excepția județelor Brăila și Constanța dețin ponderi mai mari decât media națională în ceea ce privește ocuparea populației în agricultură. Județele cu ponderi peste media regională (31,5%) sunt: Vrancea (43,7%), Buzău (40,7%) și Tulcea (35%), înregistrându-se disparități intrareionale semnificative. Astfel ponderea populației ocupată în agricultură în județul Vrancea (43,7%) este dublul ponderii din județul Constanța (21,4%), acesta având ponderea populației civile ocupate în agricultură sub media națională.*
- *Disparitățile intrareionale se mențin și în cazul industriei, unde deși ponderea populației ocupate în industrie la nivelul întregii regiuni (21%) este sub media națională (22,4%), întâlnim atât județe cu ponderi superioare mediei naționale (Brăila – 25,4%), cât și județe cu ponderi inferioare semnificative față de media națională (Constanța- 18% și Vrancea- 20%).*
- *Sectorul construcțiilor înregistrează de asemenea disparități între județele regiunii, de la ponderi sub media națională (6,8%) de 3,9% (Vrancea) și 5,3% (Buzău și Tulcea) până la ponderi mult superioare de 9,9% în Constanța, 8,2 % în Galați, 7,5% în Brăila.*
- *Procentul populației ocupate în servicii este cu 2,3 procente mai mic decât media națională, toate județele regiunii cu excepția județelor Constanța și Galați înregistrând ponderi sub media regională.*

3.2.3. Șomajul

Șomajul este unul dintre indicatorii pieței forței de muncă cu un impact major asupra societății în general, ratele actuale sau ratele așteptate ale acestuia modelând comportamentul celei mai mari părți a consumatorilor generând astfel un efect în lanț în economie.

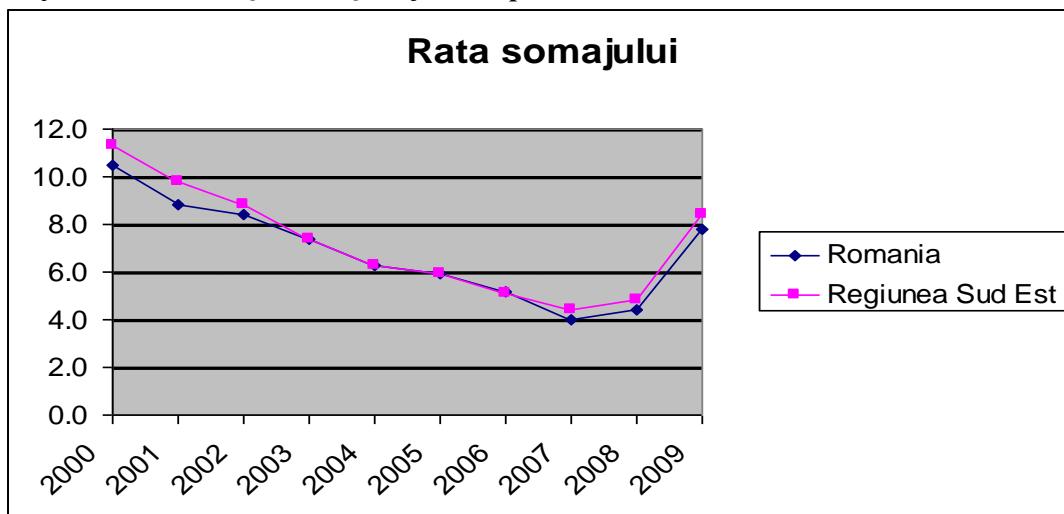
După o perioadă continuă de scădere a ratei șomajului la nivel național între anii 2000-2008, de la valori medii de peste 1.007.000 de șomeri în 2000 până la 362.426 de șomeri în 2008, problematica șomajului revine în actualitate prin efectele negative puternice ale crizei economice globale asupra numărului de persoane care și-au pierdut recent locul de muncă. Gravitatea situației este dată de rapiditatea acestor transformări în societatea românească, numărul șomerilor cunoscând o creștere spectaculoasă de 75,59% în 2009 față de 2008, potrivit datelor furnizate de Direcția regională de Statistică Brăila și statisticilor publice de pe site-ul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale⁸³

Aceeași tendință se observă și în cazul Regiunii Sud Est, unde rata șomajului a început să crească încă din anul 2008 față de 2007, ajungând în 2009 la 8,4% fata de 4,4% în 2007, deci o creștere de 90,9% în doar doi ani, apropiindu-se de valoarea anului 2002.

---

⁸³ <http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Statistica/Buletin%20statistic/2009/somaj2009.pdf>

Grafic 3.2.3.1. Evoluția ratei șomajului în perioada 2000 – 2009

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila, Ministerul Muncii

Numărul de șomeri în Regiunea Sud a descrescut cu 25.000 de persoane în perioada 2003-2008, înregistrând pe total un număr de 90 mii de șomeri în 2008. Rata de șomaj a descrescut cu un punct procentual în același perioadă.

Tabel 3.2.3.1. Variația șomajului în Regiunea Sud Est, 2003/2008

Regiunea Sud Est							Δ 2003/2008
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Mii de șomeri BIM	105	125	99	116	107	90	-25
Rata șomajului BIM	8,2%	9,8%	7,9%	9%	8,5%	7,2%	-1%

Sursa: Anuarul Statistic al României 2009

Conform datelor mai recente disponibile la EUROSTAT, se constată că între anii 2007-2009, rata șomajului în rândul tinerilor a crescut de la o medie de 15,3% în 2007 la o medie de 19,6% în 2009 pentru UE27. În privința României, rata șomajului în rândul tinerilor este mult mai crescută, respectiv 20,1% în anul 2007 și 20,8% în anul 2009, dar este mai mică decât rata șomajului tinerilor în Ungaria, Polonia, Franța, Italia, Spania sau Grecia. O rată mare a șomajului în rândul tinerilor relevă anumite probleme ale sistemului educațional care nu este capabil să pregătească absolvenți pregătiți pentru realitățile pieței muncii, astfel că aceștia își găsesc cu dificultate primul loc de muncă.

Tabel 3.2.3.2. Variația șomajului tinerilor sub 25 de ani, 2007-2009

	2007	2008	2009
EU27	15,3	15,4	19,6
Bulgaria	15,1	12,7	16,2
Grecia	22,9	22,1	25,8
Spania	18,2	24,6	37,8
Franța	19,6	19,1	23,3
Italia	20,3	21,2	25,3
Ungaria	18,0	19,9	26,5
Polonia	21,7	17,3	20,6

	2007	2008	2009
România	20,1	18,6	20,8

Sursa: EUROSTAT

Din totalul de 709.383 șomeri înregistrați la data de 31 decembrie 2009 în România, Regiunea Sud Est totalizează 93.018 șomeri, reprezentând 13,11% din totalul pe țară. Se constată că rata șomajului este mai mare cu 0,6 puncte procentuale decât rata națională, situația fiind mai gravă în cazul femeilor unde diferența este de 1 punct procentual față de rata șomajului feminin național.

În privința distribuției pe județe, se remarcă diferențe notabile la nivelul regiunii, aici existând atât județe cu rate ale șomajului mult mai ridicate decât media regională sau națională (Galați – 11,1%, Buzău – 9,5%), cât și județe cu rata a șomajului inferioară (Constanța – 6,3%) și faptul că aproape jumătate (48,11%) din șomerii regiunii sunt concentrați în județele Buzău și Galați, județe grav afectate de restructurarea industriei.

Tabel 3.2.3.3. Șomajul în Regiunea Sud Est și în județele componente la 31 dec.2009

2009	Numărul șomerilor		Rata șomajului total%	Rata șomajului feminin %
	Total	din care femei:		
România	709.383	302.124	7.8	7.1
Regiunea Sud Est	93.018	40.759	8.4	8.1
Brăila	11.101	4.197	8.0	6.6
Buzău	17.920	7.709	9.5	8.6
Constanța	20.198	10.893	6.3	8.1
Galați	24.555	9.925	11.1	10.3
Tulcea	8.024	3.679	8.8	8.6
Vrancea	11.220	4.356	7.4	6.0

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale www.mmuncii.ro

În analizarea șomajului la nivelul unei regiuni se remarcă influența pe care anumiți factori precum experiența în muncă sau nivelul de instruire o au asupra structurii șomajului. În acest context, dacă experiența de muncă nu poate fi influențată, devine de o importanță majoră adaptarea capacității de instruire la cerințele pieței forței de muncă.

La nivelul Regiunii Sud Est se remarcă faptul că majoritatea covârșitoare a șomerilor indemnizați⁸⁴ cu experiență de muncă (73% din total) fac parte din categoria de persoane cu un nivel scăzut de studii, respectiv absolvenți de scoală primară, gimnazială sau profesională, șomerii cu studii superioare și cu experiență de muncă reprezentând doar 4,3% din total. În cazul persoanelor fără experiență, peste jumătate dintre șomerii indemnizați (51,7%) fac parte din categoria persoanelor cu studii medii (liceale și postliceale), 20,6 % fac parte din categoria persoanelor cu nivel scăzut de studii, iar 27,6% sunt persoane cu studii superioare. Se constată astfel tendința ca probabilitatea găsirii rapide a unui loc de muncă fără a avea o experiență de muncă anterioară să scadă odată cu creșterea nivelului de studii, iar probabilitatea păstrării acestuia sau a găsirii rapide a unui nou loc de muncă să crească pe măsură ce nivelul de studiu este mai înalt.

⁸⁴ Categoria șomerilor indemnizați este formată din persoanele care și-au pierdut locul de muncă și primesc indemnizație de șomaj pe o perioadă de timp proporțională cu vechimea lor în muncă.

În cazul persoanelor cu experiență de muncă, județele cu o pondere mai mare decât media regională a şomerilor indemnizați cu studii scăzute sunt județele Buzău și Constanța, cu studii medii sunt județele Brăila, Galați, Tulcea și Vrancea, iar cu studii superioare sunt Brăila și Galați. În cazul persoanelor fără experiență de muncă, județele care depășesc media regională sunt: județul Constanța pentru nivelul scăzut de studii, județele Brăila, Buzău și Tulcea pentru nivelul mediu de studii și județele Constanța, Galați și Vrancea pentru nivelul superior de studii.

Tabel 3.2.3.4. Şomeri beneficiari de indemnizație de şomaj, pe nivel de instruire în anul 2008

%	beneficiari de indemnizație de şomaj şomeri cu experiență de muncă				beneficiari de indemnizație de şomaj şomeri fără experiență de muncă			
	Total	Cu studii scăzute	cu studii medii	cu studii superioare	total	cu studii scăzute	cu studii medii	cu studii superioare
	% din regiune	% din total	% din total	% din total	% din regiune	% din total	% din total	% din total
Regiunea Sud Est	1.000	0,730	0,227	0,043	1.000	0,206	0,517	0,276
Județul Brăila	0,087	0,674	0,249	0,078	0,122	0,169	0,592	0,239
Județul Buzău	0,165	0,784	0,177	0,039	0,266	0,195	0,584	0,220
Județul Constanța	0,397	0,746	0,224	0,030	0,167	0,255	0,407	0,338
Județul Galați	0,161	0,694	0,239	0,068	0,245	0,200	0,502	0,298
Județul Tulcea	0,093	0,697	0,268	0,035	0,079	0,205	0,542	0,253
Județul Vrancea	0,098	0,715	0,245	0,041	0,121	0,213	0,462	0,324

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Influența nivelului de instruire asupra capacitatei de a găsi și a păstra un loc de muncă este mult mai evidentă în cazul şomerilor neindemnizați, respectiv al persoanelor care după încetarea perioadei de acordare a indemnizației de şomaj nu și-au putut găsi un loc de muncă. În anul 2008 din cei 36.262 de şomeri neindemnizați din Regiunea Sud Est, 33.194 aveau studii scăzute. Se remarcă astfel că persoanele cu studii scăzute au o pondere mult mai mare decât celelalte categorii în cadrul şomerilor neindemnizați, reprezentând 91,54% din total, celelalte categorii fiind mai puțin afectate de această situație, persoanele cu studii medii reprezentând 6,62% din total, iar persoanele cu studii superioare 1,84% din total.

Județele cu ponderi superioare mediei regionale ale şomerilor neindemnizați sunt județele Galați și Vrancea în cazul persoanelor cu studii scăzute, județele Buzău, Constanța și Tulcea în cazul persoanelor cu studii medii și județele Brăila, Constanța, Galați și Tulcea în cazul persoanelor cu studii superioare.

Tabel 3.2.3.5. Șomeri neindemnizați, pe nivel de instruire în anul 2008

2008	șomeri neindemnizați - nr. de persoane			șomeri neindemnizați- % din total				
	Total	cu studii gimnaziale, primare și profesionale	cu studii liceale și postliceale	cu studii universitare	Total	cu studii gimnaziale, primare și profesionale	cu studii liceale și postliceale	cu studii universitate
Regiunea Sud Est	36.262	33.194	2.402	666	100,00%	91,54%	6,62%	1,84%
Județul Brăila	4.613	4.228	269	116	12,72%	91,65%	5,83%	2,51%
Județul Buzău	8.097	7.144	907	46	22,33%	88,23%	11,20%	0,57%
Județul Constanța	3.960	3.499	317	144	10,92%	88,36%	8,01%	3,64%
Județul Galați	11.880	11.242	401	237	32,76%	94,63%	3,38%	1,99%
Județul Tulcea	2.595	2.307	238	50	7,16%	88,90%	9,17%	1,93%
Județul Vrancea	5.117	4.774	270	73	14,11%	93,30%	5,28%	1,43%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Conform concluziilor PDR SUD EST 2009, **îmbătrânirea populației poate genera ieșirea de pe piața forței de muncă a unui număr mare de persoane care vor fi dificil de înlocuit**, afectând cu precădere domenii importante precum domeniul cercetării, în care se observă o scădere vertiginosă a numărului de salariați, în învățământul pre-universitar, în industrie etc. De asemenea, pe lângă nevoia instruirii eficiente a unor noi specialități în aceste domenii pentru a ocupa locurile rămase libere prin pensionare, apare nevoia **de formare inițială și/sau continuă în domenii slab dezvoltate în prezent, precum asistență medicală specifică vârstei a III-a, activități de întreținere și profilactice, activități de socializare dedicate persoanelor vârstnice, activități de tip «part time».**

3.2.4. Locurile de muncă vacante

Rata totală a locurilor de muncă vacante în Regiunea Sud Est, respectiv 1,5% în 2008 și 1,22% în 2005, primul an de interes în care INS dispune de date, a fost inferioară ratei de la nivel național cu 0,43 puncte procentuale în 2005 și cu 0,43 puncte procentuale în 2008.

În Regiunea Sud Est, la nivelul anului 2008 dintre sectoarele de activitate se remarcă cu cea mai mare rată a locurilor de muncă vacante **administrația publică și apărarea (5,61%), sănătatea (4,2%) și agricultura (2,4%)**. La polul opus se situează pescuitul care prezintă doar marginal locuri de muncă vacante, învățământul (0,09%) și transporturile (0,31%)

Tabel 3.2.4.1. Rata locurilor de muncă vacante, pe activități ale economiei naționale 2005, 2008

Rata locurilor de muncă vacante		Total economie	Agricultură, vânătoare și silvicultură	Pescuit și piscicultură	Industria	Construcții	Comerț	Hoteluri și restaurante	Transport, depozitare și comunicații	Intermediari finanțare	Tranzacții imobiliare și alte servicii	Administrație publică și apărare	Învățământ	Sănătate și asistență socială	Celelalte activități ale economiei naționale
Romania	2005	1,65	1,99	1,65	1,46	1,81	1,03	0,60	0,54	1,89	1,55	4,54	1,10	3,11	2,06
	2008	1,94	2,33	0,15	1,58	1,44	0,65	0,71	0,61	2,53	1,31	6,01	1,36	6,01	1,55
Regiunea Sud-Est	2005	1,22	1,55	3,90	1,10	0,60	1,38	0,19	0,33	1,70	0,84	3,46	0,51	3,02	1,83
	2008	1,50	2,46	0,00	1,40	1,25	0,40	0,56	0,31	2,22	0,74	5,61	0,09	4,20	0,97

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința evoluției locurilor de muncă vacante, tendința la nivel național a fost de creștere a acestei rate în 2008 față de anul de referință 2005 atât per total, cât și în majoritatea domeniilor de activitate. Excepție fac pescuitul, construcțiile, comerțul și tranzacțiile imobiliare. Tendința națională s-a păstrat în general și în cazul Regiunii Sud Est, cu excepția cazului construcțiilor care au înregistrat aici o variație pozitivă de 0,65% în opoziție cu variația negativă de 0,37% de la nivel național și a învățământului care a înregistrat o variație negativă de 0,42% în opoziție cu variația pozitivă de 0,26% de la nivel național.

Tabel 3.2.4.2. Variația ratei locurilor de muncă vacante, pe activități ale economiei naționale 2005, 2008

Variația 2008-2005		Total economie	Agricultură, vânătoare și silvicultură	Pescuit și piscicultură	Industria	Construcții	Comerț	Hoteluri și restaurante	Transport, depozitare și comunicații	Intermediari finanțare	Tranzacții imobiliare și alte servicii	Administrație publică și apărare	Învățământ	Sănătate și asistență socială	Celelalte activități ale economiei naționale
Romania	2008-2005	0,29	0,34	-1,5	0,12	-0,37	-0,38	0,11	0,07	0,64	-0,24	1,47	0,26	2,9	-0,51
Regiunea Sud-Est	2008-2005	0,28	0,91	-3,9	0,3	0,65	-0,98	0,37	-0,02	0,52	-0,1	2,15	-0,42	1,18	-0,86

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Concluzii

Piața muncii

În anul 2008, Regiunea Sud Est înregistra un număr de 1,11 milioane de persoane active și 1,06 milioane de persoane ocupate, reprezentând **12,12% din populația activă a țării și 12,09% din populația ocupată a României**. Regiunea Sud Est înregistra astfel o rată de activitate de 60,3% și o rată de ocupare de 57,5%, clasându-se astfel pe penultimul loc în România, după Regiunea Nord Est. Se constată ca județele Constanța, Buzău și Vrancea depășesc media regională a ratei de activitate, dar fără a se apropiua de media națională, în timp ce județul Galați are cea mai mică rată de activitate din regiune. Singurele județe care depășesc media regională în privința ratei de ocupare sunt Constanța, care se apropii la o diferență de 0,6 puncte procentuale de media națională, și județul Buzău, în timp ce județul Galați se clasifică pe ultimul loc la nivel regional și în această privință.

Bărbații au o pondere mai mare decât femeile în populația activă a regiunii, respectiv 52,9% față de 35,4% (2008), cu diferențe majore pe grupe de vîrstă de până la 22,2 procente în cazul grupei de vîrstă 15-64 de ani (bărbați-70,9% din total populatei, femei – 48,7% din totalul populației).

Se constată că ponderea persoanelor active în totalul populației este mai mare în mediul urban - 44,8% - decât în mediul rural – 43% - (2008), cele mai mari diferențe între medii înregistrându-se în cazul grupei de vîrstă de peste 64 de ani unde ponderea populației active în mediul urban este de 0,7%, iar în mediul rural de 22,4%.

Evoluția populației ocupate pe activități ale economiei naționale

În perioada 2002-2007 în Regiunea Sud Est s-a înregistrat o creștere a ponderii

ocupării populației în servicii, de la 33,3% la 40,2% concomitent cu scăderea ocupării în agricultură de la 39,8% la 31,5%. Serviciile au însă în continuare o pondere mai mică cu aproape 2 puncte procentuale față de media națională (40,2 % la nivel regional față de 43,8 % la nivel național), în timp ce agricultura depășește media națională cu 2,4 puncte procentuale, construcțiile cu 0,3 puncte procentuale, iar industria este cu 2,1 puncte procentuale sub nivelul național.

În privința numărului mediu de salariați pe activități ale economiei, în Regiunea Sud Est se constată o creștere inferioară a acestuia per totalul activităților economice față de media tării în perioadele 2000-2008 și 2005-2008.

Şomajul

După o perioadă continuă de scădere a ratei şomajului la nivel național, între anii 2000-2007, problematica şomajului revine în actualitate în contextul crizei economice globale, acesta suferind o creștere accentuată începând cu anul 2008. Din totalul de 709.383 şomeri înregistrați la data de 31 decembrie 2009 în România, Regiunea Sud Est totalizează 93.018 şomeri, reprezentând 13,11% din totalul pe țară. Aproape jumătate (48,11%) din şomerii regiunii sunt concentrați în județele Buzău și Galați.

Se constată că rata şomajului este mai mare cu 0,6 puncte procentuale decât rata națională. De asemenea şomajul în rândul femeilor este mai mare cu 1 punct procentual față de media națională.

Şomajul este mai ridicat în rândul persoanelor cu studii scăzute decât în rândul persoanelor cu studii medii sau superioare, acestea reprezentând 91,54 % din totalul şomerilor neindemnați, 73% din totalul şomerilor indemnați cu experiență în muncă și 20,6% din totalul şomerilor indemnați fără experiență în muncă.

În acest context, adaptarea capacității de instruire la cerințele pieței forței de muncă și calificarea și personalului se dovedesc a avea o importanță majoră.

Locuri de muncă vacante

Regiunea Sud Est înregistrează o rată a locurilor de muncă vacante în creștere în 2008 față de 2005 care este inferioară ratei naționale (1,5% în 2008 și 1,22% în 2005), iar tendințele de evoluție în 2008 față de 2005 sunt în general asemănătoare cu cele naționale. Se remarcă însă activități precum construcțiile și învățământul care prezintă tendințe opuse în această regiune față de media națională.

3.3 Educația și formarea profesională

3.3.1. Considerante generale

În contextul obiectivului strategic al Strategiei Lisabona revizuită prin care Uniunea Europeană își propune să devină “**cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de o creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai bune și mai multe și o mai mare coeziune socială**”, educația, formarea profesională și învățarea continuă dețin roluri cheie în elaborarea strategiilor sociale și economice. Mai mult, noua țintă a Uniunii Europene pentru anul 2020 stabilită în anul 2010 este ca procentul persoanelor care părăsesc școala înainte de 16 ani sau înaintea finalizării a cel puțin 3 ani de studii post-primare (early school leavers) să fie mai mic de 10% și cel puțin 40% din generația Tânără să aibă o educație terțiară.

Educația și formarea profesională, alături de învățarea pe tot parcursul vieții, au o influență majoră asupra creșterii economice și a competitivității unui stat prin funcția acestora de a asigura o forță de muncă profesionistă și calificată care să devină un vector al creșterii productivității într-o societate bazată pe cunoaștere. În plus, formarea profesională continuă este esențială pentru asigurarea unei adaptabilități a societății la transformările din economie și la apariția unor noi sectoare de activitate, întrucât este principala metoda prin care se poate susține transformarea forței de muncă în conformitate cu realități economice noi. Investiția în educație aduce beneficii nete atât persoanei în cauză, cât și întregii societăți, aceasta facilitând acumularea de cunoștințe, competențe și abilități care permit pe de-o parte inovația în cadrul muncii și creșterea productivității societății, și pe de altă parte îmbunătățirea poziției persoanei în cauză pe piața muncii. În societatea actuală, datorită schimbărilor rapide de pe piața muncii care necesită o adaptare cât mai rapidă la noile condiții, se consideră că investiția în resurse umane este cea mai profitabilă investiție pe termen lung, generând o producție sustenabilă, adaptată nevoilor și cerințelor pieței.

Tinând cont de aceste aspecte, **educația și formarea profesională sunt componente cheie ale strategiei UE 2020** în materie de creștere și ocupare a forței de muncă. Referitor la echitatea sistemelor educaționale și la dimensiunea socială a acestora, se remarcă importanța asigurării accesului egal la educație prin necesitatea combaterii abandonului școlar la toate nivelurile de educație și formare profesională. Se remarcă astfel necesitatea unei **strategii de inclusiune socială care vizează populația Tânără, construirea unor punți între educație și piața muncii**, promovarea autonomiei cresciute a tinerilor, mobilității, precum și implicarea în modelarea cetățeniei europene.

3.3.2. Recomandări ale Uniunii Europene cu privire la educație și formare profesională

Primul reper important al recomandărilor și politicilor Uniunii Europene în domeniul educației și formării profesionale se regăsește în *Tratatul de la Amsterdam*⁸⁵ care trasează o strategie comună cu obiectivul “**Promovarea unei forțe de muncă calificate, bine pregătite și adaptabile și a unei piețe de muncă care să răspundă schimbărilor din economie**”.

Consiliul European de la Lisabona din martie 2000 adoptă obiectivul strategic al UE pentru anul 2010 de a deveni “**cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de o creștere economică durabilă cu locuri de muncă mai bune și mai multe și o mai mare coeziune socială**” și introduce pe lângă competențele tradiționale (citire, scriere, calcule de bază) **noile competențe de bază**

⁸⁵ Tratat semnat la 2 oct 1997 între sefii de stat și de guvern din UE și intrat în vigoare la 1 mai 1999, care consolidează tratatele anterioare supra CE și UE (Paris 1951, Roma 1957, Maastricht 1992), este considerat schita a principalelor probleme comunitare

pentru toți. Acestea sunt competențele IT, limbile străine, cultura tehnologică, spiritul antreprenorial și competențele sociale și au scopul de a crește adaptabilitatea, productivitatea și capacitatea de inovare a forței de muncă. Un alt reper important este reprezentat de ***Memorandumul asupra învățării permanente*** din octombrie 2000 prin care Comisia Europeană lansează 6 mesaje cheie: (1) **noi competențe de bază pentru toți**, (2) **investiții superioare în resurse umane**, (3) **inovare prin predare și învățare**, (4) **valorificarea învățării**, (5) **regândirea orientării și consilierii**, (6) **apropierea învățării de domiciliu**. Un an mai târziu, **focusul asupra învățării permanente** este reiterat în cadrul ***Consiliului European de la Feira*** prin invitarea statelor membre să identifice “**strategii coerente și măsuri pragmatice**” pentru stimularea acesteia.

În 2002, ***Procesul Barcelona*** și ***Procesul Copenhaga*** completează recomandările în domeniul învățării și formării profesionale prin trasarea a 3 obiective strategice în perspectiva anului 2010, și anume **îmbunătățirea calității și eficienței sistemelor educaționale și de formare profesională, facilitarea accesului tuturor la acestea și transparența acestora** (*Procesul Barcelona*) și adoptarea ***Declarației de la Copenhaga*** structurată în 4 teme prioritare: **întărirea dimensiunii europene** în educație și formare profesională, **creșterea transparentei** sistemelor de educație și formare profesională, **recunoașterea competențelor și calificărilor** și **asigurarea calității** educației și formării profesionale.

De o importanță majoră este și ***setul de indicatori comuni de referință (Benchmarks)*** pentru îmbunătățirea sistemelor de educație din țările membre ale UE adoptat de Consiliul European în mai 2003 la recomandarea Comisiei Europene ca și ţintă pentru 2010:

- maxim 10% rata medie a abandonului școlar timpuriu în UE
- cel puțin 85% din persoanele cu vîrstă de 22 de ani sa fi absolvit cel puțin învățământul secundar superior
- o scădere cu cel puțin 20% a procentului tinerilor de 15 ani cu competențe scăzute de citire
- media în UE a persoanelor adulte care participă la formare continuă în anul 2010 să fie de minim 12,5%
- creșterea până în 2010 cu cel puțin 15% a numărului absolvenților de matematică, științe și tehnologie și eliminarea decalajelor între sexe
- creșterea până în 2020 a populației cu educație terțiară până la 40% din populația Tânără.

Indicatorul 1 și indicatorul 6 sunt recunoscuți ca obiective a Strategiei “Europa 2020”, ceilalți rămânând oricum puncte de referință importante pentru politicile a Statelor Membre în domeniul educației.

3.3.3. Analiza comparativă între Regiunea Sud Est și Uniunea Europeană asupra principalilor indicatori din domeniul educației.

Deoarece **educația și formarea profesională sunt componente cheie ale strategiei UE 2020 în materie de creștere și ocupare a forței de muncă**, Uniunea Europeană monitorizează constant o serie de **indicatori cheie la nivel regional** care furnizează informații despre regiunile care fac progrese, indicând în același timp și regiunile cu performanțe scăzute care vor trebui să se redreseze în viitor. Datele relevante despre acești indicatori cheie sunt sintetizate de către EUROSTAT și livrate sub forma de statistică cuprinzând regiunile NUTS2.

Unii dintre indicatorii cheie ai Uniunii Europene în domeniul educației sunt:

- participarea elevilor/studenților la educație
- participarea copiilor de 4 ani la educație

- participarea elevilor la educația secundară superioară și post-secundară non-tertiară
- participarea studenților la educația terțiara
- nivelul de educație atins la nivel terțiari.
- educația pe tot parcursul vieții (*lifelong learning*).

Participarea elevilor/studenților la educație este indicată de procentul tuturor elevilor și studenților în totalul populației unei regiuni. Se observă faptul că regiunile cu populație îmbătrânită au în general grade de cuprindere mai mici, proporția populației de vîrstă școlară în totalul populației fiind mai mică, iar regiunile care găzduiesc centre universitare, cum ar fi capitalele, au grade de cuprindere mai mari. Conform statisticilor EUROSTAT pentru anul 2007, cea mai bine plasată regiune din România în raport cu acest indicator este Regiunea București Ilfov, aflată pe locul 6 în Uniunea Europeană, cu un grad de cuprindere de 29,68 procente, urmată de Regiunea Nord Vest (locul 119), Regiunea Vest (locul 121), Regiunea Nord Est (locul 137), Regiunea Centru (locul 141), Regiunea Sud Vest-Olténia (locul 179), Regiunea Sud Est (locul 197) și de Regiunea Sud Muntenia (locul 207). Regiunea Sud Est ocupă astfel penultimul loc din clasamentul regiunilor românești, cu o valoare a gradului de cuprindere de 18,27%, față de media UE de 21%, fiind la o distanță de 11,58 puncte procentuale de cea mai bine clasată regiune românească și de 17,66 puncte procentuale față de cea mai bine clasată regiune, Regiunea Bruxelles (35,93%).

Participarea copiilor de 4 ani la educație, aşadar înscrierea lor în ciclul preșcolar, chiar dacă nu este obligatorie, este deosebit de importantă deoarece contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor și crește capacitatea acestora de a se adapta la organizarea mult mai formală a nivelului primar de învățământ. De asemenea, participarea copiilor de 4 ani la educație crește numărul mamelor care se pot întoarce mai devreme la locul de muncă, crescând astfel și procentul populației active. În privința acestui indicator regiunile României se situează între locurile 139 și 174 la nivel european cu valori cuprinse între 86,16% și 63,26% (2007). Regiunea Sud Est înregistrează o rată de participare a copiilor de 4 ani la educație de 75,17%, situându-se pe locul patru între regiunile românești.

Participarea elevilor la educația secundară superioară⁸⁶ și post-secundară non-tertiară⁸⁷ este un alt indicator regional cheie în analizarea realităților educaționale ale unei țări, deoarece în general în această perioadă tinerii aleg dacă vor urma o școală vocațională și de meserii, vor urma cursurile unui liceu sau se vor încadra în muncă. Indicatorul calculează procentul tinerilor care aleg educația secundară și post-secundară non-tertiară din totalul tinerilor între 15 și 24 ani dintr-o regiune. Ratele de participare a elevilor români la educația profesională sunt relativ mici, încadrându-se la nivelul anului 2007 între 30,76% (Regiunea Nord Est) și 33,37% (Regiunea Nord Vest). Regiunea Sud Est se clasează pe locul 185 în Uniunea Europeană și pe locul 4 în România cu o rată de participare de 32,02% și se află la o distanță de 47,47 procente de cea mai bine clasată provincie, Provincia Limburg din Belgia care are o rată de participare a elevilor la educația secundară și post-secundară non-tertiară de 79,49%.

Participarea studenților la educația terțiara reprezintă procentul studenților înscriski în educația terțiara din totalul populației de 20-24 ani. Având în vedere modul de calcul

⁸⁶ In România nivelul secundar de învățământ este împărțit în nivelul secundar inferior care cuprinde școala gimnazială, primii 2 ani obligatorii de liceu și primii 2 ani de școală profesională și nivelul secundar superior care cuprinde ultimii 2 ani de liceu și anul de completare din școală profesională

⁸⁷ In România nivelul post-secundar non-tertiar de învățământ cuprinde școala postliceală și de maiștri

al acestui indicator, respectiv faptul că include toți studenții veniți în acea regiune și se raportează la populația stabilă de 20-24 de ani a regiunii, cele mai bine clasate regiuni vor fi cele care găzduiesc centre universitare recunoscute, aici numărul studenților putând să depășească totalul populației la care se raportează, iar regiunile rurale întinse vor avea rate mici de participare. Întâia Uniunii Europene pentru anul 2020 este ca participarea studenților la educația terțiară să fie de 40%. La nivelul anului 2007, acest indicator atinge valoarea de 100% într-un număr de 13 regiuni europene, printre care și Regiunea București Ilfov. Cea mai prost plasată regiune românească este Regiunea Sud Muntenia, cu un procent de 20,02%, Regiunea Sud Est clasându-se pe penultima poziție în România, cu un procent de 29,67%.

Nivelul de educație terțiară atins reprezintă procentul populației care participă la educația terțiară din totalul populației cu vîrstă între 25-64 de ani. Acest indicator este influențat puternic de profilul demografic al regiunii, un procent mai mare de tineri generând o participare mai crescută la educația terțiară. Cea mai bine plasată regiune din România la nivelul anului 2007 este Regiunea București Ilfov, cu o participare de 26,3%, la distanță de 21,3 puncte procentuale de Provincia Brabant Wallon din Belgia care ocupă prima poziție a clasamentului. Regiunea Sud Est se află și în cazul acestui indicator pe penultimul loc în România, după Regiunea Sud Muntenia, având un procent de participare a populației la educația terțiară de 8,8%.

Educația pe tot parcursul vieții (*lifelong learning*) prezintă de asemenea o importanță majoră deoarece asigură adaptarea populației la schimbările economiei prin dezvoltarea de noi competențe și abilități pe tot parcursul vieții adultele. Cele mai ridicate valori sunt înregistrate în regiunile cu orașe mari care găzduiesc companii mari ce își formează în permanență personalul. Este de reținut faptul că datele pentru calcularea acestui indicator sunt colectate de către EUROSTAT prin sondaj și că indicatorul se calculează ca și procent al populației de 25-64 de ani care participă la cursuri de formare profesională. România are valori foarte mici ale acestui indicator, cea mai bine clasată regiune la nivelul anului 2007 (București Ilfov) înregistrând o valoare de 1,7%, iar cele mai slab clasate trei regiuni (Regiunea Sud Est, Regiunea Sud Muntenia și Regiunea Sud Vest Oltenia) înregistrând valori de 1,1%. Cele mai mari valori ale acestui indicator sunt înregistrate de trei regiuni din Suedia și se încadrează între 34% și 33,3%.

Așadar analiza regiunilor din România în general și a Regiunii Sud Est în special prin prisma indicatorilor cheie ai Uniunii Europene în domeniul educației relevă faptul că este nevoie de strategii coerente și de măsuri active pentru a putea recupera distanță față de alte regiuni europene.

3.3.4. Populația școlară

Sistemul educațional din România prevede gratuitatea și obligativitatea studiilor de 10 clase, nivelurile de învățământ fiind împărțite în învățământ preșcolar, învățământ primar, învățământ gimnazial, învățământ liceal, învățământ tehnic profesional (prin Școlile de Arte și Meserii), învățământ postliceal continuat cu școlile de maiștrii și învățământ superior (facultate, masterat, doctorat, cursuri post-universitare).

În ceea ce privește populația școlară din România, se observă o pondere mai mare a elevilor din ciclul de învățământ primar și gimnazial atât la nivel național, cât și la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare, cu excepția Regiunii București Ilfov, important centru universitar, ce concentrează o populație numeroasă de studenți. Astfel, la nivelul anului 2008, populația școlară totală a României totalizează 4.404.581 elevi și studenți, cea mai bine reprezentată categorie, respectiv învățământul primar și gimnazial înregistrând 1,8 milioane de persoane, iar cea mai slab reprezentată, respectiv școlile de maiștri înregistrând 4.534 de persoane.

La nivelul Regiunii Sud Est, dintre cei 509.656 elevi și studenți înscriși în sistemul de învățământ, 82.535 erau încadrați în învățământul preșcolar, 231.493 în învățământul primar și gimnazial, 97.949 în învățământul liceal, 29.035 urmau o școală de arte și meserii, 5190 urmau o formă de învățământ postliceala, 715 o școală de maiștri și 62.739 urmau o instituție de învățământ superior.

Tabel 3.3.4.1. Analiza comparativă a numărului de elevi și studenți înscriși pe regiuni de dezvoltare, pentru anul școlar 2007/2008

Nr de persoane/nivel de instruire	Total general	Total femei	Preșcolar		Primar și gimnazial		Liceal		Profesional		Postliceal		De maîstri		Instituții de învățământ superior	
			total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	Feminin	total	feminin	total	feminin
România (total)	4.404.581	2.219.282	650.324	317.609	1.789.693	865.881	791.348	409.190	220.335	83.537	40.994	33.137	4.534	345	907.353	509.583
Regiunea Sud Est	509.656	253.931	82535	40.354	231.493	111.959	97.949	50.674	29.035	11.194	5.190	4.354	715	25	62.739	35.371
Regiunea Nord Est	747.608	375.310	127213	62.382	358.475	174.275	127.707	67.987	43.989	17.775	6.311	5.268	395	23	83.518	47.600
Regiunea Sud Muntenia	554.426	271.849	91801	44.779	277.306	133.717	109.114	56.025	33.063	12.325	5.100	3.990	810	138	37.232	20.875
Regiunea Vest	395.800	199.062	54622	26.692	154.881	74.688	77.331	39.567	18.863	7.016	4.647	3.865	188	16	85.268	47.218
Regiunea Nord Vest	561.831	283.419	91665	44.718	229.117	111.348	106.052	55.211	29.527	10.865	5.174	4.156	508	41	99.788	57.080
Regiunea Centru	512.343	257.473	85833	41.791	205.591	99.558	90.722	46.674	26.724	10.181	6.528	4.868	356	13	96.589	54.388
Regiunea București-Ilfov	689.771	365.996	47472	23.025	139.077	66.821	91.685	47.346	16.932	6.245	4.323	3.672	513	8	389.769	218.879
Regiunea Sud-Vest Oltenia	434.072	213.143	69183	33.868	193.753	93.515	90.788	45.706	22.202	7.936	4.647	3.865	1.049	81	52.450	28.172

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința structurii populației școlare pe niveluri de instruire se remarcă faptul că în Regiunea Sud Est procentul fiecărui nivel de instruire este mai mare decât media națională, cu excepția învățământului superior, unde se înregistrează o diferență de 8,3 procente. Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea Sud Est se situează pe locul 3 în privința celei mai mici ponderi a persoanelor înscrise în învățământul preșcolar după Regiunea București Ilfov și Regiunea Vest, dar înregistrează o diferență pozitivă de 1,43 procente față de media națională. Acest aspect este îngrijorător în contextul în care învățământul preșcolar, chiar dacă nu este obligatoriu, asigură bazele educației copilului și ajută la adaptarea rapidă a acestuia la mediul școlar, crescând performanța sa.

Clasamentul ponderilor populației școlare pe niveluri de învățământ în Regiunea Sud Est se prezintă astfel: învățământul primar și gimnazial are cea mai mare pondere (45,42% per total și 44,09% în cazul populației de sex feminin), urmat de învățământul liceal (19,22% per total și 19,96% în cazul populației de sex feminin), de învățământul preșcolar (16,19% per total și 15,89% în cazul populației de sex feminin), urmat de învățământul superior (12,31% per total și 13,09% în cazul populației de sex feminin), de învățământul profesional (5,7% per total și 4,41% în cazul populației de sex feminin), de învățământul postliceal (1,02% per total și 1,71% în cazul populației de sex feminin) și de școlile de maistri (0,14% per total și 0,01% în cazul populației de sex feminin). Se remarcă faptul că populația școlară feminină este concentrată mai ales în ciclurile de învățare generale sau teoretice, nivelurile tehnice fiind accesate mai ales de populația masculină.

Astfel, **indicatorul comun de referință** privind eliminarea decalajelor dintre sexe în privința educației tehnice nu este atins, fiind necesare măsuri de stimulare a înscriserii unui procent mai mare din populația feminină în astfel de domenii de învățământ pentru atingerea acestui indicator.

Tabel 3.3.4.2. Analiza comparativă a elevilor și studenților înscriși pe regiuni de dezvoltare, pentru anul școlar 2007/2008, procente

Procentaj nivele de instruire din totalul pe tara/regiune	Preșcolar		Primar și gimnazial		Liceal		Profesional		Postliceal		De maiștri		Instituții de învățământ superior	
	Total	Feminin	Total	feminin	Total	feminin	Total	feminin	Total	feminin	Total	feminin	Total	feminin
România (total)	14,76%	14,31%	40,63%	39,02%	17,97%	18,44%	5,00%	3,76%	0,93%	1,49%	0,10%	0,02%	20,60%	22,96%
Reg. Sud Est	16,19%	15,89%	45,42%	44,09%	19,22%	19,96%	5,70%	4,41%	1,02%	1,71%	0,14%	0,01%	12,31%	13,93%
Reg. Nord Est	17,02%	16,62%	47,95%	46,43%	17,08%	18,11%	5,88%	4,74%	0,84%	1,40%	0,05%	0,01%	11,17%	12,68%
Reg. Sud Muntenia	16,56%	16,47%	50,02%	49,19%	19,68%	20,61%	5,96%	4,53%	0,92%	1,47%	0,15%	0,05%	6,72%	7,68%
Reg. Vest	13,80%	13,41%	39,13%	37,52%	19,54%	19,88%	4,77%	3,52%	1,17%	1,94%	0,05%	0,01%	21,54%	23,72%
Reg. Nord Vest	16,32%	15,78%	40,78%	39,29%	18,88%	19,48%	5,26%	3,83%	0,92%	1,47%	0,09%	0,01%	17,76%	20,14%
Reg. Centru	16,75%	16,23%	40,13%	38,67%	17,71%	18,13%	5,22%	3,95%	1,27%	1,89%	0,07%	0,01%	18,85%	21,12%
Regi. București-Ialov	6,88%	6,29%	20,16%	18,26%	13,29%	12,94%	2,45%	1,71%	0,63%	1,00%	0,07%	0,00%	56,51%	59,80%
Reg. Sud-Vest Oltenia	15,94%	15,89%	44,64%	43,87%	20,92%	21,44%	5,11%	3,72%	1,07%	1,81%	0,24%	0,04%	12,08%	13,22%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința evoluției numărului populației școlare pe nivel de instruire între anii școlari 2003/2004 și 2007/2008, se constată că deși populația școlară totală a scăzut, ca urmare a scăderii generale a populației, nivelurile preșcolar, liceal și superior au înregistrat o evoluție pozitivă din perspectivă numărului de persoane înscrise. Astfel, în anul 2007/2008 populația școlară înscrisă în Regiunea Sud Est totaliza un număr de 509.656 persoane, dintre care 253.931 de femei, și era formată din 82.535 de copii în învățământul preșcolar, 231.493 de copii în învățământul primar și gimnazial, 97.949 tineri în învățământul liceal, 29.035 de tineri în învățământul profesional, 5.190 de tineri în învățământul postliceal, 715 tineri în învățământul de maiștri și 62.739 de tineri în învățământul superior.

Variația totală a populației școlare din Regiunea Sud Est a fost între anii școlari 2003/2004 și 2007/2008 de -6,74 de procente per total și de -6,41 de procente în cazul populației feminine, mult mai mare decât variația la nivel național (-1,52 de procente per total și -0,74 procente în cazul femeilor). Este de remarcat faptul că din scăderea populației școlare la nivel național cu 67.912 de persoane, 51,94% se regăsește în Regiunea Sud Est, care a pierdut 35.279 de elevi și studenți în acest interval. Cea mai mare scădere absolută pe perioada studiată s-a înregistrat în cazul învățământului primar și gimnazial, respectiv -46.414 persoane (-16,7%), iar cea mai mare scădere procentuală s-a înregistrat în învățământului profesional (SAM- școală de arte și meserii), unde numărul elevilor înscrîși a scăzut cu 8.857 de persoane reprezentând un procent de 23,37%. Analiza variației populației școlare pe nivele de instruire relevă două aspecte îngrijorătoare: scăderea populației totale școlare și scăderea procentului persoanelor cu studii profesionale. Scăderea populației totale școlare a avut loc pe fondul scăderii generale a populației din Regiunea Sud Est și a reducerii mai accentuate a numărului persoanelor tinere manifestată prin reducerea din 2000 până în 2008 a ponderii grupelor de vîrstă 0-14 ani cu 3,46 procente și a grupelor 15-24 ani cu 1,78 de procente (intervalul de comparare s-a ales ținând cont de faptul că vîrstă de intrare în sistemul educațional este de 3 ani). Această scădere va avea efecte negative importante pe termen lung asupra economiei și societății, în măsura în care, pe de-o parte nu se mai asigură necesarul de forță de muncă suficientă și bine pregătită într-un orizont de timp de câțiva ani, și pe de altă parte va genera șomaj în rândul personalului didactic ce va rămâne fără obiect de activitate.

Scăderea procentului persoanelor cu studii profesionale are de asemenea potențial de creare a unor probleme economice și sociale grave întrucât scăderea persoanelor care urmează o formă de învățământ SAM⁸⁸ se traduce prin scăderea populației calificate într-o meserie concretă care poate intra pe piața muncii într-o perioadă relativ scurtă de timp (după minim 11 clase) și prin creșterea dificultății de a ocupa aceste locuri de muncă din economie. De asemenea, persoanele care urmează o formă de învățământ vocațională și tehnologică devin productive mult mai repede decât persoanele care aleg o formă de învățământ superioară, scăderea numărului acestora putând avea inclusiv efecte negative asupra productivității regiunii.

Gradul de participare la educație, ținând cont de toate nivelurile de educație, a scăzut constant între anii 2005-2007 în Regiunea Sud Est, de la 18,8% în anul 2005 la 18,3% în anul 2006, regiunea rămânând pe penultimul loc în România din acest punct de vedere. Tendința de scădere a gradului de educație între 2005 și 2008 s-a înregistrat în Regiunile Nord Est, Nord Vest, Sud-Muntenia, Sud Vest-Olténia, în timp ce regiunea Vest a înregistrat o stagnare, regiunea Centru o creștere moderată, iar Regiunea București Ilfov o creștere importantă, de la 25,7% la 29,7% în anul 2007.

⁸⁸ Școala de Arte și Meserii.

Tabel 3.3.4.3. Evoluția numărului de elevi și studenți din Regiunea Sud Est pe nivel de instruire între anii școlari 2003/2004 și 2007/2008

An școlar	Total	Total feminin	Preșcolar		Primar și gimnazial		Liceal		Profesional		Postliceal		De maiștri		Instituții de învățământ superior	
			Total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin
2003/2004	544.935	271.310	79.753	39.392	277.907	134.304	96.371	53.281	37.892	14.562	5.433	3.809	607	10	46.972	25.952
2005/2006	518.899	257.581	81.654	39.912	245.824	118.750	97.062	52.498	38.116	14.748	4.747	3.750	395	4	51.101	27.919
2007/2008	509656	253.931	82.535	40.354	231.493	111.959	97.949	50.674	29.035	11.194	5.190	4.354	715	25	62.739	35.371

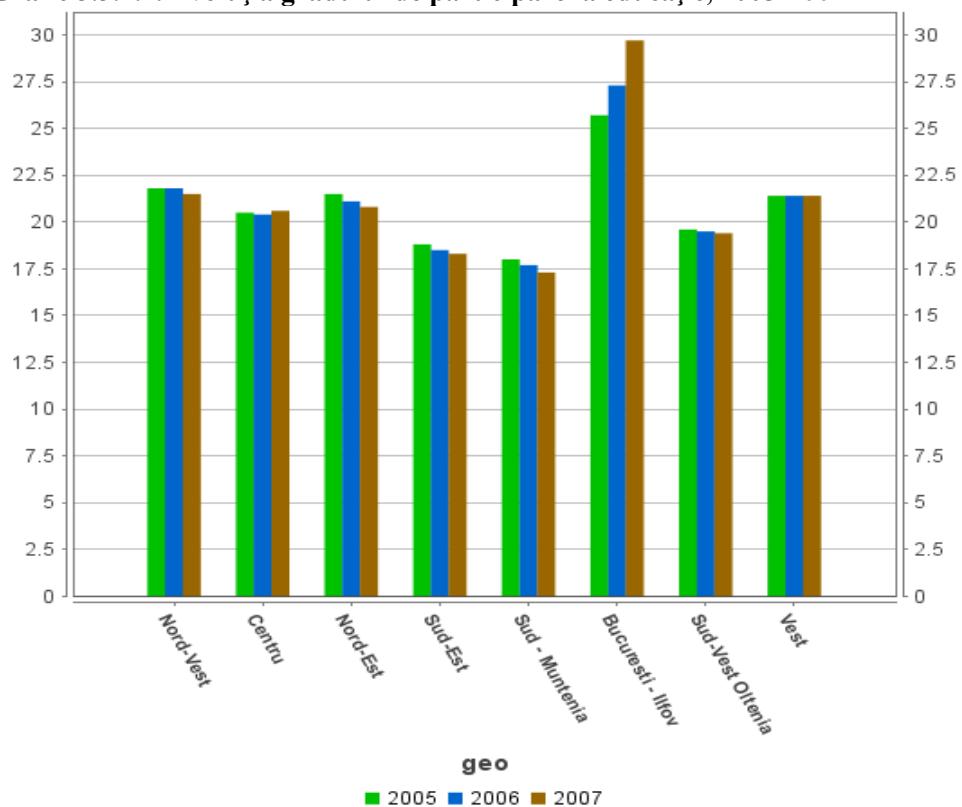
Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Tabel 3.3.4.4. Variația nr de elevi și studenți în Regiunea Sud Est, pe nivel de instruire, 2007/2008 față de 2003/2004

Δ 2007/2008-2003/2004		Total	Total feminin	Preșcolar		Primar și gimnazial		Liceal		Profesional		Postliceal		De maiștri		Instituții de învățământ superior	
				Total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin
nr persoane	România	-67.912	-16.581	13.615	4.051	-	-	32.431	-4.723	-58.789	-21.722	-8.733	-440	-471	-1	286.568	169.254
	Regiunea Sud Est	-35.279	-17.379	2.782	962	-46.414	-22.345	1.578	-2.607	-8.857	-3.368	-243	545	108	15	15.767	9.419
Procente	România	-1,52%	-0,74%	2,14%	1,29%	-15,67%	-15,84%	4,27%	-1,14%	-21,06%	-20,64%	-17,56%	-1,31%	-9,41%	-0,29%	46,16%	49,73%
	Regiunea Sud Est	-6,47%	-6,41%	3,49%	2,44%	-16,70%	-16,64%	1,64%	-4,89%	-23,37%	-23,13%	-4,47%	14,31%	17,79%	150,00%	33,57%	36,29%

Sursa: Direcția Regională de Statistică

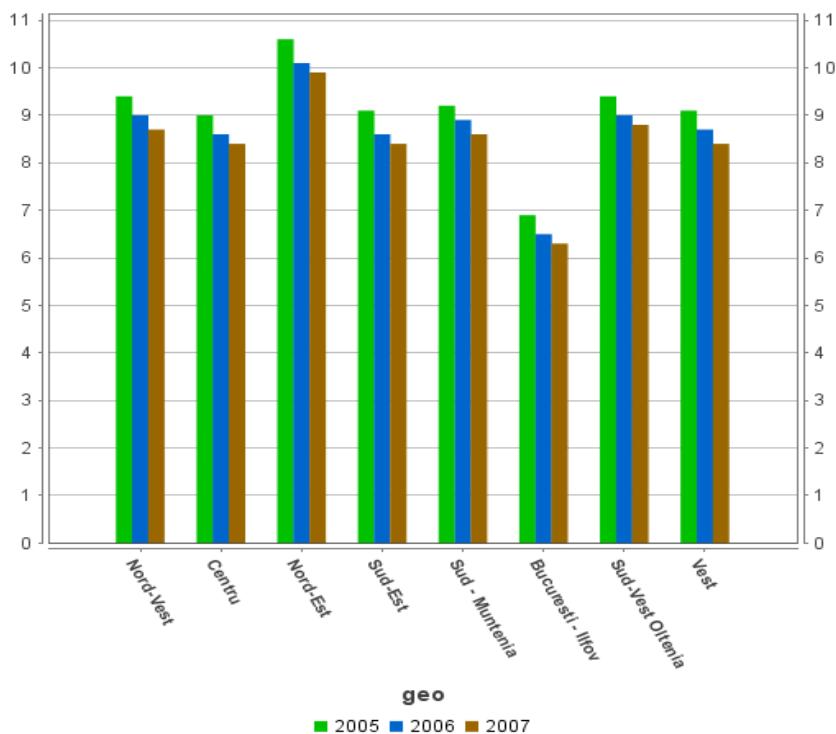
Grafic 3.3.4.1. Evoluția gradului de participare la educație, 2005-2007

Sursa: EUROSTAT

Participarea populației la educația primară și secundară inferioară (gimnaziul și primele 2 clase de liceu sau școală profesională) a scăzut constant între anii 2005-2007 în toate regiunile de dezvoltare ale României. Regiunea cu cel mai ridicat grad de participare a rămas Regiunea Nord Est, cu o valoare de 9,9% în anul 2007 față de 10,6% în anul 2008, iar Regiunea București Ilfov se situa pe ultimul loc cu o valoare de 6,3 față de 6,9. Regiunea Sud a înregistrat o diminuare a gradului de participare la educația primară și secundară inferioară între anii 2005 și 2008, de la 9,1% la 8,4%, situându-se pe penultimul loc în România.

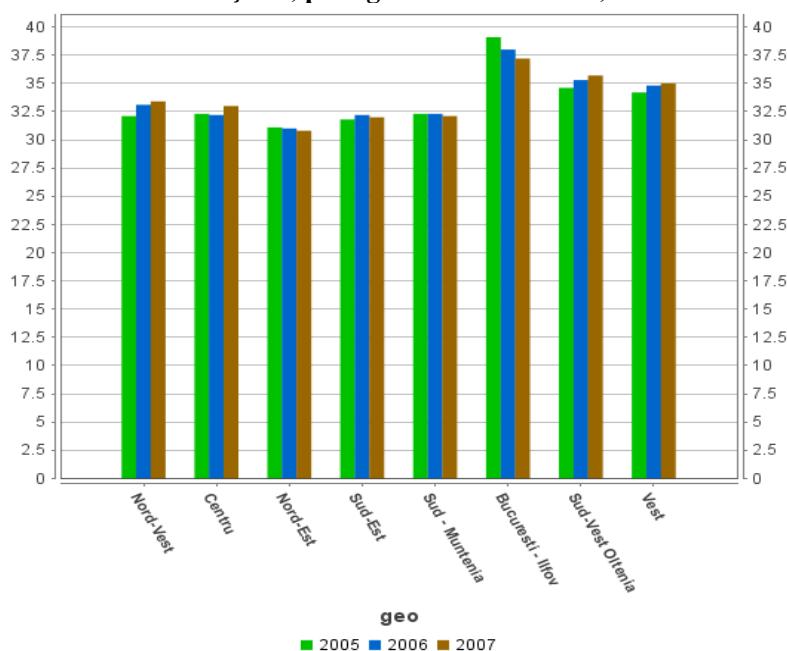
Grafic 3.3.4.2. Evoluția gradului de participare la educația primară și secundară inferioară, pe regiuni de dezvoltare, 2005-2007

Sursa: EUROSTAT

În privința gradului de cuprindere în educația secundară superioară (ultimele 2 clase de liceu și anul de completare de la școală profesională) și post-secundară non-tertiară (școală postliceala și școală de maiștri), se constată în perioada 2005-2008 o creștere moderată în regiunile Nord Vest, Centru, Sud Est, Sud Vest Oltenia și Vest, și o scădere în regiunile Nord Est, Sud Muntenia și București Ilfov. Cea mai bine clasată regiune rămâne Regiunea București Ilfov, în ciuda scăderii înregistrate, cu un grad de cuprindere de 37,2% în anul 2008 de la 39,1% în anul 2005, în timp ce Regiunea Nord Est se clasează pe ultimul loc cu un grad de cuprindere în 2008 de 30,8% față de 31,1% în 2005. Regiunea Sud a înregistrat în intervalul studiat o creștere cu 0,2 puncte procentuale a gradului de cuprindere în educația secundară superioară și post-secundară non-tertiară până la valoarea de 32% în anul 2008.

Grafic 3.3.4.3. Evoluția gradului de cuprindere în educația secundară superioară și post secundară non-tertiară, pe regiuni de dezvoltare, 2005-2007

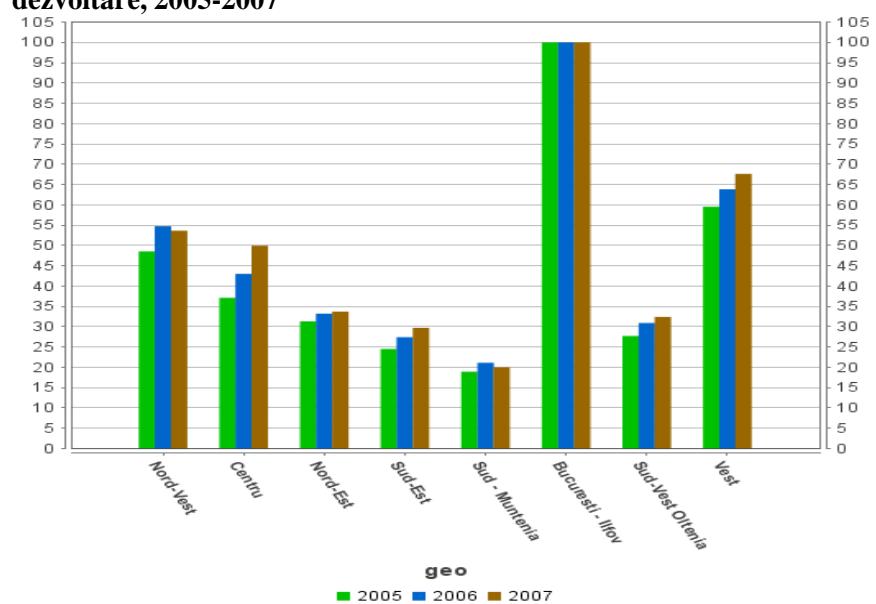

Sursa: EUROSTAT

În privința gradului de cuprindere în educația terțiарă, se remarcă faptul că Regiunea București Ilfov se situează la o distanță apreciabilă față de celelalte regiuni de dezvoltare ale țării, înregistrând un grad de cuprindere de 100% a populației în educația terțiară, fiind urmată de Regiunea Vest cu un grad de cuprindere de 67,6% în anul 2007. Gradul de cuprindere în educația terțiară are o valoare atât de ridicată în Regiunea București Ilfov datorită modului de calcul al acestuia, respectiv faptului că se raportează numărul de studenți înscriși într-o formă de învățământ terțiară dintr-o anumită regiune la totalul populației cu vîrstă între 20 și 24 de ani din regiunea respectivă. Deoarece orașul București este un important centru universitar din România, iar studenții care vin aici nu își schimbă domiciliul pe perioada studiilor, nefiind deci luați în calcul la populația între 20 și 24 de ani a Regiunii București Ilfov, statistic vorbind, gradul de cuprindere al populației tinere în educația terțiara are valori foarte ridicate.

În perioada 2005-2008, toate regiunile au înregistrat creșteri ale gradului de cuprindere în educația terțiară, cea mai mare creștere fiind în Regiunea Centru, respectiv de 12,8 puncte procentuale până la o valoare de 49,9%. Referitor la Regiunea Sud Est, aceasta a înregistrat o creștere de 5,2 puncte procentuale, de la o valoare de 24,5 % în anul 2005 până la valoarea de 29,7% în 2008, dar continuă să se claseze pe penultimul loc în țară.

Grafic 3.3.4.4. Evoluția gradului de cuprindere în educația terțiară, pe regiuni de dezvoltare, 2005-2007

Sursa: EUROSTAT

În privința numărului de studenți care urmează cursurile unei instituții de învățământ superior se constată o evoluție pozitivă în fiecare an universitar, atât la nivel național cât și la nivel regional. Din cei 907.353 din România, 62.739 sunt înscriși la facultățile din Regiunea Sud Est, aceștia fiind concentrați mai ales în orașele Constanța și Galați.

Tabel 3.3.4.5. Evoluția numărului studenților în Regiunea Sud Est, pe localități

Nr persoane	1992/ 1993	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
România	235.669	533.152	582.221	596.297	620.785	650.335	716.464	785.506	907.353
Regiunea Sud Est	13.481	39.296	43.528	44.346	46.972	47.507	51.101	55.192	62.739
Brăila	535	2.205	2.354	2.476	2.412	2.274	2.142	2.310	2.412
Buzău	339	495	547	503	493	528	401	291	206
Constanța	5565	22259	24787	25595	26975	28048	29928	32701	38915
Galați	7042	14047	15519	15519	16879	16379	18303	19757	21000
Tulcea	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Focșani	0	290	321	253	213	278	327	133	200

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

3.3.5. Abandonul școlar

Abandonul școlar constă în încetarea frecvențării școlii, părăsirea sistemului educativ, indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii ciclului de studii început. Abandonul școlar prezintă o problematică serioasă pentru societate întrucât, de-o parte semnalează probleme sociale și economice grave care determină abandonarea studiilor, mai ales în cazul nivelurilor de instruire scăzute, iar pe de altă parte creează o populație lipsită de calificarea și competențele necesare pentru integrarea în muncă și adaptarea la schimbările societății. În acest sens eforturile administrative pentru prevenirea abandonului școlar sunt esențiale pentru a preveni crearea unei categorii de persoane inadaptabile și asistate social pe termen lung care să creeze o presiune și mai mare asupra societății și a comunității din care provine, riscându-se astfel crearea unui cerc vicios în care abandonul școlar capătă un efect de multiplicare în anii următori.

Se remarcă faptul că ratele abandonului școlar sunt în creștere atât la nivelul Regiunii Sud Est, cât și la nivelul întregii țări între anii școlari 2005/2006 și 2007/2008, sugerând faptul că România se confruntă cu o creștere a populației defavorizate. Datorită pericolului social pe care abandonul școlar îl reprezintă și în contextul crizei economice din 2008 care a majorat dezechilibrele generatoare ale abandonului școlar, se impun măsuri imediate de incluziune socială pentru stoparea acestei tendințe de creștere.

Se constată că, la nivel național, rata abandonului școlar crește proporțional cu înaintarea nivelului de instruire, începând de la 1,75% la nivelul învățământului primar și ajungând până la 8,49% în cazul învățământului profesional și de ucenici, cu excepția cazului învățământului postliceal și de maîstri care înregistrează valori mai scăzute ale abandonului, decât în cazul învățământului profesional și de ucenici. Această tendință este explicată prin faptul că populația este în mare parte conștientă de valoarea educației pentru viitorul copilului astfel că, mai ales în ciclurile scăzute de instruire se încearcă depășirea dificultăților pentru a asigura copilului măcar competențele tradiționale de bază (seris, citit, calcule de bază). După această etapă, întrucât o mare parte din familiile din care fac parte copiii care abandonează școala sunt familii defavorizate cu un nivel scăzut de educație, dificultățile economice și sociale primează, o pondere mai mare de copii părăsind mediul educațional. Excepția din cazul învățământului postliceal și de maîstri se datorează faptului că efortul depus în școală până în acel moment și depășirea anterioară a dificultăților creează convingerea că finalizarea studiilor va aduce o viață mai bună în scurt timp.

În cazul Regiunii Sud Est se constată rate ale abandonului școlar în creștere în perioada 2005-2008, mai mari decât media națională în toți cei 3 ani studiați, cea mai mare diferență înregistrându-se în cazul învățământului profesional și de ucenici, și anume rata de abandon de 1,1% în anul școlar 2006/2007.

În anul școlar 2007/2008, cele mai afectate județe din Regiunea Sud Est au fost județul Constanța pe nivelul abandonului școlar în ciclul primar, Vrancea pe nivelul abandonului școlar în ciclul gimnazial, liceal și profesional și Brăila în învățământul postliceal și de maîstri.

Tabel 3.3.5.1. Rata abandonului școlar în învățământul preuniversitar, 2005/2006, 2006/2007, 2007/2008

%	Învățământ primar și gimnazial			Învățământ liceal	Învățământ profesional și de ucenici	Învățământ postliceal și de maiștri
	Total	Primar	Gimnazial			
România						
2005/2006	1,80	1,50	2,10	2,70	7,40	8,60
2006/2007	2,00	1,70	2,30	3,29	8,22	7,55
2007/2008	2,00	1,75	2,20	2,89	8,49	4,83
Regiunea Sud Est						
2005/2006	2,00	1,70	2,40	3,00	8,30	9,70
2006/2007	2,30	1,87	2,72	3,79	9,32	7,67
2007/2008	2,31	1,96	2,63	2,99	8,74	5,69
Județul Brăila						
2005/2006	2,00	1,50	2,30	5,20	11,60	20,30
2006/2007	1,98	1,65	2,31	5,04	15,12	7,12
2007/2008	1,85	1,54	2,13	4,10	9,04	10,75
Județul Buzău						
2005/2006	1,60	1,20	2,00	2,60	6,80	0,40
2006/2007	1,60	1,29	1,84	2,64	9,00	9,69
2007/2008	2,08	1,70	2,43	1,85	7,11	2,54
Județul Constanța						
2005/2006	2,30	2,00	2,70	2,50	7,80	6,50
2006/2007	2,99	2,56	3,53	2,99	7,99	6,83
2007/2008	3,16	2,86	3,45	2,07	10,19	6,98
Județul Galați						
2005/2006	1,30	1,10	1,50	2,60	8,30	13,60
2006/2007	1,50	1,21	1,85	4,42	5,57	7,63
2007/2008	1,19	1,02	1,35	3,13	5,70	5,44
Județul Tulcea						
2005/2006	3,00	2,20	3,70	2,00	9,30	0,20
2006/2007	2,80	2,17	3,49	3,60	8,82	2,58
2007/2008	2,86	2,55	3,15	4,89	10,94	1,90
Județul Vrancea						
2005/2006	2,70	2,20	3,20	4,30	6,80	13,90
2006/2007	3,10	2,44	3,72	5,26	13,92	9,57
2007/2008	2,93	2,14	3,70	4,39	11,60	5,45

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Din analiza variației abandonului școlar între anii școlari 2005/2006 și 2007/2008 se constată că toate județele Regiunii Sud Est au avut o evoluție pozitivă pe intervalul studiat, scăzând rata abandonului școlar cel puțin pe un nivel de instruire.

Singurul județ care a diminuat rata abandonului școlar pe toate nivelele de instruire este județul Brăila. Cu toate acestea, datorită nivelului foarte ridicat înregistrat în anul 2005/2006, de până la 20,3% în cazul învățământului liceal și de maiștri, rămâne lider în topul județelor cu cea mai mare rată a abandonului chiar la nivelul de instruire la care a înregistrat cea mai mare îmbunătățire (-9,55 procente).

Tabel 3.3.5.2. Variația abandonului școlar în Regiunea Sud Est în anul școlar 2007/2008 față de 2005/2006

2007/2008- 2005/2006 %	Învățământ primar și gimnazial			Învățământ liceal	Învățământ profesional și de ucenici	Învățământ postliceal și de maiștri
	Total	Primar	Gimnazial			
România	0,20	0,25	0,10	0,19	1,09	-3,77
Regiunea Sud Est	0,31	0,26	0,23	-0,01	0,44	-4,01
Județul Brăila	-0,15	0,04	-0,17	-1,10	-2,56	-9,55
Județul Buzău	0,48	0,50	0,43	-0,75	0,31	2,14
Județul Constanța	0,86	0,86	0,75	-0,43	2,39	0,48
Județul Galați	-0,11	-0,08	-0,15	0,53	-2,60	-8,16
Județul Tulcea	-0,14	0,35	-0,55	2,89	1,64	1,70
Județul Vrancea	0,23	-0,06	0,50	0,09	4,80	-8,45

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

3.3.6. Calitatea educației

Asigurarea unei educații de calitate pentru întreaga populație școlară presupune existența unui număr suficient de cadre didactice bine pregătite disponibile la o distanță rezonabilă de casa elevului sau studentului.

Potrivit datelor furnizate de Direcția regională de statistică Brăila, personalul didactic în România la nivelul anului școlar 2007/2008, totaliza 276.849 de persoane, dintre care 31.704 aparțină Regiunii Sud Est.

Referitor la suficiența personalului didactic se constată că raportul mediu la nivel național este de 1 cadru didactic la 15,91 elevi, dar că există diferențe majore între regiuni și între nivelurile de instruire. Spre exemplu cel mai mare raport este de 1 profesor la 102,68 elevi în cazul nivelului postliceal din Regiunea Sud Muntenia, iar cel mai scăzut se înregistrează în Regiunea Nord Vest în cazul nivelului primar și gimnazial, respectiv 11,47 elevi la un profesor. Regiunea Sud Est avea un raport mediu 16,08 elevi la un profesor, raportul fiind mai mare decât media națională pentru fiecare nivel de instruire cu excepția învățământului postliceal și a școlilor de maiștri.

Tabel 3.3.6.1. Analiza comparativă a raportului personalului didactic la populația școlară pe regiuni, pe nivele de instruire, anul școlar 2007-2008

2007/2008	media	Preșcolar	Primar și gimnazial	Liceal	Profesional	Postliceal	De maistri	Instituții de învățământ superior
România (total)	15,91	17,41	12,88	12,84	37,10	41,16	89,40	28,39
Regiunea Nord Est	15,79	19,48	14,51	12,78	21,14	101,79	0,00	20,94
Regiunea Sud Muntenia	15,07	18,63	12,87	12,74	102,68	33,55	0,00	29,48
Regiunea Vest	14,35	17,49	12,49	10,95	25,73	46,94	0,00	20,48
Regiunea Nord Vest	14,07	16,08	11,49	12,90	36,32	90,77	0,00	19,22
Regiunea Centru	15,08	15,64	11,82	11,83	48,33	54,40	89,00	35,24
Regiunea București-Ilfov	21,75	15,34	13,74	13,40	95,66	23,37	0,00	34,49
Regiunea Sud-Vest Oltenia	14,90	17,73	12,20	12,85	38,61	34,42	0,00	33,49
Regiunea Sud Est	16,08	18,01	13,64	13,01	42,39	27,90	0,00	35,87

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește evoluția personalului didactic pe nivele de instruire în Regiunea Sud Est în perioada 2003-2008 se constată o scădere a numărului mediu de cadre didactice. Scăderea numărului de cadre didactice s-a făcut resimțită la toate nivelele de instruire, cu excepția nivelului preșcolar.

Comparând variația personalului didactic din Regiunea Sud Est cu variația medie a personalului didactic din România în perioada 2003-2008, se constată că Regiunea Sud Est a cunoscut o diminuare mult mai puternică a numărului cadrelor didactice decât media națională. De asemenea, se constată că la nivele de instruire precum învățământul postliceal sau învățământul superior, Regiunea Sud Est a înregistrat o variație în sens contrar variației naționale.

Ca urmare a creșterii cererii de servicii de învățământ superior, dar și a numărului de instituții care oferă astfel de servicii, s-a majorat și numărul cadrelor didactice care asigură satisfacerea acestei cereri. Începând cu anul universitar 1992/1993, personalul didactic a crescut în fiecare an, până în anul universitar 2006/2007 când s-a înregistrat o scădere de 960 de persoane la nivel național și de 50 de persoane la nivelul Regiunii Sud Est, urmată ulterior de o creștere.

Tabel 3.3.6.2. Evoluția personalului didactic pe nivele de instruire în Regiunea Sud Est în perioada 2003-2008

Regiunea Sud Est	Total	Total feminine	Preșcolar		Primar și gimnazial		Liceal		Profesional		Postliceal		De maîstri		Instituții de învățământ superior	
			total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin
2003/2004	33.318	25.299	4.192	4.187	18.616	14.422	7.815	5.242	692	426	187	120	0	0	1816	902
2005/2006	32.515	24.716	4.302	4.299	17.787	13.686	7.717	5.332	788	477	142	110	0	0	1779	812
2007/2008	31.704	24.427	4.583	4.577	16.973	13.145	7.528	5.330	685	409	186	111	0	0	1749	855

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Tabel 3.3.6.3. Variația personalului didactic pe nivele de instruire în Regiunea Sud Est comparativ cu media națională în perioada 2003-2008

Δ 2007/2008- 2003/2004		Total	Total feminine	Preșcolar		Primar și gimnazial		Liceal		Profesional		Postliceal		De maîstri		Instituții de învățământ superior		
				total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	total	feminin	
Nr de persoane	România	-4.423	-1.597	2.763	2.724	-11.538	-8.926	2.695	3.358	157	408	-311	-199	-16	-7	1.827	1.045	
	Regiunea Sud Est	-1.614	-872	391	390	-1643	-1277	-287	88	-7	-17	-1	-9	0	0	-67	-47	
Procente	România	-	-0,79%	7,99%	7,89%	-7,67%	-7,86%	4,57%	8,90%	2,72%	13,55%	-23,79%	22,82%	-	-	50,00 %	6,06%	8,17%
	Regiunea Sud Est	4,84%	-3,45%	9,33%	9,31%	-8,83%	-8,85%	3,67%	1,68%	1,01%	-3,99%	-0,53%	-7,50%	0,00%	0,00%	-	-	5,21%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Tabel 3.3.6.4. Evoluția personalului didactic din învățământul superior în Regiunea Sud Est, pe localități, 1992/1993-2007/2008

Nr persoane	1992/ 1993	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
România	18.123	27.959	28.674	29.619	30.137	30.857	31.543	30.583	31.964
Regiunea Sud Est	892	1.567	1.659	1.709	1.816	1.805	1.779	1.729	1.749
Brăila	16	47	37	36	41	47	40	44	39

Buzău	62	6	6	6	0	0	0	0	0
Constanța	369	886	943	943	1.017	996	1.002	990	1.021
Galați	445	628	673	724	758	762	737	695	689
Tulcea	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Focșani	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

3.3.7. Formare profesională

Educația pe tot parcursul vieții și formarea profesională este un element cheie al creșterii adaptabilității forței de muncă la condițiile în schimbare ale pieței. În contextul schimbărilor rapide care au loc la nivel actual pe piața muncii, dezvoltarea unui sistem performant de formare profesională, atât prin intermediul organismelor naționale, cât și al societăților private, este esențială pentru competitivitatea națională. Cu toate acestea, nivelul de dezvoltare al sistemului de educație continue rămâne scăzut, gradul de cuprindere în educația pe tot parcursul vieții, calculat ca și procent al populației cu vîrstă între 25 și 64 de ani care a participat la cursuri de formare profesională în perioada studiata, fiind extrem de scăzut în România.

Potrivit **Raportului Progress Towards Lisbon Objectives in Education and Training**⁸⁹ al Comisiei Comunităților Europene din 2008, România se situa la nivelul anului 2007 pe ultimul loc în Uniunea Europeană, la egalitate cu Bulgaria, în ceea ce privește educația continuă, înregistrând un nivel de șapte ori și jumătate mai mic decât media europeană, și de până la 25 de ori mai mic decât Suedia, cea mai bine clasată țară. Deși s-au înregistrat progrese în acest sens între anii 2000 și 2007, îmbunătățirea situației este totuși foarte mică, România înregistrând o creștere a acestui indicator de doar 0,4 puncte procentuale, față de media europeană de 2,6 puncte procentuale.

Tabel 3.3.7.1. Variația participării la educația pe tot parcursul vieții în România și alte state membre, 2000, 2007

	2000 %	2007 %	Δ 2007-2000
EU 27	7,1	9,7	2,6
Suedia	21,6	32,0	10,4
Germania	5,2	7,8	2,6
Franța	2,8	7,4	4,6
Italia	4,8	6,2	1,4
Polonia	:	5,1	:
Ungaria	2,9	3,6	0,7
Grecia	1,0	2,1	1,1
Bulgaria	:	1,3	:
România	0,9	1,3	0,4

Sursa: Comisia Comunităților Europene, Eurostat

Potrivit Eurostat, la nivel regional se constată diferențe mari între regiunile de dezvoltare în privința gradului de participare la educația continuă, Regiunea București - Ilfov fiind cea mai bine clasată, cu un procent de 1,7% din populația între 25 și 64 de ani, în timp ce Regiunea Sud Est se clasează pe ultimul loc, alături de Regiunea Sud Muntenia și Regiunea Sud Vest Oltenia, cu un procent de 1,1%, cu 0,2 puncte procentuale mai mic decât media națională.

Deși legislația românească prevede obligația angajatorului de a asigura formarea profesională continuă (FPC) a angajaților săi, acest lucru nu se întâmplă de cele mai multe ori, astfel că persoanele care doresc să participe la cursuri de formare profesională trebuie să facă acest lucru pe cont propriu și în timpul liber. Astfel, o anchetă realizată în perioada martie-iunie 2004 în cadrul Proiectului Phare Twining RO

⁸⁹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/report08/report_en.pdf

02/IB/SO/03 Assistance for improving the CVT policies, citată de Raportul de țară privind dezvoltările recente în domeniul educației, formării profesionale și politicilor de ocupare, România 2004⁹⁰, relevă următoarele aspecte:

- FPC se realizează mai ales în companiile mari private, întrucât mulți angajatori nu înțeleg valoarea adăugată a acesteia;
- FPC este privită de majoritatea angajatorilor și angajaților ca fiind mai degrabă o problemă personală a angajatului și nu o răspundere a angajatorului;
- oferta furnizorilor de formare în domenii specifice de competență cu o perioadă redusă este insuficient dezvoltată, iar cursurile de lungă durată pentru obținerea unei calificări descurajează participarea.

Măsurile active de stimulare a ocupării forței de muncă prevăd asigurarea de cursuri gratuite de formare profesională pentru persoanele care nu au un loc de muncă, dar și pentru o serie de alte persoane defavorizate, acestea fiind asigurate de ANOFM⁹¹ și Agențiile Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă prin organismele proprii de formare, dar și prin furnizori independenți de servicii. Aceste servicii se adresează însă unui număr redus de persoane datorită necesității unei surse de finanțare bugetare, iar în ultima perioadă acestea au scăzut, fiind înlocuite de alte măsuri active, în special subvenții pentru întreprinderile care angajează persoane care aparțin categoriilor defavorizate⁹².

Conform Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților⁹³, Registrului Național al Furnizorilor Autorizați cuprinde în anul 2010 un număr de 12.867 de cursuri de formare profesională autorizate la nivel național, dintre care 1.440 de cursuri, totalizând 11,19% din oferta națională, sunt furnizate în Regiunea Sud Est, atât de instituții publice, cât și de entități cu capital privat. La nivel regional se constată faptul că județele Constanța, cu un procent de 31,39% din total, și Galați, cu un procent de 22,57% din total, concentrează aproape jumătate din oferta Regiunii Sud Est, în timp ce oferta de formare profesională autorizată din județele Tulcea și Vrancea este relativ redusa, totalizând sub 8 procente din total în ambele cazuri.

Tabel 3.3.7.2. Numărul de cursuri de formare profesională autorizate în Regiunea Sud Est și în România, pe județe, 2010

2010	Cursuri de formare profesională autorizate	Pondere la nivel național/regional
România (total)	12.867	100,00%
Regiunea Sud Est	1.440	11,19%
Județul Brăila	229	15,90%
Județul Buzău	208	14,44%

⁹⁰<http://www.ise.ro/LinkClick.aspx?fileticket=mPKY4jErv6M%3d&tabid=193&mid=836&language=en-US>

⁹¹ Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

⁹² *Raportul de țară privind dezvoltările recente în domeniul educației, formării profesionale și politicilor de ocupare, România 2004*

⁹³ www.cnfpa.ro

2010	Cursuri de formare profesională autorizate	Pondere la nivel național/regional
Județul Constanța	452	31,39%
Județul Galați	325	22,57%
Județul Tulcea	112	7,78%
Județul Vrancea	114	7,92%

Sursa: Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților, calcule proprii

Din păcate, lipsa datelor centralizate atât la nivel național, cât și la nivel regional, privind finanțarea formării profesionale continue din fondurile angajatorilor, contribuțiile proprii ale persoanelor formate, sponsorizările, programele speciale sau sursele externe de finanțare reprezintă în continuare o piedică majoră în analiza situației actuale, dar și a nevoilor în domeniul formării profesionale continue/educației pe tot parcursul vieții.

3.4 Infrastructura educațională

Unul dintre cele 6 mesaje cheie Comisiei Europene **Memorandumul asupra învățării permanente** din octombrie 2000 au fost **aducerea învățării mai aproape de casă**. Se recunoaște în acest fel că apropierea instituțiilor de casa elevilor sau studenților poate avea influențe importante asupra performanței școlare a acestora, dar și asupra disponibilității de a-și continua educația. Dacă în mediul urban distanța școlii față de casă nu este o problemă foarte stringentă, existând posibilitatea găsirii unei școli la o distanță rezonabilă pe care copilul să o poată parcurge fără să ajungă la școală deja obosit, în mediul rural distanțele pot fi considerabile și reprezintă în unele cazuri motivul abandonului școlar.

În ceea ce privește numărul de unități școlare din cadrul Regiunii Sud Est, se constată că aceasta este a treia regiune în funcție de cel mai mic număr de unități școlare după Regiunea București Ilfov și Regiunea Vest, înregistrând 13,25% din unitățile de învățământ din România (anul școlar 2007/2008). Cel mai mare număr de unități școlare se înregistrează în cadrul regiunii la nivelul primar și gimnazial de instruire, respectiv 636 de unități, în concordanță cu structura națională a unităților școlare în funcție de nivelul de instruire.

Se remarcă faptul că dintre județele Regiunii Sud Est cele mai multe unități de învățământ se regăsesc în județul Constanța și Galați, iar cele mai puține în județul Tulcea. Numărul mic de unități școlare răspândite pe toată suprafața regiunii poate genera un acces dificil al elevilor la școli, dar pe de alta parte numărul în scădere al acestora nu permite din punct de vedere economic înființarea a noi unități.

Informațiile cu privire la numărul de unități școlare din Regiunea Sud Est raportat la nevoile populației școlare și la nivelul de uzură al infrastructurii existente nu sunt disponibile.

Tabel 3.4.1. Analiza comparativă a numărului de unități școlare pe regiuni de dezvoltare, pentru anul școlar 2007-2008

Unitatea școlare	TOTAL	% din total național/regional	Preșcolar	Primar și gimnazial	Liceal	Profesional	Postliceal	De maistri	Instituții de învățământ superior	Facultăți
România (total)	8.861	100%	1731	4737	1426	147	83	0	106	631
Regiunea Nord Est	1.406	15,87%	192	835	205	75	14	0	13	72
Regiunea Sud Muntenia	1.309	14,77%	224	844	180	7	14	0	4	36
Regiunea Vest	865	9,76%	165	435	160	7	4	0	13	81
Regiunea Nord Vest	1.181	13,33%	223	610	218	8	9	0	16	97
Regiunea Centru	1.204	13,59%	293	591	207	9	12	0	13	79
Regiunea București-Ilovo	844	9,52%	256	249	125	2	6	0	36	170
Regiunea Sud Est	1.174	13,25%	259	636	178	26	14	0	7	54
Județul Brăila	142	12,1%	32	79	23	2	3	0	-	3
Județul Buzău	202	17,21%	25	133	29	10	4	0	-	1
Județul Constanța	329	28,02%	104	131	54	1	4	0	5	30
Județul Galați	268	22,83%	70	143	32	2	-	0	2	19
Județul Tulcea	89	7,58%	9	49	19	11	1	0	-	-
Județul Vrancea	1.44	12,27%	19	101	21	-	2	0	-	1

Sursa: Direcția regională de Statistică Brăila

Analizând numărul de unități școlare la 100.000 de locuitori se constată faptul că Regiunea Sud Est are mai multe unități școlare la 100.000 de locuitori decât media națională, situându-se pe locul 3 în România din acest punct de vedere. Astfel, în anul 2008 Regiunea Sud Est înregistra un număr de 41,64 unități școlare la 100.000 de locuitori, în timp ce media națională era de 41,21 unități școlare la 100.000 de locuitori. Dintre județele regiunii se remarcă județul Constanța, cu o valoare de 45,68 de unități la 100.000 de locuitori, dar și județul Tulcea, cu 35,74 unități școlare la 100.000 de locuitori.

Tabel 3.4.2. Număr de unități școlare la 100.000 de locuitori

2008	Nr. unități școlare	Nr. unități școlare/100.000 locuitori
România	8.861	41,21
Regiunea Nord Est	1.406	49,87
Regiunea Sud Muntenia	1.309	35,20
Regiunea Vest	865	26,34
Regiunea Nord Vest	1.181	61,34
Regiunea Centru	1.204	44,23

Regiunea Bucureşti-IIfov	844	33,45
Regiunea Sud Est	1.174	41,64
Judeţul Brăila	142	39,19
Judeţul Buzău	202	41,67
Judeţul Constanţa	329	45,68
Judeţul Galaţi	268	43,82
Judeţul Tulcea	89	35,74
Judeţul Vrancea	144	36,77

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește evoluția numărului de unități școlare din Regiunea Sud Est comparativ cu evoluția națională, în perioada 2003-2008, se constată o scădere accentuată a numărului de unități școlare, la nivel regional desfășându-se pe perioada studiată 665 de unități de învățământ, iar la nivel național 3.777. Nivelele de instruire care au înregistrat creșteri au fost nivelul liceal cu 16 unități la nivel național, dintre care 2 în Regiunea Sud Est, nivelul profesional cu 57 de unități înființate la nivel național dintre care 17 în Regiunea Sud Est și nivelul postliceal, unde s-au înființat un număr de 5 unități la nivel național, dintre care 3 în Regiunea Sud Est.

Tabel 3.4.3. Evoluția numărului de unități școlare în Regiunea Sud Est comparativ cu România în perioada 2003-2008

Unități școlare		Nivel de instruire								
		TOTAL	Preșcolar	Primar și gimnazial	Liceal	Profesional	Postliceal	De maistri	Instituții de învățământ superior	Facultăți
2003/2004	România	12.635	3.769	6.411	1.410	90	78	0	107	770
	Regiunea Sud Est	1.839	570	1.000	176	9	11	0	7	66
2007/2008	România	8.858	1.731	4.734	1.426	147	83	0	106	631
	Regiunea Sud Est	1174	259	636	178	26	14	0	7	54

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Variația procentuală a numărului de unități de învățământ în perioada 2003-2008, relevă faptul că s-au desființat 29,89% dintre unitățile de învățământ la nivel național și 36,16% la nivelul Regiunii Sud Est. Domeniul preșcolar a fost cel mai afectat, cu diminuări de 54,07% la nivel național și 54,56% la nivel regional. Nivelul de studiu cu cea mai mare creștere a numărului de unități școlare a fost nivelul profesional care a depășit de aproape 3 ori creșterea procentuală medie de la nivel național, respectiv 188,89% față de 63,33%.

Tabel 3.4.4. Variația numărului de unități școlare în Regiunea Sud Est comparativ cu România în perioada 2003-2008

Variatie unități	Nivel de instruire
------------------	--------------------

școlare		TOTAL	Preșcolar	Primar și gimnazial	Liceal	Profesional	Postliceal	De maistri	Instituții de învățământ superior	Facultăți
Δ 2007/ 2008- 2003/ 2004	România	-3777	-2038	-1677	16	57	5	0	-1	-139
	Regiunea Sud Est	-665	-311	-364	2	17	3	0	0	-12
Δ 2007/ 2008- 2003/ 2004	România	-29,89%	-54,07%	-26,16%	1,13 %	63,33 %	6,41%	0,00%	-0,93%	-18,05%
	Regiunea Sud Est	-36,16%	-54,56%	-36,40%	1,14 %	188,8 9%	27,27%	0,00%	0,00%	-18,18%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul instituțiilor de învățământ superior a cunoscut o evoluție neuniformă între anii universitari 1992/1993 și 2007/2008, cunoscând o creștere susținută până în anul universitar 2000/2001, respectiv dublarea numărului de instituții pe o perioadă de 8 ani, urmată de o scădere moderată a acestora. În anul universitar 2007/2008, în România funcționau 106 instituții de învățământ superior, dintre care 7 în Regiunea Sud Est.

Dintre cele 7 instituții de învățământ superior din Regiunea Sud Est 3 sunt de stat, Universitatea Maritimă (Academia Navală Militară "Mircea cel Bătrân"), Universitatea Ovidius și Universitatea "Dunărea de Jos" Galați, iar 4 sunt private, respectiv Universitatea "Danubius", Universitatea "Constantin Brâncoveanu", Universitatea "Spiru Haret" și Universitatea Ecologică București.

Tabel 3.4.5. Evoluția numărului de instituții de învățământ superior în Regiunea Sud Est comparativ cu România, 1992/1993 – 2007/2008

Nr instituții	1992/ 1993	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
România	62	126	125	122	122	117	107	104	106
Regiunea Sud Est	5	10	10	10	9	8	7	7	7

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește numărul facultăților din cadrul instituțiilor de învățământ superior, s-a observat o creștere de asemenea susținută până în anul 2000/2001, materializată printr-o triplare a numărului acestora, urmată de o creștere mai moderată până în anul 2005/2005, după care numărul acestora a început să scadă. În anul universitar 2007/2008, Regiunea Sud Est cuprindea 54 dintre cele 631 de facultăți din România (2007/2008).

La nivelul Regiunii Sud Est cele mai multe facultăți se găsesc în Constanța (30 de facultăți reprezentând 55,5% din totalul regiunii) și în Galați (19 facultăți reprezentând 35%). Singurul județ care nu are nici o facultate este Tulcea.

Tabel 3.4.6. Evoluția numărului facultăților în Regiunea Sud Est, pe localități, 1992/1993-2007/2008

Nr facultăți	1992/ 1993	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
România	261	696	729	742	754	742	770	755	631

Regiunea Sud Est	17	48	53	55	58	60	66	65	54
Brăila	1	3	5	5	4	4	4	4	3
Buzău	1	1	1	1	2	2	3	3	1
Constanța	8	28	30	31	32	33	32	32	30
Galați	7	14	15	16	17	19	24	24	19
Tulcea	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Focșani	0	2	2	2	3	2	3	2	1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Ca urmare a dezvoltării domeniului învățământului superior, pe piața educațională românească au apărut o serie de facultăți private care în anul universitar 2007/2008 reprezentau 50 dintre cele 631 de facultăți la nivel național și 3 dintre cele 54 la nivelul Regiunii Sud Est. Acestea concentrau 41,93% din totalul studenților de la nivel național și 40,3 % din totalul studenților din Regiunea Sud Est, angajând în 15,39% din personalul didactic universitar de la nivel național și 7,54% din personalul didactic universitar de la nivel regional. Aceste cifre demonstrează succesul de care se bucură și eficiența economică de care dă dovadă învățământul superior privat în România și în Regiunea Sud Est.

Tabel 3.4.7. Învățământul superior din instituțiile private, pe localități, în anul universitar 2007/2008

2007/2008	Instituții	Facultăți	Învățământ superior privat			
			Studenți înscriși		Personal didactic	
			total	feminin	total	feminin
România	50	199	380.509	217.378	4.920	2.080
Regiunea Sud Est	3	15	25.293	15.734	225	132
Brăila	-	2	1.789	1.143	39	23
Buzău	-	-	-	-	-	-
Constanța	2	9	17.303	10.986	144	87
Galați	1	4	6.201	3.605	42	22
Tulcea	-	-	-	-	-	-
Focșani	-	-	-	-	-	-

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Analiza evoluției învățământului superior privat din Regiunea Sud Est între anii universitari 2003/2004 și 2007/2008 relevă desființarea a 2 instituții de învățământ superior în anul 2005/2006, dar păstrarea unui număr aproximativ constant de facultăți, respectiv 15 pe tot intervalul. În acest timp numărul studenților a înregistrat o dublare, iar numărul angajaților s-a micșorat cu 12 persoane.

Tabel 3.4.8. Evoluția învățământului superior din instituțiile private din Regiunea Sud Est între anii universitari 2003/2004 și 2007/2008

An școlar	Instituții	Facultăți	Învățământ superior privat			
			Studenți înscriși		Personal didactic	
			total	feminin	total	feminin
2003/2004	5	16	12.804	7.463	237	127
2005/2006	3	15	14.616	8.714	217	126
2007/2008	3	15	25.293	15.734	225	132

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Referitor la variația învățământul superior din instituțiile private din Regiunea Sud Est între anii universitari 2003/2004 și 2007/2008 se remarcă faptul că s-a reușit într-o perioadă de 5 ani creșterea numărului de “clienți” cu 97,54% însotită bineînțeles și de o creștere a veniturilor în același timp cu reducerea personalului cu 5,06%.

Tabel 3.4.9. Variația învățământul superior din instituțiile private din Regiunea Sud Est între anii universitari 2003/2004 și 2007/2008

Δ 2007/2008- 2003/2004	Instituții	Facultăți	Studenți înscriși		Personal didactic			
			Total	feminin	total	feminin		
	Număr	Procente	-2	-1	12.489	8.271	-12	5
			-40,00%	-6,25%	97,54%	110,83%	-5,06%	3,94%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Concluzii

Recomandări ale Uniunii Europene cu privire la educație și formare profesională
 Tintele pentru anul 2010 stabilite prin Setul de indicatori comuni de referință (Benchmarks) pentru îmbunătățirea sistemelor de educație din țările membre ale UE adoptat de Consiliul Europei în mai 2003 la recomandarea Comisiei Europene sunt:

- maxim 10% rata medie a abandonului școlar timpuriu în UE
- cel puțin 85% din persoanele cu vârstă de 22 de ani să fi absolvit cel puțin învățământul secundar superior
- o scădere cu cel puțin 20% a procentului tinerilor de 15 ani cu competențe scăzute de citire
- media în UE a persoanelor adulte care participă la formare continuă în anul 2010 să fie de minim 12,5%
- creșterea până în 2010 cu cel puțin 15% a numărului absolvenților de matematică, științe și tehnologie și eliminarea decalajelor între sexe
- creșterea până în 2020 a populației cu educație terțiară până la 40% din populația Tânără.

Analiza comparativă între Regiunea Sud Est și Uniunea Europeană asupra principaliilor indicatori din domeniul educației

În privința **participării elevilor/studenților la educație**, Regiunea Sud Est ocupă penultimul loc din clasamentul regiunilor românești, cu o valoare a gradului de cuprindere de 18,27%, față de media UE de 21%, fiind la o distanță de 11,58 puncte procentuale de cea mai bine clasată regiune românească și de 17,66 puncte procentuale față de cea mai bine clasată regiune, Regiunea Bruxelles (35,93%).

In privința **participării copiilor de 4 ani la educație** regiunile României se situează între locurile 139 și 174 la nivel european cu valori cuprinse între 86,16% și 63,26% (2007), iar Regiunea Sud Est se situează pe locul patru între regiunile românești cu o rată de participare a copiilor de 4 ani la educație de 75,17%.

În ceea ce privește **participarea elevilor la educația secundară superioară și post-secundară non-tertiară** Regiunea Sud Est se clasează pe locul 185 în Uniunea Europeană și pe locul 4 în România cu o rată de participare de 32,02% și se află la o distanță de 47,47 procente de cea mai bine clasată provincie, Provincia Limburg din Belgia care are o rată de participare a elevilor la educația secundară și post-secundară non-tertiară de 79,49%.

La nivelul anului 2007, primul loc la nivel european în privința **participării studenților**

la educația terțiara este ocupat de Regiunea București Ilfov cu un procent de 205,17%, urmată de Praga și Bratislava. Cea mai prost plasată regiune românească este Regiunea Sud Muntenia, cu un procent de 20,02%, Regiunea Sud Est clasându-se pe penultima poziție în România, cu un procent de 29,67%.

Cea mai bine plasată regiune din România la nivelul anului 2007 în privința **nivelului de educație terțiara atins** este Regiunea București Ilfov, cu o participare de 26,3%, la distanța de 21,3 puncte procentuale de Provincia Brabant Wallon din Belgia care ocupă prima poziție a clasamentului. Regiunea Sud Est se află și în cazul acestui indicator pe penultimul loc în România, după Regiunea Sud Muntenia, având un procent de participare a populației la educația terțiara de 8,8%.

În ceea ce privește **educația pe tot parcursul vieții (lifelong learning)** România înregistrează valori foarte mici, cea mai bine clasată regiune la nivelul anului 2007 (București Ilfov) înregistrând o valoare de 1,7% iar cele mai slab clasate trei regiuni (Regiunea Sud Est, Regiunea Sud Muntenia și Regiunea Sud Vest Oltenia) înregistrând valori de 1,1%.

Populația școlară

În anul școlar 2007/2008, dintre cei 509.656 elevi și studenți înscrisi în sistemul de învățământ din Regiunea Sud Est, 82.535 erau încadrați în învățământul preșcolar, 231.493 în învățământul primar și gimnazial, 97.949 în învățământul liceal, 29.035 urmău o școală de arte și meserii, 5190 urmău o formă de învățământ postliceală, 715 o școală de maiștri și 62.739 urmău o instituție de învățământ superior. Se constată astfel că Regiunea Sud Est procentul fiecărui nivel de instruire este mai mare decât media națională, cu excepția învățământului superior, unde se înregistrează o diferență de 8,3 procente.

Populația școlară feminină este concentrată mai ales în ciclurile de învățare generale sau teoretice, nivelurile tehnice fiind accesate mai ales de populația masculină, astfel că **indicatorul comun de referință** privind eliminarea decalajelor dintre sexe în privința educației tehnice nu este atins.

Populația școlară a cunoscut o scădere între anii 2003/2004 și 2007/2008 de 67.912 elevi și studenți, iar la nivelul Regiunii Sud Est de 35.279 de persoane (51,94% din scăderea totală). Cea mai mare scădere s-a înregistrat în învățământul primar și gimnazial: 46.414 elevi și studenți. Gradul de participare la educație, participarea populației la educația primară și secundară inferioară a scăzut în perioada 2005-2007, în timp ce gradul de cuprindere în educația secundară superioară și post-secundară non-tertiară și gradul de cuprindere în educația terțiara au cunoscut o creștere în aceeași perioadă.

Numărul de studenți la nivel național și regional a crescut constant între anii universitari 1992/1993 și 2007/2008, iar în anul 2007/2008 din cei 907.353 din România, 62.739 erau înscrisi la facultățile din Regiunea Sud Est, aceștia fiind concentrați mai ales în orașele Constanța și Galați.

Abandonul școlar

Rata abandonului școlar a fost în creștere între anii școlari 2005/2006 și 2007/2008 la nivelul învățământului primar atât la nivelul Regiunii Sud Est, cât și la nivelul întregii tari.

În anul școlar 2007/2008, cele mai afectate județe din Regiunea Sud Est au fost județul Constanța pe nivelul abandonului școlar în ciclul primar, Vrancea pe nivelul abandonului școlar în ciclul gimnazial, liceal și profesional și Brăila în învățământul postliceal și de maiștri.

Calitatea educației

Personalul didactic în România la nivelul anului școlar 2007/2008, totaliza 276.849 de

persoane, dintre care 31.704 aparțineau Regiunii Sud Est, în scădere față de anul școlar 2003/2004. Regiunea Sud Est avea un raport mediu 16,08 elevi la un profesor, raportul fiind mai mare decât media națională pentru fiecare nivel de instruire cu excepția învățământului postliceal și a școlilor de maistri.

Personalul didactic a înregistrat creșteri la nivelul învățământului superior, o dată cu creșterea cererii pentru aceste servicii, respectiv 960 de persoane la nivel național și 50 de persoane la nivelul Regiunii Sud Est.

Infrastructura educațională

Regiunea Sud Est înregistra în anul școlar 2007/2008 un număr de 1.406 unități școlare, fiind a treia regiune în funcție de cel mai mic număr de unități școlare după Regiunea București Ilfov și Regiunea Vest, dar situându-se pe locul 3 din punct de vedere al numărului de unități școlare la 100.000 de locuitori, și anume 49,87 unități școlare la 100.000 de locuitori, mai mult decât media națională de 41,21.

În perioada 2003-2008, în Regiunea Sud Est s-au desfășurat 665 de unități de învățământ, respectiv 36,16% din total, nivelul preșcolar fiind cel mai afectat, cu diminuări de 54,07%.

In privința învățământului superior, în perioada 1992/1993 – 2007/2008 s-a constatat o creștere a instituțiilor (de la 5 la 7) și a facultăților (de la 17 la 54).

Referitor la variația învățământul superior din instituțiile private din Regiunea Sud Est între anii universitari 2003/2004 și 2007/2008 se remarcă faptul că s-a reușit într-o perioadă de 5 ani creșterea numărului de studenți cu 97,54% însotită bineînțeles și de o creștere a veniturilor în același timp cu reducerea personalului cu 5,06%.

3.5 Serviciile sociale și incluziunea socială

3.5.1. Considerente generale

Unul dintre cele mai importante aspecte ale politicii europene comune se referă la coeziunea socială, bazată pe considerentul că aceasta va duce la o dezvoltare durabilă a societății concretizată prin creșterea bunăstării tuturor membrilor săi. În acest sens, în articolul 3 alineatul (3) al **Tratatului privind Uniunea Europeană** se stipulează faptul că **Uniunea Europeană combată excluziunea socială și discriminările și promovează justiția și protecția socială**. De asemenea, **Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene** prevede că **definirea și aplicarea politicilor și acțiunilor comunitare iau în considerare garantarea unei protecții sociale corespunzătoare și combaterea excluziunii**.

Strategia **Europa 2020** alcătuită cu scopul de a permite Uniunii Europene să iasă din criza economică declanșată în anul 2008, prevede direcționarea economiei europene către **o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii**. Pentru implementarea acestei strategii, statele membre vor trebui să realizeze reforme ambițioase orientate către o creștere bazată pe cunoaștere și inovație (“creștere inteligentă”) pentru crearea unei economii durabile, competitive și eficiente (“creștere durabilă”) și a unei societăți bazate pe coeziune (“creștere inclusivă”).

Din punct de vedere social, **Strategia Europa 2020** prevede necesitatea statelor membre de a întreprinde acțiuni în Direcția **asigurării accesului la beneficiile creșterii economice pentru toți locuitorii lor și pentru toate regiunile**. Reducerea sărăciei și a excluziunii sociale devin obiective centrale, măsurile pentru realizarea acestora concentrându-se pe promovarea participării depline în societate și în economie, pe garantarea egalității de șanse și pe combaterea discriminării. Reformele statelor vor trebui să asigure accesul la piața muncii pentru persoanele din categoriile cu risc crescut de excluziune (familii monoparentale, femei, vârstnici, copii și tineri, persoane cu

handicap, minorități și emigranți legali), creșterea calității locurilor de muncă și combaterea segmentării, șomajului structural și inactivității. În același timp statele membre trebuie să asigure protecție socială adecvată și durabilă și incluziune activă. Sistemele de beneficii ale statelor membre ar trebui să se concentreze pe garantarea securității venitului în perioadele de tranziție profesională și pe reducerea sărăciei.⁹⁴

Potrivit *Raportului Național Strategic Privind Protecția Socială și Incluziunea Socială (2008-2010)*, până în 2008 “**obiectivul strategic al României în domeniul incluziunii sociale a fost centrat pe acțiuni strategice care să conducă la crearea unei societăți incluzive în care să se asigure cetățenilor resursele și mijloacele necesare pentru o viață demnă**”. Prioritățile în realizarea acestui obiectiv au fost creșterea generală a standardului de viață prin stimularea căștigurilor obținute prin muncă, facilitarea accesului cetățenilor la resurse, drepturi și servicii și îmbunătățirea condițiilor de viață a populației României. Perioada următoare va fi caracterizată în România prin **întărirea luptei împotriva sărăciei și a excluziunii sociale** prin concentrarea eforturilor și resurselor pe **creșterea gradului de ocupare a persoanelor vulnerabile**, prin implementarea măsurilor de investire în dezvoltarea competențelor personale, prin promovarea **oportunităților egale** și prin dezvoltarea unui **sistem adecvat de protecție socială**. În privința sistemului de protecție socială se pune accentul pe prestațiile sociale care nu creează dependență de sistem și încurajează reîntoarcerea în activitate. În acest sens, venitul minim garantat a fost introdus în primul rând ca mijloc de prevenire a sărăciei extreme și în al doilea rând ca mijloc de integrare pe termen lung a persoanelor în dificultate.

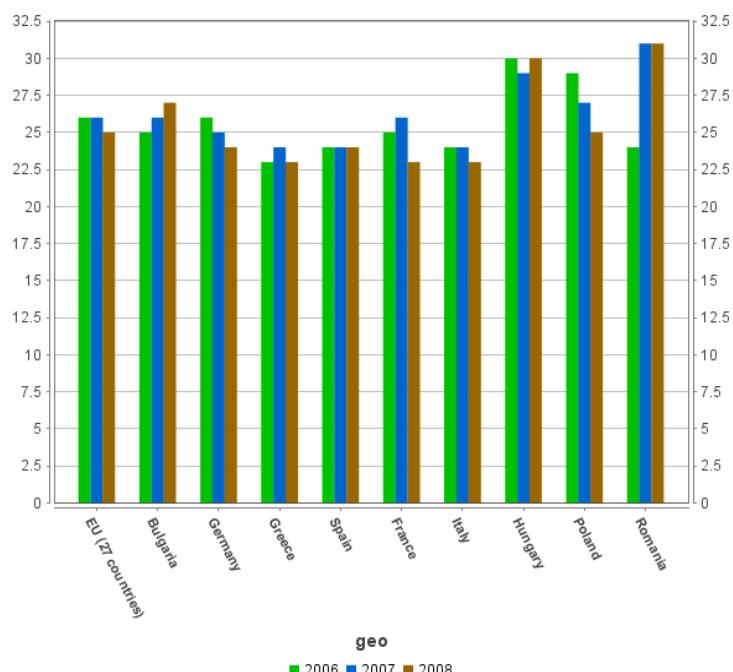
3.5.2. Sărăcia

În contextul Strategiei Europa 2020, obiectivul principal al Uniunii Europene în baza căruia statele membre își vor elabora obiectivele naționale este de **a reduce cu 25% numărul europenilor care trăiesc sub pragul național al sărăciei, scoțând din sărăcie peste 20 de milioane de oameni**.

La momentul actual, conform statisticilor EUROSTAT, 25% din cetățenii Uniunii Europene înregistrează venituri nete înainte de acordarea prestațiilor sociale sub pragul riscului de sărăcie definit ca și 60% din venitul median net al țării de origine (inclusiv transferuri sociale), în scădere în ultimii 3 ani. Expunerea la riscul de sărăcie înaintea acordării prestațiilor sociale (*risk-of-poverty rate before social transfers*) cunoaște variații relativ mari la nivelul Uniunii Europene, relevând diferențele majore între diversele sale regiuni de dezvoltare, cea mai mare valoare fiind de 34%, valoare înregistrată în Irlanda și cea mai mică valoare fiind de 20%, înregistrată în Republica Cehă. România înregistrează o expunere la riscul de sărăcie înaintea acordării prestațiilor sociale de 31%, la o distanță mare de țările din regiune precum Ungaria, Polonia sau Grecia. De asemenea, în timp ce expunerea la riscul de sărăcie înaintea acordării prestațiilor sociale a înregistrat o scădere în anul 2008 față de anul precedent, România a cunoscut o stagnare după creșterea rapidă de 7.5 procente din anul 2007.

Grafic 3.4.2.1. Expunerea la riscul de sărăcie înaintea acordării prestațiilor sociale, 2006-2008

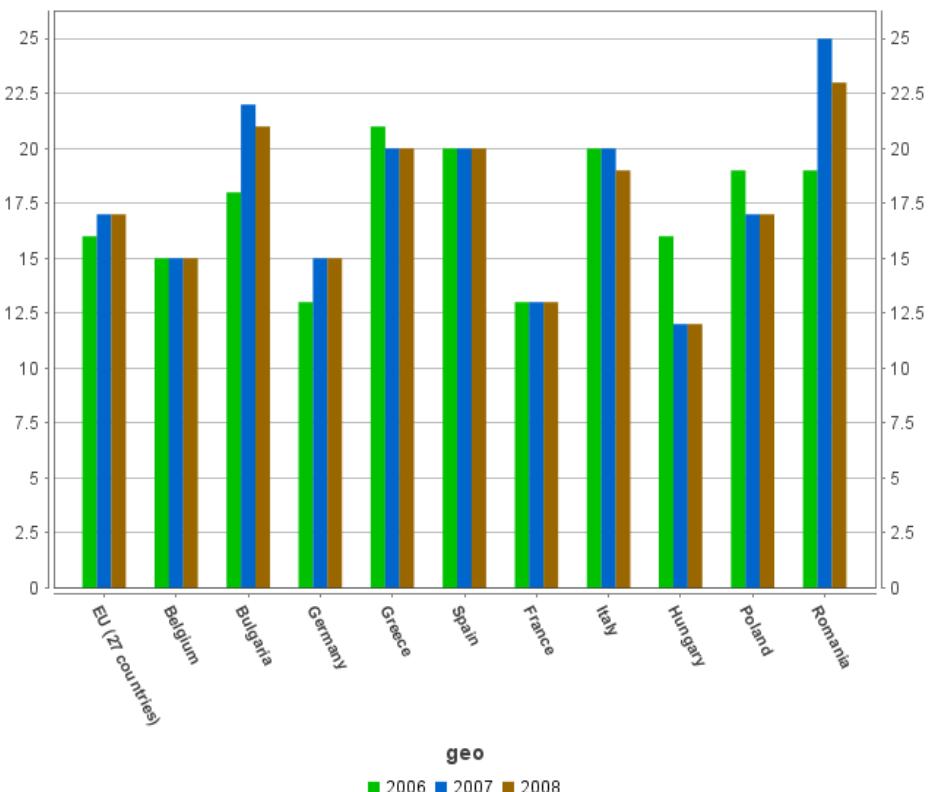
⁹⁴Comisia Europeană, Propunere de Decizie a Consiliului din 27.04.2010 privind orientările generale pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre. Partea a II-a Orientărilor integrate Europa 2020

Sursa: EUROSTAT

Lupta împotriva sărăciei la nivelul statelor membre UE se concretizează în adoptarea unor măsuri pentru asistarea persoanelor aflate în dificultate în asigurarea unui venit minim sub forma prestațiilor sociale, care să le permită o existență decentă. Rezultatele acordării prestațiilor sociale sunt evidente, 8 procente din populația Uniunii Europene depășind pragul riscului de sărăcie în 2008 ca urmare a primirii diferitelor forme de prestații sociale. Media la nivel european este aşadar de 17%, medie care a stagnat în anul 2008, după o creștere de 1 procent în 2007, iar România se află la o distanță de 6 procente de aceasta, înregistrând o expunere la riscul de sărăcie după acordarea prestațiilor sociale de 23%. Chiar dacă este țara cu cea mai mare expunere la riscul de sărăcie din Uniunea Europeană, România a înregistrat progrese în anul 2008 pentru a compensa explozia acesteia din anul 2007 (+6%).

Grafic 3.5.2.2. Expunerea la riscul de sărăcie după acordarea prestațiilor sociale, 2006-2008

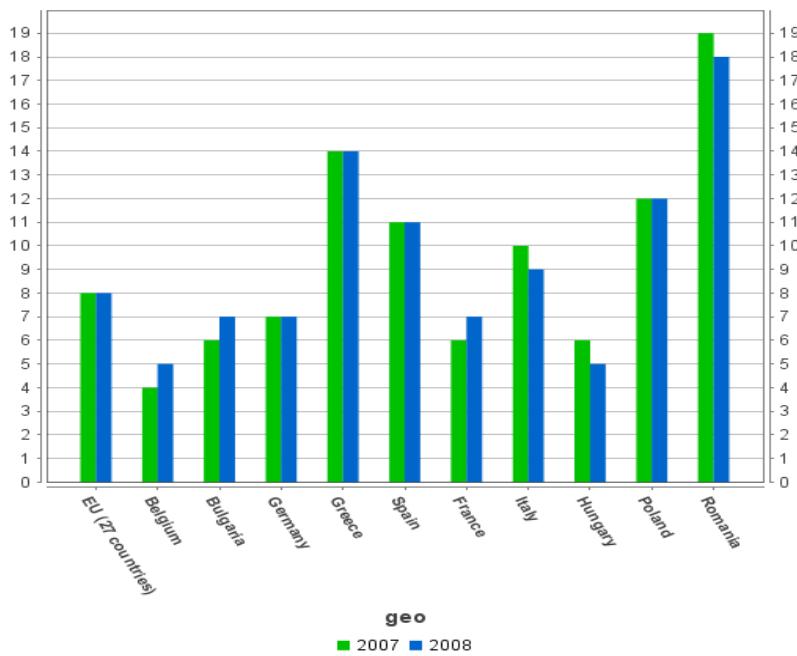
Sursa: EUROSTAT

Un aspect îngrijorător este faptul că 8 procente dintre cetățenii UE încadrați în muncă aveau în 2008 un venit net lunar mai mic decât pragul riscului de sărăcie, România înregistrând o valoare de 18% și clasându-se astfel pe primul loc, deși a înregistrat o scădere a acestui indicator față de anul anterior. Următoarea clasată, Grecia, este la o distanță de 4 puncte procentuale, iar Bulgaria și Ungaria înregistrează valori mai mici decât media europeană, respectiv 7% în cazul Bulgariei și 5% în cazul Ungariei.

Populația europeană este afectată în mod diferențiat de riscul de sărăcie, anumite categorii ale populației prezentând un risc mai mare de sărăcie datorită dificultății de a găsi și a păstra un loc de muncă cu o remunerație suficientă datorită discriminării și excluziunii sociale la care sunt expuse. Din această categorie cu risc crescut de excluziune fac parte femeile, persoanele vârstnice, dar și tinerii.

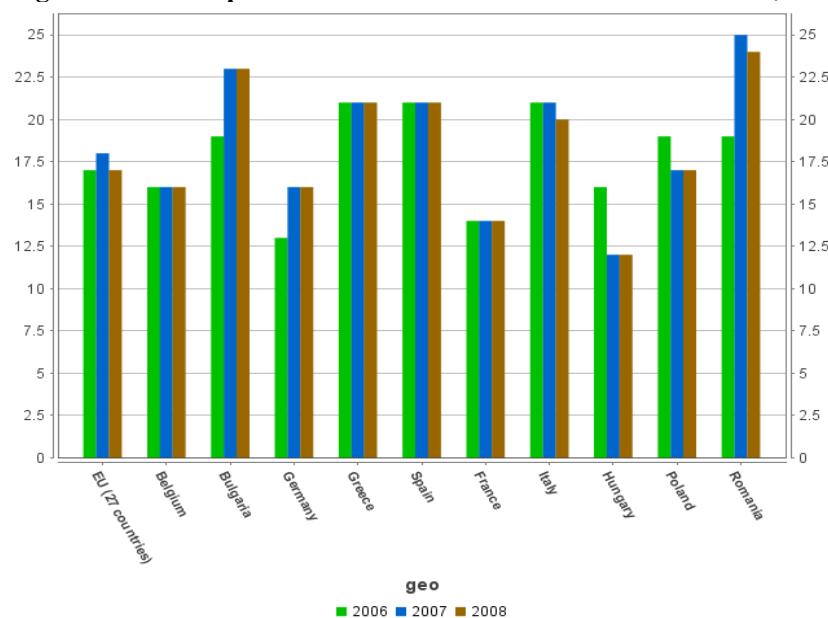
Referitor la situația femeilor, în Uniunea Europeană se înregistrează o expunere la riscul de sărăcie după acordarea prestațiilor sociale de 17 procente, cu un procent mai mare decât bărbații, dar egală cu expunerea medie la riscul de sărăcie după acordarea prestațiilor sociale datorită populației la care este raportată. În România procentul femeilor cu venituri nete după acordarea prestațiilor sociale inferioare pragului riscului de sărăcie este mai mare cu 1 procent decât media națională, și a înregistrat de asemenea o diminuare în anul 2008 față de 2007. La nivel regional se remarcă faptul că expunerea femeilor din România la riscul de sărăcie are valori apropiate de valorile din Bulgaria, dar este la o distanță considerabilă de Polonia și Ungaria.

Figura 3.5.2.3. Expunerea la riscul de sărăcie a populației încadrate în muncă, 2007-2008

Sursa: EUROSTAT

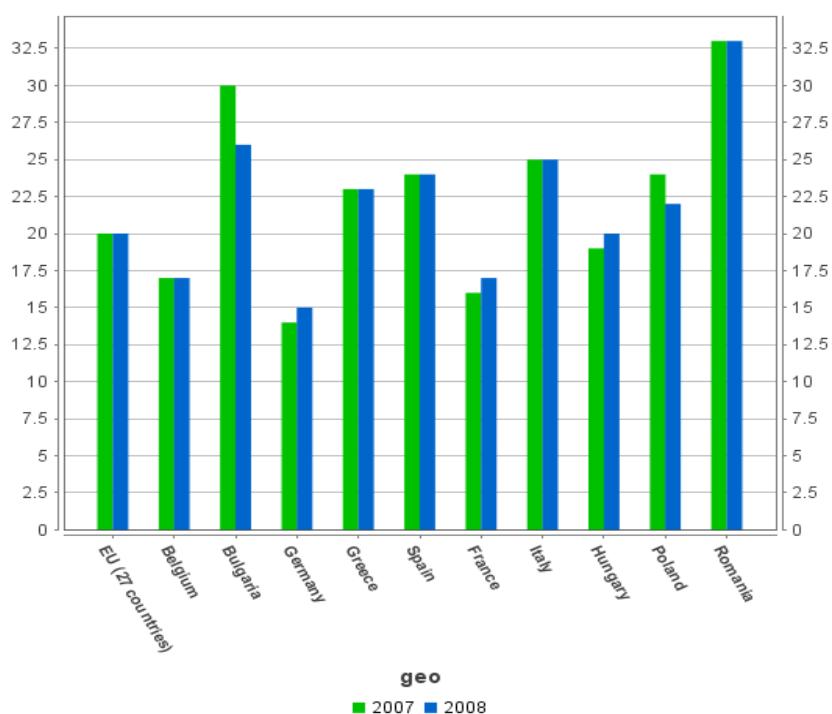
Figura 3.5.2.4. Expunerea la riscul de sărăcie în cazul femeilor, 2006-2008

Sursa: EUROSTAT

O altă categorie de risc este reprezentată de tineri deoarece aceștia se confruntă dificultăți importante în găsirea primului loc de muncă datorită lipsei experienței practice la angajare și a inadaptării curriculumului școlar la cerințele pieței muncii. În acest sens, 20% din persoanele sub 18 ani din Uniunea Europeană înregistrează venituri mai mici decât pragul riscului de sărăcie, ceea ce reprezintă o abatere de 3% de la media expunerii la riscul de sărăcie. Situația României în privința acestui indicator este foarte gravă, la nivelul anului 2008 înregistrându-se o expunere la riscul de sărăcie a tinerilor cu 12.5 procente mai mare decât media europeană, în stagnare față de anul precedent. Țările din regiune prezintă și ele o situație similară, deși înregistrează anumite progrese în acest sens, Bulgaria având în 2008 o expunere la riscul de sărăcie a tinerilor de 26%, Polonia de 22%, iar Ungaria de 20%.

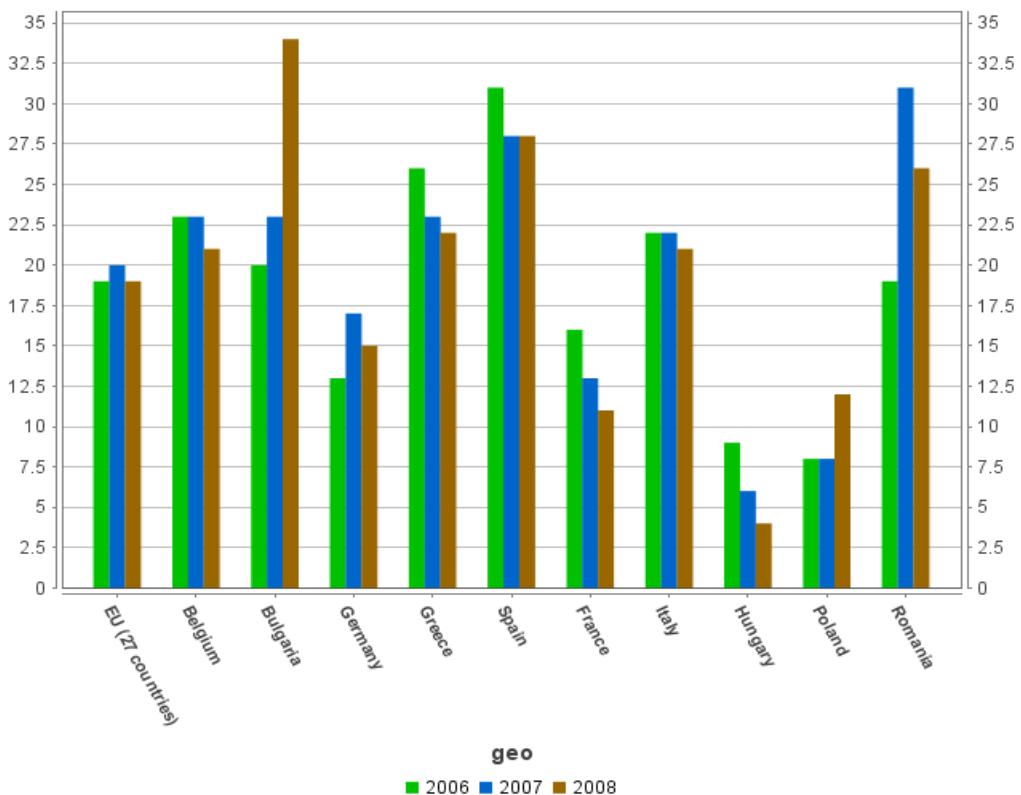
Figura 3.5.2.5 Expunerea la riscul de sărăcie în rândul tinerilor sub 18 ani, 2007-2008

Sursa: EUROSTAT

Situația persoanelor din grupa de vârstă de 64 de ani și peste, care și-au încheiat în mare parte participarea activă la economie este de asemenea gravă, în sensul înregistrării unei expunerii la riscul de sărăcie după acordarea prestațiilor sociale cu 1.5 procente mai mare decât media europeană a întregii populații, respectiv de 19% în 2008. Cele mai mici valori ale acestui indicator se înregistrează în Cipru și în Ungaria, respectiv 4%, în timp ce România a înregistrat în 2008 o valoare de 26%, în scădere cu 5 procente față de anul precedent. Bulgaria a înregistrat în aceeași perioadă o creștere substanțială, 34% din populația de 65 de ani și peste înregistrând venituri sub pragul de sărăcie.

Figura 3.5.2.6. Expunerea la riscul de sărăcie în rândul persoanelor din grupa de 65 ani și peste, 2006-2008

Sursa: EUROSTAT

Așadar, situația României în privința expunerii la riscul de sărăcie a locuitorilor săi este destul de gravă, țara noastră înregistrând în cazul fiecărui indicator valori peste medie și având de recuperat o distanță considerabilă atât față de cele mai bine plasate state în privința acestor indicatori, cât și față de media europeană.

În ceea ce privește rata sărăciei în România, *Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2008-2010*⁹⁵ înaintează un procent de 18,5% din totalul populației naționale care trăia sub pragul sărăciei în anul 2007, 18,3% în rândul bărbaților și 18,8% în rândul femeilor. Sărăcia în mediul rural este mult mai pregnantă decât în mediul urban, în 2007 înregistrându-se o rata a sărăciei de 29,9% în mediul rural, ceea ce înseamnă că aproximativ 70% dintre persoanele sărace trăiesc în mediul rural.

Cele mai expuse la sărăcie sunt persoanele singure (27,9% per total, 22% în cazul bărbaților și 30,8% în cazul femeilor), familiile monoparentale (31%), familiile cu mai mult de 2 copii (40%) și persoanele singure cu vîrstă de peste 65 de ani (33,4%) (2007).

Același raport relevă faptul că sărăcia în rândul copiilor sub 15 ani din România era în anul 2007 cu 6,2 puncte procentuale mai mare decât media națională, ajungând la 24,7%, în timp ce în rândul tinerilor între 16-24 de ani se ridică la 20,4%. Rata sărăciei în cazul şomerilor era de 37,9% iar în cazul pensionarilor era de 15,7%.

În privința distribuției sărăciei pe regiuni, raportul citat relevă că cele mai mari rate ale sărăciei se înregistrau în 2007 în Regiunea Nord Est (26,2%), urmată de Regiunea Sud

⁹⁵ <http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Rapoarte-Studii/081208Raportul2008-2010.pdf>

Est (24,2) și Sud Vest (23%), în timp ce cea mai redusă rată a sărăciei se înregistra în Regiunea București-Ilfov.

3.5.3. Populația asistată social

Politica de asistență socială din România prevede acordarea unei serii de prestații sociale (ex. alocațiile de ajutor social) și prestarea de servicii sociale (ex. cantinele de ajutor social) pentru întreaga populație care se află în dificultate la un moment dat și necesită asistență pentru depășirea acestei situații, dar și pentru persoanele care îndeplinesc anumite condiții considerate dezirabile de către autorități, dar fără condiția aflării acestora în dificultate financiară (ex. alocație de stat pentru copii; sprijinul financiar la constituirea familiei). Aceste prestații sau servicii sociale sunt asigurate, după caz, din bugetul de stat sau din bugetele locale.

În ceea ce privește numărul beneficiarilor unora dintre cele mai uzuale prestații sociale, se remarcă faptul că cea mai bine reprezentată categorie este cea a beneficiarilor de alocațiile de stat pentru copii. Acestea se acordă tuturor copiilor sub 18 ani sau peste această vîrstă pe perioada studiilor liceale sau profesionale, iar la nivelul anului 2008 12,78% dintre beneficiarii acestor alocații au fost din Regiunea Sud Est, respective 482.673 de persoane din totalul național de 3.775.707. La nivelul regiunii cele mai multe alocații de stat pentru copii s-au acordat în județele Constanța (124.731 beneficiari, respectiv 25,84% din totalul regional) și în Galați (107.413 beneficiari reprezentând 22,25% din totalul regional), iar cei mai puțini beneficiari s-au aflat în județul Tulcea (42.846 beneficiari reprezentând 8,88% din total).

Regiunea Sud Est este bine reprezentată la nivel național și în ponderea beneficiarilor de alocații de întreținere pentru plasamentul familial, care sunt acordate pentru întreținerea copilului aflat în plasament, sub tutela sau în întreținere în vederea adopției până la 18 ani sau pe durata studiilor până la 26 de ani. Din totalul de 50.207 beneficiari naționali ai acestui tip de prestație socială, Regiunea Sud Est găzduiește 6.222 beneficiari, cei mai mulți aflându-se în județele Galați (1855 de persoane) și Constanța (1734 de persoane), iar cei mai puțini în județul Tulcea (461 de beneficiari). Beneficiarii alocațiilor pentru copii nou-născuți din Regiunea Sud Est au o pondere de 12,53% din totalul național (23.890 de persoane față de 190.640 persoane la nivel național), aceste prestații fiind acordate o singură dată la nașterea copilului. și în acest caz județele Constanța și Galați sunt cel mai bine reprezentate, în timp ce în județul Vrancea sunt cei mai puțini beneficiari (2008).

Situatia beneficiarilor ajutoarelor de urgență acordate din bugetul de stat din Regiunea Sud Est este diferită față de a celorlalte categorii, aceștia reprezentând la nivel național doar 0,5% din totalul beneficiarilor, respectiv 128 de persoane din cele 25.385 de la nivelul României. Cele mai multe ajutoare de urgență s-au acordat în județele Galați(58) și Buzău (27).

Referitor la beneficiarii ajutoarelor sociale plătite din bugetul local, în anul 2008, în Regiunea Sud Est au fost înregistrate 477.243 de persoane, reprezentând 17,77% din totalul beneficiarilor de ajutor social de pe teritoriul României. Cele mai multe persoane în această situație s-au înregistrat în județul Buzău (132.843 de persoane), iar cele mai puține în județul Tulcea (33.843 de persoane).

Tabel 3.5.3.1. Beneficiari ai prestațiilor sociale pe județele Regiunii Sud Est în anul 2008

Număr persoane beneficiare	De la bugetul de stat				De la bugetele locale	
	Alocații de stat pentru copii	Alocații de întreținere pentru plasament familial	Alocații pentru copii nou-născuți	Ajutoare de urgență	Ajutoare sociale	Ajutoare de urgență
	Număr mediu lunar	Număr mediu lunar de beneficiari	Număr total lunar de beneficiari	Număr ajutoare	Număr total-an	Număr ajutoare
România	3.775.707	50.207	190.640	25.385	2.685.325	76.923
Regiunea Sud Est	482.673	6.222	23.890	128	477.243	14.979
Județul Brăila	58.528	736	2.673	3	42.989	6.140
Județul Buzău	83.701	736	4.302	27	132.843	4.872
Județul Constanța	124.731	1.734	6.868	11	75.063	963
Județul Galați	107.413	1.835	5.096	58	114..420	371
Județul Tulcea	42.846	461	1.977	11	33.846	1.059
Județul Vrancea	65.454	720	2.974	18	78.082	1.574

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Se remarcă faptul că variația numărului beneficiarilor de prestații sociale din Regiunea Sud Est a fost contrară variației naționale la nivelul tuturor tipurilor de prestație socială studiată, în afara numărului beneficiarilor de ajutoarele de urgență de la bugetul local care a crescut în 2008 față de 2005 atât la nivel național, cât și la nivel regional.

Cea mai mare creștere în perioada 2005-2008 a fost înregistrată în Regiunea Sud Est în rândul beneficiarilor de alocații de stat pentru copii, județele Constanța și Galați fiind principalele zone de creștere, iar cea mai mare scădere a fost înregistrată în rândul beneficiarilor de alocații pentru copii nou născuți, numărul acestora diminuându-se pe total cu 802 persoane. În cazul celui de-al doilea tip de prestație socială se remarcă faptul că județele Constanța și Buzău au înregistrat creșteri ale numărului de beneficiari, contracarate în schimb de județele Brăila și Galați care au înregistrat scăderi mai rapide.

Tabel 3.5.3.2. Variația numărului persoanelor asistate pe tip de prestație socială, pe județele componente ale Regiunii Sud Est, 2008/2005

Variația 2008-2005		De la bugetul de stat				De la bugetele locale	
		Alocații de stat pentru copii	Alocații de încrințare și plasament familial	Alocații pentru copii nou-născuți	Ajutoare de urgență	Ajutoare sociale	Ajutoare de urgență
România	2008-2005	-636.069	1.392	783	17.225	-889.407	47.022
Regiunea Sud Est	2008-2005	482.673	-141	-802	-2.293	-128.787	8.006
Județul Brăila	2008-2005	58.528	-121	-418	-53	-25.318	5.415
Județul Buzău	2008-2005	83.701	-89	69	-67	-7.422	618
Județul Constanța	2008-2005	124.731	-40	340	-41	-34.411	684
Județul Galați	2008-2005	107.413	-236	-370	-645	-30.321	335
Județul Tulcea	2008-2005	42.846	-6	-134	-76	-23.291	466
Județul Vrancea	2008-2005	65.454	351	-289	-1.411	-8.024	488

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Potrivit **Raportului Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2008-2010**, începând cu anul 2005, în **domeniul protecției copilului** prioritatea tuturor programelor de asistență socială la nivel național a fost dezvoltarea serviciilor alternative instituționalizării copiilor prin implementarea unui nou pachet legislativ privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

În luna august 2008, **Guvernul a aprobat Strategia Națională în domeniul protecției drepturilor copilului 2008-2013**, prima strategie care vizează toți copiii aflați pe teritoriul României și copiii români aflați în străinătate și care reglementează aspecte privitoare la drepturile copiilor în general, dar și la egalizarea sanselor pentru realizarea acestor drepturi pentru grupuri vulnerabile de copii și tineri care necesită o atenție sporită.

În acest sens se desfășoară la nivel național o serie de programe precum Programul "Înființarea de centre de plasament de tip familial", Programul "Dezvoltarea serviciilor alternative pentru copiii cu dizabilități/ handicap/ HIV/ SIDA", Programul "Dezvoltarea rețelei de servicii specializate pentru copiii victime ale abuzului, neglijării și exploatarii", Programul "Dezvoltarea rețelei serviciilor sociale comunitare pentru copil și familie și susținerea familiilor aflate în criză în vederea prevenirii separării copilului de familia sa" și Proiectul „Inițiativa copiilor străzii” finanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei.

Conform datelor de pe site-ul Ministerului Muncii și Protecției Sociale⁹⁶, la data de 30 septembrie 2009, în Regiunea Sud Est erau înregistrați un număr de 5.932 de copii care primeau asistență în servicii de tip familial, cei mai mulți dintre aceștia la asistență maternală profesioniști sau la rude până la gradul IV, reprezentând 13,51% din totalul național, 2.673 de copii în serviciile rezidențiale publice, reprezentând 13,81% din totalul național și 291 de copii în serviciile rezidențiale private, reprezentând 6,88% din totalul național.

Cei mai mulți copii asistați în centre de tip familial provineau din județul Galați, respectiv 1721, și din județul Constanța, respectiv 1.646 de copii, în timp ce din județul

⁹⁶http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Statistică/Buletin%20statistic/2009/copii4_68.pdf

Tulcea provineau doar 435 de copii. Per total, cel mai mare număr de copii asistați se înregistrează în județul Constanța, 2.311 copii, și în județul Galați, 2.214 copii, iar cei mai puțini în județul Tulcea, respectiv 745 de copii.

Tabel 3.5.3.3. Copii asistați în Regiunea Sud Est, pe județe componente, cazuri active la 30 septembrie 2009

30-Sep-09	Copii în servicii de tip familial			Copii în serviciile rezidențiale publice	Copii în serviciile rezidențiale private
	la asistență maternală profesioniști	la rude până la gradul IV	la alte persoane/familii		
România	20.729	19.408	3.745	19.359	4.231
Regiunea Sud Est	2.904	2.464	564	2.673	291
Județul Brăila	291	196	54	236	65
Județul Buzău	470	325	101	791	42
Județul Constanța	501	925	220	539	126
Județul Galați	841	778	102	435	58
Județul Tulcea	285	110	40	310	0
Județul Vrancea	516	130	47	362	0

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, www.mmuncii.ro

La nivelul județelor componente ale Regiunii Sud Est funcționează o serie de organisme care au ca și obiect de activitate acordarea de asistență socială copiilor și asigurarea respectării drepturilor acestora precum Centrul de monitorizare a respectării drepturilor copiilor; Serviciul de evaluare complexă a copilului cu dizabilități; Biroul de consiliere pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat - echipă mobilă; Compartimentul de asistență și sprijin pentru readaptarea copilului cu probleme psihosociale; Complexul de servicii pentru copii cu dizabilități; Centrul de asistență maternală profesională; Centrul pentru pregătirea și sprijinirea integrării sau reintegrării copilului în familie; Compartimentul de adopție/ postadopție; Centrul de plasamente familiale. De asemenea, la nivel județean copiii cu probleme grave, dar și mamele acestora pot apela la serviciile de tip rezidențial precum Centrele maternale, Centrele de plasament în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat, Complexele de servicii pentru copii cu dizabilități sau Centrele cu module de tip familial, inclusiv pentru copii cu dizabilități.⁹⁷

Potrivit *Raportului Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2008-2010*⁹⁸, în domeniul **protecției persoanelor cu handicap** prioritățile constau în elaborarea și implementarea politicilor privind protecția, integrarea și incluziunea socială a acestei categorii de persoane. Acțiunile autorităților în domeniu s-au axat pe crearea și dezvoltarea sistemului de servicii sociale comunitare care să vină în sprijinul persoanelor cu handicap neinstituționalizate cu scopul de a le permite acestora o viață cât mai independentă, fiind asistate de o rețea de suport.

⁹⁷ Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brăila 2010-2015, <http://sdd.portal-braila.ro/uploaded/SDD%20Brăila%202015.03.10.pdf>

⁹⁸ <http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Rapoarte-Studii/081208Raportul2008-2010.pdf>

La nivelul Regiunii Sud Est se înregistrau la 30 septembrie 2009 un număr de 83.908 persoane cu handicap din cele 669.523 de persoane din aceasta categorie din România, reprezentând un procent de 12,53% din populația cu handicap la nivel național. Dintre acestea 2,12% erau instituționalizate, față de media națională de 2,55%, restul fiind îngrijite în cadrul familiei, fără a locui într-un centru special destinat persoanelor cu handicap. Cel mai mare număr de persoane cu handicap se înregistrau în județul Vrancea cu un total de 23.758 de persoane, 379 dintre acestea fiind instituționalizate, iar cel mai mic număr de persoane cu handicap se înregistrau în județul Brăila, cu 10.025 persoane, 135 dintre acestea fiind instituționalizate. Cele mai multe persoane cu handicap îngrijite în instituții rezidențiale specializate cere se găseau în județul Constanța, 613 persoane, iar cele mai puține în județul Galați, 41 de persoane.

În ceea ce privește rata persoanelor cu handicap din totalul populației, se constată că la nivelul anului 2009, Regiunea Sud Est înregistra o rată cu 0,13 puncte procentuale mai mică decât media națională, respectiv 2,98% față de 3,11%. Județul cu cea mai mică rată a persoanelor cu handicap din totalul populației era județul Galați, cu o rata de 1,78%, iar județele care depășesc media națională erau județul Tulcea (4,08%) și județul Vrancea (6,07%).

Tabel 3.5.3.4. Persoane cu handicap în Regiunea Sud Est, pe județe componente, la 30 septembrie 2009

30-Sep-09	Total	Neinstituționalizați	Instituționalizați	Rata
România	669.523	652.433	17.090	3,11 %
Regiunea Sud Est	83.908	82.130	1.778	2,98 %
Județul Brăila	10.025	9.890	135	2,77 %
Județul Buzău	13.757	13.624	133	2,84 %
Județul Constanța	15.344	14.731	613	2,13 %
Județul Galați	10.883	10.842	41	1,78 %
Județul Tulcea	10.141	9.664	477	4,08 %
Județul Vrancea	23.758	23.379	379	6,07 %

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, www.mmuncii.ro

3.5.4. Infrastructura de asistență socială

Pe lângă ajutoarele financiare acordate persoanelor aflate în situații dificile care necesită asistență imediată pentru a se evita continuarea degradării situației acestora, politica de asistență socială din România prevede și **asigurarea unor servicii sociale** care să amelioreze situația acestora. Serviciile sociale cuprind servicii primare acordate și servicii specializate. Serviciile primare sunt:

- a) activități de identificare a nevoii sociale individuale, familiale și de grup;
- b) activități de informare despre drepturi și obligații;
- c) măsuri și acțiuni de conștientizare și sensibilizare socială;
- d) măsuri și acțiuni de urgență în vederea reducerii efectelor situațiilor de criză;
- e) măsuri și acțiuni de sprijin în vederea menținerii în comunitate a persoanelor în dificultate;
- f) activități și servicii de consiliere;
- g) măsuri și activități de organizare și dezvoltare comunitară în plan social pentru

încurajarea participării și solidarității sociale;
h) orice alte măsuri și acțiuni care au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excluziune socială.

Serviciile sociale specialize au ca scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacitatei de funcționare socială a indivizilor și familiilor. Activitățile specifice sunt cele de:

- recuperare și reabilitare;
- suport și asistență pentru familiile și copiii aflați în dificultate;
- educație informală extracurriculară pentru copii și adulți, în funcție de nevoie fiecărei categorii;
- asistență și suport pentru persoanele vârstnice, inclusiv pentru persoanele vârstnice dependente;
- asistență și suport pentru toate categoriile definite la art. 25;
- sprijin și orientare pentru integrarea, readaptarea și reeducarea profesională;
- îngrijire social-medicală pentru persoanele aflate în dificultate, inclusiv paleative pentru persoanele aflate în fazele terminale ale unor boli;
- mediere socială;
- consiliere în cadrul instituționalizat, în centre de informare și consiliere;
- orice alte măsuri și acțiuni care au drept scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacitaților individuale pentru depășirea unei situații de nevoie socială.

Serviciile sociale pentru care există date disponibile sunt: masa la cantina de ajutor social, serviciile de asistență socială pentru persoanele vârstnice și servicii de îngrijire și asistență la domiciliu. În acest context, pentru primele două tipuri de servicii sociale, infrastructura de prestare a acestora este extrem de importantă.

În ceea ce privește cantinele de ajutor social, potrivit Legii nr. 208/1997, de serviciile acestora pot beneficia persoanele care nu realizează temporar venituri sau realizează venituri mai mici decât nivelul venitului net lunar, pentru o persoană singură, luat în calcul la stabilirea ajutorului social, copiii sub 18 ani sau până la 26 de ani pe durata studiilor superioare provenind din familii în această situație, pensionarii, persoanele care au împlinit vârsta de pensionare și sunt izolate social, nu au susținători legali sau sunt lipsite de venituri și invalizi și bolnavii cronici.

În cazul Regiunii Sud Est se constată o scădere importantă pe perioada 2000-2008 a numărului de cantine de ajutor social unde persoanele în situația amintită pot servi masa, scădere care depășește media națională, respectiv -30,43% față de -29,38% la nivel național. Cu toate acestea, capacitatea cantinelor sociale din Regiunea Sud Est a crescut cu 8,68%, dar numărul de beneficiari a scăzut cu 12,92%.

La nivelul anului 2008, Regiunea Sud Est înregistra un număr de 6.902 locuri pentru servirea mesei în fiecare zi și un număr de beneficiari de 4.389 de persoane într-un număr de 16 cantine sociale. Cei mai mulți beneficiari ai acestui serviciu social se găseau în județele Constanța, Buzău și Galați, iar cel mai mic în județul Tulcea.

În ceea ce privește variația numărului de cantine sociale se remarcă județele Brăila cu o scădere de 70%, de la 10 unități în anul 2000 la 3 unități în anul 2008 și Constanța cu o scădere de 50%, de la 6 la 3 unități. În mod surprinzător, capacitatea cantinelor din județul Brăila s-a majorat cu 63,45%, dar numărul de beneficiari a scăzut cu 40,1%. Numărul de locuri de servire a mesei s-au diminuat cel mai mult în județul Buzău (-34,73%), în timp ce numărul beneficiarilor a scăzut cel mai mult în județul Brăila.

Tabel 3.5.4.1. Cantine de ajutor social în Regiunea Sud Est, pe județe, 2000-2008

Număr de servicii sociale/centre		Cantine de ajutor social					
		Număr	% Variație 2008-2000	Capacitate (locuri)	% Variație 2008-2000	Număr beneficiari	% Variație 2008-2000
România	2000	177	-29,38%	42.996	-30,68%	34.508	-40,68%
	2008	125		29.805		20.469	
Regiunea Sud Est	2000	23	-30,43%	6.351	8,68%	5.040	-12,92%
	2008	16		6.902		4.389	
Județul Brăila	2000	10	-70,00%	1.346	63,45%	1.207	-40,10%
	2008	3		2.200		723	
Județul Buzău	2000	3	0,00%	1.477	-34,73%	741	26,05%
	2008	3		964		934	
Județul Constanța	2000	6	-50,00%	999	-3,50%	1.034	-9,67%
	2008	3		964		934	
Județul Galați	2000	2	0,00%	1.681	-31,11%	1.477	-38,05%
	2008	2		1.158		915	
Județul Tulcea	2000	1	0,00%	198	203,03%	169	42,60%
	2008	1		600		241	
Județul Vrancea	2000	1	0,00%	650	0,00%	412	-28,40%
	2008	1		650		295	

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

In ceea ce privește cantinele de ajutor social din Regiunea Sud Est se remarcă existența unui număr de 11 unități finanțate din surse ale ONG-urilor sau ale altor reprezentanți sociali, din cele 52 de astfel de unități de la nivel național. De existența acestora au beneficiat în anul 2008 în medie un număr de 719 persoane pe zi, cu 9 persoane mai puțin decât capacitatea maximă. Se remarcă județul Brăila, care înregistrează cel mai mare număr de astfel de unități și cel mai mare număr de beneficiari, respectiv 580 de persoane pe zi în 9 cantine sociale, față de capacitatea maximă de 553 de locuri. Județele Constanța și Tulcea înregistrau fiecare în anul 2008 câte o cantină socială finanțată de ONG-uri sau alți reprezentanți ai societății civile, cantina socială din Tulcea funcționând la capacitatea maximă de 25 de persoane, iar cantina din Constanța funcționând la o capacitate de 114 persoane pe zi, cu 36 de persoane mai puțin decât numărul total de locuri. Județele Buzău, Galați și Vrancea nu aveau nici o cantină de ajutor social pe teritoriul lor în anul 2008.

Tabel 3.5.4.2. Cantine de ajutor social finanțate de ONG-uri și alți reprezentanți ai societății civile în Regiunea Sud Est, pe județe, 2008

30-Jun-05	Număr unități	Capacitate	Nr mediu zilnic de beneficiari
România	52	4.078	3.134

Regiunea Sud Est	11	728	719
Județul Brăila	9	553	580
Județul Buzău	0	0	0
Județul Constanța	1	150	114
Județul Galați	0	0	0
Județul Tulcea	1	25	25
Județul Vrancea	0	0	0

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, www.mmuncii.ro

Asistența și îngrijirea instituțională a persoanelor vârstnice se realizează în cămine, locuințe protejate și centre de zi pentru persoanele vârstnice. Componența de infrastructură este importantă în cazul căminelor și centrelor de zi pentru bătrâni.

În perioada 2000-2008 s-a constat o creștere a numărului de cămine de bătrâni finanțate de la bugetele locale, Regiunea Sud Est înregistrând o rată de creștere de 600%, de la 3 la 21 de unități, în timp ce la nivel național numărul acestora s-a majorat de la 20 la 81 de unități. Numărul de locuri, dar și numărul beneficiarilor serviciilor acestora s-a majorat atât la nivel regional, cât și la nivel național, rata de creștere a acestora fiind mai mare în Regiunea Sud Est decât media națională.

La nivelul Regiunii Sud Est se remarcă faptul că județele Buzău, Tulcea și Vrancea nu aveau nici un cămin de bătrâni finanțate de bugetul local în anul 2004, dar în anul 2008 Județul Buzău avea 4 unități, Tulcea 2 și Vrancea o unitate. Se observă faptul că județele Brăila și Buzău ofereau în anul 2008 servicii de îngrijire a vârstnicilor peste capacitatea normală.

Tabel 3.5.4.3. Cămine de bătrâni finanțate de la bugetele locale în Regiunea Sud Est, pe județe, 2004-2008

Număr de servicii sociale/centre		Cămine de bătrâni având costuri suportate de la bugetele locale					
		număr	% variație 2008-2000	capacitate (locuri)	% variație 2008-2000	nr. beneficiari	% variație 2008-2000
România	2004	20	305,00%	2.131	185,12%	2.005	166,18%
	2008	81		6.076		5.337	
Regiunea Sud Est	2004	3	600,00%	510	209,41%	501	192,22%
	2008	21		1.578		1.464	
Județul Brăila	2004	1	400,00%	90	424,44%	84	475,00%
	2008	5		472		483	
Județul Buzău	2004	0	N/A	0	N/A	0	N/A
	2008	4		210		212	
Județul Constanța	2004	1	200,00%	250	19,20%	250	14,80%
	2008	3		298		287	
Județul Galați	2004	1	500,00%	170	161,18%	167	131,74%
	2008	6		444		387	
Județul Tulcea	2004	0	N/A	0	N/A	0	N/A
	2008	2		114		64	
Județul Vrancea	2004	0	N/A	0	N/A	0	N/A
	2008	1		40		31	

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Întrucât nevoile de îngrijire în centre rezidențiale pentru persoanele vârstnice sunt mult mai mari decât capacitatea de finanțare a autoritarilor locale, o serie de ONG-uri (organizații non-guvernamentale) contribuie la finanțarea unor cămine pentru vârstnici suplimentare. La nivel național se înregistrau 42 de astfel de unități în anul 2008 care deserveau lunar un număr mediu de 1437 de bătrâni. Dintre acestea, 4 se înregistrau în Regiunea Sud Est, 3 unități în județul Buzău și una în județul Galați, în timp ce celelalte județe nu dispun de suplimentarea serviciilor sociale acordate bătrânilor prin intermediul căminelor pentru vârstnici prin finanțarea din partea unor ONG-uri. Astfel, în medie 84 de persoane în plus pe lună au putut beneficia de servicii de asistență socială prin intermediul căminelor pentru vârstnici finanțate de ONG-uri, existând 15 cereri în aşteptare din partea unor persoane care solicită aceste servicii (2008).

Tabel 3.5.4.4. Cămine pentru vârstnici finanțate de ONG-uri în Regiunea Sud Est, pe județe, 2008

30-Iun-05	Nr unități	Nr. mediu lunar al beneficiarilor	Capacitatea	Numărul cererilor în aşteptare
România	42	1437	1538	1605
Regiunea Sud Est	4	84	94	15
Județul Brăila	0	0	0	0
Județul Buzău	3	64	74	10

30-Iun-05	Nr unități	Nr. mediu lunar al beneficiarilor	Capacitatea	Numărul cererilor în aşteptare
Județul Constanța	0	0	0	0
Județul Galați	1	20	20	5
Județul Tulcea	0	0	0	0
Județul Vrancea	0	0	0	0

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, www.mmuncii.ro

În ceea ce privește centrele de zi pentru vârstnici finanțate de la bugetul local, se remarcă faptul că, la nivelul anului 2008, județul Buzău avea cele mai multe unități (6) și presta servicii de îngrijire și asistență pentru 138 de persoane, înregistrând cel mai mare număr de beneficiari. La polul opus, județul Tulcea nu avea nici un centru de zi pentru persoane vârstnice. Se constată faptul că în toate județele numărul beneficiarilor este mai mic decât capacitatea instituțiilor, cu excepția județului Constanța unde un număr de 14 persoane beneficiază de asistență peste capacitatea normală, și județul Vrancea care a înregistrat 25 de beneficiari la o capacitate de 25 de locuri.

Tabel 3.5.4.5. Centre de zi pentru vârstnici finanțate de la bugetele locale în Regiunea Sud Est, pe județe, 2008

2008	Număr	Capacitate	Beneficiari
România	73	4.232	11.259
Regiunea Sud Est	17	437	427
Județul Brăila	2	40	34
Județul Buzău	6	146	138
Județul Constanța	4	110	124
Județul Galați	4	116	106
Județul Tulcea	0	0	0
Județul Vrancea	1	25	25

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Socială, www.mmuncii.ro

În ce privește furnizorii de servicii de asistență socială, regiunea Sud Est are un număr de 342 din care 235 sunt publici și 107 privați. Județul cu cei mai puți furnizori de servicii de asistență socială este Tulcea, iar cel cu cei mai mulți este Galați. Cei mai mulți furnizori sunt în mediul urban. În mediul rural un rol important în protecția persoanelor vulnerabile îl joacă familia. Cea mai mare parte a furnizorilor publici de servicii sociale acordă servicii primare, nu specializate.

Tabel 3.5.4.6 Furnizori de servicii de asistență socială în Regiunea Sud Est, 2009

2009	Număr	Furnizori publici	Furnizori privați
România	2436	1147	1289
Regiunea Sud Est	342	235	107
Județul Brăila	65	54	11
Județul Buzău	40	23	17
Județul Constanța	53	27	26
Județul Galați	94	65	29
Județul Tulcea	16	11	5
Județul Vrancea	74	55	19

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Socială, www.mmuncii.ro

Concluzii

Sărăcia

România înregistra în anul 2008 o expunere la riscul de sărăcie înaintea acordării prestațiilor sociale de 31%, la o distanță mare de țările din regiune precum Ungaria, Polonia sau Grecia, în stagnare după creșterea rapidă de 7,5 procente din anul 2007.

Media la nivel european a expunerii la sărăcie după acordarea prestațiilor sociale este de 17%, în stagnare în 2008, după o creștere de 1 procent în 2007, iar România se află la o distanță de 6 procente de aceasta, înregistrând o expunere la riscul de sărăcie după acordarea prestațiilor sociale de 23%, în scădere față de 2007.

România înregistrează cea mai mare expunere la riscul de sărăcie a populației încadrate în muncă, respectiv 18% față de media UE 27 de 8%.

Femeile, persoanele vârstnice și tinerii fac parte din categoria persoanelor cu o mai mare expunere la riscul de sărăcie atât în Uniunea Europeană, cât și în România.

La nivelul anului 2007, nivelul sărăciei în România era de 18,5% la nivel național, respectiv 18,3% în rândul bărbaților și 18,8% în rândul femeilor. Aproximativ 70% dintre persoanele sărăce trăiau în mediul rural, iar persoanele singure (27,9% per total, 22% în cazul bărbaților și 30,8% în cazul femeilor), familiile monoparentale (31%), familiile cu mai mult de 2 copii (40%) și persoanele singure cu vârstă de peste 65 de ani (33,4%) (2007) erau mai expuse sărăciei.

Cele mai mari rate ale sărăciei se înregistrau, în 2007, în Regiunea Nord Est (26,2%), urmată de Regiunea Sud Est (24,2) și Sud Vest (23%), în timp ce cea mai redusă rată a sărăciei se înregistra în Regiunea București-Ilfov.

Populația asistată social

Cea mai bine reprezentată categorie a populației asistate social este cea a beneficiarilor de alocații de stat pentru copii, 482.673 de beneficiari din totalul național de 3.775.707 înregistrându-se în 2008 în Regiunea Sud Est (12,78%). La nivelul regiunii cele mai multe alocații de stat pentru copii s-au acordat în județele Constanța (124.731 beneficiari, respectiv 25,84% din totalul regional) și în Galați (107.413 beneficiari reprezentând 22,25% din totalul regional), iar cei mai puțini beneficiari s-au aflat în județul Tulcea (42.846 beneficiari reprezentând 8,88% din total).

Variația numărului beneficiarilor de prestații sociale din Regiunea Sud Est a fost contrară variației naționale la nivelul tuturor tipurilor de prestație socială studiată, în afara numărului beneficiarilor de ajutoarele de urgență de la bugetul local care a crescut în 2008 față de 2005 atât la nivel național, cât și la nivel regional.

La data de 30 septembrie 2009, în Regiunea Sud Est erau înregistrați un număr de 5.932 de copii care primeau asistență în servicii de tip familial, cei mai mulți dintre aceștia la asistență maternală profesioniști sau la rude până la gradul IV, reprezentând 13,51% din totalul național, 2.673 de copii în serviciile rezidențiale publice, reprezentând 13,81% din totalul național și 291 de copii în serviciile rezidențiale private, reprezentând 6,88% din totalul național.

La 30 septembrie 2009 un număr de 83.908 persoane cu handicap din cele 669.523 de persoane din această categorie din România, reprezentând un procent de 12,53% din populația cu handicap la nivel național. Dintre acestea 2,12% erau instituționalizate, față de media națională de 2,55%, restul fiind îngrijite în cadrul familiei, fără a locui într-un centru special destinat persoanelor cu handicap.

În ceea ce privește rata persoanelor cu handicap din totalul populației, se constată că la nivelul anului 2009, Regiunea Sud Est înregistra o rată cu 0,13 puncte procentuale mai mică decât media națională, respectiv 2,98% față de 3,11%. Județul cu cea mai

mică rată a persoanelor cu handicap din totalul populației era județul Galați, cu o rată de 1,78%, iar județele care depășesc media națională erau județul Tulcea (4,08%) și județul Vrancea (6,07%).

Infrastructura de asistență socială

La nivelul anului 2008, Regiunea Sud Est înregistra un număr de 6.902 locuri pentru servirea mesei în fiecare zi și un număr de beneficiari de 4.389 de persoane într-un număr de 16 cantine sociale finanțate de la bugetul local. Cei mai mulți beneficiari ai acestui serviciu social se găseau în județele Constanța, Buzău și Galați, iar cel mai mic în județul Tulcea.

În perioada 2000-2008 în Regiunea Sud Est se înregistrează o scădere a numărului de cantine sociale finanțate de la bugetul local care depășește media națională, respectiv -30,43% față de -29,38% la nivel național. Cu toate acestea, capacitatea cantinelor sociale din Regiunea Sud Est a crescut cu 8,68%, dar numărul de beneficiari a scăzut cu 12,92%.

În Regiunea Sud Est se remarcă existența unui număr de 11 unități finanțate din surse ale ONG-urilor sau ale altor reprezentanți sociali, din cele 52 de astfel de unități de la nivel național. De existența acestora, au beneficiat în anul 2008, în medie, un număr de 719 persoane pe zi, cu 9 persoane mai puțin decât capacitatea maximă.

În perioada 2000-2008 s-a constatat o creștere a numărului de cămine de bătrâni finanțate de la bugetele locale, Regiunea Sud Est înregistrând o rată de creștere de 600%, de la 3 la 21 de unități, în timp ce la nivel național numărul acestora s-a majorat de la 20 la 81 de unități. Numărul de locuri, dar și numărul beneficiarilor serviciilor acestora s-a majorat atât la nivel regional, cât și la nivel național, rata de creștere a acestora fiind mai mare în Regiunea Sud Est decât media națională. Județele Buzău, Tulcea și Vrancea nu aveau nici un cămin de bătrâni finanțat de bugetul local în anul 2004, dar în anul 2008 Județul Buzău avea 4 unități, Tulcea 2 și Vrancea o unitate.

În privința căminelor pentru vârstnici finanțate de ONG-uri, în Regiunea Sud Est se înregistrau 4 astfel de unități, 3 unități în județul Buzău și una în județul Galați, care deserveau lunar 84 de persoane în plus față de capacitatea căminelor finanțate de la bugetul local.

În privința centrelor de zi pentru vârstnici, în Regiunea Sud Est se înregistrau un număr de 17 astfel de unități finanțate de la bugetele locale, care deserveau 427 de persoane, față de capacitatea de 437 de persoane. Județul Vrancea nu avea nici o astfel de unitate, în timp ce județul Buzău avea 6 unități.

Numărul furnizorilor de servicii de asistență socială este foarte scăzut în județul Tulcea. Cea mai mare parte a furnizorilor publici de asistență socială sunt în mediul urban. În mediul rural se oferă în special servicii primare de asistență socială.

3.6 Sănătate și infrastructura sanitată

3.6.1. Considerente generale

Sănătatea ocupă un loc central în viața oamenilor având un impact direct pe de-o parte asupra bunăstării și calității vieții lor, iar pe de altă parte asupra productivității și prosperității economice a statului din care fac parte. Problemele netratate de sănătate ale populației generează pe de-o parte pierderi economice datorate incapacității de muncă a indivizilor, iar pe de altă parte cheltuieli directe cu îngrijirea medicală mai ridicate decât în cazul unei tratări precoce a acestora și un cost de oportunitate pentru fondurile în plus

cheltuite astfel. Așadar, investițiile în sănătate și promovarea prevenirii și depistării precoce a bolilor de care suferă populația ar trebui să ocupe un loc important în politicile fiecărui stat pentru a-i asigura o prosperitate și competitivitate durabilă acestuia și cetățenilor săi.

Uniunea Europeană, prin strategiile ei subliniază importanța sănătății prin legătura dintre aceasta și prosperitatea economică a statelor membre, iar în *Tratatul de la Lisabona* (19 oct. 2007) se prevede un nou obiectiv general privind **promovarea bunăstării cetățenilor**, precum și o **încurajare a cooperării între statele membre în materie de sănătate și servicii de sănătate**. Sfera de acțiune la nivel comunitar în domeniul sănătății se înscrie, în principal, pe domeniile prevenirii bolilor, siguranței alimentelor și alimentației, siguranței produselor medicale, combaterii fumatului, legislației privind sângele, țesuturile și celulele, organele, calității apei și a aerului, precum și lansării unui număr de agenții active în domeniul sănătății⁹⁹.

La momentul actual problematica sănătății prezintă o serie de **provocări care necesită o abordare strategică la nivel european**, și anume: **îmbătrânirea populației** care modifică modelele de îmbolnăvire și de îngrijire medicală; **posibilele amenințări la adresa sănătății** din domeniile pandemiei, incidentelor fizice și biologice și bioterorismului și **dezvoltarea rapida a noi tehnologii** care revoluționează modul de anticipare, prevenire și tratare a bolilor.

Uniunea Europeană recunoaște valorile fundamentale în sănătate precum universalitatea, accesul la îngrijire de bună calitate, echitate și solidaritate, autodeterminarea cetățenilor în domeniul asistenței medicale, reducerea inegalităților în materie de sănătate, promovarea unei stări bune de sănătate pe toată durata vieții, protejarea cetățenilor de amenințările precum pandemiile sau bioterorismul și promovarea modernizării infrastructurii sanitare prin implementarea noilor tehnologii.

Sistemul sanitar din România se confruntă cu o criza datorată subfinanțării și învechirii infrastructurii, criză care se traduce printr-o asistență sanitată precară acordată unora dintre cetățenii țării și care are un impact negativ asupra bunăstării populației. Adăugându-se gradului ridicat de sărăcie din anumite zone și educației necorespunzătoare care duce la un mod de viață dăunător pentru sănătate (alimentație necorespunzătoare, consum excesiv de alcool și tutun), asistență sanitată precară are ca și rezultat o stare de sănătate proastă a populației, urmată de scăderea speranței de viață și de creșterea mortalității infantile.

Astfel, comparativ cu celelalte state membre ale Uniunii Europene, România se situează pe ultimul loc în privința mortalității infantile cu 13,9 copii morți la 1.000 de născuți vii, în anul 2006, față de media UE 27 de 4,7 copii morți la 1.000 de născuți vii. Se observă o îmbunătățire a situației în perioada 2006-2008, dar rata mortalității infantile rămâne deosebit de ridicată, respectiv 12 copii morți la 1.000 de născuți vii în 2007 și 11 copii morți la 1.000 născuți vii în 2008. Pentru ultimii doi ani media UE 27 nu a fost calculată, dar scăderea mortalității infantile a avut loc în majoritatea statelor membre, astfel că România se situează în continuare pe ultimul loc.

Tabel 3.6.1.1. Mortalitatea infantilă în Uniunea Europeană, state membre, 2006-2008

Mortalitatea infantilă	2006	2007	2008
EU 27	4,7		
Luxemburg	2,5	1,8	1,8
Suedia	2,8	2,5	2,5
Finlanda	2,8	2,7	2,6

⁹⁹ Comisia Europeană, *Cartea Albă Impreună pentru Sanătate: O abordare strategică pentru UE 2008-2013*

Mortalitatea infantilă	2006	2007	2008
Slovenia	3,4	2,8	2,1
Republica Ceha	3,3	3,1	2,8
Irlanda	3,7	3,1	
Portugalia	3,3	3,4	3,3
Grecia	3,7	3,5	3,5
Spania	3,8	3,7	3,5
Franța	3,8	3,7	
Italia	4,2	3,7	3,7
Cipru	3,1	3,7	5,3
Austria	3,6	3,7	3,7
Germania	3,8	3,9	3,5
Belgia	4	4	3,4
Danemarca	3,8	4	4
Olanda	4,4	4,1	3,8
Marea Britanie	4,9	4,8	4,7
Estonia	4,4	5	5
Lituania	6,8	5,9	4,9
Ungaria	5,7	5,9	5,6
Polonia	6	6	5,6
Slovacia	6,6	6,1	5,9
Malta	3,6	6,5	9,9
Letonia	7,6	8,7	6,7
Bulgaria	9,7	9,2	8,6
România	13,9	12	11

Sursa: EUROSTAT

În privința speranței de viață la naștere, România înregistrează valori mult mai scăzute decât media europeană, atât în ceea ce privește populația masculină, cât și în ceea ce privește populația feminină, indicator clar al calității vieții inferioare față de media europeană. În acest sens, în anul 2007, România se situa pe locul 23 dintre cele 27 de state membre în privința speranței de viață la naștere în cazul bărbaților, cu o valoare de 69,71 de ani, cu 6,35 de ani mai puțin decât media UE și cu 9,31 de ani mai puțin decât Suedia, cel mai bine clasat stat. România era urmată în privința speranței de viață a populației masculine de Bulgaria, Ungaria, Estonia, Letonia și Lituania. În ceea ce privește speranța de viață a populației feminine, se constată că România se situează pe locul 25, înainte de Bulgaria și Letonia, cu o valoare de 76,86 de ani, cu 5,34 ani mai mică decât media UE și cu 7,97 ani mai puțin decât Franța, cel mai bine clasat stat european.

Tabel 3.6.1.2. Speranța de viață la naștere în Uniunea Europeană, state membre, 2007

	2007	bărbați	Femei
EU 27		76,06	82,2
Belgia		77,06	82,6
Bulgaria		69,49	76,65
Republica Ceha		73,75	80,22
Danemarca		76,17	80,59
Germania		77,41	82,67
Estonia		67,23	78,84
Irlanda		77,4	82,07
Grecia		77,07	81,83
Spania		77,76	84,33

	2007	bărbați	Femei
Franța		77,6	84,83
Italia		78,71	84,22
Cipru		77,86	82,24
Letonia		65,76	76,46
Lituania		64,85	77,23
Luxemburg		76,66	82,21
Ungaria		69,38	77,76
Malta		77,53	82,19
Olanda		78,12	82,54
Austria		77,43	83,07
Polonia		70,96	79,78
Portugalia		75,93	82,23
România		69,71	76,86
Slovenia		74,65	82,03
Slovacia		70,59	78,44
Finlanda		75,96	83,12
Suedia		79,02	83,09
Marea Britanie		77,56	81,79

Sursa: EUROSTAT

În aceste condiții, ***Planul Strategic al Ministerului Sănătății Publice 2008-2010*** prevede ca și obiective generale următoarele aspecte: implementarea de programe naționale de sănătate care să răspundă problemelor de sănătate publică prioritare și nevoilor populației vulnerabile; dezvoltarea și modernizarea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale și dotarea acestora cu aparatură/echipamente medicale și mijloace de transport specifice; dezvoltarea resurselor umane în concordanță cu nevoile populației și stabilirea listei de medicamente esențiale pentru sănătatea populației, care să fie acoperite total/parțial prin sistemul de asigurări sociale de sănătate.

3.6.2. Infrastructura sanitatără

Starea de sănătate a populației este determinată pe de-o parte de accesul la sănătate, dat de factorii genetici, de mediu, de dezvoltare economică sau socio-culturali, iar pe de altă parte de accesul la serviciile de sănătate, care depinde aproape în totalitate de infrastructura sanitatără. Disparitățile în accesul la serviciile sanitare apar din cauza diferențelor etnice, economice (co-plăți, costurile tratamentelor și transportului, timpii de așteptare, etc.), de aşezare geografică (distanța față de unitățile medicale) și de calitate inegală a serviciilor de același tip.

Infrastructura sanitatără din România se caracterizează printr-o variație importantă a numărului de unități sanitare între regiunile de dezvoltare ale sale și între mediul rural și urban. La nivel național, în anul 2008, se înregistrau un număr de 13.602 unități sanitare, cuprinzând spitale, ambulatorii de spital, polyclinici, dispensare, centre de sănătate, sanatorii T.B.C., sanatorii balneare, unități preventorii, unități medico-sociale, centre de diagnostic, centre medicale de specialitate, farmacii și puncte farmaceutice, laboratoare medicale și laboratoare de tehnică medicală, **excluzându-se cabinetele medicale**, ceea ce reprezintă 63,25 unități la 100.000 de locuitori. În privința variațiilor pe regiuni, cele mai multe unități sanitare raportat la populația regiunii se înregistrau în Regiunea București Ilfov, cu 94,71 unități sanitare la 100.000 de locuitori datorită concentrării unui număr mare de unități sanitare în București, în timp ce Regiunea Nord Est înregistra cel mai mic număr de unități sanitare raportat la populație, respective 52 de unități la 100.000 de locuitori. Regiunea Sud Est se clasează pe penultimul loc,

având un număr de 52,56 unități sanitare la 100.000 de locuitori, cu 10,69 unități sanitare mai puțin decât media națională.

Tabel 3.6.2.1. Număr unități sanitare, exclusiv cabinete medicale, pe regiuni, 2008

2008	Nr. unități sanitare	Nr. unități sanitare la 100.000 locuitori
România	13.602	63,25
Regiunea Sud Est	1.482	52,56
Regiunea Nord Est	1.934	52,00
Regiunea Sud Muntenia	1.778	54,13
Regiunea Vest	1.281	66,53
Regiunea Nord Vest	1.981	72,78
Regiunea Centru	1.669	66,14
Regiunea București-IIfov	2.129	94,71
Regiunea Sud-Vest Oltenia	1.348	59,59

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința structurii unităților sanitare, se constată că în anul 2008, cel mai mare număr este reprezentat de farmacii și de punctele farmaceutice, cele mai multe dintre acestea fiind private, iar unitățile preventorii și sanatoriile T.B.C., exclusive de stat, sunt cel mai slab reprezentate.

În Regiunea Sud Est se înregistrau în 2008 un număr de 51 de spitale și de ambulatorii de spital și de specialitate, 13 polyclinici, 28 de dispensare, 8 centre de sănătate, nici un sanatoriu T.B.C., 2 sanatorii balneare, nici o unitate preventorie, 5 unități medico-sociale, 4 centre de diagnostic, 15 centre medicale de specialitate, 904 farmacii și puncte farmaceutice, 266 laboratoare medicale și 135 laboratoare de tehnica medicală.

Tabel 3.6.2.2. Principalele unități sanitare pe regiuni, 2008

număr	Principalele unități sanitare													
	Spitale	Ambulatorii de spital și de specialitate	Policlinici	Dispensare medicale	Centre de sănătate	Sanatorii T.B.C.	Sanatorii balneare	Preventori	Unități medico-sociale	Centre de diagnostic și tratament	Centre medicale de specialitate	Farmacii și puncte farmaceutice	Laboratoare medicale	Laboratoare de tehnica dentară
2008														
România	458	444	269	213	47	5	8	4	66	30	158	7.215	2.555	2.130
Regiunea Sud Est	51	51	13	28	8	0	2	0	5	4	15	904	266	135
Regiunea Nord Est	67	62	10	24	1	1	3	1	17	2	5	1067	353	321
Regiunea Sud Muntenia	65	62	19	43	9	1	2	1	9	3	6	919	318	321
Regiunea Vest	47	48	4	31	7	2	0	0	6	0	4	673	248	211
Regiunea Nord Vest	67	67	13	26	10	0	0	1	8	6	27	963	379	414
Regiunea	57	58	62	25	7	1	1	1	7	2	4	828	295	321

Centru													
Regiunea Bucureşti -Ilfov	61	53	114	8	0	0	0	0	2	12	89	1136	404
Regiunea Sud-Vest Oltenia	43	43	34	28	5	0	0	0	12	1	8	725	292

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Numărul de cabinete medicale la nivel național este de 34.693, respectiv 161,33 cabinete medicale la 100.000 de locuitori, constatăndu-se și în acest caz o variație semnificativă între regiuni. Astfel Regiunea Centru înregistrează cea mai mare concentrație de cabinete medicale la 100.000 de locuitori, respectiv 193,26 de cabinete, în timp ce cea mai slab reprezentată regiune, Regiunea Nord Est, înregistrează doar 122,07 cabinete la 100.000 de locuitori. Regiunea Sud Est se clasează pe locul 5 după numărul de cabinete medicale la 100.000 de locuitori, totalizând 4.064 de cabinete medicale.

Tabel 3.6.2.3. Număr cabinete medicale, pe regiuni, 2008

2008	Nr. cabinete medicale	Nr. cabinete medicale la 100.000 locuitori
România	34.693	161,33
Regiunea Sud Est	4.064	144,14
Regiunea Nord Est	4.540	122,07
Regiunea Sud Muntenia	4.202	127,93
Regiunea Vest	5.681	295,06
Regiunea Nord Vest	3.803	139,71
Regiunea Centru	4.877	193,26
Regiunea Bucureşti-Ilfov	3.405	151,47
Regiunea Sud-Vest Oltenia	4.121	182,16

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Se constată că cele mai multe cabinete medicale, atât la nivel național, cât și regional, în anul 2008 fac parte din categoria cabinetelor medicale de familie (11.279 cabineți la nivel național dintre care 1.286 în Regiunea Sud Est), urmate de categoria cabinetelor stomatologice (11.025 cabineți la nivel național dintre care 1.269 în Regiunea Sud Est) și de specialitate (9.038 cabineți la nivel național dintre care 1.009 în Regiunea Sud Est). Cele mai puține cabinete medicale din Regiunea Sud Est se înregistrează în categoria societăților stomatologice civile medicale (2) și a societăților medicale civile (7).

Tabel 3.6.2.4. Principalele tipuri de cabinete medicale pe regiuni, 2008

Regiunea de dezvoltare	Cabinete medicale de medicină generală	Cabinete medicale școlare și studențești	Cabinete medicale de familie	Societăți medicale civile	Cabinete stomatologice	Cabinete stomatologice școlare și studențești	Societăți stomatologice civile medicale	Cabinete medicale de specialitate	Societăți civile medicale de specialitate	Alte tipuri de cabinete medicale
România	1.033	889	11.279	106	11.025	474	156	9.038	224	469
Regiunea Sud Est	258	118	1.286	7	1.269	55	2	1.009	11	49

Regiunea Nord Vest	136	126	1.383	4	1.698	50	1	1.079	9	54
Regiunea Centru	111	95	1.426	9	1.234	46	-	1.228	3	50
Regiunea Nord Est	94	133	1.794	44	1.708	61	104	1.537	143	63
Regiunea Sud Muntenia	172	78	1.571	-	1.017	41	3	835	8	78
Regiunea București-Ilfov	12	145	1.240	6	2.046	138	18	1.184	23	65
Regiunea Sud-Vest Oltenia	147	107	1.258	24	784	41	14	960	4	66
Regiunea Vest	103	87	1.321	12	1.269	42	14	1.206	23	44

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește distribuția unităților sanitare pe medii se remarcă faptul că în Regiunea Sud Est procentul de unități sanitare din mediul rural la unitățile sanitare din mediul urban este de doar 34,52%, față de media națională de 50,76%. Unitățile sanitare luate în calcul în acest studiu se încadrează în categoria spitalelor, ambulatoriilor de spital și de specialitate, polyclinicilor, dispensarelor medicale, centrelor de sănătate, sanatoriilor TBC, sanatoriilor balneare, unităților preventorii, unităților medico-sociale, centrelor de diagnostic și tratament, centrelor medicale de specialitate, cabinetelor medicale, cabinetelor stomatologice, farmaciilor și punctelor farmaceutice, laboratoarelor medicale și de tehnică dentară. La nivelul Regiunii Sud Est se constată că județele Vrancea, Tulcea și Buzău înregistrează valori ale acestui procent mai mari decât media națională, în timp ce județele Brăila, Constanța și Galați sunt mult sub media națională.

Tabel 3.6.2.5. Unități sanitare în Regiunea Sud Est, pe județe componente, pe medii, 2008

2008	Unități sanitare		
	Urban	Rural	% Rural din Urban
România	26.726	13.566	50,76%
Regiunea Sud Est	6.002	2.072	34,52%
Județul Brăila	834	174	20,86%
Județul Buzău	798	428	53,63%
Județul Constanța	2.258	500	22,14%
Județul Galați	1.174	378	32,20%
Județul Tulcea	394	230	58,38%
Județul Vrancea	550	362	65,82%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Existența unui număr redus de unități sanitare în mediul rural pune probleme serioase populației din zona respectivă prin îngreunarea accesului la servicii medicale datorită distanțelor considerabile care trebuie parcuse până la primul punct de asistență sanitată. De asemenea, în unele zone rurale izolate inclusiv sistemul de transport de urgență al bolnavilor prin serviciile de ambulanță și SMURD (Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare) este dificil de realizat datorită stării proaste a infrastructurii de transport.

Conform informațiilor de pe site-ul Ministerului Sănătății privind reforma sistemului de sănătate, pentru lărgirea accesului la asistență medicală în mediul rural vor crește

stimulentele pentru personalul medical din mediul rural, în zonele neacoperite în prezent de asistență medicală. De asemenea, se vor dezvolta noi modalități de asistență primară bazată pe echipe multidisciplinare formate din medici de familie, asistente medicale, moaște, asistenți sociali și fizioterapeuți, care să asigure continuitate în acordarea îngrijirilor.¹⁰⁰ De asemenea, *Planul Strategic al Ministerului Sănătății Publice 2008-2010* prevede implementare unor modalități flexibile de furnizare de servicii medicale în zonele izolate și în cele defavorizate economic, precum proiectul pilot “Caravanele Sănătății” prin care se poate realiza evaluarea stării de sănătate a populației, diagnosticul precoce, tratarea corectă a unor boli, dar și informarea și educarea populației pe teme de sănătate.

De asemenea, infrastructura sanitară din România este învechită, actul medical desfășurându-se în anumite cazuri în clădiri mai vechi de 100 de ani care au devenit improprii pentru oferirea unei asistente medicale adecvate în condiții decente. Deși nu există statistici la nivel regional, se constată că la nivel național dintre cei 2,5 milioane de metri pătrați de clădiri în care sunt spitalizați pacienții (secții cu paturi), 12% au fost construși înainte de anul 1900, 44% au fost construși până în anii 1970, iar sub 5% au fost construși după anul 1990¹⁰¹.

Conform aceluiași raport, timpul necesar reabilitării și modernizării unei unități sanitare este cu aproximativ 150% mai mare decât timpul necesar construirii și dotării cu echipamente medicale și nemedicale ale unei unități sanitare cu aceeași capacitate. În consecință, conform *Planului Strategic al Ministerului Sănătății Publice 2008-2010*, Ministerul Sănătății va finanța construcția a 28 de spitale de urgență noi la nivel național, două dintre acestea în Regiunea Sud Est: Spitalul Regional de Urgență Constanța și Spitalul Județean de Urgență Brăila/ Galați. De asemenea, 15 spitale județene de urgență vor fi reabilitate. Fondurile necesare vor fi asigurate, pe lângă fondurile proprii ale Ministerului Sănătății, din credite bancare, credite externe, fonduri de la bugetul de stat sau de la bugetul local.

O analiză a numărului de unități sanitare cuprinzând spitalele, polyclinicile, dispensarele medicale, centrele de sănătate, creșele și farmaciile și punctele farmaceutice pe formă de proprietate relevă faptul că **segmentul privat al infrastructurii medicale este mult mai bine reprezentat decât segmentul public**.

În acest sens, în Regiunea Sud Est între anii 2005-2008 s-a înregistrat o scădere a numărului de unități sanitare cu proprietate majoritară de stat de la 187 de unități la 180, în timp ce sectorul privat a crescut de la 2.556 de unități în 2005 la 3.134 de unități în 2008. Ponderea sectorului privat față de sectorul public a crescut astfel de la 1.366,84% în 2005 la 1.741,11% în 2008. Singurul județ în care numărul de unități sanitare majoritar de stat a rămas același în 2008 față de 2005 a fost județul Buzău, cu 36 de unități, dar și aici au existat variații în sensul creșterii numărului până la 38 de unități în 2006 și scăderea la 36 în 2008. Cea mai mare pondere a unităților majoritar private față de unitățile majoritar de stat se înregistra la nivelul anului 2008 în Județul Constanța (2619,57%), iar cea mai mică în Județul Buzău (1.005,56%).

Tabel 3.6.2.6. Evoluția numărului total de unități sanitare în Regiunea Sud Est, pe formă de proprietate, 2005-2008

¹⁰⁰Ministerul Sănătății, *Reforma sistemului de sănătate continuă!*, <http://www.ms.ro/?pag=17>

¹⁰¹E-medic.ro, articol *Ministerul Sănătății a stabilit strategia privind programul de investitii în infrastructura spitalicească pentru care Guvernul României a dat aviz favorabil*, <http://www.emedic.ro/Articole/1777.htm>

		Unități sanitare cu proprietate majoritară de stat	Unități sanitare cu proprietate majoritară privată	% privat față de public
Regiunea Sud Est	2005	187	2.556	1.366,84%
	2006	184	2.751	1.495,11%
	2007	175	2.948	1.684,57%
	2008	180	3.134	1.741,11%
Județul Brăila	2005	22	280	1.272,73%
	2006	22	302	1.372,73%
	2007	17	279	1.641,18%
	2008	22	346	1.572,73%
Județul Buzău	2005	36	365	1.013,89%
	2006	38	393	1.034,21%
	2007	38	412	1.084,21%
	2008	36	362	1.005,56%
Județul Constanța	2005	53	1.062	2.003,77%
	2006	48	1.089	2.268,75%
	2007	47	1.197	2.546,81%
	2008	46	1205	2619,57%
Județul Galați	2005	30	482	1606,67%
	2006	31	507	1635,48%
	2007	29	526	1813,79%
	2008	29	580	2000,00%
Județul Tulcea	2005	16	110	687,50%
	2006	16	155	968,75%
	2007	15	227	1513,33%
	2008	12	226	1883,33%
Județul Vrancea	2005	30	257	856,67%
	2006	29	305	1051,72%
	2007	29	307	1058,62%
	2008	29	306	1055,17%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

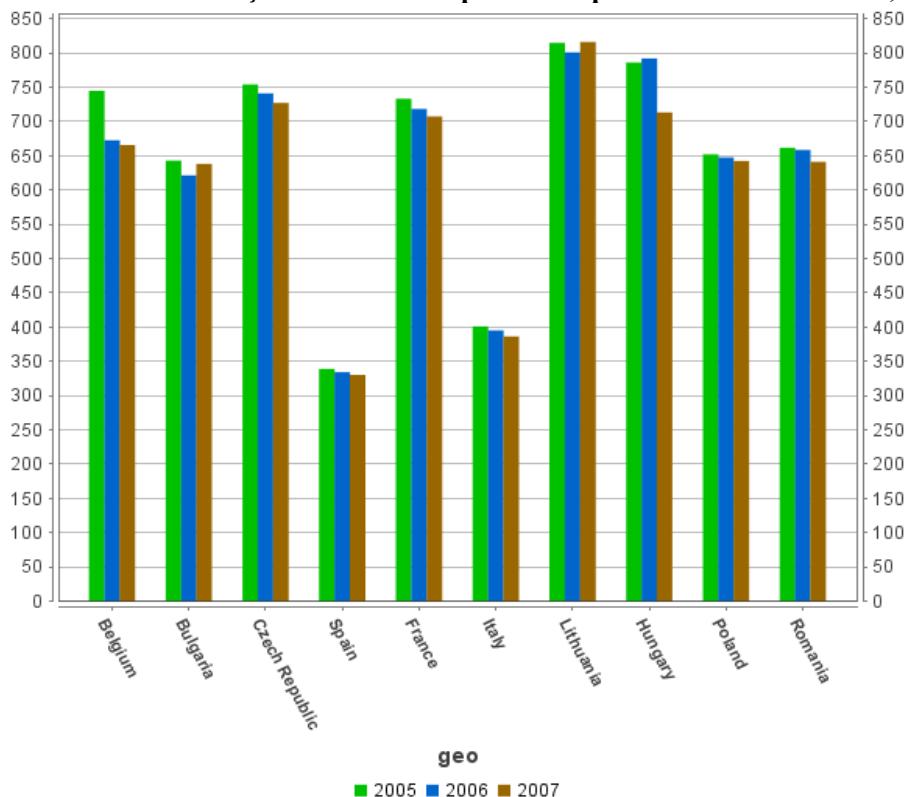
Majorarea numărului de unități sanitare cu proprietate privată relevă în primul rând cererea în creștere din partea populației pentru servicii medicale de calitate, asigurate în condiții decente de către personal medical specializat și motivat inclusiv financiar să ofere un act medical la standarde înalte. Această creștere a venit pe fondul învechirii infrastructurii sanitare de stat și a dotării precare a unităților de stat cu echipamente și medicamente moderne, dar și a lipsei de motivație a personalului medical din aceste unități.

În aceste condiții, sistemul public de sănătate se confruntă cu o concurență crescută din partea sistemului privat, mai ales în contextul viitoarei implementări a sistemului de coplată. Prin acest sistem pacienții asigurați în sistemul public de asigurări de sănătate vor trebui să suporte o parte a costurilor serviciilor medicale, motivația financiară a alegerii sistemului public sau privat pentru acordarea de îngrijiri medicale scăzând astfel în importanță în favoarea calității oferite de acestea.

Mai mult, pe lângă alegerea prezentării la o unitate medicală publică sau privată din România, cetățenii români au posibilitatea alegerii unei unități medicale din orice stat membru UE dacă urgența cazului solicită tratarea în străinătate și dacă cetățeanul își poate asigura cheltuielile de transport până la clinica aleasă, acestea nefiind suportate de asigurarea de sănătate.

Un alt indicator important în privința infrastructurii sanitare este numărul paturilor de spital raportat la 100.000 de locuitori. Potrivit datelor EUROSTAT, cel mai mare nivel al acestui indicator dintre statele membre pentru care sunt disponibile date s-a înregistrat în intervalul 2005-2007 în Lituania, peste 800 de paturi de spital la 100.000 de locuitori, în timp ce cel mai scăzut nivel s-a înregistrat în Spania, cu un număr sub 350 de paturi de spital/ 100.000 de locuitori. România s-a situat în anii 2005 și 2006 puțin peste nivelul de 650 de paturi/100.000 de locuitori, dar în 2007 a scăzut sub această valoare.

Grafic 3.6.2.1. Evoluția numărului de paturi de spital la 100.000 locuitori, 2005-2007

Sursa: EUROSTAT

Totuși, numărul relativ ridicat de paturi din spitale la 100.000 de locuitori nu indică eficiența sistemului sanitar românesc, ci orientarea acestuia către tratarea afecțiunilor prin spitalizarea pacientului indiferent dacă starea lui necesită imperios internarea sau aceeași problemă s-ar putea trata în sistem ambulatoriu. Această abordare comportă costuri ridicate asupra unui sistem deja subfinanțat, scăzându-i eficiența și eficacitatea întrucât resursele insuficiente sunt utilizate pentru pacienții ajunși la spital indiferent de starea lor și de faptul că ar putea fi tratați mai eficient atât ca și calitate, cât și costuri, în sistem ambulatoriu.

Așadar, este necesară o regândire a sistemului sanitar românesc pe principii moderne, aliniate standardelor internaționale, pentru a atinge maximul de eficiență și de calitate, dând astfel o importanță mai mare serviciilor ambulatorii și de medicină primară, chiar a serviciilor spitalicești de scurtă durată, în detrimentul spitalizării de lungă durată care va fi utilizată doar în cazurile de necesitate absolută. În ceea ce privește distribuția pe județe ale Regiunii Sud Est a numărului de paturi de spital, se constată că la nivelul anului 2008 cea mai mare valoare se înregistra în județul Constanța (584,62 paturi/100.000 locuitori) iar cea mai mică în Județul Vrancea (403,76 paturi/100.000 locuitori). Media regională de 537,35 paturi/100.000 locuitori se află cu 105,23 de paturi sub media națională de 642,58 paturi/100.000 locuitori, iar Județele Tulcea și Vrancea se situau sub media regională.

Tabel 3.6.2.7. Număr paturi de spital la 100.000 locuitori pe județe componente în Regiunea Sud Est, 2008

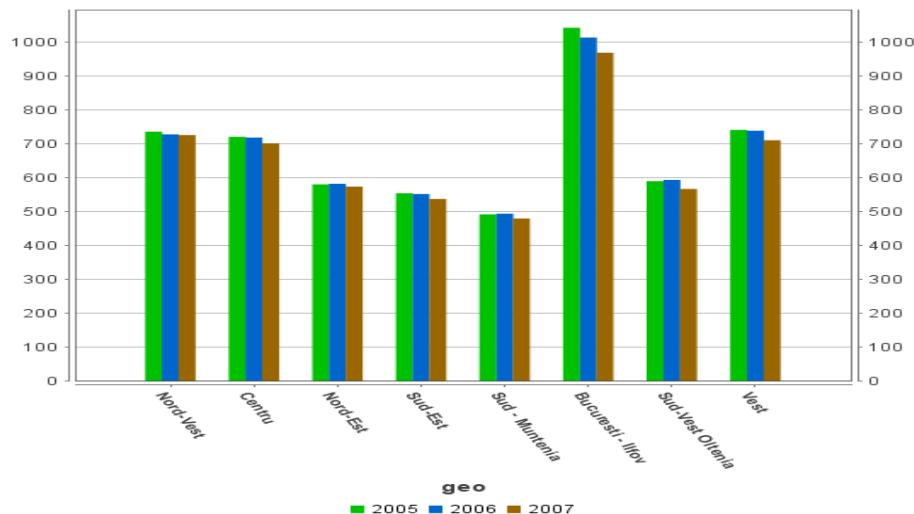
2008	Nr. paturi de spital	Nr. paturi de spital la 100.000 locuitori
România	138.184	642,58
Regiunea Sud Est	15.151	537,35

2008	Nr. paturi de spital	Nr. paturi de spital la 100.000 locuitori
Județul Brăila	2.095	578,17
Județul Buzău	2.715	560,11
Județul Constanța	4.211	584,62
Județul Galați	3.315	542,03
Județul Tulcea	1.234	495,54
Județul Vrancea	1.581	403,76

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința evoluției numărului de paturi de spital la 100.000 de locuitori pe regiuni de dezvoltare între 2005 și 2007 se constată o scădere a acestora în întreaga Românie. Valori mai mari decât media națională pentru acest indicator se înregistrau în Regiunea București Ilfov, Regiunea Nord Vest, Regiunea Centru și Regiunea Vest, acestea găzduind centrele medicale universitare de la București, Cluj Napoca, Târgu Mureș și Timișoara. Valori sub media națională se înregistrau în Regiunea Sud Muntenia, Regiunea Sud Est și Regiunea Nord Est, Regiunea Sud Est situându-se pe penultimul loc la nivel național.

Figura 3.6.2.2. Evoluția numărului de paturi de spital la 100.000 locuitori pe regiuni, 2005-2007

Sursa: EUROSTAT

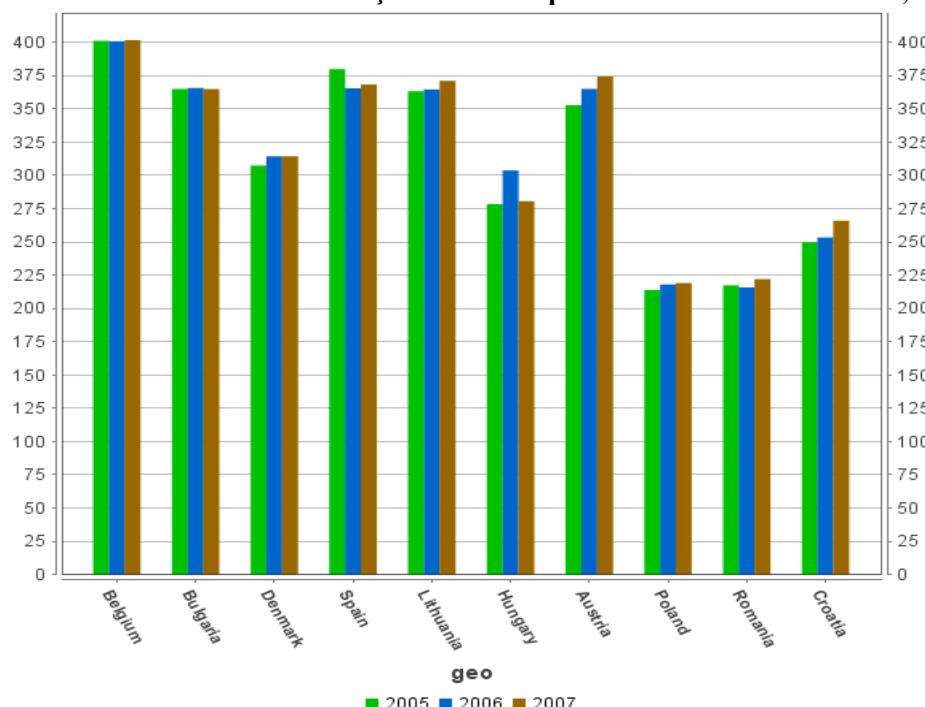
La momentul actual se are în vedere o eficientizare a sistemului sanitar românesc printr-o analiză mai atentă a costurilor și a managementului unităților sanitare și prin transferarea acestora de la administrația publică la administrația județeană, astfel că luarea deciziilor să fie făcută în cadrul comunității care beneficiază de aceste servicii de sănătate. În condițiile în care administrația publică nu mai face față finanțării corespunzătoare a unităților sanitare, acestea acumulând datorii istorice, **descentralizarea sistemului sanitar ar permite administrației județene și locale să rezolve problemele unităților sanitare specifice comunităților din care fac parte**. În prezent, autoritățile administrației publice locale participă la finanțarea unor cheltuieli de administrare și funcționare, respectiv bunuri și servicii, reparații capitale, consolidare, extindere și modernizare, dotări cu echipamente medicale, a unităților sanitare publice de interes județean sau local, în limita creditelor bugetare aprobată cu această destinație în bugetele locale. Conform **Planului Strategic al Ministerului Sănătății Publice 2008-2010**, în prezent se au în vedere delimitarea competențelor administrației publice centrale și locale prin transferul de competente, atribuții și

responsabilități de la autoritățile de sănătate publică la administrația publică locală; creșterea rolului administrației publice județene și locale în dezvoltarea și implementarea de programe de sănătate publică care să răspundă nevoilor specifice comunității și descentralizarea managementului asistenței medicale spitalicești și întărirea responsabilității administrației publice locale față de cetățean.

3.6.3. Personalul medical

Raportul personalul medical la populația deservită variază între limite mari la nivel european, dar deoarece nu toate țările membre UE raportează acest număr, nu se poate calcula o medie comunitară a personalului medical la număr de locuitori. Conform datelor disponibile la EUROSTAT, numărul doctorilor încadrați în muncă variază între limitele de 400 de doctori/100.000 de locuitori în cazul Belgiei și 219,1 doctori/100.000 de locuitori în cazul Poloniei (2007). România se află pe penultimul loc cu un număr de 222 de doctori încadrați în muncă la 100.000 de locuitori, număr aflat într-o creștere ușoară față de anul precedent. Se constată că nu există o evoluție unitară.

Grafic 3.6.3.1. Doctori încadrați în muncă raportat la 100.000 de locuitori, 2005-2007

Sursa: EUROSTAT

La nivelul României se constată o variație puternică a personalului medical cu studii superioare pe regiuni de dezvoltare și de asemenea o variație pe categorii de personal în sensul că cea mai bine reprezentată categorie la nivel național și în majoritatea regiunilor este cea a medicilor (50.267 de persoane), urmată de stomatologi (11.901 persoane) și de farmaciști (11.704 persoane) (2008). În Regiunea Sud Est se înregistrau în 2008 4.573 de medici, respectiv 160,82 / 100.000 de locuitori, 1.392 stomatologi, respectiv 48,95/100.000 de locuitori și 1.208 farmaciști, respectiv 42,48/100.000 de locuitori, situând regiunea mult sub media națională. Regiunea Sud Est se situa în 2008 pe ultimul loc în privința numărului de medici raportat la populație, pe locul 5 în privința numărului de stomatologi raportat la populație și pe locul 6 în privința numărului de farmaciști raportat la populație.

Tabel 3.6.3.1. Personal medical pe regiuni, număr mediu 2008

2008	Medici	%	Medici la 100.000 locuitori	Stomatologi	%	Stomatologi la 100.000 locuitori	Farmaciști	%	Farmaciști la 100.000 locuitori
România	50.267	100,00%	232,61	11.901	100,00%	55,07	11.704	100,00%	54,16
Regiunea Sud Est	4.573	9,10%	160,82	1.392	11,70%	48,95	1.208	10,32%	42,48
Regiunea Nord Est	6.813	13,55%	182,41	1.656	13,91%	44,34	1.847	15,78%	49,45
Regiunea Sud Muntenia	4.463	8,88%	134,37	1.006	8,45%	30,29	937	8,01%	28,21
Regiunea Vest	5.623	11,19%	291,47	1.690	14,20%	87,60	1.197	10,23%	62,05
Regiunea Nord Vest	6.859	13,65%	251,32	1.769	14,86%	64,82	1.627	13,90%	59,61
Regiunea Centru	5.753	11,44%	227,00	1.309	11,00%	51,65	1.549	13,23%	61,12
Regiunea București-IIfov	11.588	23,05%	522,99	2.246	18,87%	101,37	2.218	18,95%	100,10
Regiunea Sud-Vest Oltenia	4.595	9,14%	199,62	833	7,00%	36,19	1.121	9,58%	48,70

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința personalului sanitar cu studii medii se remarcă aceleași variații mari între regiuni, Regiunea Sud Est clasându-se pe penultimul loc în funcție de numărul personalului sanitar mediu raportat la populația deservită cu o valoare de 559,85 cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori. Astfel, variațiile naționale ale acestui indicator se încadrează între 857,70 cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori în Regiunea București Ilfov și 485,49 la 100.000 de locuitori în Regiunea Sud Muntenia

Tabel 3.6.3.2. Personal sanitar mediu pe regiuni, număr mediu 2008

2008	Personal sanitar mediu	%	PSM la 100.000 locuitori
România	132.464,00	100,00%	612,97
Regiunea Sud Est	15.920,00	12,02%	559,85
Regiunea Nord Est	21.414,00	16,17%	573,34
Regiunea Sud Muntenia	16.125,00	12,17%	485,49
Regiunea Vest	13.006,00	9,82%	674,18
Regiunea Nord Vest	17.843,00	13,47%	653,79
Regiunea Centru	15.878,00	11,99%	626,50
Regiunea București-IIfov	19.004,00	14,35%	857,70
Regiunea Sud-Vest Oltenia	13.274,00	10,02%	576,67

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Personalul medico-sanitar raportat la populația deservită cunoaște de asemenea variații importante în cazul județelor componente ale Regiunii Sud Est. În acest sens, în decembrie 2008 se remarcă faptul că cel mai mare număr de medici raportat la populație se înregistra în Județul Constanța, 218,4 de medici la 100.000 de locuitori față de 110,8 medici la 100.000 de locuitori în cel mai slab clasat județ, Județul Buzău, și de media regională din decembrie 2008 de 147,31 de medici la 100.000 de locuitori. Se constată că Județul Constanța este cel mai bine plasat județ din regiune și în privința celorlalte categorii de personal medico-sanitar, pe ultimele locuri clasându-se Județul Buzău în cazul stomatologilor, Județul Tulcea în cazul farmaciștilor și a personalului sanitar mediu.

Tabel 3.6.3.3. Personal medico-sanitar pe județele Regiunii Sud Est, total în dec. 2008

2008	Medici	Medici la 100.000 de loc.	Stomatologi	Stomatologi la 100.000 de loc.	Farmacisti	Farmaciști la 100.000 de loc.	Personal sanitar mediu	PSM la 100.000 de loc.
Regiunea Sud Est	4.189	147,31	1076	37,84	1.050	36,92	15.188	534,11
Județul Brăila	502	136,54	121	32,91	112	30,46	2.651	721,04
Județul Buzău	544	110,80	113	23,02	133	27,09	2.446	498,19
Județul Constanța	1.565	218,40	415	57,91	424	59,17	4.071	568,12
Județul Galați	777	125,73	233	37,70	174	28,16	2.998	485,13
Județul Tulcea	313	124,40	60	23,85	64	25,44	1.129	448,70
Județul Vrancea	488	124,17	134	34,09	143	36,38	1.893	481,65

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Din cauza salariilor mici din sistemul sanitar românesc, a datorilor învechite din unitățile sanitare, a lipsei medicamentelor și a ustensilelor medicale, și a condițiilor generale precare de muncă, o mare parte din personalul medical nu este motivat și alege să părăsească sistemul sanitar românesc pentru a profesa în Uniunea Europeană.

Concluzii

Sistemul sanitar din România se confrunta cu o criză datorată subfinanțării și învechirii infrastructurii, criză care se traduce printr-o asistență sanitară precară acordată unora dintre cetățenii țării și care are un impact negativ asupra bunăstării populației.

Astfel, România se situează pe ultimul loc în privința mortalității infantile cu 13,9 copii morți la 1.000 de născuți vii în anul 2006 față de media UE 27 de 4,7 copii morți la 1.000 de născuți vii. Rata mortalității infantile a scăzut la 12% în 2007 și la 11% în 2008, dar România rămâne pe ultimul loc în UE în această privință.

În privința speranței de viață la naștere, România se situa pe locul 23 dintre cele 27 de state membre în cazul bărbaților, cu o valoare de 69,71 de ani, cu 6,35 de ani mai puțin decât media UE și pe locul 25 în cazul populației feminine, înainte de Bulgaria și Letonia, cu o valoare de 76,86 de ani, cu 5,34 ani mai mică decât media UE.

Infrastructura sanitară

Cele mai multe unități sanitare exclusiv cabinetele medicale raportat la populația regiunii se înregistrau în Regiunea București Ilfov, cu 94,71 unități sanitare la 100.000

de locuitori, în timp ce Regiunea Nord Est înregistra cel mai mic număr de unități sanitare raportat la populație, respectiv 52 de unități la 100.000 de locuitori. Regiunea Sud Est se clasează pe penultimul loc, având un număr de 52,56 unități sanitare la 100.000 de locuitori, cu 10,69 unități sanitare mai puțin decât media națională.

Numărul de cabinețe medicale la nivel național este de 34.693, respectiv 161,33 cabinețe medicale la 100.000 de locuitori, Regiunea Sud Est clasându-se pe locul 5 cu un număr de 144,14 cabinețe medicale la 100.000 de locuitori și un total de 4.064 de cabinețe medicale.

Procentul de unități sanitare din mediul rural raportate la unitățile sanitare din mediul urban este în Regiunea Sud Est de doar 34,52%, față de media națională de 50,76%, îngreunând accesul populației din zonele izolate la asistență medicală.

Segmentul privat al infrastructurii medicale este mult mai bine reprezentat decât segmentul public atât la nivel național, cât și în Regiunea Sud Est. Ponderea sectorului privat față de sectorul public a crescut de la 1.366,84% în 2005 la 1.741,11% în 2008, sectorul privat totalizând 3134 de unități sanitare față de 180 de unități sanitare publice. În aceste condiții, sistemul public de sănătate se confruntă cu o concurență crescută din partea sistemului privat, mai ales în contextul viitoarei implementări a sistemului de coplată.

Mai mult, pe lângă alegerea prezentării la o unitate medicală publică sau privată din România, cetățenii români au posibilitatea alegерii unei unități medicale din orice stat membru UE dacă urgența cazului solicită tratarea în străinătate și dacă cetățeanul își poate asigura cheltuielile de transport până la clinica aleasă, acestea nefiind suportate de asigurarea de sănătate.

România înregistrează în 2008 un număr de 642,58 de paturi din spitale/100.000 de locuitori, iar Regiunea Sud Est un număr de 537,35 de paturi din spitale/100.000 de locuitori, valori mai mari decât în majoritatea statelor membre. Numărul relativ ridicat nu indică eficiența sistemului sanitar romanesc, ci orientarea acestuia către tratarea afecțiunilor prin spitalizarea pacientului, indiferent dacă este posibilă tratarea în sistem ambulatoriu, ceea ce încarcă și mai mult un sistem subfinanțat.

La momentul actual se are în vedere reducerea numărului de paturi în spital la 100.000 de locuitori până la valori eficiente și în conformitate cu standardele internaționale și descentralizarea sistemului sanitar care ar permite administrației județene și locale să rezolve problemele unităților sanitare specifice comunităților din care fac parte.

Personalul medical

Numărul doctorilor încadrați în muncă variază între limitele de 400 de doctori/100.000 de locuitori în cazul Belgiei și 219,1 doctori/100.000 de locuitori în cazul Poloniei (2007). România se află pe penultimul loc cu un număr de 222 de doctori încadrați în munca la 100.000 de locuitori, număr aflat într-o creștere ușoară față de anul precedent. Regiunea Sud Est se situa în 2008 pe ultimul loc în România în privința numărului de medici (160,82 medici la 100.000 de locuitori), pe locul 5 în privința numărului de stomatologi (44,34 la 100.000 loc.) și pe locul 6 în privința numărului de farmaciști (48,42%). În privința personalului cu studii medii se află pe penultimul loc la nivel național, cu 559,85 de cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori față de media națională de 612,97 de cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori.

Cei mai puțin doctori și stomatologi se înregistrează în Județul Buzău (110,8 doctori și 23,02 stomatologi la 100.000 de locuitori), iar cei mai puțini farmaciști și cele mai puține cadre medicale medii se înregistrează în Județul Tulcea (25,44 farmaciști și 448,70 cadre sanitare medii la 100.000 de locuitori).

Salariile mici din sistemul sanitar, dotările învechite, lipsa medicamentelor și ustensilelor medicale și condițiile precare de munca duc la lipsa motivației unei mari

parți a personalului medical care alege să profeseze în Uniunea Europeană.

3.7 Siguranța și ordinea publică

3.7.1. Considerante generale

În România, siguranța cetățenilor este asigurată de Poliția Română, Poliția de Frontieră și Jandarmeria Română, structuri subordonate Ministerului Administrației și Internelor care exercită atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice, protecția instituțiilor statului și prevenirea actelor de terorism. Activitatea acestor structuri constituie serviciu public specializat și se realizează în interesul persoanei și al comunității, precum și în sprijinul instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în condițiile legii.

În Regiunea Sud Est, care are o componentă extinsă de frontieră pe teritoriul sau, se găsesc toate aceste structuri polițienești. În plus, conform Poliției Române¹⁰², regiunea prezintă o serie de particularități teritoriale care determină o mare varietate de probleme, cu o căror complexitate și combinație nu se întâlnește nici o altă regiune din țară.

În acest sens, Regiunea Sud Est are un teritoriu întins, cu distanțe mari între regiunile rurale, unele dintre ele izolate și beneficiind de căi de acces dificile. În special localitățile din Delta Dunării prezintă dificultăți în acoperirea de către polițiștii existenți a teritoriului vast arondat, în cunoașterea populației și în efectuarea de patrulări și intervenții, mai ales că atât posibilitățile de comunicare între structurile polițienești și Inspectoratele Județene de Politie, dar și între cetățeni și structurile polițienești sunt limitate logistic și în timp.

Regiunea Sud cunoaște o mare variație a populației, la populația stabilă relativ redusă numeric adăugându-se un număr mare de alte persoane în funcție de sezon. Astfel, în perioada estivală regiunea cunoaște un aflux mare de turiști în zonele litorale și în Delta Dunării, persoane care nu își declară sederea la secțiile de poliție locală și care pot săvârși infracțiuni sau contravenții pe teritoriul regiunii. O problemă mai mare o reprezintă persoanele care campează în locuri izolate, neamenajate și care se pot astfel expune unor pericole suplimentare pe care structurile polițienești trebuie să le prevină. În perioada de iarnă, regiunea Deltei Dunării se confruntă cu un aflux de muncitori sezonieri veniți să recolteze stuful și papură, aceste persoane făcând parte din categoriile de persoane cu educație scăzută și o situație materială precară și care sunt astfel susceptibili de a săvârși infracțiuni.

Vastitatea teritoriilor puțin locuite ale Regiunii Sud Est și varietatea formelor de relief fac posibilă ascunderea unor persoane care se sustrag urmăririi penale, judecății sau executării pedepselor care recurg la comiterea de noi infracțiuni (furturi, braconaj) pentru a supraviețui.

Teritoriul de frontieră întins din Regiunea Sud Est, o mare parte aflându-se în zone greu accesibile, este propice pentru o serie de acțiuni infracționale precum contrabanda și trecerea ilegală a frontierei care au potențialul de a transforma regiunea într-o poartă de intrare dinspre Sudul și Estul Europei, dar și dinspre Orient și alte zone ale lumii pe cale maritimă a bunurilor de contrabandă, a substanțelor periculoase, a stupefiantelor și a armamentului.

În plus, problemele populației legate de nivelul scăzut de trai, lipsa locurilor de munca, rata ridicată a șomajului și rata mare a sărăciei contribuie la creșterea infracționalității

¹⁰² <http://tl.politiaromana.ro>

pe teritoriul Regiunii Sud Est și la concentrarea eforturilor Poliției către soluționarea infracțiunilor, dar și către prevenirea lor.

Datorită necesității unei mai bune preveniri a infracționalității pe teritoriul regiunii, a fost înființat serviciul Poliției de Proximitate care are ca principal obiectiv implementarea de masuri preventive prin ascultarea cetățenilor și crearea unei relații de încredere cu aceștia, astfel încât să identifice potențialele probleme înainte de a se produce. Acest serviciu încadrează personal cu experiență în Poliția Română care a absolvit un curs de specializare suplimentară și care dă dovadă de competență socială și capacitate de comunicare.

3.7.2. Infracționalitatea

În ceea ce privește infracționalitatea, se constată că în Regiunea Sud Est s-au comis în anul 2000 un număr de 47.061 de infracțiuni dintre cele 353.745 de infracțiuni de la nivel național, în anul 2005 numărul acestora a scăzut la 26.054 de infracțiuni dintre cele 208.239 de la nivel național, în anul 2006 s-a înregistrat o ușoară creștere până la 27.484 de infracțiuni față de valoarea națională de 232.659 de infracțiuni, în anul 2007 s-a constatat o creștere mai pronunțată a acestora pana la valoarea de 334.676 dintr-un număr de 281.457 infracțiuni la nivel național, iar în anul 2008 s-a constatat o creștere ușoară până la 34.807 infracțiuni. Județele cu cele mai multe infracțiuni în intervalul studiat sunt județele Constanța, pe tot intervalul studiat, Galați, în anul 2000, 2006, 2007 și 2008, și Buzău în anul 2005.

Dacă în 2000 rata infracționalității în Regiunea Sud Est era mai mare decât media națională, se constată că din 2005 până în 2008 aceasta este sub media națională, chiar dacă se înregistrează creșteri în fiecare an. Cea mai mică rată a infracționalității s-a înregistrat deci în 2005, respectiv 915 infracțiuni/100.000 de locuitori. Se remarcă județul Galați care a înregistrat cea mai mică rată a infracționalității în anii 2005, 2006 și 2008 și județul Brăila care a înregistrat cea mai mică rată a infracționalității în anii 2000 și 2007 și s-a clasat pe locul secund în ceilalți 3 ani studiați. Județele Vrancea și Tulcea au înregistrat cele mai mari rate de infracționalitate pe tot intervalul studiat, cu excepția anului 2008 când județul Constanța s-a clasat pe locul secund, iar Tulcea pe locul trei.

Tabel 3.7.2.1. Infracțiuni în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2000, 2005-2008

INFRACȚIUNI	2000		2005		2006		2007		2008	
	număr infracțiuni	rata infracționalății								
România	353.745	1.577	208.239	963	232.659	1.078	281.457	1.307	289.331	1.345
Regiunea Sud Est	47.061	1.604	26.054	915	27.484	968	34.676	1.225	34.807	1.234
Județul Brăila	6.282	1.629	2.810	759	3.166	861	3.549	971	4.242	1.171
Județul Buzău	7.289	1.445	4.602	931	4.715	960	5.232	1.070	5.900	1.217
Județul Constanța	11.583	1.553	7.349	1.028	7.197	1.004	10.285	1.432	9.661	1.341
Județul Galați	9.483	1.472	4.199	677	5.308	859	6.680	1.087	5.942	972
Județul	5.425	2.065	2.680	1.061	2.868	1.140	3.634	1.450	3.311	1.330

INFRACTIU NI	2000		2005		2006		2007		2008	
	număr infracțiuni	rata infracționalității								
Tulcea										
Județul Vrancea	6.999	1.789	4.414	1.121	4.230	1.076	5.296	1.349	5.751	1.469

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Ponderea infracțiunilor comise în Regiunea Sud Est în totalul infracțiunilor comise în România a variat ușor între de 11,81% în 2006 și 13,3% în 2000. Cea mai mare pondere a infracționalității dintr-un județ în totalul regiunii s-a înregistrat în anul 2007 când în județul Constanța s-au comis 29,66% din infracțiunile de la nivelul regiunii, iar cea mai mică pondere s-a înregistrat în anul 2008, când în județul Tulcea s-au comis 9,51% din infracțiunile totale din Regiunea Sud Est.

Tabel 3.7.2.2. Ponderea infracționalității pe județe componente ale Regiunii Sud Est, 2000, 2005-2008

% (număr)	2000	2005	2006	2007	2008
România	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Regiunea Sud Est	13,30%	12,51%	11,81%	12,32%	12,03%
Județul Brăila	13,35%	10,79%	11,52%	10,23%	12,19%
Județul Buzău	15,49%	17,66%	17,16%	15,09%	16,95%
Județul Constanța	24,61%	28,21%	26,19%	29,66%	27,76%
Județul Galați	20,5%	16,12%	19,31%	19,26%	17,07%
Județul Tulcea	11,53%	10,29%	10,44%	10,48%	9,51%
Județul Vrancea	14,87%	16,94%	15,39%	15,27%	16,52%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește variația infracționalității în perioadele 2000-2008 și 2005-2008, se constată că atât la nivel național, cât și la nivelul Regiunii Sud Est, numărul infracțiunilor a scăzut între anii 2000-2008, dar a crescut între anii 2005-2006, ceea ce înseamnă că anii 2000-2004 au fost caracterizați de o scădere puternică a numărului de infracțiuni.

La nivel regional, cele mai mari scăderi ale infracționalității în perioada 2000-2008 s-au înregistrat în județele Tulcea și Galați, în timp ce județele Constanța și Vrancea au înregistrat cele mai mici scăderi. În perioada 2005-2008 cele mai mari creșteri ale numărului de infracțiuni s-au înregistrat în județele Brăila și Constanța, în timp ce cele mai mici creșteri s-au înregistrat în județele Tulcea și Buzău.

Tabel 3.7.2.3. Variația infracționalității în Regiunea Sud Est, pe județe, 2008-2005 și 2008-2000

Variația 2008-2005, 2008-2000		număr infracțiuni	
		Δ	%
România	2008-2000	-64.414	-18,21%
	2008-2005	81.092	38,94%
Regiunea Sud Est	2008-2000	-12.254	-26,04%
	2008-2005	8.753	33,60%
JUDEȚUL BRĂILA	2008-2000	-2.040	-32,47%
	2008-2005	1.432	50,96%
JUDEȚUL BUZĂU	2008-2000	-1.389	-19,06%
	2008-2005	1.298	28,21%
JUDEȚUL CONSTANȚA	2008-2000	-1.922	-16,59%
	2008-2005	2.312	31,46%
JUDEȚUL GALAȚI	2008-2000	-3.541	-37,34%
	2008-2005	1.743	41,51%
JUDEȚUL TULCEA	2008-2000	-2.114	-38,97%
	2008-2005	631	23,54%
JUDEȚUL VRANCEA	2008-2000	-1.248	-17,83%
	2008-2005	1.337	30,29%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

3.7.3. Criminalitatea

Spre deosebire de infracționalitate, criminalitatea se referă la infracțiunile grave comise cu violență și la fapte antisociale, reprobabile cuprinse în Codul Penal și care atrag după sine pedepse grave și privare de libertate pe termen lung.

Se constată că numărul de infracțiuni grave comise în România a scăzut constant între anii 2000-2008, tendința păstrându-se și la nivelul Regiunii Sud Est și a județelor sale componente, cu excepția județului Brăila care a înregistrat creșteri în anul 2005 și în anul 2007. În total, la nivel regional s-au comis un număr de 10.745 de infracțiuni grave în anul 2000, 8.986 de infracțiuni grave în 2005, 7.735 de infracțiuni grave în anul 2006, 7.750 de infracțiuni grave în anul 2007 și 5.647 de infracțiuni grave în anul 2008. Județele cu cea mai mare rată a criminalității sunt județul Galați, județul Vrancea și județul Brăila (252, 243 și 232 infracțiuni grave la 100.000 de locuitori în 2008), iar cele cu cea mai mică rată a criminalității sunt județul Buzău și județul Constanța (147 și respectiv, 155 infracțiuni grave la 100.000 de locuitori).

Tabel 3.7.3.1. Criminalitatea în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2000, 2005-2008

Criminalitate	2000		2005		2006		2007		2008	
	număr	rata criminalității								
România	75.407	336	65.682	316	56.705	273	46.127	274	36.795	200
Regiunea Sud Est	10.745	366	8.986	316	7.735	273	7.750	274	5.647	200
Județul Brăila	1.287	334	1.348	364	915	249	1.280	350	842	232
Județul Buzău	1.482	294	1.412	286	1.133	231	903	185	711	147
Județul Constanța	2.304	309	1.754	245	1.484	207	1.419	198	1.118	155
Județul Galați	2.953	458	2.119	341	2.018	327	2.247	366	1.544	252

Criminalitate	2000		2005		2006		2007		2008	
	număr	rata criminalității								
Județul Tulcea	960	365	820	325	781	310	585	233	479	192
Județul Vrancea	1.759	450	1.533	389	1.404	357	1.316	335	953	243

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Ponderea criminalității Regiunii Sud Est în totalul României a variat în perioada studiată între 16,64% în anul 2005 și 16,8% în anul 2007. Județele cu cea mai mare pondere în totalul regional au fost județul Galați și județul Constanța, în timp ce județul Tulcea înregistrează cea mai mică pondere în fiecare an studiat din perioada 2000-2008.

Tabel 3.7.3.2. Ponderea criminalității pe județe componente ale Regiunii Sud Est, 2000, 2005-2008

% (număr)	2000	2005	2006	2007	2008
România	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Regiunea Sud Est	14,25%	13,68%	13,64%	16,80%	15,35%
Județul Brăila	11,98%	15,00%	11,83%	16,52%	14,91%
Județul Buzău	13,79%	15,71%	14,65%	11,65%	12,59%
Județul Constanța	21,44%	19,52%	19,19%	18,31%	19,80%
Județul Galați	27,48%	23,58%	26,09%	28,99%	27,34%
Județul Tulcea	8,93%	9,13%	10,10%	7,55%	8,48%
Județul Vrancea	16,37%	17,06%	18,15%	16,98%	16,88%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Analiza variației criminalității pe intervalele 2000-2008 și 2005-2008 relevă faptul că aceasta a înregistrat scăderi procentuale mai mari în prima perioadă decât în perioada 2005-2008. Scădere Regională totală a fost de -47,45 %, iar în intervalul 2005-2008 a fost de 37,16%, față de scăderile naționale de 51,2% (2000-2008) și 43,98% (2005-2008). Județul Constanța a înregistrat scăderi ale criminalității peste media națională, de -51,48% pe intervalul 2000-2008, dar sub media națională pe intervalul 2005-2008. Cea mai mică scădere a criminalității s-a înregistrat în județul Galați în perioada 2005-2008.

Tabel 3.7.3.3. Variația criminalității în regiunea Sud Est, pe județe, 2008-2005 și 2008-2000

	Variația 2008-2005, 2008-2000	Număr	
		Δ	%
România	2008-2000	-38.612	-51,20%
	2008-2005	-28.887	-43,98%
Regiunea Sud Est	2008-2000	-5.098	-47,45%
	2008-2005	-3.339	-37,16%
Județul Brăila	2008-2000	-445	-34,58%
	2008-2005	-506	-37,54%
Județul Buzău	2008-2000	-771	-52,02%
	2008-2005	-701	-49,65%
Județul Constanța	2008-2000	-1.186	-51,48%
	2008-2005	-636	-36,26%

Variația 2008-2005, 2008-2000	Număr		
	Δ	%	
Județul Galați	2008-2000	-1409	-47,71%
	2008-2005	-575	-27,14%
Județul Tulcea	2008-2000	-481	-50,10%
	2008-2005	-341	-41,59%
Județul Vrancea	2008-2000	-806	-45,82%
	2008-2005	-580	-37,83%

Sursa: Direcția Regională de Statistica Brăila

Concluzii

Regiunea Sud Est prezintă o serie de particularități teritoriale care determină o mare varietate de probleme, cu a căror complexitate și combinație nu se întâlnește nici o altă regiune din țară:

- Prezintă un teritoriu întins, cu distanțe mari între regiunile rurale izolate, cu căi de acces dificile, prezentând dificultăți în acoperirea teritoriului de către polițiști
- Prezintă o variație mare a populației dată de turiștii din sezonul estival și de muncitorii sezonieri din perioada de iarnă, ceea ce mărește posibilitatea comiterii de infracțiuni
- Vastitatea teritoriilor puțin locuite fac posibilă ascunderea persoanelor care se sustrag urmăririi penale, judecății sau executării pedepselor care recurg la comiterea de noi infracțiuni pentru a supraviețui
- Întinderea mare a frontierei favorizează contrabanda, trecerea ilegală a frontierei și introducerea în țară a substanțelor periculoase, stupefiantelor sau armamentului.
- Nivelul scăzut de trai, lipsa locurilor de munca, rata ridicată a șomajului și rata mare a sărăciei din Regiunea Sud Est contribuie la creșterea infracționalității

Infracționalitatea

În anul 2008 în Regiunea Sud Est s-au comis 34.807 infracțiuni, în creștere ușoară față de anul precedent, județele în care s-au comis cele mai multe infracțiuni fiind județul Constanța și județul Galați.

Dacă în anul 2000 rata infracționalității în Regiunea Sud Est era mai mare decât media națională, se constată că din 2005 până în 2008 aceasta este sub media națională, chiar dacă se înregistrează creșteri în fiecare an. Județele Vrancea și Tulcea au înregistrat cele mai mari rate de infracționalitate pe tot intervalul studiat, cu excepția anul 2008 când județul Constanța s-a clasat pe locul secund, iar Tulcea pe locul trei.

Cea mai mare pondere a infracționalității dintr-un județ în totalul regiunii s-a înregistrat în anul 2007 când în județul Constanța s-au comis 29,66% din infracțiunile de la nivelul regiunii, iar cea mai mică pondere s-a înregistrat în anul 2008 când în județul Tulcea s-au comis 9,51% din infracțiunile totale din Regiunea Sud Est.

În ceea ce privește variația infracționalității în perioadele 2000-2008 și 2005-2008 se constată că atât la nivel național, cât și la nivelul Regiunii Sud Est, numărul infracțiunilor a scăzut între anii 2000-2008, dar a crescut între anii 2005-2006, ceea ce înseamnă că anii 2000-2004 au fost caracterizați de o scădere puternică a numărului de infracțiuni.

Criminalitatea

Se constată că numărul de infracțiuni grave comise în România a scăzut constant între anii 2000-2008, tendința păstrându-se și la nivelul Regiunii Sud Est și a județelor sale

componente, cu excepția județului Brăila care a înregistrat creșteri în anul 2005 și în anul 2007.

Județele cu cea mai mare rată a criminalității sunt județul Galați, județul Vrancea și județul Brăila, iar cele cu cea mai mică rată a criminalității sunt județul Buzău și județul Constanța.

Județele cu cea mai mare pondere în totalul regional au fost județul Galați și județul Constanța, în timp ce județul Tulcea înregistrează cea mai mică pondere în fiecare an studiat din perioada 2000-2008.

Analiza variației criminalității pe intervalele 2000-2008 și 2005-2008 relevă faptul că aceasta a înregistrat scăderi procentuale mai mari în prima perioadă decât în perioada 2005-2008. Scăderea Regională totală a fost de -47,45 %, iar în intervalul 2005-2008 a fost de 37,16%, față de scăderile naționale de 51,2% (2000-2008) și 43,98% (2005-2008).

3.8 Cultura și infrastructura culturală

Problematica culturală din Uniunea Europeană este investită cu o importanță deosebită prin Strategia Europa 2020 unde se pune accentul pe **procesul de consolidare a rolului industriilor culturale și creative, pe dezvoltarea identității culturale europene și a conținutului online cultural și pe promovarea filmelor europene**. Infrastructura culturală capătă, aşadar o importanță majoră întrucât existența unor unități care să promoveze și să adăpostească activitățile culturale este esențială pentru dezvoltarea culturală a cetățenilor statelor membre.

3.8.1. Structura etnică a Regiunii Sud Est - sursa de diversitate

Structura etnică a Regiunii Sud Est se caracterizează printr-o mare diversitate de etnii, din totalul de 2.848.219 ai regiunii, 135.387 de persoane aparținând minorităților naționale. Dacă ținem cont de faptul că fiecare etnie vine cu obiceiurile și tradițiile sale pe care le adaptează într-o mai mică sau mai mare măsură la obiceiurile populației majoritare, și că în Regiunea Sud Est etniile turcă și tătară sunt concentrate în județul Constanța și etnia rusa-lipoveana în județul Tulcea, se constată crearea unor centre cu puternice influențe culturale străine în aceste locuri. Aceste etnii sunt concentrate în comunități puternice care păstrează tradițiile, dar în zonă există și familii mixte prin care tradițiile și cultura diferitelor etnii sunt adaptate și transmise mai departe.

Tabel 3.8.1.1. Populația Regiunii Sud Est pe etnii, 2002

2002	populație totală	Romani	maghiari	rromi	germani	ruși-lipoveni	turci	tătară	sârbi	slovaci	greci
România	21.680.974	19.399.597	1.431.807	535.140	59.764	35.791	32.098	23.935	22.561	17.226	6.472
Regiunea Sud Est	2.848.219	2.712.832	1.747	48.590	678	25.464	27.914	23.423	57	47	2.875
Județul Brăila	373.174	362.823	144	5,885	56	3.499	179	2	6	8	324
Județul Buzău	496.214	481.272	153	14,446	43	22	37	3	7	1	21
Județul Constanța	715.151	652.777	921	6,023	315	5.273	24,246	23,230	26	27	590
Județul Galați	619.556	604.753	259	13,151	140	304	82	8	8	1	252
Județul Tulcea	256.492	230.843	135	2,272	83	16.350	3,334	179	8	10	1.680
Județul Vrancea	387.632	380.364	135	6,813	41	16	36	1	2	0	8

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

3.8.2. Infrastructura culturală

În privința bibliotecilor de la nivelul Regiunii Sud Est se constată că numărul acestora a scăzut în perioada 2000-2008 de la 1.578 de unități în 2000 la 1.557 de unități în 2008, dar numărul volumelor existente în acestea a crescut de la 15,29 milioane în 2000 la 16,55 milioane în 2008. De asemenea, la nivelul regiunii se constată existența unui procent de doar 23,7% biblioteci publice în totalul bibliotecilor în anul 2008, ceea ce relevă faptul că sectorul privat este mai dispus să investească în cultură decât sectorul public.

Se remarcă faptul că singurele județe care nu au înregistrat scăderi ale numărului de biblioteci în perioada studiată sunt județul Tulcea care avea în 2008 un număr de 158 de biblioteci față de cele 140 de biblioteci de la nivelul anului 2000, și județul Constanța cu 335 de biblioteci față de cele 299 din anul 2000, aceste județe înregistrând și cele mai mari ponderi ale bibliotecilor publice în totalul bibliotecilor.

Tabel 3.8.2.1. Evoluția numărului bibliotecilor în Regiunea Sud Est, pe județe, 2000, 2004, 2008

	Biblioteci (total)		Biblioteci publice		% biblioteci publice din total	
	unități	volume existente (mii)	unități	volume existente (mii)		
Regiunea Sud Est	2000	1.578	15.292	365	5.990	23,13%
	2004	1.521	15.517	363	6.074	23,87%
	2008	1.557	16.555	369	6.231	23,70%
Județul Brăila	2000	206	1.881	44	724	21,36%
	2004	207	1.909	43	699	20,77%
	2008	195	1.810	44	671	22,56%
Județul Buzău	2000	343	2.321	85	884	24,78%
	2004	329	2.365	85	925	25,84%
	2008	322	2.766	86	1.017	26,71%
Județul Constanța	2000	299	3.987	64	1.414	21,40%
	2004	297	4.018	63	1.456	21,21%
	2008	335	4.421	64	1.459	19,10%
Județul Galați	2000	338	3.867	60	1.386	17,75%
	2004	295	3.798	60	1.369	20,34%
	2008	308	3.843	62	1.419	20,13%
Județul Tulcea	2000	140	1.465	48	844	34,29%
	2004	153	1.635	48	862	31,37%
	2008	158	1.827	49	891	31,01%
Județul Vrancea	2000	252	1.771	64	738	25,40%
	2004	240	1.792	64	763	26,67%
	2008	239	1.888	64	774	26,78%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Cea mai mare variație între numărul bibliotecilor între anul 2000 și anul 2008 s-a înregistrat în județul Constanța, respectiv o majorare a numărului bibliotecilor cu 36 de unități, niciuna publică. Cea mai mare diminuare a numărului de biblioteci s-a înregistrat în județul Galați cu 30 de unități, 2 dintre acestea fiind publice.

Tabel 3.8.2.2. Variația numărului de biblioteci în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2008/2000

	biblioteci (total)		biblioteci publice	
	Δ 2008-2000	%	Δ 2008-2000	%
Regiunea Sud Est	-21	-1,33%	4	1,10%
Județul Brăila	-11	-5,34%	0	0,00%
Județul Buzău	-21	-6,12%	1	1,18%
Județul Constanța	36	12,04%	0	0,00%
Județul Galați	-30	-8,88%	2	3,33%
Județul Tulcea	18	12,86%	0	0,00%

	biblioteci (total)		biblioteci publice	
	Δ 2008-2000	%	Δ 2008-2000	%
Județul Vrancea	-13	-5,16%	0	0,00%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește numărul de biblioteci la 1000 de locuitori, cel mai bine clasat este județul Buzău, cu 0,66 biblioteci la 1.000 de locuitori și cel mai prost clasat este județul Constanța cu 0,47 biblioteci la 1.000 de locuitori, media regională fiind de 0,55 biblioteci la 1000 de locuitori.

Tabel 3.8.2.3. Numărul de biblioteci la 1000 de locuitori în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2008

2008	biblioteci la 1000 locuitori
Regiunea Sud Est	0,55
Județul Brăila	0,53
Județul Buzău	0,66
Județul Constanța	0,47
Județul Galați	0,50
Județul Tulcea	0,63
Județul Vrancea	0,61

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește activitatea muzeelor din România, se constată faptul ca la nivelul anului 2008, Regiunea Nord Est și Regiunea Centru concentrau cel mai mare număr de muzeze, iar Regiunea Centru și Regiunea Sud Vest Oltenia înregistrau cel mai mare număr de vizitatori. Regiunea Sud Est se situa pe locul 5 în ceea ce privește numărul de muzeze (75) și pe locul 6 în ceea ce privește numărul de vizitatori (864.804 persoane). În cadrul Regiunii Sud Est se remarcă județul Constanța care avea, în anul 2008, 22 de muzeze, dar înregistra peste jumătate din vizitatorii de muzeu din regiune (452.067 de persoane, respectiv 52,27%). Cel mai mic număr de muzeze și de vizitatori din Regiunea Sud est se înregistrau în județul Brăila, cu 5 muzeze și un număr total de 12.954 de vizitatori anual.

Tabel 3.8.2.4. Muzeele în România, pe regiuni și județe componente, 2008

2008	Unități	Vizitatori
România	688	10.687.056
Regiunea Nord Est	126	1.541.777
Regiunea Sud Muntenia	95	1.268.131
Regiunea Vest	60	379.706
Regiunea Nord Vest	94	790.357
Regiunea Centru	109	2.306.152
Regiunea București-IIfov	59	1.291.897
Regiunea Sud-Vest Oltenia	70	2.244.232
Regiunea Sud Est	75	864.804
Brăila	5	12.954
Buzău	9	39.094
Constanța	22	452.067
Galați	14	281.529

2008	Unități	Vizitatori
Tulcea	8	36.337
Vrancea	17	42.823

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește evoluția numărului de muzee și a numărului de vizitatori în perioada 2000-2008, se constată, atât la nivel național, cât și la nivel regional, o creștere a numărului de muzee, dar și a numărului de vizitatori. În Regiunea Sud Est număr muzeelor a crescut cu 13 unități, de la 62 de unități în 2000 până la 75 de unități în 2008, iar numărul vizitatorilor a crescut cu 192.120 de persoane, până la 864.804 persoane în 2008. Județele care au înregistrat scăderi ale numărului de unități și de vizitatori au fost Județul Brăila (-1 muzeu și -3.921 de vizitatori în 2008) și județul Buzău (-1 muzeu și -57.831 de vizitatori în 2008), în timp ce numărul muzeelor din județul Tulcea a rămas constant la 8, crescând în același timp și numărul de vizitatori cu 8.030 de persoane. Cea mai spectaculoasa creștere a înregistrat-o județul Galați unde numărul muzeelor a crescut cu 5 unități (55.56%), dar numărul vizitatorilor a crescut cu 228.232 de persoane, respectiv cu 428,23% față de anul 2000.

Tabel 3.8.2.5. Variația activității muzeelor în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2000-2008

Muzeu	Unități	Δ 2008-2000	Vizitatori	Δ 2008-2000
România	2000	519	9.594.000	1.093.056
	2008	688		
Regiunea Sud Est	2000	62	672.684	192.120
	2008	75		
Brăila	2000	7	16.875	-3.921
	2008	5		
Buzău	2000	10	96.925	-57.831
	2008	9		
Constanța	2000	19	444.930	7.137
	2008	22		
Galați	2000	9	53.297	228.232
	2008	14		
Tulcea	2000	8	28.307	8.030
	2008	8		
Vrancea	2000	9	32.350	10.473
	2008	17		

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința activității în cinematografe, se constată că în anul 2008 Regiunea Sud Est avea 14 cinematografe, un număr egal cu Regiunea București-IIfov, reprezentând 18,92% din totalul cinematografelor din România. Regiunea înregistra un procent de 24,44% din locurile totale în săli de cinematograf, dar doar 6,91% din numărul de spectacole și 4,3% din numărului de spectatori.

Județul cu cea mai bună activitate reprezentată în cinematografe era în anul 2008 județul Constanța, cu 88,45% din locurile în sala, 77,9% din spectacole și 87,12% din spectatori, urmat de județul Tulcea în privința numărului de cinematografe(14,29%), de locuri (3,66%) și de spectacole (7,8%) și de județul Brăila în privința numărului de spectatori (6,13%). Se remarcă faptul că județul Vrancea nu dispune de cinematograf.

Tabel 3.8.2.6. Activitatea în cinematografe în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2008

2008	Cinematografe și instalații cinematografice (număr)	% din național/ regiune	Locuri în sălile cinematografelor și instalațiilor cinematografice (număr)	% din național/ regiune	Spectacole (număr)	% din național/ regiune	Spectatori (mii)	% din național/ regiune
România	74	100,00%	46.782	100,00%	127.879	100,00%	3.788	100,00%
Regiunea București-Ilfov	14	18,92%	11.460	18,92%	55.833	24,50%	2.339	43,66%
Regiunea Sud-Vest Oltenia	6	8,11%	2.523	8,11%	2.549	5,39%	51	1,99%
Regiunea Sud Est	14	18,92%	11.434	24,44%	8.833	6,91%	163	4,30%
Județul Brăila	1	714%	352	3,08%	423	4,79%	10	6,13%
Județul Buzău	1	7,14%	400	3,50%	418	4,73%	2	1,23%
Județul Constanța	9	64,29%	10.113	88,45%	6.881	77,90%	142	87,12%
Județul Galați	1	7,14%	150	1,31%	422	4,78%	5	3,07%
Județul Tulcea	2	14,29%	419	3,66%	689	7,80%	4	2,45%
Județul Vrancea	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește instituțiile de spectacole, se constată ca în Regiunea Sud Est se găseau în anul 2008 14 dintre cele 156 de unități de la nivel național, totalizând 8.97% din total și clasând astfel regiunea pe locul 6, la egalitate cu Regiunea Nord Est. Cele mai multe unități de spectacole se găseau în Regiunea București-Ilfov (34) și Regiunea Centru (27), iar cele mai puține în Regiunea Sud Vest Oltenia (12).

La nivelul județelor componente ale Regiunii Sud Est se remarcă faptul că nu există nici o filarmonică sau orchestră simfonică în nici unul dintre județele regiunii, operă se găsește doar în județul Constanța și teatru muzical de stradă sau de operetă se găsește doar în județul Galați. Județul Brăila are doar 2 unități de spectacole, respectiv un teatru dramatic și un teatru de păpuși, județul Buzău are un teatru dramatic, județul Constanța are 3 unități de spectacole (teatru dramatic, teatru de păpuși și opera), județul Galați are de asemenea 3 unități (teatru dramatic, teatru de păpuși și teatru muzical), județul Tulcea are 2 unități de spectacole (teatru dramatic și ansamblu artistic), iar județul Vrancea are 1 teatru dramatic și 2 ansambluri artistice.

Tabel 3.8.2.7. Numărul unităților de spectacole în România, pe regiuni și județe componente, 2008

2008	Unități						
	Total	Teatre dramatice	Teatre de păpuși și marionete	Opera	Teatre muzicale și de estrada sau de opereta	Filarmonici și orchestre simfonice	Ansambluri artistice
România	156	63	25	8	8	18	27
Regiunea Nord Est	14	5	3	1	0	3	1
Regiunea Sud Muntenia	15	5	3	0	3	2	1
Regiunea Vest	16	8	2	1	0	2	1
Regiunea Nord Vest	24	9	5	2	0	3	5
Regiunea Centru	27	10	6	1	0	3	7
Regiunea București-Ilfov	34	17	1	2	3	3	6
Regiunea Sud-Vest Oltenia	12	3	2	0	1	2	3
Regiunea Sud-Est	14	6	3	1	1	0	3
Brăila	2	1	1	0	0	0	0
Buzău	1	1	0	0	0	0	0
Constanța	3	1	1	1	0	0	0
Galați	3	1	1	0	1	0	0
Tulcea	2	1	0	0	0	0	1
Vrancea	3	1	0	0	0	0	2

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința numărului de spectacole și concerte din anul 2008, Regiunea Sud Est a înregistrat 10,21% din totalul național, respective 2.010 spectacole și concerte dintr-un total de 19.689. Regiunea se clasează astfel pe locul 4 în România, după Regiunea București Ilfov (5.281), Regiunea Centru (3.763) și Regiunea Nord Vest (2.398). Pe

ultimul loc se clasează Regiunea Sud Vest Oltenia cu doar 1.275 de spectacole și concerte în anul 2008.

La nivelul Regiunii Sud Est, în anul 2008 județul cu cele mai multe spectacole și concerte a fost județul Galați (588), urmat de județul Constanța (459), iar județul cu cele mai puține spectacole și concerte a fost județul Buzău (61). Cele mai multe spectacole de teatru dramatic s-au înregistrat în județul Brăila (213) iar cele mai multe spectacole de teatru de păpuși s-au înregistrat în județul Galați (257), spectacole de opera s-au înregistrat doar în județul Constanța (166), aici fiind singura Opera din regiune, spectacole de opereta doar în județul Galați (210), iar cele mai multe spectacole ale ansamblurilor artistice s-au înregistrat în județul Vrancea (173).

Tabel 3.8.2.8. Numărul spectacolelor și concertelor din România, pe regiuni și județe componente, 2008

2008	Spectacole și concerte						
	Total	Teatre dramatice	Teatre de păpuși și marionete	Opera	Teatre muzicale de estrada sau de opereta	Filarmonici și orchestre simfonice	Ansambluri artistice
România	19.689	8.550	4.109	899	868	1.837	2.806
Regiunea Nord Est	1.954	543	644	34	0	257	363
Regiunea Sud Muntenia	1.599	558	546	0	189	177	49
Regiunea Vest	1.409	675	209	87	0	253	102
Regiunea Nord Vest	2.398	983	658	137	0	206	414
Regiunea Centru	3.763	1.540	922	115	0	344	842
Regiunea București-Ilfov	5.281	3.083	264	360	316	462	549
Regiunea Sud-Vest Oltenia	1.275	477	242	0	153	138	168
Regiunea Sud Est	2.010	691	624	166	210	0	319
Brăila	427	213	214	0	0	0	0
Buzău	61	61	0	0	0	0	0
Constanța	459	140	153	166	0	0	0
Galați	588	121	257	0	210	0	0
Tulcea	176	30	0	0	0	0	146
Vrancea	299	126	0	0	0	0	173

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În ceea ce privește numărul de spectatori se constată că în anul 2008 Regiunea Sud Est înregistra 8,15% din numărul total la nivel național, respectiv 439.065 de spectatori și auditori dintr-un total național de 5.388.751 de persoane, situându-se pe locul 5.

La nivelul regiunii, Județul Constanța înregistrează cel mai mare număr de spectatori și auditori (111.527 de persoane), urmat de județul Galați (104.609 persoane), iar cel mai slab clasat județ este Județul Buzău cu doar 22.350 de spectatori și auditori în anul

2008. Se remarcă faptul ca spectacolele de teatru dramatic sunt cele mai apreciate de spectatori (128.698 spectatori), urmate de spectacolele ansamblurilor artistice (116.000 de spectatori) și de spectacolele teatrelor de păpuși (75.571 de spectatori).

Tabel 3.8.2.9. Numărul de spectatori și auditori din România, pe regiuni și județe componente, 2008

2008	Spectatori și auditori						
	Total	Teatre dramatice	Teatre de păpuși și marionete	Opera	Teatre muzicale de estrada sau de opereta	Filarmonici și orchestre simfonice	Ansambluri artistice
România	5.388.751	1.955.344	593.681	345.115	241.846	498.676	1.373.299
Regiunea Nord Est	311.170	84.290	89.150	4.333	0	35.866	70.000
Regiunea Sud Muntenia	318.285	125.055	63.734	0	41.368	53.940	16.248
Regiunea Vest	305.168	78.614	20.924	21.386	0	29.244	50.000
Regiunea Nord Vest	541.744	132.442	86.196	51.370	0	35.325	236.411
Regiunea Centru	1.265.722	843.379	127.103	24.642	0	74.340	196.258
Regiunea București-IIfov	1.655.174	483.490	76.877	176.810	139.945	242.351	335.382
Regiunea Sud-Vest Oltenia	552.423	79.380	54.126	0	8.307	27.610	353.000
Regiunea Sud Est	439.065	128.694	75.571	66.574	52.226	0	116.000
Brăila	60.361	40.914	19.447	0	0	0	0
Buzău	22.350	22.350	0	0	0	0	0
Constanța	111.527	20.302	24.651	66.574	0	0	0
Galați	104.609	20.910	31.473	0	52.226	0	0
Tulcea	60.900	8.100	0	0	0	0	52.800
Vrancea	79.318	16.118	0	0	0	0	63.200

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În privința evoluției activității artistice din Regiunea Sud Est, se constată că aceasta a fost în sens contrar evoluției activității artistice la nivel național, în sensul că a existat o restrângere a acesteia între anii 2000 și 2008 prin reducerea numărului de unități și de spectatori, în timp ce la nivel național activitatea artistică a cunoscut o extindere prin majorarea tuturor indicatorilor studiați (număr unități, număr spectacole, număr spectatori).

În Regiunea Sud Est numărul unităților de spectacole s-a redus cu 3 unități (3 unități închise în Județul Constanța, o unitate închisă în Județul Vrancea și o unitate deschisă în Județul Tulcea), numărul spectatorilor s-a redus cu 11.793 de persoane între 2000 și 2008, chiar dacă până în anul 2004 cunoscuse o creștere, iar numărul de spectacole a cunoscut o creștere de 69 de spectacole față de anul 2000, dar o scădere de 149 de spectacole față de anul 2004. Se poate concluziona că anii 2000-2004 au reprezentat o perioadă propice activității artistice în Regiunea Sud Est, situația deteriorându-se după anul 2004.

Tabel 3.8.2.10. Evoluția activității artistice în Regiunea Sud Est, pe județe componente, 2000,2004, 2008

		Număr unități	Număr spectacole	Număr spectatori
România	2000	147	16.242	5.423.000
	2004	145	17.907	4.413.112
	2008	156	19.689	5.388.751
Regiunea Sud Est	2000	17	1.914	450.858
	2004	14	2.159	552.716
	2008	14	2.010	439.065
Brăila	2000	2	372	50.291
	2004	2	567	66.010
	2008	2	427	60.361
Buzău	2000	1	82	12.032
	2004	1	54	4.663
	2008	1	61	22.350
Constanța	2000	6	644	107.337
	2004	3	623	139.157
	2008	3	459	111.527
Galați	2000	3	407	52.709
	2004	3	487	67.011
	2008	3	588	104.609
Tulcea	2000	1	108	28.989
	2004	1	148	20.249
	2008	2	176	60.900
Vrancea	2000	4	301	199.500
	2004	4	280	255.626
	2008	3	299	79.318

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Concluzii

Structura etnică a Regiunii Sud Est - sursa de diversitate

Structura etnică a Regiunii Sud Est se caracterizează printr-o mare diversitate de etnii, din totalul de 2.848.219 ai regiunii 135.387 de persoane aparținând minorităților naționale care și-au păstrat și si-au adaptat tradițiile naționale, trăind fie în comunități strânse, fie în familii mixte.

Concentrarea etniilor turcă și tătară în județul Constanța și a etniei rusă-lipovene în județul Tulcea, a condus la crearea unor centre cu puternice influențe culturale străine în aceste locuri.

Infrastructura culturală

În privința bibliotecilor de la nivelul Regiunii Sud Est se constată că numărul acestora a scăzut în perioada 2000-2008 de la 1.578 de unități în 2000 la 1.557 de unități în 2008, dar numărul volumelor existente în acestea a crescut de la 15,29 milioane în 2000 la 16,55 milioane în 2008. De asemenea, la nivelul regiunii se constată existența unui procent de doar 23.7% biblioteci publice în totalul bibliotecilor în anul 2008, ceea ce relevă faptul că sectorul privat este mai dispus să investească în cultură decât sectorul public. La nivelul Regiunii Sud Est cel mai bine clasat județ este județul Buzău, cu 0,66 biblioteci la 1.000 de locuitori și cel mai prost clasat este județul Constanța cu 0,47 biblioteci la 1.000 de locuitori, media Regională fiind de 0,55 biblioteci la 1000 de locuitori.

În anul 2008, Regiunea Sud Est se situa pe locul 5 în ceea ce privește numărul de muzee (75) și pe locul 6 în ceea ce privește numărul de vizitatori (864.804 persoane), cu o activitate în creștere față de anul 2000. În cadrul Regiunii Sud Est se remarcă județul Constanța care avea în anul 2008 22 de muzee, dar înregistra peste jumătate din vizitatorii de muzee din regiune (452.067 de persoane, respectiv 52,27%). Cel mai mic număr de muzee și de vizitatori din Regiunea Sud est se înregistrau în județul Brăila, cu 5 muzee și un număr total de 12.954 de vizitatori anual.

În privința activității în cinematografe se constată că în anul 2008 Regiunea Sud Est avea 14 cinematografe, un număr egal cu Regiunea București-Ilfov, reprezentând 18,92% din totalul cinematografelor din România. Regiunea înregistra un procent de 24,44% din locurile totale în săli de cinematograf, dar doar 6,91% din numărul de spectacole și 4,3% din numărului de spectatori.

În ceea ce privește instituțiile de spectacole, se constată că în Regiunea Sud Est se găseau în anul 2008 14 dintre cele 156 de unități de la nivel național, totalizând 8,97% din total și clasând astfel regiunea pe locul 6, la egalitate cu Regiunea Nord Est. Se remarcă faptul că nu exista nici o filarmonică sau orchestră simfonică în nici unul dintre județele regiunii, opera se găsește doar în județul Constanța și teatru muzical de estrada sau de opereta se găsește doar în județul Galați.

În privința numărului de spectacole și concerte din anul 2008, Regiunea Sud Est a înregistrat 10,21% din totalul național, respective 2.010 spectacole și concerte dintr-un total de 19.689, clasându-se astfel pe locul 4 în România.

În ceea ce privește numărul de spectatori se constată că în anul 2008 Regiunea Sud Est înregistra 8,15% din numărul total la nivel național, respectiv 439.065 de spectatori și auditori dintr-un total național de 5.388.751 de persoane, situându-se pe locul 5 în România.

Contra evoluției activității artistice de la nivel național, în perioada 2000-2008, Regiunea Sud Est s-a înregistrat o reducere a numărului de unități (-3 unități) și de spectatori (-11.793 persoane), în timp ce numărul de spectacole a înregistrat o creștere de 69 de spectacole, dar o scădere de 149 de spectacole față de anul 2004.

3.9 Sport și agregarea socială

Sportul este un instrument esențial pentru revigorarea sănătății publice, fiind cunoscut faptul că o viață activă, cu exerciții fizice previne o serie de afecțiuni ale sănătății și contribuie la calitatea vieții. **Sportul are de asemenea un potențial major ca un instrument pentru incluziune socială, integrare și şanse egale între femei și bărbați, și de asemenea ca un instrument pentru a promova dialogul intercultural, dezvoltarea și pacea.** Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona în 1 decembrie 2009, sportul se număra, pentru prima dată, printre politicile comunitare abordate de tratate.

Analizarea activității sportive are în vedere secțiile sportive afiliate, sportivii legitimați, antrenorii cu normă întreagă, instructorii sportivi și arbitrii.

La nivelul anului 2000 se constată faptul că în Regiunea Sud Est erau înregistrați 958 de secții sportive afiliate, reprezentând 11,58% din totalul național; 2.741 sportivi legitimați, reprezentând 12,33% din totalul național; 436 antrenori cu normă întreagă, reprezentând 11,81% din totalul național; 384 instructori sportivi reprezentând 10,9% din totalul național; și 1.614 arbitrii, reprezentând 12,57% din totalul național. Dintre județele regiunii se remarcă județul Constanța care înregistrează cele mai mari ponderi din regiune în cazul tuturor indicatorilor măsurați, și județul Tulcea care se situează pe ultimul loc la toate categoriile cu excepția secțiilor sportive afiliate.

Tabel 3.9.1. Activitatea sportiva in anul 2000

2000	Secții sportive afiliate	% din național/ regiune	Sportivi legitimați	% din național/ regiune	Antrenori cu normă întreagă	% din național/ regiune	Instructori	% din național/ regiune	Arbitri	% din național/ regiune
România	8.272	100,00%	222.737	100,00%	5.700	100,00%	3.523	100,00%	12.836	100,00%
Regiunea București-Ilfov	1.004	12,14%	34.858	12,14%	1.235	21,67%	505	14,33%	1.651	12,86%
Regiunea Sud-Vest Oltenia	843	10,19%	20.062	10,19%	436	7,65%	447	12,69%	1.278	9,96%
Regiunea Sud Est	958	11,58%	27.471	12,33%	673	11,81%	384	10,90%	1.614	12,57%
Județul Brăila	124	12,94%	4.003	14,57%	77	11,44%	50	13,02%	290	17,97%
Județul Buzău	193	20,15%	4.132	15,04%	93	13,82%	34	8,85%	304	18,84%
Județul Constanța	258	26,93%	8.904	32,41%	227	33,73%	139	36,20%	428	26,52%
Județul Galați	183	19,10%	5.272	19,19%	142	21,10%	71	18,49%	276	17,10%
Județul Tulcea	85	8,87%	1.967	7,16%	46	6,84%	17	4,43%	133	8,24%
Județul Vrancea	115	12,00%	3.193	11,62%	88	13,08%	73	19,01%	183	11,34%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Activitatea sportivă în anul 2004 se caracterizează prin creșterea numărului de sportive legitimate, antrenori, instructori și scăderea numărului de secții sportive afiliate și de

arbitrii atât la nivel național, cât și la nivelul Regiunii Sud Est. În anul 2004 județul Tulcea prezenta cele mai mici valori ale fiecărui indicator, iar județul Constanța prezenta cele mai mari valori în toate cazurile analizate. Se poate concluziona că județul Constanța concentra o mai mare parte a activității sportive din regiune, cu ponderi între 25,5% din totalul regional în cazul instructorilor și 36,91% din totalul național în cazul antrenorilor cu normă întreagă.

Tabel 3.9.2. Activitatea sportivă în anul 2004

2004	Secții sportive afiliate	% din național/ regiune	Sportivi legitimați	% din național/ regiune	Antrenori cu normă întreagă	% din național/ regiune	Instructori	% din național/ regiune	Arbitri	% din național/ regiune
România	5.862	100%	21.3934	100%	4.754	100%	4.076	100%	8.979	100%
Regiunea București-Ialomița	784	13,37%	37.368	13,37%	1.135	23,87%	913	22,40%	1.555	17,32%
Regiunea Sud-Vest Oltenia	675	11,51%	17.944	11,51%	344	7,24%	395	9,69%	837	9,32%
Regiunea Sud Est	700	11,94%	27.773	12,98%	550	11,57%	501	12,29%	1.088	12,12%
Județul Brăila	99	14,14%	3.505	12,62%	65	11,82%	95	18,96%	164	15,07%
Județul Buzău	154	22,0%	7.053	25,40%	80	14,55%	108	21,56%	240	22,06%
Județul Constanța	209	29,86%	7.961	28,66%	203	36,91%	128	25,55%	289	26,56%
Județul Galați	131	18,71%	4.821	17,36%	121	22,00%	75	14,97%	206	18,93%
Județul Tulcea	48	6,86%	1.662	5,98%	33	6,00%	53	10,58%	68	6,25%
Județul Vrancea	59	8,43%	2.771	9,98%	48	8,73%	42	8,38%	121	11,12%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Anul 2008 se caracterizează prin creșterea numărului de persoane implicate în activități sportive în toate categoriile analizate atât la nivel național, cât și la nivel regional. Regiunea de Sud Est înregistra în 2008 un număr de 755 de secții sportive afiliate, 31.374 de sportivi legitimați, 803 antrenori cu normă întreagă, 825 instructori, și 870 arbitrii. Cele mai mari ponderi ale persoanelor implicate în sport la nivel regional se înregistrează în continuare în județul Constanța, iar cele mai mici în județul Tulcea.

Tabel 3.9.3. Activitatea sportiva in anul 2008

2008	Secții sportive affiliate	% din național/ regiune	Sportiv legitimăți	% din național/ regiune	Antrenori cu normă întreagă	% din național/ regiune	Instructori	% din național/ regiune	Arbitri	% din național/ regiune
România 2008	6.739	100,00%	239.434	100,00%	6.769	100,00%	6.391	100,00%	7.928	100,00%
Regiunea București -Ilfov	867	12,87%	33.700	12,87%	1.307	19,31%	906	14,18%	1.219	15,38%
Regiunea Sud-Vest Oltenia	703	10,43%	22.944	10,43%	641	9,47%	633	9,90%	679	8,56%
Regiunea Sud Est	755	11,20%	31.374	13,10%	803	11,86%	825	12,91%	870	10,97%
Județul Brăila	109	14,44%	4.546	14,49%	96	11,96%	177	21,45%	182	20,92%
Județul Buzău	154	20,40%	5.855	18,66%	130	16,19%	240	29,09%	98	11,26%
Județul Constanța	202	26,75%	11.417	36,39%	313	38,98%	190	23,03%	275	31,61%
Județul Galați	134	17,75%	5.190	16,54%	174	21,67%	49	5,94%	214	24,60%
Județul Tulcea	71	9,40%	1.587	5,06%	27	3,36%	49	5,94%	53	6,09%
Județul Vrancea	85	11,26%	2.779	8,86%	63	7,85%	120	14,55%	48	5,52%

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

De remarcat este faptul că datele prezentate se referă numai la sportul legitimat, desfășurat în cadrul organizat și care vizează performanța. Mult mai interesant din punct de vedere al agregării sociale și coeziunii pe care o produce este sportul amator, practicat din pasiune și fără a se concentra spre performanță, însă nu sunt disponibile date despre activitatea sportivă amatoare tocmai datorita faptului că nu se desfășoară în mod organizat, rămânând la latitudinea fiecărui cetăean cât și când se angajează în activități sportive.

În ceea ce privește sportul din județul Brăila, aici se remarcă strategia de susținere a activității sportive a autorităților locale din municipiul Brăila. La momentul actual în municipiul Brăila există 9 cluburi sportive, 74 asociații sportive, 2 secții de nivel olimpic (înot și caiac canoe), 6 secții de nivel internațional (box, caiac canoe, motociclism, haltere, fotbal și volei), 36 secții la nivel național și 17 echipe în diviziile naționale (Liga Națională, Divizia C și Divizia Juniori). Conform *Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013*, Municipalitatea și-a propus implicarea activă în susținerea financiară a sportului brăilean și în modernizarea bazelor sportive, respectiv a Stadionului Municipal, a Sălii Polivalente și a Terenului de Atletism în parteneriat cu Autoritatea Națională pentru Sport. Astfel, Consiliul Local Municipal Brăila și Consiliul Județean Brăila s-a asociat cu echipa de handbal feminin „DUNAREA” Brăila. O acțiune similară a fost asocierea cu echipa SC CLUBUL DE FOTBAL BRĂILA SA în vederea creșterii gradului de performanță a acesteia și promovării în DIVIZIA B, prin susținerea cu importante fonduri bănești a activității acesteia.

Municiul Brăila beneficiază de o bază sportivă bine reprezentată printr-un număr important de terenuri de fotbal, de tenis, de handbal, prin stadionul municipal, terenul de atletism și prin sălile de sport moderne de care dispun un număr de 7 licee și școli prin Programul Guvernamental de construcție de săli de sport în unități școlare. De asemenea, activitatea autorităților locale de susținere a sportului se remarcă prin alocarea constantă de la bugetul local a unor sume importante pentru susținerea celor două programe naționale „Promovarea Sportului de Performanță” și a „Sportului pentru Toți”;

Activitatea sportivă de performanță din județul Brăila se remarcă prin existența în municipiul Brăila a Liceului cu Program Sportiv cu tradiție în înot, handbal, volei și atletism, care de-a lungul anilor a format un important număr de sportivi de performanță, printre care Beatrice Câșlaru, Diana Mocanu, Camelia Potec sau Ionuț Pungă.

Un alt județ din Regiunea Sud Est în care activitatea sportivă este puternic susținută de către autoritățile locale prin crearea unei infrastructuri sportive propice activității sportivilor este județul Buzău. Astfel, conform *Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Buzău 2008-2013*, baza materială sportivă de aici este formată din 13 săli de sport polivalente (Sala Sporturilor “Romeo Iamandi” din Municipiul Buzău cu 2000 locuri, Sala U.M. Parașutisti Buzău și Sala A.S. Armata Buzău), 19 săli de sport în unitățile de învățământ, 4 săli de antrenament pentru diferite ramuri de sport (tenis de masă, lupte libere și 2 săli box), 6 stadioane de fotbal (Municipal – FC Gloria, Chimia, Constructorul, Metalul, A.S.A. și Concas), 6 terenuri simple (5 de fotbal cu gazon sintetic și 1 de rugby și fotbal), 1 sală de popice – Sigma gaz Buzău, 1 stadion de atletism, 1 bazin olimpic acoperit cu tribune și 1 patinoar artificial acoperit cu tribune.

Sporturile care se practică în Orașul Buzău sunt: fotbal, box, handbal, săh, tenis, arte marțiale, atletism, baschet, gimnastică, rugby, volei, fotbal-tenis, lupte, tenis de masă, gimnastică ritmică, motociclism, judo, orientare turistică, radio amatorism, aeronautică, aikido, alpinism și escaladă, automobilism, culturism, dans sportiv, karate. De asemenea, activitatea sportivă organizată se desfășoară prin intermediul a 4 cluburi sportive publice, 40 cluburi sportive private și 6 asociații sportive fără personalitate juridică.

Potrivit **Planului Local de Dezvoltare Durabilă a Municipiului Constanța 2008**, aici activează mai multe cluburi sportive mari cu reprezentare națională și internațională la fotbal, gimnastică, handbal, volei, baschet, atletism, box. Baza sportivă din Constanța este formată din 6 stadioane de fotbal și rugby, o sală polivalentă în care se organizează competițiile locale, naționale și internaționale, terenuri de tenis în aer liber și acoperite, săli de sport de capacitate mai mică și săli de întreținere fizică. Rezultatele activității sportive de performanță din Constanța s-au concretizat la Jocurile Olimpice de la Atena din 2004 prin obținerea a 7 medalii de către sportivii constanțeni. De asemenea, este de remarcat în privința activității sportive din județul Constanța faptul că orașul Constanța este orașul de origine al **Paintball-ului** în România. Aceasta a fost introdus aici în anul 1999 prin “Clubul Mercenarilor” ce are în componență cadre militare active și în rezervă. Joc de echipă sau individual, cu tentă aplicativ militară care se joacă în teren deschis/pădure special amenajat sau în zone industriale părăsite de asemenea special amenajate pentru a simula luptă în oraș, paintballul a fost recunoscut în anul 2004 ca și

sport prin constituirea în Constanța a Ligii Sportive de Paintball din România. În ultima perioadă a câștigat în popularitate atât în Regiunea Sud Est, cât și în întreaga țară, prin posibilitatea folosirii sale ca și exercițiu de teambuilding.

În ceea ce privește municipiul Galați, se constată existența unei baze materiale pentru activitatea sportivă care cuprinde 7 cluburi sportive(Dacia, Voința, Otelul, Universitar, Metalosport, Muscle Club și Clubul de Tenis ICMRS), 7 săli de fitness, 4 complexuri sportive (Siderurgistul, Dunărea, ICMRS și Portul Roșu) și un patinoar artificial. Acestea li se adaugă sălile de sport de pe lângă unitățile școlare, permitând astfel practicarea celor mai multe sporturi într-un spațiu cât mai bine amenajat și la o distanță cât mai mică de casele sportivilor.

Particularitățile județului Tulcea, în ceea ce privește activitatea sportivă, sunt legate de pescuitul sportiv, sezonul deschis pescuitului fiind caracterizat printr-o serie de competiții sportive desfășurate mai ales în Delta Dunării, pasionații acestui sport venind aici din întreaga țară. Totodată, autoritățile locale în colaborare cu Guvernul României au demarat o serie de investiții în construirea și modernizarea unor baze sportive multifuncționale sau a unor terenuri de fotbal în comunele județului pentru a aduce sportul mai aproape de cetățeni, iar în *Planul Integrat de Dezvoltare al orașului Sulina (2009)* se prezintă proiectul de amenajare a unui teren de fotbal și a unei baze sportive cu terenuri de volei, tenis și o popicărie în orașul Sulina.

În ceea ce privește județul Vrancea, se remarcă faptul că baza materială pentru activități sportive este relativ extinsă în municipiul Focșani, aceasta întinzându-se pe o suprafață de 15,42 hectare. De asemenea, *Strategia de Dezvoltare a Municipiului Focșani 2007-2013* prevede ca și obiectiv pentru anul 2013 dezvoltarea unui Club Sportiv Municipal coordonat de Primărie și demararea a noi investiții în infrastructură și dotările sportive, dar și stimularea activității sportive prin organizarea de Campanii de Conștientizare. Deși geografia județului ar permite practicarea sporturilor de iarnă, a echitației și a golfului, în județ nu există infrastructura necesară acestor sporturi. În acest sens, potrivit *Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Vrancea* printre obiectivele Consiliului Județean pentru perioada următoare se numără realizarea unor baze sportive și de agrement în complexurile turistice de la Tulnici și Soveja care să cuprindă terenuri multifuncționale, terenuri de golf, bowling și amenajarea unor pârtii de schi și a instalației de transport pe cablu aferentă.

Activitatea sportivă este în general susținută de către autoritățile locale de la nivelul Regiunii Sud Est prin asigurarea unei baze sportive minime în care cetățenii să poată desfășura activități sportive. Mai mult, implicarea în programele naționale „Promovarea Sportului de Performanță” și a „Sportului pentru Toți” asigură o creștere a susținerii autorităților locale pentru sportul de masă și de performanță, mai ales că în ultima perioadă se pune un accent din ce în ce mai ridicat pe educația sportivă și pentru sănătate chiar din școală. În acest sens, se remarcă faptul că se încearcă asigurarea unui baze sportive minime formate dintr-un teren de sport/fotbal/handbal în fiecare localitate în care există unități de învățământ. De remarcat este faptul că unele orașe mici pun un accent deosebit pe asigurarea unei infrastructuri sportive cât se poate de extinse în condițiile specifice comunității, un exemplu fiind orașul Însurăței din județul Brăila care la o populație de 7.336 de locuitori (2006) avea un stadion, un teren de fotbal și o sală de sport.

Chiar dacă nu există o statistică oficială în acest sens, se constată totuși apariția în ultima vreme în Regiunea Sud Est a unei infrastructuri private pentru desfășurarea activităților sportive, cum ar fi sălile de fitness și aerobic, terenurile de fotbal sintetice, terenurile de tenis sau de paintball. Dezvoltarea acestora a fost favorizată și de numărul mare de turiști din zona litoralului și zonele amenajate din Delta Dunării, astfel ca în perioada estivală, baza de clienți potențiali pentru acestea este mult mai mare.

Concluzii

Activitatea sportiva la nivel național, dar și în Regiunea Sud Est s-a dezvoltat între anii 2000-2008 prin creșterea numărului de secții sportive afiliate, a numărului de sportivi legitimați, a numărului de antrenori cu normă întreagă, a numărului de instructori și a numărului de arbitri.

In 2008 în Regiunea Sud est se înregistrau un număr de 755 de secții sportive afiliate, 31.374 de sportive legitimate, 803 antrenori cu normă întreagă, 825 instructori, și 870 arbitrii.

Chiar dacă nu există o statistică oficială în acest sens, se constată apariția în ultima vreme în Regiunea Sud Est a unei infrastructuri private pentru desfășurarea activităților sportive, cum ar fi sălile de fitness și aerobic, terenurile de fotbal sintetice, terenurile de tenis sau de paintball.

*De remarcat este faptul că orașul Constanța este orașul de origine al **Paintball-ului** în România care a fost introdus aici în anul 1999 și care a fost recunoscut în anul 2004 ca și sport prin constituirea același oraș a Ligii Sportive de Paintball din România.*

4. HABITAT

4.1 Capacitatea regiunii de susținere a eco-sistemelor

Dintre cei 22 indicatori de dezvoltare durabilă cuprinși în “Indicele Regional al Societății Durabile” 2009 (IRSD-Romania-2009), 11 se referă strict la factori de mediu, însă pentru 2 (reciclarea deșeurilor și consumul de energie din surse regenerabile), în cadrul IRSD-Romania-2009 nu sunt disponibile date la nivel regional; pentru un indicator (calitatea apelor de suprafață) în același document, sunt publicate datele la nivelul Regiunii Sud Est.

După cum se observă din tabelul III.14, Regiunea Sud Est obține rezultate peste media României pentru 5 indicatori din cei considerați și sub medie pentru 3 indicatori.

Tabel 1.1. Capacitatea Regiuni Sud Est de susținere a eco-sistemelor (durabilitate)

Indicator	Media Națională	Nord Est	Sud Est	Sud	Sud Vest	Vest	Nord Vest	Centru	București-Ialov
3. Apa potabilă suficientă	6,1	5,5	8,0	5,6	4,1	6,6	7,4	6,3	4,9
4. Populația conectată la un sistem de canalizare	6,3	5,3	6,2	4,6	5,0	7,0	6,0	6,7	9,3
7. Calitatea aerului	7,8	9,8	8,3	6,0	3,0	8,0	9,7	8,3	9,4
9. Calitatea solului	5,7	5,4	6,2	6,2	6,1	5,4	4,7	4,5	7,3
16. Utilizarea resurselor regenerabile de apă	9,4	9,6	8,4	9,1	9,5	9,3	9,9	9,7	--
18. Suprafața pădurilor și dinamica sa în timp	6,1	5,3	5,3	4,6	4,1	7,6	5,0	10,0	6,6
19. Conservarea biodiversității	3,1	1,6	10,0	2,0	4,8	0,7	3,6	1,1	1,0
20. Emisii de gaze cu efect de seră	5,9	8,1	6,7	6,6	0,4	3,5	8,3	5,8	7,8

Sursa: <http://www.romaniadurabila.net/home-rom.htm> - scară de la 0 (minim) la 10 (maxim).

Apa potabilă suficientă. Acest indicator se bazează pe un număr de localități conectate la un sistem de alimentare cu apă potabilă, ca procentaj din numărul total de localități. Nivelul de acoperire a sistemelor de alimentare cu apă potabilă în Regiunea Sud Est este de 80% din totalul localităților. Însă, gradul de racordare a populației înregistrează diferențe foarte mari între mediul urban și rural, în județul Vrancea fiind de exemplu 87,7% în mediul urban, iar 20,15% în mediul rural. Județul Galați înregistrează un deficit mai semnificativ pentru acest indicator.

Calitatea aerului. Acest indicator privește concentrația de SO₂ și NO_x. Cu toate că Regiunea Sud Est are un nivel de performanță peste media României pentru acest indicator în ansamblu, se observă că SO₂ depășește valorile medii ale UE (emisiile anuale înregistrate în 2006 fiind de 22,25 kg/an/cap de locuitor față de 16,8 kg/an/cap de locuitor în UE în 2005). În schimb, în 2006 Regiunea Sud Est avea un nivel de NO_x de 16,21 kg/an/cap de locuitor, mai scăzut față de media UE, care în același an a fost de 22,7 kg/an/cap de locuitor.

Calitatea solului. În ceea ce privește calitatea solului, monitorizată după 5 clase de calitate, regiunile sudice din România prezintă o calitate a solului mai bună decât celelalte regiuni. Însă, în regiune se regăsesc suprafețe extinse de soluri poluate atât de îngrășăminte chimice și reziduuri zootehnice, cât și de activități din sectorul industrial precum și de depozitare a deșeurilor menajere. Una dintre consecințe este aceea că calitatea apei freatici este cu precădere necorespunzătoare.

Emisiile de gaze cu efect de seră. CO₂ este la momentul actual principal gaz cu efect de seră. În 2007, Regiunea Sud Est a emis 3,3 tone de CO₂ pe cap de locuitor, față de 3,8 tone media României. Valoarea medie a emisiilor de CO₂ în anul 2006 pe țările UE-27, a fost de 8,6 pe cap de locuitor.

***

Populația conectată la un sistem de canalizare. Indicatorul este calculat ca procent al populației conectate la un sistema de canalizare ca procent din populația totală. În Regiunea Sud Est, 73% din populație era racordată în 2007 la un sistem de canalizare, însă cu diferențe atât între județe, cât și între mediul urban și rural. Galați apare județul cu grad de conectare mai scăzut (56%). Situația privind epurarea apelor uzate este destul de critică în regiune: între altele, nici municipiul Galați, nici municipiul Tulcea au în prezent stațiile de epurare, așa că apele uzate sunt deversate în Dunărea fără tratamente prealabile.

Utilizarea resurselor regenerabile de apă. Acest indicator reflectă prelevările de apă ca procent din totalul resurselor teoretice de apă. În anul 2006, Regiunea Sud Est a obținut cel mai mic scor, de 8,4 față de 9,4 media României. Totuși diferențele între regiuni sunt mici (nota: pentru Regiunea București-IIfov nu au fost disponibile date pentru calcularea scorului regional).

Suprafața pădurilor și dinamica sa în timp. În 2006, Regiunea București-IIfov avea cea mai mică suprafață împădurită față de suprafața totală regională (14,63%), imediat urmată de Regiunea Sud Est (15,18% din suprafața totală). În același an, Regiunea Sud Est avea 8,4% din totalul suprafeței împădurite a României, ultima fiind Regiunea București-IIfov cu 0,4%. Între 1990 și 2006, suprafața împădurită din Regiunea Sud Est a crescut foarte puțin (+ 0,18%).

***

Conservarea biodiversității. Regiunea Sud Est este cap de listă în România în ceea ce privește conservarea biodiversității: este regiunea cu cea mai mare suprafață din ariile protejate din totalul României (43,8% din totalul suprafețelor protejate din România),

precum și regiunea cu cea mai mare suprafață din ariile protejate din totalul suprafeței regiunii (19,9%).

Economia verde oferă multe oportunități, majoritatea încă neexploatare în cadrul Regiunii Sud Est.

De exemplu, în anul 2007, Regiunea Sud Est a cultivat ecologic aproximativ 20.000 ha de pământ, în timp ce Regiunea Nord-Est avea doar 510 ha. (din totalul național de 140.000 ha). În prezent, aproximativ 18.000 ha de pământ sunt considerate în conversie și un număr de eco-fermieri este în creștere.

Având în vedere cantitatea mică de deșeuri solide colectate, precum și de deșeuri valorificate (refolosite sau reciclate), și în acest domeniu Regiunea Sud Est prezintă un potențial considerabil.

Concluzii

Regiunea Sud Est obține rezultate peste media României pentru 5 indicatori de dezvoltare durabilă cuprinși în "Indicele Regional al Societății Durabile" 2009 (IRSD-Romania-2009), și sub medie pentru 3 indicatori. Rezultate peste media României pentru: apa potabilă suficientă; calitatea aerului; calitatea solului; conservarea biodiversității; emisiile de gaze cu efect de seră. Rezultate sub media României pentru: populația conectată la un sistem de canalizare; utilizarea resurselor regenerabile de apă; suprafața pădurilor și dinamica sa în timp.

4.2 Zone protejate și bio-diversitate

Pe teritoriul Regiunii Sud - Est există, 140 de **arii naturale protejate**, dintre care menționăm:

- Rezervația Biosferei Delta Dunării
- Parcul Național Munții Măcinului
- Parcurile naturale - Balta Mică a Brăilei; Putna-Vrancea; Lunca Joasă a Prutului Inferior.

Suprafața însumată a acestor arii este de aproximativ 689.567 ha (109.567 ha fără Delta Dunării), ariile protejate fiind localizate în toate județele. Datorită varietății de condiții geoclimatice existente, fiecare județ prezintă trăsături diferite în ceea ce privește habitatele și speciile de floră și faună.

Suprafața totală a ariilor naturale protejate de interes național din **județul Brăila**¹⁰³ este de 20.402,25 ha¹⁰⁴, cea mai mare parte fiind situată în lunca inundabilă a Dunării - Parcul Natural Balta Mică a Brăilei (PNBMB). Suprafața parcului – 17.529 ha, conform Legii 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, a fost recalculată în 2005 la 20.562,39 ha.

Parcul Natural Balta Mică a Brăilei (PNBMB) este singura zonă rămasă în regim hidrologic natural (zonă inundabilă), după îndiguirea, în proporție de cca. 75%, a fostei

¹⁰³ Din „Raport privind starea factorilor de mediu, județul Brăila, 2008”, Agenția de Protecția Mediului Brăila.

¹⁰⁴ Potrivit ultimei evaluări făcute în decembrie 2005 de către Oficiul Județean de Cadastru și Publicitate Imobiliară Brăila.

Bălți a Brăilei și crearea incintei agricole Insula Mare a Brăilei, și conservă importante valori ecologice fiind o importantă componentă a Sistemului Dunării Inferioare, situată în amonte de Rezervația Biosferei Delta Dunării.

Zona de mare importanță din punctul de vedere ornitologic - avifauna existentă reprezintă 53% din cea a României – Balta Mică a Brăilei este situată pe cel mai important culoar de migrație al păsărilor din bazinul inferior al Dunării de Jos și a fost declarată în anul 2001 sit RAMSAR, conform Convenției Ramsar prin care se protejează zonele umede de importanță internațională ca habitat al păsărilor acvatice. Mai mult, în anul 2007, Balta Mică a Brăilei a fost declarată atât ca arie de protecție specială avifaunistică, cât și ca sit de importanță comunitară.

Alte arii naturale protejate de interes național sunt:

- Rezervația Naturală Pădurea Camenița care are o suprafață de 1,2 ha și este amplasată în comuna Râmnicelu între DJ 221 și râul Buzău. Această rezervație este situată în cuprinsul pădurii Camenița, ce ocupă cca 550 ha, care este un arbore natural de frasin în amestec cu salcâm și constituie o raritate în peisajul județului Brăila.
- Rezervația Naturală Lacul Jirlău Vișani situată în vestul județului Brăila, pe teritoriul comunelor Jirlău, Vișani și Galbenu, având o suprafață de 838,66 ha. Lacul asigură habitate de pasaj, hrănire, și cuibărire pentru o serie de specii de păsări migratoare și sedentare, de zonă umedă. Prezența unor habitate și specii de interes comunitar a motivat includerea lacului în aria de protecție specială avifaunistică “Balta Albă-Amara-Jirlău” precum și din situl de importanță comunitară “Balta Albă-Amara-Jirlău-Lacul Sărăt Câineni”.

Tabel 4.2.1. - Ariile naturale protejate de interes național declarate prin lege 5/2000

	Denumire	Suprafață (ha)	Localizare
1	Parc natural Balta Mică a Brăilei	20.562,39	În lunca cu regim natural de inundație a fluviului Dunărea, ecoregiunea României nr. 20, com. Chișcani, Gropeni, Stăncuța, Bertești de Jos, Mărașu
2	Rezervație naturală Lacul Jirlău Vișani	838,66	Com. Jirlău, Vișani și Galbenu
3	Rezervație naturală Pădurea Camenița	1,2	Com. Râmnicelu

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Brăila 2008, APM Brăila.

Rezervațiile naturale și monumentele naturii de interes județean în județul Brăila sunt:

- Rezervația Forestieră Pădurea Viișoara, situată în sudul județului Brăila, a fost declarată rezervație forestieră prin H.C.J. 20/1994. Rezervația are o suprafață de 1.897,8 ha.
- Popina Blasova, declarată monument al naturii prin H.C.J. 20/1994. Situată în NE Insulei Mari a Brăilei, în apropierea Lacului Blasova, Popina Blasova face parte din Patrimoniul geologic fiind un martor de eroziune hercinică. Situl are o suprafață de 2,3 ha.

Siturile Natura 2000¹⁰⁵ includ, în Brăila 7 arii de Protecție Specială Avifaunistică¹⁰⁶ precum și 5 Situri de Importanță Comunitară¹⁰⁷.

¹⁰⁵ Natura 2000 este o rețea de arii naturale protejate creată la nivelul Uniunii Europene în vederea implementării Directivelor „Habitate” (Directiva CE 92/43 privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbaticice) și „Păsări” (Directiva CE 79/409 privind conservarea păsărilor sălbaticice).

Tabel 4.2.2. Siturile de Importanță Comunitară și de Protecție Specială Avifaunistică în județul Brăila

	Denumire	Suprafața (Ha)
1	Balta Albă-Amara-Jirlău-Lacul Sărăt Câineni	6.411
2	Balta Mică a Brăilei	20.460
3	Brațul Măcin	10.303
4	Valea Călmățuiului	17.363
5	Balta Albă-Amara-Jirlău-Lacul Sărăt Câineni	6.411
6	Balta Albă-Amara-Jirlău*	4.509,6
7	Balta Mică a Brăilei*	20.460,4
8	Balta Tătaru*	521
9	Dunărea Veche-Brațul Măcin*	18.759,2
10	Ianca-Plopou-Sărăt*	1.982,1
11	Lunca Siretului Inferior*	38.496,0
12	Măxineni*	1.504,3

* Sit de Protecție Specială Avifaunistică

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Brăila 2008, APM Brăila.

Județul Brăila deține o mare varietate de **ecosisteme terestre și acvatice** (păduri specifice de luncă, pajiști, bălți și lacuri, canale cu maluri aluviale), caracteristice regiunii biogeografice stepice. Vegetația naturală de stepă se mai găsește în prezent pe versanții depresiunilor de tasare, în spațiile dintre parcelele agricole, pe marginile drumurilor, în zonele necultivate temporar. Substituirea pădurilor aluviale naturale din Balta Brăilei prin culturi plopicole și salicicole, îndiguirile, desecările și întinsele monoculturi agricole practicate în ultimii 50 de ani ai secolului trecut au adus profunde modificări calitative și cantitative **biodiversității** județului. În prezent starea de conservare a biodiversității poate fi afectată prin supraexploatarea resurselor naturale ca urmare a stării de pauperizare a populației. Habitantele caracteristice județului Brăila includ habitatele de pădure (habitante forestiere și habitante de pajiști), habitantele acvatice (lacuri sărate și dulci, bălți, mlaștini și zone mlaștinoase, canale); în special, conform OUG 57/2007 au fost identificate 13 habitate de interes comunitar.

Astfel, această rețea protejează habitantele naturale și speciile de plante și animale sălbaticice periclitate la nivel european.

¹⁰⁶ Ariile de Protecție Specială Avifaunistică au drept scop conservarea, menținerea și, acolo unde este cazul, reducea într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări și a habitatelor specifice, desemnate pentru protecția speciilor de păsări migratoare sălbaticice de interes comunitar, conform Directivei Păsări. Desemnarea acestora în România s-a realizat prin H.G. nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

¹⁰⁷ Siturile de Importanță Comunitară reprezintă acele arii care, în regiunea sau în regiunile biogeografice în care există, contribuie semnificativ la menținerea sau restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale sau a speciilor de interes comunitar și care pot contribui astfel semnificativ la coerența rețelei "NATURA 2000" și/sau contribuie semnificativ la menținerea diversității biologice în regiunea ori regiunile biogeografice respective. În România au fost desemnate prin Ord. M.M.D.D. nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Din cele 230 specii de **floră sălbatică** inventariate în județul Brăila nu au fost identificate specii de interes național sau comunitar; este totuși de remarcat existența de specii rare, cum sunt nuferii albi și galbeni, care fac parte din vegetația palustră a ostroavelor. În **fauna** județului au fost inventariate 305 specii de vertebrate, din care 208 specii de păsări; 160 de specii necesită o protecție strictă, din care 121 de specii sunt de interes comunitar, iar 39 de interes național.

În **județul Buzău**¹⁰⁸, **zonele protejate** se extind pe cca 36.092,6 ha¹⁰⁹, reprezentând aproximativ 6 % din suprafața județului, care cuprinde ariile desemnate prin Legea nr. 5 din 2000 dintre care 12 rezervații naturale și 3 monumente ale naturii de interes național.

Tabel 4.2.3. - Rezervații naturale și monumente ale naturii de interes național în județul Buzău

	Denumire Arie	Suprafața (ha) Lege 5/2000	Suprafața (ha) Vect.2004
1	Vulcanii noroioși – Pâclele Mari	15,2	18,8
2	Vulcanii noroioși – Pâclele Mici	10,2	13,2
3	Blocurile de calcar – Bădila	1	3
4	Pădurea Crivineni	14,1	15,4
5	Pădurea Brădeanu	5,8	5,8
6	Platoul Meledic	67,5	156,7
7	Pădurea Lacurile-Bisoca	10	10
8	Dealul cu Ilieci - Cernătești	3	10,6
9	Pădurea cu tisa	150	196,8
10	Baltă Albă	600	1.167
11	Baltă Amară	900	813,8
12	Chihlibarul de Buzău	0,03	0,25
13	Sarea lui Buzău*	0,8	1,77
14	Focul Viu*	0,025	0,025
15	Piatra alba "La Grunj"	2,52	2,23
		Total cca 1.780 ha	Total cca 2.415 ha

* Monumente ale naturii

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Buzău 2008, APM Buzău.

În categoria ariilor de interes natural este prevăzută înscrierea Geoparcului “Ținuturile Buzăului” care va cuprinde 18 localități din zona de munte a județului, fiind lansat și susținut de UNESCO în parteneriat cu Rețeaua Europeană a Geoparcurilor.

Mai mult, există pe teritoriul județului 10 Situri de Importanță Comunitară precum și 1 Sit de Protecție Specială Avifaunistică.

Tabel 4.2.4. - Siturile de Importanță Comunitară și de Protecție Specială Avifaunistică în județul Buzău

	Denumire	Suprafața (Ha)
1	Balta Albă - Amara - Jirlău - Lacul Sărat Câineni	6.415,4 din care 3.336 în Buzău
2	Bisocă	1.160,6
3	Dealul Istrița	587,9
4	Lunca Buzăului	3.990,5

¹⁰⁸ Informații prezentate din „Raportul privind starea factorilor de mediu, județul Buzău 2008”, APM Buzău.

¹⁰⁹ În calcul suprafeței s-a luat în considerare faptul că anumite arii au în același timp statutul de rezervație, de Situri de importanță comunitară precum și de Situri de Protecție Specială Avifaunistică.

5	Muntioru Ursoaia	156
6	Penteleu	11.233,1 din care 11.200 în Buzău
7	Platou Meledic	136,6
8	Siriu	5.747,3
9	Valea Călmățuiului	17.000 din care 9.556 în Buzău
10	Vulcanii Noroiosi de la Pâclele Mari și Pâclele Mici	93,8
11	Balta Albă – Amara – Jirlău*	4.509,6

Total cca 40.474 ha

* Sit de Protecție Specială Avifaunistică

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Buzău 2008, APM Buzău.

Siturile protejate recunoscute ca fiind de importanță județeană cuprind 9 rezervații și monumente ale naturii. Nu există în Buzău arii de interes internațional.

Tabel 4.2.5. - Rezervații naturale și monumente ale naturii de interes județean în județul Buzău

	Denumire	Suprafața (Ha)
1	Culmile Siriului	85
2	Pădurea Frasinu	158
3	Pădurea Spătaru	165
4	Pădurea Găvanu	216
5	Pădurea Milea Viforată	165
6	Pădurea Crângu Buzăului	162
7	Pădurea Harțagu	191
8	Stejarul din Buzău	-
9	Platanii din Râmniciu Sărat	-

Total cca 1.142 ha

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Buzău 2008, APM Buzău.

Prezența, pe teritoriul Buzăului, a trei regiuni biogeografice reprezentate în proporții aproximativ egale - zona alpină, zona continentală și zona stepică – determină o mare varietate a ecosistemelor și a peisajelor care caracterizează județul.

Mai în detaliu, pe teritoriu au fost identificate cca 68 de tipuri de habitate de interes național, reprezentând cca 20.000 ha, și au fost înscrise în Rețeaua Ecologică Natura 2000, 27 de habitate de interes comunitar, dintre care 7 prioritare, însumând aproximativ 18.000 ha.

În ceea ce privește **flora sălbatică** au fost identificate în județ:

- 12 specii de plante a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare;
- 3 specii de interes național care necesită o protecție strictă (conform anexei nr. 4B, OUG 57/2007);
- 4 specii de plante de interes comunitar care fac obiectul măsurilor de management anexei 5a din OUG 57/2007;
- 12 specii de floră ocrotite pe baza hotărârii Consiliului Județean 13/2005.

Fauna județului Buzău este una dintre cele mai bogate și variate din țară, ca o consecință a varietății ecosistemelor acvatice și terestre. Gradul mare de împădurire, în special în zona montană și subcarpatică, asigură condiții bune de viață pentru multe specii de animale de interes cinegetic și științific. Mai în detaliu au fost identificate:

- 10 specii de mamifere care necesită desemnarea ariilor de conservare, care includ exemplarele marilor carnivore cum ar fi lupul, ursul brun și râsul;

- 3 specii de mamifere care necesită măsuri de management speciale;
- 67 specii de păsări care necesită desemnarea ariilor de protecție specială avifaunistică și 102 specii de păsări protejate care apar în anexa II – Directiva Păsari și pe lista roșie națională;
- 20 de specii de amfibieni, 9 specii de reptile 9 specii de pești și 32 specii de invertebrate care necesită diferite grade de protecție.

Mai mult, există în județ, 10 specii de faună ocrotite conform Hotărârii Consiliului Județean 13/1995 (Râsul, Barza albă, Egreta mare și Egreta mică, Scorpionul, Cocoșul de munte, Termite, Cerbul lopătar, Ciocănitoarea verde și Capra neagră).

În **județul Constanța**¹¹⁰ există un număr de 38 de **arii naturale protejate** cu o suprafață totală de 19.617 ha, ceea ce reprezintă 2,77 % din suprafața județului, care cuprinde 21 rezervații naturale, 12 monumente ale naturii și 15 rezervații științifice.

Tabel 4.2.6. - ARIILE NATURALE PROTEJATE DIN JUDEȚUL CONSTANȚA (Rezervații științifice, monumente ale naturii, rezervații naturale)

	Denumire	Suprafață (ha)	Localizare
1	Acvatoriul litoral-marin	5.000	Com. Limanu
2	Pereții calcaroși de la Petroșani*	8,07	Com.Deleni
3	Locul fosilifer Aliman*	11,13	Com. Aliman
4	Reciful neojurasic de la Topalu*	20,74	Com. Topalu
5	Locul fosilifer Credinta*	9,64	Com.Chirnogeni
6	Locul fosilifer Cernavodă*	3	Orașul Cernavodă
7	Locul fosilifer Movila Banului*	4	Mun. Mangalia
8	Canaralele de la Hârșova*	3,53	Orasul Hârșova
9	Dealul Allah Bair**	10	Com. Crucea
10	Valul lui Traian**	5	Com. Valul lui Traian
11	Dunele Marine de la Agigea**	8	Com. Agigea
12	Obanul mare și Peștera la Movile**	12	Mun. Mangalia
13	Peștera La Adam*	5	Com. Târgușor
14	Peștera Gura Dobrogei*	5	Com. Târgușor
15	Peștera Limanu*	1	Com. Limanu
16	Pădurea Hagieni**	431,63	Com. Limanu, Com Albești Ocolul silvic Murfatlar
17	Pădurea Fântânița Murfatlar**	82,74	Orașul Murfatlar, Ocolul silvic Murfatlar
18	Pădurea Dumbrăveni**	315,5	Com. Dumbrăveni, Ocolul silvic Murfatlar
19	Pădurea Esechioi**	27,7	Com. Ostov, Ocolul silvic Băneasa
20	Pădurea Canaraua-Fetij**	172,1	Com. Băneasa, Ocolul silvic Băneasa
21	Masivul Geologic Cheia**	387,95	Com. Grădina, Ocolul silvic Hârșova
22	Refugiul Ornitologic Corbu-Nuntași-Histria	1.610	Com. Istria, Com. Săcele, Com. Corbu

¹¹⁰ Informații prezentate din „Raportul privind starea factorilor de mediu, județul Constanța 2008”, APM Constanța.

	Denumire	Suprafață (ha)	Localizare
23	Cetatea Histria	350	Com. Istria
24	Grindul Chituc	2.300	Com. Săcele
25	Grindul Lupilor	2.075	Com. Mihai Viteazu
26	Lacul Agigea**	35	Com. Agigea
27	Lacul Techirghiol**	1.229,98 - arie protejată 1540 - arie avifaunistică	Orașul Techirghiol
28	Pâlcul de stejari brumării*	1,2	Neptun
29	Arborele Corzlus colurna*	--	Mun. Constanța
30	Lacul Oltina**	2.290	Com. Oltina
31	Lacul Dunăreni**	704	Com. Aliman Com. Ion Corvin
32	Lacul Vederoasa**	517	Com. Aliman
33	Lacul Bugeac**	1.434	Com. Ostrov
34	Pădurea Celea Mare- Valea lui Ene**	54	Orașul Hârșova
35	Pădurea Cetate**	62	Com. Oltina
36	Pădurea Bratca**	67	Com. Oltina
37	Mlaștina Hergheliei**	98	Mun. Mangalia
38	Gura Dobrogei**	242,7	Com. Târgușor

*monumentul ale naturii

**rezervație naturală

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Constanța 2008, APM Constanța.

În 2006, rezervația naturală Lacul Terchighiol a fost declarat situl Ramsar, fiind încadrat în categoria zonelor umede de importanță internațională prin H.G. 1586/2006. Situat lângă litoralul Mării Negre, Lacul este unic în țară fiind împărțit prin diguri construite în anii 80 în 3 porțiuni, una puternic sărată, una salmastră și una cu ape dulci. Existența de diferite habitate existente a permis dezvoltarea unei mari varietăți de specii: în special situl asigură condiții bune de iernat pentru păsările migratoare, și un loc ideal pentru păsări acvatice.

Pe teritoriul județului se găsește o parte din Rezervația Biosferei Delta Dunării, arie de interes internațional remarcabilă prin suprafața și varietatea ecosistemelor.

Biodiversitatea ce caracterizează județul Constanța este valorizată prin instituirea regimului de protecție pentru un număr de 20 de **Situri de Importanță Comunitară** și un număr de 22 de **Arii de Protecție Specială Avifaunistică**. Mai multe situri Natura 2000 sunt identificate în zona marină a județului, inclusiv:

- Aria de Protecție Specială Avifaunistică “Marea Neagră” - cu suprafață totală de 147.242,9 ha din care aproximativ 50% (73.621,45 ha) aferentă jud. Constanța;
- Sit de Importanță Comunitară “Delta Dunării – zona marină” - din care aproximativ 40% (48.678,8 ha) aferentă jud. Constanța;
- Sit de Importanță Comunitară “Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia” - 362 ha;
- Sit de Importanță Comunitară “Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud” - 141 ha;
- Sit de Importanță Comunitară “Vama Veche - 2 Mai” – 5.272 ha;
- Sit de Importanță Comunitară “Zona marină de la Capul Tuzla” – 1.738 ha.

Siturile din Rețeaua Ecologică Europeană Natura 2000 includ, 34 din cele 38 de arii protejate la nivel național sau județean. Astfel, 16 arii de protecție specială avifaunistică și 13 situri de importanță comunitară, se suprapun total sau parțial pe alte arii protejate. Teritoriul județului Constanța se caracterizează printr-un număr important de **habităte** naturale și seminaturale cu o vastă diversitate: habitate acvatice (habitare acvatice dulcicole, salmastre, marine și costiere), habitate terestre (habitare de pădure, de pajiști stepice și tufărișuri, habitate de silvostepă, habitate de mlaștini și turbării) și habitate subterane (habitare cavernicole sau de peșteră). Din cele 58 de habitate identificate, 4 sunt peisaje artificiale legate de comunități omenești, pe când 54 sunt habitate naturale. 6 habitate naturale sunt considerate prioritare la nivel european, și 25 necesită măsuri de conservare la nivel național. **Flora sălbată** se caracterizează printr-un grad ridicat de complexitate, datorat interferențelor climatului temperat continental cu cel temperat - oceanic și sub - mediteranean: cele peste 700 de specii existente în zona litorală reprezintă aproximativ 18 % din speciile și subspeciile de floră spontană în România. **Fauna** județului Constanța se caracterizează printr-o deosebită bogătie, consecință a varietății habitatelor fiind reprezentată de un număr de peste 345 specii de vertebrate (45 specii de mamifere, 243 specii de păsări, 19 specii de reptile, 10 specii de amfibieni și 28 specii de pești) și un număr considerabil de nevertebrate.

Având o suprafață totală de 9.237,52 ha, **ariile protejate** în **județul Galați**¹¹¹ cuprind un parc natural, 16 rezervații naturale de importanță națională precum și 6 rezervații de tip dendrologic - peisagistic care au fost declarate prin HCJ nr. 46/1994 arii naturale protejate de interes județean.

Tabel 4.2.7. - ARIILE NATURALE PROTEJATE DE INTERES NAȚIONAL DECLARATE PRIN LEGE 5/2000

	Denumire	Suprafață (ha)
1	Dunele de nisip de la Hanu Conachi	199,30
2	Pădurea Gârboavele	230,00
3	Pădurea Breana - Roșcani	78,30
4	Locul fosilifer Tirighina Barboși	1,00
5	Locul fosilifer Rateș	1,50
6	Pădurea Fundeanu	53,20
7	Pădurea Tălășmani	20,00
8	Pădurea Buciumeni	71,20
9	Ostrovul Prut	62,00
10	Balta Potcoava	49,00
11	Balta Tălăbasca	139,00
12	Locul fosilifer Berești	49,00
13	Lunca Joasă a Prutului (Mața-Rădeanu)	81,00
14	Balta Pochina (Lunca Joasă a Prutului Inferior)	74,80
15	Balta Vlăscuta	41,80
16	Pădurea Pogănești	33,50
Suprafață totală		1.184,6 ha

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Galați 2008, APM Galați.

În 2004, 4 rezervații naturale de importanță națională (Balta Vlăscuța, Balta Pochina, Ostrovul Prut și Lunca Joasă a Prutului) au intrat să facă parte din **Parcul Natural**

¹¹¹ Informații prezentate din „Raportul privind starea factorilor de mediu, județul Galăți 2008”, APM Galăți.

“Lunca Joasă a Prutului Inferior”, nouă zonă protejată, declarată prin HG nr.2151/2004. Având o suprafață totală de 8.247, parcul este o zonă naturală de mare valoare științifică cu rol de conservare a biodiversității care include 4.925 ha zone umede, 2.627 ha păduri și pajiști umede precum și alte habitate naturale. Parcul Natural „Lunca Joasă a Prutului Inferior” se află pe traseul a trei coridoare majore de migrație a păsărilor. Bogăția tipurilor de habitate se revărsă în numărul de specii de floră și faună sălbatnică - 239 specii de păsări, 24 specii de mamifere, 13 specii de reptile, 14 specii de amfibieni, 50 specii de pești - multe fiind cu statut special – ocrotite, endemice, rare, foarte rare, vulnerabile sau pe cale de dispariție. Din numărul total al speciilor de păsări din zona Prutului inferior, 50 de specii, cu un diferit grad de pericolitate și vulnerabilitate, sunt incluse în Cartea Roșie a vertebratelor din România (2005). Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior constituie poarta de intrare în Rezervația Biosferei Delta Dunării, și importanța ecologică a sitului este recunoscută pe plan internațional, parcul fiind propus pentru a fi inclus în programul Coridorul Verde a Dunării de Jos, desfășurat cu susținerea WWF¹¹².

Tabel 4.2.8. - Ariile naturale protejate de interes județean

	Denumire	Suprafața (ha)
1	Grădina Botanică Galați	22,2
2	Grădina Publică Galați	16
3	Faleza Dunării	30
4	Parcul CFR Galați	2,92
5	Parcul Mihai Eminescu	0,8
6	Parcul Turn TV	0,6
Suprafața totală		75,52 ha

Din rețeaua ecologică europeană **Natura 2000**, fac parte, 15 arii localizate în întregime sau în parte în județul Galați, dintre care 12 **Situri de Importanță Comunitară** (din care 6 arii naturale protejate de interes național conform legii nr. 5/2000) :

- Dunele de nisip de la Hanul Conachi
- Lunca Joasă a Prutului
- Pădurea Balta-Munteni
- Pădurea Breana-Roșcani
- Pădurea Gârboavele
- Pădurea Merișor – Cotul Zătuanului
- Pădurea Mogoș-Mâțele
- Pădurea Pogănești
- Pădurea Tălaşmani
- Pădurea Torcești
- Râul Prut
- Delta Dunării

precum și 3 **Arii de Protecție Specială Avifaunistică**:

- Delta Dunării și Complexul Razim-Sinoe
- Lunca Prutului – Vlădești – Frumușița
- Lunca Siretului Inferior.

Suprafața ocupată de Siturile de Importanță Comunitară și de Zonele de Protecție Specială Avifaunistică la nivelul județului Galați este de aproximativ 9% din teritoriu.

¹¹² Informații privind Parcul Natural „Lunca Joasă a Prutului Inferior” din website www.luncaprut.ro

Galați, se caracterizează prin prezența a 3 **zone biogeografice**, care cuprind zona stepiei, care se întinde în partea sudică a județului pe cca. 60 % din teritoriu, zona silvostepei care cuprinde cca 30 % din teritoriu și este situată în partea nordică precum și o zonă foarte redusă de păduri foioase. Vegetația intrazonală este reprezentată prin puține zăvoaie și arinișuri, mai ales în luncile râurilor Siret, Bârlad și Prut. Județul cuprinde zone umede de mare interes avifaunistic, cum ar fi văile râurilor Prut și Siret, și bazinul inferior al Dunării. Bogăția fondului natural și a biodiversității a fost recunoscută prin identificarea, în Galați, de 16 **habitante** de interes comunitar. Varietatea condițiilor geografice, climatice, hidrologice specifice teritoriului județului Galați au dus la formarea unei bogate **diversități biologice floristice și faunistice**; activitățile omenești din ultimele decenii – în special prin desecare masivă a importanțelor suprafețe acvatice din bazinele inferioare ale Prutului și Siretului, a defrișărilor pădurilor, a practicării pășunatului, braconajului – au afectat în mod semnificativ habitatele existente, cu efecte negative asupra speciilor existente.

Fauna sălbatnică cuprinde:

- 230 specii de păsări dintre care 46 incluse în Cartea Roșie a României (2005) și 37 considerate de interes comunitar (care includ, printre altele, pelicanul comun, barza albă, lebăda de iarnă, cormoranul, ciocanitoarea) pentru care au fost declarate Zone de Protecție Specială Avifaunistică;
- 26 specii de mamifere, dintre care 21 au nevoie de măsuri de ocrotire și 13 sunt protejate la nivel județean (care includ, între altele, căprioara, pisica sălbatnică, vulpea, sacalul și mistrețul);
- 13 specii de reptile, 14 specii de amfibieni, 35 specii de pești în parte incluse în Cartea Roșie a României.

Flora județului Galați cuprinde 1.442 de specii și 305 subspecii, aparținând la 502 genuri și 108 familii de plante superioare. 9 sunt speciile de plante protejate la nivelul județului.

În **județul Tulcea**¹¹³ există un număr de 53 de arii naturale protejate de diferite categorii, care includ 34 rezervații naturale și un parc național, o rezervație a biosferei și 17 situri Natura 2000 declarate la nivelul județului Tulcea prin Ordinul MMDD 1964/2007 și HG 1284/2007. Situri Natura 2000 ocupă aproximativ 82% din întreaga suprafață a județului (696.269,55 ha) pe când zonele protejate de interes național împreună cu rezervația biosferei Delta Dunării acoperă o suprafață de 600.825,25 ha, Tulcea fiind primul județ din România în ceea ce privește întinderea zonelor protejate.

Situl protejat cu valoare universală, **Rezervația Biosferei Deltei Dunării** are o suprafață totală de circa 580.000 ha. Unica deltă din lume declarată rezervație a biosferei, delta Dunării este un adevarat „muzeu viu” al biodiversității - care cuprinde 30 tipuri de ecosisteme, 5.137 specii din care 1.689 specii de floră și 3.448 specii de faună - și una dintre cele mai mari zone umede din lume, habitat ideal pentru păsările de apă. Instituirea regimului de arie naturală protejată asupra unor zone din Rezervația Biosferei Delta Dunării și încadrarea acestora în categoria rezervațiilor științifice este obiectul unui proiect de Hotărâre de Guvern care este supus, până în data de 9 iulie 2010, dezbatării publice de către Ministerul Mediului și Pădurilor.

¹¹³ Din „Raport privind starea factorilor de mediu, județul Tulcea, 2008”, Agenția de Protecție a Mediului Tulcea.

Teritoriul rezervației cuprinde câteva unități fizico-geografice deosebite atât din punct de vedere morfologic cât și genetic:

- Delta Dunării propriu-zisă;
- Complexul lagunar Razelm-Sinoe;
- Litoralul Mării Negre, până la izobata de 20 m;
- Dunărea maritimă până la Cotul Pisicăi cu zona inundabilă Isaccea-Tulcea;
- Sărăturile Murighiol-Plop.

Limita continentală a Rezervației este reprezentată de contactul Podișului Dobrogean cu zonele umede și palustre. Delta Dunării propriu-zisă este cea mai mare componentă a Rezervației și are o suprafață totală de circa 4.178 km², din care cea mai mare parte se găsește pe teritoriul României, adică 3.446 km², reprezentând circa 82%, restul, de circa 732 km², fiind situată pe partea stângă a brațului Chilia, inclusiv delta secundară a acestuia, în Ucraina.

Din septembrie 1990, Rezervația Biosferei Delta Dunării a fost recunoscută ca **Zonă umedă de importanță internațională**, în special ca habitat al păsărilor de apă¹¹⁴.

Mai mult există în județ un număr de 34 **arii naturale protejate de interes național** declarate prin legea 5/2000 sau prin HG 2151/2004, care cuprind Parcul Național Munții Măcinului precum și 31 de rezervații naturale, o rezervație natural-forestieră și o rezervație natural - geologică.

Tabel 4.2.9. - ARIILE NATURALE PROTEJATE DE INTERES NAȚIONAL

	Denumire	Suprafață (ha)	Localizare
1	Parcul Național Munții Măcinului	11.321	
2	Pădurea "Valea Fagilor"	154	Com. Luncavița
3	Rezervația botanică "Korum Tarla"	2	Orașul Babadag
4	Locul fosilifer Dealul Bujoarele	8	Com. Turcoaia
5	Rezervația geologică "Agighiol"	9,7	Com. Valea Nucarilor
6	Vârful Secaru	34,5	Com.Ciucurova
7	Rezervația de liliac "Fântâna Mare"	0,3	Com. Ciucurova
8	Rezervația de liliac „Valea Oilor”	0,35	Orașul Babadag
9	Rezervația naturală “ Dealul Bujorului”	50,8	Orașul Babadag
10	Pădurea Niculițel	11	Com. Niculițel
11	Lacul Traian	326	Com. Cerna
12	Muchiile Cernei-Iaila	1.891	Com. Cerna și Dorobanțu
13	Beidaud	1.121	Com. Beidaud
14	Valea Mahomencea	1.029	Com. Casimcea
15	Dealul Ghiunghiurmez	1.421	Com. Dorobanțu
16	Chervant-Priopcea	568	Com. Cerna
17	Călugăru- Iancina	130	Com. Jurilovca
18	Muntele Consul	328	Com. Horia și Izvoarele
19	Dealul Sarica	100,10	Com. Frecătei și Niculițel
20	Dealurile Beștepe	415	Com. Mahmudia
21	Enisala	57	Com. Sarichioi
22	Carasan-Teke	244	Com. Izvoarele
23	Valea Ostrovului	61,80	Com. Dorobanțu

¹¹⁴ <http://www.ddbra.ro>.

	Denumire	Suprafață (ha)	Localizare
24	Uspenia	22	Com. Slava Cerceheză
25	Edirlen	25,50	Com. Frecătei și Izvoarele
26	Casimcea	137	Casimcea
27	Colțanii Mari	53	Casimcea
28	Peceneaga	132	Peceneaga
29	Măgurele	292	Com. Topolog
30	Războieni	41	Com. Casimcea
31	Dealul Deniztepe	305	Com. Mihail Kogălniceanu
32	Dealul Mândrești	5	Com. Niculițel
33	Mănăstirea Cocoș	4,6	Com. Niculițel
34	Pădurea Babadag-Codru	524,60	Orașul Babadag
Suprafață totală		20.825,25 ha	

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Tulcea 2008, APM Tulcea.

Parcul Național Munții Măcinului se situează pe cei mai bâtrâni munți ai României, Munții Măcinului, caracterizați printr-un peisaj și relief deosebit și interesant prin microrelieful bizar rezultat în urma dezagregării naturale a granitului, martori geologici ai străvechilor munți hercinici.

Parcul Național ocupă zona centrală cea mai înaltă a Munților Măcin și se întinde pe o suprafață de 11.321 ha, din care 3.651 ha reprezintă zonele strict protejate, zonele tampon totalizând 7.670 ha. Munții Măcinului reprezintă o zonă cu biodiversitate de importanță mondială și cu o alternanță accentuată a tipurilor de ecosisteme, care includ ecosistemele submediteraneene și balcanice și de stepă. Marea bogătie a florei și vegetației Munților Măcin este reprezentată de peste 1770 specii de plante din care 72 de specii sunt protejate ca specii rare sau vulnerabile, iar 27 specii sunt endemice pentru regiune.

Fauna Munților Măcin se caracterizează printr-o mare diversitate cu o importanță deosebită, datorită prezenței unor specii rare și protejate prin reglementările internaționale. S-au identificat: 1436 specii de insecte, 11 specii de reptile și 7 specii de amfibieni, 47 specii de mamifere, 181 specii de păsări, din care 37 specii strict protejate și menționate în Convenția de la Bernă¹¹⁵, motiv pentru care Munții Măcinului au fost inclusi în "Lista zonelor importante pentru păsări din Europa".

Având în vedere importanța floristică și faunistică a zonei, pe teritoriul județului Tulcea au fost legiferate 17 situri **Natura 2000**, dintre care 9 sunt **Arii de Protecție Specială Avifaunistică** aprobată prin HG 1284/2007 și 8 sunt **Situri de Importanță Comunitară** aprobată prin Ordinul MMDD nr. 1964/2007.

Tabel 4.2.10. Siturile de Importanță Comunitară și de Protecție Specială Avifaunistică în județul Tulcea

	Denumire	Suprafață (Ha)
1	Delta Dunării	450.542
2	Structuri submarine metanogene - Sf. Gheorghe	6.122
3	Dealurile Agighiolului	1.479
4	Podișul Nord Dobrogean	87.229
5	Delta Dunării - zona marină	121.697

¹¹⁵ Aderarea României la Convenția privind conservarea vieții sălbaticice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna în data de 19 septembrie 1979 a fost declarată prin legea 13/1993.

	Denumire	Suprafața (Ha)
6	Munții Măcinului	18.546
7	Brațul Măcin	10.303
8	Deniz Tepe	425
9	Beștepe – Mahmudia*	3.663
10	Delta Dunării și Complexul Razim – Sinoie*	500.334
11	Denis Tepe*	1.891
12	Lacul Beibugeac (Plop) *	18.759
13	Marea Neagră*	257
14	Măcin – Niculițel*	147.243
15	Pădurea Babadag*	67.361
16	Stepa Casimcea*	58.473
17	Dunărea Veche – Brațul Măcin*	22.226

* Sit de Protecție Specială Avifaunistică

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Tulcea 2008, APM Tulcea.

Datorită poziției sale geografice, județul Tulcea are aproape toate formele de relief din România plecând de la Munții Măcinului - cei mai vechi munți din România și printre cei mai vechi din Europa și până la Delta Dunării - teren încă în formare, cel mai nou pământ al țării.

În ansamblul Romaniei, județul Tulcea reprezintă o zonă extrem de importantă din punct de vedere biogeografic prin marea varietate staționară și altitudinală a zonei, care a determinat concentrarea unui număr de specii de floră și faună. În mod specific, din punct de vedere faunistic, județul este bine cunoscut prin numărul important de specii de păsări existente în Delta Dunării, dar și pentru faptul că prin Dobrogea trec mai multe căi importante de migrație a păsărilor, dintre care cel mai important culoar de migrație din Sud Estul Europei format din Delta Dunării, zona lagunară și zona litorală românească.

Pe suprafața județului au fost identificate 38 de tipuri de **habităt naturale** de interes comunitar pentru care s-au instituit cele 8 Situri de Importanță Comunitară. Delta Dunării adăpostește 18 dintre aceste habităt care nu se regăsesc în celelalte zone ale județului; de asemenea, în zona marină există habitatul "Structuri submarine create de surgeri de gaze" unic la nivel de țară.

În conspectul **florei** Dobrogei se enumeră 1770 specii (care în anumite studii se ridică până la 1911) de plante pentru acest județ, ceea ce reprezintă 52 % din flora României și aproape 19 % din flora europeană. Flora județeană cuprinde și 9 specii de plante de interes comunitar care necesită desemnarea ariilor speciale de conservare precum și 136 de specii de floră sălbatică pe diferite categorii de pericolitare.

Din punct de vedere **faunistic** la nivelul județului Tulcea se întâlnește un număr important de specii de interes conservativ la nivel național și European. Astfel au fost identificate un număr de 163 de specii de interes comunitar a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică¹¹⁶ și 110 specii de interes național care necesită o protecție strictă¹¹⁷.

Mai în detaliu, speciile de interes comunitar cuprind:

- 9 specii de invertebrate, care includ trei specii noi pentru știință;
- 7 specii de amfibieni și reptile;
- 100 de specii de păsare;

¹¹⁶ Anexa 3 a OUG nr. 57 din 20 iunie 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbaticice.

¹¹⁷ Anexa 4B a OUG nr. 57 din 20 iunie 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbaticice.

- 10 specie de mamifere, care cuprind, între altele, lupul, vulpea, nurca, vidra.

27 de specii de mamifere sunt incluse în Lista Roșie a Parcului Național Munții Măcinului, dintre care 5 sunt vulnerabile, 6 cu statut conservativ mai puțin îngrijorător, celelalte nefiind suficient de studiate pentru a stabili statutul conservativ al speciei.

O mențiune specială trebuie facută pentru **avifauna** județului. 331 de specii de păsări au fost identificate până în prezent în cadrul Rezervației Biosferei Delta Dunării din care 172 de specii sunt cuibăritoare, iar restul de 57 sunt sedentare sau parțial migratoare, 9 specii fiind declarate monument al naturii. Doar un număr de 7 nu au fost cuprinse în Lista Roșie a Rezervației Biosferei Delta Dunării, întrucât sunt specii frecvente și abundente pe acest teritoriu, iar toate celelalte specii sunt incluse în una sau mai multe convenții internaționale, chiar dacă o bună parte din acestea actualmente nu sunt periclitate pe teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării.

În Delta Dunării și Dobrogea de Nord se întâlnesc aproximativ 97 de specii de păsări enumerate în Anexa 1 a Directivei Păsări¹¹⁸, printre care specii rare de răpitoare (acvila de câmp, acvila tipătoare mare, erete alb, șoim dunărean) și o multitudine de specii legate de mediul acvatic (pelican creț, lebăda de vară, egreta mică și egreta mare, gâscă cu gât roșu) care sunt prezente și în “Lista Roșie a Vertebratelor din România”.

Eforturile din ultimii ani privind conservarea cadrului natural și a biodiversității **județului Vrancea**¹¹⁹ au permis atingerea unor rezultate remarcabile: în primul rând, mărirea suprafeței totale a ariilor protejate până la dimensiunile actuale¹²⁰ și, mai mult, înființarea recentă a unui parc natural (2008), înființarea a 15 site-uri Natura 2000, conturarea unei rețele ecologice locale de protecție a carnivorelor mari, dar și îmbunătățirea managementului acestora prin implicarea custozilor în administrarea și prin schimbarea atitudinii comunităților locale.

Există în prezent în Vrancea 21 arii protejate de interes național.

Tabel 4.2.11. - Ariile naturale protejate de interes național

	Denumire	Suprafața (ha)	Clasificare
1	Padurea Lepsa-Zboina	210,7	forestier, floristic
2	Tisita	2.726	Hidrogeomorfologic forestier, floristic, faunistic, peisaj
3	Cascada Putnei	10,0	Hidrogeomorfologic, floristic, peisaj
4	Groapa cu Pini	11,1	Paleontologic
5	Stramitura Coza	15,0	Geomorfologic, peisaj
6	Rapa Rosie	49,6	Geomorfologic
7	Paraful Bozu	5,0	Paleontologic
8	Algheanu	10,0	Geomorfologic
9	Lacul Negru	88	Hidrogeomorfologic, forestier, floristic, faunistic
10	Cheile Narupei-II Padurea Verde	250,0	Hidrogeomorfologic, forestier, floristic, faunistic, peisaj

¹¹⁸ 79/409/EEC

¹¹⁹ Din „Raportul privind starea factorilor de mediu, județul Vrancea, 2008”, Agenția de Protecție a Mediului Vrancea.

¹²⁰ Prin Legea nr. 5/2000 privind amenajarea teritoriului național, suprafața totală a ariilor protejate din județul Vrancea s-a redus de la 17 000 ha (arii protejate declarate prin Hotărârea Consiliului Județean Vrancea nr. 12/1992) la doar 2800 ha. Eforturile mari în direcția conservării diversității biologice au permis reechilibrarea situației, astfel încât, în prezent suprafața ariilor protejate din județ totalizează cca 44.040 ha.

	Denumire	Suprafața (ha)	Clasificare
11	Cascada Misiina	183,5	Hidrogeomorfologic, forestier, floristic, faunistic, peisaj
12	Muntele Goru	388,1	Geomorfologic, forestier, floristic
13	Caldarile Zabalei Zarna Mica,	350,0	Hidrogeomorfologic, forestier, floristic, faunistic, peisaj
14	Padurea Cenaru	365,8	Forestier, floristic
15	Focul Viu de la Andreiasu de Jos	12,0	Geologic, forestier, floristic, peisaj
16	Padurea Reghiu-Scruntaru	95,7	Geologic, peisaj, paleontologic
17	Padurea Dalhauti	188,2	Forestier, floristic
18	Lunca Siretului	388,4	Faunistic
19	Poiana Muntioru	20	Floristic
20	Parcul Natural Putna - Vrancea	38.204	Mixt
21	Padurea Merisor Cotul Zăuanului	469	Mixt
Suprafața totală		Ha 44.040,10	

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Vrancea 2008, APM Vrancea.

Zona naturală cu cea mai mare întindere este **Parcul Natural Putneia Vrancea**. Desemnat prin HG 2151/2004, Parcul se suprapune sectorului central-nord-vestic al Munților Vrancei, acoperind în totalitate bazinul hidrografic montan al râului Putna, la care se adaugă spre sud –vest masivele Mordanu și Goru. Aproape 80% din suprafața ocupată de parc revine habitatelor forestiere, fiind incluse aici și o serie de arii protejate și zone de conservare specială ce ocupă 19,23% din suprafața parcului.

Parcul Natural Putna Vrancea joacă un rol cheie în protecția și conservarea populației de urs, lup și râs: constituie în baza studiului de fundamentare științifică întocmit în cadrul Proiectului LIFE02NAT/RO/8576 “Conservarea in situ a carnivorelor mari din județul Vrancea”, parcul adăpostește pe lângă cele 14 tipuri de habitate de interes comunitar circumscrise parcului, populații reprezentative de carnivore mari din speciile *Ursus arctos*, *Canis lupus* și *Lynx lynx*.

Județul Vrancea contribuie la **rețeaua comunitară Natura 2000** cu un număr de 3 **Arii de Protecție Specială Avifaunistică** precum și 12 **Situri de Importanță Comunitară**, localizate în totalitate sau în parte pe teritoriul județului.

Tabel 4.2.12. Siturile de Importanță Comunitară și de Protecție Specială Avifaunistică în județul Vrancea

	Denumire	Suprafața (Ha)
1	Căldările Zăbalei	350
2	Cascada Mișina	183,5
3	Cenaru	365,8
4	Lacul Negru	84,4
5	Muntioru Ursoaia	102,6
6	Pădurea Dălhăuți	188,2
7	Pădurea Merișor-Cotul Zăuanului	720
8	Pădurea Verdele	250
9	Poiana Muntioru	22
10	Putna-Vrancea	38.204
11	Reghiu Scruntar	95,7

	Denumire	Suprafața (Ha)
12	Şindriliţa	800
13	Lunca Siretului Inferior*	38.496
14	Măgura Odobeşti*	12.753
15	Munții Vrancei*	38.190

* Sit de Protecție Specială Avifaunistică

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu, Județul Vrancea 2008, APM Vrancea.

Au fost identificate în Vrancea 15 **habităte de interes comunitar**. Teritoriul județului se caracterizează prin prezența unor areale cu habităte forestiere extrem de compacte, inaccesibile, ideale pentru carnivorele mari, Vrancea fiind al doilea areal din țară ca densitate a exemplarelor de lup, râs, urs. Mai mult, zonele Măgurii Odobești și Lunca Siretului reprezintă areale de mare însemnatate pentru avifauna.

Flora spontană a județului cuprinde 1.375 de specii. **Fauna** este tot atât de bogată atât sub aspectul numărului cât și al varietății speciilor, începând cu lumea măruntă a insectelor până la cea mai cunoscută lume a vertebratelor: există în Vrancea 117 specii de păsări, 34 de mamifere, 15 de amfibii, 10 de reptile și 8 de pești.

4.2.1 Starea pădurilor în Regiunea Sud Est

Fondul forestier. Din tabelul 4.2.1 se poate constata că fondul forestier de la nivelul Regiunii Sud Est ocupă o suprafață de 441.447 ha, reprezentând un procent de 12,34 % din suprafața totală a regiunii (3.576.209 ha). Fondul forestier al județului Buzău reprezintă 36% din fondul forestier de la nivel regional.

Tabel 4.2.1.1. Fondul forestier la nivelul Regiunii Sud-Est, 2009

JUDET	SUPRAFATA HA.	%
Brăila	23.821	6
Buzău	158.184	36
Constanța	37.944	9
Galați	37.155	8
Tulcea	90.885	20
Vrancea	93.458	21
TOTAL Reg. Sud Est	441.447	100

Sursa: Raport privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPMG

Suprafața pădurilor și dinamica sa în timp. În 2006, Regiunea București-Ilfov avea cea mai mică suprafață împădurită față de suprafața totală regională (14,63%), imediat urmată de Regiunea Sud Est (15,18% din suprafața totală). În același an, Regiunea Sud Est avea 8,4% din totalul suprafeței împădurite a României, ultima fiind Regiunea București-Ilfov cu 0,4% (a se vedea tabelul 4.2.2.2).

Tabel 4.2.1.2. Evoluția suprafeței ocupate de păduri (mii ha)

Regiuni de dezvoltare	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nord Est	1.168	1.167,3	1.160,4	1.159,6	1.159,7	1.161,9	1.159,4	1.163,6	1.160,5
Sud Est	519,8	518,5	513,4	513,8	519,3	513,9	516,8	516,8	512,2
Sud Muntenia	646,7	643,2	640,3	640,7	641,6	637,4	637,5	638,4	639,5
Sud Vest Oltenia	790,1	784,3	785,5	786,1	784,4	783,2	785,2	783,5	781,3
Vest	982,5	988,4	986,4	986,4	986,1	984,1	984,2	983,9	999,9
Nord Vest	950	947,9	948,3	948,2	961,4	950,3	947,5	950,6	945,9
Centru	1.169,7	1.170,2	1.164	1.165,4	1.162	1.165,7	1.166,9	1.171,2	1.208

București	25,5	24,9	24,8	24,9	25	24,8	25	25	25
Ilfov									
ROMÂNIA	6.252,3	6.244,7	6.223,1	6.225,1	6.239,5	6.221,3	6.222,5	6.233	6.272,3

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2008

Între 1990 și 2006, suprafața împădurită din Regiunea Sud Est a înregistrat un trend ușor decrescător (a se vedea tabelul 4.2.2.3). A se observa că toate concluziile care decurg din datele publicate de către Institutul Național de Statistică sunt ușor diferite de datele publicate în cadrul IRDS România 2009 (a se vedea secțiunea 4.1 de mai sus).

Tabel 4.2.1.3. Valorile anuale raportate la 1990 (%)

Regiuni de dezvoltare	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nord Est	100	99,94	99,35	99,28	99,29	99,48	99,26	99,62	99,36
Sud Est	100	99,75	98,77	98,85	99,90	98,86	99,42	99,42	98,54
Sud Muntenia	100	99,46	99,01	99,07	99,21	98,56	98,58	98,72	98,89
Sud Vest Oltenia	100	99,27	99,42	99,49	99,28	99,13	99,38	99,16	98,89
Vest	100	100,60	100,40	100,40	100,37	100,16	100,17	100,14	101,77
Nord Vest	100	99,78	99,82	99,81	101,20	100,03	99,74	100,06	99,57
Centru	100	100,04	99,51	99,63	99,34	99,66	99,76	100,13	103,27
București Ilfov	100	97,65	97,25	97,65	98,04	97,25	98,04	98,04	98,04
ROMÂNIA	100	99,88	99,53	99,56	99,80	99,50	99,52	99,69	100,32

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2008

4.2.1.1. Funcția economică a pădurilor

Pădurea este un ecosistem terestru tridimensional, cel mai complex și cuprinzător dintre toate ecosistemele, cu legi proprii de dezvoltare, în care se desfășoară cele mai intense schimburi de substanță, energie, informație și cele mai mari procese biologice.

Pădurile au importanță economică, socială și ecologică. Lor li se datorează în cel mai înalt grad stabilitatea și calitatea factorilor fundamentali ai mediului (aerul, apa și solul). Gospodărirea rațională a padurii presupune stabilirea obiectivelor social economice și ecologice ale acesteia, cautând să armonizeze *strategia naturii* (ecosistemelor forestiere) cu *strategia societății umane* (să răspundă nevoilor economico-sociale ale societății).

Funcția economică a pădurii, pârghie a creșterii nivelului de trai și calității vietii, presupune folosirea însușirilor naturale intrinseci ale ecosistemelor forestiere în menținerea și crearea unui mediu natural specific, exercitarea de influențe favorabile asupra mediului înconjurător, producerea de biomasă vegetală și animală, înfrumusețarea peisajului etc.

Pădurile au avut și au un rol istoric în dezvoltarea economică și socială, fiind de o importanță strategică majoră, producând venituri din exploatarea forestieră, din valorificarea produselor lemnoase și nelemnmoase ale pădurii, furnizând locuri de muncă pentru populația rurală și în industria de prelucrare a lemnului.

4.2.1.2. Starea de sănătate a pădurilor

Starea de sănătate a pădurilor este influențată de poluarea aerului, de insecte, boli, incendii, intemperii și alte agresiuni climatice.

Evaluarea stării de sănătate a pădurilor este caracterizată prin apartenența lor la una din următoarele clase:

- clasa 0 *arbori sănătoși* – cu vătămări cuprinse între 0 și 10% (neafectat);
- clasa 1 *arbori slab vătămați* – cuprinse între 11 și 25% (*usor*);
- clasa 2 *arbori moderat vătămați* – cu vătămări cuprinse între 26-60% *mediu*);
- clasa 3 *arbori puternic vătămați* – cu vătămări cuprinse între 61-99% (*sever*);
- clasa 4 *arbori morti* – cu vătamari de 100% (*uscat*).

Principalii parametri evaluați pentru supravegherea stării de sănătate a pădurilor au fost: defolierea, *decolorarea frunzișului coroanelor arborilor și vătămările fizice*, datorate acțiunii diferenților factori biotici și abiotici: poluarea aerului, insecte, boli, incendii, intemperii și alte agresioni climatice.

Pe teritoriul județului **Brăila** o suprafață totală de 15.878 ha de pădure a fost afectată în anul 2009 astfel: 12 ha de incendii, 15.721 ha de inundații și 145 ha de secetă. Prin comparație cu anul 2008, când nu s-au înregistrat incendii, suprafețele afectate de inundații, precum și de temperaturile ridicate au fost de cca 5 ori mai mari. Inundațiile s-au manifestat în Lunca Dunării la nivelul plantațiilor tinere, pentru care s-au luat măsuri de refacere și completare în cursul anului 2009. Din suprafețele afectate de secetă atât în anul 2009, cât și în anii anteriori, au fost reîmpadurite și completate 350 ha.

În padurile administrate de către Direcția Silvică Brăila nu au fost înregistrate atacuri de dăunători.

Suprafețele de pădure afectate de diversi factori, în județul **Buzău**, la nivelul anului 2009 sunt prezentate în tabelul 4.2.1.4.

Tabel 4.2.1.4. Factori ce afectează sănătatea pădurilor în județul Buzău, la nivelul anului 2009

Factori ce afectează sănătatea pădurilor	Suprafețe afectate (ha)	Pagube aproximative (RON)
Incendii	1,6	
Agresioni climatice	-	
Boli	-	
Insecte	6.562	Neevalueate
Poluare	-	-

Sursa: Directia Silvica Buzau

Nu s-au înregistrat fenomene negative privind starea de sănătate a pădurilor pe parcursul anului 2009, în județele Constanța, Vrancea și Galați. În ansamblu, în anul 2009 starea de sănătate a pădurilor a fost mai bună față de anii precedenți, datorită precipitațiilor din timpul iernii și primăverii 2009.

4.2.1.3 Zone cu deficit de vegetație forestieră și disponibilități de împădurire

Datorită reliefului și climei în Regiunea Sud - Est se remarcă, în majoritatea zonelor, un deficit de vegetație forestieră. Asigurarea integrității și dezvoltării fondului forestier, precum și extinderea suprafeței terenurilor cu vegetație forestieră sunt obiective importante ale Strategiei Silviculturii. Acțiunile de împădurire în vederea extinderii fondului forestier se fac pe următoarele categorii de terenuri:

- terenuri agricole degradate (nisipuri mobile, terenuri erodate, terenuri afectate de alunecari, terenuri agricole destructurate);
- terenuri agricole cumpărate în condițiile legii de Regia Națională a Pădurilor-Romsilva;

- terenuri agricole pe care se creează perdele forestiere de protecție a culturilor agricole, cursurilor de apă și căilor de comunicație, pentru protecția antierozională a terenurilor în pantă etc.

Zonele cu deficit de vegetație forestieră sunt prin definiție *zone cu terenuri neproductive* degradate, iar acestea în majoritatea cazurilor aparțin proprietarilor persoane fizice, acțiunile de împădurire fiind dificile deoarece colaborarea cu aceștia se dovedește a fi deficitară, de cele mai multe ori fiind inexistent acordul proprietarilor.

Conform Ordinului nr. 107/17.02.2004 al ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului se va asigura majorarea fondului forestier proprietate publică a statului în cadrul Programului de extindere a fondului forestier național.

În zonele deficitare în păduri din sudul țării, s-a interzis exploatarea masei lemnioase pentru o perioadă de 3 ani, conform prevederilor Legii nr. 570/22.12.2003, iar conform Ordinului nr. 107/17.02.2004 al ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului se va asigura majorarea fondului forestier proprietate publică a statului în cadrul Programului de extindere a fondului forestier național.

Conform Ord. M.A.P.A.M. nr. 130/2005 pentru aprobatia zonelor deficitare în păduri, toată suprafața județului Brăila este considerată deficitară.

Conform evidențelor Direcției Silvice **Brăila** rezultă că fondul forestier administrat cuprinde 2167 ha cu deficit de vegetație forestieră fără disponibilitate de împădurire și 920 ha cu disponibilitate de împădurire. Din suprafața de 730 ha preluată în fond forestier, în anul 2009 au fost împădurite numai 50 ha.

În județul **Buzău**, un obiectiv important îl constituie împădurirea terenurilor degradate.

Categoriile de terenuri care necesită împăduriri pentru județul Buzău sunt:

- terenuri agricole degradate (terenuri erodate, terenuri afectate de alunecări, terenuri agricole destrucțurate);
- terenuri agricole cumpărate în condițiile legii de Regia Națională a Pădurilor-Romsilva;
- terenuri agricole pe care se creează perdele forestiere de protecție a culturilor agricole, cursurilor de apă și căilor de comunicație, pentru protecția antierozională a terenurilor în pantă, etc.

Pădurile formate prin împădurire sunt însă departe de cele naturale în ceea ce privește biodiversitatea, compoziția speciilor, diversitatea genetică sau stabilitatea lor. De aceea, este nevoie ca noile păduri să fie create în apropierea sau în contact cu cele naturale sau batrâne, pentru ca speciile să le colonizeze și să asigure astfel o biodiversitate din ce în ce mai ridicată și, implicit, o stabilitate care să permită existența lor pe termen lung.

Pentru județul **Constanța** cele mai deficitare zone în vegetație forestieră sunt cuprinse între localitățile:

- Rasova, Deleni, Cobadin, Ciocârlia, Murfatlar, Cernavodă;
- Limanu, Cerchezu, Viroaga, Independența, Deleni, Cobadin, Murfatlar,
- Constanța;
- Ovidiu, Medgidia, Siliștea, Horia, Sărăiu, Nistorești, Târgușor, Nicolae Bălcescu, M. Kogălniceanu, Constanța;
- Năvodari, Gura Dobrogei, Nistorești, Histria, Năvodari.

Pentru 2010, pe teritoriul Județului **Galați** au fost identificate 416 ha cu disponibilitate de împădurire.

Din evidențele D.S. **Tulcea** rezultă că din suprafața totală a fondului forestier 22 ha sunt considerate terenuri cu deficit de vegetație forestieră. Deficitul de vegetație forestieră se încearcă a se compensa prin proiectele de reconstrucție ecologică în fond forestier și prin împăduriri pe terenuri degradate preluate din sectorul agricol.

Există încă continuare în județul **Vrancea** localități la care procentul zonelor împădurite este sub media pe județ. Se evidențiază încă în acest sens localitățile din zona de sud a județului (Măicănești, Nănești, Ciorăști, Golești s.a.) la care procentul de împădurire este aproape nul.

4.2.1.4. Suprafețe de păduri regenerate în anul 2008

În mod firesc, continuitatea unei păduri se asigură prin regenerare naturală. Arboretele ajunse la vîrstă exploatabilă și fructifică dacă sunt rările corespunzătoare. Dacă și solul este capabil să asigure germinarea semințelor și instalarea semințisului, o nouă pădure se va instala în locul celei vechi. Aceasta ar fi calea cea mai indicată din punct de vedere silvicultural și economic.

Folosirea optimă a factorilor de vegetație pentru obținerea unor producții de lemn importante calitativ și cantitativ, dar și îndeplinirea obiectivelor de protecție a mediului implică deseori intervenții în modificarea compoziției pădurilor. Prin urmare, există multe situații când este necesar să se recurgă la împădurirea anumitor suprafețe pe cale artificială și anume:

- în cazul culturilor cu cicluri scurte de producție;
- când se aplică tratamentul tăierilor rase;
- în arborete degradate sau brăcuite (slab productive);
- în tipuri de păduri derivate;
- la crearea de noi păduri;
- în pădurile intrate în conversiune;
- în cazul în care regenerarea naturală a eșuat pe parcurs ;
- când arborii bătrâni (din arboretul ajuns la vîrstă exploatabilă) sunt bolnavi sau aparțin unor specii necorespunzătoare stațiunii;
- datorită gospodăririi necorespunzătoare a unor păduri, starea lor actuală nu mai reflectă potențialul productiv al stațiunilor forestiere. Astfel, productivitatea multor păduri de stejar este în prezent inferioară potențialului stațional;
- în situații în care pădurea a fost tăiată ras sau distrusă (doborâturi de vînt, uscări, incendii);
- în porțiuni de pădure care nu s-au regenerat în mod satisfăcător pe cale naturală și pe care se vor realiza împăduriri pentru completarea și ameliorarea calitativă a regenerării naturale.

Tabel 4.2.1.4. Suprafețe de păduri regenerate în anul 2008 în Regiunea Sud Est

Suprafețe de păduri regenerate	Brăila (ha)	Buzău (ha)	Constanța (ha)	Galați (ha)	Tulcea (ha)	Vrancea (ha)
regenerări naturale	197	297	356	275	153	88
regenerări artificiale	653	68		331	567	85
TOTAL	850	365	356	606	720	173

Sursa: Raport privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPMG

Concluzii

Regiunea Sud Est, prima regiune din România în ceea ce privește întinderea ariilor protejate, are pe teritoriul său 140 de arii naturale protejate (aproximativ 689.567 ha) – inclusiv o Rezervație a Biosferei, un Parc Național și 3 Parcuri naturale – precum și 112 situri care fac parte din rețea comunitară Natura 2000. Cea mai mare suprafață protejată este concentrată pe teritoriul județului Tulcea, unde se situează, aproape în totalitate, Rezervația Biosferei Delta Dunării care ocupă singură 580.000 de hectare. Arealele protejate de mari dimensiuni sunt localizate în județul Vrancea (44.040,1 ha) unde se află, printre altele, Parcul Natural Putnea Vrancea, precum și în județele Constanța (19.617 ha) și Brăila (22.302,35 ha). 9.237 ha de zone protejate sunt localizate pe teritoriul județului Galați, Buzău fiind ultimul județ cu doar 2.415 ha.

Fondul forestier de la nivelul Regiunii Sud Est ocupă o suprafață de 441.447 ha, reprezentând un procent de 12,34 % din suprafața totală a regiunii (3.576.209 ha). Fondul forestier al județului Buzău reprezintă 36% din fondul forestier de la nivel regional. Între 1990 și 2006, suprafața împădurită din Regiunea Sud Est a înregistrat un trend ușor decrescător (-0,46%).

Conform evidențelor Direcției Silvice **Brăila** rezultă că fondul forestier administrat cuprinde 2167 ha cu deficit de vegetație forestieră fără disponibilitate de împădurire și 920 ha cu disponibilitate de împădurire. Din suprafața de 730 ha preluată în fond forestier, în anul 2009 au fost împădurite numai 50 ha.

În județul **Buzău**, un obiectiv important îl constituie împădurirea terenurilor degradate. Categoriile de terenuri care necesită împăduriri pentru județul Buzău sunt:

- terenuri agricole degradate (terenuri erodate, terenuri afectate de alunecări, terenuri agricole destructurate);
- terenuri agricole cumpărate în condițiile legii de Regia Națională a Pădurilor Romsilva;
- terenuri agricole pe care se creează perdele forestiere de protecție a culturilor agricole, cursurilor de apă și căilor de comunicație, pentru protecția antierozională a terenurilor în pantă, etc.

Pentru județul **Constanța** cele mai deficitare zone în vegetație forestieră sunt cuprinse între localitățile:

- Rasova, Deleni, Cobadin, Ciocârlia, Murfatlar, Cernavodă;
- Limanu, Cerchezu, Viroaga, Independența, Deleni, Cobadin, Murfatlar,
- Constanța;
- Ovidiu, Medgidia, Silistea, Horia, Saraiu, Nistorești, Târgușor, Nicolae Bălceascu, M. Kogălniceanu, Constanța;
- Năvodari, Gura Dobrogei, Nistorești, Histria, Năvodari.

Pentru 2010, pe teritoriul Județului **Galați** au fost identificate 416 ha cu disponibilitate de împădurire.

Din evidențele D.S. **Tulcea** rezultă că din suprafața totală a fondului forestier 22 ha sunt considerate terenuri cu deficit de vegetație forestieră. Deficitul de vegetație forestieră se încearcă a se compensa prin proiectele de reconstrucție ecologică în fond forestier și prin împăduriri pe terenuri degradate preluate din sectorul agricol.

Există în continuare în județul **Vrancea** localități la care procentul zonelor împădurite este sub media pe județ. Se evidențiază în acest sens localitățile din zona de sud a județului (Măicănești, Nănești, Ciorăști, Golești s.a.) la care procentul de împădurire este aproape nul.

4.3 Calitatea factorilor de mediu

4.3.1 Gospodărirea apelor și echiparea hidro-edilitară a localităților

4.3.1.1. Rețele de alimentare cu apă potabilă

Într-o regiune bogată în resurse hidrice, accesul la apă potabilă este încă problematic pentru un procent însemnat de populație. România și-a luat angajamentul față de CE să realizeze obiectivele în aplicarea Directivei CE 98/83/CE, în ceea ce privește calitatea apei folosite pentru consum. Până la data de 31 decembrie 2015 România trebuie să înceapă să aplice toate măsurile necesare astfel încât să se asigure faptul că alimentarea cu apă potabilă se face în concordanță cu prevederile Directivei, înțelegând prin aceasta că se stabilește cererea de apă potabilă, se inspectează sistemele de alimentare cu apă, se urmărește și se monitorizează calitatea apei potabile, se diseminează informația și se raportează.

La nivelul localităților, alimentarea cu apă a populației se asigură prin sisteme centralizate de alimentare cu apă sau din instalații locale-fântâni și captări de izvoare.

Indicatorii care sunt monitorizați de către autoritățile competente sunt următorii:

- Numărul de localități care dispun de o rețea de distribuție a apei potabile și lungimea rețelei în km, în mediu urban și rural.
- Populația racordată la rețelele de apă.
- Intensitatea consumului de apă pe cap de locuitor.
- Calitatea apei potabile distribuite.

Informațiile detaliate privind gradul de uzură a rețelelor de distribuție a apei potabile sunt probabil prezентate în master planurile pentru apă care s-au realizat recent, însă aceste documente nu se găsesc în internet. Date fiind unele date punctuale despre procentul de pierderi de apă din rețea și numărul de avarii la sistemele existente, se poate concluziona faptul că sunt necesare investiții considerabile nu doar pentru a garanta racordarea în proporție de 100% a populației la rețelele de apă, dar și pentru a îmbunătăți nivelele de eficiență ale sistemelor de distribuție existente (ținând sub control costurile de distribuție și în consecință și tarifele pentru consumatorii de apă potabilă).

Tabel 4.3.1.1.1. Număr de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă și lungimea rețelei în Regiunea Sud Est, în 2009

Județul	Număr de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă			Localități rurale (comune) neacoperite	Lungimea totală simplă a rețelei (km)*	Observații
	Urban	Rural	TOTAL			
Brăila	4/4	34/40	38/44	6	1.198	Două captări din Dunăre (Priză CET-Chiscani și Braț Calia) și două Puțuri forate (Victoria și Roșiori)
Buzău	5/5	71/82	76/87	11	1.389	60% din apă potabilă necesară provine din pârza freatică.

Constanța	14/12¹²¹	47/58	61/70	11	2.295	- 38 surse de adâncime, totalizând un număr de 306 puțuri și foraje cu adâncimi cuprinse între 20 m și 500 m - 1 sursă de suprafață din Canalul Poarta Alba – Midia Năvodari (sursa Galesu) În anul 2008 s-au consumat 2.808.073 mii mc.
Galați	4/4	25¹²²/61	29/65	36	1.355	Sursa principală de apă de suprafață a municipiului Galați, o constituie fluviul Dunărea; există și două surse de prelevare a apei din subteran: „Vadu Roșca” și „Salcia-Liești”. Prelevarea apei pentru municipiul Tecuci se realizează prin 5 instalații de captare subterane. Volumul de apă prelevat în anul 2008 a fost de 183.165,04 mii mc, din care 168.240,10 mii mc din surse de suprafață.
Tulcea	5/5	89/46	94¹²³/51	....	1.286	Prelevările de apă în 2008: Apă de suprafață: 40631 mii mc (din Dunăre și lacuri) Apă din subteran: 5011 mii mc Total 45642 mii mc.
Vrancea	5/5	45/68	50/73	23	1.172,3	Prelevări de apă în anul 2008: Apă de suprafață: 3971 mii mc Apă din subteran: 13133,5 mii mc

*Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați
datele 2008

După cum este menționat în secțiunea 4.1, numărul estimat de localități acoperite de sistemele de alimentare cu apă potabilă în regiunea Sud Est este de 80% din totalul localităților. Analizând datele din tabel furnizate de către Direcția Regională de Statistică Brăila pentru anii 2000-2007-2008, se observă că la sfârșitul anului 2008,

¹²¹ Județul Constanța cuprindea în 2009 12 orașe (mediul urban).

¹²² Datele pentru 2008, Raportul privind starea factorilor de mediu 2008, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului Galați.

¹²³ Județul Tulcea cuprindea în 2009 - 51 de comune (mediul rural).

numărul de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă a fost de 323. Raportat la totalul localităților din regiune (390), rezultă că numărul de localități acoperite de sistemele de alimentare cu apă potabilă în regiunea Sud Est (la sfârșitul anului 2008) a fost de 82.8% din totalul localităților.

Tabel 4.3.1.1.2. Rețeaua de distribuție a apei potabile la nivelul regiunii Sud Est și la nivel județean 2000-2007-2008

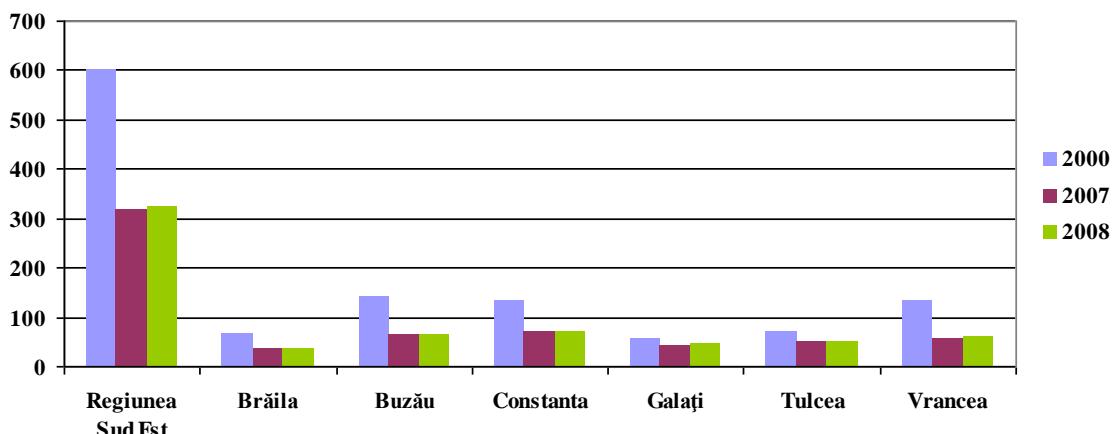
Regiunea de dezvoltare	An	Localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă (număr) - la sfârșitul anului -		Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km) - la sfârșitul anului -
Județul		Total	Din care: municipii și orașe	
Sud Est	2000 (2003)	600	33	7390
	2007	316	35	9.006
	2008	323	35	10.104
Brăila	2000	68	4	1.196
	2007	35	4	1.198
	2008	35	4	1.274
Buzău	2000	142	4	1.143
	2007	63	5	1.389
	2008	64	5	1.507
Constanța	2000	132	11	2.077
	2007	69	12	2.295
	2008	69	12	2.805
Galați	2000	57	4	985
	2007	42	4	1.355
	2008	46	4	1.557
Tulcea	2000	69	5	967
	2007	49	5	1.286
	2008	49	5	1.377
Vrancea	2000	132	5	1.022
	2007	58	5	1.483
	2008	60	5	1.584

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km) a crescut în toate județele între anul 2000 și anul 2008. Gradul de creștere a fost următorul:

- Regiunea Sud Est: + 36,7%
- Județul Brăila: + 6,5%
- Județul Buzău: + 31,8%
- Județul Constanța: + 35,0%
- Județul Galați: + 58,0%
- Județul Tulcea: + 42,4%
- Județul Vrancea: + 55,0%,

Grafic 4.3.1.1.1. - Localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă, număr (2000-2007-2008)

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Conform rapoartelor privind starea de mediului în Regiunea Sud Est, gradul de racordare a populației la rețelele de apă în 2009, a fost după cum urmează:

Tabel 4.3.1.1.3. Regiunea Sud-est, procent de racordare a populației la rețelele de apă, 2009

	Mediu urban %	Mediu rural %	Total județ %
Județul Brăila	98,45	16,16	70
Județul Buzău	75 Corectitudinea datelor de verificat	32 Corectitudinea datelor de verificat	55,61
Județul Constanța	85,91	37,46	80,40
Județul Galați	Nu sunt disponibile date	Nu sunt disponibile date	54,75
Județul Tulcea	95	70,43	82
Județul Vrancea (datele 2008)	87,93	43,67	40,9

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați; Rapoarte anuale privind starea mediului în județele din Regiunea Sud Est pe anul 2008

După cum se observă din tabelul de mai sus, gradul de racordare la rețelele de distribuție a apei potabile, în regim centralizat este semnificativ mai ridicat în zona urbană față de zona rurală. Mai mult, se remarcă faptul că ponderea populației cu acces la apă potabilă a înregistrat un trend crescător în ultimii ani. Datele respective sunt prezentate în tabelul 4.3.1.4. [însa, datele pe județul Vrancea nu sunt disponibile]. Indicatorul „Ponderea populației cu acces la apă potabilă” reprezintă numărul de locuitori care sunt racordați la rețeaua de alimentare cu apă potabilă raportat la numărul total de locuitori.

Tabel 4.3.1.1.4. Regiunea Sud-est, nr. total locuitori racordați la rețelele de apă, 2009

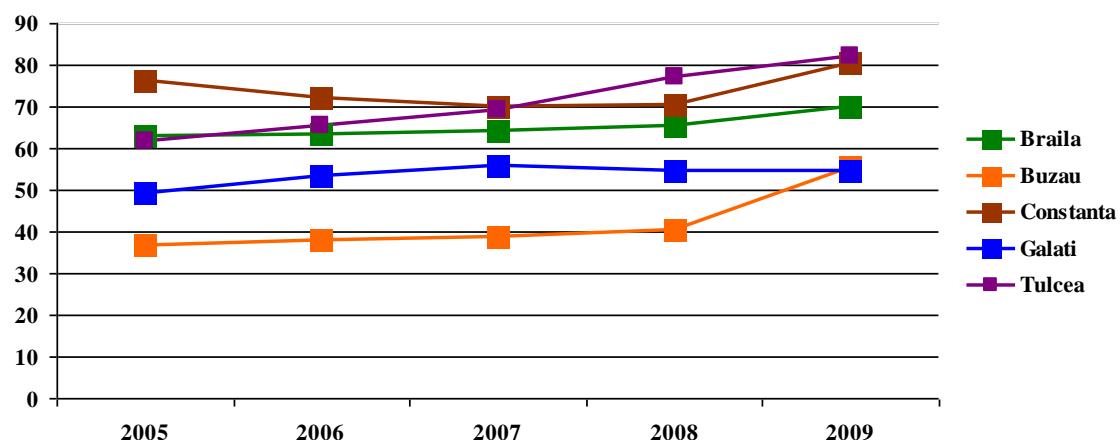
Județul	ANUL	2004	2005	2006	2007	2008	2009
BRĂILA	Nr. locuitori racordați la rețeaua de alimentare cu apă.		233.810	234.590	235.240	238.540	252.344
	Nr. total de		370.941*	369.503	366.811	363.979	360.191

	locitorii.						
	Ponderea populației cu acces la apă potabilă (%).		63,00	63,49	64,10	65,50	70,00
BUZĂU	Nr. locitorii racordați la rețeaua de alimentare cu apă.		180.650	185.365	189.505	194.686	268.439
	Nr. total de locitorii.		492.787	489.784	486.445	483.988	482.684
	Ponderea populației cu acces la apa potabila (%).		36,65	37,84	38,95	40,22	55,61
CONSTANȚA	Nr. locitorii racordați la rețeaua de alimentare cu apă.		546.570	514.649	503.854	504.521	514.264
	Nr. total de locitorii.		715.148	716.576	718.330	717.323	717.323
	Ponderea populației cu acces la apă potabilă (%).		76,42	72,00	70,00	70,30	80,40
GALAȚI	Nr. locitorii racordați la rețeaua de alimentare cu apă.	234.507	304.800	330.800	343.268	334.862	334.862
	Nr. total de locitorii.	621.161	620.500	617.979	614.449	611.590	611.590
	Ponderea populației cu acces la apă potabilă (%).	37	49,12	53,52	55,86	54,75	54,75
TULCEA	Nr. locitorii racordați la rețeaua de alimentare cu apă.		155.923	164.642	173.849	192.817	203.603
	Nr. total de locitorii.		252.485	252.156	251.225	249.779	248.367
	Ponderea populației cu acces la apă potabilă (%).		61,80	65,3	69,20	77,20	82,00
VRANCEA	Nr. locitorii racordați la rețeaua de alimentare cu apă.		--	--	--	--	236.100
	Nr. total de locitorii.					391.574	--
	Ponderea populației cu acces la apă potabilă (%).		--	--	--	--	--

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

* numărul total de locitorii conținut în acest tabel diferă de numărul total de locitorii prezentat de către Anuarele de Statistică.

Grafic 4.3.1.1.2. - Locuitori racordați la rețeaua de alimentare cu apă (% pe total populației)¹²⁴

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

În paralel cu accesul crescător al populației la serviciile de apă potabilă (inclusiv extinderea programului de distribuție de la câteva ore pe zi la 24 ore/24 ore), precum și creșterea gradului de contorizare (număr de apometre funcționale în cadrul regiunii), lucrările de îmbunătățire au redus considerabil volumul de pierderi în sistem, înregistrându-se, în timp, volume descrescătoare de apă potabilă distribuită consumatorilor (a se vedea tabelul 4.3.1.5.).

Tabel 4.3.1.1.5. Volum de apă potabilă distribuită consumatorilor, Regiunea Sud Est și județe 2000-2008-2009

Regiunea de dezvoltare	An	Apă potabilă distribuită			Apă potabilă distribuită prin apometre, față de total (%)
		Total (mii mc)	Din care: pentru uz casnic	din total:	
Județul		consumatorii la care sunt instalate apometre (mii mc)			
Sud Est	2000	236.605	181.142	162.648	68,5
	2007	128.768	89.430	102.813	79,8
	2008	131.207	93.263	112.757	85,9
Brăila	2000	29.499	25.201	17.167	58,2
	2007	14.319	11.045	10.630	74,2
	2008	16.499	11.784	13.436	81,4
Buzău	2000	29.041	23.567	21.070	72,6
	2007	16.223	10.055	11.499	70,9
	2008	15.253	11.908	13.138	86,1
Constanța	2000	89.350	57.645	64.305	72,0
	2007	50.491	32.478	41.749	82,7
	2008	50.975	32.095	45.417	89,1
Galați	2000	51.804	43.785	41.709	79,3
	2007	24.050	18.357	23.123	96,1

¹²⁴ Date nu sunt disponibile pentru județul Vrancea.

Regiunea de dezvoltare	An	Apă potabilă distribuită			Apă potabilă distribuită prin apometre, față de total (%)
		Total (mii mc)	Din care: pentru uz casnic	din total:	
Județul					consumatorii la care sunt instalate apometre (mii mc)
Tulcea	2008	23.310	18.315	22.476	96,4
	2000	18.300	15.871	7.573	41,4
	2007	11.162	8.259	8.826	79,1
Vrancea	2008	12.532	9.831	10.742	85,7
	2000	18.611	15.073	10.824	58,2
	2007	12.523	9.236	6.986	55,8
	2008	12.638	9.330	7.548	59,7

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Intensitatea consumului de apă pe cap de locuitor reprezintă consumul total anual de apă în sectorul public, raportat la populația totală. Datele conținute în tabelul 4.3.1.6 pentru anul 2008, preluate din *Anuarul Statistic al României, INS (2009)*, sunt doar parțial în concordanță cu datele publicate de către Agenția Regională pentru Protecția Mediului Galați (a se vedea tabelele 4.3.1.7-4.3.1.8: datele sunt concordante doar pentru județele Buzău și Galați).

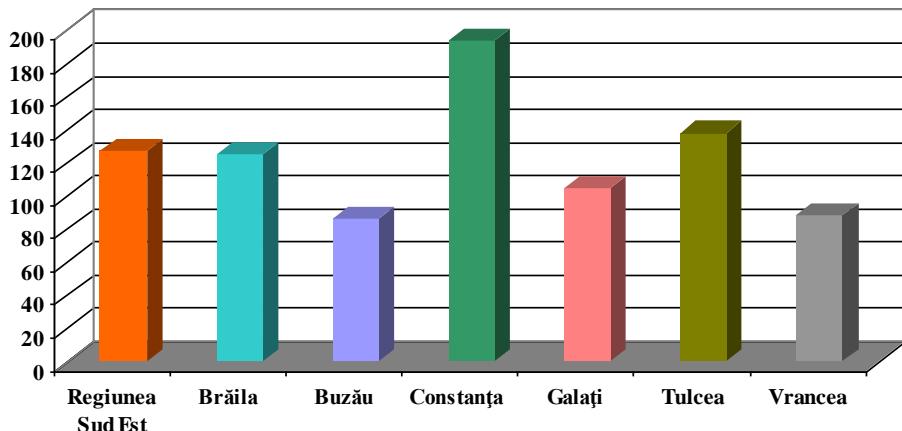
În statele membre ale UE, consumul de apă potabilă pentru uz menajer variază între 100 și 200 de litri pe om/zi, 110 litri pe om/zi fiind cantitatea-obiectiv, considerată sustenabilă. În Regiunea Sud Est, consumul mediu este de 127,49 litri pe om/zi. Județul Constanța are consumul cel mai ridicat, Buzău și Vrancea fiind județele unde se înregistrează valorile cele mai scăzute. În județul Vrancea nivelul de contorizare a consumului de apă prin apometre este încă foarte scăzut.

Tabel 4.3.1.6. Consumul de apă potabilă (2008)

Regiunea Sud Est Județe	Consum de apă pe cap de locuitor, lt. pe zi
Regiunea Sud Est	127,49
Brăila	124,75
Buzău	86,21
Constanța	193,89
Galați	104,42
Tulcea	137,88
Vrancea	88,42

Sursa: *Anuarul Statistic al României, INS (2009)*

Graficul 4.3.1.3. Consumul de apă potabilă (2008)

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS (2009)

Tabel 4.3.1.1.7. Intensitatea consumului de apă potabilă (2004-2009), mc/an/cap de locuitor

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brăila		53,34	51,37	50,67	46,79	54,84	49,55
Buzău		30	28,7	29,2	33,4	31,5	26,3
Constanța		83,6	79,6	76,3	88,3	85,4	67,2
Galați	49,77	44,43	40,94	33,13	39,14*	38,11**	33,78
Tulcea		57,5	67,8	70,3	70,9	77,9	81,5
Vrancea		--	--	--	--	--	33,7

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud pe anul 2009, ARPM Galați

* 38,65 conform Anuarul statistic al județului Galați 2007

** 39,14 conform Anuarul statistic al județului Galați 2008

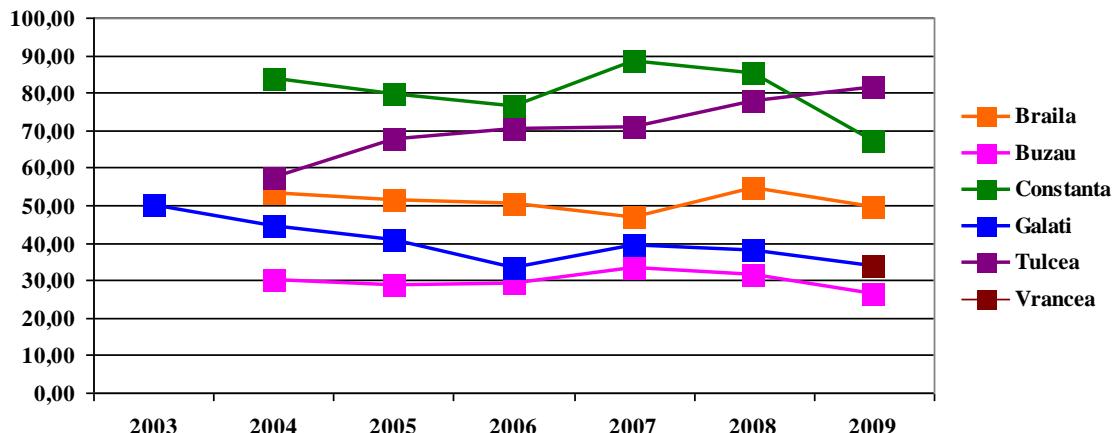
Tabel 4.3.1.1.8. Intensitatea consumului de apă potabilă (2004-2009), lt/zi/cap de locuitor

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brăila	146,137	140,7397	138,8219	128,1918	150,2466	135,7534
Buzău	82,19178	78,63014	80	91,50685	86,30137	72,05479
Constanța	229,0411	218,0822	209,0411	241,9178	233,9726	184,1096
Galați	121,726	112,1644	90,76712	107,2329	104,411	92,54795
Tulcea	157,5342	185,7534	192,6027	194,2466	213,4247	223,2877
Vrancea	--	--	--	--	--	92,32877

Sursa: calculat pe baza tabel 4.3.1.7.

În județul Vrancea, programul de distribuție a apei în mediul rural este în general fracționat pe anumite zone și intervale de timp astfel încât toată comunitatea să poată beneficia de aceste servicii. În general, consumul de apă este mai mare în perioada caldă a anului, reprezentând 60% din volumul total 2,5 mc/lună/loc.

Grafic 4.3.1.1.4. – Trendul consumului de apă potabilă (2004-2009), mc/an/cap de locuitor

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

4.3.1.2 Calitate apei potabile distribuite

În județul Brăila, din datele furnizate de către Compania de Utilități Publice "Dunărea" Brăila, în anul 2009 au fost prelevate un număr de 1.328 de probe de la uzinele Brăila și Chișcani (ieșire stații + rețeaua orașului), situația prezentându-se după cum urmează:

Tabelul 4.3.1.2.1. Rezultate privind monitorizarea apei potabile in județul Brăila, uzinele Brăila și Chișcani, in 2009

Localitate	Ianca	Gropeni	Movila Miresii	Roșiori	Victoria
Probe prelevate	428	425	391	36	48
Probe necorespunzătoare	372	387	365	1	5

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Direcția de Sănătate Publică Brăila a comunicat faptul că din instalațiile centrale care deservesc orașele din județul Brăila și rețelele de distribuție (Brăila, Făurei, Gropeni, Ianca, Movila Miresii, Însurăței) s-au recoltat 1.099 de probe, din care un număr de 37 de probe au fost necorespunzătoare (cu depășiri la indicatorul amoniac la Făurei și câteva probe cu depășiri ușoare ale indicatorilor microbiologici și turbidității pentru orașele Ianca și Însurăței).

Tabelul 4.3.1.2.2. Rezultate monitorizarea apei potabile in județul Brăila in 2009

Sursa de alimentare	Nr. localități	Probe prelevate	Probe necorespunzătoare
Apa de suprafață	58	261	29
Apa de profunzime	16	344	162
Apa de fântână	45	112	104

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

În ceea ce privește consumul de apă de fântâna există depășiri frecvente atât la indicatorii microbiologici, cât și la cei chimici, precum amoniacul, nitriții și nitrații. Prezența în apa de băut a nitriților poate produce methemoglobinemie acută infantilă. Localitățile cu cea mai mare concentrație de nitriti în apa de fântâna sunt: Vultureni (com. Cireșu), Chioibășești (com. Ciocile), Spiru Haret (com. Berăști), Ibrianu (com. Grădiștea), etc.

În **județul Buzău** există un număr de 55 de instalații centralizate de aprovizionare cu apă potabilă din care 9 urbane și 46 rurale. Dintre acestea, 52 sisteme folosesc ca sursă de apă apa subterană de adâncime și 3 apa de suprafață. Beneficiari ai celor 55 de sisteme de aprovizionare cu apă potabilă sunt 268.439 de persoane, reprezentând 55,61% din populația județului. Consumatorii de apă potabilă furnizată prin instalații locale (fântâni) sunt 214.245 persoane, reprezentând 44,38% din populația județului. Situația privind monitorizarea calității apei potabile în anul 2009 este redată în tabelul de mai jos:

Tabelul 4.3.1.2.3. Rezultatele privind monitorizarea apei potabile în județul Buzău în anul 2009

Nr. probe recoltate	Necoresp. fizico- chimic	Necoresp. Pt. Nitrați	Necoresp. Microbiologic
5.503	512	188	505

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Instalațiile centrale/localitățile depistate necorespunzătoare pentru parametrul nitrați în anul 2009 au fost: Cislău, Luciu, Breaza, Pietroasele, Smârdanu, Smeeni, Mărăcineni, V. Vodă, Ulmeni, Cernătești, Vâlcelele. Instalațiile de apă locale (fântânilor) folosite ca surse permanente și alternative de aprovizionare cu apă de băut au înregistrat procentele următoare de nepotabilitate: la examenul chimic 67,75%, iar la examenul bacteriologic – 60,06%, valori relevante pentru a susține din nou necesitatea înlocuirii surselor locale de aprovizionare cu apă de băut care nu pot asigura condiții igienice de extragere a apei, cu instalații centrale. Localitățile unde au apărut intoxicații cu nitriți generate de apă de fântână în anul 2009 au fost: Racoviteni, Sapoca (satul Matești), Cernătești, Beceni, Buda, Vadu Pașii (satul Stâncești), Rușețu, Stâlpău, Posta Câlnău (satul Sudiți), Pogoanele (satul Căldărăști). În județul Buzău, în anul 2009, s-au înregistrat 3 decese prin intoxicație cu nitriți.

În **județul Galați**, există 59 de instalații centrale de aprovizionare cu apă, 47 stații autorizate sanitari, 18 fiind cu program de conformare (Tulucești, Frumușița, Fârtănești, Băleni, Rediu, Cuca, Scânteiești, Liești, Ivezăti, Piscu, Nămolăasa, Independența, Pechea, Munteni și Costache Negri) și 55 de localități cu stații de apă (orașe, comune, sate). Monitorizarea de control în urban se realizează de către cele trei societăți producătoare de apă potabilă din Galați, Tecuci și SC Arcelor Mittal SA prin laboratoarele proprii, iar în rural se realizează de către D.S.P.- S.P.P. Galați:

Tabel 4.3.1.2.4. Rezultate privind monitorizarea apei potabile în județul Buzău în anul 2009

Sursa de alimentare	Probe prelevate	Probe necorespunzătoare chimic	Probe necorespunzătoare bacteriologic
Sistem centralizat	3.234	185	109
Apa de fântână	1.019	425	247

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

În cazul distribuirii apei potabile în sistem centralizat, calitatea apei potabile se încadrează în parametrii de potabilitate, conform Legii nr. 458/2002, modificată și completată prin Legea nr. 311/2004. Nu au fost situații de contaminare microbiologică, din acest punct de vedere apa potabilă fiind microbiologic pură, neexistând impact negativ asupra sănătății umane.

În municipiul **Tulcea** sistemul de alimentare cu apă existent se realizează prin:

- Captarea apei din sursă de suprafață – fluviul Dunărea prin intermediul a 4 criburi amplasate în albia Dunării la Mila 42 + 500 la 6 km, în amonte de municipiul Tulcea – SC Aquaserv SA Tulcea. Apa brută este pompată de la captare la Stația de Tratare amplasată în interiorul municipiului Tulcea. La ieșirea din stația de tratare, apa are calitate corespunzătoare, dar datorită rețelelor de distribuție învechite și deteriorate, calitatea ei este deteriorată până la consumatori.
- Frontul de captare apă subterană Bogza, format din 8 foraje cu adâncime între 60 și 100 m, din care funcționale sunt 4 foraje. În prezent S.C. AQUASERV S.A. Tulcea și Primăria Municipiului Tulcea fac investiții privind înlocuirea / reabilitarea rețelei de distribuție apă potabilă. În anul 2009 Direcția de Sănătate Publică Tulcea a continuat supravegherea, inspecția și monitorizarea sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă, în funcție de sursă, de profunzime sau de suprafață, de mediu, urban sau rural conf. Legii 458/2002, Legii 311/2004 și H.G 974/2004.

În **județul Vrancea**, monitorizarea de control și audit a calității apei potabile produse și distribuite în anul 2009 a fost realizată de către Autoritatea de Sănătate Publică Vrancea, situația probelor fiind prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel 4.3.1.2.5. Rezultate privind monitorizarea apei potabile în județul Vrancea în 2009

Sursa de alimentare	Nr. Localități	Probe prelevate	Probe necorespunzătoare	Obs.
Apa de suprafață	6 (rural)	966	42	Analize microbiologice
	11 (rural)	407	98	Analize fizico-chimice
	5 (urban)	1.824	0	Analize microbiologice
Apa de fântână	5 (urban)	4122	43	Analize fizico-chimice
	10 (rural)	25	24	Analize microbiologice
	10 (rural)	22	18	Analize fizico-chimice

4.3.1.3. Calitatea apelor subterane

Calitatea apelor subterane depinde de sursele difuze de poluare provenite din agricultură și practicile ei neconforme (pesticide, dejecții de la porcine și păsări), nămoluri de la stațiile de epurare, reziduurile menajere și industriale și de slabă epurare sau lipsa de epurare a apelor uzate. În Regiunea Sud-est, s-a urmărit calitatea apelor subterane din straturile acvifere amplasate în 9 bazine hidrografice (Prut, Bârlad, Dunărea, Litoral, Siret, Putna, Milcov, Râmna, Râmnicu Sărat).

Analiza calității apelor subterane freatic se face prin foraje de observație de adâncime sau de mare adâncime, monitorizate trimestrial sau semestrial. Calitatea apei freatic este în mare parte necorespunzătoare. Indicatorii care au valori depășite sunt: duritatea totală la toate forajele analizate, cloruri, fier, azotați și substanțe organice.

Cauzele probabile pentru care, în majoritatea cazurilor, apele freatic nu corespund cerințelor pentru a fi utilizate direct în scopuri potabile sunt:

- poluarea apelor de suprafață,
- condițiile și procesele hidrogeochimice naturale care favorizează trecerea în soluție a diferiților anioni și cationi,
- dezvoltarea intensivă a agriculturii în ultimele decenii cu utilizarea excesivă a îngășămintelor chimice pe bază de azot și fosfor și a pesticidelor, care a condus la acumularea în sol a unora dintre aceștia (sau a produșilor de degradare);
- efectele pasivității fostelor complexe zootehnice de capacitate mari privind măsurile pentru conservarea factorilor de mediu,
- particularitățile climatice, hidrogeologice și exploatarea sistemelor de irigații care au contribuit la mineralizarea materiei organice din sol și migrația substanțelor rezultate din aceste procese.

Ape minerale sulfuroase, feruginoase, clorosodice, uneori bogate în iod, se află la Siriu, Nehoiu, Monteoru, Fisici, Balta Albă, Străjeni, Nifon, Lopătari. Izvoarele de la Siriu-Băi, cu o temperatură medie de 30° C și un debit de aproape 4000 l/h oferă posibilități de tratament în boli reumatismale. Nămolul de la Balta Albă, cu un procent redus de substanțe organice, și cu o concentrație în săruri de 12471,9 mg/kg (în care predomină ionii de clor, sodiu, magneziu), deși cunoscut de foarte mult timp pentru valoarea sa terapeutică, este în mai mică măsură folosit.

4.3.1.4. Rețele de canalizare

Datele privind procentul de racordare a populației la rețelele de canalizare, publicate de către Agenția Regională pentru Protecția Mediului prezintă o situație foarte diferită față de cea conturată pe baza numărului de localități având canalizare publică. Acest lucru se datorează, probabil, faptului că gradul de acoperire al rețelelor în mediul urban este sub 100% (de ex. 52% în municipiul Galați). Datele publicate de către Ministerul Mediului în decembrie 2008 consemnează faptul că Tulcea ar avea procentul cel mai scăzut de racordare a populației la rețelele de canalizare (26.2%), județele Buzău și Vrancea înregistrând valori de 30.6% respectiv 32.6%, în timp ce Galați înregistrează un procent de 44%, Brăila 54.1% și Constanța 63.6%¹²⁵.

¹²⁵ Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Administrația Națională "Apele Române"

Tabel 4.3.1.4.1 Numărul de localități cu canalizare publică în Regiunea Sud Est, 2008

Județ	Total localități urbane	Total localități urbane cu canalizare publică	Total localități rurale	Total localități rurale cu canalizare publică	Total localități urban plus rural	Total localități (urban plus rural) cu canalizare publică
Brăila	4	4	40	2	44	6
Buzău	5	5	82	6	87	11
Constanța	12	12	58	21	70	33
Galați	4	4	61	15	84	19
Tulcea	5	5	46	7	63	12
Vrancea	5	5	68	4	82	9
	35	35	355	55	390	90

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Tabel 4.3.1.4.2. Canalizare publică, la nivelul regiunii Sud Est și la nivel județean 2000-2007-2008

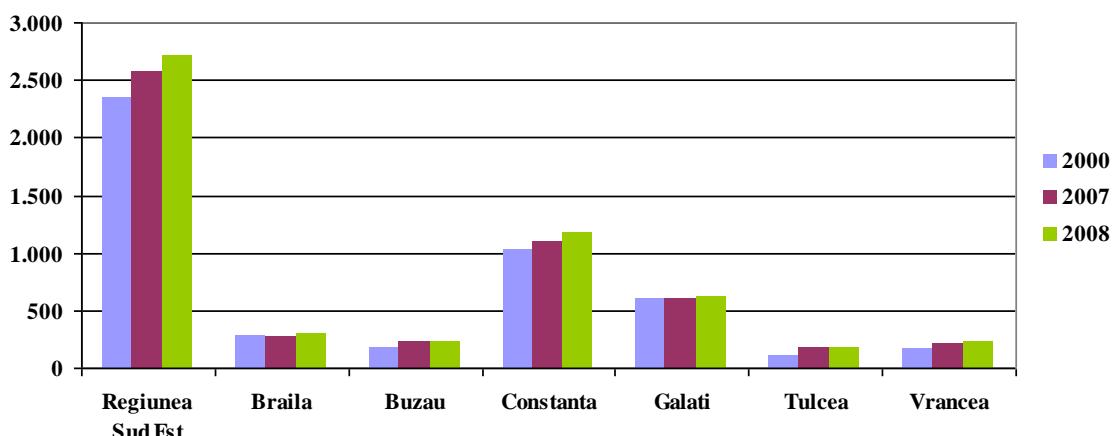
Regiunea de dezvoltare	An	Localități cu instalații de canalizare publică		Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare publică (km)
Județul		Total	Din care, municipii și orașe:	
Sud Est	2000	83	33	2.357
	2007	89	35	2.584
	2008	90	35	2.714
Brăila	2000	7	4	280
	2007	6	4	264
	2008	6	4	299
Buzău	2000	7	4	182
	2007	10	5	224
	2008	11	5	227
Constanța	2000	28	11	1.018
	2007	32	12	1.098
	2008	33	12	1.177
Galați	2000	19	4	604
	2007	19	4	609
	2008	19	4	616
Tulcea	2000	14	5	109
	2007	13	5	175
	2008	12	5	174
Vrancea	2000	8	5	164
	2007	9	5	214
	2008	9	5	221

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Situația în România a apelor uzate urbane și a nămolului provenit din stațiile de epurare. Broșura pentru public [a se vedea pagina 14], decembrie 2008

http://www.mmediu.ro/gospodarirea_apelor/rapoarte_ape.htm

Grafic 4.3.1.1.5. Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare publică (municipii și orașe), km (2000-2007-2008)

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

În mediul rural, în general, nu există rețele de canalizare. Gradul de acoperire cu rețele de canalizare în mediul urban este nesatisfăcător, necesitând investiții pentru extinderea acestora sau retehnologizarea și modernizarea celor existente. Se observă că datele privind gradul de racordare a populației la rețeaua de canalizare publică sunt incomplete și variază în funcție de sursele consultate.

Tabel 4.3.1.4.3. Regiunea Sud-est, procent de racordare a populației la rețeaua de canalizare publică, 2008

Județul	Mediu urban %	Mediu rural %	Total județ %
Brăila	82,61	--	81,58
Buzău	67	0,24	31
Constanța	--	--	81
Galați	52% în mun. Galați, 60% în mun. Tecuci*	--	56
Tulcea	70	0	10**
Vrancea	87,7	--	20,15**

Sursa: Rapoarte privind starea mediului în județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea pentru anul 2008 (cap. 4.6. Apele uzate)

* Datele pentru anul 2007, SGA Galați, Direcția Apelor Iași.

** datele pentru 2005, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Administrația Națională "Apele Române" Situația în România a apelor uzate urbane și a nămolului provenit din stațiile de epurare. Broșura pentru public [a se vedea pagina 14], decembrie 2008.

Tabel 4.3.1.4.4. Gradul de acoperire cu rețele de canalizare în Regiunea Sud Est, 2008

Județul	Rețele de canalizare publică (nr. localități)		Lungimi totale km	Număr de locuitori (pers)		
	Mediu urban	Mediu rural		Total	Număr utilizatori racordați la rețeaua de	Grad de racordare (%)

					canalizare	
Brăila	4	1	73,2	238.552	194.623	81,58
Buzău	5	2	209,7	209.028	156.177	31
Constanța	36		1.069,7	506.172	410.000	81
Galați	2	2	574,1	512.871 (Galați + Tecuci)	287.208	56 în Mun. Galați
Tulcea	3	6	164,63	91.875	78.004	70% în mun. Tulcea
Vrancea	5	0	161,9	146.042	128.079	87,7 in mediu urban
TOTAL	55	11	2.253,23	1.704.540	1.254.091	

Sursa: Rapoarte privind starea mediului în județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea pentru anul 2008 (cap. 4.6. Apele uzate)

4.3.1.5. Epurarea apelor uzate

Apele uzate epurate evacuate depășesc, în general, limitele la indicatorii de calitate impuși prin legislație. Principalii indicatori de calitate la care s-au înregistrat depășiri ale limitelor autorizate au fost următorii: suspensii totale, CBO5, CCOCr, substanțe extractibile, reziduu fix, azot total, fosfor total. Aceste depășiri se datorează exploatarii necorespunzătoare a echipamentelor existente, dar și necesității de retehnologizare a acestora. Majoritatea stațiilor de epurare sunt dotate doar cu treaptă mecanică, nu și biologică, calitatea apelor evacuate fiind necorespunzătoare.

Unele localități (de ex. Mun. Galați și Mun. Tulcea) nu au stație de epurare, apele uzate fiind deversate direct în Dunăre.

Nu există date cu privire la gradul de epurare a apelor uzate.

În județul **Brăila**, apele uzate generate în anul 2008 de agenții economici monitorizați de Agenția de Protecția Mediului Brăila, pot fi structurate după cum urmează:

- ape uzate provenite din carmangerii, abatoare, fabrici de produse lactate, produse din pește;
- ape uzate provenite din industrie;
- ape uzate agrozootehnice, rezultate din utilizarea apei în scopul alimentării animalelor și salubrizării crescătoriilor de animale.

În anul 2008 au fost înregistrate depășiri la indicatorii de calitate, suspensii totale, CBO₅, CCOCr, substanțe extractibile, reziduu fix, azot total, fosfor total.

Stațiile de epurare: Ianca, Însurăței și Făurei au un grad de epurare redus.

Cele mai însemnante cantități de substanțe poluante evacuate în mediul înconjurător au rezultat din procesele de producție din fabricile de produse lactate (SC "Lacta Prod" SRL, SC „Brăilact” SA, SC "Lactas" SA - Ianca, SC "Theo Cili" SRL - Jirlău), din fabricile de produse de patiserie (SC "Fanyon" SRL- punct de lucru Baldovinești, SC "Armansol Company" SRL) și din activitatea de abatorizare și carmangerie (SC "Soroli Cola" SA, SC „Melkart” SA, SC "Bona Avis" SA - Ianca), cel mai frecvent fiind depășit conținutul de substanțe extractibile, substanțe organice și CBO5.

Principalele surse de poluare în județul **Buzău** sunt: S.C. SERVCOM S.A. Nehoiu – stațiile de epurare Nehoiașu și Paltineni, PRESTSERV Patârlagele, S.C. IGOSERV S.A. Berca – stația epurare, S.C. DUCTIL STEEL S.A. Buzău, S.C. CORD S.A. Buzău, S.C. GEROM S.A. Buzău, R.A.M. Buzău – stația de epurare a Municipiului Buzău, S.C. ROMCARBON S.A. Buzău, SC ACVATERM SA Rm. Sărat, S.C. APOSERV S.R.L. Pogoanele (stația de epurare a orașului Pogoanele).

Este necesară reabilitarea și modernizarea stațiilor de epurare ale localităților Nehoiu, Patârlagele, Berca, Buzău, Pogoanele, Rm. Sărat.

S.C. RAJA S.A. **Constanța** asigură colectarea, transportul și epurarea apelor uzate menajere și industriale prin 9 sisteme de canalizare, cuprindând tot atâtea stații de epurare. Această activitate se desfășoară în 9 orașe și 8 comune, majoritatea amplasate în zona litorală. Instalațiile în funcțiune au următoarele caracteristici:

- 8 stații de epurare (în funcțiune) cu o capacitate totală de 4.860 l/s, cu treaptă mecanică și biologică;
- 52 stații de pompare a apelor uzate, însumând o capacitate de pompare de 16.268 mc/h.

În județul **Galați**, 4 stații de epurare ale gospodăriilor locale au funcționat corespunzător (CONCILIUL LOCAL TG. BUJOR, CONCILIUL LOCAL BEREȘTI, SC TERMSAL SA. TECUCI, SC APĂ CANAL SA GALAȚI). Sursele majore de poluare care deversează în fluviul Dunărea sunt următoarele: S.C. Apă Canal S.A. Galați, S.C. Arcelor Mittal Galați S.A, S.C. Zahărul S.A. Liești.

Municipiul Galați nu are stație de epurare a apelor uzate, în anul 2008 a fost evacuat un volum apă uzată neepurată de 19,180 milioane mc în emisarul Dunăre și 0,474 în emisarul Siret. În vederea menținerii calității apelor uzate, impuse de legislația în vigoare S.C. APĂ CANAL S.A. are un program de monitorizare care prevede recoltarea și analizarea probelor de apă uzată cu o frecvență stabilită, atât de la agenții economici urmăriți cât și apa uzată rezultată din procesul de tratare al apei.

S.C ARCELORMITTAL Galați S.A - În cadrul societății sunt 6 uzine deservite cu utilități hidro de către 17 gospodării de apă, care sunt dotate în special cu instalații de dozare a coagulanților și cu treaptă mecanică (decantor, filtre), având ca indicator preponderent suspensiile, apele uzate de la aceste gospodării sunt evacuate în colectoarele interioare care le evacuează în iazurile tehnologice Mălină și Cătușa.

Apele uzate de la Uzina Cocso Chimică nr.1 sunt epurate într-o stație de epurare, formată din două linii de epurare, fiecare cu două trepte (fizico-chimică și biologică), destinată în principal îndepărțării sulfo-cianurilor și fenolilor. Înainte de deversare în râul Siret, apele uzate sunt trecute prin iazurile decantoare pentru reținerea suspensiilor și o epurare aerobă naturală.

Monitorizarea calității apei râului Siret, nu scoate în evidență modificări ale parametrilor calitativi ai râului Siret, apa acestuia încadrându-se în categoria a II-a de calitate.

S.C. ZAHARUL S.A. Liești Apele uzate de tip menajer (slab poluate) și apele tehnologice sunt dirijate într-o stație de pompă, iar de aici în stația de epurare. Apele uzate epurate sunt evacuate în râul Siret. Gradul de epurare proiectat a fost de 93%. Unitatea a finalizat programul de etapizare, care a prevăzut măsuri și lucrări în vederea reabilitării stației de epurare.

În municipiul **Tulcea**, apele uzate menajere colectate sunt pompeate prin cinci stații de pompare ape menajere și descărcate în două colectoare magistrale cu diametrul de 1000 mm, de unde sunt evacuate în Dunăre, în aval de perimetru construibil al municipiului.

În municipiul Tulcea, **nu există o stație de epurare**, apa uzată menajeră fiind evacuată neepurată direct în fluviul Dunărea.

Principalele deficiențe ale sistemului de colectare și epurare a apelor uzate sunt:

- existența unui număr important de canale subdimensionate, cu depuneri, deteriorări/ surpări ale construcției canalului, cu infiltrații și exfiltrații importante;
- conducte neetanșe în zona de racord la cămine, din cauza cărora apar surgeri de ape uzate;

Din cele 7 stații de epurare existente pe raza județului **Vrancea**, 5 nu sunt corespunzătoare. Stația de epurare a orașului **Focșani**, principala sursă de poluare cu ape uzate menajere din județ, este în curs de modernizare, retehnologizare și extindere, termenul de finalizare a investiției fiind aprilie 2009. Datorită lucrărilor în curs de execuție, în cursul anului 2008 stația a funcționat doar cu treaptă mecanică, fapt pentru care s-au înregistrat depășiri la indicatorul NH4 față de limitele autorizate.

Extras din Strategia de Dezvoltare a județului Vrancea 2008-2013

Apele uzate - Sursele majore și gradul de epurare

• Ape uzate industriale

Agenții economici cu activitate industrială din județul Vrancea deversează apele uzate în rețelele de canalizare orășenești sau în receptorii naturali. Dintre agenții economici de tip industrial care evacează apele uzate epurate în receptori naturali, cel mai important este SC Vrancart SA Adjud, cu evacuare în râul Siret (fenoli). Alți agenți economici ce evacează ape uzate industriale: SC Vedagro SA Focșani, SC Merra SA Focșani, SC Agroind SA Focșani ferma Doaga, SC Senator Prodimpex SRL Focșani au depășiri la indicatorii de calitate, apele uzate fiind insuficient epurate.

• Ape uzate orășenești

Apele uzate epurate evacuate de la unitățile de gospodărire comunală depășesc, în general, limitele la indicatorii de calitate din HG 352/2005.

În anul 2006 au fost supravegheata 15 agenți economici care evacează ape uzate în receptori naturali și desfășoară diferite activități.

• Gradul de epurare și instalații de epurare:

Din volumul total evacuat 67,56 % este suficient epurat, iar 32,44% din volum este insuficient epurat, respectându-se cu doar puține diferențe media pe țară.

Unii dintre beneficiari au înțeles importanța faptului de a avea ape cât mai curate, pentru aceasta investind în eficientizare stațiilor de epurare proprii: ex SC Vrancart SA Adjud, Penitenciar Mândrești. La polul opus se situează unitățile de gospodărire comunală din Panciu, Odobești, Mărășești și Adjud, care, din lipsa fondurilor, nu au realizat investiții sau au investit foarte puțin în stațiile de epurare. Motivul invocat de toți administratorii stațiilor de epurare a fost acela că fondurile ar trebui alocate de proprietari, respectiv Consiliile Locale.

Proiectul „Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în județul Vrancea” este unul dintre cele 44 proiecte majore indicative incluse în POS Mediu 2007-2013 – Axa 1 „Extinderea și modernizarea sistemelor de apă / apă uzată”, propuse spre finanțare din Fondul de Coeziune.

Concluzii

Rețelele de alimentare cu apă potabilă. Analizând datele din tabel furnizate de către Direcția Regională de Statistică Brăila pentru anii 2000-2007-2008, se observă că la sfârșitul anului 2008, numărul de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă a fost de 323. Raportat la totalul localităților din regiune (390), rezultă că numărul de localități acoperite de sistemele de alimentare cu apă potabilă în regiunea Sud Est (la sfârșitul anului 2008) a fost de 82.8% din totalul localităților. Lungimea rețelelor de distribuție a apei potabile a crescut între 2000 și 2008 cu 36.7% (județul Brăila: +6.5%; Județul Buzău: +31.8%; județul Constanța: +35%; județul Galați: + 58%; județul Tulcea: + 42.4%; județul Vrancea: + 55%).

Populația racordată la rețele de apă. Indicator „Ponderea populației cu acces la apă potabilă” reprezintă numărul de locuitori care sunt racordați la rețea de alimentare cu apă potabilă raportat la numărul total de locuitori. În Regiunea Sud Est, gradul de racordare la rețelele de distribuție a apei potabile în regim centralizat, este semnificativ mai ridicat în zona urbană față de zona rurală. Mai mult, se remarcă faptul că ponderea populației cu acces la apă potabilă a înregistrat un trend crescător în ultimii ani. La sfârșitul anului 2009, 70% din populație a avut acces la apă potabilă în județul Brăila; procentul pentru acest indicator fiind de 55,61 pentru județul Buzău, 80,40 pentru județul Constanța, 54,75 pentru județul Galați, 82 pentru județul Tulcea, 40,9% pentru județul Vrancea. Pentru județul Vrancea datele se referă la sfârșitul 2008, datele 2009 nefiind încă disponibile. Diferențele între mediul urban și rural rămân semnificative: de exemplu, în județul Brăila procentul de racordare a populației la rețelele de apă a fost în 2009 de 98,45 în mediul urban, doar de 16,16 în mediul rural; de asemenea în județul Constanța, s-au înregistrat valori procentuale de racordare de 85,91 în mediul urban, de 37,46 în mediului rural.

Intensitatea consumului de apă pe cap de locuitor. Intensitatea consumului de apă pe cap de locuitor reprezintă consumul total anual de apă în sectorul public, raportat la populația totală. În statele membre ale UE, consumul de apă potabilă pentru uz menajer variază între 100 și 200 de litri pe om/zi, 110 litri pe om/zi fiind cantitatea obiectiv, considerată sustenabilă. În Regiunea Sud Est, consumul mediu este de 127,49 litri pe om/zi. Județul Constanța are consumul cel mai ridicat, Buzău și Vrancea fiind județele unde se înregistrează valorile cele mai scăzute. În județul Vrancea nivelul de contorizare al consumului de apă prin apometre este încă foarte scăzut.

Calitatea apei potabile distribuite. În cazul distribuirii apei potabile în sistem centralizat, calitatea apei potabile se încadrează în parametrii de potabilitate. În ceea ce privește consumul de apă de fântână, există depășiri frecvente atât la indicatorii microbiologici, cât și la cei chimici, precum amoniacul, nitriții și nitrații.

Calitatea apelor. Calitatea apelor de suprafață și subterane depinde de sursele difuze de poluare provenite din agricultură și practicile ei neconforme (pesticide, dejecții de la porcine și păsări), nămoluri de la stațiile de epurare, reziduurile menajere și industriale și de slabă epurare sau lipsa de epurare a apelor uzate. Calitatea apei freatici din Regiunea Sud Est este majoritar necorespunzătoare. Indicatorii care au valori depășite sunt: duritatea totală la toate forajele analizate, cloruri, fier, azotați și substanțe organice. Cauzele probabile pentru care, în majoritatea cazurilor, apele freatici nu corespund cerințelor pentru a fi utilizate direct în scopuri potabile sunt: poluarea apelor de suprafață; condițiile și procesele hidrogeochimice naturale care favorizează trecerea în soluție a diferenților anioni și cationi; dezvoltarea intensivă a agriculturii în ultimele decenii cu utilizarea excesivă a îngrășămintelor chimice pe bază de azot și fosfor și a pesticidelor, care a condus la acumularea în sol a unora dintre

aceștia (sau a produșilor de degradare); efectele pasivității fostelor complexe zootehnice de capacitate mari privind măsurile pentru conservarea factorilor de mediu; particularitățile climatice, hidrogeologice și exploatarea sistemelor de irigații care au contribuit la mineralizarea materiei organice din sol și migrația substanțelor rezultate din aceste procese.

Retele de canalizare. Gradul de acoperire cu rețele de canalizare în mediul urban este nesatisfăcător, necesitând investiții pentru extinderea acestora sau retehnologizarea și modernizarea celor existente. În mediul rural, în general, nu există rețelele de canalizare. Din datele disponibile pentru 2008, se observă că județul Buzău are gradul cel mai scăzut de racordare a populației la rețeaua de canalizare publică, însumând 67% în mediul urban și 0,24% în mediul rural, media fiind de 31% pe teritoriul județului.

Epurarea apelor uzate. Apele uzate epurate evacuate depășesc, în general, limitele la indicatorii de calitate impuși prin legislație. Principalii indicatori de calitate la care sunt înregistrat depășiri ale limitelor autorizate au fost următorii: suspensii totale, CBO5, CCOCr, substanțe extractibile, reziduu fix, azot total, fosfor total. Aceste depășiri se datorează exploatarii necorespunzătoare a echipamentelor existente, dar și necesității de retehnologizare a acestora. Majoritatea stațiilor de epurare sunt dotate doar cu treaptă mecanică, nu și biologică, calitatea apelor evacuate fiind necorespunzătoare. Unele localități (de ex. Mun. Galați și Mun. Tulcea) nu au stație de epurare, apele uzate fiind deversate direct în Dunăre. Nu există date cu privire la gradul de epurare a apelor uzate.

4.3.2 Calitatea atmosferei și aerului ambiental

4.3.2.1. Emisii și poluanți atmosferici

Emisiile de dioxid de sulf, oxizi de azot și amoniac sunt principalele surse de emisii în aer, care pot produce acidificarea. Acești poluanți sunt transportați la distanțe mari de la locul emisiei și formează ploile acide, care la rândul lor conduc la acidificarea apelor de suprafață și a solului. Acidificarea atmosferei este produsă de transformarea emisiilor de oxizi de sulf, oxizi de azot și amoniac în substanțe acide (acid sulfuric, acid azotic). Efectul sinergic al acestor poluanți are un impact semnificativ asupra factorilor de mediu: aer, apă și sol. Emisia de poluanți în atmosferă este generată de următoarele activități antropice:

- Ardere în energetică și industrie de transformare
- Instalații de ardere neindustriale
- Arderi în industria de prelucrare
- Procese de producție
- Extracția și distribuția combustibililor fosili
- Utilizarea solvenților și a altor produse
- Transport rutier
- Alte surse mobile și utilaje
- Tratarea și depozitarea deșeurilor
- Agricultura

Ponderea cea mai mare a emisiilor este reprezentată de emisiile provenite din instalații de ardere (din industria energetică, din instalații neindustriale și din industria de prelucrare).

Acidificarea este procesul de modificare a caracterului chimic natural al unui component al mediului, ca urmare a prezenței unor compuși alogeni care determină o serie de reacții chimice în atmosferă, conducând la modificarea pH-ului aerului, precipitațiilor și chiar al solului.

Emisii anuale de dioxid de sulf (SO₂)

Ardurile combustibililor fosili, o serie de ramuri industriale, industria metalurgică, în special cea neferoasă, cocseriile, industria alimentară, poluează atmosfera cu oxizi de sulf.

Tabel 4.3.2.1. Emisii anuale de dioxid de sulf (SO₂) în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Tone/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiune
2007	1.461	213,6	14.757,7	21.285,32	593,95	414,96	38.726,57
2008	983	151,3	26.613,6	12.365,02	304,22	533	40.950,14
2009	1.020	20,3	65.351,2	6.824,88	346,96	354,43	73.917,77

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

Pentru județul Constanța valorile emisiilor pentru SO₂ din anul 2009 au înregistrat o creștere față de anul 2008, datorită contribuției arderilor din sectorul energetic, care în anul 2009 a crescut la 11449,13 t, față de 1993,23 t în 2008. O creștere a avut loc și în sectorul instalațiilor de ardere neindustriale (în anul 2009, emisia de SO₂ a fost de 37011,39 t, față de 13303,24 t în 2008).

În județul Tulcea, comparativ cu anul anterior se observă o creștere a emisiilor de dioxid de sulf, acest lucru fiind datorat în cea mai mare parte traficului rutier.

Comparativ cu anul 2008 se observă o creștere semnificativă a emisiilor de dioxid de sulf, acest lucru fiind datorat în principal emisiilor din sectorul instalațiilor de ardere industriale din județul Constanța.

Emisii anuale de monoxid și dioxid de azot (NOx)

Emisiile de oxizi de azot provin în principal din industria energetică și industria de transformare, din traficul rutier cât și din industria de prelucrare. Surse de oxizi de azot:

- arderi în energetică și industrie de transformare – grupa SNAP 01
- arderi în industria de prelucrare – grupa SNAP 03
- trafic – grupa SNAP 07
- alte surse mobile și utilaje – grupa SNAP 08.

Emisiile anuale de oxizi de azot pentru perioada 2007-2009 sunt prezentate în tabelul 4.3.3.2.

Tabelul 4.3.2.2. Emisii anuale de monoxid și dioxid de azot (NOx) în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Tone/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiune
2007	4.383	801	7.527	18.827	1.323	900	33.761
2008	3.251	824	7.608	12.613	1.139	1.576	26.471
2009	4.078	506,5	12.204,6	7.221,29	1.200	1.438,75	26.649,14

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

Comparativ cu anul 2007 se observă o scădere a emisiilor de oxizi de azot, cu un procent de aprox. 21%, ca urmare a reducerii activităților corespunzătoare grupelor SNAP 01 și 03.

Emisii de amoniac (NH_3) tone/an

Sursa principală de amoniac în atmosferă este agricultura, iar din cadrul acesteia se detașează ramura zootehnică de tip intensiv, datorită dejecțiilor animaliere și instalațiilor de producere a amoniacului (extragerea din apele amoniacale sau sinteza catalitică), a acidului azotic, azotatului de amoniu și ureei. Emisiile anuale de amoniac pentru perioada 2005-2009 sunt prezentate în tabelul 4.2.2.3.

Tabel 4.3.2.3. Emisii anuale de amoniac (NH_3) în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Tone/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiune
2007	3.879	1.469	368	5.746	16	3.749	15.227
2008	3.920	1.987	442	4.192	14	3.846	14.401
2009	4.574	2.110,8	273	3.707,79	17,28	3.909,35	14.592,22

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

În 2009 la nivelul Regiunii Sud Est, față de 2008, s-a înregistrat o ușoară creștere a emisiilor de amoniac, de aprox. 1,3%, datorată activităților desfășurate în cadrul culturilor agricole cu și fără fertilizatori.

Emisii de compuși organici volatili nemetanici (COV)

Compușii organici volatili (COV) sunt compuși chimici care au o presiune a vaporilor crescută, de unde rezultă volatilitatea lor ridicată. Aceste emisii sunt generate preponderent din traficul auto și din activitățile de stocare și distribuție a combustibililor fosili. Trebuie avut în vedere că valorile se calculează pe baza cantităților de carburanți utilizati/tranzitați.

Creșterea nivelului acestor emisii se poate pune mai mult pe seama creșterii în ultimii cinci ani a numărului total de autovehicule. Stațiile de distribuție a carburanților sunt dotate cu instalație de captare a COV.

Tabel 4.3.2.4. Emisii de compuși organici volatili (COV) nemetanici în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Tone/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiune
2007	13.530	926	2.887	9.859	1.313	3.057	31.572
2008	18.440	914	17.735	4.885	1.291	3.592	46.857
2009	2.603	901	11.279,6	2.881,79	1.774	4.203,13	23.643

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

Nivelul emisiilor din județul Brăila se poate pune mai mult pe seama creșterii în ultimii cinci ani a numărului total de autovehicule pentru ca cele 44 stații de distribuție a

carburanților din județul Brăila să fie conforme, având dotări speciale pentru captarea emisiilor COV.

În județul Buzău, principalele surse de emisie pentru compușii organici volatili sunt procesele de producție, instalațiile rezidențiale, traficul rutier și emisiile directe din sol.

Pentru județul Constanța, valorile emisiilor de hidrocarburi nemetanice din anul 2009 au înregistrat o scădere față de anul 2008, în special datorită micșorării contribuției grupei 05 - extracția și distribuția combustibililor fosili (în anul 2009, emisia de NMVOC a fost de 3750,13 față de 13077,2 t în 2008).

În anul 2009, în județul Galați compușii organici volatili nemetanici au înregistrat o valoare de 2881,79 tone, ceea ce reprezintă o scădere cu 41%, față de anul precedent, ca urmare a reducerii activităților corespunzătoare grupelor SNAP 03 și 06.

În județul Tulcea se remarcă o creștere a emisiilor de COV nemetanici în anul 2009, creștere ce provine mai ales din transportul rutier și utilizarea solvenților.

Principalele surse care au determinat aceste emisii sunt transporturile, aplicarea vopselurilor în industria construcțiilor navale, depozitarea și distribuția carburanților. Ponderea provenienței emisiei de COV nemetanici din diferite sectoare de activitate este de 54,82% din traficul rutier, 1,48% din industrie, 38,70% din utilizarea solvenților, 0,6% din distribuția combustibililor și 4,4% din agricultură.

Valorile emisiilor calculate pentru NMVOC din anul 2009, în județul Vrancea, au înregistrat o creștere față de anul 2008, în special datorită contribuției sectorului de arderi, al grupei – instalații de ardere neindustriale (în anul 2009, emisia de NMVOC a fost de 3835,33 t, față de 1984,45 t în 2008).

În anul 2009 la nivelul regiunii Sud Est s-a înregistrat o scădere cu aprox. 49,5% a emisiilor de compuși organici nevolatili, datorită reducerii surselor de poluare: extracția și distribuția combustibililor fosili – cod 05, utilizarea solvenților și a altor produse – cod 06 trafic – cod 07, arderi în industria de prelucrare– cod 03.

Emisii de metale grele (mercur, cadmiu, plumb)

Mercurul este un poluant cu acțiune toxică sistematică. El se prezintă sub formă de vapori sau aerosoli. Este folosit pe scară largă în industria chimică, electrotehnică, metrologie, în agricultură la fungicide și pesticide.

Poluarea aerului cu cadmiu, datorată activității umane este pusă pe seama arderii combustibililor primari și a gunoaielor, precum și pe seama elaborării oțelurilor sau a altor materiale metalice.

Cadmiul prezintă multe aplicații industriale: anticoroziv, acumulatoare alcaline, aliaje de lagăre sau pentru tipografie, mase plastice, materiale stomatologice. Suprafețele rurale pot fi contaminate cu cadmiu datorită îngrășămintelor fosfatice.

Sursele de metale grele

Mercur: arderi în industria de prelucrare – grupa SNAP 03, procese în industria fontei și oțelului – grupa SNAP 04, tratarea și depozitarea deșeurilor – grupa SNAP 09, alte surse mobile și utilaje – grupa SNAP 08.

Cadmiu: arderi în industria de prelucrare – grupa SNAP 03, procese în industria fontei și oțelului – grupa SNAP 04.

Tabel 4.3.2.5. Emisii de mercur în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiune
2007	13,8	0,997	615	208	1	12,88	851,677
2008	7,9	2,76	577	161	15,97	12,69	777,32
2009	Nu sunt date	1,685	153	84	10,38	3,04	99,26

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

În județul Constanța, valorile emisiilor de metale grele din anul 2009 au înregistrat o creștere față de anul 2008, în special datorită contribuției grupei 01 - arderi în energetică și industrie de transformare (în anul 2009, 4,99 t, față de 0,26 t în 2008).

În anul 2009, la nivelul județului Galați s-a semnalat o scădere cu 47,92 % la mercur, față de anul 2008, ca urmare a restrângerii activității pe sectoarele corespunzătoare grupelor SNAP 03 și 04.

În anul 2009, la nivelul județului Galați s-a semnalat o scădere cu 48,29 % la cadmiu, față de anul 2008, ca urmare a restrângerii activității pe sectoarele corespunzătoare grupelor SNAP 03 și 04.

Tabelul 4.3.2.6. Emisii de cadmiu în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiune
2007	3,270	1,980	30	746	0,240	2,520	784,010
2008	2,1	3,49	26	569	3,141	2,806	606,537
2009	10,6	5,892	153	294	2,284	8,06	473,84

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

La nivelul Regiunii Sud Est, în 2009, față de 2008, este înregistrată o scădere atât a emisiilor de mercur cât și a celor de cadmiu.

La nivelul Regiunii Sud Est principala sursă responsabilă de emisiile de plumb este industria metalurgică. De asemenea, o altă sursă importantă este traficul rutier. Plumbul se adăugă în benzină ca aditiv antidetonant. Creșterea calității octanică a benzinei, respectiv creșterea rezistenței la detonație, este realizată în scopul utilizării raporturilor de compresie mari, cu consecințe favorabile asupra eficienței termice și economiei de combustibil. Cantitatea de aditiv rămasă din combustibilul nerafinat se elimină prin gazele de eșapament produse de motoarele automobilelor. Astfel, majoritatea automobilelor sunt proiectate pentru combustibil cu calitate octanică ridicată, 98-99 COR, conținând până la 0,64 g Pb/l de benzină. În contextul acestor aspecte, relația dorită între calitatea octanică, raportul de compresie și economia de combustibil a fost realizată mult timp pe seama aditivilor antidetonanți cu plumb, (tetraetil de plumb). Proveniența: arderi în industria de prelucrare – grupa SNAP 03; procese în industria fontei și oțelului – grupa SNAP 04; trafic – grupa SNAP 07.

Tabelul 4.3.2.7. Emisii de plumb în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiune
2007	2.818,39	99,75	2,415	54.185	223	151,82	59.892,960

2008	3.248,5	54,64	554	41.418	46,8	101,88	45.423,82
2009	81,8	58,5	479	21.273	19,53	172,52	22.084

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

În județul Galați, din inventarul emisiilor în anul 2009 rezultă că emisiile de plumb au înregistrat o valoare de 21,273 tone ceea ce reprezintă o scădere cu 48,63 % față de anul 2008, ca urmare a restrângerii activității pe sectoarele corespunzătoare grupelor SNAP 03 și 04. Nivelul global al poluării cu plumb este în scădere. Față de anul 2008 s-a semnalat o reducere a emisiilor de plumb cu aprox. 51%.

Emisii de poluanți organici persistenți (POP)

Poluanții organici persistenti sunt substanțe chimice foarte stabile, care se pot acumula în lanțurile trofice biologice, cu un grad mare de risc asupra sănătății omului și mediului înconjurător. Aceștia rezultă în principal din incinerarea deșeurilor spitalicești, instalațiile de ardere neindustriale și arderile din industria de prelucrare (procese cu contact în industria fontei și oțelului).

Pentru reducerea impactului asupra mediului înconjurător, Programul Națiunilor Unite pentru mediu a adoptat, în cadrul Convenției de la Stockholm, un program care vizează controlul și eliminarea a 12 POP' s-uri (*pesticide*: aldrin, clordan, DDT, dieldrin, endrin, heptaclor, mirex, toxafen; *substanțe chimice industriale*: hexaclorbenzen HCB, bifenili policlorurati PCB; *subproduse*: dioxine, furani).

Emisiile anuale de POP la nivelul regiunii sunt prezентate în tabelul următor. Diferența față de 2007, de aprox. 29% se datorează sistemului de raportare a datelor care a fost cu mult îmbunătățit (unele societăți care desfășoară activități în industria de prelucrare au obligația de raportare în 2008, iar altele în 2009).

Principalele surse de emisie de dioxine sunt reprezentate de arderile în sectorul rezidențial, incinerarea deșeurilor, arderile în industriile energetice și procesele de producție. Comparativ cu anul 2007 în anul 2008 s-a înregistrat la nivelul Regiunii Sud Est o scădere cu aprox. 15% a emisiilor de dioxină (pentru 2009 nu sunt date suficiente).

Tabel 4.3.2.8. Emisii anuale de POP în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiuni
2007	87,92	7,69	0,201	0,068	1,81	0,377	98,07
2008	87,94	9,06	28,81	0,052	0,52	$4,69 \times 10^{-9}$	126,38
2009	67,70	Nu sunt date	13	Nu sunt date	0,24	2,31	83,25

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

Tabel 4.3.2.9. Emisii anuale de dioxină în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiuni
2007	0,010	0,0064	-	0,06713	$2,21 \times 10^{-8}$	$3,93 \times 10^{-7}$	0,0385
2008	0,013	0,0067	-	0,051	$4,82 \times 10^{-7}$	$3,87 \times 10^{-7}$	0,0707
2009	-	0,0076	-	0,026	$3,13 \times 10^{-7}$	-	0,033

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

Emisii de hidrocarburi aromatice policiclice (HAP)

Hidrocarburile aromatice policiclice sunt importante datorită efectului lor cancerigen. Cei mai importanți compuși ai acestei clase sunt: 1,3-benzopirenul, benzacridina și dibenzacridina.

Sursele principale de hidrocarburi aromatice policiclice sunt reprezentate de combusiile incomplete (din care rezultă emisii de negru de fum care conțin acești compuși în formă absorbită), rularea autovehiculelor pe căile rutiere asfaltate sau gudronate precum și gazele reziduale (de la prelucrarea gudroanelor, rafinăriile de petrol, cocserii). Sursa principală de benzopiren o constituie gazele de eșapament ale motoarelor de ardere internă și gazele de ardere formate prin combustia cărbunilor și a combustibililor lichizi.

Surse de emisie: procese în industria fontei și oțelului – grupa SNAP 04: evacuare fontă brută, convertizoare oțel.

La nivelul regiunii, emisiile de hidrocarburi policiclice aromatice au înregistrat o scădere cu aprox. 46% față de anul 2008.

Tabelul 4.3.2.10. Emisii de hidrocarburi aromatice policiclice (HAP) în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiuni
2007	72,59	6,33	-	47.310	1,28	0,3777	47.390,58
2008	72,61	7,73	-	36.280	0,289	-	36.360,63
2009	63,4	1,52	-	19.400	0,46	-	19.465,38

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

Emisii de bifenili policlorurați

Principala sursă de emisie a bifenililor policlorurați este reprezentată de siderurgie și metalurgie urmată de incinerarea deșeurilor. Datorită proprietăților fizico-chimice specifice, PCB-urile au fost utilizate în mod intensiv în diverse ramuri industriale, atât în aplicațiile/sistemele închise cât și în aplicațiile deschise. Proprietățile fizico-chimice ale compușilor bifenili policlorurați depind de conținutul de clor. Au fost utilizati la fabricarea de transformatori, condensatori, vopsele, materiale plastice, cerneală, ruj de buze.

Tabel 4.3.2.11. Emisii de bifenili policlorurați în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiuni
2007	$5,1 \times 10^{-3}$	-	$4,2 \times 10^{-3}$	$0,44 \times 10^{-3}$	$0,26 \times 10^{-3}$	-	10×10^{-3}
2008	$2,9 \times 10^{-3}$	-	$5,5 \times 10^{-3}$	$0,34 \times 10^{-3}$	$5,8 \times 10^{-3}$	-	$14,54 \times 10^{-3}$
2009	$3,894 \times 10^{-6}$	-	-	$0,34 \times 10^{-3}$	$3,7 \times 10^{-3}$	-	$4,04 \times 10^{-3}$

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

În județele Buzău și Vrancea nu se desfășoară procese din care să rezulte emisii de bifenili policlorurati. La nivel regional, față de 2007, în anul 2008 au crescut emisiile de

bifenili policlorurati, cu aprox. 45 %, în principal datorită activității de incinerare a deșeurilor spitalicești (contribuție majoră adusă de jud. Tulcea).

Emisii de hexaclorbenzen

Hexaclorbenzen este o substanță organică foarte persistentă, perioada de înjumătățire în sol este estimată între 3÷22 ani, timp suficient pentru a fi bioconcentrat în organisme. Este o substanță foarte toxică, periculoasă pentru om, la adulți doza letală fiind estimată la 0,13 mg/kg greutate corporală. Este un fungicid folosit la tratarea semințelor de cereale. Hexaclorbenzen este foarte răspândit în mediu datorită mobilității (poate fi transportat în atmosferă pe distanțe lungi) și stabilității sale chimice; astfel că a fost detectat în aerul, apa, sedimentele, solul și organismele din întreaga lume.

Tabelul 4.3.2.12. Emisii de hexaclorbenzen în Regiunea Sud Est, 2007-2008-2009

Kg/an	Brăila	Buzău	Constanța	Galați	Tulcea	Vrancea	Total Regiuni
2007	$1,285 \times 10^{-6}$	0,247	0,2	$0,228 \times 10^{-3}$	-	-	0,447
2008	0	0,258	28,81	$0,383 \times 10^{-3}$	-	-	29,068
2009	$1,274 \times 10^{-7}$	0,27	-	$0,21 \times 10^{-3}$	-	-	0,27

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați (cap. 2).

În județul Vrancea nu se desfășoară procese din care să rezulte emisii de hexaclorbenzen. De asemenea, APM Tulcea nu deține date referitoare la emisiile de HCB în perioada 2005-2009. Valorile emisiilor de hexaclorbenzen au înregistrat o creștere față de anul 2007, datorită faptului că în cadrul inventarului de emisii din 2008, pentru județul Constanța, s-au primit date complete de la societățile care desfășoară activități în industria de prelucrare.

Concluzii

Emisii și poluanți atmosferici

Emisiile de dioxid de sulf, oxizi de azot și amoniac, provenite din arderea combustibililor fosili, de la spălarea combustibililor solizi, din reacții chimice și din transport sunt principalele surse de emisii în aer, care pot produce acidificarea. Acești poluanți sunt transportați la distanțe mari de la locul emisiei și formează ploile acide, care la rândul lor conduc la acidificarea apelor de suprafață și a solului. Acidificarea atmosferei este produsa de transformarea emisiilor de oxizi de sulf, oxizi de azot și amoniac în substanțe acide (acid sulfuric, acid azotic). Efectul sinergic al acestor poluanți are un impact semnificativ asupra factorilor de mediu: aer, apă și sol.

Emisii anuale de dioxid de sulf (SO_2) și de monoxid și dioxid de azot (NO_x). Doi dintre cei mai importanți indicatori pentru a evalua calitatea aerului sunt cantitățile (anuale în kg pe cap de locuitor) de dioxid de sulf (SO_2) și respectiv monoxid și dioxid de azot (NO_x) emise în cadrul activităților antropice (de ex. arderile combustibililor fosili, într-o serie de ramuri industriale, în industria metalurgică, în special cea neferoasă, industria alimentară, prin care se poluează atmosfera cu oxizi de sulf; emisiile de oxizi

(de azot provenind în principal din industria energetică și industria de transformare, din traficul rutier și din industria de prelucrare). În Regiunea Sud Est, în valori absolute, Constanța și Galați sunt responsabile de 97,4% din totalul emisiilor de SO₂, respectiv 66,4% Constanța și 31% Galați, urmate de Vrancea cu 1,3%, Tulcea cu 0,7%, Buzău cu 0,4% și Brăila cu 0,2% (2008). Clasamentul județelor rămâne neschimbăt dacă emisiile anuale sunt calculate pe cap de locuitor. În ceea ce privește emisiile anuale de monoxid și dioxid

de azot (NOx), Galați ocupă primul loc, cu 53% din emisiile totale din regiune, în timpul ce Constanța ocupă cel de-al doilea loc cu 32% din emisiile totale din regiune, celelalte județe înregistrând următoarele valori: Vrancea 6,6%; Tulcea 4,8%; Buzău 3,6%; Brăila 0,2%. Având în vedere că și pentru acest indicator, emisiile în județul Constanța au crescut în anul 2009 față de anul 2008 și 2007, în timp ce tendința a fost inversă în județul Galați, Constanța este județul cu poziția cea mai negativă în ceea ce privește poluarea aerului.

Emisii de amoniac (NH₃) tone/an. La nivelul Regiunii Sud Est, în anul 2009 față de anul 2008, s-a înregistrat o ușoară creștere a emisiilor de amoniac, de aprox. 1,3%, datorată activităților desfășurate în cadrul culturilor agricole cu și fără fertilizatori.

Emisii de compuși organici volatili nemetanici (COV). În anul 2009 la nivelul regiunii SE s-a înregistrat o scădere cu aprox. 49,5% a emisiilor de compuși organici nevolatili, datorită reducerii surselor de poluare: extracția și distribuția combustibililor fosili – cod 05, utilizarea solvenților și a altor produse – cod 06 trafic – cod 07, arderi în industria de prelucrare – cod 03. Județul Constanța este responsabil de 47,7% din emisiile de COV din regiune..

Emisii de metale grele (mercur, cadmiu, plumb). În județul Constanța, valorile emisiilor de metale grele din anul 2009 au înregistrat o creștere față de anul 2008, în special datorită contribuției grupei 01 - arderi în energetică și industrie de transformare (în anul 2009, 4,99 t, față de 0,26 t în 2008). În anul 2009, la nivelul județului Galați s-a semnalat o scădere de 47,92 % la mercur, față de anul 2008, ca urmare a restrângerii activității pe sectoarele «arderi în industria de prelucrare» grupa SNAP 03 și „procese în industria fontei și oțelului” grupa SNAP 04. La nivelul Regiunii Sud Est, în 2009, față de 2008, se înregistra o scădere atât a emisiilor de mercur cât și de cadmu. Nivelul global al poluării cu plumb este în scădere. Față de anul 2008, în anul 2009 s-a semnalat o reducere a emisiilor de plumb de aprox. 51%.

Emisii de poluanți organici persistenți (POP). Principalele surse de emisie de dioxine sunt reprezentate de arderile în sectorul rezidențial, incinerarea deșeurilor, arderile în industriile energetice și procesele de producție. Comparativ cu anul 2007 în anul 2008 s-a înregistrat la nivelul Regiunii Sud Est o scădere de aprox. 15% a emisiilor de dioxină (pentru 2009 nu sunt date suficiente).

Emisii de hidrocarburi aromatică policiclice (HAP). Hidrocarburile aromatică policiclice sunt importante datorită efectului lor cancerigen. Cei mai importanți compuși ai acestei clase sunt: 1,3-benzopirenul, benzacridina și dibenzacridina. La nivelul regiunii, emisiile de hidrocarburi policiclice aromatică au înregistrat o scădere de aprox. 46% față de anul 2008.

Emisii de bifenili policlorurați. Principala sursă de emisie a bifenililor policlorurați este reprezentată de siderurgie și metalurgie urmată de incinerarea deșeurilor. În județele Buzău și Vrancea nu se desfășoară procese din care să rezulte emisii de bifenili policlorurați. La nivel regional, față de 2007, în anul 2008 au crescut emisiile de bifenili policlorurați, cu aprox. 45 %, în principal datorită activității de incinerare a deșeurilor spitalicești (contribuție majoră adusă de jud. Tulcea).

Emisii de hexaclorbenzen. Hexaclorbenzen este o substanță organică foarte persistentă,

perioada de înjumătățire în sol este estimată între 3÷22 ani, timp suficient pentru a fi bioconcentrat în organisme. O substanță foarte toxică, periculoasă pentru om, la adulții doza letală este estimată la 0,13 mg/kg greutate corporală. Este un fungicid folosit la tratarea semințelor de cereale. Valorile emisiilor de hexaclorbenzen au înregistrat o creștere în 2008 față de anul 2007, datorită faptului ca în cadrul inventarului de emisii din 2008, pentru județul Constanța, s-au primit date complete de la societățile care desfășoară activități în industria de prelucrare.

4.3.2.2. Calitatea aerului ambiental

Aerul ambiental este aerul din spații deschise la care sunt expuse persoanele, plantele, animalele și bunurile materiale. La nivelul anului 2009, calitatea aerului în Regiunea Sud Est a fost monitorizată atât prin intermediul analizelor efectuate cu ajutorul aparatului din dotarea laboratorului de analize fizico-chimice din cadrul agențiilor județene pentru protecția mediului (rețeaua manuală), cât și prin intermediul rețelei automate de monitorizare a calității aerului, constituită din stații fixe de măsurare a concentrațiilor de poluanți în aerul înconjurător (rețeaua automată). Astfel, toți indicatorii care au fost monitorizați, dioxidul de azot, dioxidul de sulf, pulberile în suspensie, metalele grele, monoxidul de carbon, benzenul, amoniacul și ozonul vor fi prezentați pentru ambele cazuri (A-automat, M-manual).

Pragurile de calitate a aerului, ce includ valorile limită, valorile prag, marja de toleranță, termenele limită de conformare, pentru dioxid de azot (NO_2), dioxid de sulf (SO_2), pulberi în suspensie (PM10, PM2,5), plumb (Pb) și alte metale grele (cadmiu, arsen, mercur), monoxid de carbon (CO), benzen (C₆H₆), amoniac și ozonul (O₃, față de care se evaluează calitatea aerului ambiental, sunt monitorizate și evaluate în conformitate cu Ordinul Ministerului Apelor și Protecției Mediului nr. 592/2002, care transpune cerințele prevăzute de reglementările europene, iar amoniacul (NH₃) în conformitate cu STAS nr. 12574/87 - Aerul din zonele protejate.

În Regiunea Sud Est rețeaua automată de monitorizare a calității aerului ambiental este formată din 22 de stații automate, care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului. Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) cuprinde 38 de centre locale, care colectează și transmit panourilor de informare a publicului datele furnizate de stații, iar după validarea primară, le transmit spre certificare Laboratorului Național de Referință din București (LNR). Datele furnizate de cele 38 de centre locale de colectare a datelor sunt afișate pe site-ul www.calitateaer.ro, dedicat informării publicului în timp real, privind parametrii de calitate a aerului, monitorizați în cele peste 100 stații de pe întreaga suprafață a României care alcătuiesc Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA).

La nivelul Regiunii S-E, în cadrul rețelei manuale de monitorizare constituită la nivelul fiecărui județ se realizează monitorizarea permanentă a următoarelor categorii de poluanți: pulberi în suspensie (PM10); pulberi sedimentabile; precipitații atmosferice.

Odată cu punerea în funcțiune a stațiilor automate de monitorizare a aerului, cu excepția Agenției pentru Protecția Mediului Vrancea, agențiile județene pentru protecția mediului nu mai realizează prelevări manuale pentru determinarea poluanților gazoși: dioxid de azot, dioxid de sulf, amoniac, hidrogen sulfurat.

Aceste măsurători sunt efectuate de către laboratoarele agențiilor județene din punctele fixe stabilite doar la solicitarea agențiilor economici.

Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea realizează încă monitorizarea poluanților gazoși din puncte fixe de monitorizare, prin prelevări manuale, deoarece la nivelul județului Vrancea există doar o stație automată de monitorizare a calității aerului, de fond regional, amplasată pe drumul județean Focșani – Suraia, departe de zona urbană și de sursele locale de emisie.

În anul 2009 au fost prelevate probe în cadrul rețelei manuale de monitorizare din punctele de prelevare pentru poluanții gazoși din județul Vrancea și aproximativ 64 puncte de prelevare pentru pulberi sedimentabile, din care 3 puncte pentru prelevarea pulberilor în suspensie (fracția PM10).

Rezultate privind monitorizarea calității aerului ambiental

În general, în anul 2009, calitatea aerului monitorizat prin rețeaua automată s-a îmbunătășit, datorită scăderii valorilor medii anuale la majoritatea poluanților.

Dioxid de azot (NO₂)

Gradul de toxicitate al dioxidului de azot este de 4 ori mai mare decât cel al monoxidului de azot. Prin expunere la concentrații reduse de oxizi de azot este afectat țesutul pulmonar, iar la concentrații ridicate expunerea este fatală. Expunerea pe termen lung la o concentrație redusă produce dificultatea în respirație, iritații ale cailor respiratorii, disfuncții ale plămânilor și emfizem pulmonar prin distrugerea țesuturilor pulmonare. Copiii sunt cei mai afectați de expunerea la oxizi de azot. Expunerea vegetației la oxizii de azot produce vătămarea plantelor, prin albirea sau moartea țesuturilor vegetale și reducerea ritmului de creștere a acestora.

Oxizii de azot sunt responsabili pentru formarea smogului, a ploilor acide, deteriorarea calității apei, acumularea nitrărilor la nivelul solului, intensificarea efectului de seră și reducerea vizibilității în zonele urbane. De asemenea, provoacă deteriorarea țesăturilor, erodarea monumentelor, corodarea metalelor și decolorarea vopselelor.

Monitorizare prin rețeaua automată

S-au înregistrat în anul 2009 valori mai mici cu 10-15% față de anul 2008 în județele Brăila, Buzău, Constanța. Valori mai mari s-au înregistrat în județele Vrancea, Tulcea (stația TL2) și Galați, dar sub concentrația medie anuală - ceea ce se explică prin creșterea volumului traficului greu, principala sursă de poluare care afectează calitatea aerului în perimetrele monitorizate. Concentrațiile medii anuale s-au situat sub valoarea limită anuală de 43,4 µg/mc pentru protecția sănătății umane, stipulată în Ordinul MAPM nr. 592/2002. Nu s-au înregistrat depășiri ale Valorilor Limită (VL) orare + marja de toleranță (233 µg/m³). Nu a fost depășită valoarea limită anuală (20 µg/m³) pentru protecția vegetației, a concentrației de oxizi de azot (NO_x) la stația destinată monitorizării ecosistemelor și vegetației (stația de fond regional Vrancea 1 - VN1).

Monitorizare prin rețeaua manuală

Dioxidul de azot din aerul ambiental a fost monitorizat în 4 puncte de prelevare și a înregistrat valori medii anuale care nu au depășit concentrația maximă admisibilă (0,1 mg/mc) impuse de STAS 12574/87. Față de concentrația maximă admisă, nu s-au semnalat depășiri în niciunul din punctele de monitorizare, conform STAS 12574 – „Aerul din zonele protejate”, concentrațiile acestui poluant încadrându-se sub limitele admise de reglementările în vigoare privind calitatea atmosferei. Față de anul 2008, concentrațiile de dioxid de azot măsurate au fost mai mari, nedepășind însă concentrația maximă admisă.

Dioxid de sulf

Conform prevederilor Ordinului MAPM 592/2002, valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane este de 125 µg/m³, iar valoarea limită orară este de 350 g/m³.

Monitorizare prin rețeaua automată

În anul 2009, în Regiunea Sud Est, concentrațiile medii anuale de dioxid de sulf în aerul ambiental înregistrate de toate stațiile automate, arată că nu a fost depășită valoarea limită pentru ecosisteme de 20 µg/m³. Este de menționat faptul că nu s-au semnalat depășiri ale valorii limită orare și ale valorii limită zilnice în niciuna din stațiile de monitorizare. Concentrațiile medii anuale s-au situat sub valoarea limită pentru

protecția ecosistemelor ($20 \mu\text{g}/\text{mc}$). S-au înregistrat în anul 2009 valori mai mari cu 10-15% față de anul 2008.

La stația de fond regional, din județul Vrancea, se observă o ușoară creștere a concentrațiilor medii anuale ale poluanților SO₂ și NO₂, în anul 2009 față de anul 2008.

Monitorizare prin rețeaua manuală

Dioxidul de sulf a fost monitorizat în aceleași 4 puncte de monitorizare ca și pentru dioxidul de azot. Toate valorile înregistrate nu au depășit valoarea maximă admisibilă ($0,25 \text{ mg}/\text{mc}$ medie de lungă durată).

Pulberi în suspensie și sedimentabile

Pulberile în suspensie sunt poluanți primari eliminați în atmosferă din surse naturale (erupții vulcanice, eroziunea rocilor, furtuni de nisip și dispersia polenului) sau surse antropice (activități industriale, procese de combustie, traficul rutier) și poluanți secundari formați în urma reacțiilor chimice din atmosferă în care sunt implicați alți poluanți primari ca SO₂, NOx și NH₃.

Pulberile în suspensie se clasifică după diametru astfel:

- $> 10 \mu\text{m}$, au stabilitate și putere de difuzie mică în aer;
- $10 \mu\text{m} - 0,1 \mu\text{m}$ se caracterizează printr-o stabilitate și putere de difuzie mai mare în aer;
- $< 0,1 \mu\text{m}$, stabilitatea și capacitatea de difuzie în atmosferă este foarte mare.

Efectul PM10 asupra sănătății umane, în special asupra aparatului respirator, este influențat de dimensiunea și compoziția chimică a particulelor. Particulele mari sunt oprite în nări, unde aderă la mucus sau în gât, provocând iritații ale căilor respiratorii, dar de unde pot fi eliminate.

Particulele mai mici de $1 \mu\text{m}$ ajung în alveolele pulmonare unde se depun și de unde pot trece în sânge, provocând inflamații și intoxicații, în funcție de compoziția chimică. Sunt afectate în special persoanele cu boli cardiovasculare și respiratorii, copiii, vârstnicii și astmaticii. Poluarea cu pulberi accentuează simptomele astmului, respectiv tuse, dureri în piept și dificultăți în respirație.

Pentru determinarea pulberilor se aplică 2 metode, respectiv metoda automată (nefelometrică) și metoda gravimetrică, ca metodă de referință. În OM 592/2002, pentru anul 2009, sunt prevăzute următoarele valori limită:

- valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane – $40,00 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane – $50,00 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Din 07.01.2009, la stația CT-2 din Constanța s-au montat impactorii pentru PM_{2,5}; valoarea medie anuală fiind de $14,02 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Înregistrările de la stația din Buzău, de la stația BR2, din Brăila, GL2 și CT2 au fost făcute pentru fracția PM_{2,5}.

Monitorizare prin rețeaua automată

În ceea ce privește valorile limită zilnice pentru protecția sănătății umane ($50 \mu\text{g}/\text{mc}$), pentru anul 2009, s-au înregistrat următoarele depășiri:

- În județul Brăila, în primul semestru al anului 2009 au fost înregistrate depășiri în lunile ianuarie, februarie, martie, aprilie la stațiile BR1, BR3, BR4 (lipsa precipitațiilor). În luna noiembrie 2009, la stațiile BR1, BR4 și BR5 s-au înregistrat depășiri ale limitei admise din cauza lipsei de precipitații (maxime cuprinse între $114 \mu\text{g}/\text{m}^3$ și $209 \mu\text{g}/\text{m}^3$).
- În județul Constanța, pe parcursul anului 2009, s-au înregistrat 18 depășiri ale VL zilnice pentru sănătate ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$), prin metoda gravimetrică, astfel: 6 valori la CT1, 1 la CT3, 4 la CT5, 7 la CT7.

- În județul *Galați* s-au înregistrat 11 depășiri ale valorii limită de 50 µg/mc: 3 la stația GL1-T, 1 la stația GL3-FSB, 1 la stația GL4-I1 și 6 la stația GL5-I2. Cele mai mari valori s-au înregistrat la stația GL5 –I2.

La depășirea valorii limită au contribuit în mod special condițiile meteo nefavorabile (ceată, calmul atmosferic) care nu au permis dispersia poluanților în atmosferă, la care se adaugă și situațiile izolate datorate surselor punctiforme și liniare (zone de construcții canale pentru stația de epurare a Municipiului Galați, material antiderapant împrăștiat pe șosele, zona cu construcții-demolări clădiri).

- În județul *Tulcea*, față de valoarea limită zilnică, în anul 2009, sau constatat depășiri după cum urmează:

- *prin metoda nefelometrică*: 5 depășiri la TL1 (cu o valoare maximă de 73.73 µg/m³ înregistrată în data de 24.12.2009), 17 depășiri la TL2 (cu o valoare maximă de 82.2 µg/m³ înregistrata în data de 28.11.2009), 22 depășiri la TL3 (cu o valoare maximă de 92.722 µg/m³ înregistrată în data de 12.10.2009)

- *prin metoda gravimetrică*: 1 depășire la TL1 (cu o valoare maximă de 65.23 µg/m³ înregistrată în data de 17.02.2009), 21 depășiri (cu o valoare maximă de 98.46 µg/m³ înregistrată în data de 19.06.2009). În anul 2009, la stația TL3-Isaccea nu s-au efectuat măsurători de PM10 prin metoda gravimetrică.

- În județul *Vrancea*, la stația automată de fond regional VN-1 au fost efectuate în anul 2009 un număr de 8208 măsurători orare (metoda nefelometrică) pentru indicatorul PM10. În lunile de iarnă au fost înregistrate 8 depășiri ale valorii limită zilnice pentru protecția sănătății umane (50 µg/m³). Acestea s-au datorat în special arderii combustibililor. Valoarea maximă a concentrației a fost de 82,0 µg/m³ înregistrată în luna decembrie 2009.

Pulberile în suspensie, în anul 2009, au înregistrat o concentrație medie anuală mai mică cu 10-20% față de anul 2008. În general, la depășirea valorii limită zilnice au contribuit condițiile meteo nefavorabile (ceată, calmul atmosferic) care nu au permis dispersia poluanților în atmosferă, la care s-au adăugat și situațiile izolate datorate surselor punctiforme și liniare (zone industriale, zone în construcții, izolare termică a locuințelor în zonele limitrofe, trafic intens). Concentrațiile medii anuale s-au situat sub valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane de 40 µg/mc.

Monitorizare prin rețea manuală

Rețeaua manuală de monitorizare a pulberilor în suspensie în Regiunea Sud Est cuprinde 3 puncte, amplasate în Buzău cartier Posta, Galați sediul AOM, Vrancea sediul APM. În municipiul Buzău s-au monitorizat și pulberile în suspensie fracțiunea PM 10, într-un singur punct de prelevare în cartier Posta, prin intermediul unui prelevator de probe tip SVEN LECKEL.

Cele 7 depășiri înregistrate în cursul anului 2009 se încadrează în prevederile Ord. MAPM nr. 592/2002, care permite un număr de 35 de depășiri. Sursa acestor depășiri nu a fost identificată precis deoarece punctul de prelevare este amplasat la limita dintre zona industrială și cea rezidențială, precum și în vecinătatea unui drum cu trafic intens. În cazul operatorului economic principal potențial poluator, care dispune de sisteme de monitorizare continuă, nu s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită de emisie. Pentru elucidarea acestei situații, Agentia pentru Protecția Mediului Buzău consideră că este necesară instalarea unei stații automate de monitorizare a calității aerului de tip industrial, precum și realizarea unei analize calitative și cantitative a acestor pulberi, laboratorul agenției nedispunând de aparatura necesară.

La punctul de prelevare din Galați, în anul 2009 s-a înregistrat o *depășire a valorii limită de 50 µg/mc*, în data de 15 ianuarie. Aceasta s-a datorat în mod special condițiilor

meteo nefavorabile (ceață, calmul atmosferic) care nu au permis dispersia poluanților în atmosferă.

În anul 2009 în punctul de prelevare amplasat la sediul Agenției pentru Protecția Mediului Vrancea, în Focșani, pentru determinarea pulberilor în suspensie - fracția PM10, s-au prelevat 263 de probe medii zilnice, din care 46 (17,49 %) au depășit valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane. Valoarea maximă înregistrată a fost de 132,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ față de 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane. Concentrația medie anuală a fost 35,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ față de 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane.

În anul 2009 au fost prelevate probe în cadrul rețelei manuale de monitorizare din aproximativ 68 puncte de prelevare pentru pulberi sedimentabile, din care 3 puncte (Buzău, Galați, Focșani) pentru prelevarea pulberilor în suspensie (fracția PM10).

Pe parcursul anului 2009 au fost înregistrate depășiri repetitive ale cantității maxime admisibile (17 g/mp/luna) conform STAS 12574/1987 în punctele de monitorizare din județul Constanța: Comvex, ICRAL, Stația RA și în zona silozului de calcar de la Lafarge Medgidia.

Metale grele

Plumbul și alte metale toxice (cadmiu, arsen, mercur) provin din combustia cărbunilor, carburanților, deșeurilor menajere și din anumite procedee industriale. Se găsesc în general sub formă de particule (cu excepția mercurului care este gazos). Metalele se acumulează în organism și provoacă efecte toxice de scurtă și/sau lungă durată. În cazul expunerii la concentrații ridicate ele pot afecta sistemul nervos, funcțiile renale, hepatice, respiratorii.

Monitorizare prin rețea ușoară automată

Pe parcursul anului 2009, în cadrul rețelei automate a fost monitorizat plumbul, din fracția de pulberi în suspensie PM10, iar la unele stații au mai fost făcute măsurători și pentru cadmu, nichel și arseniu. Valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane, stabilită prin Ordinul MAPM nr. 592/2002, pentru plumb, este de 0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Nu a fost înregistrată nicio depășire a valorii limită anuale. Valorile cele mai ridicate pentru plumb s-au înregistrat în județul Constanța.

Monitorizare prin rețea ușoară manuală

--

Monoxidul de carbon

La temperatura mediului ambiental, monoxidul de carbon este un gaz incolor, inodor și insipid, care provine din surse naturale (arderea pădurilor, emisiile vulcanice și descărările electrice) sau din surse antropice (arderea incompletă a combustibililor fosili, dar și de la producerea oțelului și a fontei, rafinarea petrolului și din trafic). Se poate acumula la un nivel periculos în special în perioada de calm atmosferic din timpul iernii și primăverii (fiind mult mai stabil din punct de vedere chimic la temperaturi scăzute), când arderea combustibililor fosili atinge un maxim. Efectele asupra sănătății populației depind de concentrația de CO în aerul ambiental și de perioada de expunere. În concentrații mari (de aproximativ 100 mg/m³) este un gaz toxic, fiind letal prin reducerea capacitații de transport al oxigenului în sânge, cu consecințe asupra sistemului respirator și asupra sistemului cardiovascular. La concentrații relativ scăzute, afectează sistemul nervos central, slăbește pulsul inimii, reduce acuitatea vizuală și capacitatea fizică a mediului.

Monoxidul de carbon rezultă în principal din arderile incomplete ale carburanților, în motoarele cu combustie internă, arderea combustibililor fosili, procesele industriale,

incinerarea deșeurilor, incendii, etc. Alături de benzen este considerat ca făcând parte din categoria poluanților specifici rezultați din trafic.

Monitorizare prin rețeaua automată

Înregistrările efectuate la toate stațiile automate din regiune în 2009, pentru indicatorul monoxid de carbon, nu au evidențiat depășiri ale valorii maxime zilnice a mediilor pe 8 ore de 10 mg/m³. S-au înregistrat în anul 2009 valori mai mici cu 15-20% față de anul 2008.

Monitorizare prin rețeaua manuală

--

Benzenuл

Benzenul, emis în atmosferă atât prin evaporarea benzinei, dar și ca produs de ardere al acesteia, este primul poluant cancerigen care a fost reglementat prin directivele europene privind calitatea aerului (Directiva 2000/69/EC). Întâia statelor membre este aceea de a scădea nivelul benzenului la 5 µg/m³ până în anul 2010. 90% din cantitatea de benzen în aerul ambiental provine din traficul rutier. Restul de 10% provine din evaporarea combustibililor la stocarea și distribuția acestora. Substanța cancerigenă încadrată în clasa A1 de toxicitate este cunoscută drept cancerigenă pentru om. Produce efecte dăunătoare asupra sistemului nervos central. Ca și poluant primar emis de trafic în aglomerațiile urbane, benzenul reprezintă un reper pentru alți poluanți emisi de trafic, cum ar fi monoxidul de carbon, oxizii de azot și compușii organici volatili.

Monitorizare prin rețeaua automată

Înregistrările efectuate nu au evidențiat depășiri ale valorii limită anuale pentru sănătatea umană plus marja de toleranță (6,25 µg/mc), valorile mai mari au fost cauzate de emisiile difuze provenite din gazele de eșapament. Valoarea limită de 5 µg/mc va trebui atinsă începând cu anul 2010.

Monitorizare prin rețeaua manuală

--

Amoniac

Concentrația maximă admisă a amoniacului în aerul ambiental, stabilită conform STAS 12574/87 „Aerul din zonele protejate” este de 0,1 mg/m³ pentru valoarea medie zilnică.

Monitorizare prin rețeaua automată

În cadrul rețelei automate de monitorizare a calității aerului din Regiunea Sud Est, doar stația de tip industrial 1 din Galați (GL4) este dotată cu analizoare pentru amoniac. Înregistrările efectuate în cadrul acestei stații au evidențiat în 2009 o medie anuală de 0,0055 mg/mc mai scăzută față de 0,0058 mg/m³ înregistrată anul trecut. Sursa principală a emisiilor de NH₃, în stația de monitorizare tip Industrial 1, o constituie siderurgia gălățeană, precum și activitățile specifice grupelor SNAP 08 (transport intern cu alte mijloace) și 09 (depozitarea deșeurilor).

În anul 2009 nu s-au semnalat depășiri ale concentrației maxime admisibile de 0,1 mg/mc, conform STAS 12574 – Aerul din zone protejate.

Monitorizare prin rețeaua manuală

În toate cele patru puncte de monitorizare amplasate în județul Vrancea (sediul APM Focșani, Focșani Sud, Comtat Focșani și Mărășești) media anuală a fost mai mare în 2009, față de 2009, dar nu s-au înregistrat depășiri ale valorii maxime admise (0,1 mg/mc, media zilnică).

Ozonul

Stratul de ozon este o regiune a atmosferei situată între 19 și 48 de kilometri deasupra suprafeței Pământului. În cadrul acestei pături atmosferice, concentrația de ozon atinge 10 părți per milion (ppm.). Ozonul propriu-zis, molecule formată din trei atomi de oxigen, se formează prin acțiunea razelor solare de o anumită lungime de undă asupra moleculei biatomice de oxigen. Această reacție se produce în continuu de multe milioane de ani, în urma descărcărilor electrice și sub acțiunea razelor solare. Artificial ozonul apare ca urmare a reacțiilor unor substanțe nocive, provenite din sursele de poluare terestră.

Ozonul format în partea inferioara a troposferei este principalul poluant în orașele industrializate. Ozonul troposferic se formează din oxizii de azot (în special dioxidul de azot), compușii organici volatili – COV, monoxidul de carbon în prezența razelor solare, ca sursa de energie a reacțiilor chimice. În perioada dintre sfârșitul iernii și începutul primăverii, ozonul stratosferic poate ajunge la nivelul troposferic, ceea ce duce la înregistrarea unor concentrații crescute la nivelul solului. Efecte asupra omului și mediului: este un gaz puternic iritant și afectează sistemul respirator (dificultate respiratorie, reducerea funcțiilor plămânilor și astm), irită ochii, provoacă congestii nazale, reduce rezistența la infecții. Ca rezultat al expunerii pe o perioadă de două ore la concentrație mai mare de 2000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, poate produce o oboseală accentuată și lipsa de coordonare, în special asupra subiecților slabii. De asemenea, are efecte negative asupra sănătății și productivității plantelor, prin afectarea mecanismului de fotosinteză, de formare a frunzelor și de dezvoltare a plantelor.

Conform prevederilor Ord. MAPM nr.592/2002, valoarea tintă pentru protecția sănătății umane în cazul ozonului este de 120 $\mu\text{g}/\text{mc}$ și reprezintă valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore.

Monitorizare prin rețeaua automată

În cursul anului 2009, s-au înregistrat valori mai mari cu 20-25% față de anul 2008, cu următoarele valori la nivel județean:

- În județul *Brăila*, valorile orare pentru ozon au fost mai mici decât pragul de alertă (240 $\mu\text{g}/\text{mc}$ - medie orară), precum și față de pragul de informare (180 $\mu\text{g}/\text{mc}$ - medie orară). De asemenea, concentrațiile maxime ale mediilor pe opt ore au fost sub obiectivul pe termen lung pentru protecția sănătății umane și respectiv valoarea tintă pentru anul 2010 (120 $\mu\text{g}/\text{mc}$).
- În județul *Buzău*: 4 depășiri ale acestei valori (față de 25 permise legal), intervalul de variație fiind următorul: minim –15 $\mu\text{g}/\text{mc}$; maxim – 138,9 $\mu\text{g}/\text{mc}$. Aceste depășiri s-au înregistrat în cursul lunilor aprilie (2), iunie (1) și iulie (1) și au fost cauzate atât de radiația solară puternică cât și de importul de ozon din straturile superioare ale atmosferei, fenomen specific lunilor de primăvară.
- În județul *Constanța* nu s-au înregistrat depășiri ale pragului de alertă.
- În județul *Galați* s-a înregistrat o depășire la stația GL3 - FSB, în data de 23 iulie, perioada de vegetație spontană.
- În județul *Tulcea* nu s-au înregistrat depășiri ale pragului de informare de 180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, valoarea maximă orară fiind de 127,96 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ în data de 4 mai, ora 12.
- În județul *Vrancea* nicio concentrație medie orară nu a atins pragurile de informare sau de alertă (180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ și respectiv 240 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), concentrația orară maximă înregistrată fiind de 102,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, în luna august 2009.

Monitorizare prin rețeaua manuală

--

Concluzii

Calitatea aerului ambiental

În Regiunea Sud Est rețeaua automată de monitorizare a calității aerului ambiental este formată din 22 de stații automate, care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului. Prin rețeaua automată de monitorizare a calității aerului, s-au făcut determinări pentru indicatorii specifici surselor de poluare existente: dioxid de sulf, dioxid de azot, monoxid de carbon, ozon, benzen, pulberi în suspensie (PM10 și PM2,5). Din analiza statistică a valorilor concentrațiilor poluanților atmosferici putem concluziona:

Poluanții gazoși:

- *NO₂ (dioxidul de azot) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mici cu 10-15% față de anul 2008 în județele Brăila, Buzău, Constanța. Valori mai mari s-au înregistrat în județele Vrancea, Tulcea (stația TL2) și Galați, dar sub concentrația medie anuală - ceea ce se explică prin creșterea volumului traficului greu, principala sursă de poluare care afectează calitatea aerului în perimetrele monitorizate.*
- *SO₂ (dioxidul de sulf) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mari cu 10-15% față de anul 2008.*
- *CO (monoxidul de carbon) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mici cu 15-20% față de anul 2008.*
- *O₃ (ozonul) – s-au înregistrat în anul 2009 valori mai mari cu 20-25% față de anul 2008.*
- *Pulberile în suspensie, în anul 2009, au înregistrat o concentrație medie anuală mai mică cu 10-20% față de anul 2008.*

La stația de fond regional, din județul Vrancea, se observă o ușoară creștere a concentrațiilor medii anuale ale poluanților SO₂ și NO₂, în anul 2009 față de anul 2008. Calitatea aerului monitorizat prin rețeaua automată s-a îmbunătățit, datorită scăderii valorilor medii anuale la majoritatea poluanților.

În anul 2009 au fost prelevate probe în cadrul rețelei manuale de monitorizare din punctele de prelevare pentru poluanții gazoși din județul Vrancea și aproximativ 68 puncte de prelevare pentru pulberi sedimentabile, din care 3 puncte (Buzău, Galați, Focșani) pentru prelevarea pulberilor în suspensie (fracția PM10).

Pe parcursul anului 2009 au fost înregistrate depășiri repede ale cantității maxime admisibile (17 g/mp/luna) conform STAS 12574/1987 în punctele de monitorizare din județul Constanța: Comvex, ICRAL, Stația RA și în zona silozului de calcar de la Lafarge Medgidia. În județul Buzău, în luniile de iarnă, pentru pulberile în suspensie, s-au înregistrat depășiri ale valorilor limita zilnice pentru protecția sănătății umane de 50 µg/mc conform ORD 592/2002 în aerul înconjurător în două, trei zile. Aceste depășiri nu au o sursă precisă deoarece instalația de prelevare este amplasată la limita zonei industriale a municipiului Buzău unde există mai mulți potențiali poluatori (surse fixe și mobile). Pentru elucidarea acestei situații Agenția pentru Protecția Mediului Buzău consideră că este necesară instalarea unei stații automate de monitorizare a calității aerului de tip industrial, precum și realizarea unei analize calitative și cantitative a acestor pulberi, laboratorul agenției nedispunând de aparatura necesară.

Toate aceste societăți care au avut depășiri au primit recomandări pentru realizarea unor măsuri pentru reducerea impactului activităților acestora asupra calității aerului. Aceste măsuri vor fi trecute și în Planurile și Programele de Gestiune a Calității Aerului și în Planul Local de Acțiune pentru Protecția Mediului - Constanța.

4.3.3 Emisii totale anuale de gaze cu efect de seră

4.3.3.1 Emisii totale brute de CO₂ echivalent

Emisiile monitorizate sunt cele rezultate din Inventarul anual al emisiilor de poluanți în atmosferă, respectiv emisiile de dioxid de carbon CO₂, metan CH₄ și protoxid de azot N₂O, emisii totale anuale de gaze cu efect de seră calculate în CO₂ echivalent (mii de tone CO₂ Eq) rezultate din activități antropice desfășurate pe teritoriul județelor și al regiunii.

Cantități de emisii diferențiate de la un an la altul, de la un județ la altul, se doarează faptului că numărul agenților economici a fost diferit, domeniul de activitate a variat, au apărut activități noi, instalațiile care produc emisii de gaze cu efect de seră fiind diverse.

Inventarele de emisii de gaze cu efect de seră, începând din anul 2003, s-au calculat prin utilizarea programului CORINVENT și folosind factorii de emisie stabiliți de autoritățile centrale de mediu pentru fiecare activitate în parte.

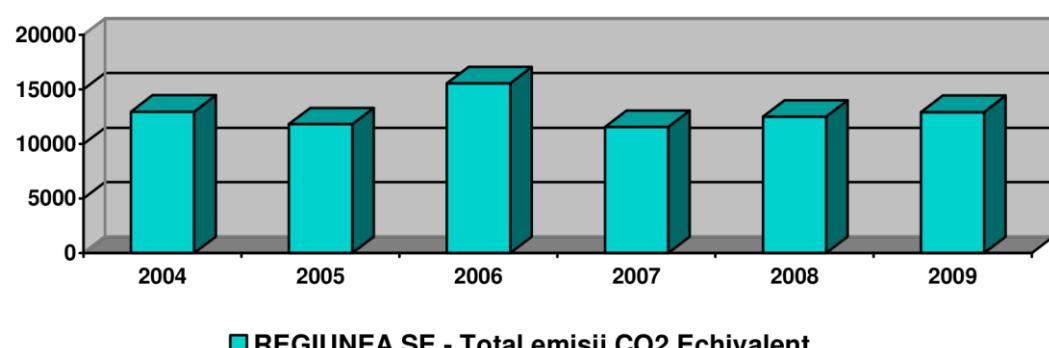
Emisiile gazelor cu efect de seră, calculate în CO₂ echivalent sunt prezentate în tabelul următor:

Tabelul 4.3.3.1. Totalul emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul Regiunii Sud Est

Perioada	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Emisii totale (mii tone CO ₂ Eq)	5.270.421	5.167.602	501.056	12.958,268	11.826	15.553	11.510	12.517	12.931

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Figura 4.3.3.1. Totalul emisiilor de CO₂ echivalent la nivelul Regiunii SE, 2004-2009

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Prezentarea grafică a evoluției cantității de emisii totale la nivelul Regiunii SE s-a realizat numai pentru perioada 2004 – 2009, deoarece numai după anul 2003 s-a utilizat programul CORINVENT, aplicația informatică a inventarului de emisii atmosferice la nivel județean conform metodologiei CORINAIR, programul destinat creării unei baze de date centralizate la nivel național.

Sectoarele din economie, respectiv instalațiile luate în calcul pentru estimarea emisiilor de gaze cu efect de seră sunt: sectorul energetic, procesele industriale, utilizarea solvenților și a altor produse, agricultura, extracția și distribuția combustibililor fosili, tratarea și depozitarea deșeurilor și transportul rutier.

Cercetările de specialitate arată că valoarea emisiilor de dioxid de carbon rezultate ca urmare a activităților umane actuale se datorează 35% producției și distribuției de energie (incluzând arderea combustibililor fosili - cărbune, gaz și petrol, cât și extragerea lor, afinarea și transportul), 30% instalațiilor din industrie, 20% activităților din transporturi, 15% sectorului rezidențial și altor activități. Analizând situația la nivelul Regiunii SE privind evoluția emisiilor de dioxid de carbon echivalent, din datele prezentate de specialiștii agenților locale de mediu, se poate concluziona că valoarea acestor emisii a crescut ușor cu cca 1,03%, la nivelul anului 2009 față de anul 2008, deși tendința generală a fost de scădere a emisiilor.

Această scădere generală a valorii emisiilor de dioxid de carbon se datorează închiderii definitive sau temporare a unor instalații, îmbunătățirii randamentului în sectorul energetic și a înlocuirii combustibililor lichizi (păcura, CLU), cu gazul natural, a depozitarilor conforme a deșeurilor, la nivelul Regiunii.

4.3.3.2 Emisii anuale de dioxid de carbon (CO₂)

APM Buzău precizează în raportul privind starea factorilor de mediu pe anul 2009, faptul că scăderea emisiilor de CO₂ în anul 2009 este cauzată și de scăderea consumului de combustibili fosili utilizați în sectorul energetic (în special în producția de electricitate și căldură din sectorul public și în sectorul industriei de prelucrare și construcții), ca o consecință a faptului că amplitudinea activităților din aceste industrii s-a diminuat semnificativ.

APM Constanța apreciază în raportul privind starea factorilor de mediu pe anul 2009, că valorile emisiilor pentru CO₂ din anul 2009 au înregistrat o creștere față de anul 2008, în special datorită contribuției grupelor 01 arderi în energetică și industriei de transformare și a transportului rutier, grupa 07.

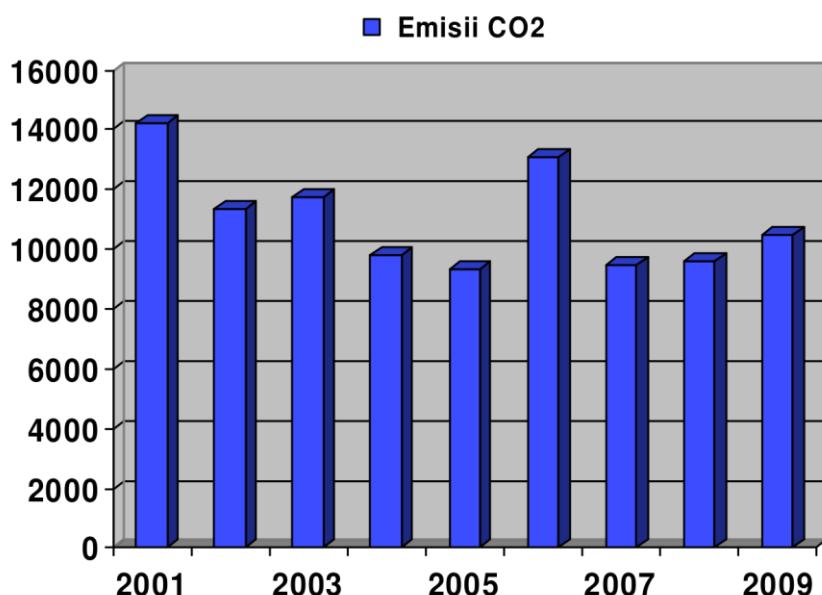
APM Tulcea consideră în raportul privind starea factorilor de mediu pe anul 2009, că pentru anul 2009 se observă o creștere a emisiilor de CO₂, cauzată de intensificarea traficului în județul Tulcea și de reînceperea activității a SC Alum SA Tulcea, care în perioada 2007-2008 a fost închisă pentru retehnologizare.

Tabel 4.3.3.2. Cantitatea totală de emisii de dioxid de carbon (CO₂) la nivelul Regiunii SE în perioada 2001 - 2009

Perioada	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total emisii CO ₂ (mii de tone)	14.223	11.321	11.760	9.837	9.326	13.066	9.462	9.590	10.452

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Figura 4.3.2.2. Emisii CO₂ în Regiunea Sud Est, 2001-2009

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

4.3.3.3 Emisii anuale de metan CH4

Metanul ajunge în atmosferă în urma activităților de distribuție a gazelor naturale și din descompunerea materiei organice în mediul lipsit de oxigen (în principal din fermentația enterică a dejecțiilor).

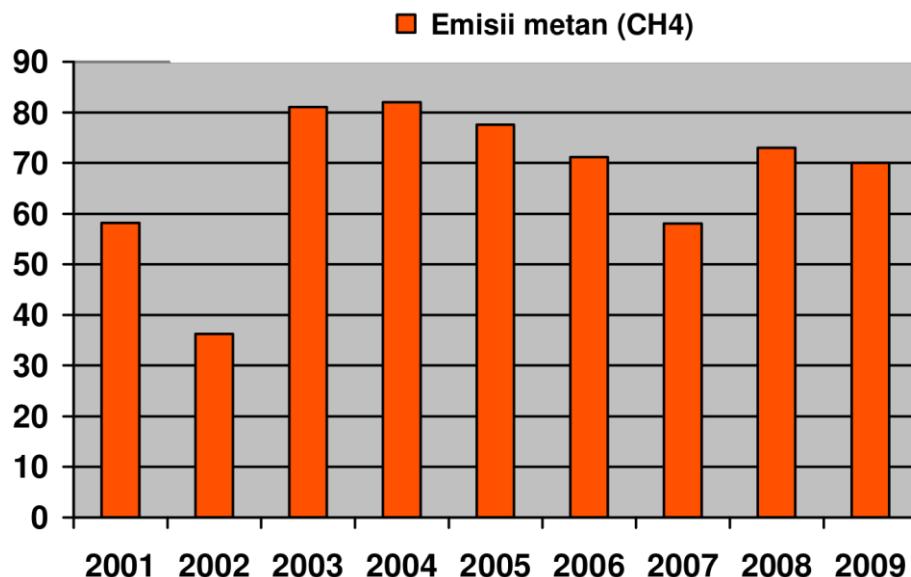
Tabel 4.3.3.3. Cantitatea totală de emisii de metan (CH4) la nivelul Regiunii Sud Est în perioada 2001 – 2009

Perioada	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total (mii de tone) CH4	58,164	36,253	81,035	82,034	77,523	71,166	58,107	72,732	65,922

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Valoarea emisiilor de CH4 care provin în principal din agricultură (activitatea de creștere a animalelor și pasărilor), exploatarea și distribuția gazului metan (inclusiv pierderi conducte), depozite deșeuri menajere, în Regiunea Sud Est au cunoscut în 2009 o ușoară scădere față de valorile înregistrate în anul 2008.

Figura 4.3.3.3. Emisii de metan în Regiunea Sud Est, 2001-2009

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

4.3.3.4 Emisii anuale de protoxid de azot (N₂O)

Emisiile de protoxidul de azot rezultă în principal din traficul greu și din producerea energiei, fiind de 300 de ori mai eficient în crearea efectului de seră decât CO₂.

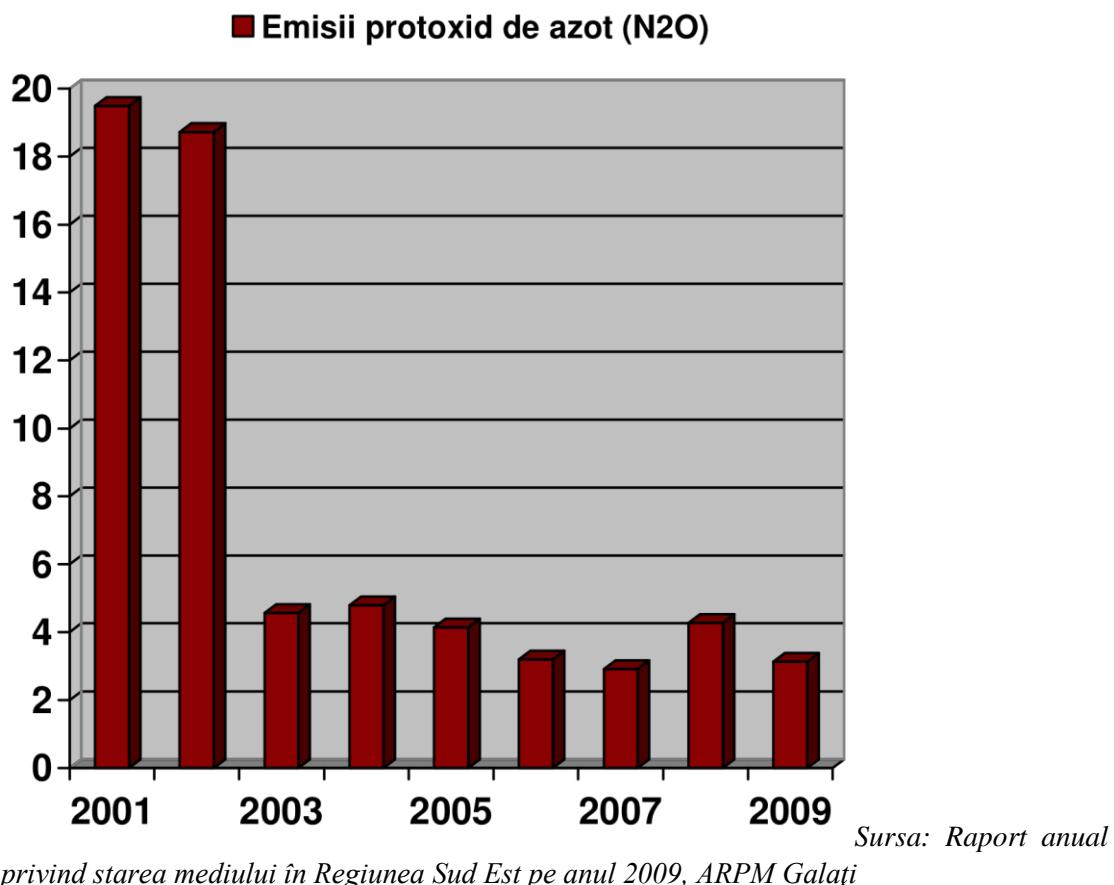
Protoxidul de azot din atmosferă provine în proporție foarte mare din arderea combustibililor fosili și din transportul rutier. Se formează în principal prin transformarea microbiană a azotului din sol. Producția de N₂O intensificată prin influența antropică poate fi explicată prin pătrunderea unei cantități mai mari de azot în soluri, mai ales prin agricultură și industrie.

Tabelul 4.3.3.4. Emisiile de protoxid de azot din Regiunea SE în perioada 2001-2009

Perioada	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total (mii de tone) N ₂ O	19,4872	18,7148	4,558	4,795	4,1378	3,203	2,9264	4,2677	3,133

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Figura 4.3.3.4. Emisiile de protoxid de azot din Regiunea Sud Est în perioada 2001-2009

4.3.3.5 Emisii anuale de gaze fluorurate

Gazele fluorurate (HFC, PFC și SF₆) sunt substanțe chimice artificiale, precum clorofluorocarburile (CFC) și hidroclorofluorocarburile (HCFC), utilizate în mai multe sectoare și aplicații diferite, care deși nu au proprietăți de diminuare a stratului de ozon, majoritatea au un înalt potențial de încălzire globală.

Acestea au devenit populare începând cu anii '90 ca substituenți pentru anumite substanțe care diminuau stratul de ozon utilizate la acea vreme în majoritatea aplicațiilor respective, și care au fost scoase treptat din uz în baza Protocolului de la Montreal.

HFC constituie grupa cel mai des întâlnită de gaze fluorurate, folosite ca agenți de refrigerare în echipamentele de refrigerare, agenți de climatizare și pompe de căldură, agenți de expandare pentru spume, substanțe de stingere a incendiilor, agenți propulsori pentru aerosoli, solvenți.

PFC sunt utilizate, în general, în sectorul electronic (de exemplu, pentru curățarea cu plasmă a plăcilor de siliciu), precum și în industria cosmetică și farmaceutică (extracția de produse naturale cum ar fi nutriceuticele și aromele), dar, într-o măsură nesemnificativă, și în refrigerare ca înlocuitori ai CFC – adesea în combinație cu alte gaze. În trecut, PFC erau utilizate ca substanțe de stingere a incendiilor și pot fi încă întâlnite în sistemele mai vechi de protecție împotriva incendiilor.

SF6 este utilizată, în principal, ca gaz izolant și pentru stingerea arcului electric de comutare în instalațiile de distribuție de înalta tensiune și ca gaz de acoperire în producția de magneziu și aluminiu.

Agențiile locale de mediu din Regiunea Sud Est precizează că în Inventarul emisiilor nu apar gaze fluorurate cu efect de seră.

Concluzii

Emisii totale anuale de gaze cu efect de seră

Emisii totale brute de CO2 echivalent. Valorile emisiilor pentru CO2 echivalent din anul 2009 au înregistrat o ușoară creștere față de anul 2008, în special datorită contribuției arderilor în industria energetică, respectiv utilizarea păcurei într-o măsură mai mare pentru încălzirea locuințelor în județul Brăila.

Emisii anuale de dioxid de carbon (CO2). Deși tendința generală a județelor a fost de scădere a emisiilor ca urmare a reducerilor capacitaților industriale, a reducerilor de consum de energie și a depozitărilor conforme a deșeurilor, la nivelul Regiunii emisiile de CO2 au crescut la nivelul anului 2009 față de anul 2008: în 2009 se constată o ușoară creștere cu cca 1,08%, cauzată de valoarea emisiilor crescute din județul Constanța.

Emisii anuale de metan CH4. În 2009, în Regiunea Sud Est, valoarea emisiilor de CH4, care provin în principal din agricultură (activitatea de creștere a animalelor și pasărilor), exploatarea și distribuția gazului metan (inclusiv pierderile la conducte), depozitele de deșeuri menajere, au cunoscut o ușoară scădere față de valorile înregistrate în anul 2008.

Emisii anuale de protoxid de azot (N2O). Emisiile de protoxidul de azot rezultă în principal din traficul greu și din producerea energiei, fiind de 300 de ori mai eficient în crearea efectului de seră decât CO2. Protoxidul de azot din atmosferă provine în proporție foarte mare din arderea combustibililor fosili și din transportul rutier. Se formează în principal prin transformarea microbiană a azotului din sol. În Regiunea Sud Est, emisiile anuale de protoxid de azot au scăzut de la 4.795 tone în 2004 la 3.133 tone în 2009.

Emisii anuale de gaze fluorurate. Agențiile locale de mediu din Regiunea Sud Est precizează că în Inventarul emisiilor nu apar gaze fluorurate cu efect de seră.

Operatorii economici din Regiunea SE, destinatori de instalații care se supun prevederilor Directivei 2003/87/CE privind stabilirea unei scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, participă la implementarea măsurilor și politicilor cuprinse în Legea nr. 3/2001, care transpune Protocolul de la Kyoto în Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice, în România.

4.3.4 Calitatea și poluarea solului

Calitatea solului este determinată de factori naturali cum sunt relieful, clima, vegetația, timpul, dar și de factori antropici. Astfel, practicile agricole neadaptate la condițiile de mediu, tratamentele și fertilizările făcute fără fundamentare agro-pedologică, agrotehnică, deversările de substanțe chimice periculoase, depozitările de deșeuri de toate categoriile, reprezentă factori antropici care modifică sensibil și rapid calitatea solurilor.

Presiuni ale unor factori asupra stării de calitate a solurilor:

Îngrășamintele chimice sunt substanțe ce conțin unul sau mai multe elemente nutritive care, încorporează rezerva de substanțe nutritive, în forme ușor asimilabile în scopul sporirii fertilității solului și creșterii producției vegetale. Principalele îngrășăminte chimice folosite în România se pot împărți în următoarele grupe mari:

- îngrășaminte cu azot
- îngrășaminte cu fosfor
- îngrășaminte cu potasiu
- îngrășaminte complexe
- îngrășaminte cu microelemente.

Produse pentru protecția plantelor (fitosanitare)

Substanțele fitosanitare includ următoarele categorii de substanțe chimice:

- Erbicidele – substanțe chimice utilizate pentru combaterea buruienilor
- Insecticidele – utilizate pentru combaterea insectelor dăunătoare
- Fungicidele, bactericidele și virucidele - utilizate pentru combaterea diferitelor boli criptogamice.

Soluri afectate de reziduuri zootehnice

Poluarea cu reziduuri provenite din activitatea zootehnică se înregistrează, în special, în mediul rural. Reziduurile zootehnice se clasifică astfel:

- Biomasă vegetală
- Gunoi de grajd
- Dejecții păstoase semilichide și lichide
- Resturi furajere
- Cadavre.

Comuna Drăgănești, jud. Galati, se înscrie în lista zonelor vulnerabile cu surse istorice de NO₃ pe o suprafață agricolă de 5088 ha

Poluarea solurilor în urma activității din sectorul industrial (minier, siderurgic, energetic etc.)

„Constituirea infrastructurii necesare gestionării siturilor contaminate a început în anul 2006, prin organizarea în cadrul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor a unui colectiv pentru protecția solului și subsolului care a avut printre obiective și refacerea zonelor afectate de contaminări ale mediului geologic.

Structurile subordonate ministerului, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, inclusiv agențiile regionale și locale, precum și Garda Națională de Mediu și-au creat la rândul lor colective specializate pentru protecția solului și subsolului.

Totuși, în prezent, atât colectivele organizate cât și personalul specializat existent, nu au capacitatea și capabilitatea de a asigura coordonarea și derularea gestionării siturilor contaminate, la nivel național, regional sau teritorial.

Alte autorități centrale sau locale ale administrației de stat nu au organizate structuri sau colective specializate, dedicate protecției solului și subsolului”.

„Nu sunt disponibile în momentul elaborării strategiei informații privind inventarul siturilor contaminate, al siturilor potențial contaminate și al zonelor cu risc la contaminări, informații de piață privind costurile unitare/similare ale investigării, evaluării și refacerii, care să permită evaluarea costurilor necesare României pentru

gestionarea siturilor contaminate, prioritizarea pericolelor produse de siturile contaminate și a costurilor aferente aplicării acestui criteriu, costuri necesare realizării infrastructurii de gestionare a siturilor contaminate, o prognozare a costurilor anuale și a perioadei de prognoză^{126”}.

Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Brăila

Tabelul 4.3.4.1. Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Brăila

	Proprietar / administrator	Localitate	Tip activitate poluatoare	Natura poluantului	Suprafața (ha)
Deșeurile menajere urbane		Faurei și Ianca	Depozitare neconformă a deșeurilor	Deșeuri menajere	1,97
Deșeuri menajere în gospodării comunale	Gospodării comunale			Deșeuri menajere și dejecții animaliere	179,61
Zootehnice					
Halda zgură	Termoelectrica SA	Ianca	Depozitare zgura	Zgura de termocentrala	5,616
Halda slam	S.C. PETROM S.A		Depozitare provizorie a șlamurilor și solurilor contaminate	Deșeuri petroliere	1,3
	Celhart-Donaris S.A		Depozitare deșeuri industriale	Șlam de la caustizare	15,25
Altele					

Sursa: Raportul anual privind starea factorilor de mediu din județul Brăila în anul 2008 (cap. 5)

Cele mai întinse suprafețe cu soluri afectate se întâlnesc în zonele de depozitare a deșeurilor menajere și industriale.

Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Buzău

Tabelul 4.3.4.2. Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Buzău

	Proprietar / administrator	Localitate	Tip activitate poluatoare	Natura poluantului	Suprafața (ha)
Deșeuri menajere urbane					
Deșeuri menajere în gospodării comunale					
Exploatări miniere la zi (balastiere)		Lunca Buzăului	Extragere balast	Degradare sol	150
Zootehnice		Vâlcele	Depozitare	Dejecții animaliere	1 ha
Halda zgura					
Halda șlam					
Altele	SC Ductil Steel Buzău	Buzău	Depozitare deșeuri	Metale grele	120

¹²⁶ „Strategia Națională pentru Gestionarea Siturilor Contaminate în România^{126”}, Ministerul Mediului și Padurilor, 18.5.2010, http://www.mmediu.ro/legislatie/proiecte_acte/18.05.2010_Strategia-Nationala-Gestionare-Situri-Contaminate-Romania.doc

			tehnologice		
S. C . Fermit	Râmniciul Sarat		Depozitare deșeuri tehnologice	Metale grele	2
Petrom				produsele petroliere	50,49

Sursa: Raportul anual privind starea factorilor de mediu din județul Buzău în anul 2008 (cap. 5)

Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Constanța

În zonele industriale ale orașului Năvodari s-au înregistrat depășiri ale valorilor normale la majoritatea indicatorilor, respectiv, Plumb, Cadmiu, Cupru, Cobalt, Zinc. La indicatorul Cupru au fost înregistrate și valori care depășesc pragul de alertă, dar care se situează sub pragul de intervenție. Nu au fost depășiri la indicatorul Nichel.

În *Raportul anual privind starea factorilor de mediu din județul Constanța în anul 2008*, este prezentată o situație a suprafețelor de sol afectate de eroziune: 259.288 ha. Principala cauză a degradării solurilor o constituie despădurirea și păsunatul intensiv.

Tabelul 4.3.4.3. Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Galați

	Proprietar / administrator	Localitate	Tip activitate poluatoare	Natura poluantului	Suprafața (ha)
Deșeuri menajere urbane		Tirighina	Depozitare deșeuri municipale	Deșeuri menajere	8
Deșeuri menajere în gospodării comunale					
Zootehnice					
Halda zgura	Mittal Steel	Galați	Industria metalurgică		111
Halda șlam					
Altele	S. C. Petrom SA	Parc nr. 2 Buciumeni	Industria extractivă	Hidrocarburi (benzene)	

Sursa: Raportul anual privind starea factorilor de mediu din județul Galati - anul 2008

Halda de zgură Mittal Steel SA – 110 ha și hidrohalda de zgură Mittal Steel SA – 0,8 ha, urmează să fie ecologizate și redate circuitului natural, după închiderea obiectivelor.

Pentru careul de sondă F1-2, aparținând **S. C. Petrom SA**, s-au înregistrat depășiri ale pragului de alertă și de intervenție pentru indicatorul de calitate Benzen.

Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Tulcea

Activitățile miniere de suprafață se desfășoară pentru extracția și prelucrarea rocilor pentru construcții, în baza licențelor de exploatare pentru 11 obiective miniere și în baza permiselor anuale de exploatare pentru 17 obiective. Dintre acestea, doar o parte au terenuri ocupate de haldele de steril. Aceste terenuri urmează să fie refăcute și redate circuitului natural la închiderea acestor obiective sau pe parcursul dezvoltării exploatarii.

Tabel 4.3.4.4. Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Tulcea

	Proprietar / administrator	Localitate	Tip activitate poluatoare	Natura poluantului	Suprafață (ha)
Deșeuri menajere urbane	S.C. Ecorec S.A Popești-Leordeni	Tulcea	Depozit deșeuri municipale	Subst. rezultate din procesul de descompunere a reziduurilor	5,2
	S.C. Ecorecycling SRL București	Babadag	Depozit deșeuri municipale	Subst. rezultate din procesul de descompunere a reziduurilor	3
	Primăria Măcin-Serviciul public de gospodărire comunala	Macin	Depozit deșeuri municipale	Subst. rezultate din procesul de descompunere a reziduurilor	2
	Primăria Isaccea-Serviciul public de gospodărire comunala	Isaccea	Depozit deșeuri municipale	Subst. rezultate din procesul de descompunere a reziduurilor	0,1613
Deșeuri menajere în gospodării comunale					
Zootehnice					
Halda zgura	SC Ferom SA		Industria metalurgică	Metale	4.7
Halda şlam	SC Alum SA		Industria metalurgică neferoasă	Şlam alcalin	50
Altele	STX RO Offshore Tulcea SA		Şantier naval	Metale, comp. anorganici, solventi, hidrocarburi	75,6

Sursa: Raportul anual privind starea factorilor de mediu din județul Tulcea - anul 2008

Principalele surse de poluare a solurilor sunt depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere și industriale, fiind necesare investiții de construire a depozitelor conforme.

Poluarea solului (ha) în anul 2008, în județul Vrancea

Conform Ordinului nr. 756/03.11.1997 – Reglementarea privind evaluarea poluării mediului, solul în secțiunile de control se încadrează la sol “normal”. Nu există date

statistice cu privire la suprafețele de sol afectate (Sursa: Raportul anual privind starea factorilor de mediu din județul Vrancea în anul 2008).

Concluzii

Acțiunile antropice cu cel mai mare impact asupra calității solurilor sunt reprezentate de activitățile industriale și agricultură. Datorită structurii diversificate a economiei în Regiunea Sud Est, aspectele de vulnerabilitate a solului identificate acoperă aproape toata gama de probleme datorate impactului antropic, înregistrându-se în ultimii ani (datorită restricțiilor impuse de instituțiile responsabile cu implementarea politicilor comunitare) o reducere a presiunilor din punct de vedere ecologic. Ca activități industriale generatoare ale unui potențial impact asupra solului, care necesită o abordare mai atentă au fost identificate: exploatarea agregatelor minerale; extracția țățeiului și activitățile conexe; depozitarea deșeurilor industriale; depozitarea dejecțiilor animaliere.

Conform prevederilor Ordinului comun MMDD/MADR nr. 1552/743/2008 în Regiunea Sud Est, s-au recensat 34 de unități administrativ-teritoriale în care este sigură afectarea solului și apelor subterane cu nitrați din surse agricole.

În Regiunea Sud Est nu mai funcționează termocentralele pe cărbune; în total, sunt 119 situri contaminate, introduse în baza de date a autorităților competente.

4.4 Gestionarea deșeurilor

4.4.1. Deșeuri municipale și asimilabile

Colectarea deșeurilor

În anul 2008, în regiune și-au desfășurat activitatea un număr de 48 operatori de salubritate (din sectorul privat și public), ce au asigurat deservirea a jumătate din populația regiunii. Conform datelor furnizate de agențiile județene pentru protecția mediului, în anul 2008, în regiune, gradul de acoperire cu servicii de salubritate a fost de 84,68 % în mediul urban și 8% în mediul rural (4% în anul 2007). Tabelul de mai jos prezintă detaliat, pe județe, numărul de operatori în salubritate și ponderea populației care beneficiază de servicii de salubritate.

Tabelul 4.4.1 Ponderea populației care a beneficiat de servicii de salubritate, în 2008

	Număr operatori de salubritate	Procent populație deservită din totalul populației
Brăila	6	41,07
Buzău	6	26,73 ¹²⁷
Constanța	16	72,34
Galați	5	57,58
Tulcea	6	45,01
Vrancea	9	33,81
Total regiune SE	48	50,17

¹²⁷ 54,91% în zona urbană, 6,95% în zona rurală

Sursa: Rapoarte ale Agențiilor Locale pentru Protecția Mediului

Conform obiectivelor stabilite în Planul Regional de Gestionaare a Deșeurilor, gradul de acoperire cu servicii de salubritate trebuia să ajungă la 80% în mediul rural, până în 2009 și la 100% în mediul urban și rural, până în 2013, obiective foarte ambițioase, foarte greu de atins, având în vedere situația existentă în mediul rural.

Tabel 4.4.2. Cantitatea de deșeuri municipale colectate (tone)

Județ	2007	2008
Brăila	119.350	141.870
Buzău	103.176	131.732
Constanța	358.189	383.214
Galați	263.820	260.680
Tulcea	111.422	117.142
Vrancea	103.080	Nu există date

Sursa: APM-urile

Tabel 4.4.3. Cantitatea kg de deșeuri colectate pe cap de locuitor

Județ	2007	2008
Brăila	283,4	282,0
Buzău	211	271
Constanța	498	532
Galați	481	513
Tulcea	444	470
Vrancea	262	Nu există date

Sursa: Calculate de consultant pe baza rapoarte privind starea mediului în județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea pentru anul 2008 (cap.7)

La nivelul regiunii, cu toate că procesul de colectare selectivă a deșeurilor municipale în vederea valorificării materialelor reciclabile nu a fost introdus în fiecare localitate, acesta a înregistrat un progres vizibil în ultimii ani. Astfel, spre deosebire de anul 2008, când existau 21 localități în regiunea în care au fost înființate puncte de colectare selectivă a deșeurilor municipale (pentru hârtie-carton, mase plastice, PET, sticlă), în anul 2009 numărul localităților a crescut la 63, iar numărul locuitorilor deserviți este mult mai mare.

În zonele urbane s-a optat pentru amplasarea containerelor tip în zone cu trafic intens (intersecții, piețe), colectarea făcându-se pe 3-4 fracții (hârtie-carton, PET, sticlă, metal). Obligativitatea închiderii tuturor depozitelor de deșeuri menajere din mediul rural la 16 iulie 2009 a determinat un număr mare de primării din regiune să creeze sisteme de colectare selectivă, în special a ambalajelor, reducând astfel volumul de deșeuri care trebuie depozitat. Astfel, în special în județele Buzău și Vrancea au fost înregistrate progrese notabile în acest sens, prin extinderea sistemului de colectare selectivă în 21, respectiv 27 de localități rurale.

În municipiul Constanța a fost pusă în funcțiune o instalație pentru sortarea deșeurilor reciclabile din deșeuri menajere, cu o capacitate de sortare de 9 tone/oră. De asemenea, au fost amplasate în 20 de locații 50 de containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor de plastic și hârtie/carton.

În anul 2009, la nivelul regiunii, a fost colectată o cantitate totală de 1.480 tone deșeuri reciclabile din care cea mai mare cantitate este reprezentată de hârtie și carton (973,84 t).

În anul 2008, la nivelul regiunii s-a colectat de la gospodăriile particulare o cantitate de 1107,364 tone de deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE), ceea ce reprezintă 0,39 kg/locuitor. Conform prevederilor legale, în anul 2008 ținta de colectare a DEEE de la gospodăriile particulare a fost de 4 kg locuitor/an.

Au fost de asemenea colectate, prin centrele de colectare autorizate, un număr de 6295 vehicule scoase din uz, cea mai mare parte fiind colectate în cadrul programelor derulate prin MMDD, de stimulare a înnoirii parcului național auto.

Box 4.4. Situația colectării separate a deșeurilor, pe categorii 2006-2008

Tabel 4.4.4. Situația colectării separate a deșeurilor pe categorii, județul Brăila, 2006-2008

	Total colectate			Reciclate			% reciclate din cele colectate		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Plastic	565,67	654,81	618,02	565,67	654,81	618,02	100	100	100
Hârtie și carton	1.678	1.707	1.882	1.678	1.707	1.882	100	100	100
Sticlă									
Metal									
Lemn									
Altele									

Sursa: APM Brăila, Rapoarte privind starea mediului în județul Brăila

Tabel 4.4.5. Situația colectării separate a deșeurilor pe categorii, județul Buzău, 2006-2008

	Total colectate			Reciclate			% reciclate din cele colectate		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Plastic	20.097,47	21.998,621	23.480,41	19.726,55	21.843,36	23.151,21	98,15	99,29	98,59
Hârtie și carton	1.623,87	3.601,50	1.854,82	1.340,00	3.601,50	1.054,42	82,51	100	56,84
Sticlă			-			-			-
Metal			169,02			139,13			82,31
Lemn			93,93			-			-
Altele			0,75			-			-

Sursa: APM Buzău, Rapoarte privind starea mediului în județul Buzău

Tabel 4.4.6. Situația colectării separate a deșeurilor pe categorii, județul Constanța, 2006-2008

	Total colectate			Reciclate			% reciclate din cele colectate		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Plastic	210	488,05	385,56		488,05	385,56		100	100
Hârtie și carton	200	528,4	420,66		528,4	420,66		100	100
Sticlă	4	143,7	99		143,7	99		100	100
Metal	30	27,75	0,96		27,75	0,96		100	100
Lemn									

Altele			3,25			3,25			100
--------	--	--	------	--	--	------	--	--	-----

Sursa: APM Constanța, Rapoarte privind starea mediului în județul Constanța

Tabel 4.4.7. Situația colectării separate a deșeurilor pe categorii, județul Galați, 2006-2008

	Total colectate			Reciclate			% reciclate din cele colectate		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Plastic	2.028,73	2.010,03	3.236,48	1.724,73	2.080,39	2.798,3	85,02	103,50	86,46
Hârtie și carton	3.270,04	2.021,2	5.561,19	3.332,92	1.812,34	4.671,01	101,92	89,67	83,99
Sticlă	0,19		759,43	0,19		323,07	100,00		42,54
Metal	2.453,07	2.402,99	967,69	2.381,16	2.372	809,06	97,07	98,71	83,61
Lemn			411,3			72,43			18,10
Altele		87,02	7,12		75,2			86,42	0

Sursa: APM Galați, Rapoarte privind starea mediului în județul Galați

Tabel 4.4.8. Situația colectării separate a deșeurilor pe categorii, județul Tulcea, 2006-2008

	Total colectate			Reciclate			% reciclate din cele colectate		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Plastic		357,141	34,96		354,838	34,96		99,35516	100
Hârtie și carton		1.038,031	268,82		1.078,967	268,82		103,9436	100
Sticlă		27,625			19,2			69,50226	
Metal									
Lemn		1.392,389			1.447,573			103,9633	
Altele									

Sursa: APM Tulcea, Rapoarte privind starea mediului în județul Tulcea

Tabel 4.4.9. Situația colectării separate a deșeurilor pe categorii, județul Vrancea, 2006-2008

	Total colectate			Reciclate			% reciclate din cele colectate		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Plastic		223,91	998.14		223,18	998.14		99,67398	100
Hârtie și carton		270.23			270.01			99,91859	100
Sticlă		1073,3			1028,18			95,79614	
Metal		23,41	2754,9		21,66	2754,9		92,52456	100
Lemn		119,58	10.06		109,27	9		91,37816	89,4
Altele		8			8			100	

Sursa: APM Vrancea, Rapoarte privind starea mediului în județul Vrancea

Tratarea și valorificarea deșeurilor

Principalele operații de tratare/valorificare a deșeurilor municipale sunt:

- Sortarea deșeurilor municipale
- Reciclarea deșeurilor municipale
- Compostarea deșeurilor biodegradabile
- Tratarea mecano-biologică

- Tratarea termică a deșeurilor municipale

Sortarea deșeurilor municipale

Scopul unei instalații de sortare constă în separarea din deșeurile municipale a fracțiilor valorificabile material sau energetic. Principalele materiale sortate sunt: hârtia, plasticul sticla, metalele și lemnul.

Din anul 2005, în **municipiul Constanța** funcționează o instalație pentru sortarea deșeurilor reciclabile din deșeuri menajere, cu o capacitate de sortare de 9 tone/oră. Instalația aparține societății S.C. M.M. RECICLYNG S.R.L. În anul 2009, au fost sortate 198,87 tone deșeuri reciclabile din deșeuri menajere. Din cantitatea de 243220,7 tone deșeuri generată la nivelul municipiului Constanța a fost supusă sortării o cantitate de 3711,32 tone. Procentual, aceasta reprezintă 1,52% din cantitatea de deșeuri generată în municipiul Constanța.

Totodată, cantitatea de deșeuri sortată a continuat să scadă, de la 562,77 tone în anul 2008, la 198,72 tone în anul 2009, în condițiile scăderii cantității de deșeuri supuse sortării cu aproximativ 1200 tone. Cantitatea de deșeuri sortată reprezintă un procent de 5,38% din cantitatea de deșeuri menajere supuse sortării.

Într-o mică măsură, se realizează sortarea manuală a deșeurilor recepționate în depozitele de deșeuri pentru recuperarea deșeurilor de hârtie și carton, a deșeurilor de PET, cât și a deșeurilor metalice. Astfel, au fost sortate manual, în depozitul de la Albești, jud. Constanța, aparținând SC ECO GOLD INVEST SA, 51,82 tone deșeuri de mase plastice și 38,49 tone deșeuri metalice și în depozitul SC IRIDEX IMPORT EXPORT BUCURESTI Filiala Costinești SRL 77,05 tone deșeuri mase plastice.

În **județul Galați**, în municipiul Tecuci, în 2009 a fost finalizată investiția finanțată prin fondurile Phare CES 2004 „Eco Tecuci- Valorificarea deșeurilor menajere - Platforma de compostare, stație de sortare și transfer. Stația de sortare are o capacitate de 20 000 t/ an și realizează sortarea din deșeurile municipale a hârtiei/cartonului, plasticului și sticlei.

La nivelul județului **Tulcea**, cu excepția compactării care se realizează în utilaje de transport de tipul autogunoierelor compactoare, deșeurile municipale colectate în vederea eliminării finale prin depozitare, nu sunt supuse nici unui proces de tratare prealabilă depozitării. Au fost organizate pentru colectarea selectivă la 45 de puncte dotate cu câte trei euro-containere de 1,1 mc pentru pre-colectarea deșeurilor de hârtie-carton, plastic și PET.

În luna martie 2009, în **Tulcea**, zona Vararie, și-a început activitatea de depozitare. Depozitul zonal pentru deșeuri nepericuloase și periculoase stabile, nereactive, aparținând SCECOREC SA București, dotat cu stație de sortare semiautomată cu o capacitate de 9 tone deșeu/oră. Stația de sortare a desfășurat activitate doar două luni în anul 2009.

În **județul Vrancea**, deșeurile menajere nu sunt supuse unor procese de tratare prealabilă eliminării finale, acestea sunt doar compactate zilnic în platformele de deșeuri de la orașe. Prin programul de finanțare PHARE-2004 CES, în anul 2009 s-au finalizat lucrările de construcții montaj la proiectul „Colectare, selectare și transfer deșeuri -ECO Panciu”, care nu a fost pusă în funcțiune la termen (septembrie 2009) datorită unor restanțe de achiziții utilaje și de alimentare cu energie electrică.

Reciclarea deșeurilor municipale

Reciclarea reprezintă colectarea, separarea și procesarea uneia dintre componentele deșeurilor în vederea transformării lor în produse utile. Aproape toate materialele care intră în compoziția deșeurilor: hârtia, sticla, ambalajele din plastic, cutiile metalice pot face obiectul unui proces de reciclare.

Colectarea selectivă și reciclarea sunt soluții la îndemâna tuturor, cu efecte imediate:

- Se protejează natura și resursele naturale
- Se reduce poluarea solului, apei, aerului
- Se reduce poluarea mediului înconjurător
- Se economisește energie

La nivelul regiunii au fost identificați 36 de agenți economici autorizați pentru reciclarea diferitelor tipuri de deșeuri de ambalaje.

Compostarea deșeurilor

În instalațiile de compostare pot fi prelucrate deșeurile biodegradabile municipale colectate separat. Procesul de compostare este un proces aerob. În urma procesului de compostare rezultă compostul, care este utilizat în agricultură.

În anul 2006 Consiliul Județean Brăila în cadrul programului Phare CES 2004 a obținut finanțare pe proiectul "stație de compostare deșeuri biodegradabile oraș Ianca", obiectiv prevăzut în Planul Regional de Gestionație a Deșeurilor. Acest proiect a fost realizat și funcționează din decembrie 2008.

Stația de compostare a deșeurilor din orașul Târgu Bujor (Programul PHARE 2004 "Schema de investiții pentru proiecte mici de gestionare a deșeurilor") – este în funcțiune din iunie 2009. În perioada iunie – decembrie 2009, a fost obținută o cantitate de 120 t compost, precum și din operația de sortare manuală următoarele cantități de deșeuri reciclabile: Plastic – 6,7 tone, Hârtie – Carton – 4,9 tone, Sticlă – 1,5 tone și Metal – 4,5 tone.

Stația de compostare de la Tecuci (fonduri Phare) cu o capacitate de 12000 t/an și de la Galați (fonduri ISPA) vor intra în producție începând cu 2010.

Prin Planul Regional de Gestionație a Deșeurilor, în următorii ani, pe măsură ce se va introduce sistemul de colectare selectivă, se preconizează construirea a 41 stații de compostare.

Tratarea mecano-biologică precum și **tratarea termică** a deșeurilor municipale nu sunt considerate ca opțiuni viabile din punct de vedere economic la nivelul Regiunii Sud Est, cel puțin pentru actuala perioadă de planificare (până în 2013).

Depozitarea deșeurilor

La nivelul Regiunii există 7 depozite conforme pentru deșeuri menajere nepericuloase:

- județul Brăila, localitatea Muchea, operator SC Tracon SRL
- județul Buzău, localitatea Galbinasi, operator RER Ecologic Service SA
- județul Constanța, localitatea Ovidiu, operator SC Tracon SRL
- județul Constanța, localitatea Costinești, operator SC Iridex Group Import Export SRL
- județul Constanța, localitatea Albesti, operator SC Eco Gold Invest Mangalia SA.
- județul Constanța, Portul Constanța, operator SC Iridex Group Import Export SRL (pentru deșeurile generate în zona portului)
- județul Tulcea, zona Vararie, operator SC ECOREC SA.

Se observă că județele Galați și Vrancea încă nu dispun de depozite conforme.

Depozitul ecologic Muchea din județul **Brăila** funcționează din anul 2002. Suprafața totală proiectată a depozitului este de 18.08 ha, în prezent funcționând cu o suprafață de 3.1 ha celula nr. 1 și o capacitate de depozitare de 434.000 mc. Cantitatea medie de deșeuri colectate de la populația municipiului și eliminate anual pe acest depozit este de aproape 70.000 t. Întrucât gradul de umplere a celulei I a ajuns la aprox. 75%, s-a parcurs procedura și s-a obținut autorizația de construire pentru celula 2. Pe parcursul anului 2009 depozitul a funcționat cu celula nr. 1. Cantitatea de deșeuri depozitată în 2009 a înregistrat o ușoară scădere față de anul 2008, de la 70935 t în 2008 la 70042 tone în 2009.

Depozitul ecologic Galbinasi din județul **Buzău** are o suprafață totală de 14,7 ha. și este administrat de SC RER Ecologic Service SA. Deține Autorizația Integrată de Mediu nr. 24/02.11.2006 reactualizată în 22.10.2007. Depozitul are în operare două celule de 2,54 ha, respectiv 3,25 ha.

Depozitul de deșeuri menajere și asimilabile, amplasat în localitatea Ovidiu, județul **Constanța**, administrat de SC TRACON SA, deservește localitățile Constanța, Ovidiu și Năvodari. În anul 2009 deșeurile au fost depozitate în celula 5, cu o suprafață de 3,06 ha și un volum de 335.500 mc. Din anul 2009 în acest depozit au fost transportate și deșeuri provenite din localitățile rurale unde au fost înființate servicii de salubrizare sau unde au fost încheiate contracte pentru colectarea și transportul deșeurilor menajere de către operatori economici autorizați.

Depozitul de deșeuri menajere și asimilabile amplasat în localitatea Costinești deservește 53.000 de locuitori din localitățile învecinate la care se adaugă și 70.000-80.000 de turiști/an. Depozitul de deșeuri menajere și asimilabile amplasat în localitatea Albești deservește localitățile din sudul județului, cât și stațiunile din această zonă. În anul 2008, a fost autorizat depozitul de deșeuri menajere, stradale, industriale și asimilabile acestora din incinta Portului Constanța, operat de SC IRIDEX GROUP IMPORT EXPORT SRL București. Capacitatea totală de depozitare este de 167.000 mc, reprezentând aproximativ 150.300 tone.

În județul Galați, eliminarea finală a deșeurilor urbane se face la depozitul de deșeuri municipale al municipiului Galați de la Tirighina care va fi închis până la data de 16.07.2014; în aceeași situație se află și celelalte depozite de deșeuri, de la Tecuci (va fi închis până la data de 16.07.2017), Umbrărești ce deservește orașul Tg. Bujor (ce trebuia să fie închis până la data de 16.07.2009), depozitul de deșeuri Bâzanu ce deservește orașului Berești (ce trebuia să fie închis până la data de 16.07.2009).

Depozitul zonal pentru deșeuri nepericuloase și periculoase stabile, nereactive – **Tulcea**, aparținând SC ECOREC SA București, a fost autorizat de către ARPM Galați în luna octombrie 2008. Acesta este amplasat în zona Vararie, zonă situată în N-NV Municipiului Tulcea, pe o suprafață de 220.000 mp., care va fi divizată în 8 celule de depozitare - 4 celule în care vor fi depozitate deșeuri municipale, nepericuloase și alte 4 celule în care vor fi depozitate deșeuri periculoase stabile nereactive. În prima etapă au fost construite, în partea de est a amplasamentului, două celule de depozitare din care: o celulă pentru deșeuri nepericuloase (27.041 mp) și una pentru deșeuri periculoase stabile, nereactive (13.522 mp), precum și instalațiile și echipamentele necesare desfășurării activității, conform Normativului tehnic. Capacitatea totală de depozitare

va fi de 1.700.000 mc, reprezentând cca. 850.000 tone și are o durată de funcționare preconizată de 20 ani.

În mediul rural, aproape fiecare comună are anumite spații destinate depozitării deșeurilor. În zona rurală colectarea, transportul și depozitarea deșeurilor se realizează în mare parte individual, neexistând posibilitatea ținerii unei evidențe privind cantitățile de deșeuri eliminate anual. Pe aceste amplasamente se depozitează deșeuri menajere, dejecții animale solide (gunoi de grăjd), resturi vegetale provenite de la culturi agricole și deșeuri de materiale din construcții (în special moloz, restul materialelor fiind valorificate în gospodarii). Aceste depozite, în general, sunt terenuri neamenajate, stabilite prin hotărâri ale consiliilor locale și administrate de către primării.

Conform prevederilor art. 3 alin. (7) din HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, toate aceste spații de depozitare din zona rurală trebuie să sisteneze depozitarea și să fie reabilitate până la data de 16 iulie 2009 prin salubrizarea zonei și reintroducerea acesteia în circuitul natural sau prin închidere conform prevederilor Ordinului MMDD nr. 1274/2005 privind emiterea avizului de mediu la încetarea activităților de eliminare a deșeurilor, respectiv depozitare și incinerare, completat prin Ordinul MMDD nr. 120/2008.

În Regiunea Sud Est au fost identificate în urma inventarierii efectuate la nivel local 1279 de spații de depozitare rurale, din care 1235 au fost închise până la sfârșitul anului 2009. Au continuat depozitarea și după 16 iulie 2009, 40 de rampe în județul Constanța și 4 în județul Tulcea (din care 2 pe teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării).

O parte dintre primăriile din mediul rural au încheiat contracte pentru preluarea deșeurilor menajere de către operatori economici autorizați pentru salubrizare sau pentru eliminarea deșeurilor sau și-au înființat propriile servicii de salubrizare.

4.4.2. Deșeuri industriale

Deșeurile industriale sunt generate de procedeele de fabricație și pot fi încadrate în 3 mari categorii:

- deșeurile organice precum deșeurile de hidrocarburi, solvenți, gudroanele
- deșeurile minerale lichide
- deșeuri minerale solide

Că o constatare generală, industria metalelor în sens larg (metalurgie, siderurgie, constructoare de mașini) petrolului și chimiei, sunt cele mai mari producătoare de deșeuri industriale. **Tratamentul** deșeurilor industriale se face după **3 metode**:

- incinerarea
- tratamentul fizico-chimic
- depozitarea

Tabel 4.4.2. Deșeuri industriale generate, valorificate și eliminate în regiunea Sud Est, 2008

Cantități deșeuri industriale	Generate	Valorificate	Eliminate
Brăila	60.411,02	42.002,668	18.408,25
Buzău	75.624,85	70.575,51	5.898,81
Constanța	1.397.148,29	439.271,65	998.030,8

Galați	5.762.730	5.317.824	413.340
Tulcea	19.473.452	64.002,44	64.002,44
Vrancea	131.400	94.200	26.700
Total regiune SE	7.446.787,61	6.027.876,27	1.526.380,30

Sursa: Rapoarte privind starea mediului în județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea pentru anul 2008

4.4.3. Deșeuri periculoase

La nivelul regiunii de dezvoltare SE, deșeurile periculoase sunt generate în principal de industria extractivă și de prelucrare a produselor petroliere, industria metalurgică, agricultura și epurarea apelor uzate municipale și industriale.

O mare parte din depozitele de deșeuri industriale neconforme au fost închise sau urmează să fie închise după programe aprobată de agențiile teritoriale de protecția mediului, eliminarea / valorificarea deșeurilor periculoase se face prin firme specializate sau prin depozitare controlată, în cadrul organizat.

În județul **Brăila**, activitatea de colectare și eliminare a deșeurilor periculoase desfășurată de către SC SETCAR SA. În anul 2008 au fost colectate, valorificate sau eliminate (prin instalația proprie sau predate/exportate în vederea eliminării) următoarele cantități de deșeuri:

- 462,58 t reactivi chimici cu termen de valabilitate expirat – eliminate prin instalația proprie
- 2755,88 t soluții galvanice valorificate prin instalația proprie sau terți
- 19,47 t deșeuri de pesticide eliminate prin terți
- 62,98 t ulei uzat colectat și valorificat prin terți
- 169,51 t azbest colectat și predat spre eliminare

SNP PETROM SA Sucursala Brăila deține două bataluri de eliminare a reziduurilor petroliere (șlam), în localitatea Oprișenești. Ambele depozite au sistat activitatea conform calendarului de închidere a depozitelor de deșeuri periculoase din industria extractivă a petrolului, s-a finalizat procesarea șlamului, fiind în curs de ecologizare.

În județul **Buzău** principalele tipuri de deșeuri periculoase generate în anul 2007 au fost:

- deșeuri periculoase din industria extractivă a petrolului,
- nămoluri provenite de la epurarea apelor industriale.

Principalii agenți economici generatori de *deșeuri periculoase* în anul 2007 au fost: PETROM SERVICE SA Berca, SNP PETROM – SCHELA Berca, DUCTIL STEEL SA Buzau, DUCTIL SA Buzău, CORD SA Buzău, DEPOUL CFR Buzău, SNCFR - SECTIA L3 Buzău, METAL SOMET SA Buzău.

În județul **Constanța** sunt autorizate din punct de vedere al protecției mediului 2 instalații în care pot fi valorificate deșeurile periculoase din deșeuri menajere.

- SC ECO FIRE SYSTEMS SRL CONSTANTA, comuna Lumina, județul Constanța - Instalație pentru incinerarea ecologică a deșeurilor periculoase și nepericuloase cu capacitatea de 1200 kg/oră;
- SC LAFARGE CIMENT (ROMANIA) SA, uzina Medgidia – Instalație de co-incinerare pentru obținerea cimentului.

Cel mai mare generator de deșeuri periculoase, din județul **Galați**, este SC MITTAL STEEL SA Galați (ARCELORMITTAL Galați SA), cu o cantitate de peste 10.000 tone.

Depozite de deșeuri industriale periculoase

Depozitul de deșeuri periculoase Hidrohalda ArcelorMittal a sistat depozitarea deșeurilor periculoase la 31.12.2006, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, eliminarea deșeurilor periculoase făcându-se prin societăți autorizate de colectare, transport și valorificare/eliminare.

Tot la 31.12.2006, a sistat depozitarea și depozitul de deșeuri petroliere Independența-Slobozia Conachi,a lui SC PETROM SA, sucursala PETROM Brăila.

Depozitul de deșeuri Halda de Zgură Elnav a obținut Avizul de Mediu pentru stabilirea obligațiilor de mediu la încetarea activității, nr.3/12.04.2007, și a sistat depozitarea la data de 01.07.2007.

Pentru depozitul de deșeuri Halda de Zgură Mittal Steel SA, operatorul depozitului SC ArcelorMittal Galați SA, a obținut Avizului de Mediu pentru stabilirea obligațiilor de mediu la încetarea activității,nr.37/18.07.2008. Amplasamentul haldei de zgură are o suprafață de cca.110 h, iar cantitatea de deșeuri depozitată este de aprox. 57 milioane tone.

În județul **Tulcea**, societatea Aker Tulcea SA a generat 23 to de șlam galvanic rezultat din acoperiri metalice propriu-zise , dar mai ales din fazele pregătitoare – degresare, decapare, spălare. În general, deșeurile constau în cea mai mare parte din metale și săruri ale acestora – azotați, sulfați, cloruri și mai puțin cianuri și hidroxizi.

Deșeurile de producție periculoase existente în stoc sunt depozitate în condiții de siguranță, în spații special amenajate.

STX RO Offshore Tulcea SA a predat în anul 2008 în vederea eliminării următoarele tipuri de deșeuri periculoase:

- deșeu cianuric neutralizat – 0,08 to la SETCAR SA Brăila- (cod deșeu - 11.03.01*)
- soluție fixator – 290 litri la Argirex București – (cod deșeu 09.01.04 *)
- șlam zincare – 43,5 tone la SC Vivani Slobozia – (11.01.98*)

Principalele categorii de deșeuri periculoase produse (existente) în județul **Vrancea** sunt:

- șlamuri galvanice, de la S.C. ROMSEH TOOLS S.A. Focșani sunt stocate în magazia amenajată la depozitul de deșeuri urbane Golești , iar cele de la INSTA ELECTRIC S.A. Focșani sunt valorificate la UVCP S.A. Turnu Măgurele.
- baterii de condensatori cu PCB degradați , aflate la 20 de unități din județ.
- deșeuri de pesticide, în prezent se mai află pe stoc la 3 unități o cantitate totală de 6,17 tone care nu a fost prinsă în proiectul PHARE RO 2002 / 000 – 586.04.07
- uleiuri uzate , au fost produse 75,52 tone
- deșeuri de drojdii cu ferocianuri de la deferizarea vinului sunt stocate în rezervoare gestionate de producători.

În cursul anului 2008, 3 din cele 5 unități de vinificație au eliminat aceste deșeuri prin firme autorizate (VEDAGRO S.R.L. Cotești, MALVIN GRUP S.R.L. Odobești, VINEXPORT S.A. Focșani), în prezent mai dețin deșeuri de acest tip VINCON Vrancea S.A. și VERITAS S.A. Panciu.

4.4.4. Deșeuri provenite din activități medicale

Din totalul de deșeuri produse în unitățile sanitare 75-80 % sunt deșeuri nepericuloase asimilabile cu cele menajere, iar 20-25% sunt deșeuri periculoase. Atât cantitățile, cât și tipurile de deșeuri rezultate din activități medicale variază în funcție de mai mulți factori: mărimea unității sanitare, specificul activității și al serviciilor prestate, numărul de pacienți asistați sau internați.

Colectarea și transportul deșeurilor medicale periculoase rezultate de la unitățile spitalicești care și-au închis incineratoarele, au fost realizate de operatori autorizați, iar eliminarea finală a fost realizată la incineratoarele ecologice autorizate, aparținând SC IRIDEX GROUP IMPORT EXPORT SRL București, SC PROD IMPORT CDC SRL, Altân Tepe și respectiv SC ECO FIRE SYSTEMS SRL Constanța.

Tabel 4.4.4 Cantitatea medie de deșeuri medicale, 2008

	Cantitatea generată (tone)	Nr. unități spitalicești generatoare
Brăila	159	6
Buzău	167,031	15
Constanța	171,6	10
Galați	154	
Tulcea	68,824	3
Vrancea	337	9
Total regiune SE	1.057,455	

Sursa: Rapoarte privind starea mediului în județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea pentru anul 2008

Deșeurile nepericuloase rezultate din activități medicale sunt deșeuri asimilabile celor menajere, rezultate din activitățile serviciilor medicale, tehnico-medicale, administrative, de cazare, a blocurilor alimentare și oficiilor de distribuire a hranei. Aceste deșeuri se colectează și se îndepărtează la fel ca și deșeurile menajere, pe bază de contracte cu operatorii de salubritate

Concluzii.

Colectarea deșeurilor în Regiunea Sud Est

- Conform datelor furnizate de agențiile județene pentru protecția mediului, în anul 2008, în regiune, gradul de acoperire cu servicii de salubritate a fost de 84,68 % în mediul urban și 8% în mediul rural. Procentul populației deservite de servicii de salubritate din totalul populației a înregistrat o medie regională de 50,17, variind de la 72 în județul Constanța la 26,73% în județul Buzău.
- În prezent, în Regiunea Sud Est procesul de colectare selectivă a deșeurilor municipale (pentru hârtie-carton, mase plastice, PET, sticlă, metal) în vederea valorificării materialelor reciclabile nu a fost introdus în fiecare localitate, puncte de colectare selectivă a deșeurilor municipale fiind înființate în 63 localități din regiune.
- În anul 2009, la nivelul regiunii, a fost colectată o cantitate totală de 1.480 tone deșeuri reciclabile din care cea mai mare cantitate este reprezentată de hârtie și carton (973,84 t).
- În anul 2008, la nivelul regiunii s-a colectat de la gospodăriile particulare o cantitate de 1107,364 tone de deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE), ceea ce reprezintă 0,39 kg/locuitor. Conform prevederilor legale, în anul 2008 ținta de colectare a DEEE de la gospodăriile particulare a fost de 4 kg

locuitor/an.

- Au fost de asemenea colectate, prin centrele de colectare autorizate, un număr de 6295 vehicule scoase din uz, cea mai mare parte fiind colectate în cadrul programelor derulate prin MMDD, de stimulare a înnoirii parcului național auto.

Tratarea și valorificarea deșeurilor

- În regiune există trei instalații de sortare a deșeurilor reciclabile din deșeurile menajere: una în județul Constanța și una în județul Tulcea. Instalațiile au o capacitate de 9 tone/oră fiecare; una în județul Galați, .
- Capacitățile de reciclare a diferitelor tipuri de deșeuri municipale, pentru hârtie , carton și metal au rămas constante în 2008, față de 2007, acoperind necesitățile regiunii. La nivelul regiunii nu există, din păcate, nicio instalație care să efectueze reciclarea sticlei.
- În regiune nu există încă nici o stație pentru compostarea deșeurilor biodegradabile, iar cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate separat este zero.
- Nămolul provenit de la stațiile de epurare orășenești nu este folosit decât în foarte mică măsură în agricultură, cea mai mare cantitate fiind eliminată prin depozitare.
- Din cantitatea de deșeuri din construcții și demolări colectată separat în anul 2008 a fost eliminată prin depozitare o cantitate mai mică față de anul 2007.

Depozitarea deșeurilor în anul 2008

- În Regiunea Sud Est există 7 depozite conforme (Muchea – județul Brăila; Gălbinași – județul Buzău; Ovidiu, Costinești și Albești, Portul Constanța – județul Constanța; Vărărie – județul Tulcea).
- Mai funcționează, la nivelul regiunii, încă 16 depozite neconforme, care urmează să sisteză activitatea de depozitare etapizat până în anul 2017.
- În Regiunea Sud Est au fost identificate în urma inventarierii efectuate la nivel local 1279 de spații de depozitare rurale, din care 1235 au fost închise până la sfârșitul anului 2009. Au continuat depozitarea și după 16 iulie 2009, 40 de rampe în județul Constanța și 4 în județul Tulcea (din care 2 pe teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării). O parte din primăriile din mediul rural au încheiat contracte pentru preluarea deșeurilor menajere de către operatori economici autorizați pentru salubrizare sau pentru eliminarea deșeurilor sau și-au înființat propriile servicii de salubrizare.

4.5 Riscuri naturale

Conform legii 575 din 22 octombrie 2001, **zonele de risc natural** sunt arealele delimitate geografic, în interiorul cărora există un potențial de producere a unor fenomene naturale distructive, care pot afecta populația, activitățile umane, mediul natural și cel construit și pot produce pagube și victime umane. Obiectul legii sunt zonele de risc natural cauzat de cutremurele de pământ, inundații și alunecări de teren. Delimitarea geografică a zonelor de risc natural se bazează pe studii și cercetări specifice elaborate de instituții specializate, materializate prin hărți de risc natural avizate de organele de specialitate ale administrației publice locale și centrale, competente potrivit legii. Declararea unui areal ca zonă de risc natural se face prin hotărârea consiliului județean în baza hărților de risc natural. În zonele de risc natural, delimitate geografic și declarate astfel conform legii, se instituie măsuri specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, realizarea construcțiilor și utilizarea terenurilor, care se cuprind în planurile de urbanism și amenajare a teritoriului, constituind totodată și baza întocmirii planurilor de protecție și intervenție împotriva dezastrelor. Lucrările de prevenire și atenuare a riscurilor naturale constituie cauză de utilitate publică.

România s-a confruntat, pe parcursul vremii, cu fenomene naturale precum cutremure (cu efecte negative semnificative în 1941, 1977, 1986), secete, inundații (cu efecte negative relevante în 1970, 1975, 1985, 2002, 2005, 2006), incendii forestiere și numeroase accidente cauzate de activitățile umane, care au determinat importante pierderi materiale și au avut un impact negativ asupra mediului. Cutremure – România se află sub influența epicentrului Vrancea, de-a lungul vremii sunt menționate câteva evenimente importante: 1940 – daune materiale semnificative și peste 1000 de morți, 1977 – pagube materiale în câteva orașe și peste 1000 morți, 1986 – nicio pierdere umană. Din punctul de vedere al climei, România se confruntă cu fenomene hidrologice în cicluri de 9-10 ani: ani de secetă urmați de ani ploioși. În România inundațiile au o frecvență crescută. Din păcate, au existat situații în care, sub aspectul proporției și al distribuției spațiale, fenomenul a cauzat pierderi catastrofice. **Despăduririle masive de după 1990 au amplificat gravitatea fenomenului**, inundațiile având un caracter torențial în multe zone. Având în vedere frecvența și pierderile cauzate, inundațiile se află pe primul loc în ceea ce privește riscurile naturale care prezintă pericol pentru populație și pentru activitățile economice. Ținând seama de frecvența și intensitatea riscurilor naturale prezentate mai sus, atât sub aspectul pierderilor de vieți omenești, cât și al pierderilor materiale, autoritățile române au decis că cel mai important risc natural care trebuie acoperit prin intervenții specifice și semnificative este reprezentat de inundații.

4.5.1 Starea mediului marin și a zonei costiere

Marea Neagră are o suprafață de 413.490 km², o adâncime maximă de 2.245 m, un volum de apă de 529.955 km³ și o lungime a țărmurilor de 4.020 km. Marea Neagră are un nivel scăzut de salinitate (15,12 g % în zona de țărm și 15,6 % în larg), din cauza numeroaselor râuri care se varsă în ea. În aportul fluvial, apreciat la 346 km³, 78% aparține râurilor din nord-vestul bazinului, dintre acestea un volum însemnat fiind asigurat de fluviul Dunarea. Pana în prezent, în Marea Neagră au fost inventariate aproximativ 1.500 specii de vertebrate și nevertebrate. Urmare a accentuării poluării

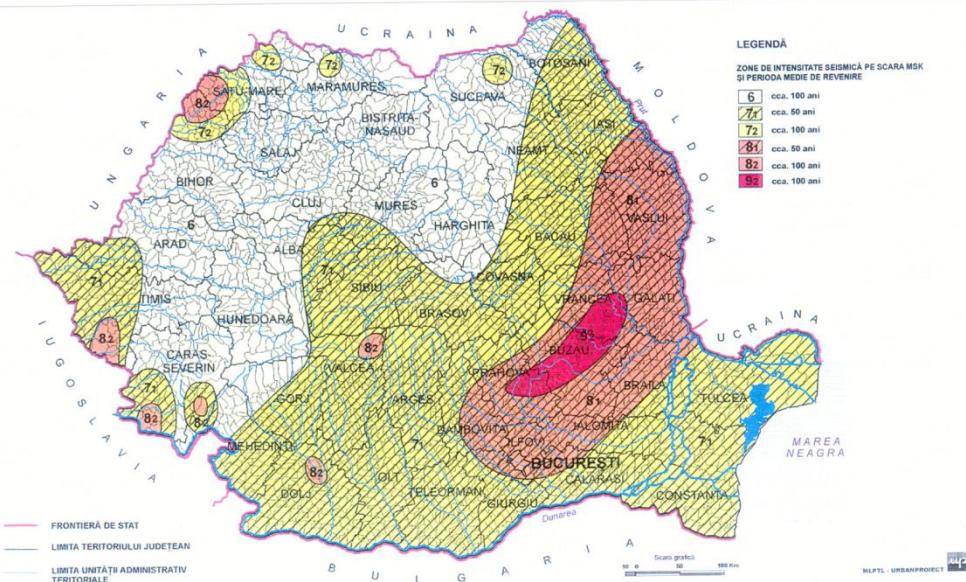
industriale și orășenești din ultimele două decenii s-a constatat reducerea unor specii de pești răpitori, cât și a unor specii de pești cu importanță economică (scrumbie, calcan, hamsie, stavrid, sturioni). Litoralul Mării Negre a avut de suferit de pe urma gravelor probleme de eroziune din ultimele trei decenii. Pe baza cercetărilor efectuate de Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”, se apreciază că litoralul românesc se află într-o stare gravă sub raportul extinderii eroziunii, pe cca. 60 – 80 % din lungimea țărmului, lățimea plajei se diminuează în fiecare an. În zona Rezervației Biosferei Delta Dunării, plaja a pierdut din suprafață, în ultimii 35 ani peste 2400 ha (cca. 80 ha/an) în timp ce acumulările au fost de numai 200 ha (cca. 7 ha/an). Linia țărmului s-a retras pe distanțe variabile de la un sector de țărm la altul, cu valori cuprinse între 180 și 300 m, iar valoarea maximă de retragere, în unele puncte, a depășit 400 m. Pe unele porțiuni în care lățimea cordonului litoral este mai redusă, la furtuni, marea acopera complet țărmul, uneori formând breșe, care se unesc cu apele lacurilor litorale, în acest fel fiind afectat ecosistemul specific al lacului respectiv. Procesul de eroziune costieră s-a accentuat deosebit de mult în prezent, ca urmare a schimbărilor climatice la nivel planetar care determină creșterea nivelului mării. O altă cauză constă în amenajările hidrotehnice de pe Dunăre și de pe principalii săi afluenți, precum și de pe zona de coastă a mării care duce la scădereea în continuare a aportului de material nisipos transportat de ape pe mal. Acțiunea de eroziune a mării a provocat dispariția completă a unor intinse zone de plajă. **Administrația Națională „Apele Române” este autoritatea responsabilă pentru administrarea zonei costiere a Mării Negre.**

4.5.2 Cutremure de pământ

România a avut parte în ultimul secol de 108 cutremure cu magnitudinea de peste 5 grade pe scara Richter, 99 fiind produse în zona Vrancea. Ultimii 100 de ani au însemnat pentru țara noastră patru cutremure majore: 10 noiembrie 1940 (7,7 pe scara Richter); 4 martie 1977 (7,5 grade pe scara Richter); 30 august 1986 (7,2 grade pe scara Richter); 30 mai 1990 (6,9 grade pe scara Richter), 27 octombrie 2004 (magnitudine de 5,8 grade). Cel mai devastator cutremur care a avut loc în România a fost pe 4 martie 1977 și a avut epicentrul **în zona Vrancea**. Unda de soc a fost atât puternică încât s-a simțit în toata zona Balcanilor. Cutremurul a avut loc la ora 21.22 și deși nu a durat mai mult de 56 de secunde s-a soldat cu peste 1.500 de morți și 11.000 de răniți. Aproximativ 35.000 de locuințe s-au prăbușit în toată țara. Alt cutremur deosebit de puternic a avut loc pe 10 noiembrie 1940, la ora 3.39, cu epicentrul **în zona Vrancea**. Efectele lui au fost devastatoare în centrul și sudul Moldovei, dar și în Muntenia. 1.000 de persoane și-au pierdut viața și alte 4.000 au fost rănite. Tot atunci, a căzut și blocul Carlton, cea mai înaltă clădire din Capitală.

În Regiunea Sud Est, patru județe sunt expuse unui risc ridicat în cea ce privește cutremurile de pământ. Intensitatea seismică (exprimată în grade MSK), echivalată pe baza parametrilor de calcul privind zonarea seismică a teritoriului României, este prezentată în figura 4.5.2.

Figura 4.5.2. Zonele de risc natural din România, cutremure de pământ

Sursa: MDRT,

http://www.mdrt.ro/_documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/patn_elaborate/lege_575.pdf

a se vedea și Atlasul Teritorial al României care prezintă situația în cadrul UE privind riscuri naturale și tehnologice: http://www.mdlpt.ro/_documente/atlas/a_mediul.htm

Se poate observa că **intensitatea seismică este de 9.1 grade MSK în județele Vrancea și Buzău, 8.1 grade MSK în județele Galați și Brăila, 7.1 grade MSK în județele Tulcea și Constanța.**

4.5.3 Inundații

„Directiva în materie de inundații” 2007/60/CE din 23 Octombrie 2007 a Parlamentului European și a Consiliului privind evaluarea și managementul riscurilor de inundații (publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene OJ L288, p.27), a intrat în vigoare în data de 26 noiembrie 2007. Directiva prevede ca Statele membre să adopte o abordare pe termen lung pentru a reduce risurile de inundații în trei etape:

- Statele membre vor efectua până în 2011 o evaluare preliminară a riscului de inundații din bazinile hidrografice și zonele de coastă asociate.
- În cazul în care risurile reale de daune produse prin inundații există, ele trebuie să elaboreze până în 2013 hărți de risc de inundații și hărți de risc de inundații.
- În cele din urmă, până în 2015, planurile de management al riscurilor de inundații trebuie să fie întocmite pentru aceste zone. Aceste planuri urmează să cuprindă măsuri pentru a reduce probabilitatea producerii de inundații și a consecințelor potențiale ale acestora.

În cazul bazinelor hidrografice internaționale, statele membre trebuie să se coordoneze astfel încât problemele să nu fie transmise de la o zonă la alta. Toți actorii interesați trebuie să aibă posibilitatea să participe activ la dezvoltarea și actualizarea planurilor de management al riscului de inundații. Evaluările riscurilor, hărțile și planurile trebuie să fie de asemenea puse la dispoziția publicului. Aceste trei etape se repetă în cadrul unui

ciclu de şase ani pentru a se asigura că evoluțiile pe termen lung sunt luate în considerare.

Directiva creează un cadru UE pentru gestionarea riscurilor de inundații, care se bazează și este strâns coordonat și sincronizat cu Directiva Cadru 2000 privind Apa, piatra de temelie a politicii UE de protecție a apei. În România, Directiva CE mai sus-menționată este transpusă prin legea nr. 107 din 25 septembrie 1996 (legea apelor), modificată și completată prin OUG nr. 3 din 5 februarie 2010. România a elaborat în 2010 Strategia Națională de Management al Riscului de Inundații pe termen mediu și lung (SNMRI)¹²⁸, și raportul de mediu aferent. Riscurile de inundații sunt tratate la nivel de bazin hidrografic. Regiunea Sud Est este cuprinsă în cadrul următoarelor bazine hidrografice¹²⁹:

- **Prut** (în care este cuprins județul Galați):
<http://www.rowater.ro/daprut/SCAR/Planul%20de%20management.aspx>
- **Dobrogea Litoral** (pentru județele Tulcea și Constanța):
<http://www.rowater.ro/dadobrogea/SCAR/Planul%20de%20management.aspx>
- **Siret** (pentru județul Vrancea):
<http://www.rowater.ro/dasiret/SCAR/Planul%20de%20management.aspx>
- **Buzău-Ialomița** (pentru județele Buzău și Brăila):
<http://www.rowater.ro/dabuzau/SCAR/Planul%20de%20management.aspx>

România este una din țările UE, cele mai afectate de inundații. România se confruntă cu o frecvență anuală a inundațiilor, în special primăvara la topirea zăpezii și vara din cauza ploilor torențiale, când debitele râurilor cresc foarte mult, producând inundații, adeseori catastrofale, cu pierderi de vieți omenești și mari pagube materiale. Frecvența de producere a inundațiilor și amploarea au crescut din cauza schimbărilor climatice, a ocupării albiei majore a râurilor cu construcții neautorizate, precum și a defrișărilor neautorizate.

Inundațiile produse în 2005 au afectat toate județele, în special 1734 de localități. Au decedat 76 de persoane. În același timp, au fost distruse 93.980 de gospodării și 1.060 obiective economice și sociale, iar peste 650.000 ha de teren agricol au fost grav afectate. În ceea ce privește infrastructura, s-au înregistrat, de asemenea, importante pagube – 9860 km de drumuri județene și comunale, 560 km de drumuri naționale, 2465 km de străzi intravilane, 2645 km de drumuri forestiere, 9115 poduri și podețe, 24 km de cale ferată, rețelele electrice și de alimentare cu apă. Au fost afectate și 630 de lucrări hidrotehnice pentru protecția împotriva inundațiilor. **In 2005, cele mai afectate județe au fost Vrancea, Buzău, Timiș, Caraș-Severin, Bacău, Teleorman, Mehedinți, Olt, Galați, Botoșani, Dolj, Suceava, Satu Mare. In 2006** inundațiile au produs importante pagube materiale și pierderi de vieți omenești. **Cele mai afectate zone au fost localitățile situate de-a lungul Dunării, mai mult de 15000 de persoane fiind**

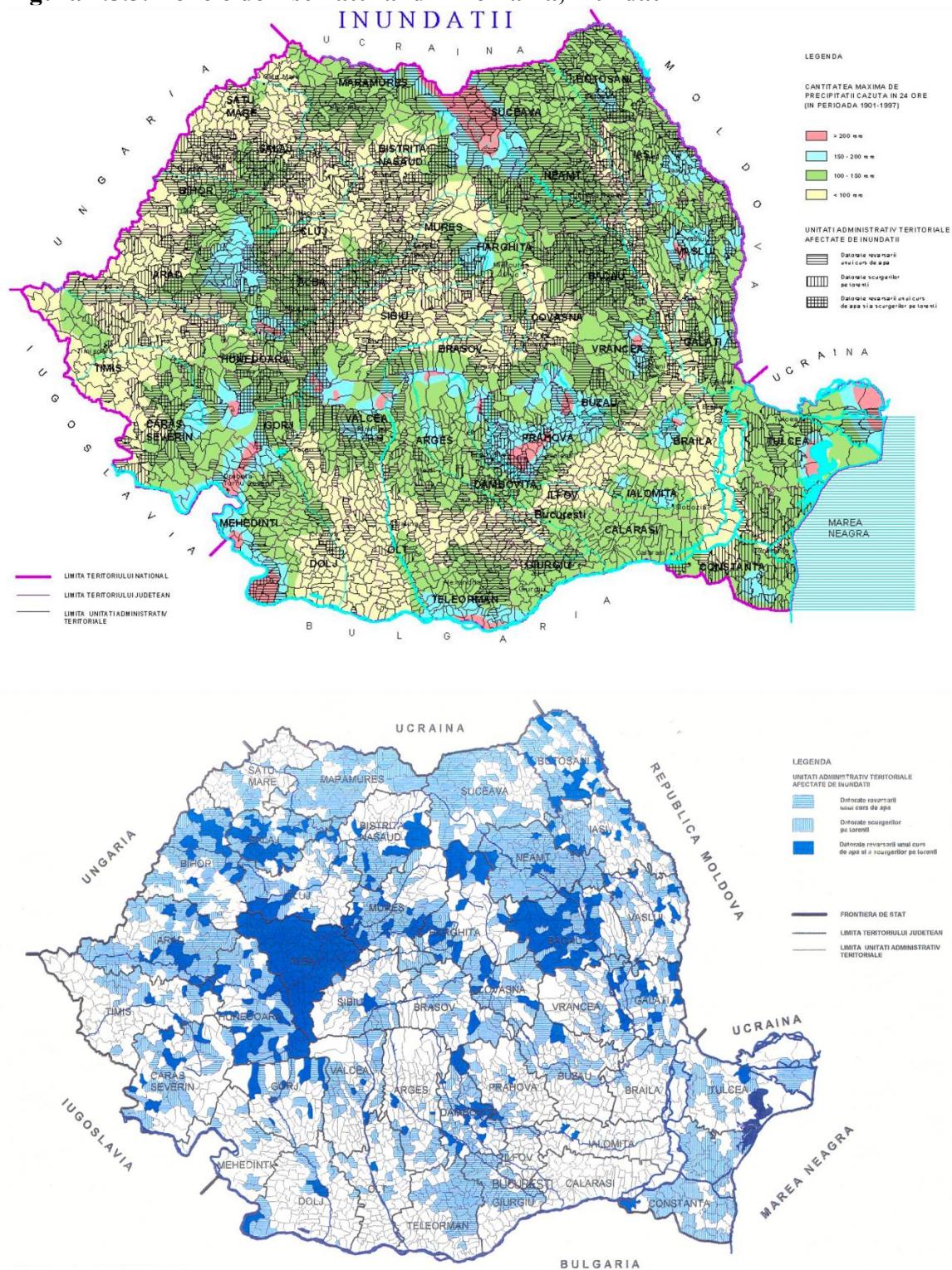
¹²⁸ <http://www.mmediu.ro/legislatie/legislatie.htm>. -a se vedea și HG 1854/2005.

¹²⁹ A se vedea ANAR Administrația Națională Apele Române www.rowater.ro

evacuate. Nivelul apei a fost cel mai ridicat din ultimii 100 de ani. Alte inundații, în special cele provocate de torenți, au afectat următoarele bazine hidrografice: Siret, Prut, Jiu, Mureș, Banat, Someș-Tisa. În total, au decedat 17 persoane și au fost afectate 800 localități. Pagubele sunt estimate la aproximativ jumătate de miliard de Euro. Având în vedere numărul important de pierderi de vieți omenești (283 persoane decedate) înregistrate în ultimul deceniu, precum și pagubele materiale însemnate (gospodării și anexe afectate, terenuri arabile inundate, drumuri, poduri și podețe) a căror valoare se ridică la 3,5 miliarde Euro (din care 2 miliarde Euro numai în 2005), România trebuie să ia **măsuri pentru prevenirea și protecția împotriva dezastrelor hidrologice**. În anul 2003 a fost finalizat Sistemul Meteorologic Integrat Național (SIMIN) care permite cunoașterea și prognozarea mai precisă a fenomenelor meteorologice periculoase și s-a demarat realizarea Sistemului Informațional – Decizional Integrat în cazul Dezastrelor Provocate de Ape (DESWAT). În vederea creșterii capacitatei de reacție a administrației publice în caz de inundații și poluări accidentale, se va realiza Sistemul Integrat al Managementului Apelor în caz de dezastre (WATMAN) cu sprijinul Agenției de Dezvoltare Internațională și al Agenției de Dezvoltare Comercială din Statele Unite ale Americii. Fondurile alocate de la bugetul de stat și creditele externe obținute de la Banca de Dezvoltare a Consiliului European și Banca Europeană de Investiții au permis realizarea de lucrări hidrotehnice pentru apararea împotriva inundațiilor a unei suprafețe agricole mai mari de 2 mil. ha, 1298 localități, peste 3100 obiective economico-sociale, 6100 km drumuri și căi ferate. În ciuda măsurilor luate și a proiectelor derulate până în prezent, mai există însă un număr de 2050 de localități cu peste 5000 de locuitori, expuse inundațiilor în regim natural, pentru care sunt necesare lucrări de investiții pentru protecția împotriva inundațiilor.

Fiind traversată de Dunăre, Regiunea Sud-est este una din regiunile românești cu risc ridicat de inundații. A se vedea figura 4.5.3. de mai jos.

Figura 4.5.3. Zonele de risc natural din România, inundatii

Sursa: MDRT,

http://www.mdrt.ro/_documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/patn_elaborate/lege_575.pdf

4.5.4 Alunecări de teren

Alunecările de teren fac parte dintre procesele de modelare a suprafeței terestre, datorate acțiunii agenților externi. Acestea se numesc **procese geomorfologice**, și sunt clasificate în funcție de agentul modelator, de forța care provoacă mișcarea, de efectele asupra reliefului. Cauzele producerii alunecărilor de teren sunt de două categorii: **potențiale și declanșatoare**.

Cauzele potențiale sunt determinate de caracteristicile reliefului și ale condițiilor de climă:

- relief inclinat: versanții munților, dealurilor, teraselor, falezelor;
- alcătuirea litologică: în substrat roci impermeabile cum ar fi argile, marne;
- lipsa vegetației arborescente protectoare;
- surplusul de umiditate provenită din ape subterane sau precipitații.

Cauzele declanșatoare:

- erodarea bazei versanților;
- topirea bruscă a zăpezii, precipitații îndelungate;
- cutremure, erupții vulcanice;
- construcții realizate pe versanți care provoacă dezechilibrarea straturilor, defrișarea, aratul în lungul pantei, excavații, transport intens.

Gravitația este forța care deplasează straturile de roci pe versantul înclinat; viteza de deplasare este mai mare atunci cand valoarea pantei este mai mare.

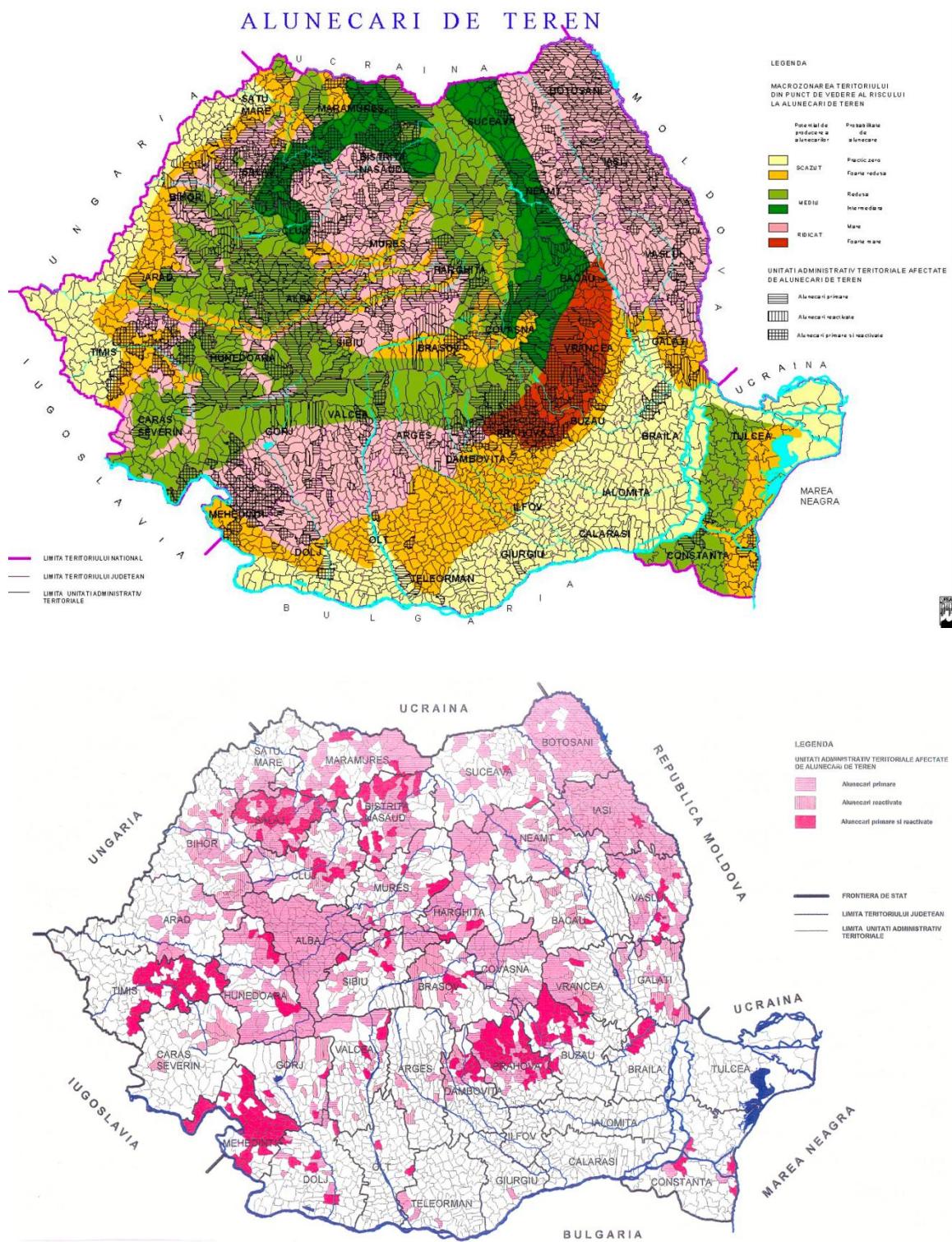
Elementele unei alunecări de teren sunt:

- cornișa** - zona de desprindere a straturilor de roci
- talpa (patul)** - sau suprafața de alunecare
- corful alunecării** - materialul care se deplasează
- fruntea alunecării** - partea cea mai înaintată a alunecării.

Mecanismul producerii alunecărilor de teren a fost studiat și descris de către geomorfologi. Urmările acestor procese de versant sunt negative pentru relief, vegetație și om. În situația existenței unui surplus de umiditate, provenit din creșterea nivelului apelor subterane sau precipitații bogate, se va produce îmbibarea cu apă a argilelor și marnelor transformându-le într-o suprafață alunecoasă. Straturile de rocă de deasupra argilei sau marnei, sub acțiunea gravitației, se vor deplasa lent spre baza versantului declanșând astfel alunecarea. Activitatea antropică, în zonele cu condiții potențiale, duce la agravarea efectelor și duratei alunecărilor de teren.

In România se produc alunecări de teren în unitățile de deal și de munte, în fiecare toamnă și primăvară bogate în precipitații.

Figura 4.5.4. Zonele de risc natural din România, alunecări de teren

Sursa: MDRT,

http://www.mdrt.ro/_documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/patn_elaborate/lege_575.pdf

Dintre cele două județe (Brăila și Vrancea) care au realizat PATJ-ul lor la o dată recentă doar PATJ Brăila conține un capitol exhaustiv în privința riscului natural.

Box 4.5.4. Extras din Planul Amenajarea Teritoriului Județului BRĂILA, cap.1.2, zone de risc natural

INUNDATII

Teritoriul județului este afectat de inundații locale. Fluviul Dunărea se caracterizează prin dureate mari ale viiturilor, iar râurile Siret, Buzău, Călmățui prin dureate mai scurte ale viiturilor care pot genera inundații.

Fenomenul inundațiilor este generat de cauze naturale și antropice. Cauza naturală majoră o reprezintă ploile cu volum mare și durată scurtă, topografia plată a județului, care creează un pericol permanent la inundații, peste care se suprapune:

- reducerea capacitatei de transport datorită colmatării albiilor cursurilor de apă;
- acumularea de sloiuri în zonele meandrate ale râurilor sau în zona podurilor (zăpoare).

Cauzele antropice care favorizează acest fenomen pe teritoriul județului sunt:

- “încorsetarea” cursurilor de apă prin lucrări hidrotehnice cu rol de apărare împotriva inundațiilor;
- neefectuarea lucrărilor de întreținere a digurilor și albiilor râurilor;
- creșterea necontrolată a vegetației forestiere în albia minoră a râurilor.

Zone vulnerabile la inundații sunt identificate în teritoriul comunelor în:

- Chișcani, sat Vârsătura;
- Grădiștea, zona Grădiștea de Jos;
- Măxineni, satele: Măxineni și Corbu Vechi;
- Mircea Vodă, sat Dedulești (extravilan);
- Siliștea, satele: Cotu Lung, Cotu Mihalea, Vameșu;
- Vădeni, satele: Vădeni, Pietroiu, Baldovinești;
- Vișani, sat Vișani.

Apărarea împotriva inundațiilor în județul Brăila, este realizată prin lucrări specifice de regularizări ale cursurilor de apă, îndiguri și consolidări de maluri. Sunt în funcțiune cca. 500 km de îndiguri, 50 km de regularizări și consolidări de mal. Aceste lucrări apără împotriva inundațiilor cca. 10.000 locuințe, 51 obiective industriale, sociale, agricole, cca. 84 km cale ferată, cca. 672 km drumuri naționale și județene și cca. 146.950 ha, din care cca. 142.650 ha teren agricol.

Acțiunea majoră care trebuie întreprinsă pentru îmbunătățirea apărării împotriva inundațiilor este realizarea hărților de risc la inundații, acțiune prevăzută și în legea 575/2001 – Plan de Amenajare a Teritoriului Național Secțiunea V – Zone de Risc natural. În baza viitoarelor hărți și a prevederilor normativelor existente în domeniu, se va putea realiza amenajarea teritoriului județului în condițiile apărării împotriva inundațiilor.

De asemenea, sunt necesare acțiuni de recalibrare a lucrărilor de apărare existente și de întreținere a albiei râurilor prin îndepărțarea vegetației forestiere. Sunt necesare documentații tehnice actualizate privind apărarea împotriva inundațiilor, care să ia în considerare clasa de importanță a noilor construcții aflate în vecinătatea apelor.

Problemele majore în privința vulnerabilității la inundații le pune în mare parte fluviul Dunărea, în Insula Mare a Brăilei și anume:

- pericolul deversării digurilor, în cazul debitelor extreme în zone întinse de pe traseul digurilor principale, datorită scăderii cotelor acestora ca urmare a fenomenului de tasare;
- pericolul major de producere a fenomenelor de infiltrății, sufozii și grifoane datorită duratei foarte mari a viiturilor de pe Dunăre (1-3 luni, câteodată chiar 6 luni);
- efectul deosebit de distructiv al valurilor, în special în perioadele de viitură (luciul de apă în fața digurilor poate depăși 1 km, iar viteza vântului depășește 5-6 m/s), la care se adaugă și efectul circulației navelor;
- fenomenele de eroziune ale malurilor fluviului Dunărea pe circa 120-130 km în jud. Brăila, care apar datorită scăderii debitului solid, fenomenelor de îngheț și în special datorită circulației navelor;
- fenomene de înmlăștinire a suprafețelor îndiguite și irigate, ca urmare a ridicării nivelului pânzei freatici în urma practicării nerăționale a irigațiilor și a masivelor infiltrări prin canalele magistrale și de aducție a apei.

În vederea limitării efectelor inundațiilor se impun noi lucrări de apărare sau reabilitarea celor existente, în următoarele zone de risc major de inundare:

- consolidări de maluri, sector Corbu Vechi-confluența cu r. Buzău;

- amenajarea râului Buzău, sector Pitulați – confluență râu Siret;
- amenajare râu Buzău, sector Dâmbroca (jud. Buzău) – Pitulați;
- consolidare mal Dunăre la *Insula Mare a Brăilei*.

ALUNECĂRI DE TEREN ȘI CUTREMURE

În conformitate *Legea nr. 575/2001 privind aprobarea PATN – Secțiunea - "Zone de risc natural"*, din punct de vedere al alunecarilor de teren, județul Braila se află într-o zonă în care potențialul de producere a alunecărilor de teren este **scăzut**.

Conform studiului realizat de IPTANA în 2007- “*Identificarea și delimitarea hazardurilor naturale (cutremure, alunecări de teren și inundații). Hărți de hazard la nivelul teritoriului județean. Secțiunea III. Regiunea 2 - (Sud-Est): Județul Brăila*” pe teritoriul județului Brăila procesele geomorfologice sunt reprezentate cu precădere prin sufoziuni, tasări, procese eoliene în câmpurile tabulare, la care se adaugă cele specifice luncilor precum și subsidența din Câmpia Siretu Inferior. Alunecările de teren au o dezvoltare redusă și s-au manifestat pe teritoriile comunelor Măxineni, Racovița, Râmnicele, Scorțaru Nou, Sutești, Grădiștea, Movila Miresei, Siliștea, Vădeni, Vișani, Jirlău, Ianca, Tichilești, Ulmu, Cireșu, Zăvoaia, Însurăței, Berteștii de Jos.

Alunecarile de teren au următoarea răspândire și caracteristici:

- poligoane cu dimensiuni reduse, având probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren, răzlețe, apar incluse în cadrul suprafețelor înguste, alungite cu probabilitate medie-mare de declanșare a alunecărilor de teren pe teritoriul comunei Grădiștea, în partea de vest a județului;
- suprafețe reduse ca dimensiuni disparate, cu probabilitate medie-mare se dispun în versanții r. Buzău, la limita vestică a comunei Racovița și pe teritoriul comunei Râmnicele, unde apare un singur poligon de dimensiuni restrânse cu probabilitate mare inclus în arealele cu probabilitate medie-mare;
- suprafețe înguste, răzlețe, cu probabilitate medie-mare se observă în partea central-estică a comunei Scorțaru Nou;
- areale înguste cu aspect zimțat sau arcuite, cu probabilitate medie-mare se dispun în partea centrală a județului, pe teritoriul comunei Movila Miresei;
- către est, pe teritoriile comunelor Siliștea și Vădeni apar suprafețe înguste, alungite, dispuse aproximativ vest-est la marginea terasei joase;
- în lungul abruptului terasei Dunării, pe teritoriul municipiului Brăila se dispun suprafețe înguste, alungite și cu aspect zimțat, caracterizate prin probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren;
- în partea de vest a județului apar poligoane de dimensiuni reduse având probabilitatea mediemare, pe teritoriile comunelor Vișani și Sutești;
- pe teritoriul comunei Jirlău apar suprafețe înguste, disparate, cu probabilitate medie-mare care includ poligoane de mici dimensiuni având probabilitatea mare de producere a alunecărilor de teren;
- poligoane disparate și alungite dispuse aproximativ NNE-SSV având probabilitatea medie-mare sunt dispuse pe teritoriul comunei Ianca;
- suprafețe cu aspect zimțat, înguste, având probabilitate medie-mare, orientate aproximativ NESV, sunt prezente în abruptul terasei văii Ianca;
- poligoane reduse ca dimensiuni, alungite, cu aspect zimțat, având probabilitatea medie-mare se dispun de-a lungul abruptului Dunării în comuna Tichilești;
- de la vest spre est, pe arealele comunelor Ulmu și Cireșu apar fragmentar poligoane de dimensiuni reduse, alungite, cu probabilitate medie-mare de producere a fenomenului;
- către est, pe teritoriile comunelor Zăvoaia și Însurăței, în zona abrupturilor teraselor
- Călmățuiului apar cu o dezvoltare mai amplă poligoane alungite și arcuite, cu probabilitate medie-mare, care includ poligoane disparate de dimensiuni reduse având probabilitatea mare de declanșare a deplasărilor de teren;
- poligoane de dimensiuni reduse, alungite apar fragmentar în dreptul terasei joase a Dunării, în apropierea confluenței cu Călmățuiul;
- poligoane de dimensiuni reduse, disparate, înșiruite pe direcția N-S, având probabilitatea mediemare, în partea central-estică a comunei Berteștii de Jos, în sudul județului.

Elemente generale privind condițiile de manifestare a alunecărilor de teren

Din punct de vedere al vulnerabilității la hazarde naturale a teritoriului, județul Brăila, situat în estul

Câmpie Române la confluența Siretului și a Călmățuiului cu Dunărea, reprezintă un areal cu potențial scăzut de manifestare a proceselor geologice dinamice actuale – alunecările de teren.

Conform celor consemnate în “*Ghidul privind macrozonarea teritoriului României din punct de vedere al riscului la alunecări de teren, 1999*”, alunecările din județul Braila sunt areale sau curgeri de material, de adâncime mică (1–5 m), de adâncime mare (5–20 m), progresive și regresive, cu potențial scăzut, reactivate.

Întocmirea hărților tematice de hazard și calculul coeficienților de influență

Conform studiului “*Gestiunea situațiilor de risc în profil teritorial în județul Braila pentru elaborarea PATJ Braila- Vol. II – Gestiunea situațiilor de risc*”, întocmirea hărților tematice de hazard se face pe baza calculului coeficienților de influență urmând pașii următori:

Calculul coeficienților de influență

Fiecărui factor i s-au alocat coeficienții de influență aleși în funcție de reglementările în vigoare: Factorul litologic, Ka, Factorul geomorfologic, Kb, Factorul structural, Kc, Factorul hidrologic și climatic, Kd, Factorul hidrogeologic, Ke, Factorul seismic, Kf, Factorul silvic, Kg, Factorul antropic, Kh, Calculul coeficienților de influență s-a efectuat pe baza informațiilor din lucrări de specialitate, a normativelor în vigoare și a datelor rezultate din observațiile interpretate conform legislației referitoare la zonele de risc natural (HG 447/2003, Anexa 1 / Anexa C).

Tabel 4.5.4. Calculul coeficienților de influență întocmirea hărților tematice de hazard, județul Brăila

Nr. crt.	Simbol	Criteriul	POTENȚIALUL DE PRODUCERE A ALUNECĂRILOR (p)					
			SCĂZUT			MEDIU		RIDICAT
			PROBABILITATEA DE PRODUCERE A ALUNECĂRILOR (P) ȘI COEFICIENTUL DE RISC CORESPUNZĂTOR					
			practic zero	reducă	medie	mediemare	mare	foarte mare
			0	<0.10	0.10-0.30	0.31-0.50	0.51-0.80	>0.80
			1		Roci stâncoase, masive, compacte sau fisurate.	Majoritatea rocilor sedimentare care fac parte din formațiunile acoperitoare (deluvii, coluvii și depozite proluviale) și din categoria rocilor semistâncoase (roci pelitice stratificate, cum sunt șisturile argiloase, marnele și marnocalcare, cretele, rocile metamorfice, îndeosebi șisturile de epizona și mai puțin cele de mezozonă, puternic alterate și exfoliate,	Roci sedimentare detritice neconsolidate – necimentate, de tipul argilelor, argilelor grase, saturate, plastic moi – plastic consistente, cu umflări și contracții mari, argile montmorillonitice, puternic expansive, prafuri și nisipuri mici și mijlocii afanate, în stare submersată, brecia sării, etc.	

				unele roci de natură magmatică puternic alterate, etc).	
2	Kb	Gemorfo-logic	Relief plan orizontal, afectat de procese de eroziune nesemnificative, văile care constituie rețeaua hidrografică fiind într-un avansat stadiu de maturitate.	Relief de tip colinar, caracteristic zonelor piemontane și de podiș, fragmentat de rețele hidrografice cu văi ajunse într-un anumit stadiu de maturitate, marginite de versanți cu înălțimi medii și înclinări în general medii și mici.	Relief caracteristic zone-lor de deal și de munte, puternic afectate de o rețea densă de văi tinere cu versanți înalți, majoritatea văilor fiind subsecvențe (paralele cu direcția stratelor).
3	Kc	Structural	Corpuri masive de roci stâncoase de natură magmatică, roci sedi-mentare stratificate, cu strate 4în poziție orizontala, roci metamorfice cu suprafețe de șistozitate dispuse în plane orizontale.	Majoritatea structurilor geologice cutate și faliante afectate de clivaj și fisurile, structurile diapire, zonele ce marchează frunta pângelor de sariaj.	Structuri geologice caracteristice arilor geosinclinale în facies de fliș și formațiunilor de molasă din depresiunile marginale, structuri geologice stratificate, puternic cutate și dislocate, afectate de o rețea densă de clivaj, fisurație și stratificații.
4	Kd	Hidrologic și climatic	Zone în general aride, cu precipitații medii anuale reduse. Debitele scurse pe albiile râurilor, ale căror bazine hidrografice se extind în zone de deal și de munte, în general sunt controlate de precipitațiile din aceste zone. Pe albiile râurilor predomină procesele de sedimentare, eroziunea producându-se numai lateral la viituri.	Cantități moderate de precipitații. Văile principale din rețeaua hidrografică au atins stadiul de maturitate în timp ce afluenții acestora se află încă în stadiul de tinerețe. În timpul viiturilor se produc atât eroziuni verticale cât și laterale. Importante transport-turi și depunerile de debite solide.	Precipitații lente de lungă durată, cu posibilități mari de infiltrare a apei în roci. La ploi rapide, viteze mari de scurgere cu transport de debite solide. Predomină procesele de eroziune vertical.

Concluzii

Conform legii 575 din 22 octombrie 2001, zonele de risc natural sunt arealele delimitate geografic, în interiorul cărora există un potențial de producere a unor fenomene naturale distructive, care pot afecta populația, activitățile umane, mediul natural și cel construit și pot produce pagube și victime umane. Obiectul legii sunt zonele de risc natural cauzat de cutremurele de pământ, inundații și alunecări de teren.

În Regiunea Sud Est, patru județe sunt expuse unui risc ridicat în ceea ce privește cutremurele de pământ. Intensitatea seismică, echivalată pe baza parametrilor de calcul privind zonarea seismică a teritoriului României, de 9.1 grade MSK în județele Vrancea și Buzău, 8.1 grade MSK în județele Galați și Brăila, 7.1 grade MSK în județele Tulcea și Constanța.

Fiind traversată de Dunăre, Regiunea Sud-est este una din regiunile românești cu risc ridicat de inundații. **Despăduririle masive de după 1990 au amplificat gravitatea fenomenului**, inundațiile având un caracter torențial în multe zone. Având în vedere frecvența și pierderile cauzate, inundațiile se află pe primul loc în ceea ce privește riscurile naturale care prezintă un pericol pentru populatie și pentru activitățile economice. „Directiva în materie de inundații” 2007/60/CE din 23 Octombrie 2007 a Parlamentului European și a Consiliului privind evaluarea și managementul riscurilor de inundații (publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene OJ L288, p.27), a intrat în vigoare în data de 26 noiembrie 2007. Directiva prevede ca Statele membre să adopte o abordare pe termen lung pentru a reduce riscurile de inundații în trei etape:

- Statele membre vor efectua până în 2011 o evaluare preliminară a riscului de inundații din bazinile hidrografice și zonele de coastă asociate.
- În cazul în care riscurile reale de daune produse prin inundații există, ele trebuie să elaboreze până în 2013 hărți de risc de inundații și hărți de risc de inundații.
- În cele din urmă, până în 2015, planurile de management al riscurilor de inundații trebuie să fie întocmite pentru aceste zone. Aceste planuri urmează să cuprindă măsuri pentru a reduce probabilitatea producerii de inundații și a consecințelor potențiale ale acestora. În cazul bazinelor hidrografice internaționale, statele membre trebuie să se coordoneze astfel încât problemele să nu fie transmise de la o zonă la alta.

Mecanismul producerii alunecărilor de teren a fost studiat și descris de către geomorfologi. Urmările acestor procese de versant sunt negative pentru relief, vegetație și om. În situația existenței unui surplus de umiditate, provenit din creșterea nivelului apelor subterane sau precipitații bogate, se va produce îmbibarea cu apă a argilelor și marnelor transformându-le într-o suprafață alunecoasă. Straturile de rocă de deasupra argilei sau marnei, sub acțiunea gravitației, se vor deplasa lent spre baza versantului declanșând astfel alunecarea. Activitatea antropică, în zonele cu condiții potențiale, duce la agravarea efectelor și duratei alunecărilor de teren.

Conform PATN, profilul de risc privind alunecările de teren este ridicat pentru județele Vrancea și Buzău, mediu pentru județele Constanța și Tulcea, scăzut pentru județele Brăila și Galați.

Litoralul Marii Negre a avut de suferit de pe urma grăvelor probleme de eroziune din ultimele trei decenii. Pe baza cercetărilor efectuate de Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”, se apreciază că litoralul românesc se află într-o stare gravă sub raportul extinderii eroziunii, pe cca. 60 – 80 % din lungimea țărmului, lățimea plajei se diminuează în fiecare an. În zona Rezervației Biosferei Delta Dunării, plaja a pierdut din suprafață, în ultimii 35 ani peste 2 400 ha (cca. 80 ha/an) în timp ce acumulările au fost de numai 200 ha (cca. 7 ha/an). Linia țărmului s-a retras pe distanțe

variabile de la un sector de țărm la altul, cu valori cuprinse între 180 și 300 m, iar valoarea maximă de retragere, în unele puncte, a depășit 400 m. Pe unele porțiuni în care lățimea cordonului litoral este mai redusă, la furtuni, marea acoperă complet țărmul, uneori formând breșe, care se unesc cu apele lacurilor litorale, în acest fel fiind afectat ecosistemul specific al lacului respectiv. Procesul de eroziune costieră s-a accentuat deosebit de mult în prezent, ca urmare a schimbărilor climatice la nivel planetar care determină creșterea nivelului mării. O altă cauză constă în amenajările hidrotehnice de pe Dunăre și de pe principaliii săi afluenți, precum și de pe zona de coastă a mării, care duce la scăderea în continuare a aportului de material nisipos transportat de ape pe mal. Acțiunea de eroziune a mării a provocat dispariția completă a unor întinse zone de plajă. Administrația Națională „Apele Române” (ANAR) este autoritatea responsabilă pentru administrarea zonei costiere a Mării Negre.

4.6 Zone urbane

Din punct de vedere metodologic, în contextul auditului teritorial este folosit termenul de „orașe” și de „zone urbane” în sens general, termenul de oraș fiind definit „administrativ” în România și fiind echivalent cu „urban”. Zona urbană este oricum o sintagmă care implicit face referire la o definiție de tip funcțional.

Situată zonelor urbane este studiată în cadrului acestui document pentru a analiza disparitățile urban-rural (secțiunea 6.1), precum și pentru a analiza disparitățile între orașele mari, mijlocii și mici (secțiunea 6.3) aşa cum au fost definite în secțiunea 1.3. În această secțiune, zonele urbane sunt analizate din prisma problemelor de mediu cauzate de procesul de urbanizare¹³⁰.

Orașele din Regiunea Sud Est se confruntă cu un set comun de probleme de bază, precum cele legate de calitatea aerului, trafic intens, nivelul crescut de zgomot, construcții de calitate scăzută, terenuri abandonate, emisii de gaze cu efect de seră, zone nesistematizate, generarea de deșeuri și ape uzate care nu sunt gestionate corect. Printre cauzele acestor probleme menționăm:

- Creșterea utilizării resurselor pe cap de locuitor.
- Creșterea numărului de gospodării individuale.
- Modificările demografice.
- Creșterea numărului de mașini proprietate personală.

Extinderea periferică conduce la dezvoltarea transporturilor, cu impact asupra mediului, afectarea terenurilor agricole, deteriorarea resurselor regenerabile și la afectarea peisajului în general. Factorii de risc asociați urbanizării constau în:

- Poluarea aerului.
- Zgomotul.
- Accidentele de trafic.
- Stresul și problemele legate de schimbarea stilului de viață.

Activitățile din mediul urban constituie surse de poluare pentru toți factorii de mediu, de aceea, aceste activități trebuie controlate și dirijate, astfel încât să se reducă la minim impactul asupra mediului.

¹³⁰ Capitolul 10 - Mediul Urban are următoarele rapoarte: Raportul privind starea factorilor de mediu pe anul 2008 în județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea – APM de nivel județean; Raportul privind starea factorilor de mediu pe anul 2009 în Regiunea Sud Est, Agenția Regională pentru Protecția Mediului Galați. A se vedea secțiunea 8. Bibliografia, pentru referințele punctuale.

Mediul urban este format din zone complexe: rezidențiale, industriale, culturale, administrative, științifice, de învățământ, comerț, beneficiind de căi de comunicație interne și externe. Amenajarea teritoriului este expresia spațială a patru tipuri de politici: economică, socială, ecologică și culturală. Această definiție subliniază rolul determinant al organizării spațiale în dezvoltarea planificată a comunităților umane contemporane. Amenajarea teritoriului urmărește îmbunătățirea calității vieții oamenilor și colectivităților umane, gestionarea responsabilă a resurselor naturale și protecția mediului, utilizarea rațională și eficientă a teritoriului, protejarea unor teritorii sensibile din punct de vedere ecologic, precum și evitarea riscurilor naturale și prevenirea efectelor unor catastrofe.

Cadrul vieții urbane trebuie să răspundă unor cerințe sociale, biologice, tehnice și estetice. Un mediu înconjurător bun asigură definirea funcțiilor vitale care sunt: locuirea, munca, hrana, posibilitatea de recreere și odihnă, securitatea existenței. Mediul înconjurător și gradul de dezvoltare a societății reprezintă termenii unui raport de echilibru important în desfășurarea vieții. Este de dorit menținerea acestui raport între necesitățile umane și tendințele care privesc dezvoltarea pe de o parte și pe de altă parte cadrul construit și exigențele care privesc mediul înconjurător.

4.6.1 Așezări urbane

Amenajarea teritorială și procesul de urbanizare

Scopul de bază al amenajării teritoriului îl constituie armonizarea, la nivelul întregului teritoriu, a politicilor economice, sociale, ecologice și culturale, stabilite la nivel local pentru asigurarea echilibrului în dezvoltarea diferitelor zone ale județului, urmărindu-se creșterea coeziunii și a eficienței relațiilor economice și sociale dintre acestea.

Amenajarea teritorială a orașelor se referă la spațiul urban și cuprinde: rețeaua stradală, amplasamentele clădirilor și modul de utilizare a spațiilor libere. Extinderea zonelor de locuit, a zonelor pentru unități economice, a zonelor pentru agrement, rezervele de teren prevăzute în zonele existente conduc la reglementarea destinației terenurilor sub forma zonării funcționale.

La nivel regional, județean și respectiv orașenesc, documentele de amenajare teritorială obligatorie conform legii sunt: Planul de Amenajare teritorială la nivel Regional (PATR), Planurile de Amenajare Teritorială la nivel județean (PATJ-uri), Planurile de Urbanism General (PUG-uri). Până în prezent, Regiunea Sud Est nu are un PATR întocmit. PATJ-urile s-au actualizat recent doar pentru județele Brăila și Vrancea, însă, în ceea ce privește județul Brăila, ar fi de dorit ca PATJ pentru acest județ să fie corelat cu PATJ Galați, acoperind problemele viitoarei zone metropolitane Dimitrie Cantemir. „Zona Metropolitană Dimitrie Cantemir va fi formată din Galați, Brăila, Baldovinești, Vădeni, Zagna-Vădeni, Lacu Sărat, Chișcani, Vărsătura, I.C. Brătianu plus alte comune din împrejurimile celor 2 mari orașe dunărene. Va fi cea de-a doua aglomerare din România ca număr de locuitori și va include cel mai probabil un nou aeroport internațional și un nou pod peste Dunăre în zona orașului Brăila”¹³¹. De asemenea, PATJ pentru județul Constanța ar trebui să evidențieze problemele și oportunitățile privind zona metropolitană Constanța.

În ceea ce privește PUG-urile orașelor mari și mijlocii din Regiunea Sud Est:

¹³¹ Starea factorilor de mediu în județul Galați, APM Galați, 2008.

Brăila: În 2001 a fost adoptat PUG-ul municipiului Brăila care este postat pe internet și se află în prezent în curs de actualizare¹³². În prezent, este un „număr mare de construcții executate cu încălcarea Planului Urbanistic General și a Regulamentului de Urbanism”.

Noul PUG Brăila este în curs de realizare.

Buzău: PUG a fost actualizat în 2008.

Constanta: Nu au fost găsite informații privind actualizarea PUG-ului.

Galați: Noul PUG Galați este în curs de realizare și urmărește introducere în intravilan a unei zone aflate în extravilan, în scopul realizării unei investiții cu preponderență pentru locuințe dezvoltării urbane (este vorba de noile cartiere Traian Nord și Dimitrie Cantemir).

Focșani: Noul PUG Focșani a fost publicat pentru dezbatere publică în decembrie 2009.

Se studiază noua zonare a municipiului, extinderea intravilanului, astfel încât prin reglementările ce vor fi stabilite să se asigure o dezvoltare echilibrată, acoperind nevoile locuitorilor municipiului atât în ceea ce privește noile cartiere de locuințe cât și zonele industriale și cu servicii.

Tulcea: Nu au fost găsite informații privind actualizarea PUG-ului. În anul 2008 în Municipiul Tulcea au fost aprobată planuri urbanistice prin care s-au introdus în intravilan suprafețe reduse în scopul amenajării de zone rezidențiale, prestări servicii, comerț, mică industrie, turism. Planurile urbanistice au fost aprobată cu condiția dezvoltării infrastructurii pe terenurile aferente (căi de transport, alimentare cu apă, racorduri la rețelele urbane de canalizare, energie electrică).

Notă: informația de mai sus se bazează pe fișiere care se pot găsi publicate în internet, singurul PUG actualizat publicat pe internet fiind PUG-ul Buzău.

Indicatorul de urbanizare reprezintă raportul dintre numărul de locuitori din mediul urban și populația totală a județului exprimat în procente (%). Variația acestui indicator este prezentată în tabelul 4.6.1. Constanța este județul cu cel mai ridicat grad de urbanizare, urmată de Brăila și Galați, în timp ce Vrancea are cel mai scăzut grad de urbanizare.

Tabel 4.6.1.1. Indicator de urbanizare în Regiunea Sud Est

Județ	Populație județ	Populație urbană	Indicator Urbanizare	Locuitori/km2
Brăila	362.352	235.478	65	76
Buzău	484.724	198.949	41	79,4
Constanța	720.303	504.462	70	101,9
Galați	611.590	344.971	56,4	136,9
Tulcea	249.022	122.209	49,1	29,3
Vrancea	391.574	147.046	37,6	80,6
Total	2.819.565	1.553.115	55,1	78,8

Sursa: Raportul anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

132

<http://pmb.braila.astral.ro/system/files/file/Strategie%202008-2013%20URBANISM%20SI%20REGENERARE%20URBANA.pdf>

Situatia spațiilor verzi și a zonelor de agrement

Conform Legii nr. 24/2007 republicată, privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zonele urbane, spațiul verde este definit ca zona verde din cadrul orașelor și municipiilor, definită ca o rețea mozaicată sau un sistem de ecosisteme seminaturale, al cărei specific este determinat de vegetație (lemnosa, arborescentă, arbustivă, floricolă și erbacee). Spațiile verzi se compun din următoarele tipuri de terenuri din zonele urbane:

- parcuri¹³³
- scuaruri
- aliniamente plantate de-a lungul bulevardelor și străzilor
- terenuri libere, neproductive din intravilan: mlaștini, stâncării, pante, terenuri afectate de alunecări, sărături care pot fi amenajate cu plantații.

Scopul principal al amenajării spațiilor verzi îl constituie ameliorarea stării mediului și armonizarea peisajelor modificate sau amenajate cu cele naturale, asigurând condițiile ambientale optime desfășurării activităților sociale.

Administrarea spațiilor verzi urmărește:

- protecția și conservarea spațiilor verzi pentru menținerea biodiversității lor;
- menținerea și dezvoltarea funcțiilor de protecție a spațiilor verzi privind apele, solul, schimbările climatice, menținerea peisajelor în scopul ocrotirii sănătății populației, protecției mediului și asigurării calității vieții;
- regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziției și a calității spațiilor verzi;
- elaborarea și aplicarea unui complex de măsuri privind aducerea și menținerea spațiilor verzi în starea corespunzătoare funcțiilor lor;
- extinderea suprafețelor ocupate de spații verzi, prin includerea în categoria spațiilor verzi publice a terenurilor cu potențial ecologic sau socio-cultural;
- identificarea zonelor deficitare și realizarea de lucrări pentru extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație.

În conformitate cu Ordonanța de Urgență nr. 114 din 17.10.2007, Art. II. Aliniatul (1) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura din terenul intravilan o suprafață de spațiu verde de minim **20 m²/locuitor**, până la data de 31 decembrie 2010, și de minim **26 m²/locuitor**, până la data de 31 decembrie 2013.

Situatia spațiilor verzi la nivelul Regiunii Sud-est în anul 2009 este prezentată în Tabelul 4.6.2.

Indicatorul spații verzi în mediul urban prezintă procentul de spații verzi existente în mediul urban și se calculează prin raportul dintre suprafața spațiilor verzi și suprafața totală a mediului urban. După cum se observă, Constanța deține o suprafață foarte mică de spații verzi pe cap de locuitor, de abia 1,97 mp pe cap de locuitor.

Tabelul 4.6.1.2. Situatia spațiilor verzi la nivelul Regiunii Sud-est în anul 2009

¹³³ Parcurile reprezintă spațiile verzi, cu suprafață de minim un hecitar, formate dintr-un cadru vegetal specific și din zone construite, cuprinzând dotări și echipări destinate activităților cultural-educative, sportive sau recreative pentru populație.

Municipiu/orăs	Suprafața totală spații (ha)	Suprafața spațiu verde mp/locuitor	Zone de agrement
Județul Brăila			
Brăila	419,87	19,50	52,07
Făurei	0,71	1,75	-
Ianca	22,92	32,60	-
Însurăței	48,02	64,00	-
Județul Buzău			
Buzău	251	12,90	-
Râmnicu Sărat	60,50	20,90	-
Nehoiu	19,73	15,15	-
Pătârlagele	6,10	15,00	-
Pogoanele	10,26	2,96	-
Județul Constanța			
Constanța	59,5762	1,97	-
Mangalia	-	9,58	-
Medgidia	80,00	10,48	-
Cernavoda	16,50	9,2	-
Eforie	22,00	26,00	-
Hârșova	23,3	20,35	-
Murfatlar	5,3	5,9	-
Năvodari	4,6	13,47	-
Techirghiol	10,17	17,00	-
Județul Galați			
Galați	*	*	-
Tecuci	60	14,28	-
Tg. Bujor	5,89	7,72-	-
Berești	4,00	-	-
Județul Tulcea			
Tulcea	106,99	11,58	14,27
Babadag	27,187	27,47	1,25
Măcin	5,95	5,40	4,00
Isaccea	7,3	13,67	1,32
Județul Vrancea			
Focșani	69,50	7,04	15,42
Adjud	24,70	15,80	5,10
Panciu	11,07	12,31	3,04
Odobești	16,55	18,1	1,0
Mărășești	6,94	5,40	3,00

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Conform datelor furnizate de către Direcția Regională de Statistică Brăila, prezentate în tabelul 4.6.1.3, în Regiunea Sud Est suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe s-a redus între 2000 și 2008 doar în județul Constanța, a crescut în județul Buzău în timp ce în celelalte județe nu s-a modificat.

Tabelul 4.6.1.3. Spații verzi în municipii și orașe la nivel regional și în municipii reședințe de județ 2000-2007-2008, pe cap de locuitor

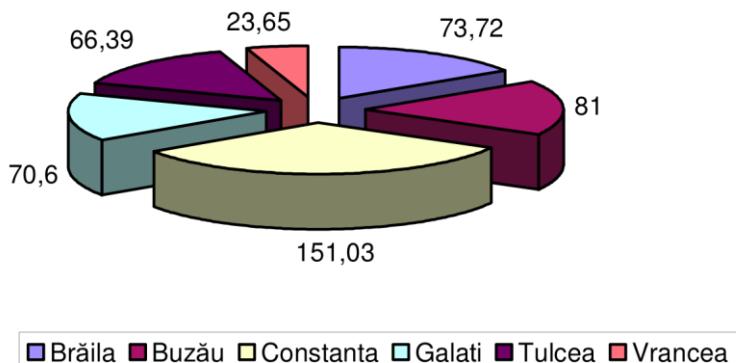
Regiunea de dezvoltare	An	Populația, număr locuitori	Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe (ha)	Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe, pe cap de locuitor, în mp
Județul				
Sud Est	2000	2.934.319	2.771	9,443417706
	2007	2.830.430	2.555	9,026896973
	2008	2.819.565	2.568	9,107787903
Brăila	2000	385.749	323	8,373320475
	2007	365.628	327	8,943516361
	2008	362.352	327	9,024374089
Buzău	2000	504.540	179	3,547786102

Regiunea de dezvoltare	An	Populația, număr locuitori	Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe (ha)	Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe, pe cap de locitor, în mp
	2007	488.763	214	4,378400165
	2008	484.724	251	5,178204504
Constanța	2000	746.041	1.073	14,38258755
	2007	718.330	823	11,45712973
	2008	720.303	795	11,03702192
Galați	2000	644.077	984	15,27767643
	2007	614.449	984	16,01434781
	2008	611.590	984	16,08921009
Tulcea	2000	262.692	79	3,007324167
	2007	250..641	76	3,032225374
	2008	249.022	76	3,051939186
Vrancea	2000	391.220	133	3,399621696
	2007	392.619	131	3,336568021
	2008	391.574	135	3,447624204

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Parcurile reprezintă spațiile verzi, cu suprafață de minim un hecitar, formate dintr-un cadru vegetal specific și din zone construite, cuprinzând dotări și echipări destinate activităților cultural-educative, sportive sau recreative pentru populație. Suprafața parcurilor la nivelul Regiunii Sud Est este următoarea:

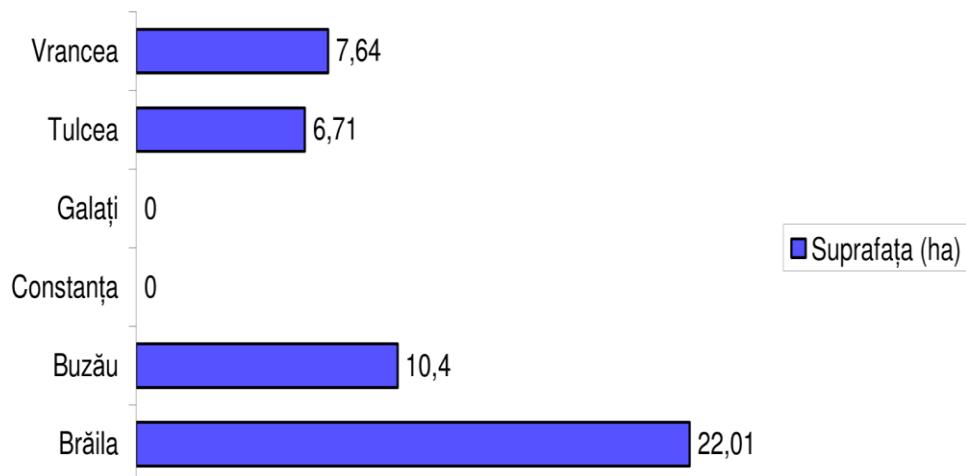
Figura 4.6.1.4. Suprafața parcurilor în Regiunea SE - 2008 (ha)

Sursa: Raport anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galati

Scuarurile reprezintă spații verzi cu suprafață mai mică de un hecitar, amplasate în cadrul ansamblurilor de locuit, în jurul unor dotări publice, în incintele unităților economice, socio-culturale, de învățământ, amenajărilor sportive, de agrement pentru copii și tineret sau în alte locații. Suprafața scuarurilor la nivelul Regiunii Sud Est este următoarea:

Figura 4.6.1.5. Suprafața scuarurilor în Regiunea SE - 2008 (ha)

Sursa: Raportul anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

4.6.2 Zgomot

Măsurările de zgomot în anul 2009 au vizat zonele care pot prezenta riscuri de afecțiuni pentru populația expusă. Locațiile vizate au fost: piețe, spații comerciale, restaurante în aer liber; incinte de scoli și creșe, grădinițe, spații de joacă pentru copii; parcuri, zone de recreere și odihnă; incinte industriale; zone feroviare; aeroporturi; parcări auto; stadioane, cinematografe în aer liber; trafic (intersecții) și altele (zone locuibile).

S-a avut în vedere numărul de măsurători, maxima măsurată (dB), procentul de depășiri, indicatorul utilizat la realizarea determinărilor, procentul de determinări acustice realizate în urma sesizărilor primite de la cetățeni și procentul sesizărilor rezolvate.

Situația pe județe a măsurătorilor de zgomot efectuate de cele șase Agenții Județene pentru Protecția Mediului din Regiunea Sud-est în anul 2009 este rezumată în tabelele 4.6.2.1 și 4.6.2.2.

Tabelul 4.6.2.1. Situația pe județe a măsurătorilor de zgomot efectuate de cele șase Agenții Județene pentru Protecția Mediului din Regiunea Sud-est în anul 2009

Tip măsurare zgomot	Număr măsurători Regiunea Sud-est	Maxima măsurată (dB)
Piețe, spații comerciale, restaurante în aer liber	80	73,3
Incinte de scoli și creșe, grădinițe, spații de joacă pentru copii	64	73,7
Parcuri, zone recreere și odihnă	64	63,3
Incinta industrială	95	79,7
Zone feroviare	24	77
Aeroporturi	-	-

Parcaje auto	40	94
Stadioane, cinematografe în aer liber	-	-
Trafic	1369	96,6
Alte – zone locuibile	32	80,5

Sursa: Raportul anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

La nivelul Regiunii Sud-est au fost înregistrate depășiri pentru toate tipurile de măsurători.

Valoarea medie anuală în cazul parcurilor, zonelor de recreere și tratamentului medical depășește limita admisă deoarece sunt amplasate în imediata vecinătate a unor străzi intens tranzitate de mijloacele de transport în comun.

În cazul piețelor și restaurantelor în aer liber apar frecvent depășiri. Sursele de zgomot sunt cele datorate activităților specifice din interiorul acestora cât și cele datorate traficului intens care se desfășoară pe străzile ce le încadrează și care produc un efect cumulativ ce contribuie la creșterea valorilor nivelului de zgomot peste limita admisă. Aceste depășiri nu sunt totuși semnificative mai ales datorită faptului că determinările s-au realizat în orele de vârf ale activităților din piețe și cu trafic intens.

Au mai fost înregistrate depășiri ale limitei admise în cazul zonelor rezidențiale. Majoritatea depășirilor se datorează traficului intens (autovehicule, tramvaie), lipsa drumurilor de centură care să decongestioneze traficul greu.

Tabel 4.6.2.2. Depășiri ale limitei de zgomot admise pe anul 2009, Regiunea Sud Est

Județ	Număr măsurători	Maxima măsurată (dB)	Depășiri %	Indicator utilizat
Brăila	344	78,5	56,9	Lech
Buzău	84	96,6	36,8	Lech
Constanța trafic	63	79,7	23,81	Lech
Constanța incinte industriale	120	92,6	2,5	Lech
Galați	240	94	33,78	Lech
Tulcea				Lech
Vrancea	997	79,7	30	Lech
TOTAL				

Sursa: Raportul anual privind starea mediului în Regiunea Sud Est pe anul 2009, ARPM Galați

Agenția pentru Protecția Mediului Tulcea nu deține un laborator specializat în domeniul zgomot – vibrații dotat cu echipamente de măsurare, în ultimii ani, neputându-se efectua determinări ale nivelului de zgomot ambiental.

4.6.3. Impactul transporturilor asupra mediului

Intensificarea traficului rutier, aerian și naval, creșterea numerică a parcului de vehicule, cât și dezvoltarea rețelei de transport constituie căi de poluare a mediului respectiv de afectare a sănătatei a populației.

Traficul rutier afectează mediul în principal prin:

- degajarea în atmosferă a unor cantități enorme de gaze toxice și cu efect de seră;
- deversarea în sol și apă a produselor petroliere și a altor deșeuri lichide;
- poluarea sonica a mediului urban;
- ocuparea unor suprafețe mari de terenuri din intravilanul orașului pentru parcări și paraje, în detrimentul spațiilor verzi și a trotuarelor;
- generarea unor cantități considerabile de deșeuri solide (anvelope uzate, acumulatoare, produse sintetice, altele).

Principalele probleme care sporesc impactul transportului auto asupra mediului:

- calitatea combustibilului;
- insuficiența nodurilor de intersecție pe străzi, a stațiilor auto și parcărilor auto moderne;
- calitatea nesatisfăcătoare a învelișului rutier, în special în interiorul cartierelor;
- parcarea automobilelor în curți, pe spațiile verzi și pe trotuare;
- exploatarea îndelungată și starea tehnică nesatisfăcătoare a unităților de transport etc.

Emisiile de poluanți în atmosferă rezultați din traficul rutier au două particularități:

- eliminarea se face foarte aproape de sol ceea ce duce la realizarea unei concentrații ridicate la înălțimi foarte mici, chiar și pentru gazele cu densitate mică și putere mare de difuziune în atmosferă;
- emisiile se fac pe toată suprafața localității, diferențele de concentrație depinzând de intensitatea traficului și de posibilitatea de ventilație a străzii (străzi tip canion).

Pentru reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă rezultate din traficul rutier este necesară dezvoltarea unui transport durabil, care se poate realiza prin îmbunătățiri ale tehnologiilor de fabricație a vehiculelor, utilizarea de combustibili cu procent de plumb scăzut, fluidizarea traficului în zonele aglomerate din interiorul orașelor (prin sincronizarea semafoarelor, stabilirea unor căi de rulare cu sensuri unice), elaborarea și aprobarea conceptului de înverzire a terenurilor din vecinătatea arterelor de circulație și crearea ecranelor de protecție din vegetație între străzi și spațiile de locuit, elaborarea unei schemei de amenajare a pistelor pentru bicliști în toate sectoarele orașului.

Traficul rutier influențează în mod negativ mediul prin: poluarea fonică și chimică, aglomerări și blocări ale circulației pietonale.

De aceea se pune tot mai mult accent pe folosirea (acolo unde e posibil) a transportului feroviar care este un transport ecologic cu rezultate pozitive atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu.

În vederea diminuării emisiilor de poluanți în atmosferă, provenite de la transportul în comun, SC Braicar SA Brăila este preocupată de diminuarea progresivă a parcului de mijloace de transport cu grad ridicat de poluare, prin achiziționarea în perioada 2007-2011, prin Programul Operațional Regional, a 30 de autobuze de medie capacitate cu grad scăzut de poluare cât și de reabilitarea transportului electric cu troleibuze. În anul 2008 societatea a achiziționat un autobuz de capacitate medie tip IKARUS PIF. Pe linia transportului în regim de taxi preocuparea Serviciului de Transport Public Local de

Călători Brăila a fost de reînnoire a parcului de autoturisme, astfel că peste 98% se încadrează în normele EURO 3 și 4 și au o vechime mai mică de 5 ani

Concluzii.

Așezări urbane.

Indicatorul de urbanizare reprezintă raportul dintre numărul de locuitori din mediul urban și populația totală a județului exprimat în procente (%). Constanța este județul din Regiunea Sud Est cu cel mai ridicat grad de urbanizare, urmat de Brăila și Galați, în timp ce județul Vrancea are cel mai scăzut grad de urbanizare.

La nivel regional, județean și respectiv orașenesc, documentele de amenajare teritorială obligatorie conform legii sunt: Planul de Amenajare Teritorială la nivel Regional (PATR), Planurile de Amenajare Teritorială la nivel Județean (PATJ-uri), Planurile de Urbanism General (PUG-uri). Până în prezent, Regiunea Sud Est nu are un PATR întocmit. PATJ-urile s-au actualizat recent doar pentru județele Brăila și Vrancea, însă, în ceea ce privește județul Brăila, ar fi de dorit ca PATJ pentru acest județ să fie corelat cu PATJ Galați, acoperind problemele viitoarei zone metropolitane Dimitrie Cantemir. „Zona Metropolitană Dimitrie Cantemir va fi formată din Galați, Brăila, Baldovinești, Vădeni, Zagna-Vădeni, Lacu Sărat, Chișcani, Vărsătura, I.C. Brătianu plus alte comune din împrejurimile celor 2 mari orașe dunărene. Va fi cea de-a doua aglomerare din România ca număr de locuitori și va include cel mai probabil un nou aeroport internațional și un nou pod peste Dunăre în zona orașului Brăila”¹³⁴.

În ceea ce privește PUG-urile pentru municipiile reședințe de județ: cu excepția municipiilor Constanța și Tulcea, celelalte orașe reședințe de județ au actualizat recent Planurile Generale de Urbanism.

Indicatorul spații verzi în mediul urban prezintă procentul de spații verzi existente în mediul urban și se calculează prin raportul dintre suprafața spațiilor verzi și suprafața totală a mediului urban. În Regiunea Sud Est suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe s-a redus între 2000 și 2008 în județul Constanța, a crescut în județul Buzău în timp ce în celelalte județe nu s-a modificat. Municipiul Constanța deține o suprafață foarte mică de spații verzi pe cap de locuitor, de abia 1,97 mp pe cap de locuitor, în timp ce în Brăila suprafața de spații verzi este de 19,5 mp pe cap de locuitor.

Zgomot.

Măsurările de zgomot în anul 2009 au vizat zonele care pot prezenta riscuri de afecțiuni pentru populația expusă. La nivelul Regiunii Sud-est au fost înregistrate depășiri pentru toate tipurile de măsurători. Valoarea medie anuală în cazul parcurilor, zonelor de recreere și tratamentului medical depășește limita admisă deoarece sunt amplasate în imediata vecinătate a unor străzi intens tranzitate de mijloace de transport în comun. În cazul piețelor și restaurantelor în aer liber apar frecvent depășiri, sursele de zgomot sunt cele datorate activităților specifice din interiorul acestora cât și cele datorate traficului intens ce se desfășoară pe străzile ce le încadrează și care produc un efect cumulativ ce contribuie la creșterea valorilor nivelului de zgomot peste limita admisă. Aceste depășiri nu sunt totuși semnificative mai ales datorită faptului că determinările s-au realizat în orele de vârf ale activităților din piețe și cu trafic intens.

Au mai fost înregistrate depășiri ale limitei admise în cazul zonelor rezidențiale. Majoritatea depășirilor se datorează traficului intens (autovehicule, tramvaie), lipsa drumurilor de centura care să decongestioneze traficului greu.

¹³⁴ Starea factorilor de mediu în județul Galați, APM Galați, 2008.

Impactul transporturilor asupra mediului.

Intensificarea traficului rutier, aerian și naval, creșterea numerică a parcului de vehicule, cât și dezvoltarea rețelei de transport constituie căi de poluare a mediului respectiv de afectare a sănătății populației. Pentru reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă rezultate din traficul rutier este necesară dezvoltarea unui transport durabil, care se poate realiza prin îmbunătățiri ale tehnologiilor de fabricație a vehiculelor, utilizarea de combustibili cu procent de plumb scăzut, fluidizarea traficului în zonele aglomerate din interiorul orașelor (prin sincronizarea semafoarelor, stabilirea unor căi de rulare cu sensuri unice), elaborarea unei scheme de amenajare a pistelor pentru bicicliști în toate sectoarele orașului.

Este necesară diminuarea progresivă a parcului de mijloace de transport public în comun cu grad ridicat de poluare, prin achiziționarea autobuzelor de capacitate medie cu grad scăzut de poluare precum și prin reabilitarea sistemelor de transport electric cu troleibuze.

5. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Eficiența administrației publice, definită și “capacitate administrativă”, are un impact puternic asupra competitivității teritoriale. Conform unui studiu al Comisiei Europene - DG Regio, administrația regională ar reprezenta 35% din competitivitatea teritorială globală, în timp ce alți patru factori dețin restul de 65%. Este de la sine înțeles că, dată fiind posibilitatea limitată a bugetelor locale, administrația regională necesită o cooperare optimă între administrația publică locală și administrația publică centrală. O bună coordonare la nivel regional este indispensabilă pentru a transforma provocările pe care le întâmpină regiunea în oportunități pentru creșterea durabilă și noi locuri de muncă. O condiție esențială este integrarea intereselor sectoarelor publice, private și ale comunității. Abordările tradiționale sectoriale, împreună cu divizarea puterii și a responsabilităților la diferite nivele ale administrației, reduce capacitatea de a rezolva problemele multi-dimensionale și care necesită distribuirea responsabilităților și acțiunii comune. Capacitatea administrativă regională ar trebui să se concentreze pe identificarea corectă a problemelor și soluțiilor.

5.1 Administrația publică și societatea civilă

Colaborarea între administrația publică și societatea civilă este încă insuficient dezvoltată din mai multe motive. Pe de o parte, încă lipsește o încadrare normativă sau de altă natură pentru a stabili care ONG-uri ar fi cu adevarat reprezentative în domeniul economic, și/sau social și/sau de mediu, sau în alte domenii după caz, la nivel național, regional respectiv local; pe de o altă parte procesele de consultare, asa cum acestea sunt desfășurate de către administrațiile publice, nu contribuie la stabilirea de relații de parteneriat structurate între administrația publică și organizațiile ne-guvernamentale; nu în ultimul rând, finanțările de la bugetul de stat care poate favoriza consolidarea capacitații operaționale de către ONG-uri (care după aderarea României la UE provin în măsură foarte limitată din surse externe), sunt de obicei direcționate mai mult pentru a achiziționa servicii sociale sau pentru a sprijini activități culturale și/sau sportive, decât pentru a dezvolta inițiative menite să îmbunătățească calitatea deciziilor sau calitatea gestiunii în cadrul administrației publice.

La data de 27 mai 2010 un număr de 64.738 organizații ne-guvernamentale erau înregistrate în Registrul Național ONG¹³⁵, cu o medie de peste 1.500 pentru fiecare județ din țară. Dacă corelăm aceste date statistice cu numărul total de furnizori privați de servicii de asistență socială în Regiunea Sud Est în 2009: 107 (a se vedea tabelul 3.5.4.6 mai sus pentru defalcarea la nivel de județ în cadrul regiunii) se poate ipotiza o paletă extrem de largă de domenii de activitate ale ONG-urilor active în cadrul regiunii, de exemplu mediul de afaceri și ocuparea (patronate, sindicate, centre de formare profesională fără scop de lucru), protejarea mediului înconjurător, apărarea drepturilor civice, cultele, cultura, sportul etc.

In cadrul Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013, secțiunea 11 este dedicată tematicii “Societatea civilă și tineret”, după cum urmează:

<Societatea civilă se manifestă prin reprezentanții săi, asociații ce se formează în afara structurilor de stat și independent de stat, care se disting de profesioniștii politicii și intră în forme de concurență sau de colaborare cu aceștia și instituțiile statului.

Organizarea societății civile se produce în mod spontan și voluntar în baza unor idei, nevoi, interese comune și publice, fie ca o contraponere la dominația statului, fie complementar ori ca partener al acestuia. Parteneriatul privind administrația locală și societatea civilă apare atât în luările de poziții guvernamentale cât și în cele neguvernamentale, ca un deziderat al ambelor părți. Este în interesul ambelor de a promova cooperarea administrației publice locale și a ONG-urilor pentru a monitoriza și evalua progresele în direcția parteneriatului. În implementarea proiectului privind strategia de dezvoltare locală a Primăriei municipiului Brăila pentru anii 2008-2013, parteneriatul cu ONG apare ca o necesitate și are bune premise având în vedere pe de o parte potențialul ONG-urilor brăilene și pe de altă parte deschiderea manifestată până în prezent de autoritățile administrației locale (primar și consiliul local).

Folosind experiența acumulată și dezvoltarea activității ONG-urilor au fost organizate, în parteneriat, activități ca Ziua Mediului, Ziua Dunării, Campania Deșeurilor Reciclabile, Ziua Internațională a Copiilor, Ziua Internațională a Romilor, care au avut drept scop final educarea tinerei generații în spiritul normelor europene. Primăria are parteneriate cu Fundația „Lumina” și Fundația „Trebuię”, iar ca o recentă colaborare de mare interes a fost organizată, la inițiativa Asociației Pro Democrația – Club Brăila, Dezbaterea Publică cu tema „Dezvoltării stațiunii Lacu Sărat”.

ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI

- Existenta în municipiul Brăila a unui număr important de ONG-uri, cu activitate susținută și care îmbracă un spectru larg de problematici de interes cetățenesc;
- Instituția primarului manifestă o mare disponibilitate de colaborare în parteneriat în derularea programelor propuse de către ONG-uri;
- Existenta în cadrul instituției primarului a unui comportament specializat (Centrul de Informare pentru Cetățeni);
- Mediatizarea măsurilor de interes public;
- Transparență în elaborarea și adoptarea actelor normative;
- Existenta unui Consiliu Local al Tinerilor;
- Existenta în municipiu Brăila a unei instituții care organizează cursuri extrașcolare (Palatul Elevilor și Copiilor);

---

¹³⁵ www.just.ro

- Campanii de informare susținute de către administrația publică locală cu prilejul organizării unor manifestări social-culturale de mare ampolare pe plan local.

PUNCTE SLABE

Insuficientă preocupare pentru cunoașterea istoriei și a tradițiilor locale, prin punerea în valoare a tezaurului istoric existent în Muzeul Brăilei, precum și în Casele Memoriale; Se constată o insuficientă preocupare pentru crearea și menținerea în funcțiune a spațiilor de joacă pentru copii;

Organizarea unui număr redus de activități privind gospodăria orașului - factor important în educarea și conștientizarea civică a cetățenilor în mod special a tinerilor.

OPORTUNITĂȚI

Constituirea unei „structuri pentru relația cu mediul asociativ” la nivelul Primăriei municipiului Brăila care să preia și să dezvolte activitățile derulate până în prezent;

Pregătirea și adoptarea unui acord – cadru de cooperare între Primărie, Consiliul Local Municipal și ONG-urile din localitate;

Promovarea ONG-urilor care au avut o activitate semnificativă pentru comunitatea brăileană; Creșterea rolului ONG-urilor privind organizarea timpului liber al tinerilor și implicarea lor în viața comunității, precum și a problemelor comunității brăilene;

Sprajinirea participării tinerilor în diferitele forme ale activităților voluntare;

Implicarea tinerilor în acțiuni cultural – educative;

Parteneriate între Administrația publică locală - ONG-uri – Organizații de Tineret.

AMENINȚĂRI

Lipsa interesului în ceea ce privește educarea tinerilor pentru practicarea exercițiilor fizice și a sportului care în general conduce la creșterea numărului de tineri predispuși obezității și apariției bolilor cardiaice;

Tendința tinerilor de a se stabili în centre universitare după absolvirea studiilor;

Lipsa unei solidarități între generații într-o societate care îmbătrânește;

Lipsa de finanțare a sectorului ONG care poate determina dispariția unor organizații>.

5.2 Capacitatea administrativă

Cadrul legislativ privitor la descentralizare este în mare măsură definitivat, prin legea cadru a descentralizării nr. 195/22.6.2006 și HG nr. 139/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006. Au fost făcuți primii pași pentru introducerea costurilor standard în cadrul serviciilor gestionate de către administrația publică locală, prin aprobarea de către Guvernul a strategiei pentru o reglementare mai bună la nivelul administrației publice centrale 2008-2013, document de politică publică (24.04.2008)¹³⁶. Colaborarea între APL-uri s-a concretizat prin înființarea a numeroase Asociații pentru Dezvoltare Comunitară, care totuși datorit cadrului legal, sunt cu precădere axate pe gestiunea resurselor de apă și deșeuri, exceptia fiind Zona Metropolitană Constanța care a dezvoltat proiecte comune pentru localitatile care alcătuiesc Zona Metropolitană, în diverse domenii. Colaborarea dintre APL și ONG-uri a evoluat mai mult către o relație client-furnizor (în domeniul serviciilor sociale), în timp în care participarea ONG-urilor în procesul de formulare a deciziilor publice este încă limitată.

HG 139/2008 stabilește unele criterii pentru evaluarea capacitatii administrative, după cum urmează:

---

¹³⁶ A se vedea și Hotărârea nr. 139/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, anexa 1.

- Capacitatea autorităților administrației publice locale de a planifica strategic (art.16 a).
- Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul finanțier (art. 16 b).
- Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul resurselor umane (art. 16 c).
- Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul proiectelor (art. 16 d).
- Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește concordanța actelor adoptate și emise de către autoritățile administrației publice locale cu reglementările în vigoare (art. 16 e).

Din analiza documentelor de planificare strategică întocmite de către administrațiile publice locale din cadrul Regiunii Sud Est, capacitatea administrativă a acestora se poate evalua după cum urmează:

În legătură cu criteriul "Capacitatea autorităților administrației publice locale de a planifica strategic": Planificarea strategică la nivel regional, județean și orașenesc/comunal nu este o activitate sistematică și calitatea procesului și outputurilor este în general slabă.

Planul Amenajarea Teritorială Regională pentru Regiunea Sud Est nu a fost elaborat. Au fost elaborate foarte puține strategii sectoriale regionale (de ex. strategia de inovare și strategia pentru învățământ tehnic și profesional, unele strategii în domeniul mediului înconjurător). Planurile pentru Amenajare Teritorială Județeană actualizate sunt elaborate și disponibile doar pentru județele Brăila, Buzău și Vrancea. Majoritatea orașelor din regiune încă nu au actualizat PUG. Documentele de planificare strategică și de programare sunt axate pe competențe ale instituțiilor care le întocmesc, în loc de a lua în considerare dimensiunea teritorială a problematicilor. Doar jumătate dintre centrele urbane eligibile au elaborat și depus către AMPOR Plan Integrat de Dezvoltare Urbană în cadrul POR 2007-2013. Lipsa Observatoarelor Urbane. Datele statistice de nivel municipal nu sunt colectate sistematic de către administrația publică locală: ex. „Lipsa unei baze de date și a unui sistem central de management pentru colectarea, procesarea și depozitarea datelor referitoare la fiecare sector de prioritate al municipiului cum ar fi sănătatea, social, învățământ, transportul, turismul etc.” (Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93). Lipsa preocupărilor pentru dezvoltarea capacității administrative în cadrul documentelor strategice.

În legătură cu criteriul "Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul finanțier": Execuția bugetară este nesatisfăcătoare în ceea ce privește capacitatea autorităților administrației publice locale de a genera venituri. În 2008, execuția bugetelor locale în trei județe dintre cele 6, înregistrează procente mai scăzute decât procentul populației în regiune: Buzău populația 17,19%, venituri totale 15,89%, venituri proprii 15,64%; Galați populația 21,69%, venituri totale 19,77%, venituri proprii 20,03%; Brăila populația 12,85%; venituri totale 12,08%; venituri proprii 12,09%.

În ceea ce privește veniturile totale per capita, patru județe înregistrează venituri totale sub media regională de 1828 lei: Galați (1.666 lei), Buzău (1.689 lei), Brăila (1.718 lei), Tulcea (1.824 lei).

În legatura cu criteriu "Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul resurselor umane": Resursele umane sunt deficitare atât cantitativ cât calitativ față de activitatea instituțională obligatorie în cadrul APL din regiune. Lipsesc unor angajați în domenii sensibile: arhitecți, ingineri constructori, informaticieni. În cazul Municipiului Brăila, personalul este insuficient în cadrul Direcției de Strategii Programe și Proiecte de Dezvoltare, Relații Internaționale (Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93).

În legatura cu criteriul "Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul proiectelor": Capacitatea în ceea ce privește managementul proiectelor este slabă. De asemenea, capacitatea și expertiza beneficiarilor din administrația centrală și locală de a pregăti și implementa corespunzător proiecte este limitată, deficiențele vizând în principal:

- inexistența unui personal specializat suficient și cu experiență, mai ales la nivelul autorităților locale din orașele mici și mijlocii;
- lipsa unei planificări strategice și a unei programări bugetare riguroase;
- competențe scăzute în domenii cheie precum managementul de proiecte, achizițiile publice sau managementul financiar-bugetar¹³⁷;
- lipsa Sistemului de Management al Calității ISO 9001

(Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93).

În legatura cu criteriul "Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește concordanța actelor adoptate și emise de către autoritățile administrației publice locale cu reglementările în vigoare": Capacitatea de a aplica noile metodologii și de a respecta cadrul legislativ este redusă. Capacitatea și expertiza beneficiarilor din administrația publică locală de a pregăti și implementa corespunzător proiecte este destul de limitată. Deficiențele vizează în principal:

- inexistența unui personal specializat suficient și cu experiență, mai ales la nivelul autorităților locale din orașele mici și mijlocii;
- lipsa unei planificări strategice și a unei programări bugetare riguroase;
- competențe scăzute în domenii cheie precum managementul de proiecte, achizițiile publice sau managementul financiar-bugetar¹³⁸.

Mai mult:

- Parteneriatul între societatea civilă și administrațiile locale s-a dezvoltat doar în sectorul de asistență socială, sport și cultură (Implicarea redusă a societății civile în problemele comunității locale, PIDU Buzău pagina 273).
- Eficiență scăzută în furnizarea de servicii datorită: relației slabe între cetățeni și instituțiile care ar trebui să ofere servicii orientate spre client și serviciile improprii oferite clienților. [(Cetățenii nu sunt mulțumiți de durata mare de așteptare și numărul mare de etape din procesul de aplicare pentru a accesa servicii publice de bază. Pregătire neadecvată și resurse insuficiente pentru furnizarea de servicii de calitate la nivel local - analiza SWOT PODCA). (Randamentul scăzut al investițiilor în sectorul public - strategia de dezvoltare a municipiului Brăila 2008-2013 pagina 56)].

¹³⁷ Sursa: GUVERNUL ROMÂNIEI, RAPORTUL STRATEGIC NAȚIONAL 2009 privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune, Ianuarie 2010 <http://www.fonduri-ue.ro/upload/127323712758.pdf>

¹³⁸ Sursa: GUVERNUL ROMÂNIEI, RAPORTUL STRATEGIC NAȚIONAL 2009 privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune, Ianuarie 2010 <http://www.fonduri-ue.ro/upload/127323712758.pdf>

- Slaba gestionare a spațiului urban a condus la executarea de construcții decuplate de dezvoltarea infrastructurii de bază, planificarea traficului, conservarea mediului, etc. Aproape toate documentele de analiză și planificare a orașelor din regiune relatează problema menționată (de ex.: numărul mare de construcții executate cu încălcarea Planului Urbanistic General și a Regulamentului de Urbanism, *Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 25*).
- Sistemul de prevenire și de gestionare a dezastrelor naturale este subdezvoltat [de ex. în Buzău nu există serviciu mobil de urgență, reanimare și descarcerare de tip SMURD (*PIDU Buzău 2009*)].
- Comunicarea cu cetățenii și servicii de e-guvernare rămase în urmă (*Legea 544/2001; Constituția României art.13*). Paginile web ale administrațiilor publice locale din regiune conțin puține informații. Serviciile de e-guvernare online aproape inexistente. Lipsa unui flux informațional constant între Primărie și organizațiile factorilor interesați din oraș. Comunicare interinstituțională greoaie.
- Slabă platformă a administrației electronice - este operațională doar pentru descărcarea și încărcarea documentelor pentru vizionare în scopul informării (*Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93*).
- Economisirea energiei și obiectivele "20-20-20" nu sunt sistematic vizate de către administrația publică locală. Puțini dintre Primarii din regiune au semnat Pactul Primarilor. Obiectivele 20-20-20 nu sunt considerate prioritare de către administrația publică locală din regiune.

In cadrul Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013, secțiunea 12 este dedicată tematicii “Capacitatea administrativă și T.I.C.”, după cum urmează:

Box 5.2. “CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI T.I.C.: PROBLEME CRITICE ALE DOMENIULUI

Din analiza semnalelor primite de la funcționarii publici și personalul contractual din cadrul aparatului de specialitate a Primarului și al serviciilor publice din subordinea Consiliului Local Municipal, au reieșit o serie de aspecte care au influențat negativ procesul de reformă în administrația publică locală și implicit au creat probleme pentru rezolvarea cărora s-a consumat timp, energie și resurse financiare.

- Desele modificări legislative în domeniul și Legea nr. 161/2003, au creat o serie de disfuncționalități, având efecte contradictorii și chiar discriminatorii. Asfel funcționarul public nu poate desfășura alte activități remunerate sau neremunerate decât cele prevăzute în fișa postului, în aceste condiții cunoștințele și experiența dobândite pe parcursul carierei sau la diverse cursuri, instruiriri sau perfecționări nu pot fi folosite în alte activități fie că acestea sunt desfășurate în organisme din sectorul public sau privat.
- Actualele reglementări în domeniu tind către o supercentralizare la nivelul Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, cu afectarea atribuțiilor de autonomie locală.
- La nivelul aparatului de specialitate al Primarului s-au constituit servicii distințe pentru dezvoltare locală și implementare programe și proiecte locale, care se impune a fi consolidate din punct de vedere profesional, organizatoric și metodologic.

OBIECTIVE GENERALE

Procesul de modernizare a administrației publice la nivelul Unității Administrativ Teritoriale a Municipiului Brăila vizează următoarele obiective:

- A. Organizarea internă
- B. Managementul resurselor umane
- C. Gestiune publică
- D. Legături inter-instituționale
- E. Sistem informațional (e-administrație)

A. ORGANIZAREA INTERNA

A1. Management instituțional și strategic

Obiective specifice:

- Creșterea monitorizării modului de aplicare și ducerii la îndeplinire de către structurile proprii, a deciziilor, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a celorlalte acte normative provenind de la organele centrale sau administrația publică, a hotărârilor Consiliului Local Municipal Brăila și a Dispozițiilor Primarului Municipiului Brăila.
- Actualizarea permanentă a regulamentelor de organizare și funcționare prin reactualizarea rolurilor, obiectivelor și direcțiilor structurilor interne ale aparatului de specialitate al Primarului și ale instituțiilor și serviciilor publice subordonate Consiliului Local Municipal;
- Focalizarea gestiunii publice pe o viziune a vizitorului, pe misiunea pe care administrația o are de înfăptuit și pe obiectivele ce compun această misiune;
- Definirea clară a responsabilităților, procedurilor și standardelor ce urmează a fi utilizate în procesul de evaluare a rezultatelor;
- Îmbunătățirea comunicării și circuitului informațional între compartimente, între nivelurile ierarhice și cele funcționale;
- Reorganizarea activității de evidență și circulație periodică a acestor.

A2. Îmbunătățirea și simplificarea relațiilor curente între administrație, cetățeni și mediul asociativ

Obiective specifice:

- Acordarea unei importanțe sporite mediatizării activităților de modernizare și apropiere a administrației publice de cetățean;
- Diminuarea birocrației;
- Realizarea transparenței depline în activitatea administrației publice locale asigurându-se participarea activă a cetățeanului în procesul de luare a deciziilor, în deplină concordanță cu prevederile Legii 52/2003;
- Optimizarea relațiilor autorității publice municipale cu cetățenii și persoanele juridice în activitatea privind soluționarea petițiilor și a documentațiilor specifice activităților desfășurate de aparatul de specialitate al Primarului;
- Consolidarea colaborării cu mediul de afaceri și cu societatea civilă, implementarea parteneriatelor public-private, încurajând participarea organizațiilor din sectorul privat la procesul de elaborare a politicilor publice.

B. Managementul Resurselor Umane

Reforma administrației publice depinde de un management performant al resurselor umane ceea ce presupune formarea personalului, sistemul de salarizare, profesionalizarea și promovarea eticii profesionale.

B1. Valorificarea competențelor și responsabilităților personalului

Obiective specifice:

- Actualizarea permanentă a fișei postului, cu implicarea în redactarea fișei postului a funcționarului public sau salariatului care ocupă postul respectiv;
- Aplicarea corectă a procedurilor de evaluare a activității personalului ca premisă de promovare și de motivare

B2. Metode și instrumente de gestiune previzională a resurselor umane

Obiective specifice:

- Adoptarea, modificarea sau completarea organigramei, numărului de personal și statului de funcții al aparatului propriu în funcție de necesitățile impuse de atribuțiile acestuia, corelat cu reglementările legale în vigoare;
- Raportul între numărul de funcționari publici din aparatul propriu și numărul total al personalului va fi corelat permanent cu cerințele în domeniu, ale strategiei de continuare a procesului de integrare a României la U.E;
- Asigurarea unei planificări a resurselor umane în funcție de procesele instituționale ce urmează a se derula;
- Elaborarea în cooperare cu instituțiile de învățământ superior din Brăila, a unor programe de efectuare de către studenți a practiciei anuale, soldat cu înscrierea acestora în baza de date, ca posibili candidați pentru ocuparea posturilor vacante.

B3. Formarea continuă

Obiective specifice:

- Elaborarea planurilor de formare continuă a funcționarilor publici și salariaților în funcție de rezultatele evaluării performanțelor profesionale și reglementărilor legale în vigoare;
- În bugetul de venituri și cheltuieli vor fi aprobate resursele financiare necesare realizării planului de formare continuă;
- Inițierea funcționarilor publici în domeniul utilizării programelor informaticice la nivelul standardelor ECDL ;
- Motivarea specialiștilor din administrația publică pentru a participa la programe de perfecționare organizate de alte instituții specializate în domeniu gestionării fondurilor structurale ale U.E sau la programele de formare specializate în administrația publică organizate de Institutul Național de Administrație;
- Întărirea colaborării cu comisia paritară și comisia de disciplină în vederea negocierii măsurilor referitoare la sănătatea salariaților și securitatea muncii, constituirea și folosirea fondurilor destinate îmbunătățirii condițiilor de muncă, precum și crearea facilităților de respectare de către funcționarii publici și salariați a codurilor etice specifice de conduită;
- Instruirea funcționarilor publici și după caz, a personalului contractual în aplicarea programelor europene.

C. Gestuine publică

Obiective specifice:

- Formarea continuă a personalului de specialitate pentru pregătirea implementării sistemului de bugetare bazat pe programe;
- Îmbunătățirea activității de control intern atât la nivelul compartimentelor din cadrul aparatului de specialitate al Primarului cât și la entitățile subordonate Consiliului Local Municipal.
- Stabilirea, urmărirea și aplicarea unor politici și strategii bugetare pe termen lung și mediu, atât pentru Unitatea Administrativ Teritorială a Municipiului Brăila cât și pentru instituțiile publice de sub autoritatea sa, care să urmărească creșterea gradului de autofinanțare și implicit de autonomie;
- Monitorizarea utilizării fondurilor de investiții publice și a resurselor bugetare;

Pentru eficientizarea calității serviciilor se vor folosi instrumente de participare cetățenească: portal de instituție cu posibilități de informare pentru cetăteni, chestionare de opinie, comitete consultative cetățenești; dezbatere și întâlniri publice.

Îmbunătățirea managementului în administrația publică locală depinde și de utilizarea eficientă a instrumentelor de control de gestiune, de simplificarea și corelarea actului administrativ, de transparență acestuia, de acoperirea cu tehnică de calcul și informație și cu programe adecvate serviciilor din structura administrației publice municipale.

D. Legături inter-instituționale

Obiective specifice:

- Realizarea unei comunicări eficiente cu autoritatea publică locală a județului Brăila pentru identificarea nevoilor și resurselor în vederea promovării de proiecte și programe comunitare de dezvoltare a zonei periurbane;
- Derularea parteneriatelor transfrontaliere existente și încheierea de noi acorduri de parteneriat pe diverse domenii de activitate ;
- Îmbunătățirea colaborării cu unitatea teritorial administrativă a municipiului Galați în vederea realizării unei zone metropolitane în această regiune;
- Cooperarea cu Agenția de Dezvoltare Regională 2 Sud Est pentru implementarea Panului Regional de Dezvoltare până în anul 2013, precum și pentru diseminarea informațiilor referitoare la Programele de finanțare externă și ale Guvernului României, pe care autoritățile locale le pot accesa;
- Colaborarea continuă cu serviciile deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale, cu instituții de învățământ superior, pentru dezvoltarea politicilor publice specifice domeniului;
- Continuarea și eficientizarea relațiilor de colaborare/cooperare/parteneriat cu ONG-uri, patronate și sindicate și alte organisme asimilate pentru informare reciprocă și identificarea nevoilor locale în vederea realizării unor proiecte de interes comun;
- Dezvoltarea unei relații deschise și active cu mass-media pentru diseminarea informațiilor și realizarea transparenței actelor administrative și a activităților de modernizare a instituției.

E. Sistem Informațional

Obiective specifice:

- Lărgirea ofertei de servicii informaționale pentru îmbunătățirea relației cetățean- administrație publică;
- Folosirea tehnologiei informaționale în vederea îmbunătățirii circulației informațiilor la toate nivelurile instituției;

- Elaborarea unui proiect de realizare a rețelei INTRANET între Unitatea Administrativ Teritorială a Municipiului Brăila, Consiliul Județean Brăila, Instituția Prefectului Municipiului Brăila precum și cu celelalte Unități Administrativ Teritoriale din zonă, pentru eficientizarea schimbului de informații și sporirea calității activităților administrației publice locale, în vederea atingerii obiectivelor propuse prin programul „e-administrație”;
- Asigurarea accesului la informații prin tehnologii informaționale pentru utilizatorii finali ai serviciilor administrației publice locale

ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI

- Puternică determinare și motivație a administrației locale pentru dezvoltarea orașului;
- Aparat de specialitate structurat pentru acoperirea tuturor activităților specifice administrației locale;
- Definire și diviziune clară a sarcinilor în rândul angajaților departamentelor;
- Sistem eficient pentru colectarea impozitelor și taxelor;
- Sistem de management al resurselor umane operațional;
- Pagina de Web proprie , care oferă un set de informații utile cetățenilor;
- Personal profesionist, experimentat pentru a realiza consultări publice și/sau a stabili comunicarea cu publicul referitor la diverse probleme ale municipiului;
- Existența unei strategii de dezvoltare a sectorului TIC la nivelul municipiului;
- Existența unei bune structuri informatiche în sistemul educațional;
- Existența unui sistem de plată on-line a taxelor și impozitelor.

PUNCTE SLABE

- Lipsa unui flux informațional între Primărie și organizațiile factorilor interesați din oraș;
- Comunicare interinstituțională greoaie;
- Lipsa unei baze de date și a unui sistem central de management pentru colectarea, procesarea și depozitarea datelor referitoare la fiecare sector de prioritate al municipiului (ex. sănătate, social, învățământ, transport, turism etc.);
- Slabă platformă a administrației electronice (este operațională doar pentru descărcarea și încărcarea documentelor pentru vizionare în scopul informării);
- Lipsa unor angajați în domenii sensibile: arhitecți, ingineri constructori, informaticieni;
- Personal insuficient angajat în cadrul Direcției de Strategii Programe și Proiecte de Dezvoltare, Relații Internaționale;
- Asigurarea serviciului de plată on-line a impozitelor și taxelor printr-un singur operator bancar;
- Lipsa Sistemului de Management al Calității ISO 9001.

OPORTUNITĂȚI

- Cadrul legal adecvat pentru managementul proiectelor;
- Fonduri comunitare disponibile prin intermediul Programelor Operaționale;
- Prevederile Programului Operațional Sectorial Creșterea Capacității Administrative;
- Elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă;
- Implementarea unui sistem informatic integrat ce va fi demarată curând;
- Implementarea eficientă a programelor de dezvoltare a resurselor umane prin investirea în instruire și dezvoltare a abilităților personalului Primăriei.

AMENINȚĂRI

- Atractivitatea sectorului privat care poate determina deplasări ale specialiștilor către acest sector;
- Potențiala rezistență a cetățenilor și actorilor locali la schimbările propuse;
- Lipsa angajamentului principalilor factori interesați din municipiu, de implicare activă în Parteneriatele Strategice cu Primăria Brăila;
- Lipsa interesului tinerilor pregătiți din punct de vedere profesional, de a lucra ca funcționari publici în Primărie, datorită nivelului scăzut al salariilor din domeniul

sectorului public și al procesului lent de evoluție profesională, față desectorul privat.

Planul de acțiune prezentat pentru dezvoltarea capacității administrative la nivelul municipiului Brăila, identifică și răspunde cerințelor de reformă, modernizare și dinamizare, reclamate de principiul bunei administrații și de cerințele exprese ale procesului continuu de integrare europeană.

Realizarea la timp și la parametrii de maximă eficiență a obiectivelor propuse va constitui un semnal de eficientizare a administrației publice, de modernizare a acesteia și de asigurare a apropierii de standardele europene.

Modernitatea și funcționalitatea structurilor administrației publice locale, profesionalizarea activităților, exercițiul eficient al autonomiei locale, dialogul permanent și efectiv cu comunitatea și mai ales, participarea acestia la luarea deciziilor va avea drept consecință principală stimularea mediului economic și a dezvoltării durabile, o înțelegere nouă, modernă și benefică, a raporturilor dintre administrație, mediul de afaceri și comunitate.

Dezvoltarea capacității administrative la nivelul Unității Administrativ Teritoriale a Municipiului Brăila crează posibilitatea ca partenerii și colaboratorii în diverse domenii de activitate să percepă instituția ca fiind una modernă, compatibilă cu instituțiile similare din celelalte țări membre ale Uniunii Europene".

Sursa: Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013

Concluzii

Eficiența administrației publice, definită și "capacitate administrativă", are un impact puternic asupra competitivității teritoriale. Conform unui studiu al Comisiei Europene - DG Regio, administrarea regională ar reprezenta 35% din competitivitatea teritorială globală, în timp ce alți patru factori dețin restul de 65%. Este de la sine înțeles că, dată fiind posibilitatea limitată a bugetelor locale, administrarea regională necesită o cooperare optimă între administrația publică locală și administrația publică centrală. O bună coordonare la nivel regional este indispensabilă pentru a transforma provocările pe care le întâmpină regiunea în oportunități pentru creșterea durabilă și noi locuri de muncă. O condiție esențială este integrarea intereselor sectoarelor publice, private și ale comunității.

Colaborarea intre administrația publică si societatea civilă este inca insuficient dezvoltată din mai multe motive. Pe de o parte, încă lipsește o încadrare normativă sau de altă natură pentru a stabili care ONG-uri ar fi cu adevărat reprezentative în domeniul economic, și/sau social și/sau de mediu, sau în alte domenii după caz, la nivel național, regional respectiv local; pe de o altă parte procesele de consultare, asa cum acestea sunt desfășurate de către administrațiile publice, nu contribuie la stabilirea de relații de parteneriat structurate între administrația publică și organizațiile ne-guvernamentale; nu în ultimul rând, finanțările de la bugetul de stat care poate favoriza consolidarea capacității operaționale de către ONG-uri (care după aderarea României la UE provin în măsură foarte limitată din surse externe), sunt de obicei direcționate mai mult pentru a achiziționa servicii sociale sau pentru a sprijini activități culturale și/sau sportive, decât pentru a dezvolta inițiative menite să îmbunătățească calitatea deciziilor sau calitatea gestiunii în cadrul administrației publice.

La data de 27 mai 2010 un număr de 64.738 organizații ne-guvernamentale erau înregistrate în Registrul Național ONG¹³⁹, cu o medie de peste 1.500 pentru fiecare județ din țară. Dacă corelăm aceste date statistice cu numărul total de furnizori privați de servicii de asistență socială în Regiunea Sud Est în 2009: observăm un rezultat de 107. Se poate ipotiza o paletă extrem de largă de domenii de activitate ale ONG-uri active în cadrul regiunii, de exemplu mediul de afaceri și ocuparea (patronate,

¹³⁹ www.just.ro

sindicate, centre de formare profesională fără scop lucrativ), protejarea mediului înconjurător, apărarea drepturilor civice, cultele, cultura, sport etc.

Principalele probleme de abordat pentru a îmbunătăți capacitatea administrativă în cadrul administrației publice locale, după cum rezultă din documentele strategice întocmite de APL-uri din Regiunea Sud Est, sunt următoarele:

- *Planificarea strategică la nivel regional, județean și orașenesc/comunal nu este o activitate sistematică și calitatea procesului și outputurilor este în general slabă.*
- *Execuția bugetară este nesatisfăcătoare în ceea ce privește capacitatea autorităților administrației publice locale de a genera venituri.*
- *Resursele umane sunt deficitare atât cantitativ cât calitativ față de activitatea instituțională obligatorie în cadrul APL din regiune. Lipsesc unor angajați în domenii sensibile: arhitecți, ingineri constructori, informaticieni.*
- *Capacitatea în ceea ce privește managementul proiectelor este slabă. De asemenea, capacitatea și expertiza beneficiarilor din administrația centrală și locală de a pregăti și implementa în mod corespunzător proiecte este limitată.*
- *Capacitatea de a aplica noile metodologii și de a respecta cadrul legislativ este redusă. Capacitatea și expertiza beneficiarilor din administrația publică locală de a pregăti și implementa în mod corespunzător proiecte este limitată.*
- *Parteneriatul între societatea civilă și administrațiile locale s-a dezvoltat doar în sectorul de asistență socială, sport și cultură (Implicarea redusă a societății civile în problemele comunității locale, PIDU Buzău pagina 273).*
- *Eficiență scăzută în furnizarea de servicii datorită: relației slabe între cetățeni și instituțiile care ar trebui să ofere servicii orientate spre client și serviciile improprii oferite clienților. [(Cetățenii nu sunt mulțumiți de durata mare de aşteptare și numărul mare de etape din procesul de aplicare pentru a accesa servicii publice de bază. Pregătire neadecvată și resurse insuficiente pentru furnizarea de servicii de calitate la nivel local - analiza SWOT PODCA). (Randamentul scăzut al investițiilor în sectorul public - strategia de dezvoltare a municipiului Brăila 2008-2013 pagina 56)].*
- *Slabă gestionare a spațiului urban a condus la executarea de construcții decuplate de dezvoltarea infrastructurii de bază, planificarea traficului, conservarea mediului, etc. Aproape toate documente de analiză și planificare a orașelor din regiune relatează problema menționată (de ex.: numărul mare de construcții executate cu încălcarea Planului Urbanistic General și a Regulamentului de Urbanism, Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 25).*
- *Sistemul de prevenire și de gestionare a dezastrelor naturale este subdezvoltat [de ex. în Buzău nu există serviciu mobil de urgență, reanimare și descarcerare de tip SMURD (PIDU Buzău 2009)].*
- *Comunicare cu cetățenii și servicii de e-guvernare rămase în urmă (Legea 544/2001; Constituția României art.13). Paginile web ale administrațiilor publice locale din regiune conțin puține informații. Serviciile de e-guvernare online aproape inexistente. Lipsa unui flux informațional constant între Primărie și organizațiile factorilor interesați din oraș. Comunicare interinstituțională greoie.*
- *Slabă platformă a administrației electronice - este operațională doar pentru descărcarea și încărcarea documentelor pentru vizionare în scopul informării (Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93).*
- *Economisirea energiei și obiectivele "20-20-20" nu sunt sistematic vizate de*

către administrația publică locală. Puțini dintre Primarii din regiune au semnat Pactul Primarilor. Obiectivele 20-20-20 nu sunt considerate prioritare de către administrația publică locală din regiune.

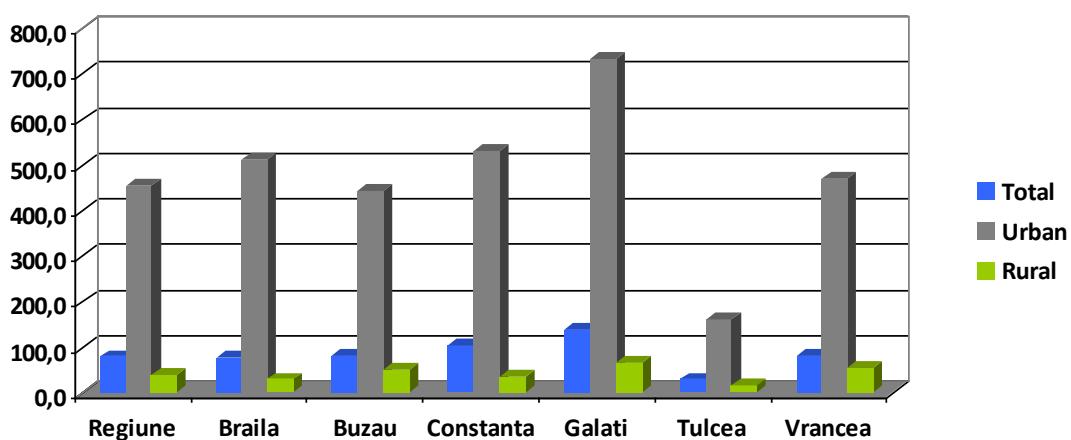
6. DISPARITĂȚI TERITORIALE

6.1 Disparități urban – rural

În Regiunea Sud Est teritoriul rural reprezintă 90% din întreaga suprafață a regiunii, în care locuiește 44,92% din totalul populației regionale. Proporția urban – rural este variabilă de la un județ la altul: Constanța este un județ în care procentul corespunzător suprafeței urbane este mai ridicat – 13,52% față de 86,48% corespunzător teritoriului rural - pe când în Vrancea porțiunea urbană este de doar 6,46%, județul fiind, împreună cu Buzău, cele mai rurale din regiune.

În mod firesc, primul element de diferențiere între zonele rurale și zonele urbane este constituit de **densitatea populației**. Caracterizat de o rețea de localități de mici dimensiuni – variabile între 12.301 locuitori în comuna Matca, județul Galați, și 528 locuitori în comuna Pardoși, județul Buzău - mediul rural are o densitate medie a populației de 39,2 locuitori / kmp față de 453,8 locuitori / kmp care trăiesc în mediul urban.

Grafic 6.1.1. Densitatea populației pe kmp în mediul rural și urban (2008)

Sursa: Calculele pe date furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila

Dimensiunea demografică este strâns legată de caracteristicile și dotarea teritoriului.

Serviciile publice sunt concentrate mai ales în mediul urban, unde locuiește majoritatea populației și numărul de utilizatori este mai ridicat. În mediul rural, dotarea insuficientă în termeni de unități existente, starea sau echiparea uneori necorespunzătoare a infrastructurilor de sprijin - în termeni fie de resurse fizice fie de resurse umane -, distanța și condițiile de mobilitate mai dificile datorate condițiilor des critice ale căilor de transport, limitează posibilitățile populației rurale de a accesa serviciile publice și de a primi o asistență de calitate, posibilități care sunt în mod semnificativ mai scăzute decât în mediul urban.

Infrastructura de învățământ este mai puțin prezentă în mediul rural și chiar lipsește în zonele rurale mai izolate, accesul la instituții școlare fiind limitat sau chiar imposibil pentru copiii familiilor mai sărace din zonele respective. Numărul de elevi pe cadru didactic în mediul rural este mic în majoritatea cazurilor, iar ponderea personalului didactic calificat este sub nivelurile înregistrate în mediul urban: numai 77,27%, față de 93,28% în mediul urban. Titularii din mediul rural reprezintă doar 38,6% din totalul cadrelor didactice care funcționează în acest mediu de rezidență față de 60,16% în zonele urbane. Inadecvată este în special dezvoltarea învățământului liceal în general datorită investițiilor mari necesare, dificultăților de asigurare a cadrelor didactice calificate, a numărului relativ redus de elevi care ar avea acces la aceste școli. De asemenea, unitățile școlare de Învățământ Profesional și Tehnic (IPT) din mediul rural, au o slabă dotare cu echipamente pentru pregătirea de specialitate și prezența agenților economici puțini și cu capacitate redusă de asigurare a condițiilor de instruire practică afectează oportunitățile educaționale ale elevilor.¹⁴⁰

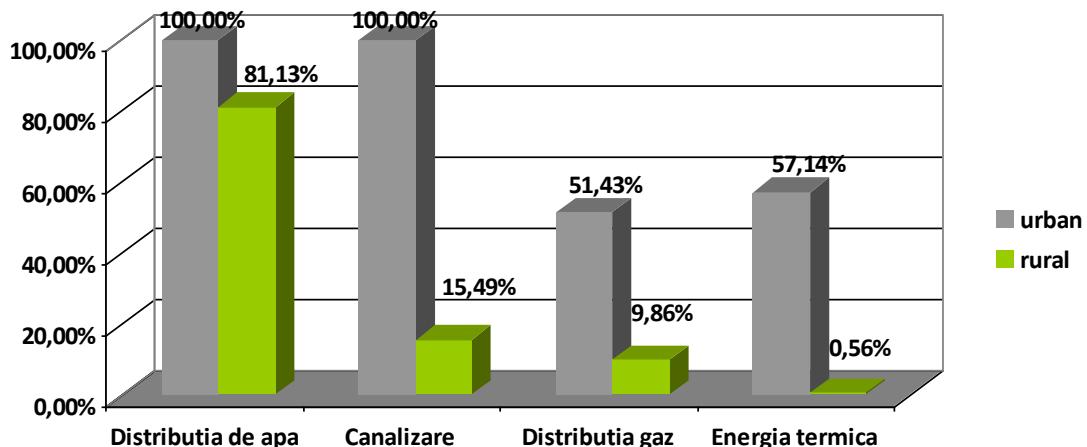
Distribuția **facilităților de sănătate** precum și de asistență medicală este inegală. Sistemul sanitar nu a reușit să diminueze dezechilibrele existente între serviciile sanitare oferite în mediul urban și cele oferite în mediul rural: în multe localități numărul cadrelor sanitare de specialitate este deficitar, în special al celor cu studii superioare, iar infrastructurile sunt slab reprezentate, dispensarele medicale au o dotare precară cu echipamente medicale și medicamente. **Serviciile sociale** sunt în general slab reprezentate în regiune, acestea fiind practic absente în mediul rural.

În ceea ce privește **utilitățile publice**, rețeaua de canalizare și pentru distribuția apei potabile este prezentă în toate localitățile din mediul urban din regiune. 288 localități din mediul rural (81% din totalul localităților) beneficiază de distribuție de apă, numărul diminuându-se în mod drastic când este vorba de canalizare, infrastructura fiind prezentă doar în 55 comune (15,5%). Sistemul centralizat pentru distribuția de energie termică, a cărei utilizare este în scădere și în centrele urbane, este prezent și în funcțiune doar în 2 localități rurale față de 20 de orașe și municipii. Rețeaua de distribuție a gazelor naturale este prezentă în 35 comune (9,86%), față de 18 localități din mediul urban (51,34%).

Grafic 6.1.2. Utilități publice în mediul rural și urban - % localități (2008)

---

¹⁴⁰ Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ Regiunea Sud-Est 2008-2013.

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS 2009

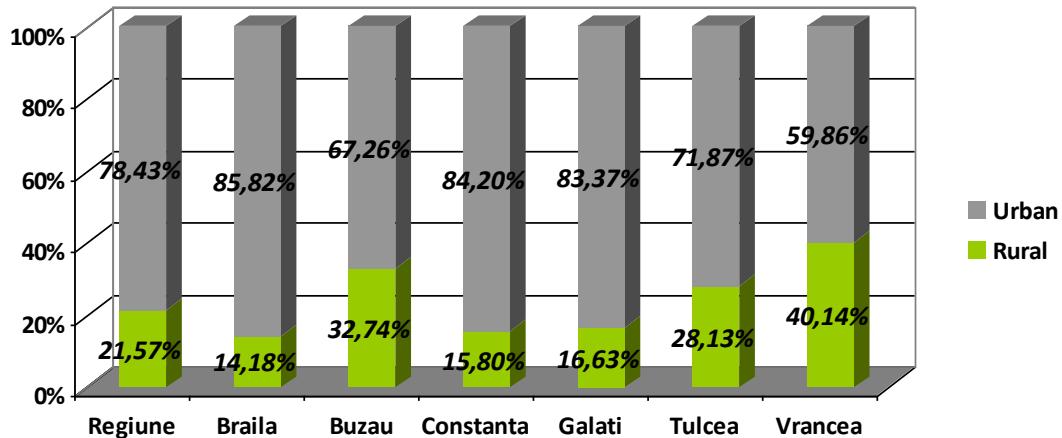
Facilitățile de **transport public** sunt prezente, în momentul de față doar într-un număr limitat de localități din mediul rural.

Este de remarcat faptul că furnizarea serviciilor pentru populație – de exemplu, transportul în comun sau Internet de înaltă viteză – din partea operatorilor privați, aşa cum se întâmplă des în mediul urban, nu reprezintă o opțiune fezabilă în zonele rurale, din cauza profitabilității reduse care se leagă în mod inevitabil de numărul insuficient de potențiali utilizatori. Garantarea serviciilor menționate, care este crucială fie pentru calitatea vieții a populației rurale fie pentru sprijinirea dezvoltării economice locale, necesită un suport public cel puțin în vederea efectuării investițiilor în infrastructuri sau în echipamente necesare pentru livrarea serviciului.

Nivelele de accesibilitate și mobilitate reduse și distanța față de piețele de desfacere sunt unul din motivele care limitează **inițiativa antreprenorială** în zonele rurale, disparități importante existând în acest sens față de zonele urbane. Sunt active în mediul rural din Regiunea Sud Est 16.512 întreprinderi¹⁴¹, 21,57% din totalul întreprinderilor regionale. Analiza la nivel județean arată că gradul de polarizare a centrelor urbane în ceea ce privește activitatea antreprenorială este variabil. Județele cu o tradiție industrială mai consolidată concentrează activitatea economică mai ales în zonele urbane, procentul de unități active în mediul rural față de totalul unităților active județene fiind de 15,8% pentru județul Constanța, 14,18% pentru județul Brăila și 16,63% pentru județul Galați. În Tulcea, Buzău și, mai ales, în județul Vrancea, procentul se ridică în mod sensibil la 28,13%, 32,74% și, respectiv, la 40,14%.

Grafic 6.1.3. Întreprinderi în mediul rural și urban - % din totalul întreprinderilor (2008)

¹⁴¹ Date din Lista Firmelor din România (2009), Borg Design.

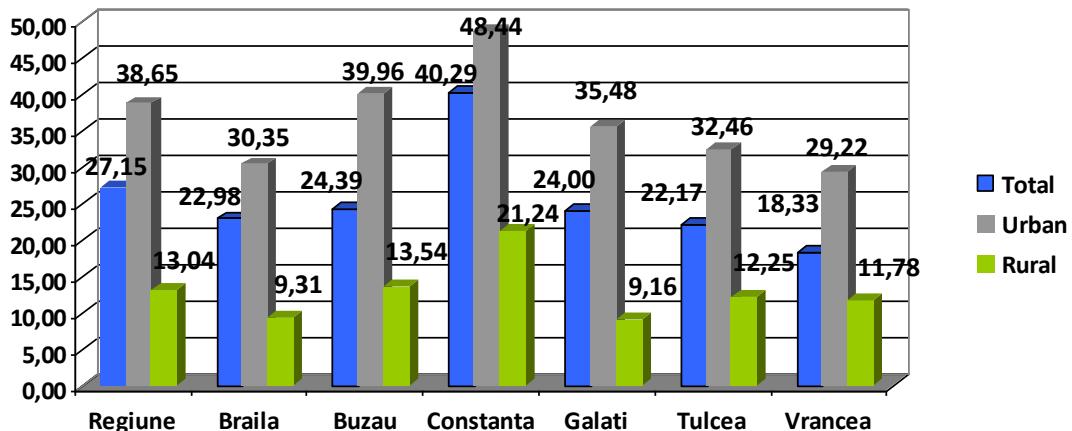
Sursa: Lista Firme (2009), Borg Design

Dezvoltarea inegală a țesutului economic în mediul urban și rural, este scoasă în evidență din datele privind densitatea întreprinderilor. Față de densitatea medie la nivel regional de 27,15 întreprinderi / 1000 locuitori¹⁴², 38,65 întreprinderi /1000 locuitori sunt localizate în mediul urban și doar 13 în mediul rural. Județul Constanța este în valoare absolută județul cu densitatea cea mai ridicată fie în mediul urban fie în mediul rural (48,44% și respectiv 21,24%), și datorită faptului că, mai mult decât în alte județe, populația este concentrată în mare parte în zonele urbane.

Densitatea întreprinderilor din mediul rural este deosebit de scăzută în Galați – 9,16 întreprinderi / 1000 față de 35,48 în arealele urbane – și în Brăila – 9,31 întreprinderi / 1000 față de 30,35 în arealele urbane. În Vrancea se regăsește diferența mai mică între rural și urban în termeni de densitate a afacerilor.

Grafic 6.1.4. Densitatea întreprinderilor în mediu rural și urban la 1000 de locuitori (2008)

¹⁴²Cifrele privind densitatea întreprinderilor prezentate în acest paragraf diferă de cele prezentate în capitolul „Dinamica întreprinderilor” din analiza economică, chiar dacă se fac referiri la același an, din cauza surselor diferite. Datele folosite pentru acest paragraf provin din baza de date Lista Firme, care permite dezagregarea firmelor după mediul în care sunt localizate, pe când datele utilizate pentru capitolul „Dinamică întreprinderilor” sunt date oficiale furnizate de Direcția Regională de Statistică Brăila.

Sursa: Lista Firme (2009), Borg Design

Comparația între întreprinderile din mediul urban și cele din mediul rural arată că **sectoarele de activitate** se diferențiază în mod semnificativ. Marea majoritate a operatorilor din domeniul industrial activează în zonele urbane, numai 18,76% din totalul întreprinderilor din industrie fiind localizate în mediul rural.

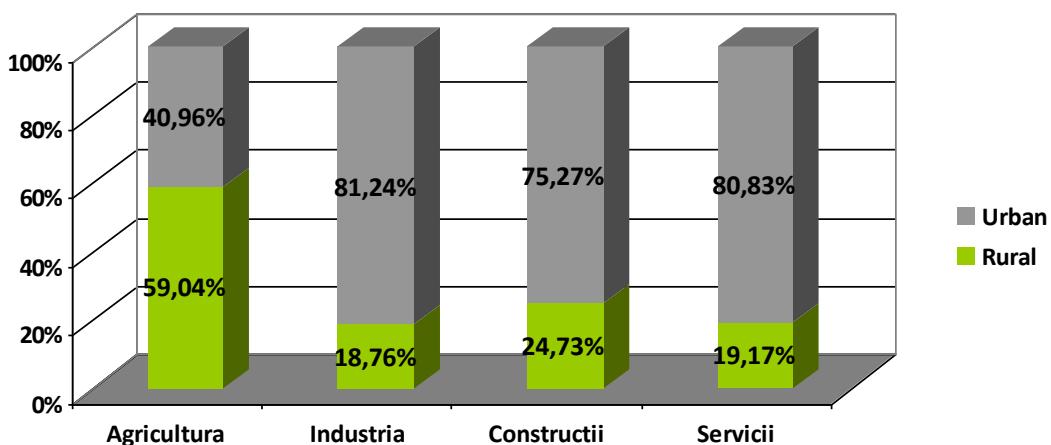
Cea mai mare pondere a întreprinderilor din mediul rural - 66,17% din totalul întreprinderilor rurale - activează în sectorul serviciilor: totuși, în ciuda procentului ridicat, comparația cu zonele urbane semnalează o dezvoltare modestă a sectorului având în vedere că activează în zonele rurale doar 19,17% din întreprinderile din sectorul terțiar din regiune. Subdezvoltarea sectorului terțiar este confirmată de concentrarea firmelor în domeniul comerțului - 63% din totalul firmelor din terțiar, față de 53% în zonele urbane - procentul de entități care furnizează servicii de mai mare valoare adăugată, fiind redus.

Dezechilibrată este și distribuția firmelor de construcții în teritoriu, din care doar 24,73% sunt localizate în mediul rural.

În mod firesc, sectorul mai dezvoltat în mediul rural este cel agricol. Firmele active din agricultură în zonele rurale însumează 60% din totalul firmelor agricole din regiune¹⁴³. Unitățile din industria alimentară sunt prezente pe teritoriul rural în proporție de 31,42%, confirmând dezvoltarea încă modestă a industriei de procesare a bunurilor agricole în localitățile de producție. De asemenea, concentrând doar 24% dintre hotelurile și restaurantele din regiune, zonele rurale nu par a fi încă în condițiile de a exploata potențialul existent pentru dezvoltarea turismului rural, montan precum și în zona din Delta Dunării, turismul fiind mai dezvoltat în localitățile urbane.

¹⁴³ Clasificarea întreprinderilor prezentată în această secțiune se bazează pe localizarea sediului social, și nu ține seama de localizarea punctelor de lucru.

Grafic 6.1.5. Sectoarele de activitate a întreprinderilor în mediul rural și urban (2008)

Sursa: Lista Firmă (2009), Borg Design

Disparități intra-regionale în dezvoltarea mediului de afaceri – în special în ceea ce privește densitatea întreprinderilor, comparativ cu numărul de locuitori – implică o dezvoltare neuniformă a pieței muncii, care oferă, în mod logic, mai puține oportunități de muncă pentru populația rurală decât pentru cea urbană, și influențează incidența sărăciei.

Rata şomajului BIM în regiune este mai ridicată decât în restul țării însușând 7,2% în 2008: în contextul descris mai sus, apare surprinzătoare constatarea că procentul de şomeri este mai scăzut în mediul rural (5,4%) decât în mediul urban (8,7%) unde țesutul economic este în mod semnificativ mai dezvoltat.

Mai mult, rata de activitate din zonele rurale este mai ridicată cu aproape 1 punct procentual – 60,6% față de 59,3% în mediul urban – pe când rata de ocupare depășește pe cea din mediul urban cu aproape 3 puncte procentuale – 57% față de 54,1% în mediul urban.

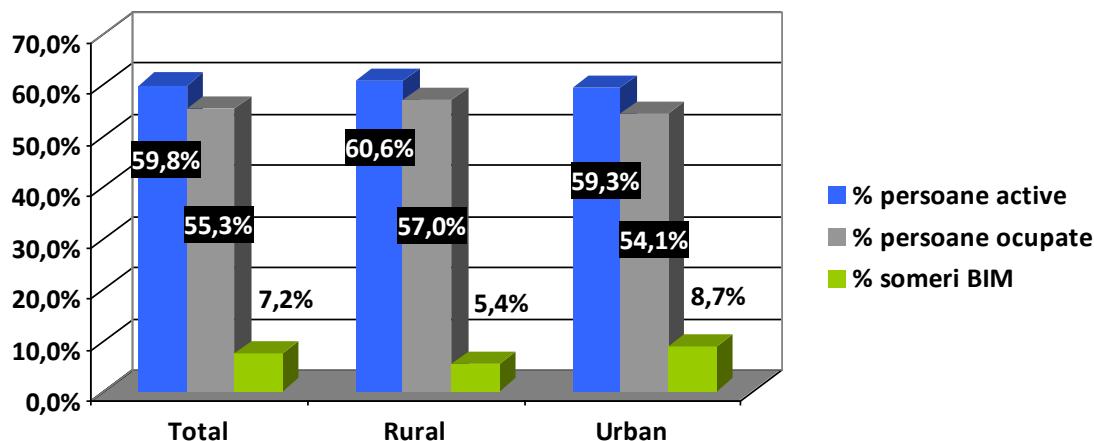
Rata de ocupare relativ ridicată și şomajul mai scăzut care caracterizează zonele rurale sunt strâns legate cu tipologia diferită de locuri de muncă disponibile față de zonele urbane. Un procent semnificativ al forței de muncă este activ în agricultură, fiind în mare parte vorba de lucrători pe cont propriu sau lucrători familiali care lucrează în ferme mici cu productivitate scăzută. Muncitorii care desfășoară activități agricole de subzistență sau semi-subzistență contribuie la ridicarea ratei de ocupare, dar în același timp beneficiază de venituri foarte scăzute și, în consecință de un nivel de trai necorespunzător. În același timp, este verosimil ca, cel puțin în zonele rurale în care activitatea economică este mai slabă, disponibilitatea limitată de locuri de muncă să descurajeze muncitorii sub-ocupati în căutarea ocupațiilor alternative la nivel local. Alternativele existente sunt migrația internă – către mediul urban – sau externă – în zonele mai dezvoltate ale țării sau în străinătate.

Datele privind populația ocupată dezagregată pe medii și clase de vîrstă arată că procentul de persoane ocupate este mai mare în zonele rurale decât în mediul urban cu excepția clasei de vîrstă 25-34, care însumează 67% din persoanele ocupate pe totalul populației în zonele rurale față de 77,5% în zonele urbane, și a clasei de vîrstă 35-44 în care ocupații sunt 76% în zonele rurale și 80% în zonele urbane. Acest fapt, pare să sugereze o tendință spre emigrare a populației mai puțin în vîrstă. Având în vedere

faptul că emigrația nu este totuși confirmată de date privind fluxurile migratorii, se poate presupune că există în zonele rurale fenomene de emigrare temporară care nu sunt înregistrate în statisticile oficiale.

O diferență importantă caracterizează populația ocupată cu mai mult de 65 de ani, care este aproape zero în zonele urbane, și depășește 22% în zonele rurale, persoanele de această categorie fiind în mod evident sub-ocupati în agricultura de subzistență.

Grafic 6.1.6. Rata de activitate, ocupare și șomaj (2008)

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS (2009)

Astfel, se poate afirma că indicatorii aparent pozitivi care caracterizează zonele rurale față de zonele urbane – rata de ocupare mai ridicată și rata de șomaj mai scăzută – nu sunt corelate cu o mai bună calitate a vieții. Dimpotrivă, **incidenta sărăciei** în zonele rurale este mult mai ridicată decât în zonele urbane. Progresele semnificative realizate în ultimii ani în diminuarea sărăciei absolute au redus diferențele urban-rural. Discrepanțe însă mai există și sunt semnificative dacă se consideră că în 2008 rata de sărăcie în mediul rural era de peste trei ori mai mare decât cea din mediul urban. Persoanele mai expuse riscului de sărăcie sunt copiii și tinerii, având în vedere că “aproximativ 75% dintre copiii săraci aparțin zonelor rurale, unde riscul de sărăcie al unui copil este de trei ori mai mare în comparație cu cel al unui copil care locuiește într-o zonă urbană. Mai mult de o treime dintre copiii săraci locuiesc în gospodăriile deținute de fermieri, cu un grad de sărăcie de șapte ori mai ridicat decât cel al copilului unui angajat”¹⁴⁴.

Tabel 6.1.7. Rate ale sărăciei absolute pentru zone urbane și rurale, 2000-2006

	Rata națională a sărăciei (%)	Rata sărăciei în rural (%)	Rata sărăciei în urban (%)
2000	35,90%	47,80%	25,90%
2001	30,60%	44,70%	18,80%
2002	28,90%	42,40%	17,60%
2003	25,10%	38,00%	13,80%
2004	18,80%	27,30%	11,60%

¹⁴⁴ Din „România: Raport de evaluare a sărăciei. Programul de asistență analitică și consiliere. Raport faza întâi, Anul fiscal 2007”, noiembrie 2007

<http://siteresources.worldbank.org/INTROMANIAINROMANIAN/Resources/PovertyAssessmentReportRom.pdf>

	Rata națională a sărăciei (%)	Rata sărăciei în rural (%)	Rata sărăciei în urban (%)
2005	15,10%	23,50%	8,10%
2006	13,80%	22,30%	6,80%

Sursa: România: Raport de evaluare a sărăciei (2007)

Concluzii

Comparația rural-urban scoate în evidență disparitățile importante existente pe teritoriul regional. Mai puțin populate decât zonele urbane, arealele rurale sunt caracterizate de o disponibilitate și accesibilitate mai scăzuta a serviciilor publice – de învățământ, de sănătate, de asistență socială – având în același timp un grad de atracție mai redusă pentru investitorii privați de servicii comunitari. Inițiativa antreprenorială este în mod semnificativ mai slabă comparativ cu mediul urban, și concentrată mai ales în sectorul agricol. Având rate de activitate și ocupare mai ridicate decât în zonele urbane, și o rată de șomaj mai scăzută, piața muncii rurală se caracterizează printr-un număr important de sub-ocupați în sectorul agricol și prezintă fenomene de emigrație temporară care totuși nu apar în statisticile oficiale. Incidența sărăciei este în mod semnificativ mai ridicată decât în arealele urbane.

6.2. Disparități intra-regionale

Analiza comparată a județelor din regiune este bazată pe 18 indicatori, din care 6 privesc domeniul economic, 6 analizează elemente aferente domeniului social pe când 6 se referă la diferite aspecte ale mediului înconjurător. Punctajele sunt atribuite de la 6 la 1, fiind atribuit județului care obține pentru un indicator anume, valoarea cea mai favorabilă (care poate fi valoarea mai scăzută de exemplu în cazul indicatorului „rata șomajului” sau o valoare mai ridicată cum ar fi în cazul indicatorului „densitatea populației”). Numerele colorate în roșu indică situația în care județul are o valoare mai puțin favorabilă decât media regională, în ceea ce privește un anumit indicator. Numerele sunt toate în negru atunci când media regională pentru indicatorul respectiv nu se poate calcula sau nu este disponibilă.

	ECONOMIA						SOCIETATEA						MEDIUL ÎNCONJURATOR						
	1. PIB pe cap de locuitor	2. VAB agricultura	3. Densitatea întreprinderilor	4. Fluxurile turistice	5. Cercetare-Dezvoltare	6. Infrastructura rutieră	7. Densitatea populației	8. Rata de ocupare	9. Rata șomajului	10. Abandonul școlar	11. Asistența sanitară	12. Rata de criminalitate	13. Calitatea aerului	14. Canalizare publică	15. Gestionarea deșeurilor	16. Spații verzi	17. Consumul de apă	18. Biodiversitate	TOTAL
Brăila	5	2	3	5	3	4	2	3	4	5	6	3	6	1	6	3	4	4	69
Buzău	2	3	5	3	2	1	3	5	2	4	3	6	5	3	1	4	2	1	55
Constanța	6	6	6	6	4	3	5	6	6	1	5	5	2	6	5	2	6	3	83
Galați	4	4	4	2	5	6	6	1	1	6	2	1	1	5	4	1	3	2	58
Tulcea	3	5	2	4	6	5	1	2	3	3	4	4	4	4	3	6	5	6	70
Vrancea	1	1	1	1	1	2	4	4	5	2	1	2	3	2	2	5	1	5	43

În ceea ce privește domeniul „Economia”, punctajul cel mai ridicat este obținut de județul Constanța, care a totalizat 31 de puncte, urmat de Tulcea și Galați (fiecare cu 25 de puncte) și Brăila. Ultimul a fost județul Vrancea cu doar 7 puncte.

Județul Constanța obține punctajul cel mai mare și în domeniul „Societatea” realizând 28 de puncte, urmat de Brăila și de Buzău, cu câte 23 de puncte. Pe ultima poziție, cu un același punctaj (17) sunt Tulcea și Galați.

Județul Tulcea totalizează 28 de puncte, fiind primul județ în domeniul „Mediului înconjurător”. Pe pozițiile doi și trei se regăsesc județul Brăila și județul Constanța cu câte 24 puncte. Ultimele poziții, cu 16 puncte, sunt deținute de județele Galați și Buzău.

Având în vedere cele 3 domenii, se clasifică pe prima poziție județul Constanța cu 83¹⁴⁵ de puncte. Pe poziția 2 este județul Tulcea care a totalizat 70 de puncte, urmat de Brăila cu 69 de puncte. Județul Galați cu 58 de puncte și județul Buzău cu 55 se poziționează pe locul 4 și respectiv 5, pe când ultima poziție este deținută de județul Vrancea, cu un total de 43 de puncte.

¹⁴⁵ Punctajul maxim teoric este $18 \times 6 = 108$ de puncte.

Disparități intra-regionale în domeniul economic

Tabel 6.2.1. Indicatorul 1. PIB pe cap de locuitor în lei (2007)

	PIB pe cap de locuitor	Punctaj
Regiunea Sud Est	15.641,79	
Brăila	14.326,04	5
Buzău	12.793,32	2
Constanța	22.686,79	6
Galați	13.999,53	4
Tulcea	12.967,15	3
Vrancea	11.801,26	1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 1. Disparități importante caracterizează produsul intern brut pe cap de locuitor în Regiunea Sud Est, mai ales între județul Constanța și celelalte județe. În anul 2007, județul Constanța a realizat un PIB pe cap de locuitor de 22,686 lei, peste media regională, fiind primul județ din regiune. Între anii 2000 și 2007, PIB-ul pe cap de locuitor a crescut, în județ, cu 430%, ca efect combinat al creșterii PIB-ului (+359% în aceeași perioadă) și al unei ușoare reduceri a numărului populației. Constanța este singurul județ peste media regională cu 15.641 lei, urmat, la distanță, de județul Brăila cu 14,326 lei și Galați cu 13.999 lei. Județul Tulcea cu 12.967 lei, județul Buzău cu 12,793 lei și, pe ultima poziție, județul Vrancea cu 11.801 lei sunt județele din regiune care au un PIB pe cap de locuitor mai scăzut. Constanța este singurul județ al Regiunii Sud Est care depășește media națională, de 19.315 lei.

Tabel 6.2.2. Indicatorul 2. VAB generat de sectorul agricol per VAB total (2007)

	VAB generat de sectorul agricol per VAB total, %	Punctaj
Regiunea Sud Est	7,94	
Brăila	10,56	2
Buzău	10,02	3
Constanța	4,24	6
Galați	8,47	4
Tulcea	8,39	5
Vrancea	13,90	1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 2. Ponderea agriculturii în economia Regiunii Sud Est s-a redus proporțional în ultimii ani, ponderea VAB-ului generat de agricultură, vânătoare și silvicultură din totalul VAB scăzând de la 15,73%, la 7,94%, confirmând tranziția treptată către o economie bazată pe servicii. Sectorul agricol contribuie mai puțin la formarea VAB-ului în Constanța care, cu 4,24%, este singurul județ sub media regională. În ciuda procentului foarte ridicat a zonelor de teritoriu clasificate ca zone rurale, importanța agriculturii în formarea VAB este relativ scăzută în județul Tulcea, unde sectorul contribuie cu 8,39% în VAB total, urmat de județul Galați, cu 8,47%. Ponderi mai ridicate sunt înregistrate în județul Buzău – 10,02% - și Brăila 10,56%. Județul mai agricol, este județul Vrancea: sectorul a înregistrat o creștere modestă în perioada 2000-2008, iar ponderea agriculturii pe VAB județean însumează 13,9%.

Tabel 6.2.3. Indicatorul 3. Densitatea întreprinderilor

	Densitatea întreprinderilor	Punctaj
Regiunea Sud Est	23,83	
Brăila	20,55	3
Buzău	21,77	5
Constanța	33,67	6
Galați	21,36	4
Tulcea	19,83	2
Vrancea	17,75	1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 3. Dinamicile sectorului antreprenorial variază în mod sensibil între județe. Liderul regiunii în ceea ce privește densitatea întreprinderilor este județul Constanța care, cu 33,67 firme / 1000 locuitori, a înregistrat, în anul 2008, o valoare semnificativ mai mare decât nivelul regional (23,83) și național (26,37). Constanța fost prima și în ceea ce privește dinamismul țesutului antreprenorial, fiind județul în care creșterea numărului de întreprinderi a fost mai mare în perioada 2000-2008 (+77%).

Se poziționează pe locul doi și respectiv trei - dar cu valori ușor mai scăzute decât media regională - județul Buzău cu 21,77 întreprinderi/1000 locuitori și județul Galați cu 21,36 întreprinderi/1000 locuitori. Cele trei județe în care țesutul antreprenorial este mai puțin dezvoltat sunt Brăila – care, în perioada 2000-2008, a realizat o creștere mai modestă comparativ cu alte județe în ceea ce privește numărul de unități active, doar 35,7% – cu 20,55 întreprinderi / 1000 locuitori, urmat de Tulcea cu 19,83 întreprinderi /1000 locuitori, și Vrancea cu numai 17,75 întreprinderi /1000 locuitori.

Tabel 6.2.4. Indicatorul 4. Fluxuri turistice. Înnoptări pe cap de locuitor

	Înnoptări pe cap de locuitor	Punctaj
Regiunea Sud Est	1,89	
Brăila	0,81	5
Buzău	0,41	3
Constanța	6,16	6
Galați	0,23	2
Tulcea	0,70	4
Vrancea	0,19	1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 4. Patrimoniul natural și cultural al Regiunii Sud Est este deosebit. Acesta reprezintă o resursă de exploatație de mare importanță pentru economia regională. Indicatorii care privesc dezvoltarea pieței turistice confirmă importanța sectorului pentru economie, Regiunea Sud Est fiind prima în țară atât din punct de vedere al capacitații turistice, cât și din punct de vedere al fluxurilor de turiști. Dezvoltarea sectorului este însă caracterizată prin disparități intra-regionale importante. Un adevărat „cluster al turismului” este localizat pe litoralul românesc, pe teritoriul Constanței care, cu 6,16 înnoptări pe cap de locuitor în anul 2008, este primul județ nu doar din regiune, ci din întreaga țară. Mult mai scăzute sunt fluxurile de turiști în celelalte județe: Brăila se poziționează pe locul 2, cu 0,81 înnoptări pe cap de locuitor. Urmează județul Tulcea care, în ciuda prezenței unui obiectiv de importanță mondială, rezervația Biosferei Delta Dunării, încă prezintă fluxuri de turiști sub media regională (0,7 înnoptări pe cap de locuitor), dar în creștere (+61% în anii 2000-2008).

Mai puțin performant este sectorul turismului în Buzău (0,41 înnoptări/locuitor), Galați (0,23) și Vrancea (0,19), Buzău și Vrancea fiind încă într-o fază de început în exploatarea potențialului existent pentru turismul rural și montan.

Tabel 6.2.5. Indicatorul 5. Cheltuielile de cercetare – dezvoltare ca % din Produsul Intern Brut

	Cheltuieli C&D din % PIB	Punctaj
Regiunea Sud Est	0,18	
Brăila	0,06	3
Buzău	0,03	2
Constanța	0,12	4
Galați	0,46	5
Tulcea	0,47	6
Vrancea	0,02	1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 5. Datele privind cheltuielile în domeniul cercetării-dezvoltării exprimate ca procent din PIB, scot în evidență o performanță slabă a Regiunii Sud Est față de nivelul național (0,52% în 2007), diferențe sensibile existând totuși de la un județ la altul.

Județele mai performante sunt Tulcea, primul în regiune în această privință, și Galați: cheltuielile de cercetare – dezvoltare se ridică până la 0,47% și respectiv 0,46% din PIB, ușor sub media națională de 0,52%, dar depășind media regională de 0,18%. În ciuda dinamismului care caracterizează rețeaua economică județeană, Constanța se clasează pe poziția trei, cu doar 0,12%. Puțin semnificative sunt activitățile de C&D în județele Brăila (0,06% din PIB), Buzău (0,03% din PIB) și Vrancea (0,02% din PIB).

Tabel 6.2.6. Indicatorul 6. Drumurile publice modernizate, procent din totalul străzilor (2008)

	% Drumurile publice modernizate	Punctaj
Regiunea Sud Est	21,65	
Brăila	23,58	4
Buzău	12,63	1
Constanța	22,53	3
Galați	31,62	6
Tulcea	26,81	5
Vrancea	19,26	2

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 6. În anul 2008, județul Galați cu 536 km de drumuri modernizate (dintr-un total de 1695) a fost județul din Regiunea Sud Est cu procentul cel mai mare de drumuri modernizate. Tulcea ocupă a doua poziție în clasament, cu 358 drumuri modernizate dintr-un total de 1335. De remarcat că aceste procente relativ ridicate se datorează drumurilor naționale modernizate, procentul modernizării drumurilor județene și comunale fiind destul de scăzut (Galați 6.5%, Tulcea 3%). Al treilea loc din clasament este ocupat de județul Brăila, cu 23,58% drumuri modernizate din drumurile totale (însă, doar 5% din drumurile județene și comunale sunt modernizate); urmează județul Constanța, cu 22,53% drumuri modernizate din totalul drumurilor (însă, doar

3,5% din drumurile județene și comunale sunt modernizate); județul Vrancea cu 19,26% (procent care coboară la 0,07% pentru drumurile județene și comunale); județul Buzău care se clasează pe ultimul loc cu 12,63% drumuri modernizate din totalul drumurilor (0,5% la nivel județean și comunal).

Disparitățile intra-regionale în domeniul social

Tabel 6.2.7. Indicatorul 7. Densitatea populației, numărul de locuitori pe km pătrat (2008)

	Densitatea populației	Punctaj
Regiunea Sud Est	78,8	
Brăila	76,0	2
Buzău	79,4	3
Constanța	101,9	5
Galați	136,9	6
Tulcea	29,3	1
Vrancea	80,6	4

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 7. Densitatea populației în Regiunea Sud Est este de 78,8 locuitori pe kmp, sub densitatea medie națională de 90,2: diferența este cauzată, între altele, de structura teritoriului care, în anumite areale din regiune, este puțin favorabilă așezărilor omenești. Depășesc media națională doar cele 2 județe mai populate: Galați care, cu 136,9 locuitori pe kmp este primul din regiune, și Constanța cu 101,9. În ciuda prezenței arealelor muntoase care acoperă parte din teritoriu, densitatea populației în Vrancea precum și în Buzău depășește ușor media regională, însumând 80,6 și, respectiv, 79,4 locuitori pe kmp. Sub media regională se poziționează județul Brăila, cu 76 locuitori/kmp. Județul cel mai slab populat este Tulcea: morfologia teritoriului, acoperit 41% de ape și bălți și 10% de păduri și vegetație forestieră, limitează în mod semnificativ așezările populate, densitatea populației fiind cea mai scăzută nu doar în cadrul regiunii, ci în întreaga țară.

Tabel 6.2.8. Indicatorul 8. Rata de ocupare (2008)

	Rata de ocupare	Punctaj
Regiunea Sud Est	57,5	
Brăila	56,6	3
Buzău	60,4	5
Constanța	63,0	6
Galați	50,6	1
Tulcea	52,1	2
Vrancea	58,8	4

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 8. Rata de ocupare a forței de muncă a Regiunii Sud Est a fost în anul 2008 de 57,5% din populația activă, fiind sub media națională de 60,3% și departe de valoarea de 70% ce reprezintă obiectivul stabilit în cadrul strategiei de la Lisabona. În 4 județe, rata de ocupare depășește media regională: Constanța înregistrează rata de ocupare cea mai ridicată (63%) și depășește, împreună cu Buzău (60,4%), media națională. Urmează județul Vrancea cu 58,8%. Județul Brăila se poziționează sub media regională, cu o rată de ocupare de 56,6%, Tulcea cu 52,1% și, pe ultimul loc Galați cu doar 50,6%.

Tabel 6.2.6. Indicatorul 9. Rata şomajului (2009)

	Rata şomajului	Punctaj
Regiunea Sud Est	8,4	
Brăila	8,0	4
Buzău	9,5	2
Constanța	6,3	6
Galați	11,1	1
Tulcea	8,8	3
Vrancea	7,4	5

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicator 9. Rata şomajului înregistrată în Regiunea Sud Est, la sfârșitul anului 2009, însumează 8,4%, ceea ce reprezintă +0,6% față de media națională, regiunea concentrând 13,11% din șomerii din România. Fenomenul şomajului se manifestă cu intensitate diferită în județele regiunii. Rata cea mai scăzută caracterizează Constanța, județul care prezintă o economie mai vioaie (6,3%), urmat de județul Vrancea, cu o economie preponderent orientată spre agricultură. Urmează județul Brăila cu 8% și județul Tulcea care se poziționează ușor peste media regională cu 8,8%. Mult mai ridicată decât media regională și decât media națională este rata şomajului în județele Buzău și Galați – 9,5% și, respectiv 11,1% - care, afectate în mod grav de consecințele restrukturării sectorului industrial, concentrează, împreună, aproape jumătate din șomerii din regiune.

Tabel 6.2.10. Indicatorul 10. Rata de abandon școlar în învățământul preuniversitar (2007/2008)

	Rata abandon școlar %	Punctaj
Regiunea Sud Est	2,31	
Brăila	1,85	5
Buzău	2,08	4
Constanța	3,16	1
Galați	1,19	6
Tulcea	2,86	3
Vrancea	2,93	2

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 10. Abandonul școlar reprezintă un fenomen critic, cu efecte de perspectivă foarte negative, corelat, în mare măsură, fie cu nivelul mediu de trai al familiei elevilor, fie cu accesibilitatea și calitatea structurilor de învățământ. Regiunea Sud Est este caracterizată prin rate de abandon școlar mai mari decât la nivel național, rate în creștere, în ultimii ani, pentru toate nivelurile de educație, cu excepția învățământului postliceal și de maistri. În ceea de privește învățământul preuniversitar, rata de abandon a fost, în medie, de 2,31% în anul școlar 2007/2008, depășind media națională cu 2%. Județul în care abandonul școlar preuniversitar este mai ridicat, este Constanța, cu 3,16%, urmat de județul Vrancea, cu 2,93%, și, la mică distanță, de județul Tulcea cu 2,86%. În linie cu media națională este județul Buzău, cu 2,08%, pe când rate mai scăzute se înregistrează în Brăila, cu 1,85%, și în Galați cu 1,19%.

Tabel 6.2.11. Indicatorul 11. Unitățile sanitare (exclusiv cabinetele medicale) la 100.000 locuitori (2008)

	Densitatea unităților sanitare	Punctaj
Regiunea Sud Est	52,56	
Brăila	61,82	6
Buzău	49,93	3
Constanța	58,31	5
Galați	47,09	2
Tulcea	57,83	4
Vrancea	41,88	1

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 11. În regiune există 1.482 unități sanitare, fără a include cabinetele medicale, care reprezintă aproximativ 11% din totalul unităților sanitare din țară. Infrastructura de sănătate existentă în anul 2008, raportată la populație, scoate în evidență faptul că dotarea nu depășește 52,56 unități la 100.000 de locuitori, situându-se sub media națională de 63,2.

Cea mai bună dotare în ceea ce privește infrastructura sanitată se află în județul Brăila care, cu aproape 62 unități / 100.000 locuitori depășește media regională, dar rămâne sub nivelul național. Urmează județul Galați cu 58,31 unități la 100.000 de locuitori și județul Tulcea cu 57,83 unități la 100.000 de locuitori. De remarcat faptul că prezența unui număr ridicat de unități sanitare reprezintă un element de importanță crucială, mai ales în județul Tulcea care, având un teritoriu caracterizat printr-o densitate scăzută a populației precum și prin existența zonelor izolate, prezintă probleme în accesarea serviciilor de sănătate. Județele în care densitatea structurii de asistență de sănătate este mai scăzută și sub media regională sunt Buzău, cu 49,93 unități la 100.000 de locuitori, urmat de Galați (47) și Vrancea (41,88).

Tabel 6.2.12. Indicatorul 12. Rata criminalității (2008)

	Infracțiuni grave la 100.000 locuitori	Punctaj
Regiunea Sud Est	200	
Brăila	232	3
Buzău	147	6
Constanța	155	5
Galați	252	1
Tulcea	192	4
Vrancea	243	2

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 12. În ceea ce privește numărul de infracțiuni grave, adică pedepsite în conformitate cu Codul Penal, Regiunea Sud Est este la același nivel cu media națională, având 200 de infracțiuni la 100.000 de locuitori. Rata variază sensibil de la un an la altul, menținându-se în general un trend descrescător, fie în regiunea luată ca ansamblu fie în fiecare județ component.

O rată de criminalitate mai ridicată a fost înregistrată în județul Galați care, cu mai mult de 1500 fapte criminale în anul 2008, a depășit cu 52 de puncte media regiunii. Urmează județul Vrancea, cu 243 infracțiuni grave la 100.000 de locuitori și, pe poziția 3 Brăila, cu 232 infracțiuni grave la 100.000 de locuitori.

3 județe se poziționează sub media regională, dintre care, Tulcea, cu 192 infracțiuni grave la 100.000 de locuitori. Semnificativ mai scăzută este rata de criminalitate în Constanța, cu 155 infracțiuni/100.000, pe când atributul de județ mai sigur îi revine județului Buzău care, cu 711 infracțiuni grave în comise în anul 2008, are o rată de criminalitate de 147.

Disparitățile intra-regionale în domeniul mediului înconjurător

Tabel 6.2.13. Indicatorul 13. Calitatea aerului (2008)

	Emisii anuale SO ₂ în județ (procent totale emisii în regiunea)	Emisii anuale NO _x în județ (procent totale emisii în regiune)	Punctaj
Brăila	0,2	0,2	6
Buzău	0,4	3,6	5
Constanța	66,4	32,0	2
Galați	31,0	53,0	1
Tulcea	0,7	4,8	4
Vrancea	1,3	6,6	3

Sursa: ARPM Galați

Indicatorul 13. Calitatea aerului. Doi dintre cei mai importanți indicatori pentru a evalua calitatea aerului sunt cantitățile (anuale în kg pe cap de locuitor) de dioxid de sulf (SO₂) și respectiv monoxid și dioxid de azot (NO_x) emise în cadrul activităților antropice (de ex. arderile combustibililor fosili, într-o serie de ramuri industriale, în industria metalurgică, în special cea neferoasă, industria alimentară, prin care se poluează atmosfera cu oxizi de sulf; emisiile de oxizi de azot provenind în principal din industria energetică și industria de transformare, din traficul rutier și din industria de prelucrare). În Regiunea Sud Est, în anul 2008 emisiile anuale de SO₂ cele mai ridicate în cadrul regiunii s-au înregistrat în județul Constanța, unde s-a înregistrat o creștere considerabilă față de anul 2007. În valori absolute, Constanța și Galați sunt responsabile de 97,4% din totalul emisiilor de SO₂, respectiv 66,4% Constanța și 31% Galați, urmate de Vrancea cu 1,3%, Tulcea cu 0,7%, Buzău cu 0,4% și Brăila cu 0,2%. Clasamentul județelor rămâne neschimbat dacă emisiile anuale sunt calculate pe cap de locuitor. În ceea ce privește emisiile anuale de monoxid și dioxid de azot (NO_x), Galați ocupă primul loc, cu 53% din emisiile totale din regiune, în timpul ce Constanța ocupă cel de-al doilea loc cu 32% din emisiile totale din regiune, celelalte județe înregistrând următoarele valori: Vrancea 6,6%; Tulcea 4,8%; Buzău 3,6%; Brăila 0,2%.

Având în vedere că și pentru acest indicator, emisiile în județul Constanța au crescut în anul 2008 față de anul 2007, în timp ce tendința a fost inversă în județul Galați, Constanța este județul cu poziția cea mai negativă în ceea ce privește poluarea aerului.

Tabel 6.2.14. Indicatorul 14. Canalizarea publică (2008)

	Procentul localităților cu instalații de canalizare publică	Punctaj
Regiunea Sud Est	23,07	
Brăila	5	1
Buzău	7,3	3
Constanța	36	6

	Procentul localităților cu instalații de canalizare publică	Punctaj
Galați	24	5
Tulcea	15	4
Vrancea	5,8	2

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Indicatorul 14. Canalizarea publică. Constanța are numărul cel mai ridicat de localități cu instalații de canalizare publică: 33 localități (din care 21 în mediul rural, și 12 în mediul urban), reprezentând 36% din totalul localităților județului. După cum este prezentat în tabelul următor, în județul Galați 24% dintre localități sunt conectate la sistemul de canalizare publică, în județul Tulcea 15% dintre localități, în județul Buzău 7,3% dintre localități, în județul Vrancea 5,8% dintre localități, în județul Brăila 5% dintre localități, media regională fiind de 23,07%.

Tabel 6.2.14.1. Indicatorul 14. Numărul de localități cu canalizare publică în Regiunea Sud Est, 2008

Județ	Total localități urbane	Total localități urbane cu canalizare publică	Total localități rurale	Total localități rurale cu canalizare publică	Total localități urban plus rural	Total localități (urban plus rural) cu canalizare publică
Brăila	4	4	40	2	44	6
Buzău	5	5	82	6	87	11
Constanța	12	12	58	21	70	33
Galați	4	4	61	15	84	19
Tulcea	5	5	46	7	63	12
Vrancea	5	5	68	4	82	9
	35	35	355	55	390	90

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Datele privind procentul de racordare a populației la rețelele de canalizare, publicate de către Agenția Regională pentru Protecția Mediului prezintă o situație foarte diferită față de cea conturată pe baza numărului de localități având canalizare publică. Acest lucru se datorează, probabil, faptului că gradul de acoperire al rețelelor în mediul urban este sub 100% (de ex. 52% în municipiul Galați). Datele publicate de către Ministerul Mediului în decembrie 2008 consemnează faptul că Tulcea ar avea procentul cel mai scăzut de racordare a populației la rețelele de canalizare (26.2%), județele Buzău și Vrancea înregistrând 30.6% și 32.6%, în timp ce Galați înregistrează un procent de 44%, Brăila 54.1% și Constanța 63.6%¹⁴⁶.

¹⁴⁶ Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Administrația Națională “Apele Române”

Situația în România a apelor uzate urbane și a nămolului provenit din stațiile de epurare. Broșura pentru public [a se vedea pagina 14], decembrie 2008.

http://www.mmediu.ro/gospodarirea_apelor/rapoarte_ape.htm

Tabel 6.2.15. Indicatorul 15. Gestionarea deșeurilor (2008)

	Procentul populației deservite de către operatorii de salubritate	Punctaj
Regiunea Sud Est	51,28	
Brăila	74	6
Buzău	26,7	1
Constanța	72,5	5
Galați	56	4
Tulcea	45,24	3
Vrancea	33,38	2

Sursa: ARPM Galați

Indicatorul 15. Gestionarea deșeurilor. În Regiunea Sud Est, procentul populației deservite de către operatorii de salubritate variază considerabil între mediul urban și mediul rural (de ex., în județul Buzău, 54,91% în zona urbană și 6,95% în zona rurală). Performanța cea mai bună se înregistrează în județul Brăila, cu un procent de populație deservită de 74%, procent care este peste media regională de 51,28%. Peste media regională sunt și județele Constanța și Galați (respectiv 72,5% și 56%), în timp ce Tulcea, Vrancea și Buzău sunt sub media regională cu procentele de deservire de către operatorii de salubritate de 45,24%, 33,38% și 26,7%.

Tabel 6.2.16. Indicatorul 16. Spațiile verzi în mediul urban (2008)

	Spațiile verzi pe cap de locuitor, mp.	Punctaj
Regiunea Sud Est	6,04	
Brăila	7,20	3
Buzău	7,92	4
Constanța	6,34	2
Galați	3,50	1
Tulcea	16,80	6
Vrancea	10,89	5

Sursa: ARPM Galați

Indicatorul 16. Spatiile verzi în mediul urban. Suprafața spațiilor verzi pe cap de locuitor variază considerabil în zonele urbane din Regiunea Sud Est. În județul Galați, în anul 2008, populația urbană a beneficiat în medie de 3,50 metri pătrați de spațiu verde pe locuitor care a depășit 30 metri pătrați pe cap de locuitor în municipiul Galați. Între anii 2000 și 2008, suprafața verde pe cap de locuitor a crescut în județ doar ca efect al reducerii populației, suprafața verde totală păstrându-se în valoare de 984 hectare. Județul Galați este urmat de județul Constanța, cu 6,34 mp pe cap de locuitor; județul Brăila cu 7,2; județul Buzău cu 7,92; județul Vrancea cu 10,89 și județul Tulcea cu 16,80. De observat că suprafața verde s-a redus considerabil între 2000 și 2008 în județul Constanța, de la 1073 ha în anul 2000 la 795 hectare în 2008, în timp ce s-a mărit în județul Buzău de la 179 hectare în 2000 la 251 hectare în 2008, în celealte județe suprafața verde a înregistrat valori identice între 2000 și 2008.

Tabel 6.2.17. Indicatorul 17. Consumul de apă potabilă (2008)

Regiunea Sud Est Județe	Consum de apă pe cap de locuitor, lt. Pe zi	Punctaj
Regiunea Sud Est	127,49	
Brăila	124,75	4
Buzău	86,21	2
Constanța	193,89	6
Galați	104,42	3
Tulcea	137,88	5
Vrancea	88,42	1

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS (2009)

Indicatorul 17. Consumul de apă potabilă. În statele membre ale UE, consumul de apă potabilă pentru uz menajer variază între 100 și 200 de litri pe om/zi, 110 litri pe om/zi fiind cantitatea-obiectiv, considerată sustenabilă. În Regiunea Sud Est, consumul mediu este de 127,49 litri pe om/zi. Pe de o parte, disponibilitatea de apă potabilă este un element deosebit de important în privința calității vieții; pe de o altă parte, consumul prea ridicat are impact negativ asupra mediului (cu atât mai mult, dacă apele consumate nu sunt epurate). De aceea, nu a fost ușor de stabilit dacă un județ care consumă relativ mai mult decât alt județ, trebuie punctat mai mult sau mai puțin. Totuși, având în vedere faptul că în România cantitatea consumului pe cap de locuitor de apă este în prezent direct proporțional cu numărul de utilizatori conectați la rețele, am hotărât ca acele consumuri mai mari de apă să fie punctate mai mult decât consumurile relativ mai scăzute. Evident acest indicator are și alte limite, în sensul că valorile de consum „recensat” sunt mai ridicate acolo unde zonele urbane sunt preponderente (crește procentul de populație racordată la rețele, precum și nivelul de contorizare). În Regiunea Sud Est, Constanța are consumul cel mai ridicat, Buzău și Vrancea fiind județele unde se înregistrează valorile cele mai scăzute.

Tabel 6.2.18. Indicatorul 18. Suprafața ariilor protejate¹⁴⁷ (2008)

Județe	Suprafața ariilor protejate în ha	Punctaj
Brăila	22.302,35	4
Buzău	2.415	1
Constanța	19.617	3
Galați	9.237,52	2
Tulcea	600.825,25	6
Vrancea	44.040,1	5

Sursa: Rapoarte privind starea factorilor de mediu pentru județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea.

Indicatorul 18 - Suprafața ariilor protejate. Regiunea Sud Est este prima din țară în ceea ce privește mărimea ariilor protejate, care ocupă aproximativ 19,2% din teritoriul regional. Cea mai mare suprafață a obiectivelor protejate face parte din teritoriul județului Tulcea, cu 600.825,25 ha – din care 580.000 ha în Rezervația Biosferei Delta Dunării și 11.231 ha în Parcul Național al Munții Măcinului - se clasifică pe poziția întâi atât în cadrul regiunii, cât și la nivel național. Județul Vrancea, în care se situează,

¹⁴⁷ Suprafața nu cuprinde siturile din rețea Natura 2000.

printre altele, Parcul Natural Putnea Vrancea, deține poziția a doua cu 44.040,1 ha. Urmează județul Brăila cu 22.302 ha și, la distanță relativ mică, județul Constanța cu 19.617 ha. Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior este aria protejată cea mai extinsă din județul Galați, care cu 9.237,52 ha se clasifică pe locul 5 în regiune, ultimul județ fiind Buzău cu doar 2.415 ha de zone protejate.

6.3 Disparități între orașele mici, mijlocii și mari

În capitolul 1.3, s-au clasificat orașele din Regiunea Sud Est ca mici, mijlocii și respectiv mari pe baza numărului de locuitori, după cum urmează:

ORAȘE MICI	10.000 – 49.999 locuitori
ORAȘE MIJLOCII	50.000 – 199.999 locuitori
ORAȘE MARI	peste 200.000 locuitori

Metodologia de analiză a disparităților între orașele mici, mijlocii și mari s-a bazat pe studiul unor documente strategice și de planificare elaborate de către unele orașe din regiune (cele care au publicat și/sau au furnizat documentele strategice), după cum urmează:

Tabel 6.3.1. Documente strategice și/sau de planificare urbană disponibile pentru orașele mici, mijlocii și mari din Regiunea Sud Est

Orașele mici	Nr. locuitori 1.1.2008	Orașele mijlocii ¹⁴⁸	Nr. locuitori 1.1.2008	Orașele mari	Nr. locuitori 1.1.2008	Documente studiate
Adjud (Vrancea)	18.432					Strategia de Dezvoltare a Orașului Adjud 2007-2013, 2008. Un Plan Integrat pentru Dezvoltare Urbană a fost elaborat în 2009 de către firma de consultanță Ramboll, însă nu este publicat și nici nu este disponibil la cerere.
Hârșova (Constanța)	10.442					Strategia de dezvoltare durabilă a orașului Hârșova, septembrie 2006.
Mangalia (Constanța)	40.139					Planul integrat de dezvoltare urbană al Orașului Mangalia, martie 2009
Medgidia (Constanța)	44.100					Planul integrat de dezvoltare urbană al Municipiului Medgidia, martie 2009
Măcin (Tulcea)	10.924					Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Măcin, 2009
Mărășești	12.667					Strategia Mărășești

¹⁴⁸ Dintre cele 3 orașe din Regiunea Sud Est clasificate ca mici, doar Focșani nu a furnizat catre Consultant PIDU pentru analiza.

(Vrancea)						2007-2013, ianuarie 2007.
		Buzău	132.368			Strategia de dezvoltare a municipiului Buzău 2008-2013, august 2008. Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Buzău, martie 2009.
		Focșani	98.646			Strategia de Dezvoltare a Municipiului Focșani 2007-2013, 2006. Un Plan Integrat de Dezvoltare Urbană a fost elaborat în 2009, însă nu este publicat și nici nu este disponibil la cerere.
		Tulcea	91.286			Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Tulcea, martie 2009
				Brăila	212.981	Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013, iunie 2008. Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Brăila, august 2009.
				Constanța	302.242	Plan Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Constanța, august 2009.
				Galați	291.608	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Galați, 2009

Sursa: internet, Primăriile orașelor din Regiunea Sud Est

Studiul documentelor de mai sus a vizat verificarea ipotezelor din Strategia de Dezvoltare Regională pentru Regiunea Sud Est 2009-20103, care identificase următoarele problematici pentru orașele mari, mijlocii și mici:

Problematica orașelor mari

Prezența centrelor istorice abandonate
 Infrastructura de utilități insuficient dezvoltată
 Prezența zonelor industriale poluate/poluante/abandonate.

Problematica orașelor mijlocii

Servicii urbane insuficient dezvoltate
 Foste zone monoindustriale
 Slaba dezvoltare a infrastructurii de utilități publice.

Problematica orașelor mici

Absenta infrastructurii de bază și a serviciilor urbane.

ORAȘELE MARI

Analiza documentelor strategice și de planificare a orașelor Constanța, Galați și Brăila prezintă atât problematici comune a aceste orașe cât și problematici specifice pentru fiecare oraș.

Problematice comune sunt:

- Trafic, insuficiența locurilor de parcare, necesitatea de a îmbunătăți străzile în special în zonele mărginașe ale orașelor, unde nu s-a intervenit în ultimii ani sau unde s-au dezvoltat zone rezidențiale noi, fără ca să se dezvolte în paralel infrastructura de bază.
- Rețea de utilități publice cu grad avansat de uzură.
- Insuficiența spațiilor verzi și a spațiilor de joacă pentru copii.
- Fond locativ învechit și degradat (în special cel construit între anii 1965-1980, care nu corespunde normelor tehnice pentru riscul seismic).
- Spațiul public urban și patrimoniul public degradate.
- Sisteme de încălzire centralizată ineficiente, poluante și costisitoare, în special din cauza marii pierderi de energie termică (care în Galați ajunge la 48%!).
- Serviciile educaționale, sociale și sanitare insuficiente și dotările aferente, necorespunzătoare.
- Gestionarea deșeurilor defectuoasă (inexistența colectării selective, depozite neconforme, nevalorificarea economică a deșeurilor).
- Infracționalitate în creștere.
- Iluminatul public este menționat ca problema în Galați și Brăila, în timp ce, în Constanța, sistemul a fost recent modernizat.
- Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism neadaptează situației actuale și strategia de dezvoltare durabilă, acestea fiind extrem de permisive în privința construcțiilor.

În ceea ce privește *centrele istorice*, documentele strategice analizate confirmă necesitatea de reabilitare a unor spații publice și consolidarea și renovarea unor imobile cu valoare de patrimoniu în cadrul centrelor istorice, pentru a intensifica, între altele, funcția rezidențială, pusă la risc și progresiv înlocuită de funcția comercială, din cauza costurilor ridicate ale terenurilor și clădirii, costurilor semnificative de consolidare a blocurilor afectate de riscul seismic, lipsa de locuri de parcare în zonă, infrastructura de bază învechită și condiții de siguranță insuficientă.

Prezența *zonelor industriale poluate/poluante/abandonate* este o problemă care afectează atât marile orașe, cât și orașele mijlocii în care s-au localizat combinate industriale, în prezent dezafectate. Pe de o parte, majoritatea terenurilor fiind în proprietatea privată, dezafectarea fabricilor s-a făcut fără investiții corespunzătoare de demolare, bonificare, reorganizare funcțională, aşa că, în anumite cazuri, amplasamentele sunt reconversionate parțial pe funcții mixte, chiar cu aprobarea autorităților; pe de altă parte, Planurile Urbanistice Generale nu au adoptat soluțiile radicale care s-ar impune, pentru a reda zonele industriale poluate/poluante/abandonate în circuitul economic /rezidențial, după caz, abia după ce suprafețele lor ar fi complet reproiectate în funcție de oportunitățile actuale evaluate după interesul public.

De exemplu, în cazul terenurilor contaminate, fostele zone industriale ar trebui să fie curățate înainte de a refolosirea lor, sau, în cazul costurilor prea mari, ar trebui să fie transformate în parcuri publice, pentru o perioadă de timp suficientă pentru decontaminarea lor naturală.

Potrivit documentului Strategia Națională pentru Gestionarea Siturilor Contaminate în România¹⁴⁹, „nu sunt disponibile, la momentul elaborării strategiei, informații privind inventarul siturilor contaminate, al siturilor potențial contaminate și al zonelor cu risc la contaminare, informații de piață privind costuri unitare/similare ale investigării, evaluării și refacerii, care să permită evaluarea costurilor necesare României pentru gestionarea siturilor contaminate, prioritizarea pericolelor produse de siturile contaminate și a costurilor aferente aplicării acestui criteriu, costuri necesare realizării infrastructurii de gestionare a siturilor contaminate, o pognozare a costurilor anuale și a perioadei de prognoză”.

O altă problematică comună privește necesitatea de a aborda strategiile de dezvoltare din prisma dezvoltării policentrice (*area metropolitană sau zonă urbană extinsă*).

„Zona Metropolitană Constanța a constituit Asociația de dezvoltare intercomunitară, care este înregistrată din data de 01.05.2007, și care a stabilit întinderea zonei metropolitane. Planul de Amenajare Teritorială Zonală Metropolitană nu există. Zona Metropolitană Constanța este un proiect în derulare care reunește 14 localități, dintre care 6 orașe și 8 comune: municipiul Constanța, orașele Năvodari, Ovidiu, Eforie, Techirghiol și comunele: Mihail Kogălniceanu, Cumpăna, Valu lui Traian, Tuzla, Agigea, Corbu și Poarta Albă. Zona metropolitană găzduiește 70% din populația județului, adică 550.000 de locuitori, pe o suprafață care însumează doar 33% din teritoriul administrativ al Constanței”¹⁵⁰.

„Din tandemul Galați-Brăila, Municipiul Galați este cel care s-a dezvoltat ca centru universitar și inovator. Cei 18.000 studenți (60 studenți / 1000 locuitori în anul 2005-2006) fac din Galați un centru de importanță regională, care se remarcă prin câteva specializări tehnice, în special arhitectură navală și metalurgie; acestea se regăsesc și în activitățile de cercetare dar și în profilul economic al orașului (dominat de siderurgie și completat de construcții navale și construcții). Brăila este singurul municipiu de rang 1 care nu este centru universitar, deși există câteva instituții de cercetare (având ca profil specific cercetarea firelor și fibrelor sintetice, precum și a celulozei și hârtiei). Cu o industrie aflată în plin proces de restructurare, ramurile cele mai performante ale Brăilei au rămas industria textilă și sănțierul naval. Accesibilitatea către celelalte municipii de rang 0 și I este modestă, transportul pe cale ferată este destul de neperformant dar dacă este modernizat poate apropiă conurbația de București și eventual de Iași. Dunărea reprezintă o barieră importantă în accesibilitatea către Constanța (motiv pentru care ar trebui analizată oportunitatea unui pod peste Dunăre).

Planul autorităților locale prevede construirea unui aeroport și a unui pod peste Dunăre în viitoarea zonă urbană. Municipiile Galați și Brăila se vor uni într-o zonă metropolitană până în 2020. Viitoarea metropolă, care nu a primit încă un nume, ar urma să aparțină, din punct de vedere administrativ, atât județului Galați, cât și județului Brăila. Zona intercomunitară va fi delimitată de actualul cartier Siret, din județul Galați, și intrarea în județul Brăila, pe o distanță de 15 kilometri”.

Problematice specifice sunt:

¹⁴⁹ „Strategia Națională pentru Gestionarea Siturilor Contaminate în România¹⁴⁹”, Ministerul Mediului și Pădurilor, 18.5.2010, http://www.mmediu.ro/legislatie/proiecte_acte/18.05.2010_Strategia-Nationala-Gestionare-Situri-Contaminate-Romania.doc

¹⁵⁰ Potențialul municipiilor de rang 0 și I de funcționare ca poli de creștere, MDLPL, martie 2008.

Brăila

Economia. Potențialul turistic al orașului nu este suficient valorificat. Slaba amenajare și insuficienta promovare a obiectivelor turistice de interes specific (obiective istorice, culturale etc.). Lipsa unui centru de informare și documentare turistică. Vechimea relativ mare a parcului de vehicule de transport electric și a căii de rulare specifice.

Societatea. Oferta serviciilor sociale neadaptată la îmbătrânierea populației. Insuficientă ofertă de agrement. Nivel ridicat al ratei infracționalității. Serviciile de îngrijire la domiciliu sunt insuficiente, discontinue și puțin diversificate. Insuficientă unor centre pentru persoane cu dizabilități specifice, cum ar fi Alzheimer, sau bolile neuro-psihice, fapt care implică costuri semnificative pentru internarea acestora în centre din alte județe. Inexistența unui centru pentru tinerii proveniți din centrele de plasament. Nu există programe coerente care să vizeze îmbunătățirea stării disciplinare din școli.

Habitat: mediul înconjurător. Colectarea și depozitarea neselectivă și defectuoasă a deșeurilor.

Habitat: spațiul public. Tramă stradală necorespunzătoare dezvoltării traficului auto. Insuficiența spațiilor verzi. Fondul vechi construit, în mare proporție degradat. Lipsa locurilor de parcare, în special, în centrul municipiului. Insuficiența spațiilor de joacă pentru copii. Inexistența unor benzi de trafic dedicate transportului în comun de persoane care să permită o viteză comercială de trafic mare. Sistemul de iluminat public nu este în patrimoniul public al unității administrativ teritoriale. Existența unor zone neacoperite de iluminatul public.

(Extras din PIDU Brăila).

Constanța

Economia. Lipsa infrastructurii pentru turismul de afaceri (săli de conferințe, dotări, etc.).

Infrastructura de afaceri (parcuri industriale, servicii, suport pentru afaceri, centre de conferințe, târguri și expoziții, etc.) slab dezvoltată. Utilizarea încă insuficientă a tehnologiilor informatici moderne și a internetului în procesul educațional, dar și în activitățile economice. Slaba marcare a punctelor culturale din traseele naționale. Inexistența punctelor de informare care să ofere detalii despre muzeu sau despre patrimoniu.

Societatea. Continuarea migrației forței de muncă calificate. Facilități pentru sport insuficient dezvoltate. Starea bazei materiale din sistemul sanitar este precară. Infrastructură sanitată deficitară sub aspectul echipamentelor medicale de investigație și tratament. Baza materială care deservește sistemul de protecție socială și protecție a copilului este insuficientă. Servicii medicale și de urgență precare în comparație cu standardele Uniunii Europene.

Habitat: mediul înconjurător. Vecinătatea platformelor industriale și a portului comercial constituie un factor important de risc ce contribuie la degradarea mediului și generează poluarea continuă a aerului și a apei, amputând astfel din potențialul turistic al zonei. Grad de eroziune al plajelor.

Habitat: spațiul public. Politici permisive care privesc construcția în zone cu arhitectură veche și valoioasă a unor imobile improprii specificului arhitectonic al spațiului respectiv. Creșterea traficului auto, în special în perioada sezonului estival. Activitate economică intensă în proximitatea zonelor turistice și în zona costieră. Dezvoltarea excesivă a construcțiilor în detrimentul spațiilor verzi.

(Extras din Planul Integrat de Dezvoltare al Polului Național de Creștere Constanța).

Galați

Economia. Programul restrâns de trafic feroviar către capitală, după ora 18 neexistând trenuri sau alte mijloace de transport rutier în această direcție. Lipsa parcărilor pentru autocamioane de gabarit. Lipsa unui aeroport. Infrastructura și suprastructura tramvaielor de refăcut. Lipsa infrastructurilor edilitare în cadrul parcului industrial. Modificarea amplasării șoselei de centură.

Societatea. Numărul solicitărilor de asistență socială este mai mare decât capacitatea de furnizare existentă, în special pentru vârstnici.

Habitat: mediul înconjurător. Strat freatic superficial care afectează structura fundațiilor clădirilor, mărynd riscul seismic.

Habitat: spațiul public. Extinderea zonelor rezidențiale pentru evitarea supraaglomerării urbane.

(Extras din Planul Integrat de Dezvoltare al Mun. Galați).

ORAŞELE MIJLOCII

Cele trei oraşe mijlocii din Regiunea Sud Est sunt Buzău (132.368 de locitori la 1.7.2008), Focşani (98.646 de locitori la 1.7.2008,) şi Tulcea (91.286 de locitori la 1.7.2008).

Analiza documentelor strategice ale acestor oraşe, dovedeşte dificultatea administraţiei publice locale de a asigura cetătenilor un nivel de servicii satisfăcător, *problematicile comune* fiind:

- Sectoarele economice tradiţionale nu mai asigura ocuparea şi creşterea economică.
- Infrastructura de străzi necorespunzătoare.
- Utilităţi publice învechite.
- Servicii urbane insuficient dezvoltate.
- Protecţia mediului cu probleme.

Problematice specifice sunt:

Buzău

Economia. Lipsa de corelare între reţeaua rutieră şi feroviară. Infrastructura rutieră din municipiul Buzău nu face faţă traficului actual. Lipsa unui incubator de afaceri. Lipsa în municipiu a unor centre de cercetare – dezvoltare. Existenţa unor centre urbane mai mari în apropierea judeţului, cum ar fi Ploieşti şi Bucureşti, care atrag forţă de muncă, reprezentată în special prin populaţia tânără.

Societate. Slaba colaborare între instituţiile locale, AJOFM şi agenţii economici în ceea ce priveşte ocuparea forţei de muncă. Serviciile de îngrijire la domiciliu sunt insuficiente.

Lipsa unor centre rezidențiale, de zi, de suport comunitar, de informare, asistenţă şi consiliere pentru persoanele adulte cu handicap. Reticenţa populaţiei referitor la incluziunea socială a rromilor. Scăderea numărului de medici şi a personalului medical datorită plecării acestora în străinătate. Accentuarea fenomenului de abandon şcolar al populaţiei de etnie rromă din cauza frecvenţei sporadice a unor elevi rromi la cursuri şi din cauza eşecului şcolar repetat. Nu există serviciu mobil de urgentă, reanimare şi descarcerare (SMURD).

Habitat: mediu înconjurător. Fenomene naturale cu influenţă asupra patrimoniului natural şi edilitar (inundaţii, alunecări de teren). Pierderile totale de apă, datorate stării necorespunzătoare a reţelei de distribuţie a apei potabile, au fost estimate între 27% până la 37% din producţia totală. Infrastructura de pompare existentă este neficientă din punct de vedere al consumului de energie (mai mult de 0,75 kWh/m³ pentru apa livrată la consumator). Numărul de avarii pe km de reţea de distribuţie a apei este 13 avarii/km, aproximativ 2.200 avarii/an. Suprafeţe importante sunt afectate de balastiere care adâncesc albia râului Buzău, producând scăderea nivelului apei freatici. Depozitarea necontrolată a deşeurilor industriale şi urbane în interiorul sau la periferia localităţilor constituie zone insalubre, afectând estetica urbană şi sănătatea, fiind adeverătoare focare generatoare de boli. Principalele disfuncţiuni în exploatarea reţelei de canalizare a municipiului Buzău sunt date de gradul de colmatare atât al colectoarelor secundare, cât şi al colectoarelor principale. În ansamblul reţelei se apreciază, conform studiilor si datelor existente că 70-80% din lungimea retelei este colmatată în proporţie de 30-70%.

Colectorul de ape menajare amplasat pe strada Aleea Industriilor (Dn 800) este colmatat și blocat în totalitate. Poluarea aerului (cu noxe metalurgice) din zonele de locuire datorită vecinătății cu zonele industriale.

Habitat: spațiu public. Lipsa amenajărilor adecvate pentru spațiile publice. Starea avansată de degradare a unor monumente istorice, lipsa programelor de restaurare, absența pe plan local a personalului calificat pentru această activitate. Fondul de locuit: mediocru și rău în zonele cuprinse de dezafectare până în 1989 respectiv Poșta, Mihai Viteazu, Dorobanți, Similesaca cu regim preponderent parter. Clădirile construite în perioada comunistă se confruntă cu grave probleme de ordin fizic. Unele din clădirile noi nu se încadrează într-o gamă coloristică și stilistică adecvată celor mai vechi. Multe dintre blocuri prezintă risc seismic. Sistem de iluminat în stare total necorespunzătoare, depășit fizic și moral, cu randamente luminoase mici la consumuri foarte mari.

(Surse: *Strategia de Dezvoltare al Municipiului Buzău -2008, PUG-2009 și Plan Integrat de Dezvoltare al Mun. Buzău-2009*).

Focșani

Economia. Existența unor unități industriale care folosesc tehnologie și mașini învechite. Infrastructură nemodernizată. Infrastructură de afaceri insuficient dezvoltată. Producție tip „lohn” care acum trebuie să se reprofileze pentru a rezista pe piața europeană și să respecte noile standarde în domeniul. Potențial turistic nevalorizat. Numărul persoanelor care au renunțat la utilizarea sistemului centralizat de încălzire a crescut. Numărul total al IMM-urilor în proces de descreștere.

Societate. Migrarea forței de muncă înspre Europa de Vest. Lipsa specialiștilor în anumite domenii de activitate.

Habitat: mediu înconjurător. Investiții slabe în protecția mediului. Riscul seismic.

Habitat: spațiu public. Puține zone verzi. Un oraș dezvoltat fără o strategie arhitecturală. După cutremurele din 1940 și 1977, oraș cu tradiție istorică dar fără istorie palpabilă, din punct de vedere urbanistic. Lipsa unui arhitect șef al orașului și a unor regulamente de urbanism clare și detaliante bazate pe o vizionare de ansamblu asupra orașului.

(Extras din *Strategia de Dezvoltare Durabilă al Mun. Focșani*).

Tulcea

Economia. Gara CF și zona trecerii peste Dunăre nu sunt legate de nici un mijloc de transport în comun. Vehiculele destinate transportului public sunt necorespunzătoare ca vechime cât și ca gabarit. Număr de parcare insuficient. Arterele de penetrație converg între ele către Dunăre, aglomerând zona centrală. Multe străzi cu prospecțe înguste și cu declivități mari, datorita configurației reliefului. Lipsa unor artere de legătură între cartiere de tip „inelar”. Lipsa unei artere ocolitoare cu 4 benzi de circulație. Capacitatea de circulație necorespunzătoare a intersecțiilor și a străzilor.

Societate. Deși este un oraș lângă Dunăre, lipsește un bazin de înot. Infracționalitate în creștere. Număr insuficient de crește. Număr insuficient de structuri de sprijin pentru persoane defavorizate.

Habitat: mediu înconjurător. Pierderile de apă potabilă se situează la valoarea de cca. 42% din totalul volumului de apă introdus în sistem.

Habitat: spațiu public. Starea precară a aleilor principale și secundare. Lipsa acceselor pentru persoane cu dizabilități. Suprafața spațiilor verzi pe cap de locuitor de doar 8.8 mp. Sistemul de termoficare învechit.

(Extras din *Plan Integrat de Dezvoltare al Mun. Tulcea-2009*).

ORAŞELE MICI

Regiunea Sud Est cuprinde 16 orașe mici (Ianca, Rm. Sărat, Nehoiu, Mangalia, Medgidia, Cernavodă, Eforie, Hârșova, Murfatlar, Năvodari, Ovidiu, Tecuci, Babadag, Măcin, Adjud, Mărășesti, având un număr de locuitori cuprins între 10.000 și 49.999 de locuitori – variind din Eforie cu 10.133 locuitori la Medgidia cu 44.100 locuitori – a se vedea tabel 6.3.2).

Tabel 6.3.2. Unități Administrativ Teritoriale URBANE, an 2008

Județ	UAT	Kmp	Populație	densitate	Clasament
BRĂILA	Brăila	43,92	212.981	4.849,294	35
	Făuri	18,64	4.067	218,1867	21
	Ianca	186,14	11.196	60,14828	7
	Însurătei	213,03	7.234	33,95766	3
BUZĂU	Buzău	81,28	132.368	1.628,543	32
	Rimnicu Sărat	52,86	39.454	746,3867	29
	Nehoiu	112,75	11.515	102,1286	13
	Pătârlagele	80,45	7.958	98,,91858	11
	Pogoanele	123,68	7.654	61,88551	8
CONSTANȚA	Constanta	124,89	302.242	2420,066	34
	Mangalia	62,24	40.139	644,9068	28
	Medgidia	89,87	44.100	490,7088	25
	Băneasa	109,85	5.481	49,89531	4
	Cernavoda	46,69	18.590	398,1581	23
	Eforie	7,38	10.133	1.373,035	31
	Hârșova	109,11	10.442	95,70159	10
	Murfatlar	60,73	10.907	179,5982	18
	Năvodari	58,44	35.453	606,6564	27
	Negru Vodă	164,9	5.511	33,42025	2
	Ovidiu	82,99	14.169	170,7314	17
	Techirghiol	38,76	7.295	188,2095	19
GALAȚI	Galăți	246,02	291.608	1.185,302	30
	Tecuci	86,76	42.379	488,4624	24
	Belești	59,01	3.389	57,43094	6
	Târgu Bujor	81,23	7.595	93,49994	9
TULCEA	Tulcea	177,24	91.286	515,0418	26
	Babadag	101,54	10.197	100,4235	12
	Isaccea	103,24	5.337	51,69508	5
	Măcin	55,39	10.924	197,2197	20
	Sulina	329,56	4.465	13,54837	1
VRANCEA	Focșani	48,15	98.646	2048,723	33
	Adjud	59,11	18.432	311,8254	22
	Mărășești	87,1	12.667	145,4305	15
	Odobesti	57,54	8.566	148,8704	16
	Panciu	61,85	8.735	141,2288	14

Sursa: Direcția Regională de Statistică Brăila

Orașele mici prezintă aceleasi probleme ca și orașele mijlocii, însă aceste probleme sunt mai acute din cauza resursele financiare mai limitate. Economia aceste orașe depinde foarte mult de dezvoltarea rurală și/sau turistică a zonelor adiacente. În plus, accesibilitatea și mobilitatea sunt de obicei mult mai reduse în orașele mici față de orașele mijlocii, neexistând transport public în comun, în condițiile în care săracia populației îngredește accesul la serviciile de transport private. O remarcă finală privește calitatea spațiului public construit și neconstruit (de ex. trotuare, spații verzi), care în orașele mici sunt într-o stare de degradare gravă, lucrările de întreținere limitându-se în majoritatea cazurilor doar la zonele centrale din orașele respective. Cazurile a două dintre orașele mici pentru care sunt disponibile documente strategice – Mărășești și Medgidia – confirmă cele de mai sus.

Mărășești [12.667 locuitori, județul Vrancea]

Economia. Calitatea proastă a drumurilor, numai 20% dintre acestea fiind modernizate, reprezentând cea mai scăzută cifră la nivel național. Transportul privat de mărfuri și de călători nu funcționează în suburbii și în zonele rurale. Rată scăzută de conectare la rețeaua de telefonia fixă. În 2004, această rată a fost de 37%, mult mai mică decât media UE, de 57%. Numărul pasagerilor și al mărfurilor transportate pe cale ferată este în scădere. Lipsa sistemului de încălzire centralizat. Nivel economic scăzut. Lipsa investitorilor. O slabă prezentare pe internet a orașului Mărășești. Fabrici în prag de faliment sau falimentare.

Societate. Spitalul nu este dotat corespunzător. Sector privat medical insuficient dezvoltat. Lipsa cabinetelor specializate. Punctul de urgență este slab dotat tehnic și fără doctor. Lipsa de informare în domeniul sănătății (multe cazuri de infecții cu HIV/SIDA).

Nu sunt suficienți profesori specializați. Natalitate ridicată în rândul populației defavorizate. Prezența unui număr mare de romi fără educație elementară. Mentalitate greșită în privința muncii. Număr redus de forțe de ordine. Nivel de trai scăzut. Lipsa unei grădinițe cu program prelungit.

Habitat: mediu înconjurător. Rețea de canalizare insuficientă și învechită. Rețea de apă și canalizare la sate aproape inexistentă. Lipsa rețelei de gaze la sate. Slabe investiții în domeniul protecției mediului.

Habitat: spațiu public. Centrul orașului nu este în prezent atractiv pentru vizitatori și turiști, datorită stării precare în care se găsește. Lipsa unei infrastructuri corespunzătoare în cartierele periurbane ale orașului. Procent ridicat de locuințe necorespunzătoare ca stare situată atât în blocuri cât și individuale. Starea necorespunzătoare a fațadelor, subsolurilor și anexelor majorității blocurilor, ce necesită lucrări costisitoare de întreținere și reamenajare. Incapacitatea proprietarilor de apartamente și a unei părți a posesorilor de locuințe individuale de a face față cheltuielilor ridicate de întreținere pe timp de iarnă, amplificată de lipsa termoficării și de situația orașului într-o zonă cu ierni destul de aspre. Aspectul inestetic dat de construirea de șarpante, mansarde, balcoane, terase sau chiar de anexe gospodărești la unele blocuri de locuințe.

(*Extras din Strategia Mărășești 2007-2013, 2007*).

Medgidia [44.100 locuitori, județul Constanța]

Economia. Lipsa unei șosele de centura ocolitoare a orașului. Starea stațiilor de maxi-taxi este una nesatisfăcătoare. Centrala termică în sistem de cogenerare nu este pusă în funcțiune întrucât nu s-a finalizat proiectarea și execuția punctului de transformare pentru transmiterea energiei electrice în sistemul național. Lipsa de centre de cercetare-

dezvoltare. Stare nesatisfătoare a unor drumuri de acces spre zone cu potențial turistic. Uzură avansată a bazei de irigații. Grad redus de prelucrare al produselor agricole.

Societate. Numărul de locuințe fată de cererea populației este insuficient. Nivel mediu de instruire sub media pe țară. Infracționalitate în creștere. Slabă dotare tehnico-materială în scoli și licee. Lipsa fondurilor pentru realizarea obiectivelor: stadion, complex sportiv, terenuri de sport în cartier. Un singur furnizor autorizat de formare profesională a adulților pe raza municipiului. Prezența copiilor străzii și cerșetorilor pe străzile municipiului. Romii percepă ca o problema de către români. Problema copiilor cu părinți emigranți. Servicii sociale insuficiente față de violență domestică și persoanele cu handicap.

Habitat: mediul înconjurător. Existența în perimetru portului a unei gropi de gunoi. Fenomene naturale cu influență asupra patrimoniului natural și edilitar (inundații, alunecări de teren). Rețea uzată din punct de vedere fizic.

Habitat: spațiul public. Situația fațadelor caselor și blocurilor de locuințe este una nesatisfătoare. Situația trotuarelor din zona periferică, calitatea marajelor și a semnalizării rutiere este una nesatisfătoare. Curățenia în zona periferică lasă de dorit. De asemenea, dotarea cu spații verzi în jurul blocurilor de locuințe este una nesatisfătoare. Slabă stare a patrimoniului fizic arhitectural și slabă valorificare economică a acestuia.

(*Extras din Extras din Planul Integrat de Dezvoltare, 2009*).

Concluzii

Cele trei orașe mari din Regiunea Sud Est, respectiv Brăila (212.981 de locuitori de locuitori la 1.7.2008), Constanța (302.242 de locuitori la 1.7.2008), și Galați (291.608 de locuitori la 1.7.2008), prezintă unele problematici comune, după cum urmează:

- Spațiu public urban și patrimoniu public degradat.
- Trafic, insuficiența locurilor de parcare, necesitatea de a îmbunătăți străzile în special în zonele mărginașe ale orașelor, unde nu s-a intervenit în ultimii ani sau unde s-au dezvoltat zone rezidențiale noi, fără a se dezvolta în paralel infrastructura de bază.
- Rețea de utilități publice cu grad avansat de uzură.
- Insuficiența spațiilor verzi și spațiilor de joacă pentru copii.
- Fond locativ învechit și degradat (în special cel construit între ani 1965-1980, care nu corespunde normelor tehnice pentru riscul seismic).
- Prezența zonelor industriale poluate/ poluante/ abandonate.
- Sisteme de încălzire centralizată ineficiente, poluante și costisitoare în special din cauza marilor pierderi de energie termică (care în Galați ajung la 48%!).
- Serviciile educaționale, sociale și sanitare insuficiente și dotările aferente, necorespunzătoare.
- Gestionarea deșeurilor defectuoasă (inexistența colectării selective, depozite neconforme, nevalorificarea economică a deșeurilor)
- Nivel de poluare ridicat (în special al aerului).
- Infracționalitate în creștere.
- Iluminatul public este menționat ca problemă în Galați și Brăila, în timp ce în Constanța sistemul a fost recent modernizat.
- Planul Urbanistic General și Regulament Local de Urbanism neadaptate la situația actuală și la strategia de dezvoltare durabilă, acestea fiind extrem de

permisive în privința construcțiilor.

- *Necesitatea de a aborda problematica dezvoltării teritoriale din prisma dezvoltării policentrice (area metropolitana sau zona urbană extinsă).*

Totuși, față de orașele mijlocii și mici, orașele mari oferă condiții de trai mai favorabile, cu mai multe oportunități pentru ocupare precum și pentru activități antreprenoriale. În orașele mari rețeaua de utilități publice și transport în comun acoperă majoritatea potențialilor utilizatori, infrastructura de bază și serviciile urbane fiind asigurate, chiar dacă nivelul de calitate al lor este încă mult sub nivelul mediu din statele membre ale UE.

Cele trei **orașe mijlocii** din Regiunea Sud Est sunt Buzău (132.368 de locuitori la 1.7.2008,) Focșani (98.646 de locuitori la 1.7.2008,) și Tulcea (91.286 de locuitori la 1.7.2008). Analiza documentelor strategice ale acestor orașe, dovedește dificultatea administrației publice locale de a asigura cetățenilor un nivel de servicii satisfăcător, problematicile comune fiind:

- *Sectoarele economice tradiționale nu mai asigura ocuparea și creșterea economică.*
- *Infrastructură de străzi necorespunzătoare.*
- *Utilități publice învecinate.*
- *Servicii urbane insuficient dezvoltate.*
- *Protecția mediului cu probleme.*
- *Necesitatea de a asigura funcțiuni administrative și a unor servicii pentru centrele urbane mici precum și pentru localitățile rurale din raza de influență teritorială.*

Orașele mijlocii oferă proprietarilor cetățeni mai puține oportunități de ocupare și creștere economică față de orașele mari, în special pentru că sectorul de servicii este încă subdezvoltat față de orașele mari. În orașele mijlocii se înregistrează un volum mai scăzut de investiții atât publice cât și private, ceea ce întârzie procesul de modernizare a infrastructurii urbane. Orașele mijlocii sunt totuși un centru de referință pentru orașele mici din județ, pentru care asigură unele servicii administrative, educaționale, și comerciale.

În ceea ce privește cele 16 **orașe mici** (Ianca, Rm.Sărat, Nehoiu, Mangalia, Medgidia, Cernavodă, Eforie, Hârșova, Murfatlar, Năvodari, Ovidiu, Tecuci, Babadag, Măcin, Adjud, Mărășesti, având un număr de locuitori cuprins între 10.000 și 49.999 de locuitori), concluziile care urmează se bazează pe analiza documentelor strategice pentru cele 6 orașe din cele 3 județe din cadrul Regiunii. Orașele mici prezintă aceleași probleme ca și orașele mijlocii, însă aceste probleme sunt mai acute din cauza resurselor financiare mai limitate. Economia acestor orașe depinde foarte mult de dezvoltarea rurală și/sau turistică a zonelor adiacente. În plus, accesibilitatea și mobilitatea sunt de obicei mult mai reduse în orașele mici față de orașele mijlocii, neexistând transport public în comun, în condițiile în care sărăcia populației îngrădește accesul la serviciile de transport private. O remarcă finală privește calitatea spațiului public construit și neconstruit (de ex. trotuare, spații verzi), care în orașele mici sunt într-o stare de degradare gravă, lucrările de întreținere limitându-se în majoritatea cazurilor doar la zonele centrale din orașele respective.

7. ANALIZA SWOT

Aceasta secțiune prezintă o sinteza, sub forma de SWOT, a analizei economice, sociale și de mediu a Regiunii Sud Est, conținută în capitolele precedente. Problemele și potențialul de dezvoltare ale regiunii sunt analizate în următoarele domenii:

- ECONOMIA mediu investițional, transport, energie, economie rurală
- SOCIETATE piața muncii, educația, serviciile sociale care includ și sănătatea
- HABITAT mediu înconjurător, mediu urban
- CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ.

7.1. Analiza SWOT în domeniul ECONOMIA

7.1.1 Analiza SWOT în domeniul ECONOMIA, sub-domeniu MEDIU INVESTIȚIONAL

PUNCTE TARI

Tranziția către o economie post-industrială bazată pe sectorul terțiar în curs.	În 2000-2007, contribuția sectorului agricol la formarea VAB s-a redus cu 8 puncte procentuale, pe când ponderea VAB industrial s-a redus cu 4 puncte. Contribuția sectorului serviciilor la VAB regional a trecut de la 45,95% la 53% în aceeași perioadă.
Industria diversificată la nivel regional.	Prezența unei industrii diversificate: industria petrochimică (Năvodari); industria metalurgică (Galați și Tulcea); industria constructoare de mașini (Brăila, Buzău, Constanța, Tecuci); industria construcțiilor navale (Constanța, Galați, Brăila, Tulcea, Mangalia, Midia); industria materialelor de construcție (Medgidia); industria confețiiilor (Brăila, Buzău, Constanța, Focșani, Galați, Tulcea); industria alimentară prezentă în toate județele.
Existența de obiective turistice de deosebită importanță și frumusețe.	Patrimoniul de resurse naturale al regiunii cuprinde obiective foarte renumite cum ar fi litoralul Mării Negre, Delta Dunării precum și stațiuni baleno-climaterice cunoscute în țară (Lacu Sărăt, Techirghiol, Sărata Monteoru, Balta Albă, Soveja). Mai mult există pensiuni agro-turistice (în special în zonele montane și în Delta Dunării). Turismul cultural este prezent în regiune, în special prin mănăstirile din nordul Dobrogei și din munții Buzăului și Vrancei, precum și prin vestigii culturale (situri arheologice, case memoriale).
Sectorul turistic bine dezvoltat și prezența turistică ridicată și în creștere.	Regiunea Sud-Est este prima în țară pentru capacitatea de cazare, precum și pentru numărul de sosiri și de înnoptări. Aproximativ 45% din capacitatea de cazare turistică a României se regăsește în regiune, 39% fiind concentrată pe litoralul Mării Negre. În 2008, 1.308.569 de turiști au vizitat regiunea, reprezentând 18,37% din sosirile din România. În perioada 2000-2008 numărul de turiști a crescut cu 33,42%.
Înclinație ridicată spre inovare a întreprinderilor.	Numărul de întreprinderi inovative a înregistrat o creștere remarcabilă în perioada 2000-2006. În perioada 2004-2006, regiunea Sud Est a fost prima din țară cu 43,2% de

	întreprinderi inovative, urcând de pe penultima poziție deținută în 2000-2002, cu 15% întreprinderi inovative.
PUNCTE SLABE	
Dinamism scăzut al economiei regionale.	Trendul pozitiv de creștere înregistrat în perioada 2000-2007 nu a egalat dinamismul economiei naționale (+314,66 versus +328,79% la nivelul țării). PIB pe cap de locuitor este cu aproape 20% sub media națională și în 2006 a însumat 32,15% din media UE27 (calculat în PPC).
Veniturile mici ale populației din regiune.	În anul 2008, veniturile s-au situat cu 10% sub media națională: diferența între venitul mediu regional și național a crescut în mod alarmant în ultimii ani (a fost de -0,9% în 2005!).
Creșterea moderată a numărului întreprinderilor.	Dinamica întreprinderilor din regiunea Sud-Est este mai modestă decât la nivel național: numărul întreprinderilor a crescut cu 53,58%, față de 68,53% la nivel național, pe când cifra de afaceri a crescut cu 230% față de o creștere de 260% la nivelul țării. Densitatea întreprinderilor era în 2008 sub media națională (22,71 versus 25,41/1000 locuitori).
Nivel redus de dezvoltare al IMM-urilor din sectorul productiv.	În 2007 numărul IMM-urilor a fost mult sub media UE27. Numărul relativ scăzut de IMM-uri din sectorul productiv datorită concentrării lor în comerț (46,9% din totalul IMM-urilor, față de 40% la nivel național).
Infrastructura de afaceri slab dezvoltată.	Pe teritoriul regiunii există două parcuri industriale, localizate în Județul Galați precum și în Județul Constanța.
Caracterul sezonier al turismului de litoral.	Preponderența turismului estival, cu caracter sezonial, care este concentrat pe perioade scurte de timp (cca 3 luni pe an).
Slaba corelare a inițiatiivelor publice și private pentru dezvoltarea turismului.	Slaba ofertă de pachete turistice complete, de itineraruri turistice organizate și dezvoltarea serviciilor extra-hoteliere conexe. Slaba promovare la nivel național și internațional a ofertei turistice din regiune.
Infrastructura de turism este slab dezvoltată sau învechită.	Oferta de agrement este săracă și dotată cu echipamente și instalații învechite; clădirile și infrastructura din centrele istorice din orașele regiunii sunt degradate și necesită renovări semnificative. Baza de cazare este în mare parte învechită și are standarde de calitate insuficiente pentru atragerea turismului internațional. În 2007, 68% din structurile de cazare din județul Constanța – care concentrează 40% din capacitatea de cazare existentă în România – aveau un grad de confort de 1 sau 2 stele: 162 din 331 hoteluri existente în județ erau în categoria 2 stele. În Delta Dunării turiștii au sosit cu precădere în structuri de 3 stele.
Nivel redus al investițiilor străine.	Investițiile străine directe în regiune în 2007 au constituit 2448 mil. EUR, ceea ce reprezintă 5,7% din ISD la nivel național. Cu toate că regiunea se situează pe locul IV la nivel național după regiunile București Ilfov, Sud și Centru, nivelul investițiilor este mai mic comparativ cu alte state din Europa Centrală.
Ocupare scăzută în sectoarele high-tech sau cu înaltă intensitate de cunoaștere.	În 2008, 13,48% din ocupații în regiunea Sud-Est lucrau în activități de servicii cu înaltă intensitate de cunoaștere. Ocuparea în sector este ușor sub media națională (14,84%), regiunea poziționându-se pe locul IV în țară, iar în același timp fiind printre ultimele regiuni UE. Ocupații în industria prelucrătoare se concentrează pe segmente cu nivel tehnologic scăzut sau mediu-scăzut (15,83%): regiunea depășește ușor media națională, procentul de ocupare în acest segment fiind totuși în creștere în perioada 2000-

	2008.
Activitate de cercetare și dezvoltare slabă în regiune, cu diferențe sensibile între județe.	Regiunea se clasifică printre ultimele regiuni la nivel UE pentru cheltuieli în C&D care în 2008 nu au depășit 0,18% din PIB, mult sub media UE27 de 1,85%. Cheltuielile în C&D au fost mai ridicate în Tulcea și Galați (0,47% și 0,46%), mai scăzute în Constanța (0,12%) și cuprinse între 0,06 și 0,02% în celelalte 3 județe. Numărul de salariați în domeniu este sub media națională.
Difuzarea și utilizarea limitată a tehnologiei informațiilor și a comunicațiilor (TIC).	Cu 31% din locuitori care în 2008 aveau acces la Internet, regiunea Sud Est este în linie cu media națională, dar mult sub media UE27 de 60%. De asemenea, gradul de informatizare a populației este în general scăzut: Internetul este utilizat cel puțin o dată pe săptămână de 27% din populația regională, procentul fiind fie sub media națională de 30% fie sub media UE27 de 60%.
OPORTUNITĂȚI	
Oportunități existente în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea și diversificarea economiei regionale îmbunătățind poziția competitivă a regiunii în România.	
Interes crescut la nivel internațional pentru turismul eco-sustenabil și conservarea biodiversității permite dezvoltarea sectorului turistic asigurând respectarea zonelor protejate ale regiunii.	
Creșterea cererii de servicii destinate persoanelor și firmelor precum și către servicii cu o altă intensitate de cunoaștere (KIBS) accelerează dezvoltarea sectorului terțiar.	
AMENINȚĂRI	
Fenomenul globalizării/integrării duce la marginalizarea anumitor sectoare ale economiei din regiune și chiar la dispariția acestora (ex. industria textilă, industria ușoară, prelucrarea produselor alimentare, etc.) cu efecte negative asupra competitivității economiei regionale.	
Imposibilitatea sau intempestivitatea în exploatarea oportunităților existente în cadrul Programelor Naționale și Europene limitează dezvoltarea și diversificarea economiei regionale cu efecte negative asupra poziției competitive a regiunii în România.	
Delocalizarea unor sectoare industriale către locații externe (de ex. Republica Moldova și Ucraina), din cauza costurilor mai reduse determină diminuarea numărului de firme existente precum și scăderea cererii de servicii cu efecte negative asupra dezvoltării sectorului terțiar.	
Concurența zonelor turistice din regiune cu o ofertă turistică similară altor regiuni sau țări învecinate reduce atractivitatea obiectivelor regionale pe piața turistică.	

7.1.2 Analiza SWOT în domeniul ECONOMIA, sub-domeniu TRANSPORT

PUNCTE TARI

Regiunea este traversată de trei coridoare de transport paneuropene, care fac legătura cu țările învecinate și Europa Centrală asigurând accesul rapid la canalele internaționale de distribuție.	Trei coridoare de transport pan-europene: Coridorul IV (Berlin/Nuremberg-Praga-Budapesta-Arad-București-Constanța-Istanbul-Salonici). Coridorul VII (Dunărea, cu brațul Sulina și Canalul Dunăre-Marea Neagră). Coridorul IX (Helsinki-St.Petersburg-Moscova-Pskov-Kiev-Ljubasevka-Chisinau-București-Dimitrovgrad-Alexandroupolis).
Cel mai mare port maritim la Marea Neagră și un aeroport internațional.	Portul Constanța - al saisprezecelea port maritim în Europa și cel mai mare la Marea Neagră. Porturile maritime: Mangalia și Midia. Porturile fluvial-maritime: Brăila, Galați, Tulcea și Sulina, care au caracteristici tehnice ce permit accesul navelor maritime. Aeroportul internațional M. Kogălniceanu Constanța, aeroportul național Tulcea și

Poziția strategică a regiunii oferă un potențial înalt de dezvoltare pentru transporturi, sectorul productiv, turism.	aeroporturile utilizate de la Tuzla și Buzău. Regiunea este situată în spațiul Deltei Dunării și al Mării Negre (poartă a Europei către Asia), cuprinde granițele est-europene (Ucraina și Moldova), respectiv cele sudice (Bulgaria).
PUNCTE SLABE	
Accesibilitate rutieră, feroviară și aeriană reduse.	Densitatea relativ scăzută a liniilor de cale ferată regionale de 48,8 km la 1000 km ² (locul III la nivel național) și a celor electrificate, regiunea situându-se pe locul V (476 km).
Nivele reduse de eficiență, durabilitate și siguranță a traficului în rețelele de transport rutier.	Calitatea slabă a drumurilor, doar 19,7% fiind modernizate, regiunea situându-se pe ultimul loc la acest capitol. Densitatea drumurilor în regiune este de 30,0 km pe 100 km ² , sub media națională de 33,9 km. Drumurile locale, județene și comunale, sunt modernizate într-un procent foarte mic, cu o stare tehnică considerată în general nesatisfăcătoare. Drumurile județene și comunale, în mare parte nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare pentru desfășurarea unui trafic de călători în condiții de siguranță și confort cât mai optime (Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brăila 2010-2015,noiembrie 2009). În regiunea Sud Est, numărul de accidente grave de circulație rutieră a crescut, din 2004 și până în 2008, cu peste 40%. Acest trend negativ se datorează în special numărului de accidente grave înregistrate în județele Brăila și Vrancea, unde numărul de accidente grave a crescut, din 2004 până în 2008, cu 302% în județul Brăila și respectiv cu 188% în județul Vrancea.
Fluiul Dunărea contribuie la definirea potențialului ridicat teritorial al regiunii, dar este de asemenea o barieră pentru dezvoltare.	Lipsa unor puncte de trecere rutiere de-a lungul celor 375 km de graniță fluvială și maritimă cu Ucraina, și condițiile în care serviciile de trecere cu bacul sunt deficitare. Mai mult, nu există o legătură rutieră directă între Brăila și Constanța.
Slabe legături între zonele urbane și zonele peri-urbane, rurale și de munte.	În localitățile rurale accesibilitatea prezintă variații relativ mari. Astfel, există comune cu accesibilitate ridicată fiind situate pe drumuri naționale și CF, dar și comune izolate cum sunt Mărașu și Frecăței situate în Insula mare a Brăilei. Accesibilitatea redusă au satele din comunele situate în zone periferice și pe drumuri județene sau comunale cu stare de viabilitate redusă: Frecăței, Mărașu, Berleşti de Jos, Ciocile, Roșiori, Salcia Tudor, Scărțaru Nou, Gemenele, Galbenu, Bordei Verde s.a. (Sursa: PATJ Braila, februarie 2009).
Sisteme de transport urban neperformante și poluante.	Parcul de autobuze, minibuze și tramvaie necesită un proces amplu de modernizare în majoritatea centrelor urbane.
OPORTUNITĂȚI	
Realizarea rețelelor de transport europene va conduce la creștere economică, contribuind la stabilirea de legături mai bune, la siguranța transporturilor și la calitatea acestora.	
Finanțarea UE pentru dezvoltarea sistemelor multimodale de transport bazate pe principiile	

durabilității, inovării și securității.
Potențial ridicat de dezvoltare a transportului, fluvial și maritim (Dunărea și Marea Neagră).
Transferul traficului de mărfuri de la transportul rutier la transportul pe cale ferată, maritim/fluvial și aerian.
AMENINȚĂRI
Creșterea explozivă a numărului de autovehicule.
Câștigarea licitațiilor publice privind proiecte de infrastructură majore, de către firme care nu au capacitate tehnică și financiară de a finaliza aceste proiecte conform condițiilor contractuale.

7.1.3 Analiza SWOT în domeniul ECONOMIEI, sub-domeniul ENERGIA

PUNCTE TARI

<p>Potențial hidroenergetic și de utilizare a energiei eoliene: existența proiectelor pentru utilizarea resurselor de energie alternativă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ În extravilanul orașului Însurăței, jud. Brăila, se intenționează a se amplasea un parc eolian pentru producerea energiei electrice alcătuit din 94 centrale eoliene tip ENERCON E 82 fiecare cu o putere de 2 MW (putere totală 188 MW). ■ În județul Buzău s-au identificat 2 surse de energie alternativă : RAM Buzău CT3 Micro XIV - centrala cu cogenerare de energie electrică, cu o producție de 49677 Gj în anul 2007 ; SC SOCIETATEA PENTRU ENERGIE, GENERARE ȘI SERVICII SA București – punct de lucru Buzău – centrala de cogenerare cu o putere de 1064 Mwel și 1082 Mwterm. ■ Pe teritoriul jud. Constanța există 50 de societăți comerciale care produc energie eoliană, cu o putere totală de 1974,325 MW. ■ S-au depus la APM Tulcea solicitări privind emiterea avizului/acordului de mediu pentru parcuri eoliene cu peste 20 de centrale. ■ La nivelul județului Vrancea în anul 2008 au fost înregistrate 5 solicitări de autorizare pentru înființarea de parcuri eoliene de către SC ENERGYCUM W SRL Adjud și SC EOLIANA SRL – com. Tătăranu.
<p>Consumuri scăzute de energie în gospodării.</p>	<p>În 2006 consumurile de energie în gospodării din regiune Sud-Est (inclusiv transport privat) au fost, conform estimărilor¹⁵¹, sub 756,68 Toe/1000 locuitori. Regiunea face parte din regiunile UE27 cu consumul energetic al gospodăriilor mai scăzut. Caracteristicile consumului de energie sunt legate în mod puternic de atitudinile comportamentale care se modifică pe termen lung: astfel se prevede că schimbările până în 2020 nu vor fi dramatice.</p>
<p>Infrastructura energetică complexă.</p>	<p>Sunt localizate în regiune infrastructuri de producție energetică importante care utilizează diferite resurse, dintre care Centrala Nucleară de la Cernavodă care a acoperit în 2008 18,8% din consumul energetic național, precum și Electrocentrala Galați, termocentrală cu o capacitate instalată de 535 MW care funcționează pe păcură sau gaz-păcură. Infrastructurile de</p>

¹⁵¹ A se vedea raportul „Regions 2020”, Comisia europeană. Surse: Eurostat, DG TREN, DG REGIO.

	producție bazate pe surse renovabile sunt în dezvoltare.
PUNCTE SLABE	
Scăderea numărului de localități în care se distribuie energie termică, tinzându-se către sisteme alternative individuale, cu randament mai scăzut.	Se observă o scădere a numărului de localități în care se distribuie energie termică, în 2008 față de 2007 (22 localități în 2007 cf. PDR 2009-2013 – la nivelul anului 2007 față de 18 localități în 2008, cf. Rapoartelor privind starea factorilor de mediu 2008).
Eficiența termică a blocurilor de locuințe scăzută.	Activitățile de reabilitare termică a clădirilor au fost limitate. Eficiența termică este redusă aşa cum arată tendința crescândă a consumului de gaz pentru uz casnic pe cap de locuitor care a crescut cu 133% în perioada 2000-2008.
Consumuri ridicate de energie în industrie, agricultură, servicii și transportul de marfă.	Conform estimărilor ¹⁵² , în 2006 consumurile de energie consumul de energie al agenților economici din domeniul agricol, industrial, servicii, precum și din domeniul transportului de marfă se ridică la nivelurile maxime înregistrate în cadrul UE, depășind 103,2 Toe/1000 Euro de produs intern brut. Caracteristicile consumului de energie ale sectorului productiv sunt strâns legate de structura sistemelor productive: din acest motiv se prevede că nu se vor schimba în mod semnificativ până în 2020.
OPORTUNITĂȚI	
Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă (biomasa agricolă și forestieră, hidroelectrică, eoliană, solară, geotermală, etc.) care duc la creșterea economică și introducerea de noi tehnologii.	
Mare potențial al regiunii pentru transportul de energie (gaz și electricitate).	
AMENINȚĂRI	
Imposibilitatea sau intempestivitatea în exploatarea oportunităților existente în cadrul Programelor Naționale și Europene limitează dezvoltarea și diversificarea economiei regionale cu efecte negative asupra poziției competitive a regiunii în România.	

7.1.4 Analiza SWOT în domeniul ECONOMIEI, sub-domeniu ECONOMIA RURALĂ

PUNCTE TARI	
Tradiție și condiții foarte favorabile pentru agricultură.	Regiunea Sud Est este, prin tradiție, o zonă agricolă. Condițiile pedoclimatice sunt foarte favorabile pentru agricultură, regiunea fiind prima în România pentru producția de struguri, orz, floarea soarelui, leguminoase pentru boabe și piersici, și deținând în același timp a două poziție pentru grâu, porumb și legume.
Peste 40% din suprafața viticolă a țării.	Regiunea se situează pe primul loc în țară pentru cultivarea viței de vie, având o consolidată tradiție viticolă precum și condiții pedoclimatice excelente, în mod deosebit în județul Vrancea. Existența de

¹⁵² A se vedea raportul „Regions 2020”, Comisia europeană. Surse: Eurostat, DG TREN, DG REGIO.

	podgorii renumite, calitatea vinurilor fiind recunoscută pe plan național și internațional.
Existența de resurse pescărești neexploataate.	Există în Marea Neagră resurse de pește în prezent neexploataate, capturile rămânând sub potențialul maxim calculat.
PUNCTE SLABE	
Fragmentarea terenurilor agricole.	În regiune există 501.419 exploatații agricole, având o suprafață agricolă utilizată medie de 4,36 ha (2007), dimensiunea lor fiind mai mare decât la nivel național (3,5 ha), dar foarte mică față de media UE27 (12,56 ha). Exploatații individuale, care reprezintă 99,4% din totalul exploatațiilor agricole, au o suprafață medie de 2,36 ha.
Productivitate scăzută a sectorului agricol.	În 2008, 30,47% din populația regională a fost ocupată în sectorul agricol și a produs 8% din VAB regional. În 2007, VAB pe cap de ocupat în agricultură a fost 2.803,4 euro, ușor mai puțin decât media națională de 2.854,62 euro, și departe de media EU27 de 14.458 euro.
Sectorul pescuitului este slab dezvoltat și înregistrează o dinamică negativă.	Dimensiunea și starea flotei precum și lipsa infrastructurilor de suport adecvate limitează capacitatea de exploatare a oportunităților de pescuit existente în condiții de siguranță. Capturile din Marea Neagră au scăzut cu 82% în perioada 2000-2008.
OPORTUNITĂȚI	
Oportunități existente în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea și diversificarea economiei regionale îmbunătățind poziția competitivă a regiunii în România.	
Cerere crescândă pentru agroturismul și turismul vitivinicul și valorificarea resurselor existente (patrimoniu natural și cultural, produse locale și tradiții etno-folclorice) permit diversificarea economiei locale din zonelor rurale.	
Tendință accelerată de concentrare a terenurilor agricole, precum și măsurile de promovare a asocierii micilor fermieri contribuie la creșterea productivității sectorului agricol precum și a calității vieții în mediul rural.	
Creșterea cererii consumatorilor pentru produse ecologice și de calitate oferă oportunități pentru valorificarea potențialul existent al sectorului agricol.	
Exploatarea potențialul existent pentru sectorul piscicol al regiunii contribuie la creșterea calității vieții în mediul rural.	
Subvențiile UE pentru producția agricolă pot facilita creșterea atractivității sectorului prin mărirea veniturilor întreprinzătorilor agricoli.	
AMENINȚĂRI	
Imposibilitatea sau intempestivitatea în exploatarea oportunităților existente în cadrul Programelor Naționale și Europene limitează dezvoltarea și diversificarea economiei regionale cu efecte negative asupra poziției competitive a regiunii în România.	
Migrarea masivă a populației din mediul rural către cel urban sau către străinătate determină diminuarea nivelului profesional al agricultorilor și părăsirea activităților agricole împiedicând valorificarea deplină a potențialului agricol și piscicol regional.	

7.2. Analiza SWOT în domeniul SOCIETATE

7.2.1 Analiza SWOT în domeniul SOCIETATEA, sub-domeniu PIATA MUNCII

PUNCTE TARI	
Pondere mare a persoanelor cu vîrstă de munca în populația județului	Populația cu vîrstă de munca (15-65 de ani) reprezintă în Regiunea Sud Est 70,2% din populație, față de media națională de 69,94%. Cea mai bine reprezentată grupă de vîrstă este grupa 25-34 de ani, înregistrând 446.555 persoane.
Forța de munca flexibilă, ieftină, calificată și disponibilă	Nivel de instruire ridicat al populației ocupate: 11,33% persoane cu studii superioare și 30,8% persoane cu studii profesionale sau postliceale de specialitate (din totalul de 61,16% persoane cu studii medii)
PUNCTE SLABE	
Scăderea demografică	Între anii 1992 și 2008 Regiunea Sud Est a înregistrat o scădere a populației cu 137.760 de persoane.
Rata scăzută de activitate și de ocupare în județele Tulcea și Galați	În anul 2008, rata de activitate în județul Galați (54,1%) era cu 12,5 procente mai mică decât rata națională de activitate și cu 6,2 procente mai mică decât rata regională de activitate, iar rata de ocupare (50,6%) era cu 13 procente mai mica decât rata națională de ocupare și cu 6,9 procente mai mică decât rata regională de ocupare. În județul Tulcea, în anul 2008 se înregistra o rată de activitate de 54,5%, cu 12,1 procente mai mică decât media națională și cu 5,8 procente mai mică decât media regională, și o rata de ocupare de 52,1%, cu 11,5 procente mai mica decât media națională și cu 5,4 procente mai mică decât media regională
Rata ridicată a șomajului	După o perioada de scădere a ratei șomajului între anii 2000-2007, în anul 2008, rata șomajului a început să crească ajungând în 2009 până la 8,4%, față de 4,4% în 2007, fiind cu 0,6 puncte procentuale mai mare decât la nivel național. Rata șomajului a înregistrat în Regiunea Sud Est o creștere de 90,9% în doar doi ani.
Concentrarea șomerilor mai ales în județele Buzău și Galați	Cea mai mare parte a șomerilor regiunii (48,11%) erau înregistrați în anul 2009 în județele Buzău și Galați
OPORTUNITĂȚI	
Oportunitățile care există în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea unor proiecte de formare profesională continuă pentru a crește adaptabilitatea populației la piața muncii.	
Creșterea cererii de specialiști prin adaptarea învățământului și a instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii având ca rezultat reducerea șomajului.	
AMENINȚĂRI	
Emigrației forței de munca	
Riscul creșterii șomajului pe termen lung ca urmare a crizei economice globale și a capacitații reduse a gospodăriilor țărănești dar și a fermelor de a concura cu produsele comunitare.	

Riscul migrării masive a populației din mediul rural către cel urban și al deprofesionalizării.

7.2.2 Analiza SWOT în domeniul SOCIETATEA, sub-domeniu EDUCAȚIA PUNCTE TARI

Creșterea ofertei de servicii universitare în regiune.	Creșterea numărului de instituții de învățământ superior (de la 5 la 7) și a facultăților (de la 17 la 54) între anii universitari 1992/1993 – 2007/2008. Creșterea continuă a numărului de studenți în intervalul studiat până la numărul de 62.739 studenți și dublarea numărului de studenți din învățământul superior privat între anii universitari 2003/2004 și 2007/2008, până la 25.293 de studenți.
Creșterea gradului de cuprindere în educația secundara superioara și post-secundara non-tertiara și a gradului de cuprindere în educația terțiara în perioada 2005-2008.	În perioada 2005-2008, Regiunea Sud Est a înregistrat o creștere cu 0,2 puncte procentuale a gradului de cuprindere în educația secundară superioară și post-secundară non-tertiară până la valoarea de 32%. În privința gradului de cuprindere în educația terțiara, Regiunea Sud Est a înregistrat o creștere de 5,2 puncte procentuale pana la valoarea de 29,7% în 2008. Cu toate acestea, regiunea continuă să se situeze pe penultimul loc în țara în privința acestor indicatori

PUNCTE SLABE

Nivel redus al serviciilor pentru educație și formare profesională.	Număr redus de centre de formare profesională inițială și continuă.
Participarea slabă a populației la toate nivelele de educație.	Regiunea Sud Est se clasează pe penultimul loc în România în privința participării elevilor/studenților la educație, a participării studenților la educația terțiарă și a nivelului de educație atins și pe locul 4 în privința participării copiilor de 4 ani la educație și a participării elevilor la educația secundară superioară și post-secundară non-tertiară
Componența practică redusă a educației școlare.	Deși au existat progrese în acest domeniu, parteneriatul între unitățile de învățământ și mediul de afaceri, respectiv între universități și administrația publică este abia la început, elevii și studenții primind în mare parte o educație teoretica
Scăderea populației școlare.	Populația școlară totală a scăzut între anii școlari 2003/2004 și 2007/2008 cu 35.279 de elevi și studenți (6,47%), ceea mai mare scădere absolută fiind înregistrată în invatamantul primar și gimnazial, respectiv 46.414 de elevi și studenți (16,7%) și cea mai mare scădere procentuala în învățământul profesional, respectiv 23,37% (8.857 de elevi și studenți)

Rate mari ale abandonului școlar.

În anul 2008, în Regiunea Sud Est se înregistrau rate ale abandonului școlar mai mari decât media națională pe toate nivelele de studiu, respectiv de 1,96% în invatamantul primar, 2,63% în învățământul gimnazial, 2,99% în învățământul liceal, 8,74% în învățământul profesional și de ucenici și 5,69% în învățământul postliceal și de maistri.

Infrastructură și dotări slabe ale învățământului de masa.	Între anii școlari 2003/2004 și 2007/2008, în Regiunea Sud Est, numărul unitarilor școlare preuniversitare a scăzut cu 665 de unitatea, învățământul preșcolar înregistrând o înjumătățire a numărului de unități, fiind desființate 311 unități, în timp ce în învățământul primar și gimnazial s-au desființat 364 de unități școlare.
OPORTUNITĂȚI	
Oportunitățile care există în cadrul Programelor Naționale și Europene sprijină dezvoltarea unor proiecte de formare profesională continuă pentru a crește adaptabilitatea populației la piața muncii.	
Creșterea cererii de specialiști prin adaptarea învățământului și a instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii având ca rezultat reducerea şomajului.	
Înființarea de centre de formare profesională pentru adulți pentru a spori capacitatea acestora de adaptare la schimbările de pe piața muncii.	
Dezvoltarea unor strategii de incluziune socială care vizează populația Tânără prin construirea unor punți între educație și piața muncii.	
AMENINȚĂRI	
Riscul continuării creșterii abandonului școlar ca urmare a dificultăților economice cu care se confruntă regiunea în contextul crizei economice globale.	
Riscul dispariției unor școli din localitățile rurale ca urmare a scăderii numărului de copii din aceste zone.	
Riscul disponibilizării unui număr important de cadre didactice ca urmare a scăderii populației școlare.	

7.2.3 Analiza SWOT în domeniul SOCIETATEA, sub-domeniu SERVICIILE SOCIALE CARE INCLUD ȘI SĂNĂTATE

PUNCTE TARI	
Dezvoltarea sistemului sanitar privat ca alternativa la sistemul sanitar public	Sistemul sanitar privat și-a majorat constant ponderea față de sistemul public, în anul 2008 în Regiunea Sud Est înregistrându-se un număr în creștere de unitatea sanitare private de 3.134, comparativ cu 180 de unitatea sanitare publice.
Număr mare de furnizori de servicii sociale acreditați	Regiunea Sud Est are un număr de 342 de furnizori de servicii sociale acreditați, dintre care 235 sunt publici și 107 sunt privați. Din păcate dintre furnizorii publici, mulți sunt serviciile de asistență socială ale primăriilor care oferă în special servicii de informare și consiliere.
PUNCTE SLABE	
Îmbătrânirea populației	În perioada 2000-2008, ponderea populației de 65 ani și peste în totalul populației a crescut în fiecare an de la 12,74% până la 14,78%, iar a populației din grupa de vîrstă 55-64 de ani a crescut de la 10,15% până la 11,3% în 2008. În schimb, ponderea populației tinere s-a redus de la 18,48% din totalul populației, în anul 2000, la 15,02%, în anul 2008, pentru grupa de vîrstă 0-14 ani, iar ponderea grupei de vîrstă 15-24 de ani s-a redus de la 16,15% la 14,37%.
Lipsa de corelare între nevoile populației și sistemul de furnizare a serviciilor sociale	Nu există cercetări realizate pentru întocmirea hărților de servicii sociale la nivelul regiunii. Astfel cererea de servicii sociale nu este corelată

	cu oferta în domeniu.
Ponderea crescută a populației rurale în totalul populației	La nivelul anului 2008, în mediul rural din Regiunea Sud Est trăiau 44,92% dintre cetățenii regiunii, față de media europeană de 26%. În județul Vrancea ponderea locuitorilor din mediul rural era de 62,45%
Scăderea sporului natural, în special în mediul rural	Regiunea Sud Est se confrunta cu scăderea sporului natural Sporul natural a înregistrat în Regiunea Sud Est în perioada 2000-2008 o degradare foarte rapidă, scăzând cu 75% în mediul urban și cu 153% în mediul rural.
Rata mare a sărăciei	Regiunea Sud Est se situa în anul 2007 pe locul 2 în privința celei mai mari rate a sărăciei din România, cu un procent de 24,2% din populație trăind în sărăcie
Rata mare a mortalității infantile	România se situează pe ultimul loc în Uniunea Europeană în privința mortalității infantile (13,9% față de media UE de 4,7% în 2006). Scăderea până la 12% în 2007 și 11% în 2008 a mortalității infantile reprezintă o îmbunătățire, dar România păstrează același loc în clasamentul european.
Speranța de viață scăzută	România se situa în 2007 pe locul 23 dintre cele 27 de state membre în cazul speranței la viață a bărbaților, cu o valoare de 69,71 de ani, cu 6,35 de ani mai puțin decât media UE și pe locul 25 în cazul populației feminine, cu o valoare de 76,86 de ani, cu 5,34 ani mai mică decât media UE.
Numărul mic de unități sanitare, în special în mediul rural.	Regiunea Sud Est se situa în 2008 pe penultimul loc în privința numărului de unități sanitare (exclusiv cabinete medicale) la 100.000 de locuitori, înregistrând 52,56 unități sanitare la 100.000 de locuitori, cu 10,69 unități mai puțin decât media națională. În privința numărului de cabinete la 100.000 de locuitori, acesta era în 2008 de 144,14 cabinete la 100.000 de locuitori, cu 17,19 cabinete mai puțin decât media națională. Unitățile sanitare din mediul rural reprezentau, în anul 2008, doar 34,52% din unitățile sanitare din mediul urbal, cu 16,24 de procente mai puțin decât media națională, cu valori extreme de 20,86% în județul Brăila și 22,14% în județul Constanța.
Insuficiența personalului medico-sanitar.	În ceea ce privește numărul medicilor care profesează, România se afla la nivelul anului 2007 pe penultimul loc între statele membre care raportează acest indicator cu un număr de 222 de medici/100.000 de locuitori. Regiunea Sud Est înregistra în 2008 un număr mediu de 160,82 de medici/100.000 de locuitori, situându-se pe penultimul loc în România. Județele Tulcea, Vrancea și Buzău înregistrau mai puțin de 125 de medici la 100.000 de locuitori.
Subfinanțarea sistemului sanitar	Sectorul medical public este constant subfinanțat în ultimii ani, iar sistemul asigurărilor sociale și de sănătate nu poate onora toate cererile asiguraților din cauza lipsei fondurilor, astfel ca

OPORTUNITĂȚI	pacienții sunt nevoiți să plătească produse sau servicii care ar trebui să le fie oferite gratuit (medicamente compensate, analize medicale gratuite, instrumentar medical în cazul internării în spital etc.).
Dezvoltarea unor strategii de incluziune socială care vizează populația tânără prin construirea unor punți între educație și piața muncii.	Oportunitatea accesării unor Programe Naționale și Europene pentru îmbunătățirea infrastructurii de sănătate și a calității serviciilor oferite.
Creșterea rapidă de noi tehnologii în domeniul medical care revoluționează modul de anticipare, prevenire și tratare a bolilor și are potențialul de a eficientiza sistemul.	Dezvoltarea rapidă de noi tehnologii în domeniul medical care revoluționează modul de anticipare, prevenire și tratare a bolilor și are potențialul de a eficientiza sistemul.
Creșterea calității serviciilor și îngrijirii medicale, favorizată de concurența între sistemul public și sistemul privat.	Creșterea calității serviciilor și îngrijirii medicale, favorizată de concurența între sistemul public și sistemul privat.
Creșterea cererii de servicii medicale favorizată de îmbătrânirea populației.	Creșterea cererii de servicii medicale favorizată de îmbătrânirea populației.
AMENINȚĂRI	
Declinul demografic și îmbătrânirea populației care au efecte negative asupra societății în general, ducând la o creștere alarmantă a gradului de dependență al populației vârstnice, de la 21,3% în 2010, la 30,32% în 2030 și 47,77% în 2045 (prognoze EUROSTAT).	Declinul demografic și îmbătrânirea populației care au efecte negative asupra societății în general, ducând la o creștere alarmantă a gradului de dependență al populației vârstnice, de la 21,3% în 2010, la 30,32% în 2030 și 47,77% în 2045 (prognoze EUROSTAT).
Riscul creșterii șomajului pe termen lung ca urmare a crizei economice globale și a capacitatei reduse a gospodăriilor țărănești dar și a fermelor de a concura cu produsele comunitare.	Riscul creșterii șomajului pe termen lung ca urmare a crizei economice globale și a capacitatei reduse a gospodăriilor țărănești dar și a fermelor de a concura cu produsele comunitare.
Riscul migrării masive a populației din mediul rural către cel urban și al deprofesionalizării.	Riscul migrării masive a populației din mediul rural către cel urban și al deprofesionalizării.
Îmbătrânirea populației va modifica structura bolilor preponderente ce vor trebui tratate de sistemul sanitar și modelele de îngrijire medicală.	Îmbătrânirea populației va modifica structura bolilor preponderente ce vor trebui tratate de sistemul sanitar și modelele de îngrijire medicală.
Riscul unor posibilele amenințări la adresa sănătății din domeniile pandemilor, incidentelor fizice și biologice și bioterorismului.	Riscul unor posibilele amenințări la adresa sănătății din domeniile pandemilor, incidentelor fizice și biologice și bioterorismului.
Riscul exodusului personalului medical specializat și performant către alte state europene care oferă beneficii superioare.	Riscul exodusului personalului medical specializat și performant către alte state europene care oferă beneficii superioare.
Riscul nerealizării reformei administrative a sectorului medical public în scopul descentralizării financiare și administrative rezultând într-o deteriorare în continuare a stării sale.	Riscul nerealizării reformei administrative a sectorului medical public în scopul descentralizării financiare și administrative rezultând într-o deteriorare în continuare a stării sale.

7.3. Analiza SWOT în domeniul HABITAT

7.3.1 Analiza SWOT în domeniul HABITAT, sub-domeniu MEDIU ÎNCONJURATOR

PUNCTE TARI	
<i>Infrastructura de mediu</i>	
Asigurare cu apă potabilă în zonele urbane.	Gradul de racordare al populației din zona urbană la rețelele de apă potabilă este: Mun. Brăila: 98%; Jud. Buzău: 75%; Jud. Constanța: 92%; Jud Galați: 54,49%; Jud. Tulcea: 95%; Jud. Vrancea: 87,7%.
Racordarea populației din mediul urban la sistemele centralizate de canalizare.	Gradul de racordare a populației la rețelele de canalizare municipale este: Jud. Brăila 82,61%; Jud. Buzău 67%; Jud. Constanța (total județ) 81%; Mun. Galați 52%; Jud. Tulcea 70%; Jud. Vrancea 87,7%.
Demarare lucrări de reabilitare a sistemului de alimentare cu apa.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Modernizarea sistemului de alimentare cu apa a localității Traian, județul Brăila ■ Reabilitarea rețelei de distribuție a apei potabile în orașul Făurei județul Brăila

	<ul style="list-style-type: none"> ■ “Reabilitarea stației de epurare, a rețelei de canalizare și a rețelei de distribuție a apei din municipiul Buzău” ■ Lucrări de reabilitare rețele de apă potabilă și canalizare – Municipiul Galați ■ Reabilitarea stației de tratare apă potabilă, a stațiilor de pompare și a instalațiilor conexe – Municipiul Galați ■ “Reabilitarea și extinderea sistemelor de apă și apă uzată în județul Tulcea”.
Demararea lucrărilor de reabilitare a sistemului de canalizare și epurare a apelor uzate.	<ul style="list-style-type: none"> ■ “Reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare și construirea unei stații de epurare în municipiul Brăila“. ■ Extinderea rețelei de canalizare și terminarea colectorului principal Roșiori;- jud Brăila ■ Extindere canalizare menajeră și reabilitare stații de pompare ape uzate – Medgidia Jud Constanța ■ Reabilitarea Stației de Epurare Constanța Nord ■ Reabilitarea Stației de Epurare Eforie Sud ■ Stație de epurare ape uzate și colector de canalizare – Municipiul Galați ■ Sistem integrat de gestionare a deșeurilor prin separare în municipiul Adjud și orașul Mărășești, - jud. Vrancea ■ Managementul deșeurilor în orașul Odobesti - - jud. Vrancea ■ Extinderea rețelei de canalizare din municipiul Focșani ■ Reabilitarea, modernizarea și extinderea stației de epurare a municipiului Focșani.
Demararea lucrărilor de construire depozite de deșeuri conforme.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Stație de compostare deșeuri biodegradabile, Ianca - jud. Brăila ■ “Implementarea unui sistem de management al deșeurilor în orașul Însurăței și satele componente – jud. Brăila” ■ “Reabilitarea sistemului de colectare și transport a deșeurilor și extinderea sistemului de colectare selectivă în orașul Făurei, județul Brăila” ■ Sistem de management integrat al deșeurilor în zona localităților de pe Valea Slanicului, cu stația de transfer în comuna Beceni, județul Buzău ■ Sistem de management integrat al deșeurilor în zona localităților de pe Valea Bălănesei, Valea Buzăului și Valea Chiojdului, cu stația de transfer în comuna Cislău, județul Buzău ■ Implementarea sistemului de colectare selectivă și transport deșeuri menajere în Deleni, Băneasa, ■ Adamclisi, Ion Corvin, Dobromir, Oltina, Lipnita și Ostrov – Jud. Constanța ■ Implementarea sistemului de management integrat al deșeurilor urbane în orașul Cernavoda și comunele limitrofe Seimeni, Saligny, Rasova – Jud. Constanța ■ Sistem de colectare selectivă a deșeurilor și stație de sortare în aria orașului Ovidiu, în parteneriat cu CL Ovidiu, CL Mihail

	<p>Kogalniceanu, CL Murfatlar, CL Lumina–Jud. Constanța</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor în comuna Corbu – Jud. Constanța ■ "Management integrat al deșeurilor urbane solide în Municipiul Galați și împrejurimi" ■ Stație de compostare a deșeurilor din orașul Târgu Bujor, județul Galați ■ Platforma de compostare, stație de sortare și transfer a deșeurilor din orașul Tecuci, județul Galați ■ Îmbunătățirea colectării selective și transportul deșeurilor din comuna Ivezău județul Galați ■ Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Vrancea".
Managementul deșeurilor spitalicești	
<p>Închiderea tuturor incineratoarelor din cadrul spitalelor</p> <p>Contractarea firmelor de specialitate în colectarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor spitalicești.</p>	<p>În <u>jud. Brăila</u> au fost închise toate incineratoarele neconforme de deșeuri spitalicești. Pentru preluarea deșeurilor spitalicești periculoase a fost contractată SC ECO Fire Systems SRL Constanța.</p> <p>În <u>jud. Buzău</u> au fost închise toate cele 15 incineratoare de deșeuri spitalicești. Eliminarea finală se realizează la incineratoarele ecologice autorizate, aparținând SC IRIDEX GROUP IMPORT EXPORT SRL București și SC ECO FIRE SYSTEMS SRL Constanța.</p> <p>În <u>jud. Constanța</u>, toate cele 10 unități sanitare care eliminate deșeurile periculoase în propriile crematorii, au renunțat la utilizarea acestor instalații de ardere, deșeurile fiind predate pentru eliminare operatorilor economici autorizați: SC TRACON SRL Ovidiu și SC ECO Fire Systems SRL Constanța.</p> <p><u>Jud. Galați</u> - în anul 2008 s-a sistat activitatea de incinerare și incineratorul de la Spitalul de Copii „Sfântul Ioan”. La toate celelalte unități spitalicești s-a început activitatea incineratoarelor și au încheiate contracte pentru preluarea deșeurilor medicale cu societăți autorizate a presta această activitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ S.C. DORCONING SRL Galați; ■ S.C. ECO FIRE SISTEM Constanța, punct de lucru Galați ■ S.C. SERVTRANSMED SRL ■ S.C. SERAC SRL <p><u>Jud. Tulcea</u> - La spitalul Orășenesc Babadag și cel de la Măcin, deșeurile spitalicești colectate sunt incinerate pe bază de contract prestări servicii de către SC PROD IMPORT CDC Altân Tepe. Incineratorul de la Spitalul Județean de Urgență Tulcea și-a început activitatea.</p> <p><u>Jud. Vrancea</u> - Până la sfârșitul anului 2008 , au fost închise conform calendarului toate cele 9 crematorii care incinerau deșeuri spitalicești. Deșeurile rezultate din activitățile medicale sunt preluate pentru eliminare de unități specializate.</p>
Calitatea mediului	
Apa potabilă suficientă.	Nivelul de acoperire a sistemelor de alimentare cu

	apă potabilă în regiunea Sud Est este de 80% din totalul localităților. Însă, gradul de racordare a populației înregistrează diferențe foarte mari între mediul urban și rural, în județul Vrancea fiind de exemplu 87,7% în mediul urban, iar 20,15% în mediul rural. Județul Galați înregistrează un deficit mai semnificativ pentru acest indicator.
Nivel de NOx mai scăzut față de media UE.	Acest indicator privește concentrația de SO ₂ și NO _x . Cu toate că Regiunea Sud-Est are un nivel de performanță peste media României pentru acest indicator în ansamblu, se observă că SO ₂ depășește valorile medii ale UE (emisiile anuale înregistrate în 2006 fiind de 22,25 kg/an/cap de locuitor față de 16,8 kg/an/cap de locuitor în UE în 2005). În schimb, în 2006 Regiunea Sud-Est avea un nivel de NO _x de 16,21 kg/an/cap de locuitor, mai scăzut față de media UE, care în același an a fost de 22,7 kg/an/cap de locuitor.
Calitatea solului mai bună decât celelalte regiuni.	În ceea ce privește calitatea solului, monitorizată după 5 clase de calitate, regiunile sudice din România prezintă o calitate a solului mai bună decât celelalte regiuni. Însă, în regiune SE se regăsesc suprafețe extinse de soluri poluate atât de îngrășăminte chimice și reziduuri zootehnice, cât și de activități din sectorul industrial precum și de depozitare a deșeurilor menajere. Una dintre consecințe este aceea că calitatea apei freatici este cu precădere necorespunzătoare.
Emisiile de gaze cu efect de seră mai reduse față de media a țărilor UE-27.	CO ₂ este la momentul actual principal gaz cu efect de seră. În 2007, Regiunea Sud Est a emis 3,3 tone de CO ₂ pe cap de locuitor, față de 3,8 tone media României. Valoarea medie a emisiilor de CO ₂ în anul 2006 pe țările UE-27, a fost de 8,6 tone pe cap de locuitor.
Cap de listă în România în ceea ce privește conservarea biodiversității.	Regiunea Sud-Est este cap de listă în România în ceea ce privește conservarea biodiversității: este regiunea cu cea mai mare suprafață din ariile protejate din totalul României (43,8% din totalul suprafețelor protejate din România), precum și regiunea cu cea mai mare suprafață din ariile protejate din totalul suprafeței regiunii (19,9%). În anul 2007, regiunea Sud-Est a cultivat ecologic aproximativ 20.000 ha de pământ, în timp ce regiunea Nord-Est avea doar 510 ha. (din totalul național de 140.000 ha). În prezent, aproximativ 18.000 ha de pământ sunt considerate în conversie și un număr de eco-fermieri este în creștere.
Urmărirea calității factorilor de mediu prin stațiile automate de monitorizare.	In <u>Brăila</u> există cinci stații automate pentru monitorizarea aerului. Calitatea aerului în <u>județul Buzău</u> a fost monitorizată prin măsurători orare cu ajutorul stației automate de monitorizare a calității aerului de tip de fond urban amplasată în centrul municipiului Buzău. În aglomerarea <u>Constanța</u> , calitatea aerului este monitorizată prin măsurători continue în 7 stații automate. Calitatea aerului în <u>județul Galați</u> este monitorizată prin măsurători orare sau zilnice în 5 stații automate de monitorizare a calității aerului. Rețeaua automată de monitorizare a calității aerului

	<p>în jud. Tulcea cuprinde două stații automate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Stație automată de monitorizare aer - tip industrial, situată în zona industrială Tulcea - vest ■ Stație automată monitorizare aer - tip trafic. APM Vrancea a monitorizat calitatea aerului ambiental în județul Vrancea prin prelevări și analize fizico-chimice în 11 puncte de control stabilite conform rețelei de supraveghere ca și prin măsurători automate în stația fixă de fond regională.
--	---

PUNCTE SLABE

Dezvoltarea insuficientă a infrastructurilor de servicii publice, utilități în orașe

Slabă acoperire a rețelei de canalizare în zonele periferice în zona urbană și în zona rurală.

În Regiunea Sud-Est, 73% din populație era racordată în 2007 la un sistem de canalizare, însă cu diferențe atât între județe, cât și între mediul urban și rural. Galați apare județul cu grad de conectare mai scăzut (56%). În zona rurală, nu există rețele de canalizare sau gradul de racordare este foarte mic (ex. Județul Buzău – 0,24%). Ponderea localităților cu instalații de canalizare din totalul localităților regiunii era în anul 2007 de 4,85% (PDR 2009-2013).

Poluări istorice

Terenuri contaminate în urma exploatarilor petroliere.

În județul Brăila, 1,3 ha teren contaminat cu deșeuri petroliere. În județul Buzău, 50,49 ha teren contaminat cu produse petroliere.

Terenuri contaminate în urma exploatarilor miniere.

În județul Buzău 150 ha de teren afectat în urma exploatarii balastierelor.

Terenuri contaminate de industria zootehnică.

1 ha de sol contaminat cu deșeuri provenite din zootehnie în comuna Vâlcele, jud. Buzău.

Calitatea mediului

Poluarea apelor subterane și de suprafață ca urmare a deversărilor din stațiile de epurare neconforme, urbane și industriale.

Stațiile de epurare: Ianca, Însurăței și Făurei (jud. Brăila) au un grad de epurare redus, înregistrându-se depășiri la indicatorii de calitate: suspensii totale, CBO5, CCOCr, substanțe extractibile, reziduu fix, azot total, fosfor total. Principalele surse de poluare în județul Buzău sunt: S.C. SERVCOM S.A. Nehoiu -stațiile de epurare Nehoiașu și Paltineni, PRETSERV Patârlagele, S.C. IGOSERV S.A. Berca -stația epurare, S.C. DUCTIL STEEL S.A. Buzău, S.C. CORD S.A. Buzău, S.C. GEROM S.A. Buzău, R.A.M. Buzău - statia de epurare a Municipiului Buzău, S.C. ROMCARBON S.A. Buzău, SC ACVATERM SA Rm. Sărat, S.C. APOSERV S.R.L. Pogoanele (stația de epurare a orașului Pogoanele). Este necesară reabilitarea și modernizarea stațiilor de epurare ale localităților Nehoiu, Patârlagele, Berca, Buzău, Pogoanele, Rm. Sărat.

Situația privind epurarea apelor uzate destul de critică în regiune.

Între altele, nici municipiul Galați, nici municipiul Tulcea nu au în prezent stații de epurare, așa că apele uzate sunt deversate în Dunărea fără tratamente prealabile.

Din cele 7 stații de epurare existente pe raza județului Vrancea, 5 nu sunt corespunzătoare.

Nivel mare al poluărilor cu pulberi sedimentabile în zonele de aglomerări

În județul Buzău, la stația Buzău 1 în anul 2008 s-au înregistrat 10 depășiri ale valorii limită/24h. La

urbane.	punctual de prelevare Cartier Poșta, în anul 2008 s-au înregistrat 22 depășiri ale valorii limită/24h. În <u>județul Constanța</u> , la toate stațiile s-au înregistrat depășiri ale VL zilnice pentru sănătate. În județul Galați s-au înregistrat <i>71 depășiri a valorii limită</i> : <ul style="list-style-type: none"> ■ în stația GL2-FU s-au înregistrat 14 depășiri ■ în stația GL3-FSB s-au înregistrat 12 depășiri ■ în stația GL4-I1 s-au înregistrat 16 depășiri ■ în stația GL5-I2 s-au înregistrat 29 depășiri. În <u>județul Tulcea</u> s-au înregistrat 14 depășiri ale valorilor zilnice, media anuală fiind de 29.89 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. În punctul de prelevare amplasat la sediul A.P.M. Vrancea, în Focșani, 57 de probe (18,03 %) au depășit valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane.
<i>Dezvoltarea insuficientă a infrastructurilor de management al deșeurilor</i>	
Management al deșeurilor industriale deficitar.	Ponderea utilizatori deserviți în regiunea SE este de 51,28%.
Colectarea selectivă a deșeurilor slab implementată.	În județul Brăila nu este implementat un sistem de colectare separată, cantitățile de deșeuri municipale reciclabile colectate și valorificate sunt scăzute.
Absența zonelor de depozitare a deșeurilor menajere și industriale care să corespundă standardelor europene.	În <u>județul Buzău</u> , la aceasta dată, nu există stații de transfer. Depozitul de deșeuri municipale al <u>municipiului Galati</u> de la Tirighina va fi închis până la data de 16.07.2014. În <u>județul Vrancea</u> deșeurile menajere nu sunt supuse unor procese de tratare prealabilă eliminării finale, acestea sunt doar compactate zilnic în platformele de deșeuri de la orașe.
<i>Exploatarea necontrolată a potențialului forestier</i>	
Defrișări necontrolate și exploatarea excesivă a masei lemnoase.	În 2006, regiunea București-IIfov avea cea mai mică suprafață împădurită față de suprafața totală regională (14,63%), imediat urmată de regiunea Sud-Est (15,18% din suprafața totală). În același an, Regiunea Sud-Est avea 8,4% din totalul suprafeței împădurite a României, ultima fiind regiunea București-IIfov cu 0,4%. Între 1990 și 2006, suprafața împădurită din regiunea Sud-Est a crescut foarte puțin (+ 0,18%). În rapoartele privind starea mediului pentru anul 2008 nu sunt specificate suprafețe de păduri defrișate.
OPORTUNITĂȚI	
Ecologizarea suprafețelor de apă și sol poluate.	
Interes crescut la nivel internațional pentru conservarea biodiversității și promovarea turismului durabil.	
Dezvoltarea rețelei de spații verzi și publice în zonele de aglomerare urbană.	
Creșterea numărului de investiții străine care pot determina o creștere a atenției către protecția mediului.	

Creșterea cererii consumatorilor pentru produse ecologice stimulând astfel îmbunătățirea ofertei acestora (economia verde).
Oportunitatea existenței Programelor Naționale și Europene pentru susținerea dezvoltării durabile.
Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă (biomasa agricolă și forestieră, hidroelectrică, eoliană, solară, geotermală, etc.) care duc la creșterea economică și introducerea de noi tehnologii.
Transformarea zonelor industriale dezafectate în puncte de atracție turistică.
Utilizarea namorilor de la stațiile de epurare, după compostare, în agricultura.
Având în vedere cantitatea mică de deșeuri solide colectate, precum și de deșeuri valorificate (refolosite sau reciclate), și în acest domeniu regiunea Sud-Est prezintă un potențial considerabil.
AMENINȚĂRI
Competiția regională pentru atragere de fonduri europene și de investiții private.
Întârzieri în procesul de formulare și implementare a proiectelor cu finanțare externă.
Risc mare de producere a calamităților naturale (inundații, alunecări de teren, erodarea zonei costiere, zona seismică).
Afectarea fizică și poluarea zonelor de exploatare a resurselor naturale.
Epuizarea resurselor energetice neregenerabile.
Risc de evacuare necontrolată a apelor industriale, încărcate cu produse periculoase.

7.3.2 Analiza SWOT în domeniul HABITAT, sub-domeniul MEDIUL URBAN

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p><u>Orașele mari</u></p> <p>Numărul mare de locuitori și densitatea populației oferă masa critică necesară pentru a asigura servicii urbane de tip superior.</p> <p>Accesibilitate și mobilitate asigurată de conectivitatea rutieră, feroviară, aeroportuară, navală, și servicii de transport urban.</p> <p>Mediul propice pentru antreprenoriat și investiții.</p> <p>Disponibilitate de resurse umane calificate.</p>	<p><u>Orașele mari</u></p> <p>Trafic intens, insuficiența locurilor de parcare, necesitatea de a îmbunătăți străzile în special în zonele mărginașe ale orașelor, unde nu s-a intervenit în ultimii ani sau unde s-au dezvoltat zone rezidențiale noi, fără ca să se dezvolte în paralel infrastructura de bază.</p> <p>Rețea de utilități publice cu grad avansat de uzură.</p> <p>Insuficiența spațiilor verzi și a spațiilor de joacă pentru copii.</p> <p>Fond locativ învecinit și degradat (în special cel construit între anii 1965-1980, care nu corespunde normelor tehnice pentru riscul seismic).</p> <p>Spațiu public urban și patrimoniu public degradate.</p> <p>Sisteme de încălzire centralizată ineficiente, poluante și costisitoare în special din cauza marii pierderi de energie termică (care în Galați ajunge la 48%!).</p> <p>Servicii educaționale, sociale și sanitare insuficiente și dotările aferente, necorespunzătoare.</p>

	<p>Gestionarea deșeurilor defectuoasă (inexistența colectării selective, depozite neconforme, nevalorificarea economică a deșeurilor).</p> <p>Infracționalitate în creștere.</p> <p>Iluminatul public este menționat ca problemă în Galați și Brăila, în timp ce în Constanța sistemul a fost recent modernizat.</p> <p>Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism neadaptate situației actuale și strategia de dezvoltare durabilă, acestea fiind extrem de permisive în privința construcțiilor.</p> <p>Necesitatea de reabilitare a unor spații publice și consolidarea și renovarea unor imobile cu valoare de patrimoniu în cadrul centrelor istorice.</p> <p>Prezența zonelor industriale poluate, abandonate.</p>
<u>Orașele mijlocii</u> Orașul reședință de județ, oferă servicii pentru localitățile din raza de influență. Mediul propice pentru antreprenoriat și investiții. Disponibilitatea resurselor umane calificate.	<u>Orașele mijlocii</u> Infrastructură de străzi necorespunzătoare. Utilități publice învechite. Servicii urbane insuficient dezvoltate. Investiții insuficiente pentru protecția mediului.
Orașele mici Zonă cu potențial agricol. Patrimoniu cultural divers. Rezerve de terenuri care pot fi reconvertite pentru funcții diverse. Grad de poluare relativ mic.	Orașele mici Absența infrastructurii de bază și a serviciilor urbane. Sisteme pentru protecția mediului deficitare. Economia depinde de dezvoltarea rurală și/sau turistică a zonelor adiacente. Accesibilitatea și mobilitatea reduse, neexistând transport public în comun, în condițiile în care săracia populației îngrădește accesul la serviciile de transport private. Spațiul public construit și neconstruit (de ex. trotuare, spații verzi), într-o stare de degradare gravă, lucrările de întreținere limitându-se în majoritatea cazurilor doar la zonele centrale.
OPORTUNITĂȚI	
Dezvoltarea Zonelor Metropolitane.	
Colaborare transfrontalieră.	
Dezvoltarea turism în spațiul Dunării precum și în spațiul rural.	
Deschiderea la Marea Neagră.	
Transferul traficului de mărfuri de la transportul rutier la cel feroviar, naval, aerian.	
Fondurile europene pentru reabilitare și modernizare a infrastructurii.	
Fondurile europene pentru reconversia profesională a celor disponibilizați.	
Reconversia și ecologizarea zonelor industriale dezafectate.	
Creșterea cererii de servicii destinate persoanelor, firmelor și administrației publice.	
Creșterea cererii de specializare prin adaptarea învățământului și a instruirii profesionale la necesitățile pieței muncii și drept rezultat reducerea somajului.	

Creșterea cererii consumatorilor pentru produse ecologice stimulând astfel îmbunătățirea ofertei acestora.
Creșterea gradului de utilizare a resurselor de energie regenerabilă care duc la creșterea economică și introducerea de noi tehnologii.
Existența unui potențial productiv ridicat în agricultură și piscicultură.
Tendința accelerată de concentrare a terenurilor agricole în ferme deținute de investitori străini.
AMENINȚĂRI
Criză economică și finanțieră.
Sectoarele economice tradiționale nu mai asigură ocuparea și creșterea economică.
Scăderea fluxurilor de investiții străine.
Infrastructura serviciilor publice deficitară în raport cu necesitățile populației.
Protecție socială insuficientă.
Șomaj și sărăcie în creștere.
Migrația în străinătate a populației tinere și forței de muncă calificate.
Grad de eroziune al plajelor.
Risc de catastrofe și dezastre naturale (risc seismic, risc de inundații).
Nivel de poluare ridicat.
Proximitatea obiectivelor industriale față de zonele turistice.
Accentuarea procesului de dezindustrializare.

Sursa: documente de planificare strategică ale orașelor mari, mijlocii și mici din Regiunea Sud Est.

7.4. Analiza SWOT în domeniul CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ

PUNCTE TARI

Cadru legislativ privitor la descentralizare în mare măsură definitivat.	Lege cadru a descentralizării nr.195/22.6.2006. Hotărârea nr. 139/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006.
Primii pași făcuți pentru introducerea costurilor standard în cadrul serviciilor gestionate de către administrația publică locală.	Guvernul României. Strategia pentru o Reglementare mai bună la nivelul administrației publice centrale 2008 – 2013 - <i>Document de politică publică</i> - (24.04.2008). Hotărârea nr. 139/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, anexa 1.

Colaborarea între APL-uri.

Înființarea a numeroase Asociații pentru Dezvoltare Comunitară. Zona Metropolitană Constanța. Master Planurile de nivel județean pentru gestiunea resursele de apă și deșeuri.

Colaborarea dintre APL și ONG-uri.

PUNCTE SLABE

Criteriu de evaluare capacitatea administrativă conform art.16 a) HG 139/2008:”Capacitatea autorităților administrației publice locale de a planifica strategic”. Planificarea strategică la nivel regional, județean și orașenesc/comunal nu este o activitate sistematică și calitatea procesului și outputurilor este în general slabă.	Planul Amenajarea Teritorială Regională pentru Regiunea Sud Est nu a fost elaborat. Au fost elaborate foarte puține strategii sectoriale regionale (de ex. strategia de inovare și strategia pentru învățământ tehnic și profesional, unele strategii în domeniul mediului înconjurător). Planurile pentru Amenajare Teritorială Județeană actualizate sunt elaborate și disponibile doar pentru județele Brăila, Buzău și Vrancea. Majoritatea orașelor din regiune încă nu au
---	---

	<p>actualizat PUG.</p> <p>Documentele de planificare strategică și de programare sunt axate pe competențe ale instituțiilor care le întocmesc, în loc de a lua în considerare dimensiunea teritorială a problematicilor.</p> <p>Doar jumătate dintre centrele urbane eligibile au elaborat și depus către AMPOR Plan Integrat de Dezvoltare Urbană în cadrul POR 2007-2013.</p> <p>Lipsa Observatoarelor Urbane. Datele statistice de nivel municipal nu sunt colectate sistematic de către administrația publică locală: ex. „Lipsa unei baze de date și a unui sistem central de management pentru colectarea, procesarea și depozitarea datelor referitoare la fiecare sector de prioritate al municipiului cum ar fi sănătatea, social, învățământ, transportul, turismul etc.” (Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93).</p> <p>Lipsa preocupărilor pentru dezvoltarea capacitații administrative în cadrul documentelor strategice.</p>
<p>Criteriul de evaluare capacitatea administrativă conform art.16 b) HG 139/2008:”Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul financiar”,¹⁵³.</p> <p><i>Execuția bugetară este nesatisfăcătoare în ceea ce privește capacitatea autorităților administrației publice locale de a genera venituri.</i></p>	<p>În 2008, execuția bugetelor locale în trei județe dintre cele 6, înregistrează procente mai scăzute decât procentul populației în regiune: Buzău populația 17,19%, venituri totale 15,89%, venituri proprii 15,64%; Galați populația 21,69%, venituri totale 19,77%, venituri proprii 20,03%; Brăila populația 12,85%; venituri totale 12,08%; venituri proprii 12,09%.</p> <p>În ceea ce privește veniturile totale per capita, patru județe înregistrează venituri totale sub media regională de 1828 lei: Galați (1.666 lei), Buzău (1.689 lei), Brăila (1.718 lei), Tulcea (1.824 lei).</p>
<p>Criteriul de evaluare capacitatea administrativă conform art.16 c) HG 139/2008:”Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește managementul resurselor umane”. <i>Resursele umane insuficiente atât cantitativ cât calitativ față de activitatea instituțională obligatorie în cadrul APL din regiune.</i></p>	<p>Lipsa unor angajați în domenii sensibile: arhitecți, ingineri constructori, informaticieni. Personal insuficient în cadrul Direcției de Strategii Programe și Proiecte de Dezvoltare, Relații Internaționale.</p> <p>(Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93).</p>
<p>Criteriul de evaluare capacitatea administrativă conform art.16 d) HG 139/2008:”Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce</p>	<p>Capacitate și expertiză limitată a beneficiarilor din administrația centrală și locală de a pregăti și implementa corespunzător proiecte; deficiențele vizează în principal:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ inexistența unui personal specializat suficient

¹⁵³ HG 139/2008 Art. 18

(1) Pentru determinarea criteriului general prevazut la art. 16 lit. b), criteriile specifice sunt:
a) capacitatea autoritatilor administrației publice locale de a colecta venituri proprii, determinata prin aplicarea urmatoarei formule de calcul:

realizari venituri proprii (fara cote defalcate din impozitul pe venit)-----

----- x 100 program venituri proprii (fara cote defalcate din impozitul pe venit)

b) capacitatea autoritatilor administrației publice locale de a genera venituri, determinata prin aplicarea urmatoarei formule de calcul:

realizari venituri proprii (fara cote defalcate din impozitul pe venit)

----- x 100 total realizari venituri (fara cote defalcate din impozitul pe venit)

(2) Perioada de referinta pentru a calcula formulele prevazute la alin. (1) lit. a) si b) este anul bugetar anterior celui in care se face evaluarea.

<p>privește managementul proiectelor”. Slabă capacitate în ceea ce privește managementul proiectelor.</p>	<p>și cu experiență, mai ales la nivelul autorităților locale din orașele mici și mijlocii;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lipsa unei planificări strategice și a unei programări bugetare riguroase; ▪ competențe scăzute în domenii cheie precum managementul de proiecte, achizițiile publice sau managementul finanțier-bugetar¹⁵⁴. ▪ Lipsa Sistemului de Management al Calității ISO 9001 <i>(Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 93).</i>
<p>Criteriul de evaluare capacitatea administrativă conform art.16 e) HG 139/2008:”Capacitatea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește concordanța actelor adoptate și emise de către autoritățile administrației publice locale cu reglementările în vigoare”. <i>Capacitate redusă de a aplica noile metodologii și de a respecta cadrul legislativ.</i></p>	<p>Capacitate și expertiză destul de limitată a beneficiarilor din administrația centrală și locală de a pregăti și implementa corespunzător proiecte; deficiențele vizează în principal:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ inexistența unui personal specializat suficient și cu experiență, mai ales la nivelul autorităților locale din orașele mici și mijlocii; ▪ lipsa unei planificări strategice și a unei programări bugetare riguroase; ▪ competențe scăzute în domenii cheie precum managementul de proiecte, achizițiile publice sau managementul finanțier-bugetar¹⁵⁵.
<p>Parteneriatul între societatea civilă și administrațiile locale s-a dezvoltat doar în sectorul de asistență socială, sport și cultură.</p>	<p>Implicarea redusă a societății civile în problemele comunității locale (<i>PIDU Buzău pagina 273</i>).</p>
<p>Eficiență scăzută în furnizarea de servicii datorită: relației slabe între cetățeni și instituțiile care ar trebui să ofere servicii orientate spre client și serviciile improprii oferite clienților.</p>	<p>Cetățenii nu sunt mulțumiți de durata mare de așteptare și numărul mare de etape din procesul de aplicare pentru a accesa servicii publice de bază. Pregătire neadecvată și resurse insuficiente pentru furnizarea de servicii de calitate la nivel local (<i>Analiza SWOT PODCA</i>). Randamentul scăzut al investițiilor în sectorul public (<i>Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 56</i>).</p>
<p>Slabă gestionare a spațiului urban a condus la executarea de construcții decuplate de dezvoltarea infrastructurii de bază, planificarea traficului, conservarea mediului, etc.</p>	<p>Aproape toate documente de analiză și planificare a orașelor din regiune relatează problema menționată. Numărul mare de construcții executate cu încălcarea Planului Urbanistic General și a Regulamentului de Urbanism <i>(Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013 pagina 25).</i></p>
<p>Sistemul de prevenire și de gestionare a dezastrelor naturale este subdezvoltat.</p>	<p>În Buzău nu există serviciu mobil de urgență, reanimare și descarcerare (SMURD) (<i>PIDU Buzău 2009</i>).</p>
<p>Comunicare cu cetățenii și servicii de e-</p>	<p>Paginile web ale administrațiilor publice locale din regiune conțin puține informații. Serviciile de</p>

¹⁵⁴ Sursa: GUVERNUL ROMÂNIEI, RAPORTUL STRATEGIC NAȚIONAL 2009 privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune, Ianuarie 2010 <http://www.fonduri-ue.ro/upload/127323712758.pdf>

¹⁵⁵ Sursa: GUVERNUL ROMÂNIEI, RAPORTUL STRATEGIC NAȚIONAL 2009 privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune, Ianuarie 2010 <http://www.fonduri-ue.ro/upload/127323712758.pdf>

guvernare rămase în urmă. (Legea 544/2001;Constituția României art.13).	e-guvernare online aproape inexistente. Lipsa unui flux informațional între Primărie și organizațiile factorilor interesați din oraș. Comunicare interinstituțională greoaie. Slabă platformă a administrației electronice - este operațională doar pentru descărcarea și încărcarea documentelor pentru vizionare în scopul informării (<i>Strategia de Dezvoltare a Municipiului Brăila 2008-2013</i> pagina 93).
Economisirea energiei și obiectivele "20-20-20" nu sunt sistematic vizate de către administrația publică locală.	Puțini dintre Primarii din regiune au semnat Pactul Primarilor. Obiectivele 20-20-20 nu sunt considerate de către administrația publică locală din regiune.
OPORTUNITĂȚI	
Aderarea la UE și cerințele de dezvoltare în domeniul capacitații administrative.	
Determinarea și angajamentul guvernului în reforma administrației publice și în procesul de descentralizare.	
Disponibilitatea crescută a fondurilor de dezvoltare și necesitatea de a le administra vor crește presiunea de a schimba și dezvolta acele componente ale administrației care vor gestiona fondurile.	
Conștientizarea crescută a partenerilor sociali și a societății civile în privința rolului pe care îl pot avea ca parteneri în buna guvernare.	
Inițiativa UE de a promova cultura și de a dezvolta practica monitorizării și evaluării în întreaga administrație publică.	
Existența unei metodologii comune a UE de evaluare a costurilor administrative impuse de legislație.	
AMENINȚĂRI	
Scopul și natura reformelor necesare sunt vaste, ceea ce face ca managementul reformei să fie foarte complex.	
Atractivitatea în creștere a sectorului privat în materie de salarii și motivația resurselor umane.	
Potențiala rezistență a cetățenilor și a actorilor implicați în schimbările propuse din sectoarele prioritare. Capacitatea limitată de a absorbi la nivel local fondurile naționale și ale UE.	

8. BIBLIOGRAFIE

8.1.Documente la nivel Uniunii Europene

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
1	Eurostat	Eurostat Regional yearbook 2009	2009	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-HA-09-001
2	Comisia Europeană	“The Cohesion Policy of Tomorrow”	Decembrie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/index_en.htm .
3	Comisia Europeană	Commission working document COM(2009)647 final: <Consultation on the future of the “EU 2020” strategy> Brussels, 24.11.2009	Noiembrie 2009	http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/eu2020_en.pdf .
4	Comisia Europeană	Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Committee of the Regions and the European Economic and Social Committee COM (2008)616 final <Green Paper on Territorial Cohesion. Turning territorial diversity into strength> {SEC(2008)2550}, Brussels 6.10.2008	Octombrie 2008	http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/paper_terco_en.pdf .
5	Comisia Europeană	Commission staff working document accompanying the Green Paper on Territorial Cohesion: Turning territorial diversity into strength, European Commission, 2008	2008	http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/paper_terco_annex.pdf
6	Comisia Europeană	Territorial cohesion: unleashing the territorial potential, background document, Kiruna 10-11 December 2009, European Union, Regional Policy.	Decembrie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/kiruna_20091211.pdf
7	Comisia Europeană	Report from the Commission to the European Parliament and the Council,	Iunie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/interim6/com_2009_295_ro.pdf

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
		Sixth Progress Report on economic and social cohesion. Creative and innovative regions. COM(2009) 295 final/25.6.2009 {SEC(2009)828 final} published in Romanian.		
8	Ministerul Afacerilor Externe și Cooperării - Spania	The Programme for the Spanish Presidency of the Council of the European Union, 1st January – 30 June 2010, Innovating Europe	2010	http://www.eu2010.es/comun/descargas/Spanish_Presidency_Program.pdf
9	Comisia Europeană	“Regions 2020”, European Commission, November 2008.	Noiembrie 2008	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_en.pdf
10	Comisia Europeană	Regions 2020, demographic challenges for European Regions, European Commission, November 2008	Noiembrie 2008	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_demographic.pdf
11	EUROSTAT	Regional population projections EUROPOP2008: most regions face older population profile in 2030, Eurostat, statistics in focus, 1/2010	Ianuarie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-001/EN/KS-SF-10-001-EN.PDF
12	Comisia Europeană	Regions 2020, The climate change challenge for European Regions, European Commission, March 2009	Martie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_climat.pdf
13	Comisia Europeană	Consultation on the future “EU2020” strategy, Commission working document, 24.11.2009, COM(2009)647 final	Noiembrie 2009	http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/eu2020_en.pdf
14	Comisia Europeană	Regions 2020, Globalisation challenges for European Regions, European Commission, January 2009	Ianuarie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/pdf/regions2020_globalisation.pdf
15	Comisia Europeană	Europe 2020 – public consultation, first overview of responses, Commission staff working document,	Februarie 2010	http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/eu2020_public_consultation_preliminary_overview_of_responses.pdf

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
		2.2.2010, SEC(2010)116 final		
16	Pro Inno Europe	Regional Innovation Scoreboard 2009, Innometrics, December 2009		http://www.proinno-europe.eu/sites/default/files/newsroom/2010/02/I981-DG%20ENTR-Report%20RIS%20(Web).pdf
17	Comisia Europeană	The future of cohesion policy in richer regions, European Union, Regional Policy, 3/2009	Martie 2009	
18	Nordregio	Final Report to the European Commission, Directorate-General for Regional Policy, Evaluation Unit - The potential for regional policy instruments 2007-2013, to contribute to the Lisbon and Goteborg objectives for growth, jobs and sustainable development, final report, Nordregio, 22 July 2009	Iulie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/lisbon_gothenborg_study_22072009.pdf
19	Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013	Program Operational Comun Romania-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013, July 2008	Iulie 2008	http://www.mdrl.ro/_documente/coop_teritoriala/granite_externe/ruk_mo/index.htm
20	Banca Europeană a Investițiilor	Elena, European Local Energy assistance, summary sheet	Martie 2010	http://www.eib.org/attachments/thematic/eleno_en.pdf
21	Comitetul Regiunilor	Survey, Economic Recovery Plan in Regions and Cities: One year on, Committee of the Regions, Final Report, January 2010	Ianuarie 2010	
22	Comisia Europeană	Fostering the urban dimension. Analysis of the Operational Programmes co-financed by the European Regional Development	Noiembrie 2008	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/urban_dimension_en.pdf

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
		Fund 2007-2013, European Union, November 2008		
23	Comisia Europeană	Promoting sustainable urban development in Europe. Achievement and opportunities, European Commission DG Regio, April 2009	Aprilie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/urban2009/urban2009_en.pdf
24	Banca Mondială, Ministerul Muncii, Institutul Național de Statistică	Romania: raport de evaluare a saraciei, Programul de asistenta analitica si consiliere, raportul faza intai, anul fiscal 2007, Banca Mondială, Ministerul Muncii, Institutul National de Statistica, noiembrie 2007	Noiembrie 2007	http://siteresources.worldbank.org/INTROMANIAINROMANIAN/Resources/PovertyAssessmentReportRom.pdf
25	Comisia Europeană	Integrated environmental management, guidance in relation to the thematic strategy on the urban environment, European Commission, technical report 2007-2013, European Communities, 2007	2007	http://ec.europa.eu/environment/urban/pdf/tem.pdf
26	EUROSTAT	General economic crisis hits European port activity, Eurostat, statistics in focus, 11/2010	Noiembrie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-011/EN/KS-SF-10-011-EN.PDF
27	Independent Report to Commissioner of Regional Policies by Fabrizio Barca	An agenda for a reformed Cohesion Policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectation. Independent Report prepared at the request of Danuta Hübner, Commissioner for Regional Policy, by Fabrizio Barca April 2009	Aprilie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/pdf/report_barca_v0605.pdf
28	CAP2020	CAP2020 - The Future of Rural Development: The Role of the CAP	Mai 2009	http://cap2020.ieep.eu/assets/2009/6/3/CAP2020_Policy_Briefing_May_2009_No_5_-The_Future_of_Rural_Development.pdf

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
		and Cohesion Policy, IEEP CAP2020 Policy Briefing No. 5 – May 2009		
29	Comisia Europeană	Territories with specific geographical features, European Commission, Working Papers, 2/2009	Februarie 2009	http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2009_02_geographical.pdf
30	Comisia Europeană	Lisbon Strategy evaluation document, SEC(2010) 114 final, 2.2.2010	Februarie 2010	http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/lisbon_strategy_evaluation_en.pdf
31	Comisia Europeană	EU strategy for the Danube region, European Commission, Scoping Paper for public consultation, 2.2.2010	Februarie 2010	http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/danube/doc/scoping_danube_strategy.pdf
33	EUROSTAT	More than 9 million persons employed in the hotels and restaurants sector in the EU - Issue number 101/2009, Eurostat, Publish Date: 22-DEC-2009	Decembrie 2009	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-SF-09-101
34	EUROSTAT	Tourism in Europe: first results for 2009 - Issue number 4/2010, Eurostat Publish Date: 22-FEB-2010	Februarie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-10-004/EN/KS-QA-10-004-EN.PDF
35	EUROSTAT	Pig farming in the EU, a changing sector - Issue number 8/2010, Eurostat Publish Date: 04-FEB-2010	Februarie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-SF-10-008
36	EUROSTAT	Significant differences between regions in the stock of passenger cars and freight vehicles - Issue number 6/2010, Eurostat Publish Date: 29-JAN-2010	Ianuarie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-006/EN/KS-SF-10-006-EN.PDF
37	EUROSTAT	17 % of EU citizens were at-risk-of-poverty in 2008 - Issue number 9/2010, Eurostat Publish Date: 19-FEB-2010	Februarie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-009/EN/KS-SF-10-009-EN.PDF

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
38	EUROSTAT	Regional population projections EUROPOP2008: Most EU regions face older population profile in 2030. Issue number 10/2010, Eurostat Publish Date: 19-FEB-2010	Februarie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-SF-10-001
39	EUROSTAT	Maritime transport of goods – Data in focus, Issue number 17/2010, Eurostat	Aprilie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-10-017/EN/KS-QA-10-017-EN.PDF
40	EUROSTAT	Summer season tourism trends in 2009. Issue number 8/2010, Eurostat.	Martie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-10-008/EN/KS-QA-10-008-EN.PDF
41	EUROSTAT	Electricity statistics, provisional data for 2009. Issue number 14/2010, Eurostat.	Aprilie 2010	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-10-014/EN/KS-QA-10-014-EN.PDF
42	Comisia Europeană, DG Enterprise and Industry	Innovation Clusters in Europe A statistical analysis and overview of current policy support. Europe Innova / PRO INNO Europe paper N° 5 DG Enterprise and Industry report. European Communities, 2007	2007	http://www.clusterobservatory.eu/upload/Innovation_Clusters_In_Europe.pdf

8.2. Documente la nivel regional și național

Nr.	Autor/Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE CU CARACTER GENERAL / MULTISECTORIAL				
1	Agenția de Dezvoltare Regională Sud-Est	Planul de Dezvoltare Regională 2009-2013 a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est	2009	www.adrse.ro
2	Agenția de Dezvoltare Regională Sud-Est	Strategia de dezvoltare a Regiunii Sud-Est	2009	www.adrse.ro
3	România-Ucraina-Republica Moldova cross border	Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova finanțat din ENPI	2010	http://www.ro-ua-md.net/

Nr.	Autor/Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
	cooperation	CBC 2007-2013		
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL SOCIAL				
4	Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului	Programe social-culturale și sportive – Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului		http://www.mdlpl.ro/index.php?p=1036
5	Ministerul Muncii, Solidaritatii Sociale și Familiei	Planul Regional de Acțiune pentru Ocuparea forței de muncă și incluziune socială 2006-2008 (PRAO)	2010	http://www.mmuncii.ro http://www.stpse.ro
6	Centrului Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic	Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ profesional și tehnic (PRAI) 2009-2013	2009	http://www.adrse.ro/PRAI.aspx
7	Ministerul Muncii, Solidaritatii Sociale și Familiei	Planul de Implementare al Planului Regional de Acțiune pentru ocuparea Forței de Muncă și Incluziune Socială 2006-2008 Regiunea Sud Est	2010	http://www.mmuncii.ro
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ÎNCONJURATOR				
8	Agenția Regională de Protecția Mediului	Planul Regional de Acțiune pentru Mediu - Regiunea 2 Sud Est (PRAM)	2010	http://www.arpmgl.ro
9	Agenția Regională de Protecția Mediului	Raport privind starea factorilor de mediu – semestrul 1 și semestrul 2 din 2009.	2009	http://www.arpmgl.ro
10	Agenția Regională de Protecția Mediului	Raport privind starea factorilor de mediu – semestrul 1 și semestrul 2 2008	2008	http://www.arpmgl.ro
11	Agenția Regională de Protecția Mediului	Raport privind starea factorilor de mediu – 2007	2007	http://www.arpmgl.ro
12	Agenția Regională de Protecția Mediului	Raport privind starea factorilor de mediu – 2006	2006	http://www.arpmgl.ro
13	Agenția Regională de Protecția Mediului	Plan Regional de Gestiu a Deșeurilor – Regiunea Sud Est, 2006 – 2013	2010	http://www.arpmgl.ro
14	Agenția Regională de Protecția Mediului	Raport de monitorizare a Planului Regional de Gestiu a Deșeurilor – Regiunea Sud Est, 2008	2008	http://www.arpmgl.ro

8.3. Documente la nivel județean

BRAILA

Nr .	Autor/Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE CU CARACTER GENERAL / MULTISECTORIAL				
1	Primăria Municipiului Brăila	Strategia de Dezvoltare a Municipiului Braila 2004-2008	2004	www.portal-braila.ro
2	Consiliul Județean Brăila	Strategia de Dezvoltare a Județului Brăila 2009	2009	www.portal-braila.ro
3	Primăria Municipiului Brăila	Strategia de Dezvoltare a Municipiului Braila 2008-2013	Iunie 2008	http://pmb.braila.astral.ro/system/files/file/Strategia/Strategia_final.pdf
4	Consiliul Județean Brăila	Strategia Dezvoltare Durabila a județul Braila 2010-2015	Noiembrie 2009	http://sdd.portal-braila.ro/uploaded/SDD%20braila%201%2015.03.10.pdf
5	Consiliul Județean Brăila	Plan de Amenajare a teritoriului județean (PATJ) Brăila	2010	http://www.mdlpl.ro/index.php?p=108_3
6	Primăria Municipiului Brăila	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Brăila	August 2009	http://pmb.braila.astral.ro/system/files/file/pidu/pidu.pdf
7	Primăria Municipiului Braila	PUG Braila	2000	http://pmb.braila.astral.ro/node/357
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ÎNCONJURATOR				
8	Agenția Protecția Mediului Brăila	Raport privind starea mediului în județul Brăila în anul 2007	2007	http://www.apmgl.ro/
9	Agenția Protecția Mediului Brăila	Raport privind starea mediului în județul Brăila în anul 2008	2008	http://www.apmgl.ro/
10	Agenția Protecția Mediului Brăila	Plan Județean de Gestioneare a Deșeurilor Județul Brăila PJGD		http://www.apmbr.ro/gestiune%20deseuri/PJGD_Braila%20final.pdf
11	Agenția Protecția Mediului Brăila	Plan Local de Acțiune pentru Mediu Brăila (PLAM)	2004	http://www.apmbr.ro/inf_mediul_APMBr.htm
12	Agenția Protecția Mediului Brăila	Plan Local de Acțiune pentru Mediu Brăila (PLAM) – Versiunea 2	2009	http://www.apmbr.ro

BUZĂU

Nr	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE CU CARACTER GENERAL / MULTISECTORIAL				
1	Primăria Municipiului Buzău	Strategia de dezvoltare a municipiului Buzău 2008-2013	August 2008	http://www.Primariabuzau.ro/index.php?loc=Primăria&id=171&show=171
2	Consiliul Județean Buzău	Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Buzău		http://www.mdlpl.ro/index.php?p=1083
3	Primăria Municipiului Buzău	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Buzău	Martie 2009	Disponibil la cerere la Primăria Municipiului Buzău
4	Consiliul Județean Buzău	Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Buzău 2007-2013		http://www.cjbuzau.ro/DDR/Strategia%20de%20dezvoltare%20durabila%20a%20jude%20lui%20Buzau%202007-2013.pdf
5	Primăria Municipiului Buzău	Memoriu PUG		http://www.Primariabuzau.ro/index.php?loc=info&id=346&show=346
6	Primăria Municipiului Buzău	Reactualizare PUG Municipiului Buzău		http://www.Primariabuzau.ro
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ÎNCONJURATOR				
7	Consiliul Județean Buzău	Planul Județean de Gestionație a Deșeurilor Județul Buzău		http://www.cjbuzau.ro
8	Agentia de Protecția Mediului Buzău	Raport privind starea mediului în județul Buzău în anul 2007	2007	http://www.apmbuzau.ro
9	Agentia de Protecția Mediului Buzău	Raport privind starea mediului în județul Buzău în anul 2008	2008	http://www.apmbuzau.ro
10	Agentia de Protecția Mediului Buzău	Plan Local de Acțiune pentru Mediu Buzău (PLAM)		http://www.apmbuzau.ro

CONSTANTA

Nr .	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE CU CARACTER GENERAL / MULTISECTORIAL				
1	Consiliul Județean Constanța	Plan Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Constanța	August 2009	http://www.cjc.ro/
2	Primăria Municipiului Constanța	Plan Local De Dezvoltare Durabilă al Municipiului Constanța - Agenda 21	2008	http://www.primaria-constanta.ro/PrimariaConstanta/Proiecte/AL21Rom.pdf
3	Consiliul Județean Constanta	Plan de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Constanța		http://www.mdlpl.ro/index.php?p=1083
4	Primăria Municipiului Constanța	Plan local de dezvoltare a Municipiului Constanța 2008	2008	http://www.Primăria-constanta.ro/PrimăriaConstanta/Proiecte/AL21Rom.pdf
5	Primăria Municipiul Medgidia	Planul integrat de dezvoltare urbană al Municipiului Medgidia	Martie 2009	Disponibil la cerere la Primăria Municipiul Medgidia
6	Primăria Orașului Mangalia	Planul integrat de dezvoltare urbană al Orașului Mangalia	Martie 2009	http://www.mangalia.ro/fckimg/file/plan%20integrat%20de%20dezv%20urbana(2).pdf
7	Primăria Orașului Hârșova	Strategia de Dezvoltare Durabilă a Orașului Hârșova	Septembrie 2006	http://www.primaria-harsova.ro/documente/strategieHarsova.pdf
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ÎNCONJURATOR				
8	Agentia de Protecția Mediului Constanța	Plan Local de Acțiune pentru Mediu Constanța (PLAM)		http://www.arpmgl.ro
9	Consiliul Județean Constanta	Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Județul Constanța, 2008	2008	http://www.cjc.ro/Deseuri/PJGDCT_AN_EXE_FINAL_Revised.pdf
10	Consiliul Județean Constanța	Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Județul Constanța, 2010	2010	http://www.cjc.ro/Deseuri/PJGDCT%202010-versiunea%20aprilie,%20revizuita.pdf
11	Consiliul Județean	Raportul privind Starea de Mediu pentru obiectivul Planul Județean	2010	http://www.cjc.ro/Deseuri/Raport%20de

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
	Constanta	de Gestionare a Deșeurilor Județul Constanța. Constanța, 2010		%20mediu%20revizuit%202010.pdf
11	Agenția de Protecția Mediului Constanța	Raport privind starea factorilor de mediu în județul Constanța în anul 2007	2007	http://www.mediu-constanta.ro/
12	Agenția de Protecția Mediului Constanța	Raport privind starea factorilor de mediu în județul Constanța în anul 2008	2008	http://www.mediu-constanta.ro/
13	Consiliul Județean Constanța	Raportul privind starea de mediu pentru obiectivul Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Județul Constanța. Constanța, 2010	2010	www.cjc.ro
14	Zona Metropolitană Constanța	Raport de Mediu Plan Integrat de Dezvoltare al Polului Național de Creștere Județului Constanța	2009	http://www.zmc.ro/wp-content/uploads/PID/18.Raport_mediu.pdf

GALATI

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE CU CARACTER GENERAL / MULTISECTORIAL				
1	Primăria Municipiului Galați	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Galați	2009	http://www.Primaria.galati.ro/portal/act/pidu_galati.pdf
2	Consiliul Județean Galați	Plan de amenajare a teritoriului județean (PATJ) Galati		http://www.mdlpl.ro/index.php?p=1083
3	Consiliul Județean Galați	Strategia dezvoltare serviciilor comunitare de utilități publice 2007-2020 – Județul Galați		http://www.cjgalati.ro
4	Consiliul Județean Galați	Strategia Consiliului Județului Galați privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice 2007-2020		http://www.cjgalati.ro/images/stories/hot_arari8/hot171-230309.pdf
5	Primăria Municipiului Galați	Cercetare sociologică pentru actualizarea Planului Urbanistic General al Municipiului Galați – Sondaj de opinie	Aprilie 2010	http://www.primaria.galati.ro/portal/act/sondaj_pug.pdf

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ÎNCONJURATOR				
6	Consiliul Județean Galați	Plan Judetean de gestionare a deseurilor Judetul Galați PJGD	Aprilie-iunie 2008	http://www.cjgalati.ro
7	Agentia Regionala pentru Protectia Mediului Galați	Plan Local de Acțiune pentru Mediu Galați (PLAM)		http://www.arpmgl.ro
8	Primăria Municipiului Galați	Planul de Acțiune pentru Reducerea Nivelului de Zgomot Ambiental în Municipiul Galați		
9	Agentia Regionala pentru Protectia Mediului Galați	Raport privind starea factorilor de mediu în județul Galați în anul 2007		http://www.arpmgl.ro
10	Agentia Regionala pentru Protectia Mediului Galați	Raport privind starea factorilor de mediu în județul Galați în anul 2008		http://www.arpmgl.ro

TULCEA

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE CU CARACTER GENERAL / MULTISECTORIAL				
1	Consiliul Județean Tulcea	Plan de amenajare a teritoriului județean (PATJ) Tulcea		http://www.mdlpl.ro/index.php?p=1083
2	Primăria Tulcea	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Tulcea	Martie 2009	Disponibil la cerere la Primăria Tulcea
3	Primăria Măcin	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Măcin	2009	Disponibil la cerere la Primăria Măcin
4	Primăria Sulina	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Sulina		http://www.Primaria-sulina.ro/primarie/plandezvoltare.html
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL ECONOMIC				
5	Consiliul Județean Tulcea	Plan Strategic pentru Dezvoltarea Turismului Durabil în Delta Dunării	2009	http://www.cjtulcea.ro/documente/Plan%20strategic%20turism_Mai%202009.pdf
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ÎNCONJURATOR				
6	Agenția de Protecția Mediului Tulcea	Plan Local de Acțiune pentru Mediu Tulcea (PLAM)		http://www.apmtl.ro/plam.html
7	Agenția de Protecția Mediului Tulcea	Raport privind Starea Mediului în județul Tulcea în anul 2007		http://www.apmtl.ro/
8	Agenția de Protecția Mediului Tulcea	Raport privind Starea Mediului în județul Tulcea în anul 2008		http://www.apmtl.ro/
9	Agenția de Protecția Mediului Tulcea	Raport privind Starea Mediului în județul Tulcea în anul 2009		www.apmtl.ro

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
	Mediului Tulcea			
10	Consiliul Judetean Tulcea	Raport de mediu la planul strategic pentru dezvoltarea turismului durabil în Delta Dunării	2009	http://www.cjtulcea.ro/documente/Raport%20mediu%20PSDDT_23%20februarie%202010_2.pdf
11	Consiliul Judetean Tulcea	Plan Judetean de gestionare a deseurilor Judetul Tulcea PJGD	August 2009	www.cjtulcea.ro
12	Agenția de Protecția Mediului Tulcea	Raport de mediu pentru Planul Judetean de gestionare a deseurilor Judetul Tulcea	2009	http://www.apmtl.ro/noutati/Raport%20de%20Mediu%20PJGD%20Tulcea.pdf
13	Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării	Plan de Gestiune a Deșeurilor din Rezervația Biosferei Delta Dunării	Mai 2006	http://www.ddbra.ro/informatii-publice.php

VRANCEA

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
DOCUMENTE CU CARACTER GENERAL / MULTISECTORIAL				
1	Consiliul Judetean Vrancea	Strategia de dezvoltare a Județului Vrancea 2007-2013		http://www.cjvrancea.ro/work1/cjvr/files/file/Strategia%20de%20dezvoltare%20a%20jud%20hot177anexa.pdf
2	Consiliul Judetean Vrancea	Plan de amenajare a teritoriului județean (PATJ) Vrancea, Memoriu		http://www.cjvrancea.ro/files/file/PATJ/Memoriu-%20volum%20sinteză.pdf
3	Primăria Municipiului	Strategia de Dezvoltare a Municipiului Focșani 2007-2013	2006	http://www.focsani.info/

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
	Focșani			
4	Primăria Orașului Adjud	Strategia de Dezvoltare a Orașului Adjud 2007-2013	2008	http://www.adjud.ro/?section=articolePage&idCapitol=64&lang=Ro
5	Primăria Orașului Mărășești	Strategia Mărășești 2007-2013		http://www.primariamarasesti.ro/download/strategii_dezvoltare/marasesti_strat_r_o.pdf
6	Primăria Orașului Panciu	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Orașului Panciu		Disponibil la cerere la Primăria Panciu.
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL SOCIAL				
7	Consiliul Judetean Vrancea	Strategia Județeană de Dezvoltare a Serviciilor Sociale 2007-2013.		http://www.cjvrancea.ro/work1/cjvr/files/file/Strategie%20servicii%20sociale%202007-2013.pdf
DOCUMENTE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ÎNCONJURATOR				
8	Agentia de Protecția Mediului Vrancea	Raport privind starea mediului în județul Vrancea în anul 2007	2007	http://www.apmvn.ro/?cat=13
9	Agentia de Protecția Mediului Vrancea	Raport privind starea mediului în județul Vrancea în anul 2008	2008	http://www.apmvn.ro/?cat=13
10	Agentia de Protecția Mediului Vrancea	Raport privind starea mediului în județul Vrancea în anul 2009, Semestrul I și Semestrul II	2009	http://www.apmvn.ro/?cat=13

Nr.	Autor/ Instituție	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
11	Agentia Regională pentru Protecția Mediului	Plan Local de Acțiune pentru Mediu Vrancea (PLAM)		http://www.arpmgl.ro/
12	Consiliul Județean Vrancea	Plan Judetean de gestionare a deseurilor Judetul Vrancea PJGD		http://www.cjvrancea.ro

8.4. Alte documente

Nr.	Autor/Instituție/Instituția	Titlu	Luna/An	Sursa Internet
1	Nagy Csaba Mihai Eminescu University of Timisoara, Tourism, Trade and Services Management Faculty, Timisoara	Clusters in the Romanian economy		http://steconomice.uoradea.ro/anale/volume/2008/v2-economy-and-business-administration/049.pdf
2	Dumitru MIRON, Alina Mihaela DIMA, Simona VASILACHE, Romanian Journal of Economic forecasting 3/2009	Indexes of Regional economic growth in post-accession Romania. Romanian Journal of Economic Forecasting, 3/2009	Martie 2009	http://www.ipe.ro/rjef/rjef3_09/rjef3_09_11.pdf

8.5. Pagini web

Entitate	Adresa
Pact Teritorial pentru Ocuparea Forței de Munca și Incluziune Socială – Secretariatul Tehnic Permanent al Regiunii Sud Est	http://www.stpse.ro/index.php?option=com_content&view=category&id=38&Itemid=28
Delta Dunării	http://www.deltadunarii.ro/
Universitatea Dunărea de Jos Galați	http://www.ugal.ro/
Universitatea Ovidius Constanța	http://www.univ-ovidius.ro/
Universitatea Danubius Galați	http://www.univ-danubius.ro
Universitatea „Andrei Saguna” Constanța	http://www.andreisaguna.ro
Institutul European din România	http://www.ier.ro
Direcția Silvica Brăila	http://dsbraila.rosilva.ro
Direcția Silvica Buzău	http://dsbuzau.rosilva.ro
Direcția Silvica Galați	http://www.silvagalati.ro
Agenția Națională pentru Pescuit	http://www.anpa.ro
Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării	http://www.ddbra.ro

<i>Entitate</i>	<i>Adresa</i>
Portal Informativ privind Porturi în lumea	http://www.worldportsource.com/ports/ROM.php
Parcul Național Munții Măcinului	http://www.parcmacin.ro
Parcul Național Lunca Prutului	http://www.luncaprut.ro
Portale de Informative de tip turistic	http://www.objective-turistice.ro ; http://www.ghidul-turistic.ro ;
Portale de Informative de tip religios	http://www.crestinortodox.ro ; http://www.resurse-ortodoxe.ro ; http://www.romanianmonasteries.org
Nuclearelectrica	http://www.nuclearelectrica.ro